PAPIESKI WYDZIAŁ TEOLOGICZNY

WE WROCŁAWIU

KS. JAKUB KANIA

Recepcja norm kanonicznych w nauczaniu i prawodawczej działalności arcybiskupa Damiana Zimonia 1985-2011. Studium kanoniczno-historyczne

Praca doktorska z teologii

napisana pod kierunkiem

ks. prof. dr. hab. Mieczysława Koguta

WROCŁAW 2024

SPIS TREŚCI

SPIS TREŚCI 3

WYKAZ SKRÓTÓW 5

WSTĘP 7

ROZDZIAŁ I. RECEPCJA NORM O URZĘDZIE BISKUPA W DIECEZJI KATOWICKIEJ 11
1.1 Istotne elementy prawno-duszpasterskiej posługi biskupów katowickich 13
1.1.1 August Hlond (1922-1926) 13
1.1.2 Arkadiusz Lisiecki (1926-1930) 30
1.1.3 Stanisław Adamski (1930-1967) 40
1.1.4 Herbert Bednorz (1950-1967) 66
1.2 Prawodawczy wymiar posługi biskupa Herberta Bednorza (1968-1985) 68
1.2.1 Pierwszy synod diecezji katowickiej 68
1.2.2 Przekaz wiary i posługa Słowa 70
1.2.3 Posługa uświęcania 72
1.2.4 Główne kierunki duszpasterskie 76
1.3 Charakterystyka posługi pasterskiej (arcy)biskupa Damiana Zimonia 79
1.3.1 Życie i posługa kapłańska 79
1.3.2 Nominacja i realizacja urzędu biskupa diecezjalnego 84
1.3.3 Realizacja zadań metropolity katowickiego 87
1.3.4 Rezygnacja z urzędu 90

ROZDZIAŁ II. URZĄD BISKUPA DIECEZJALNEGO W ŚWIETLE AKTUALNEGO PRAWODAWSTWA KOŚCIELNEGO 91
2.1 Władza biskupa diecezjalnego 92
2.2 Kanoniczne objęcie diecezji 96
2.3 Obowiązki biskupa 99
2.3.1 Główne obowiązki pasterskie 99
2.3.2 Obowiązek nauczania 102
2.3.3 Obowiązek uświęcania 104
2.3.4 Obowiązek rządzenia 107
2.3.5 Obowiązek rezydencji 109
2.3.6 Wizytacja kanoniczna 110
2.3.7 Sprawozdania o stanie diecezji i nawiedzenie grobów apostolskich 111
2.4 Rezygnacja z urzędu 112
2.5 Pozycja prawna metropolity 114

ROZDZIAŁ III. RECEPCJA NORM KANONICZNYCH W POSŁUDZE NAUCZANIA ARCYBISKUPA DAMIANA ZIMONIA 117
3.1 Troska o rozwój wiary diecezjan 118
3.1.1 Obrona wiary i troska o jej dojrzały wzrost 118
3.1.2 Apostolat świeckich w (archi)diecezji katowickiej 126
3.1.3 Dzieła miłosierdzia w Kościele partykularnym 131
3.2 Przepowiadanie Słowa Bożego 136
3.2.1 Troska o przepowiadanie Słowa Bożego i formację stałą kapłanów 136
3.2.2 Środki społecznego przekazu w służbie ewangelizacji 144

3.2.3 Proklamowanie Słowa w czasie spotkań ekumenicznych 149
3.3 Katechizacja w (archi)diecezji katowickiej 151
3.3.1. Formacja katechetów 152
3.3.2. Katecheza dzieci, młodzieży i dorosłych 154
3.3.3. Formacja duszpasterska nauczycieli i szkolnictwo katolickie 161

ROZDZIAŁ IV. REALIZACJA NORM KODEKSOWYCH W ZAKRESIE POSŁUGI UŚWIĘCANIA 165
4.1 Troska o uświęcenie diecezjan 165
4.1.1. Liturgia i życie sakramentalne w (archi)diecezji katowickiej 166
4.1.2. Budownictwo sakralne 180
4.1.3. Sakramentalia i inne formy kultu publicznego 182
4.2. Troska o permanentną realizację misji uświęcania wiernych 189
4.2.1. Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 189
4.2.2. Wspomaganie powołań zakonnych i misyjnych 193
4.2.3. Stała troska o kapłanów (duszpasterstwo prezbiterów) 200
4.3. Duszpasterstwa specjalistyczne 205
4.3.1. Formy duszpasterstwa małżeństw i rodzin 206
4.3.2. Duszpasterstwo ludzi pracy i nauki 211
4.3.3. Duszpasterstwo potrzebujących, chorych i starszych 215

ROZDZIAŁ V. RECEPCJA NORM O POSŁUDZE RZĄDZENIA 221
5.1. Troska o właściwą działalność instytucji diecezjalnych 221
5.1.1. Kuria diecezjalna, rady i komisje 221
5.1.2. Sąd metropolitalny 239
5.1.3. Dekanaty i parafie 242
5.2. Pasterska troska o zachowanie dyscypliny kościelnej 248
5.2.1. Czuwanie nad realizacją ustaw kościelnych 248
5.2.2. Obowiązek wizytacji kanonicznych 258
5.2.3. Powierzanie urzędów kościelnych 260
5.3. Reprezentowanie diecezji 262
5.3.1. Wizyty *ad limina apostolorum* i sprawozdania o stanie diecezji 262
5.3.2. Udział w synodach i zebraniach KEP 264
5.3.3. Relacje z władzami państwowymi 265

ZAKOŃCZENIE 271

ANEKSY 273

INDEKSY I SPISY 357

BIBLIOGRAFIA 363

WYKAZ SKRÓTÓW

AA	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Apostolicam Actuositatem* o apostolstwie świeckich, 18 listopada 1965
AAKat	-	Archiwum Archidiecezjalne w Katowicach
AAS	-	*Acta Apostolicae Sedis*, Romae 1909-
AG	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Ad Gentes* o działalności misyjnej Kościoła, 7 grudnia 1965
Amtsblatt	-	Amtsblatt für das Bistum Kattowitz, Organ Urzędowy Biskupa Katowickiego, Kattowitz 1943-1944
AS	-	Dyrektorium Kongregacja do spraw Biskupów *Apostolorum Successores* o pasterskiej posłudze biskupów, 22 lutego 2004
BK	-	„Biblioteka Kaznodziejska. Miesięcznik homiletyczny”
can./kan.	-	kanon
CD	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Christus Dominus* o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele, 18 października 1965
ChL	-	Adhortacja apostolska Ojca Świętego Jana Pawła II *Christifideles laici* o powołaniu i misji świeckich w Kościele, 30 grudnia 1988
CIC	-	Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus, Typis Polyglottis Vaticanis 1936
Communicationes	-	Pontificia Commissio Codici Iuris Canonici Recognoscendo, Communicationes, 1969-
Denzinger	-	P. Hunerman (cura), H. Denzinger, Enhiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum, edizione bilingue, ed. 4, Edizioni Dehoniane, Bologna 2001
DV	-	Konstytucja dogmatyczna Soboru Watykańskiego II *Dei Verbum* o objawieniu Bożym, 18 listopada 1965.
EM	-	Kongregacja Kultu Bożego *Eucharisticum mysterium* o kulcie tajemnicy Eucharystii, 25 maja 1967
ES	-	*Motu proprio* Ojca Świętego Pawła VI *Ecclesiae sanctae* ustanawiające przepisy wykonawcze do niektórych dekretów Soboru Watykańskiego II, 6 sierpnia 1965
GN	-	„Gość Niedzielny”, 1923 -
GS	-	Konstytucja duszpasterska Soboru Watykańskiego II *Gaudium et Spes* o Kościele w świecie współczesnym, 7 grudnia 1965
KAI	-	Katolicka Agencja Informacyjna
KEP	-	Konferencja Episkopatu Polski
KK	-	Archiwum Kancelarii Kurii Metropolitalnej w Katowicach
KPK	-	*Kodeks prawa kanonicznego*. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań 1984
KSJ	-	Księgarnia Świętego Jacka, wydawnictwo (archi)diecezji katowickiej
KWK	-	Kopalnia węgla kamiennego

LG	-	Konstytucja dogmatyczna Soboru Watykańskiego II *Lumen gentium* o Kościele, 21 listopada 1964
MR	-	Wytyczne Kongregacji Biskupów i Kongregacji Zakonów i Instytutów Świeckich *Mutuae Relationes* o wzajemnej relacji biskupów i zakonników w Kościele, 14 maja 1978
NA	-	Deklaracja Soboru Watykańskiego II *Nostra aetate* o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich, 28 października 1965
OE	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Orientalium Ecclesiarum* o Kościołach Wschodnich katolickich, 21 listopada 1964
OT	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Optatam totius* o formacji kapłańskiej, 28 października 1965
PCCCAI	-	Pontificia Commissio Codici Iuris Canonici Authentice Interpretando
PdV	-	Posynodalna adhortacja apostolska Ojca Świętego Jana Pawła II *Pastores dabo vobis* o formacji kapłanów we współczesnym świecie, 25 marca 1992
PG	-	Posynodalna adhortacja apostolska Ojca Świętego Jana Pawła II *Pastores Gregis* o biskupie słudze Ewangelii Jezusa Chrystusa dla nadziei świata, 16 października 2003
PO	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Presbyterorum ordinis* o posłudze i życiu kapłanów, 7 grudnia 1965
PRL	-	Polska Rzeczpospolita Ludowa
RAAŚlP	-	Rozporządzenia Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego. Organ urzędowy, Katowice 1923-1925
RBL	-	„Ruch Biblijny i Liturgiczny. Kwartalnik Sekcji Biblijno-Liturgicznej Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie, Kraków 1948-
Rundschreiben	-	Pismo okólne biskupa katowickiego bez ustalonej nazwy, najczęściej jako Rundschreiben an den Seelsorgsklerus der Diözese Kattowitz, Kattowitz 1939-1942
S.C.	-	*Sacra Congregatio*
SaC	-	Encyklika Ojca Świętego Pawła VI *Sacerdotalis Caelibatus* o celibacie kapłańskim, 24 czerwca 1967
SC	-	Konstytucja Soboru Watykańskiego II *Sacrosanctum Concilium* o liturgii świętej, 4 grudnia 1963
SDK	-	Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim. Uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej, Katowice – Rzym 1976
SSHT	-	Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne, Katowice 1968-
UR	-	Dekret Soboru Watykańskiego II *Unitatis redintegratio* o ekumenizmie, 21 listopada 1964
WA	-	„Wiadomości Archidiecezjalne. Organ Urzędowy Kurii Metropolitalnej w Katowicach", Katowice 1992-
WD	-	„Wiadomości Diecezjalne. Organ Urzędowy Kurii Diecezjalnej w Katowicach", Katowice 1925-1992
WŚSD	-	Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach

WSTĘP

Święty Paweł w Liście do Tytusa podaje następującą definicję biskupa: „Biskup bowiem winien być, jako włodarz Boży, człowiekiem bez zarzutu, niezarozumiałym, nieskłonnym do gniewu, nieskorym do pijaństwa i awantur, niechciwym brudnego zysku, lecz gościnnym, miłującym dobro, rozsądnym, sprawiedliwym, pobożnym, powściągliwym, przestrzegającym niezawodnej wykładni nauki, aby przekazując zdrową naukę, mógł udzielać upomnień i przekonywać opornych" (Tt 1,7-9). Słowa te można z powodzeniem zastosować do posługi arcybiskupa Damiana Zimonia.

Arcybiskup Zimoń żył w czasach – jak sam często podkreślał – „trudnych, ale fascynujących"[1] i z wielkim oddaniem pełnił posługę biskupa katowickiego. Koncentrował swoją uwagę na konkretnym człowieku i jego problemach, co zaowocowało godną podziwu gorliwością duszpasterską w życiu kapłańskim i posłudze biskupiej. Głosił, że „drogą Kościoła jest człowiek"[2], i z ojcowską troską pochylał się nad trudnymi problemami społecznymi, jak bezrobocie, strajki, wypadki przy pracy. Był wrażliwy na ludzką biedę i cierpienie. Z uwagą śledził przemiany społeczne oraz stawiał celne i dalekowzroczne diagnozy, aktualne także dziś, zwłaszcza w zakresie obrony ludzkiego życia i godności ludzi pracy, poszanowania religii i tradycji oraz spraw rodziny. Jego bezpośredniość i niepomnikowość pozwalała na budowanie mostów porozumienia i przyjaźni z pasterzami i wiernymi Kościołów siostrzanych oraz zgody między skłóconymi z powodu strajków w zakładach pracy. Taki sposób życia i pasterzowania zjednał mu wielki szacunek wśród wiernych, ale i tych, którzy nie należeli do Kościoła rzymskokatolickiego. Szczególną troską otaczał szkolnictwo elementarne i wyższe, bliski był mu zawsze temat katechezy szkolnej, której wytrwale bronił. Popierał tworzenie szkół katolickich. Swoim nauczaniem wskazywał drogi wiary dzieciom, młodzieży i dorosłym, co znalazło swój wyraz w listach pasterskich, a także było widoczne w katedrze wypełnionej wiernymi podczas pielgrzymek dzieci pierwszokomunijnych i ich rodziców, Światowego Dnia Młodzieży w Niedzielę Palmową oraz wielosettysięcznej rzeszy wiernych zgromadzonych na piekarskim wzgórzu w czasie pielgrzymek stanowych,

[1] Por.: ChL 3. Zob.: D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 8 kwietnia 1993, WD 1993,33; D. Zimoń, Homilia w czasie święceń prezbiteratu, 12 maja 2007, WA 2007,53.

[2] D. Zimoń, *Drogą Kościoła jest człowiek. Kościół katowicki wobec problemów społecznych w latach 1985-1995*, Katowice 1995.

gdzie wygłaszał doroczne orędzie społeczne. Dbał, aby księża nie bali się biskupa, by go nie unikali, zawsze chciał być z księżmi[3].

Celem pracy jest ukazanie właściwej recepcji prawa powszechnego w nauczaniu i prawodawczej działalności (arcy)biskupa Damiana Zimonia. Za podstawę opracowania przyjęty został organ urzędowy (archi)diecezji katowickiej – „Wiadomości Diecezjalne" (1985-1992), a następnie „Wiadomości Archidiecezjalne" (1992-2011)[4]. Zmiana nazwy organu urzędowego związana była z reformą Kościoła w Polsce w 1992 roku i decyzją papieża Jana Pawła II o podniesieniu diecezji katowickiej do rangi archidiecezji. Z tego powodu w pracy pojawiają się określenia (arcy)biskup i (archi)diecezja, gdy omawiana kwestia dotyczy obu okresów historii diecezji katowickiej.

Praca powstała w wyniku zestawienia i krytycznej analizy dokumentów źródłowych. Ponieważ nie wszystkie istotne dokumenty zostały pomieszczone w organie urzędowym, w opracowaniu zostały one uzupełnione o dokumenty Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach (AAKat) i kancelarii Kurii Metropolitalnej w Katowicach (KK). Praca ma więc charakter ściśle źródłowy, co jest tym cenniejsze, że prezentuje materiał zasadniczo niedostępny dla badaczy.

W niniejszej pracy wskazane zostały sygnatury konkretnych dokumentów zgromadzonych w trzech grupach: personalne (P – personalia)[5], parafialne (L – lokalia)[6] i różne (V – varia)[7], zgodnie z klasyfikacją akt wprowadzoną przez bp. Juliusza Bieńka i funkcjonującą do dziś w kancelarii katowickiej kurii. Dokumenty poszczególnych grup zebrane są w teczkach z oznaczeniem okresu czasu, przy czym jeden zbiór, a nawet sekcja czy podsekcja, zawiera teczki z różnych dziedzin i dla orientacji są wykazane w kartotekach zbiorczych. I tak np. sprawy duszpasterskie ze zbioru VD (varia, duszpasterstwo) podzielone są na odrębne teczki duszpasterstw. Poznanie systemu kancelaryjnego znacznie ułatwiło orientację w aktach, a sygnatury wskazane w niniejszym

[3] D. Zimoń, *Zostawiam wam moją nadzieję. Rozmowa z Aliną Petrową-Wasilewicz i ks. Arkadiuszem Wuwerem*, Esprit, Kraków 2017, s. 29.

[4] D. Zimoń, Dekret przekształcenia nazwy „Wiadomości Diecezjalnych", VC I-1516/93, 4 grudnia 1993, WA 1993,101.

[5] Sygnatury akt personalnych zbudowane są z oznaczenia P (personalia) oraz pierwszej litery nazwiska, kolejnego numeru osoby na tę literę i numeru sprawy łamanego przez rok. Np.: PK 309-01/05, oznacza pierwszy dokument wydany w 2005 roku dla osoby o sygnaturze PK 309 (Kania Jakub).

[6] Sygnatury akt lokalnych czyli parafialnych zbudowane są na tej samej zasadzie, z oznaczenia L (lokalia) oraz pierwszej litery miejscowości, kolejnego numeru parafii na tę literę i numeru sprawy łamanego przez rok. Np.: LA 2-27/87, oznacza 27. dokument wydany w 1987 roku dotyczący parafii o sygnaturze LA 2 (Adamowice).

[7] Sygnatury spraw różnych mają najbardziej złożoną strukturę, ponieważ dzielą się na mniejsze sekcje oznaczone literami i podsekcje oznaczone cyframi rzymskimi. Np.: VA I-5522/85 – pierwszy list pasterski biskupa Zimonia należy do zbioru VA sekcja I (varia, najważniejsze sprawy diecezji), jest to 5522 dokument w tej sekcji w numeracji ciągłej, wydany w 1985 roku.

opracowaniu pozwalają na szybkie odnalezienie potrzebnego dokumentu także osobom postronnym poprzez podanie sygnatury pisma. Archiwum Archidiecezjalne posiada odrębny system porządkowania akt. Przy dokumentach drukowanych w „Rozporządzeniach Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego" oraz „Wiadomościach (Archi)Diecezjalnych" podano rok i pozycję, nie zaś numer strony, chyba że dany rocznik nie posiadał numerowanych pozycji. W przypadku czasopism, takich jak „Gość Niedzielny", „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne" i innych, podano numery stron.

Niniejsze opracowanie stanowi tematyczne uporządkowanie aktów prawnych i innych działań prawno-duszpasterskich arcybiskupa Zimonia i może posłużyć jako materiał wyjściowy do opracowania zagadnień szczegółowych związanych z jego posługą biskupią.

Prezentowana rozprawa podzielona jest na pięć rozdziałów. Pierwszy z nich ma charakter wprowadzający i ukazuje realizację norm i najważniejsze działania duszpasterskie biskupów katowickich w oparciu o *Kodeks pio-benedyktyński* i dokumenty diecezjalne zamieszczone w organie urzędowym diecezji katowickiej, którym najpierw były „Rozporządzenia Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego" (1923-1925), a następnie „Wiadomości (Archi)Diecezjalne". Część ta jest konieczna z uwagi na fakt, że rządcy diecezji katowickiej nie rozpoczynali historii od siebie, ale rozwijali i kontynuowali dzieła rozpoczęte przez poprzedników. Tym bardziej abp Zimoń, który od urodzenia wzrastał w tradycji Śląskiej Ziemi i jej specyficznym duszpasterstwie. Został kapłanem za czasów bp. Stanisława Adamskiego, a większość jego posługi kapłańskiej przypadła na czas rządów charyzmatycznego biskupa robotników – Herberta Bednorza[8]. Od nich zatem przejął styl duszpasterzowania i rządzenia. „W Kościele katowickim istnieje ciągłość wiary i działania, ciągłość nauczania i pasterzowania, ciągłość wpisana w te same od początku środki uświęcenia – Słowo Boże i sakramenty św."[9] – mówił biskup Zimoń podczas swojego ingresu do katedry Chrystusa Króla.

W rozdziale drugim zostały przedstawione normy o urzędzie biskupa zawarte w *Kodeksie prawa kanonicznego Jana Pawła II* z 1983 roku w troistym wymiarze biskupiej posługi: nauczania, uświęcania i rządzenia. Część ta stanowi niejako kanwę, została rozwinięta i wypełniona w trzech następnych rozdziałach, te zaś dotyczą

[8] „Moim programem nie może być nic innego, jak kontynuowanie działalności duszpasterskiej i społecznej dotychczasowych Biskupów Katowickich, a zwłaszcza mojego poprzednika", D. Zimoń, Przemówienie w dniu ingresu do katedry, WD 1985,45.

[9] Tamże.

bezpośrednio recepcji norm w nauczaniu i prawodawczej działalności (arcy)biskupa Damiana Zimonia.

Trzeci rozdział pracy skupiony jest na posłudze nauczania. Nauczanie zwyczajne biskupa stanowi zawsze bogaty materiał, zwłaszcza homiletyczny. W tej pracy został on ograniczony do nauczania skierowanego do wszystkich diecezjan w formie listów pasterskich, odezw i apeli. Z aktywności homiletycznej wyodrębnione zostało przepowiadanie skierowane do kapłanów podczas święceń prezbiteratu, Mszy Krzyżma oraz pielgrzymek i zebrań kapłańskich. Osobne miejsce w tym rozdziale, zajmuje temat katechizacji i szkolnictwa, bardzo ważny i obecny w całej posłudze (arcy)biskupa Zimonia.

W rozdziale czwartym przedstawiona jest posługa uświęcania. Zostały tu omówione dokumenty dotyczące życia liturgicznego (archi)diecezji, prezbiterów, seminarium duchownego, powołań kapłańskich, zakonnych i misyjnych. W ostatniej sekcji zaprezentowane zostały główne kierunki posługi duszpasterskiej.

Piąty rozdział dotyczy posługi rządzenia, zatem działalności (arcy)biskupa Zimonia w wymiarze administracyjnym, funkcjonowania poszczególnych urzędów i organów doradczych biskupa oraz obowiązków ciążących na pasterzu diecezji w zakresie zarządzania wewnętrznego i reprezentowania diecezji na zewnątrz oraz decyzji personalnych.

Serdecznie dziękuję wszystkim, którzy umożliwili mi napisanie tej pracy. Przede wszystkim śp. ks. prof. Wiesławowi Wenzowi, pomysłodawcy tego karkołomnego tematu. Promotorowi – ks. prof. Mieczysławowi Kogutowi, który po śmierci ks. Wiesława zgodził się pokierować pracą do jej uwieńczenia. Księdzu arcybiskupowi Wiktorowi Skworcowi, który swoim dekretem skierował mnie do pracy w kancelarii kurii na stanowisko notariusza, co pozwoliło mi zapoznać się z systemem kancelaryjnym i otwarło dostęp do akt normalnie niedostępnych. Pracownikom Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, szczególnie Panu Damianowi Gruchlikowi, za wielką cierpliwość w udostępnianiu kolejnych tomów zamawianych akt.

ROZDZIAŁ I.
RECEPCJA NORM O URZĘDZIE BISKUPA W DIECEZJI KATOWICKIEJ

Diecezja katowicka powstała na ziemiach Górnego Śląska włączonych do odrodzonej Polski w wyniku plebiscytu 20 marca 1921 roku i trzeciego powstania śląskiego 3 maja 1921 roku. Kardynał Adolf Bertram, przeciwny odłączeniu Górnego Śląska od diecezji wrocławskiej, poprzez liczne zabiegi usiłował utrzymać swą jurysdykcję na Górnym Śląsku. Ignorował delegata do spraw plebiscytu – ks. Achillego Rattiego, agitował w Stolicy Apostolskiej na rzecz proniemieckich proboszczów, usiłował przeprowadzić wizytacje kanoniczne połączone z bierzmowaniem na terenach plebiscytowych, czemu stanowczo sprzeciwił się Wojciech Korfanty[1]. Ostatecznie biskup wrocławski, próbując ratować dotychczasową władzę na tych terenach, ustanowił dla czeskiej i polskiej części diecezji wrocławskiej osobne urzędy administracji kościelnej zwane delegaturami biskupimi[2]. Definitywne wyznaczenie nowych granic administracyjnych miało miejsce 20 października 1921 roku. Nazajutrz biskup wrocławski, kardynał Adolf Bertram, mianował ks. Jana Kapicę specjalnym komisarzem dla polskiej części Górnego Śląska. Księdzu Kapicy zostały przyznane w teorii uprawnienia wikariusza generalnego, w praktyce jednak znacznie osłabione na rzecz kurii wrocławskiej, zwłaszcza w zakresie polityki personalnej na terenie przyznanym Polsce[3]. W granicach delegatury znalazło się 127 placówek duszpasterskich w 11 dekanatach[4]. Przy pomocy delegatury biskup wrocławski starał się utrzymać wpływy na obszarze diecezji wrocławskiej włączonym do Polski, jednak nie powiodło się to ze względu na niechęć ludności polskiej do biskupa Niemca oraz ze względu na stanowisko rządu w Warszawie, który nie zaakceptował delegata biskupiego i czynił starania o całkowite usamodzielnienie Śląska[5]. Naczelna Rada Ludowa na posiedzeniu w Katowicach 27 lutego 1922 roku postanowiła zwrócić się do Stolicy Świętej o natychmiastowe oddzielenie terenów polskich od biskupstwa we Wrocławiu i utworzenie osobnej diecezji w polskiej części Śląska Górnego i Cieszyńskiego[6]. Wiosną do Stolicy Apostolskiej został wysłany memoriał zredagowany przez ks. Teodora Kubinę i ks. Michała Lewka działających na polecenie Naczelnej Rady Ludowej. Jak wynika ze źródeł,

---

1 M. Kogut, *Postawa ks. kardynała Adolfa Bertrama wobec plebiscytu na Górnym Śląsku w latach 1919-1921*, w: K. Matwijowski (red.), Ludzie śląskiego Kościoła katolickiego, Wrocław 1992, s. 81-85.

2 J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku 1922-1926. Listy pasterskie – odezwy – przemówienia*, Emmanuel, Katowice 2013, s. 13.

3 F. Maroń, *Historia diecezji katowickiej*, „Nasza Przeszłość" 44 (1975), s. 18.

4 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*, KSJ, Katowice 1999, s. 17.

5 J. Myszor, *Ks. August Hlond: Kilka luźnych uwag w sprawie erekcji biskupstwa na Śląsku. Przyczynek do genezy diecezji katowickiej*, „Seminare" 16 (2000), s. 487.

6 F. Maroń, *Historia*…, s. 21.

podczas przygotowania memoriału proszono o opinię księdza Augusta Hlonda. Ksiądz Hlond postulował, by stolicę biskupią ustanowić w Katowicach jako podległą bezpośrednio Watykanowi lub włączoną do prowincji gnieźnieńsko-poznańskiej, a biskupem powinien zostać Ślązak – Polak, ksiądz demokratyczny, ludowy, o talentach organizatorskich, młody i zdrowy[7]. Dokument zawiera także uwagi dotyczące koniecznych działań i sposobów argumentacji w Watykanie, by założony cel skutecznie zrealizować. Treść „Uwag" jest zbieżna z wywodami Memoriału, co może oznaczać, że ks. Hlonda potraktowano jako eksperta w dziedzinie stosunków watykańskich[8]. Stolica Apostolska przychyliła się do polskich żądań. Uprzedzając regulacje konkordatowe, wyłączyła Górny Śląsk spod jurysdykcji biskupa wrocławskiego i 7 listopada 1922 roku ustanowiono Administrację Apostolską Śląska Górnego – pod bezpośrednim zwierzchnictwem Stolicy Apostolskiej, mianując tym samym dekretem ks. Augusta Hlonda administratorem apostolskim na Górnym Śląsku[9].

Administrator apostolski to duchowny, który na mocy osobnego zlecenia papieskiego zarządza diecezją[10]. Jest on ustanawiany z bardzo ważnych (*graves*) i szczególnych (*speciales*) powodów na stałe lub na określony czas. Ksiądz Hlond został mianowany administratorem apostolskim dla tej części diecezji wrocławskiej, która po zmianie granic została włączona do Polski. Nominacja miała charakter stały i wiązała się z udzieleniem wszystkich praw i przywilejów związanych z tym urzędem[11]. 15 listopada ksiądz administrator otrzymał godność protonotariusza apostolskiego[12]. Ingres księdza Augusta Hlonda odbył się 17 grudnia 1922 roku w kościele Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach z licznym udziałem wiernych. Podczas uroczystości odczytano pierwszy list pasterski stanowiący program jego pracy[13]. W liście tym ksiądz Hlond zaakcentował swoje śląskie pochodzenie, miłość, oddanie i wdzięczność wobec Ojca Świętego, miłość i troskę o powierzony sobie lud, ufność w opiekę Boga, zaufanie do kleru i ludu oraz zaprosił do wspólnej pracy nad duszami i nad budowaniem

7 J. Myszor, *Ks. August Hlond: Kilka luźnych uwag…*, s. 488-489.
8 Tamże, s. 490.
9 S.C. Pro Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis, *Decretum*, 7 Novembris 1922, AAS 14 (1922), s. 598-599. Stolica Apostolska odrzuciła kandydata rządu warszawskiego – ks. Teodora Kubinę, kandydata Niemców – ks. Ludwika Tunkla, oraz innych: ks. Władysława Robotę, ks. Emila Szramka, ks. Aleksandra Skowrońskiego. Powierzenie Administracji ks. Hlondowi było osobistą decyzją papieża; zob.: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku…*, s. 14-16.
10 I. Grabowski, *Prawo kanoniczne według nowego Kodeksu*, Lwów 1927, s. 238.
11 S.C. Pro Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis, *Decretum*, 7 Novembris 1922, AAS 14 (1922), s. 598-599.
12 Segretaria di Stato, *Nomine*, AAS 14 (1922), s. 666.
13 List został odczytany ze względu na żałobę ogłoszoną po śmierci prezydenta Narutowicza; zob.: S. Kosiński, *Ks. August Hlond na Śląsku. w 60. rocznicę erygowania diecezji katowickiej*, SSHT 18 (1985), s. 11.

nowej organizacji kościelnej[14]. Obejmując rządy administracji apostolskiej na Śląsku, ks. Hlond miał do dyspozycji 250 księży i 13 zakonników w duszpasterstwie zwyczajnym[15].

1.1 Istotne elementy prawno-duszpasterskiej posługi biskupów katowickich

1.1.1 August Hlond (1922-1926)

Pierwszy biskup diecezji katowickiej był salezjaninem, urodzonym 5 lipca 1881 roku na pograniczu Brzęczkowic i Mysłowic[16]. Rodzina Hlondów miała dwanaścioro dzieci, z których czterech synów wstąpiło do zgromadzenia salezjanów. Rodzice byli ludźmi głębokiej wiary i modlitwy, zwłaszcza różańcowej. Byli pracowici i wychowywali dzieci w duchu polskim i katolickim[17]. Po nauce w mysłowickim gimnazjum August wraz z bratem wyjechał do Włoch, gdzie po ukończeniu nowicjatu salezjańskiego został skierowany na studia filozoficzne w Papieskim Uniwersytecie Gregoriańskim w Rzymie, zakończył je doktoratem z filozofii[18]. W Towarzystwie Salezjańskim pełnił obowiązki wychowawcy i nauczyciela w Oświęcimiu, kapelana w zakładzie Lubomirskiego w Krakowie, dyrektora placówki salezjańskiej w Przemyślu oraz prowincjała w Wiedniu[19]. W 1922 roku otrzymał od Piusa XI nominację na administratora apostolskiego na Górnym Śląsku[20], a w 1925 roku na pierwszego biskupa katowickiego[21]. Położył podwaliny pod organizację życia diecezjalnego i działania duszpasterskiego młodego Kościoła katowickiego[22].

Pierwszym aktem urzędowym administratora na Śląsku było wysłanie nazajutrz po ingresie telegramu do prymasa – kardynała Edmunda Dalbora. Zawarł w nim wyrazy czci

[14] „Na równi z wami jak dziecko śląskiej ziemi, przybywam do was jako ziomek i brat wasz, ze starośląskim zaufaniem swego do swoich. Pragnę się z wami jak najprędzej zapoznać i dlatego odwiedzać was będę w waszych parafiach, po miastach i wioskach. Chcę was powitać przy pracy, czy to w przemyśle, czy na roli. Chcę się z wami pomodlić w waszych pięknych kościołach, udzielić wam Ducha Świętego przez sakrament bierzmowania, pobłogosławić waszą dziatwę w szkołach, odwiedzić chorych po szpitalach i zżyć się z wami zupełnie […]. Wszyscy mają prawo do mej miłości, do mej pracy i opieki i wszystkim chcę służyć, wszystkimi się zająć, aby wszystkich Chrystusowi pozyskać". A. Hlond, Pierwszy list pasterski, 17 grudnia 1922, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku…*, s. 45-46.

[15] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 104.

[16] Zob.: Hlond August (1881-1948), w: J. Myszor, *Słownik biograficzny duchowieństwa (archi)diecezji katowickiej 1922-2008*, KSJ, Katowice 2009, s. 119.

[17] J. Konieczny, *Pochodzenie i dzieciństwo sługi bożego kard. Augusta Hlonda*, SSHT 33 (2000), s. 356-365. Autor szczegółowo przedstawia środowisko rodzinne i dzieciństwo Augusta Hlonda oraz sytuację społeczno-polityczno-gospodarczą Górnego Śląska i Mysłowic do lat dwudziestych XX wieku. Komentarz krytyczny w: H. Dudała, *Genealogia kard. Augusta Hlonda – uwagi prozopograficzne*, w: J. Myszor (red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, KSJ, Katowice 2013, s. 91-101.

[18] S. Zimniak, *Dusza wybrana. Rys salezjańskich korzeni myślenia i działania kardynała Augusta Hlonda Prymasa Polski (1881-1948)*, Rzym – Warszawa 2000, s. 25. Autor obszernie opisał czas formacji i działalność w Towarzystwie Salezjańskim.

[19] J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku. Od diecezji wrocławskiej do archidiecezji katowickiej*, KSJ, Katowice 2008, s. 73.

[20] S.C. Pro Negotiis Ecclesiasticis Extraordinariis, *Decretum*, 7 Novembris 1922, AAS 14 (1922), s. 598-599.

[21] *Provisio ecclesiarum*: August Hlond, AAS 17 (1925), s. 648.

[22] D. Zimoń, Przemówienie w dniu ingresu do katedry, WD 1985,45.

i prośbę o modlitwę[23]. Ksiądz Hlond rozpoczął urzędowanie w tymczasowym pomieszczeniu w domu przy ulicy Warszawskiej i Francuskiej w Katowicach[24]. Władze planowały przekształcenie kościoła i klasztoru Franciszkanów w Panewnikach na kurię i katedrę, jednak nie było na to zgody Watykanu[25]. 1 czerwca 1926 roku urzędy kurii przeniesiono do podarowanego administracji apostolskiej domu przy ulicy Powstańców 39 w Katowicach[26].

Do grona najbliższych współpracowników ksiądz Hlond powołał kapłanów w każdym wieku, gruntownie wykształconych, o prawym charakterze[27]. W ciągu dwóch miesięcy powołano kolegium konsultorów, kurię, trybunał, grono egzaminatorów prosynodalnych i cenzorów książek oraz radę administracyjną[28].

Kolegium konsultorów, zastępujące kapitułę i składające się z co najmniej sześciu kapłanów, powoływano na trzyletnią kadencję. Ksiądz administrator powołał do tego gremium jedenastu kapłanów z terenu całej administracji apostolskiej[29]. Skład kolegium był zróżnicowany pod względem narodowościowym i politycznym, co dowodzi chęci współpracy ponad podziałami[30]. Kurię zgodnie z Kodeksem tworzyli: wikariusz generalny, oficjał, kanclerz, promotor sprawiedliwości, obrońca węzła, sędziowie synodalni i egzaminatorzy, proboszczowie konsultorzy, notariusze i personel pomocniczy. Pierwszy wikariusz generalny, ks. Teofil Bromboszcz, został mianowany dopiero 12 września 1923 roku[31]. Jego kompetencje określone zostały osobnym dekretem. Administrator zastrzegł w nim dla siebie sprawy, które wymagały załatwienia w Stolicy Apostolskiej lub z nuncjuszem, a także erygowanie parafii, pertraktacje z władzami państwowymi, przyjmowanie i wydalanie alumnów z seminarium, sprawy karne i procesy duchownych oraz ogłaszanie ustaw i dekretów

23 S. Kosiński, *Ks. August Hlond na Śląsku*…, s. 11.
24 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 78.
25 Tamże, s. 78-79.
26 WD 1926,102. Por.: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 79.
27 M. Kłakus, *Współpracownicy Administratora Apostolskiego dla Górnego Śląska ks. Augusta Hlonda*, w: J. Myszor (red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, KSJ, Katowice 2013, s. 48-56.
28 Zob.: Struktura kurii Administracji Apostolskiej na Górnym Śląsku, Tabela 106, w: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej (katowickiej) w Drugiej Rzeczypospolitej*, Katowice 2000, s. 361-362.
29 A. Hlond, *Constitutio Coetus Consultorum Dioecesanorum*, 5 Januarii 1923, RAAŚlP 1923,4. Konsultorami diecezjalnymi pierwszej kadencji zostali mianowani: ks. Jan Kapica – dziekan mikołowski i proboszcz w Tychach, dotychczasowy delegat biskupa wrocławskiego dla polskiej części Śląska, dziekan kolegium; ks. Teodor Kubina – proboszcz w Katowicach, kandydat rządu warszawskiego na stolicę w Katowicach, wicedziekan kolegium; ks. Aleksander Skowroński – proboszcz w Mikołowie, kandydat rządu polskiego na stolicę w Katowicach; ks. Józef Kubis – uchodzący za Niemca dziekan mysłowicki i proboszcz w Załężu; ks. Stefan Siwiec – dyrektor gimnazjum w Rybniku; ks. Paweł Brandys – proboszcz w Michałkowicach; ks. Franciszek Schnalke – Niemiec, proboszcz i dziekan w Wodzisławiu Śl.; ks. Wawrzyniec Pucher – proboszcz w Dąbrówce Małej; ks. Franciszek Strzyż – Niemiec, proboszcz w Goduli; ks. Ludwik Wojciech – proboszcz w Królewskiej Hucie (Chorzów); ks. Michał Lewek – proboszcz w Tarnowskich Górach, współautor Memoriału w sprawie oddzielenia polskiego Śląska od diecezji wrocławskiej, znany działacz plebiscytowy i ks. Paweł Pittach – proboszcz w Kochłowicach, sędzia prosynodalny (Dekret: RAAŚlP 1923,61).
30 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 84.
31 A. Hlond, *Decretum*, 12 Septembris 1923, RAAŚlP 1923,107.

w organie urzędowym[32]. Pierwszym kanclerzem kurii w Katowicach został ks. Emil Szramek[33]. Pierwszymi notariuszami byli ks. Jan Jarczyk i ks. Jan Skrzypczyk[34]. Zalążkiem kancelarii stały się akta delegata biskupiego – ks. Jana Kapicy, prowadzone chronologicznie. Podjęte zostały działania w celu pozyskania akt z Wrocławia, co wymagało zabiegów dyplomatycznych[35]. Rada administracyjna powstała 1 marca 1923 roku[36]. Pieczę nad funduszami administracji sprawował ks. Wojciech Kokot[37].

1 lutego 1923 roku nominacje otrzymali proboszczowie konsultorzy[38], egzaminatorzy prosynodalni, przeprowadzający egzaminy kandydatów na proboszczów[39] i cenzorzy książek[40]. Powołano także komisję egzaminacyjną dla katechetów[41]. Zgodnie z zarządzeniem Piusa X w każdej kurii należało ustanowić radę, tzw. *Consilium a vigilantia*[42] oraz osobnych cenzorów do oceny wydawnictw przed udzieleniem pozwolenia na druk[43]. Zadaniem *Consilium* było

---

32 A. Hlond, *Decretum*, 27 Decembris 1923, RAAŚlP 1923,164.

33 A. Hlond, *Decretum*, 21 Januarii 1923, RAAŚlP 1923,6.

34 A. Hlond, *Decretum*, 21 Januarii 1923, RAAŚlP 1923, 6. Księdza Skrzypczyka po wyjeździe na studia do Rzymu na stanowisku notariusza zastąpił ks. Stanisław Maśliński – katecheta w Królewskiej Hucie (Chorzów), członek *Consilium a vigilantia* (RAAŚlP 1923,161). Gdy ks. Stanisław Maśliński został wychowawcą śląskiego seminarium w Krakowie, jego miejsce zajął ks. Juliusz Bieniek (RAAŚlP 1924, 335).

35 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 82.

36 RAAŚlP 1923,8. Radę administracyjną stanowili: ks. Jan Kapica – dziekan kolegium konsultorów, dziekan mikołowski i proboszcz w Tychach; ks. Aleksander Skowroński – konsultor diecezjalny, proboszcz w Mikołowie; ks. Paweł Pittach – proboszcz w Kochłowicach; ks. Franciszek Strzyż – konsultor diecezjalny, proboszcz w Goduli. Rady administracyjne służyły pomocą rządcom diecezji w ważniejszych przypadkach, chyba że prawo wyraźnie nakazywało uzyskanie zgody dla przeprowadzenia określonych zadań (CIC 1520, 1532); zob.: I. Grabowski, *Prawo kanoniczne według nowego Kodeksu*, Lwów 1927, s. 564.

37 H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 361.

38 RAAŚlP 1923,7. Konsultorami zostali: ks. Aleksander Skowroński – konsultor diecezjalny, proboszcz w Mikołowie; ks. Paweł Brandys – konsultor diecezjalny, proboszcz w Michałkowicach; ks. Władysław Robota – proboszcz w Gierałtowicach; ks. Franciszek Schnalke – konsultor diecezjalny, proboszcz i dziekan w Wodzisławiu Śl.; ks. Jan Gajda – proboszcz w Królewskiej Hucie (Chorzów); ks. Paweł Dudek – proboszcz w Janowie. Por.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 361.

39 RAAŚlP 1923,9. Egzaminatorzy prosynodalni: ks. Jan Kapica – dziekan kolegium konsultorów, dziekan mikołowski i proboszcz w Tychach; ks. Teodor Kubina – wicedziekan kolegium konsultorów, proboszcz w Katowicach; ks. Augustyn Koźlik – katecheta; ks. Emil Szramek – kanclerz, ks. Jan Jarczyk – notariusz kurii; ks. Teofil Bromboszcz – proboszcz w Ornontowicach. Por.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 361.

40 RAAŚlP 1923,10. Pierwszymi cenzorami byli: ks. Jan Kudera – proboszcz w Brzezince; ks. Ludwik Wojciech – konsultor diecezjalny, proboszcz w Królewskiej Hucie (Chorzów); ks. Teofil Bromboszcz – proboszcz w Ornontowicach. Por.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 361.

41 RAAŚlP 1924, 211 i 232. Przewodniczącym komisji został ks. Teofil Bromboszcz, wikariusz generalny, a członkami: ks. Karol Ranoszek, ks. Augustyn Koźlik, ks. Aleksy Siara, ks. Stanisław Maśliński, RAAŚlP 1924,212. Por.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 362.

42 AAS 2 (1910), s. 661; AAS 10 (1918), s. 136. Skład *Consilium a vigilantia* był następujący: ks. Teofil Bromboszcz – wikariusz generalny; ks. Paweł Brandys – konsultor diecezjalny, proboszcz w Michałkowicach; ks. Mateusz Bielok – proboszcz w Pszczynie; ks. Augustyn Koźlik – katecheta w Katowicach; ks. Jan Kudera – proboszcz w Brzezince; ks. Michał Lewek – proboszcz w Tarnowskich Górach; ks. Paweł Lex – proboszcz w Halembie; ks. Stanisław Maśliński – katecheta w Królewskiej Hucie (Chorzów); ks. Emil Szramek – kanclerz; ks. Antoni Wojciech – proboszcz w Żorach. Por.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 361.

43 Por.: I. Grabowski, *Prawo kanoniczne*…, s. 522.

„czuwanie nad czystością wiary i donoszenie o zakusach modernistycznych i sekciarskich”[44]. Najstarszą o charakterze doradczym była Komisja dla Muzyki Kościelnej, powołana na dwuletnią kadencję w lutym 1925 roku[45].

Do sprawowania sądu oprócz oficjała zostali powołani sędziowie synodalni, nazywani tak nawet wówczas, gdy zostali obrani poza synodem[46]. Trybunał pierwszej instancji, powołany 1 lutego 1923 roku stanowili: ks. Józef Kubis jako oficjał, ks. Teodor Kubina jako rzecznik sprawiedliwości i obrońca węzła oraz sześciu sędziów[47]. W ustaleniu składu sędziowskiego ksiądz Hlond zachował równowagę między Niemcami i księżmi uchodzącymi za zdecydowanych Polaków. Dodatkowym powodem utrzymania księży niemieckich w sądzie była konieczność kontaktów z Wrocławiem[48]. Zawarto również dwuletnią umowę o wzajemności z sądem biskupim we Wrocławiu, by umożliwić załatwianie spraw sądowych z petentami bez koniecznego pośrednictwa administracji apostolskiej[49]. Trybunał apelacyjny wyznaczono w Poznaniu[50].

W związku z nowym przebiegiem granic państwowych powstała konieczność rewizji i reorganizacji sieci parafii i dekanatów. Dekretem z 1 marca 1923 roku zostały utworzone dwa nowe dekanaty: katowicki[51] i piekarski[52]. Kolejna reorganizacja dekanatów miała miejsce w kwietniu 1924 roku. Powstały wówczas dekanaty: rybnicki i pszowski – w miejsce pogrzebieńskiego. Reorganizacji poddano dekanaty: wodzisławski, żorski i mysłowicki[53]. Zasady zmiany granic parafialnych sprecyzowano w pierwszym numerze „Rozporządzeń

[44] RAAŚlP 1923,127. do czujności zostali wezwani wszyscy kapłani, których obowiązkiem było informowanie administracji o działalności sekciarskiej: RAAŚlP 1923,88; RAAŚlP 1925,344; 430; 504.

[45] RAAŚlP 1925,390. Zadaniem komisji było pielęgnowanie śpiewu ludowego i sprowadzenie go do krytycznie ustalonych melodii i tekstów, czuwanie nad powagą śpiewu chórowego i muzyki kościelnej, orzekanie o kwalifikacji organistów, opieka nad szkołą organistów, służenie radą przy doborze organistów, zakupie organów i dzwonów. W skład pierwszej komisji weszli: ks. Ludwik Wojciech – przewodniczący, ks. Paweł Brandys, ks. Robert Gajda, ks. Alfons Granieczny, prof. Józef Hoppe, prof. Jan Niesłony i organista Sosnowski. Członkowie komisji w kolejnych latach, zob.: Struktura Kurii Biskupiej w Katowicach i jej agend w latach 1926-1939, Tabela 107j, w: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 374.

[46] Ich urząd trwał 12 lat albo do czasu synodu diecezjalnego, mogli być jednak wybrani na kolejną kadencję (CIC 1574), zob.: I. Grabowski, *Prawo kanoniczne*…, s. 580.

[47] A. Hlond, *Constitutio Tribunalis Ordinarii primae instantiae*, 1 lutego 1923, RAAŚlP 1923,5. Dekrety sędziowskie otrzymali: ks. Paweł Czaja – proboszcz w Królewskiej Hucie (Chorzów), ks. Paweł Pittach – proboszcz w Kochłowicach, ks. Wawrzyniec Pucher – konsultor diecezjalny, proboszcz w Dąbrówce Małej, ks. Paweł Sigulla – proboszcz w Orzegowie, ks. Franciszek Srzyż – konsultor diecezjalny, proboszcz w Goduli, ks. Ludwik Wojciech – konsultor diecezjalny, proboszcz w Królewskiej Hucie (Chorzów). W grudniu tegoż roku dołączył ks. Jan Jarczyk – notariusz kurii (RAAŚlP 1923,138) i ks. Władysław Robota - proboszcz w Gierałtowicach. Zajęli miejsce ks. Pawła Sigulli i ks. Franciszka Strzyża, którzy ustąpili z urzędu (RAAŚlP 1923,161). Por.: M. Matonóg, *Sąd administracji apostolskiej / biskupi / metropolitalny w Katowicach 1923-2023*, Wodzisław Śl. 2023, s. 24.

[48] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 87.

[49] RAAŚlP 1923,147.

[50] S.C. Consistorialis, *Deceretum. Designationes pro appellatione*, AAS 15 (1923), s. 154; RAAŚlP 1923,47.

[51] RAAŚlP 1923,20.

[52] RAAŚlP 1923,21.

[53] RAAŚlP 1924,233; zob.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 53.

Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego"[54] i przypomniano w formie instrukcji w rok później[55]. W 1924 roku zaproponowano utworzenie nowych parafii, jednak władze wojewódzkie obawiały się, czy będą one miały wystarczającą bazę materialną[56]. Ostatecznie rok później erygowanych zostało 28 nowych parafii[57]. Od 1925 roku administrację apostolską, a następnie diecezję katowicką tworzyły 174 parafie w 18 dekanatach[58].

Bazę materialną administracji apostolskiej na Górnym Śląsku miały stanowić dotacje państwowe. Rząd w Warszawie uchylił się jednak od realizacji przyjętych zobowiązań, nie udało się także przejąć dóbr biskupa wrocławskiego leżących na Śląsku Cieszyńskim[59]. Ostatecznie dotacje zaczęły wypłacać władze województwa śląskiego, które weszły w prawa i obowiązki patronatu wobec wszystkich parafii, których dotychczasowym patronem był król pruski lub austriacki[60]. Kolekty na utrzymanie administracji apostolskiej zbierano 4 razy w roku, na wykształcenie kleru także 4 razy w roku[61]. Inne kolekty obowiązkowe przeznaczano dla misji, dla wsparcia zagrożonych Kościołów, dla Ziemi Świętej, dla Ojca Świętego (razem 8 kolekt w wyznaczone dni), na tworzone stacje duszpasterskie i Katolicki Uniwersytet Lubelski[62]. Specjalną kolektę w Triduum Paschalne i Wielkanoc 1924 roku przeznaczono na zakup gruntu pod katedrę[63].

Administracja Apostolska Śląska Polskiego przyjęła partykularne prawo macierzystej diecezji wrocławskiej[64]. Ulegało ono stopniowej modyfikacji, a ordynariusz prowadził

---

54 RAAŚlP 1923,26. Problem zmiany granic parafii szczegółowo opisano w: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 87-93. W organie urzędowym zamieszczono jedynie 3 dekrety dotyczące miejscowości: Kuźnica (RAAŚlP 1923,82), Nowy Czakaj (RAAŚlP 1924,260), Goławiec (RAAŚlP 192,294). W związku ze zmianami państwowymi zmieniono nazwę parafii Wirek na Nowa Wieś (RAAŚlP 1924,412).

55 RAAŚlP 1924,199.

56 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 94.

57 Wśród nich przywrócono dawne parafie: Moszczenica i Paniowy; przekształcono w parafie gminy kapliczne i kuracje: Imielin, Kończyce, Olszyny, Pawłów, Raszczyce, Wisła Wielka; ustanowiono parafie nowe: Biertułtowy, Bieruń Nowy, Bobrowniki, Bykowina, Chwałowice, Czerwionka, Godula, Gostyń, Józefowiec, Krasowy, Książenice, Makoszowy, Murcki, Niedobczyce, Podlesie, Radoszowy, Syrynia, Wilcza Górna, Wyry, Nowy Bytom, RAAŚlP 1925,464-491.

58 H. Olszar, *Kościół katolicki na Górnym Śląsku w życiu Kościoła katolickiego w Drugiej Rzeczpospolitej*, w: M. Wanatowicz (red.), *Rola i miejsce Górnego Śląska w Drugiej Rzeczypospolitej*, Bytom – Katowice 1995, s. 123.

59 J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku*…, s. 64-65.

60 RAAŚlP 1923,58; 75; 114; 151; RAAŚlP 1924,168; 203; RAAŚlP 1925,367. Zob.: J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku*…, s. 65.

61 RAAŚlP 1923,16.

62 RAAŚlP 1923,16; 118; RAAŚlP 1924,197; 318.

63 RAAŚlP 1924,229. Kolejne kolekty nadzwyczajne zarządzono w czerwcu, sierpniu i wrześniu, RAAŚlP 1924,266.

64 RAAŚlP 1923,3. Aby poznać przejęte prawo partykularne wrocławskie, należy sięgnąć przede wszystkim do dwóch oficjalnych zbiorów tego prawa, jakimi są: *Sammlung kirchlicher Verordnungen, Erlasse und Bekanntmachugen für das Bistum Breslau nach dem Inhalt geordnet und herausgegeben im Auftrage des Fürstbischoflichen Ordinariats in Breslau und im Selbstverlage desselben*, Breslau 1902 i *Sammlung kirchlicher Verordnungen, Erlasse und Bekanntmachungen für den österreichischen Anteil des Bistums Breslau*, Teschen 1906.

ożywioną działalność legislacyjną[65]. Powołał organ urzędowy pt. „Rozporządzenia Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego", którego pierwszy numer ukazał się z datą 6 marca 1923 roku. Promulgowano w nim ustawy po myśli kanonu 335 §2, a abonament „Rozporządzeń" określono jako obowiązkowy dla urzędów dekanalnych, parafialnych i wszystkich samodzielnych stacji duszpasterskich[66].

Wśród ważnych aktów prawnych wymienić należy Instrukcję dla dziekanów[67]. Otrzymali w niej szerokie uprawnienia do rozgrzeszania z szeregu kar kościelnych i grzechów zastrzeżonych biskupowi[68], władzę dyspensowania od tajnej przeszkody występku oraz pierwszej i drugiej zapowiedzi przedślubnej, poświęcania kościołów, kaplic, cmentarzy i ich rekoncyliowania, poświęcania kamienia węgielnego pod budowę kościoła, poświęcania krzyży i obrazów kościelnych oraz paramentów liturgicznych, jeśli do obrzędu nie należy ryt namaszczenia, wprowadzania w beneficjum proboszczów, rozdawania olejów świętych poświęconych w Wielki Czwartek, udzielania urlopu do sześciu dni, udzielania w razie konieczności zezwolenia na binację, zbierania składek dekanalnych oraz grzebania zmarłych kapłanów dekanatu. Do obowiązków dziekana zaliczono: wizytacje kościołów i kaplic dekanatu jeden raz w roku w sposób uroczysty oraz na zlecenie biskupa, dopilnowanie, by proboszczowie sporządzili testament, zlecanie odpowiedniemu kapłanowi zarządu parafii osieroconej do czasu decyzji biskupa, czuwanie nad czystością wiary, zwoływanie co najmniej dwa razy w roku konferencji dekanalnych, z których sprawozdanie przekazywano ordynariuszowi, dostarczanie kolekt z dekanatu do kurii i prowadzenie archiwum dekanalnego. Dziekanom przypominano o obowiązku zwoływania konferencji dekanalnych, których termin wyznaczono w czasie wielkanocnym, podając ich tematykę[69]. Ta sama instrukcja zawierała postanowienie, że proboszczowie dekanatu winni wybrać wicedziekana, zatwierdzanego przez biskupa, zastępował on dziekana i posiadał w razie jego nieobecności uprawnienia dziekańskie[70].

---

65 R. Sobański, A. Drozd, *Źródła poznania katowickiego prawa diecezjalnego*, SSHT 7 (1974), s. 25.

66 RAAŚlP 1923,1; 34; 152; RAAŚlP 1924,167; 195; 276; 311; RAAŚlP 1925,494. Kontrola abonamentu została zlecona dziekanom: RAAŚlP 1923,65.

67 *Instructio pro vicariis foraneis seu decanis Administrationis Apostolicae Silesiae Polonicae*, RAAŚlP 1923,49.

68 Ordynariusz zastrzegł dla siebie rozgrzeszanie: złośliwych podpalaczy i wszystkich, którzy skutecznie z nimi współdziałają, kazirodców w pierwszym stopniu linii prostej gdy doszło do poczęcia, dobrowolnych morderców i wszystkich, którzy skutecznie z nimi współdziałają, tych, którzy dokonali profanacji kościoła, cmentarza czy grobu w celach rabunkowych, RAAŚlP 1923,36. Z dniem 1 czerwca 1926 roku grzechy zastrzeżone zredukowano do dwóch: podpalenie z zamiarem szkody i współdziałanie w nim oraz znieważenie w celu okradzenia kościoła, miejsca świętego lub poświęconego cmentarza. Prawo absolucji z tych grzechów mieli dziekani, a inni księża podczas spowiedzi wielkanocnej, w czasie rekolekcji i misji, WD 1926,92.

69 RAAŚlP 1923,12; RAAŚlP 1924,177; RAAŚlP 1925,402. WD 1926,43.

70 R. Sobański, *Prawo partykularne diecezji katowickiej*, SSHT 7 (1974), s. 46.

W początkach istnienia administracji apostolskiej ordynariusz udzielił jurysdykcji księżom sąsiednich diecezji na obszarze dekanatów przygranicznych, a księża inkardynowani do diecezji wrocławskiej mieli jurysdykcję na ternie całej administracji[71]. Regularnie przeprowadzano egzaminy jurysdykcyjne, początkowo na przełomie czerwca i lipca, później we wrześniu, wskazując zakres egzaminu z dogmatyki, teologii moralnej i prawa kanonicznego[72]. Osobne egzaminy kwalifikacyjne mieli księża katecheci[73]. Zgodnie z regulaminem do egzaminu można było się zgłaszać po trzyletniej pracy duszpasterskiej[74]. Do egzaminu proboszczowskiego dopuszczano kapłanów mających przynajmniej sześć lat służby duszpasterskiej[75]. O prezentę należało występować zawsze za pośrednictwem kurii[76]. Określając świadczenia przysługujące proboszczowi, przyjęto za podstawę regulamin z roku 1868 po dokonaniu odpowiednich przeliczeń[77].

Od początku istnienia administracji apostolskiej kuria zwracała uwagę na zaniedbania w prowadzeniu kancelarii parafialnej. Polecono więc zwracać szczególną uwagę na archiwa, registraturę i inwentarze[78]. Zarządzono, by w każdej kancelarii parafialnej znajdował się *Kodeks prawa kanonicznego*[79]. Często zwracano uwagę na treść i formę korespondencji urzędowej[80], a wytyczne w tej sprawie wydano w roku 1924[81]. Pozostałe upomnienia dotyczyły: terminowości w wykonywaniu rozporządzeń i płacenia rachunków i kolekt[82], prowadzenia spraw małżeńskich, zwłaszcza zapowiedzi przedślubnych[83], używania wyłącznie języka polskiego w sprawach urzędowych[84], sprzedawania zabytków[85], wypłacania stypendiów wikariuszom[86]. Jako podstawę rozliczania intencji mszalnych przyjęto wrocławski

71 RAAŚlP 1923, 35.
72 RAAŚlP 1923,39; RAAŚlP 1924,214; RAAŚlP 1925,423; WD 1926,99.
73 RAAŚlP 1924,232; 269; RAAŚlP 1925,425. Przez katechetów rozumiano kapłanów, nauczycieli religii w szkołach średnich. Egzamin składał się z naukowej pracy domowej, pisemnej pracy klauzurowej i egzaminu ustnego. W skład komisji egzaminacyjnej weszli: jako przewodniczący ks. Teofil Bromboszcz – wikariusz generalny; ks. Karol Ranoszek; ks. Augustyn Koźlik – katecheta; ks. Aleksy Siara, ks. Stanisław Maśliński – notariusz Kurii, RAAŚlP 1924,212.
74 RAAŚlP 1924,211.
75 RAAŚlP 1923,38; RAAŚlP 1924,215; RAAŚlP 1925,424; WD 1926,98.
76 RAAŚlP 1924,187; 221; RAAŚlP 1925,449.
77 RAAŚlP 1924,278.
78 RAAŚlP 1923,109; 113; RAAŚlP 1924,174; 241; 257.
79 RAAŚlP 1925,446.
80 RAAŚlP 1923,45; 73; 86, 119; 148, 149; 159; RAAŚlP 1924,244; RAAŚlP 1925,445.
81 RAAŚlP 1924,253.
82 RAAŚlP 1923,17; 46; 155; 136; RAAŚlP 1924,185; 195; 265; 276; 279; 325; 369.
83 RAAŚlP 1923,68; 156; RAAŚlP 1924,321. Zarządzenie w sprawie zapowiedzi: RAAŚlP 1923,131.
84 RAAŚlP 1923,11; 78; RAAŚlP 1925,383.
85 RAAŚlP 1924,174; 329.
86 RAAŚlP 1923,157; RAAŚlP 1924,254. Wprowadzona została zasada wypłacania należności z końcem każdego tygodnia na podstawie szczegółowego rozliczenia, potępiono zwyczaj ryczałtowego wypłacania należności.

Solgebührenordnung przyznający celebransowi 5/8 stypendium[87]. Na podstawie reskryptu Kongregacji Soboru ordynariusz zarządził, by stypendia z binacji przesyłano do kurii na cele wychowania kleru[88].

Wikariuszom została przyznana ogólna delegacja do asystowania przy zawieraniu małżeństw w parafii. Delegacji tej udzielono raz na zawsze już w 1924 roku[89]. Upomnienia administratora skierowane do wikariuszy dotyczyły: współpracy z proboszczami, informowania o objęciu stanowiska[90], gorliwości w wypełnianiu obowiązków, składania wizyt, utrudniania przeniesienia na inną placówkę, odpłatności za utrzymanie[91]. Wierni w okresie przejściowym wielokrotnie skutecznie wpływali na obsadę proboszczów i wikarych[92]. Ksiądz Hlond bardzo stanowczo przeciwstawił się tej praktyce i ogłosił, że nie życzy sobie, „aby przychodziły do niego deputacje z prośbami o mianowanie lub usunięcie księdza z parafii"[93].

Ordynariusz prawem partykularnym określił status księży kuratusów i lokalistów, wyznaczając ich kompetencje i relacje względem proboszczów[94]. Wraz z ustanowieniem kuratusa lub lokalisty parafię dzielono na dwie części. Kuratus stawał się wikariuszem współpracownikiem o prawach szczególnych i nie podlegał proboszczowi, ale posiadał własną kompetencję w sprawach sakramentów i sakramentaliów. W trosce o księży emerytów utworzono kasę emerytalną, do której każdy proboszcz i wikariusz był zobowiązany wpłacać kwartalnie wyznaczoną składkę[95]. Wydana została specjalna instrukcja dla kuratorów żeńskich zgromadzeń zakonnych[96].

W odniesieniu do kościelnych i organistów utrzymano w mocy rozporządzenie kurii wrocławskiej z 1893 roku[97]. Na stanowisko organisty wolno więc było przyjmować tylko ludzi oddanych Kościołowi, nieskazitelnych i odpowiednio wykwalifikowanych, a umowę można było spisać dopiero po upewnieniu się o zdatności starającego się o posadę. Umowa obowiązywała po zatwierdzeniu w kurii i zaprzysiężeniu kandydata[98]. Kandydat na kościelnego

[87] R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 66.
[88] RAAŚlP 1923,48; 72. Zob.: J. Kania, *Binacja i trynacja w prawie (archi)diecezji katowickiej*, SSHT 42/2 (2009), s. 196-197.
[89] *Instructio circa potestatem valide et licite assistendi matrimoniis*, RAAŚlP 1924,169.
[90] RAAŚlP 1923,155; 1924,276; Fundusz przenosin wikariuszy zasilany był z obowiązkowych składek, RAAŚlP 1925,384.
[91] RAAŚlP 1924,134.
[92] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 138.
[93] A. Hlond, O życie katolickie na Śląsku. List pasterski do Wiel[ebnego] Duchowieństwa i wiernego ludu, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 68.
[94] RAAŚlP 1924,255.
[95] RAAŚlP 1923,37; 70; 99; 125; RAAŚlP 1924,186; 236; 291; 325; RAAŚlP 1925,369.
[96] RAAŚlP 1925,407.
[97] RAAŚlP 1924,213.
[98] RAAŚlP 1924,213. Polecano salezjańską szkołę organistów w Przemyślu, zob.: RAAŚlP 1924,330.

był zobowiązany do zdania egzaminu, złożenia wyznania wiary i przysięgi gorliwego wypełniania obowiązków[99].

W trosce o powołania utworzono dla gimnazjalistów pragnących zostać kapłanami konwikt w Tarnowskich Górach pod zarządem ks. proboszcza Michała Lewka[100]. Początek działalności seminarium duchownego datuje się na rok 1924. Wtedy nazwy „Śląskie Seminarium Duchowne" po raz pierwszy oficjalnie użyto w organie urzędowym[101], choć śląscy alumni po opuszczeniu Wrocławia mieszkali i studiowali w Krakowie już w 1922 roku[102]. Przed mianowaniem pierwszego rektora opiekę nad studentami teologii w administracji apostolskiej sprawował ks. Wawrzyniec Pucher[103], zaś pierwszym wychowawcą alumnów był jezuita – ks. Władysław Lohn[104]. Od 1 października 1924 roku wychowawcą (regensem) śląskich kleryków został mianowany ks. Stanisław Maśliński[105]. Końcem 1924 roku administrator apostolski otrzymał z Watykanu polecenie założenia jak najszybciej seminarium duchownego w Katowicach[106]. Nałożony więc został na duchownych obowiązek płacenia *seminaristicum* w wysokości 5% rocznych dochodów[107]. Oprócz osób wymienionych w *Kodeksie* do płacenia *seminaristicum* zostali zobowiązani wikariusze, katecheci oraz inni księża należący do administracji apostolskiej z wyjątkiem emerytów[108]. Poproszono, by na rzecz seminarium przekazywać w testamencie szaty kapłańskie i książki[109]. Budowa seminarium początkowo napotkała poważne trudności finansowe, nie uzyskała także poparcia

[99] *Sammlung kirchlicher Verordnungen, Erlasse und Bekanntmchungen für das Bistum Beslau*, Breslau 1902, nr 351.

[100] RAAŚlP 1923,95; 120. Planowano utworzenie drugiego konwiktu w Pszczynie, jednak projekt ten nie został zrealizowany, zob.: tamże.

[101] RAAŚlP 1924,334.

[102] W latach 1921-1923 klerycy śląscy mieszkali prywatnie przy ul. Garbarskiej 13, a gdy formalnie założono Seminarium Śląskie zamieszkali u jezuitów przy ul. Kopernika 26; zob.: „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 21.
Zob.: M. Kłakus, *Geneza i rozwój Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie (1924-1945)*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 15-25.

[103] RAAŚlP 1923,160; RAAŚlP 1924,270; Por.: J. Świerczek, *Wychowawcy seminaryjni*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne…*, s. 507.

[104] H. Olszar, *Rektorzy Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w latach 1924-2004*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne…*, s. 89-91.

[105] RAAŚlP 1924,335.

[106] RAAŚlP 1925,375.

[107] RAAŚlP 1925,376. Por.: WD 1927,2; WD 1928,175; WD 1930,13; WD 1931,24; WD 1932,41; WD 1933,6; WD 1936,57; WD 1937,9.

[108] RAAŚlP 1925,376. Zarządzenie to zostało utrzymane przez następnych biskupów, przy czym postanowiono, że należy uiszczać *seminaristicum* w dwóch ratach rocznych, WD 1927,2; WD 1932,41.

[109] RAAŚlP 1924,173.

Sejmu Śląskiego[110]. Do końca 1925 roku święcenia prezbiteratu przyjęło w Krakowie dziesięciu kleryków administracji apostolskiej[111].

W początkach odrodzonej Polski w Kościele istniały różne tradycje obchodzenia świąt będących równocześnie dniami wolnymi od pracy. Ostatecznie po licznych konsultacjach sprawę uregulowała ustawa, w której za dni wolne od pracy oprócz wymienionych w *Kodeksie*, uznano uroczystość Oczyszczenia NMP (2.02. – Objawienia Pańskiego) oraz drugi dzień Wielkanocy, Zesłania Ducha Świętego i Bożego Narodzenia, a w górnośląskiej części województwa mógł być także wolny Wielki Piątek[112]. Za zezwoleniem Stolicy Apostolskiej uroczystość Matki Bożej Królowej Polski stała się świętem kościelnym i państwowym o dużym znaczeniu[113], a do „Litanii loretańskiej" wprowadzono na terenie administracji wezwanie „Królowo Korony Polskiej"[114]. Na niedzielę przed uroczystością św. Stanisława Kostki wyznaczono coroczne święto młodzieży[115]. Od stycznia 1924 roku we wszystkich parafiach administracji apostolskiej wprowadzono święto papieskie obchodzone w niedzielę po rocznicy wyboru papieża[116]. W związku z postanowieniami konkordatu po każdej sumie zarządzono modlitwy za ojczyznę i prezydenta[117].

Pierwsze rozporządzenie w sprawie wystawienia Najświętszego Sakramentu wydano 29 sierpnia 1923 roku. Poza przypadkami określonymi w prawie powszechnym na wystawienie Najświętszego Sakramentu konieczna była zgoda ordynariusza. Zezwolono więc na publiczne wystawienie Najświętszego Sakramentu podczas sumy i nieszporów w pierwsze święto Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Zesłania Ducha Świętego, patrona kościoła, rocznicę konsekracji kościoła, podczas sumy w uroczystość Serca Jezusowego, pierwsze piątki i niedziele miesiąca oraz uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, wydano także zgodę na błogosławieństwo sakramentalne w niedziele i święta po sumie, po nabożeństwie majowym, czerwcowym, różańcowym, w oktawie św. Jana Nepomucena i na zakończenie roku[118].

---

110 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 119.
111 RAAŚlP 1925,379. Por.: K. Zaborowska, *Księża absolwenci WŚSD 1923-2004*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne*…, s. 527.
112 RAAŚlP 1923,84; RAAŚlP 1925,422. Zob.: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 174-175.
113 RAAŚlP 1924,293; RAAŚlP 1925,403.
114 RAAŚlP 1923,43.
115 RAAŚlP 1923,124, RAAŚlP 1923,505. Polecenie to wydano już wcześniej w formie ogólnej, RAAŚlP 1923,76. Zob.: A. Hlond, Odezwa Najprzewiel[ebniejszego] Administratora Apostolskiego ks. dr. Hlonda do młodzieży śląskiej, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 100-101.
116 A. Hlond, O Ojcu świętym List pasterski do Wielebnego Duchowieństwa i wiernych, w: J. Myszor, Ks. August Hlond na Górnym Śląsku…, s. 58-65. Zob.: RAAŚlP 1924,184; RAAŚlP 1925,366. Po erygowaniu diecezji obowiązek obchodzenia święta papieskiego rozciągnięto na cała diecezję, WD 1926,29.
117 RAAŚlP 1925,443, RAAŚlP 1925,501.
118 RAAŚlP 1924,292, RAAŚlP 1924,303.

Określono i systematycznie przypominano przepisy postne[119] i harmonogram bierzmowania[120]. W ramach przygotowania do bierzmowania kandydaci otrzymywali drukowane nauki wraz z modlitwami[121], a po przyjęciu sakramentu – świadectwa bierzmowania[122]. Sprawy związane z sakramentem małżeństwa regulowała osobna instrukcja[123]. Nakazano wygłaszać naukę o sakramencie małżeństwa w drugą niedzielę po święcie Trzech Króli, ze szczególnym uwzględnieniem stanowiska wobec małżeństw mieszanych[124].

Plan duszpasterski księdza Hlonda został zarysowany w odezwach na II. i III. Śląski Zjazd Katolicki[125] oraz w liście pasterskim na Wielki Post 1924 roku. W odezwach tych zostały wskazane liczne cele, przede wszystkim odrodzenie wiary ojców i moralności, ożywienie chrześcijańskiego laikatu i utworzenie Śląskiej Ligi Katolickiej, walka z pijaństwem i rozpustą, rozwijanie stowarzyszeń młodzieży katolickiej, kongregacji mariańskich, poświęcenie polskiego Śląska Górnego Najświętszemu Sercu Jezusowemu oraz utworzenie katolickiego tygodnika w celu uzupełnienia braków w wykształceniu religijnym[126]. Podczas II. Śląskiego Zjazdu Katolickiego 9 września 1923 roku ksiądz Hlond poświęcił Górny Śląsk Najświętszemu Sercu Jezusowemu[127]. Tego samego dnia wydano pierwszy numer „Gościa Niedzielnego" pod redakcją ks. Teodora Kubiny[128]. Owocem tegoż Zjazdu było ożywienie walki z pijaństwem i powołanie zarządu okręgowego na czele z ks. Józefem Czempielem – proboszczem w Hajdukach (Chorzów-Batory)[129]. W odezwie do młodzieży ksiądz administrator wzywał do włączenia się w Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej i Kongregacje Mariańskie[130].

[119] RAAŚlP 1923,16 i 18; RAAŚlP 1924,202; RAAŚlP 1925,377; WD 1926,42.
[120] RAAŚlP 1923,86; RAAŚlP 1924,241; RAAŚlP 1925,391.
[121] RAAŚlP 1923,96.
[122] RAAŚlP 1924,268.
[123] *Instructio circa potestatem valide et licite assistendi matrimoniis*, RAAŚlP 1924,169.
[124] *Instructio de matrimonio ineundo*, RAAŚlP 1924,172.
[125] Zjazdy katolickie nawiązywały do tradycji poznańskiej, a pośrednio do tzw. *katholikentagów* niemieckich i mobilizowały szerokie rzesze wiernych. Na Śląsku odbyły się trzy zjazdy w latach 1922-1924, zob.: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 161.
[126] A. Hlond, Orędzie w sprawie II. Śląskiego Zjazdu Katolickiego, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 47-52. List pasterski wydrukowano w organie urzędowym w języku polskim i niemieckim, RAAŚlP 1923,93. Na cele zjazdu ogłoszono specjalną kolektę w całej administracji apostolskiej, RAAŚlP 1923,83.
[127] A. Hlond, Akt, którym Polski Śląsk Górny dnia 9 września poświęci się Najśw[iętszemu] Sercu Jezusowemu, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 54-55.
[128] A. Hlond, Arcypasterska zachęta, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 53-54. Pierwszy numer niemieckojęzycznego wydania pisma, pt.: „Sonntagsbote", ukazał się 5 lipca 1925 roku.
[129] RAAŚlP 1923,123. Liga Przeciwalkoholowa została ustanowiona 25 marca 1925, zob.: RAAŚlP 1925,401.
[130] A. Hlond, W szeregi! Odezwa do młodzieży, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 55-57.

Mianowany został diecezjalny prezes Kongregacji Mariańskich – ks. Paweł Brandys[131]. Polecenie tworzenia lokalnych komitetów Ligi Katolickiej wydano w grudniu 1923 roku[132].

W liście pasterskim na Wielki Post zatytułowanym „O życie katolickie na Śląsku" nawoływał do odnowy wiary i moralności pełen nadziei wobec pozytywnych zmian, które już zaistniały[133]. Zauważał jednak niebezpieczeństwa, które nazywał zalewem mętnej wody. Wypowiadał walkę płytkiemujedynie tradycjonalnemu katolicyzmowi, który nie zna Boga, subiektywizmowi i relatywizmowi religijnemu, sektom, komunizmowi, masonerii, rozpuście i rozpasaniu obyczajów, pornografii, wypaczeniu małżeństwa, partyjniactwu i egoizmowi[134]. Postulował głębokie odrodzenie religijne na fundamencie modlitwy osobistej, rodzinnej i publicznych nabożeństw, zwłaszcza zaś sakramentów i codziennej Komunii św. Drogą tego odrodzenia miała być aktywność i apostolat świeckich, Akcja i Liga Katolicka mężczyzn, kobiet, młodzieży męskiej i żeńskiej[135]. Sekretarzem generalnym Ligi Katolickiej na terenie administracji apostolskiej został ks. Józef Gawlina[136].

W odezwie przed III. Śląskim Zjazdem Katolickim ordynariusz z nową mocą zaznaczył ważne problemy, wymagające zajęcia jasnego stanowiska: obecność sekt[137], prądy teozoficzno-okultystyczne, masoneria, pijaństwo, niemoralność, egoizm i chciwość[138]. Zwrócił uwagę na powstającą Ligę Katolicką i tworzącą się diecezję śląską[139]. Tuż przed ogłoszeniem III. Zjazdu w maju w Częstochowie nastąpiło poświęcenie młodzieży śląskiej Matce Bożej[140].

Ksiądz Hlond wiele uwagi poświęcał nauce religii w szkołach. Na początku urzędowania wydał w tej sprawie zarządzenie, w którym potwierdził prawo duchownych do nauczania religii w szkołach powszechnych[141]. Prawo nauczania religii mieli także

131 RAAŚlP 1923,138.
132 RAAŚlP 1923,143.
133 A. Hlond, O życie katolickie na Śląsku. List Pasterski do Wiel[ebnego] Duchowieństwa i wiernego ludu, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 68-69.
134 Tamże, s. 70-73.
135 Tamże.
136 Dekret: RAAŚlP 1924,285. Wezwanie do zakładania Ligi Katolickiej wydrukowano w organie urzędowym w języku polskim i niemieckim, RAAŚlP 1925,364. Wydana została też odpowiednia instrukcja, RAAŚlP 1925,365.
137 Według danych policji w 1925 roku liczba członków sekt oraz związków wyznaniowych uważanych za sekty wynosiła: metodyści (29 osób), baptyści (79 osób), adwentyści (72 osoby), Christliche Gemeinschaft (200 osób), starokatolicy (800 osób), Blaukreuz (45 osób), badacze Pisma Świętego (dziś świadkowie Jehowy, 22 osoby), zob.: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej…*, s. 148-149.
138 A. Hlond, Odezwa Najprzewiel[ebniejszego]Ks. Administratora Apostolskiego w sprawie III Śląskiego Zjazdu Katolickiego, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 83-84.
139 Tamże.
140 A. Hlond, Akt poświęcenia młodzieży śląskiej Matce Bożej Jasnogórskiej, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 82-83.
141 RAAŚlP 1923,13, por.: RAAŚlP 1925,322. Zob.: Księża katecheci Administracji Apostolskiej na Górnym Śląsku 1922-1925, tabela 44, w: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 163-165.

nauczyciele świeccy, posiadający misję kanoniczną[142]. Katechetami w szkołach średnich byli duchowni, których szczególnym obowiązkiem, oprócz nauczania, było słuchanie spowiedzi uczniów oraz przygotowanie ich do pierwszej spowiedzi i Komunii św.[143]. Księża proboszczowie, kuratusi i lokaliści mieli kierować nauczaniem religii prowadzonym przez katechetów świeckich poprzez hospitacje lekcji, stawianie pytań i pomoc merytoryczną, zaś nadzór nad nauką religii powierzono dziekanom[144]. W gimnazjach i męskich seminariach nauczycielskich wizytacje przeprowadzał wikariusz generalny[145], zaś dla liceów żeńskich i seminariów nauczycielskich został ustanowiony osobny wizytator – ks. Alojzy Koziełek[146]. Na postawie porozumienia z władzami wojewódzkimi określone zostały zasady zwalniania uczniów z nauki na czas rekolekcji i przystąpienia do sakramentów świętych[147]. Program nauczania religii w szkołach powszechnych został wydany przez państwowe władze oświatowe i zatwierdzony przez księdza administratora[148]. Ksiądz Hlond gorliwie troszczył się o nowe powołania kapłańskie i nauczycielskie wśród młodzieży męskiej, o czym świadczy specjalna odezwa[149]. W Katowicach powstało Dzieło im. św. Jana Kantego, którego celem było duchowe i materialne wspieranie kandydatów do stanu duchownego oraz pomoc katolickim studentom[150].

Dla formacji duchowej i intelektualnej kapłanów powołano Związek Naukowy Kapłanów Śląskich, którego pierwszym prezesem został ks. Teofil Bromboszcz[151]. Celem związku było zaspokojenie duchowych potrzeb kleru śląskiego, pielęgnowanie i pogłębianie nauk teologicznych w ramach prawa kanonicznego[152]. Przeprowadzono także kurs naukowo-pastoralny[153]. Systematycznie ogłaszano propozycje rekolekcji dla księży[154]. Dekretem księdza administratora w 1925 roku powołano Unię Apostolską Kleru[155]. Kapłani diecezjalni należeli także do *Associationis Perseverantiae Sacerdotalis* oraz Śląskiego Koła Polskiego Związku

142 RAAŚlP 1923,13.
143 RAAŚlP 1925,350.
144 RAAŚlP 1923,13; 49; 128; RAAŚlP 1924,245; 256; 323.
145 RAAŚlP 1924,245.
146 RAAŚlP 1924,226.
147 RAAŚlP 1924,248.
148 RAAŚlP 1924,315.
149 RAAŚlP 1924,217.
150 Statut Dzieła im. Św. Jana Kantego, RAAŚlP 1925,370. Zob.: S. Maśliński, *Wskazówki do prowadzenia Dzieła św. Jana Kantego*, RAAŚlP 1925,508.
151 T. Bromboszcz, *Związek Naukowy Kapłanów Śląskich*, RAAŚlP 1923,102. Zob.: Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej…*, s. 337.
152 Statuta Tow. Naukowego Kapłanów Śląskich, RAAŚlP 1923,102.
153 RAAŚlP 1924,230.
154 RAAŚlP 1923,40; RAAŚlP 1924,261 i 319; RAAŚlP 1925,431 i 497; WD 1926,55 i 100.
155 RAAŚlP 1925,304 i 404.

Abstynentów[156]. Zwracano baczną uwagę na poziom kaznodziejstwa[157], a dla jego ożywienia i poniesienia poziomu kazań przeprowadzona została wśród księży specjalna ankieta[158].

W lipcu 1924 roku powołany został pierwszym samodzielny referat kurii, którym był Sekretariat Dobroczynności. Jego zadaniem było zorganizowanie akcji dobroczynnych w poszczególnych parafiach i zespolenie w jedno istniejących już instytucji i towarzystw dobroczynnych[159]. Z inicjatywy księdza Hlonda powstał Śląski Komitet Ratunkowy kierowany przez sekretarza diecezjalnego dla spraw dobroczynności – ks. Maksymiliana Wojtasa[160], oraz biuro emigracyjne. Komitet Ratunkowy zajmował się pomocą materialną dla biednych oraz zakładaniem kuchni ludowych[161], a biuro emigracyjne otaczało opieką emigrantów polskich we Francji[162]. W ramach działalności Sekretariatu Dobroczynności znalazł się istniejący od 1905 roku Katolicki Związek Głuchoniemych w Katowicach i Królewskiej Hucie (Chorzów). Ks. Maksymilian Wojtas założył także Misję Dworcową[163]. W walce z pornografią kuria współpracowała z władzami państwowymi i policją[164]. Z inicjatywy księdza Hlonda powołano Tymczasowy Komitet Śląskiej Ligi Przeciwalkoholowej, a ksiądz administrator wyraził życzenie, by zapisali się do niego wszyscy księża diecezjalni[165]. W parafiach, szczególnie robotniczych, polecono zakładanie Towarzystwa św. Wincentego à Pulo Jego zadaniem była pomoc ubogim i ochrona młodzieży, zwłaszcza dziewcząt przed demoralizacją[166].

Jeszcze przed ustanowieniem administracji działały na Śląsku duszpasterstwa specjalne. Istniało duszpasterstwo więźniów[167], a decyzją księdza Hlonda w więzieniach wprowadzono stałą opiekę duszpasterską[168]. Tworzono zręby duszpasterstwa wojskowego, którego

156 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 115-116.
157 RAAŚlP 1923,121.
158 RAAŚlP 1925,351.
159 RAAŚlP 1924,281 i 316.
160 RAAŚlP 1924,285.
161 RAAŚlP 1924,290.
162 RAAŚlP 1924,320; RAAŚlP 1925,510.
163 W 1924 roku zawiązano Towarzystwo Opieki Dworcowej w Katowicach i akredytowano do wszechświatowego związku „*Protection de la jeune fille*" z siedzibą w szwajcarskim Fryburgu. 15 czerwca 1925 ks. Maksymilian Wojtas założył Katolickie Towarzystwo Opieki nad Dziewczętami, które potocznie nazywano Misją Dworcową. Celem Towarzystwa było zapobieganie demoralizacji i prostytucji poprzez prowadzenie misji na dworcach, utrzymywanie schronisk dla podróżujących i pośrednictwo pracy, zob.: Misja Dworcowa: www.silesia.edu.pl [dostęp: 22.03.2022.].
164 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 206-207.
165 RAAŚlP 1925,401. Zob.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 468.
166 RAAŚlP 1925,399; 400; 418; 508. Zob.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 468.
167 RAAŚlP 1924,234.
168 RAAŚlP 1924,283. Zob.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 183.

uregulowanie nastąpiło w 1925 roku po podpisaniu konkordatu, a w kolejnym roku utworzono parafie wojskowe w Katowicach i Królewskiej Hucie[169].

Rok 1925 był na Górnym Śląsku przełomowy nie tylko ze względu na podpisanie konkordatu między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską[170] oraz trwający w Kościele rok jubileuszowy[171]. W maju pod przewodnictwem księdza administratora Augusta Hlonda zorganizowano jubileuszową pielgrzymkę do Rzymu[172]. Przygotowania do obchodów Roku Świętego i pielgrzymki zostały poprzedzone listem pasterskim administratora apostolskiego[173]. W zamyśle księdza Hlonda, który spodziewał się, że administracja apostolska Górnego Śląska zostanie wkrótce podniesiona do rangi diecezji[174], pielgrzymka miała umocnić jedność między Kościołem na Górnym Śląsku a byłym nuncjuszem w Polsce – papieżem Piusem XI[175]. W uroczystość Wniebowzięcia NMP tegoż roku ksiądz prymas Edmund Dalbor ukoronował obraz Matki Bożej w Piekarach koronami papieskimi[176].

Najważniejszym wydarzeniem 1925 roku na Górnym Śląsku było utworzenie w październiku diecezji katowickiej bullą *Vixdum Poloniae unitas*[177]. Nowa diecezja weszła w skład metropolii krakowskiej razem z diecezjami tarnowską, kielecką i częstochowską[178]. W granicach nowej diecezji znalazło się 18 dekanatów[179]. Oprócz dekanatów stanowiących obszar administracji apostolskiej Górnego Śląska do diecezji katowickiej zostały włączone cztery dekanaty wikariatu generalnego w Cieszynie wyjęte spod jurysdykcji biskupa wrocławskiego[180]. Nowa diecezja katowicka liczyła 1296429 wiernych, 383 księży diecezjalnych i 53 zakonnych[181].

Przejęcie jurysdykcji przez biskupa katowickiego nad Śląskiem Cieszyńskim nastąpiło 17 listopada 1925 roku[182]. W związku z nowym wytyczeniem granic diecezji konieczne było

[169] WD 1926,94. W roku 1927 powstały dwie kolejne parafie wojskowe na terenie diecezji katowickiej w Lublińcu i Bielsku-Białej, WD 1927,31. Zob.: H. Olszar, *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej*…, s. 178.
[170] AAS 17 (1925), s. 273; por.: RAAŚlP 1925,398.
[171] AAS 16 (1924), s. 209-215.
[172] RAAŚlP 1925,410.
[173] A. Hlond, Słowo pasterskie do Wielebnego Duchowieństwa i Wiernego Ludu w sprawie Roku Jubileuszowego, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku*…, s. 102.
[174] Zob.: Składka wielkanocna na zakupno gruntu pod katedrę, RAAŚlP 1924,229.
[175] Por.: H. Olszar, *Anno Santo 1925 w życiu ks. Augusta Hlonda i Ślązaków*, w: J. Myszor (red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, Katowice 2013, s. 82.
[176] RAAŚlP 1925,457 i 508.
[177] Pius XI, List apostolski *Vixdum Poloniae unitas*, 28 października 1925, AAS 17 (1925), s. 521-528, WD 1925,1.
[178] Tamże.
[179] Dekanaty Górnego Śląska: dębieński, katowicki, królewskohucki, lubliniecki, mikołowski, mysłowicki, piekarski, pszczyński, pszowski, rudzki, rybnicki, tarnogórski, wodzisławski, żorski. Dekanaty Śląska Cieszyńskiego: bielski, cieszyński, skoczowski, strumieński.
[180] WD 1925,3.
[181] J. Kiedos, *60-lecie istnienia diecezji katowickiej*, WD 1985,21.
[182] WD 1925,3.

uregulowanie spraw inkardynacji księży. Z mocy prawa inkardynowani do diecezji katowickiej zostali wszyscy kapłani, którzy na dzień 11 listopada należeli do administracji apostolskiej i wikariatu generalnego w Cieszynie oraz emeryci posiadający na ternie diecezji beneficjum lub urząd[183]. Ordynariusz potwierdził urząd ks. Teofila Bromboszcza jako wikariusza generalnego oraz wszystkich urzędników kurii, a także kolegium konsultorów, do którego dołączył ks. Wilhelma Kasperlika, kanclerza wikariatu generalnego w Cieszynie[184]. Konieczne było nowe wytyczenie obszaru parafii granicznych, z których część uległa podziałowi ze względu na przebieg granic państwowych i kościelnych[185]. Na katedrę wyznaczony został neogotycki kościół pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach[186].

1 grudnia 1925 roku ukazał się pierwszy numer organu urzędowego pod tytułem „Wiadomości Diecezjalne. Organ Urzędowy Śląskiej Kurii Biskupiej", który zastąpił dotychczasowe „Rozporządzenia Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego"[187].

Biskup Hlond otrzymał nominację 14 grudnia 1925 roku[188]. Uroczystości konsekracyjne pierwszego biskupa śląskiego trwały przez trzy dni. Ingres odbył się 1 stycznia 1926 roku. Wikariusz generalny zarządził, by w dniu ingresu w parafiach wygłoszone zostały kazania okolicznościowe, zebrana kolekta na cele dnia biskupiego, a dzwony dzwoniły przez pół godziny od szesnastej[189]. Biskup Hlond przyjechał do Katowic z Oświęcimia specjalnym pociągiem i został powitany na dworcu w Katowicach, a następnie udał się do kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP, gdzie odprawił nabożeństwo z błogosławieństwem[190]. Nazajutrz miało miejsce kanoniczne objęcie diecezji w obecności wikariusza generalnego, kolegium konsultorów i kanclerza kurii[191]. Biskup Hlond modlił się w tym dniu w Piekarach Śląskich, a wieczorem został przywitany przez wiwatujący tłum wiernych zgromadzony z pochodniami pod rezydencją biskupią[192]. Konsekracja biskupia z rąk kardynała Aleksandra Kakowskiego miała miejsce w prokatedrze pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach 3 stycznia

[183] WD 1925,4.
[184] WD 1925,5.
[185] WD 1925,6. Zmiany granic dotyczyły parafii: Jędrysek, Piekary, Łagiewniki, Rybnik, Raszczyce, Lubomia, Pogwizdów, Istebna, Chełm (Dekrety: WD 1925,7) oraz parafii Żory (WD 1925,15), Bełk i Stare Tarnowice (WD 1926,91).
[186] A. Hlond, *De Ecclesia Cathedrali. Decretum*, 20 grudnia 1925, WD 1925,13.
[187] WD 1925,8.
[188] AAS 17 (1925), s. 648, *Testimonium* kanonicznego objęcia diecezji, 2 stycznia 1926, WD 1925,26.
[189] WD 1925,20.
[190] J. Gawlina, *Triumfalny wjazd J.E. ks. Biskupa Hlonda do Katowic*, GN 2/1926, s. 2-6.
[191] WD 1926,26.
[192] J. Gawlina, *Triumfalny wjazd*…, s. 6-7. Por.: J. Kiedos, *Z dziejów diecezji. Nominacja pierwszego biskupa katowickiego ks. Augusta Hlonda*, WD 1985,21.

1926 roku[193]. Jako zawołanie biskupie przyjął dewizę salezjanów: *Da mihi animas, caetera tolle*.

Biskup Hlond po swojej konsekracji sprawował rządy w Katowicach przez pół roku. W tym czasie konieczne stało się przypomnienie kapłanom w formie zarządzenia norm dotyczących spowiedzi, kazań i Mszy św. sprawowanych przez księży spoza diecezji. Wobec stwierdzonych nadużyć zostały unieważnione dotychczasowe zezwolenia wydane dla księży spoza diecezji, zabroniono im sprawowania Mszy św. i głoszenia kazań na terenie diecezji bez zgody kurii[194]. Przypomniano także obowiązek noszenia tonsury[195].

W związku z konstytucją apostolską Piusa XI rozszerzającą obchody Roku Jubileuszowego na cały świat i do końca 1926 roku biskup katowicki wydał zarządzenie w sprawie sposobu zyskiwania odpustów jubileuszowych w diecezji katowickiej[196]. Ordynariusz powołał także Komisję Biskupią dla Śląskiej Biblioteki Seminaryjnej[197], a w trosce o zabytki planował utworzenie muzeum diecezjalnego[198].

Specjalnymi dekretami z maja 1926 roku ordynariusz potwierdził funkcje wikariusza generalnego[199], a na oficjała powołał z dniem 1 czerwca ks. Wilhelma Kasperlika[200]. Ostatnim aktem władzy biskupa Hlonda w diecezji katowickiej było utworzenie kapituły katedralnej i mianowanie jej członków. Kapituła została erygowana bullą Piusa XI z 22 stycznia 1926 roku[201] przekazaną do Katowic za pośrednictwem Nuncjatury Apostolskiej w Warszawie dnia 12 czerwca[202]. Bullę erekcyjną wykonano niezwłocznie dekretem biskupa katowickiego[203]. Członkami pierwszej kapituły katedralnej w Katowicach zostali: ks. Jan Kapica jako prepozyt, ks. Aleksander Skowroński jako archidiakon oraz ks. Paweł Brandys, ks. Józef Kubis, ks. Teofil Bromboszcz, ks. Wilhelm Kasperlik, ks. Michał Lewek, ks. Emil Szramek jako członkowie[204]. Wszyscy powołani do kapituły pełnili wcześniej ważne urzędy diecezjalne[205].

---

193 J. Gawlina, *Dzień konsekracji*, GN 2/1926, s. 7-8; zob.: A. Hlond, Arcypasterska podzięka z okazji konsekracji biskupiej, w: J. Myszor, *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku…*, s. 116.
194 WD 1926,28; 44; 124.
195 WD 1926,115.
196 WD 1926,41;54;133.
197 WD 1926,68.
198 WD 1926,66.
199 WD 1926,88-89.
200 WD 1926,90 i 107.
201 Pius XI, Bulla erekcyjna kapituły katedralnej w Katowicach, WD 1926,110. Katowicka kapituła katedralna składała się z dwóch prałatów (prepozyt i archidiakon) i sześciu kanoników, wśród których był teolog i penitencjarz.
202 WD 1926,111.
203 WD 1926,112.
204 WD 1926,113.
205 Ks. Jan Kapica – dziekan kolegium konsultorów, ks. Aleksander Skowroński – członek kolegium konsultorów, ks. Paweł Brandys – członek kolegium konsultorów, ks. Józef Kubis – oficjał i członek kolegium konsultorów, ks. Teofil Bromboszcz – wikariusz generalny, ks. Wilhelm Kasperlik – wikariusz generalny w Cieszynie

Po otrzymaniu 20 czerwca 1926 roku nominacji na stolicę prymasowską biskup Hlond delegował z dniem 4 sierpnia uprawnienia do kierowania diecezją wikariuszowi generalnemu, ks. Teofilowi Bromboszczowi[206]. Następcą biskupa Hlonda w Katowicach został ks. Arkadiusz Lisiecki.

1.1.2 Arkadiusz Lisiecki (1926-1930)

Drugim biskupem młodej diecezji katowickiej został poznaniak ks. Arkadiusz Lisiecki. Był synem mistrza malarskiego[207]. Otrzymał staranne wykształcenie w Poznaniu, Sevres i w Rzymie, gdzie studiował filozofię[208]. Znał języki starożytne: grekę, łacinę i hebrajski oraz niemiecki, francuski i włoski[209]. Na jego formację kapłańską duży wpływ miał abp Florian Stablewski nazywany biskupem socjalnym[210]. Ksiądz Lisiecki pełnił funkcje wikariusza, proboszcza i dziekana, a w szóstym roku kapłaństwa został kanonikiem kolegiaty św. Marii Magdaleny w Poznaniu[211]. Zajmował się pracą społeczną jako sekretarz generalny Związku Katolickich Towarzystw Robotniczych, był redaktorem „Robotnika" i „Przewodnika Katolickiego" oraz posłem w Berlinie[212]. Od 1924 roku był wykładowcą teologii moralnej, prawa kanonicznego i patrologii w seminarium duchownym w Gnieźnie[213]. 24 czerwca 1926 roku papież Pius XI mianował go biskupem w Katowicach[214]. Konsekracja księdza Lisieckiego została zaplanowana na 8 września, a objęcie diecezji śląskiej na 19 września, jednak uroczystości opóźniły się o ponad miesiąc[215]. Sakrę biskupią otrzymał od swego poprzednika – prymasa Augusta Hlonda – w Gnieźnie 24 października, przyjmując zawołanie: *Ut unum sint*[216]. Po przybyciu na Śląsk, podobnie jak jego poprzednik, pierwsze kroki skierował do sanktuarium w Piekarach Śl., gdzie modlił się przed cudownym obrazem[217]. W Piekarach w sobotę 30 października 1926 roku wieczorem miało miejsce kanoniczne objęcie diecezji

i członek kolegium konsultorów, ks. Michał Lewek – członek kolegium konsultorów, ks. Emil Szramek – kanclerz.

206 WD 1926,131.

207 Zob.: Lisiecki Arkadiusz (1880-1930), w: J. Myszor, *Słownik biograficzny*…, s. 221.

208 J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku…*, s. 73.

209 R. Brom, *Biskup Arkadiusz Lisiecki pasterz diecezji katowickiej*, w: I. Celary (red.), *Aby wszyscy byli jedno – Damit alle Eins sein. W osiemdziesiątą rocznicę śmierci biskupa katowickiego Arkadiusza Lisieckiego*, Katowice 2010, s. 38.

210 R. Brom, *Biskup Arkadiusz Lisiecki*…, s. 38.

211 Tamże.

212 J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku*…, s. 74.

213 K. Szymański, *Arkadiusz Lisiecki (1880-1930) duszpasterz i społecznik*, Emmanuel, Katowice 2012, s. 105.

214 Pius XI, Bulla nominacyjna ks. A. Lisieckiego, 24 czerwca 1926, WD 1926,159. Zob.: T. Bromboszcz, Odezwa, WD 1926,148.

215 WD 1926,13 i 145.

216 J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku*…, s. 74.

217 A. Lisiecki, W chwili uroczystej. List pasterski na niedzielę ingresu w Katowicach [w języku polskim i niemieckim], 24 października 1926, WD 1926,160.

w obecności kapituły katedralnej i kanclerza kurii[218]. Nazajutrz biskup śląski owacyjnie witany przez diecezjan i przedstawicieli władz przybył do Katowic, gdzie odbył ingres do prokatedry św. św. Apostołów Piotra i Pawła[219]. Tego dnia po raz pierwszy obchodzono ustanowione przez papieża święto Chrystusa Króla[220]. W dniu kanonicznego objęcia diecezji potwierdzone zostały nominacje wikariusza generalnego – ks. Teofila Bromboszcza[221] i oficjała sądu biskupiego – ks. Wilhelma Kasperlika[222].

Biskup Lisiecki kontynuował zaplanowane i rozpoczęte przez poprzednika budowy seminarium i katedry. Wzniesienie katedry ku czci Chrystusa Króla uczynił pierwszym i najważniejszym zadaniem. Tej sprawie poświęcił w całości swój drugi list pasterski na niedzielę 6 lutego 1927 roku.[223]. W liście tym odwołał się do wielkiej pobożności Ślązaków i ich pragnienia własnej diecezji, a potrzebę budowania katedry oparł na biblijnej historii Noego, który po wyjściu z arki najpierw zbudował ołtarz dla Boga[224]. Grunt pod budowę katedry został zakupiony już w 1924 roku[225], a konkurs na projekt rozstrzygnięto 19 kwietnia 1925 roku[226]. Prezesem budowy katedry – *magister fabricae* – został mianowany ks. Emil Szramek, pierwszy kanclerz kurii katowickiej[227]. Budowę rozpoczęto symbolicznie 5 czerwca 1927 roku w uroczystość Zesłania Ducha Świętego[228]. Znaczny wkład finansowy wniosły władze wojewódzkie[229], co wywołało protesty członków PPS[230]. Gromadzeniu ofiar na budowę katedry służyło konto czekowe w PKO[231] oraz skarbonki w kościołach wprowadzone na prośbę uboższych diecezjan[232]. Z wielką gorliwością biskup Lisiecki mobilizował duchowieństwo, by dało przykład zapału i poparcia dla budowy katedry oraz hojności[233]. Z inicjatywy członków kapituły i przy aprobacie ordynariusza powołano komitet budowy katedry, a jego zarząd

[218] WD 1926,164.
[219] WD 1926,161.
[220] AAS 17 (1925), s. 593-610, por.: WD 1926,51 i 162.
[221] A. Lisiecki, Dekret Wikarjusza Generalnego. *Decretum*, 30 października 1926, WD 1926,165.
[222] A. Lisiecki, *Confirmatio Officialis Tribunalis Ordinarii primae instantiae*, 30 października 1926, WD 1926,166.
[223] List bez daty opublikowany został w „Wiadomościach Diecezjalnych" 26 stycznia 1927 roku, WD 1927,15.
[224] A. Lisiecki, Budujmy kościół katedralny! List pasterski w języku polskim i niemieckim, 6 lutego 1927, WD 1927,15, przedruk w: WD 1994,7.
[225] Zob.: H. Pyka, *Wokół starań biskupa Arkadiusza Lisieckiego związanych z „osiągnięciem godnej okazałości katedry katowickiej"*, w: I. Celary (red.), *Aby wszyscy byli jedno*…, s. 49.
[226] Tamże, s. 52. Zob.: T. Bromboszcz, *Nasza katedra*, GN 1/1926, s. 33-38.
[227] WD 1927,29 i 155. Zob.: WD 1930,160.
[228] Zob.: H. Pyka, *Wokół starań biskupa Arkadiusza Lisieckiego…*, s. 50.
[229] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 100.
[230] *Kto jest przeciwko budowie katedry i dlaczego?*, GN 46/1927, s. 6-7.
[231] WD 1927,22.
[232] WD 1927,29.
[233] A Lisiecki, Apel do duchowieństwa w sprawie budowy katedry, WD 1927,139.

utworzyli członkowie kapituły[234]. W czerwcu 1929 roku komitet został poszerzony o świeckich ekspertów. Oprócz biskupa działali w nim wojewoda i jego zastępca, marszałek Sejmu Śląskiego, prezydent Katowic, prezes Dyrekcji Kolei Państwowych i przedstawiciele innych organizacji, instytucji i przemysłu[235]. Równocześnie z budową katedry trwało wznoszenie budynków kurii oraz seminarium duchownego w Krakowie.

Budowa Śląskiego Seminarium Duchownego rozpoczęta przez biskupa Hlonda została ukończona w 1927 roku. W październiku seminarium, mające dotychczas siedzibę u jezuitów w Krakowie, przeniesiono do nowego gmachu przy alei Mickiewicza[236]. Funkcję rektora seminarium sprawował nadal ks. Stanisław Maśliński, któremu do pomocy biskup przydzielił dwóch kapłanów[237]. Powołano również dwie komisje do pomocy przy zarządzaniu seminarium: *Pro disciplina Seminarii dioecesanii*[238] oraz *Pro administratione bonum temporalium Seminarii dioecesanii*[239]. Troskę o sprawy gospodarcze oraz chorych alumnów powierzono siostrom elżbietankom[240]. Biskup Lisiecki poświęcił gmach seminarium 28 listopada 1929 roku[241]. Utrzymanie seminarium duchownego w połowie pokrywały fundusze z kasy województwa śląskiego wypłacane na mocy konkordatu, a reszta pochodziła z kwartalnych kolekt niedzielnych i seminaristicum[242]. Biskup zwrócił się także z prośbą o przekazywanie na rzecz seminarium wyposażenia liturgicznego z zamożniejszych parafii[243]. Co roku ogłaszano terminy przyjęcia do seminarium i podawano do wiadomości dokumenty, jakie kandydat powinien przedłożyć[244].

Do dyspozycji księży biskup przekazał zakupiony przez administrację apostolską majątek w Kokoszycach, tzw. „Księżówkę Śląską"[245], mający odtąd służyć jako dom wypoczynkowy oraz dom rekolekcyjny, w którym od 1928 roku regularnie organizowano

234 ks. Jan Kapica, ks. Wilhelm Kasperlik, ks. Emil Szramek; komisja finansowo-propagandowa: ks. Aleksander Skowroński, ks. Paweł Brandys, ks. Teofil Bromboszcz; komisja prawnicza: ks. Józef Kubis; komisja techniczna: ks. Michał Lewek, WD 1929,139.
235 WD 1929,140.
236 „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 21.
237 Ojcem duchownym został ks. Karol Rzychoń CM, a prefektem ks. Rudolf Pszczółka, Dekrety: WD 1927,192.
238 Członkami komisji zostali ks. Wawrzyniec Pucher i ks. Robert Jasiński, WD 1927,179.
239 Na członków tej komisji powołano ks. Jana Barabasza i ks. Józefa Czempiela, WD 1927,179.
240 M. Kłakus, *Geneza i rozwój Śląskiego Seminarium*…, s. 31.
241 Zob.: tamże, s. 33.
242 WD 1927,2, WD 1928,20 i 35. Por.: RAAŚlP 1925,376.
243 WD 1927,119.
244 WD 1927,92 i 120, WD 1929,75, WD 1930,116.
245 WD 1928,106, WD 1929,86. O okolicznościach nabycia majątku w Kokoszycach przez administrację apostolską początkowo z przeznaczeniem na seminarium duchowne zob.: P. Porwoł, *Kokoszyce. Oaza ciszy. Z dziejów Archidiecezjalnego Domu Rekolekcyjnego im. bpa Stanisława Adamskiego w Wodzisławiu Śl.-Kokoszycach*, KSJ, Katowice 2008, s. 29-40.

rekolekcje dla duchownych[246] i świeckich[247]. Biskup katowicki popierał ideę utworzenia Muzeum Śląskiego do którego miały trafić także zabytki kościelne[248].

Biskup Lisiecki widział potrzebę rewizji prawa diecezjalnego, dlatego rozpoczął przygotowania do pierwszego synodu diecezjalnego. Na zebraniu 19 grudnia 1927 roku informację o synodzie otrzymali dziekani[249]. Dekret z 12 stycznia 1928 roku określał regulamin prac, zakres odpowiedzialności i tematykę obrad[250]. Promotorem synodu został mianowany prepozyt kapituły katedralnej, ks. Jan Kapica[251]. Komisje presynodalne powołano 8 lutego 1929 roku[252]. Księża katecheci obradowali 7 marca 1929 roku[253]. W związku z nagłą śmiercią biskupa Lisieckiego oraz zaplanowanym synodem plenarnym polskim prace synodu diecezjalnego zostały zawieszone[254].

Biskup Arkadiusz Lisiecki pracował nad lepszą organizacją swojej diecezji. Wzorem wrocławskim podzielił diecezję na cztery komisariaty, po cztery dekanaty (lub pięć) w każdym i wyznaczył komisarzy[255]. Rozwiązanie to nie spotkało się z uznaniem duchowieństwa, nie było też konieczne ze względu na niewielki obszar diecezji[256]. Ordynariusz erygował nowe parafie i stacje duszpasterskie[257]. Ujednolicił przepisy w przyłączonej cieszyńskiej części diecezji[258].

---

246 Pierwsze rekolekcje kapłańskie odbyły się w Kokoszycach w 1928 roku, WD 1928,107;127;164. Wcześniej księża uczestniczyli w rekolekcjach kapłańskich głównie u jezuitów w Dziedzicach, WD 1927,44;103; WD 1928,88;127; WD 1930,78.

247 WD 1928,129 i 164; WD 1929,23 i 133; WD 1930,93. Szerzej na temat początków ruchu rekolekcyjnego w Kokoszycach w: P. Porwoł, *Kokoszyce. Oaza ciszy…*, s. 103.

248 WD 1927,128 i 166; WD 1928,133 i 173; WD 1929,16 i 128. Zob.: Okólnik w sprawie rozporządzenia Prezydenta Rz[eczpos]politej z dnia 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami, WD 1928,117.

249 WD 1928,2.

250 A. Lisiecki, Okólnik do Duchowieństwa w sprawie przygotowania synodu diecezjalnego, WD 1928,3. Tematyka obrad przygotowawczych w dekanatach obejmowała 6 zagadnień: a) administracja sakramentów świętych i nabożeństwa, b) obowiązki stanu duchownego: proboszcz, wikary, katecheta, c) praca duszpasterska, d) administracja parafii, d) Akcja Katolicka i akcja charytatywna, e) polityczna i obywatelska działalność duchowieństwa. Dodatkowe zebrania mieli: katecheci – nauczanie i wychowanie religijne młodzieży w szkole; dziekani – prawa i obowiązki komisarzy biskupich i dziekanów; członkowie kapituły – zarząd i organizacja diecezji, budowa katedry.

251 WD 1928,11.

252 Ustanowiono 10 komisji: komisja liturgiczna, komisja dotycząca obowiązków stanu duchownego, komisja duszpasterska, komisja dotycząca administracji parafii, komisja dotycząca Akcji Katolickiej i charytatywnej, komisja dotycząca politycznej i obywatelskiej działalności duchowieństwa, komisja dziekańska, komisja kapitulna, komisja dotycząca religijnego wychowania młodzieży, komisja kodyfikacyjna, WD 1929,26 i 56.

253 WD 1929,33.

254 WD 1930,153 i 175. Zob.: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 139.

255 Komisariat wschodni – dekanaty: pszczyński, mikołowski, mysłowicki, królewskohucki, i parafia Mysłowice; komisariat zachodni – dekanaty: dębieński, rybnicki, pszowski, wodzisławski, rudzki; komisariat północny – dekanaty: katowicki, piekarski, tarnogórski, lubliniecki; komisariat południowy – dekanaty: bielski, cieszyński, skoczowski, strumieński, żorski, WD 1927,184. Komisarzami biskupimi zostali odpowiednio: ks. Jan Kapica (wschodni), ks. Aleksander Skowroński (zachodni), ks. Józef Kubis (północny), ks. Antoni Olszak (południowy). WD 1927,192. Zob.: Sprawozdanie ze zjazdu dziekanów, WD 1928,2.

256 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 95.

257 Czuchów: WD 1927,70; Gaszowice: WD 1929,27; Jejkowice: WD 1929,125; Lasowice: WD 1927,71; Łaziska Średnie: WD 1927,86; Ruda: WD 1928,168; Świerklany: WD 1929,126; Świerklaniec: WD 1929,144; Zawodzie: WD 1927,1. Korekta granic dotyczyła parafii: Brzeźce: WD 1928,66; Brzeziny: WD 1929,166;

Określił zasady prowadzenia korespondencji z władzami kościelnymi i niekościelnymi[259]. Uporządkował przepisy liturgiczne dotyczące wystawienia Najświętszego Sakramentu[260], błogosławieństwa sakramentalnego[261] oraz paramentów liturgicznych[262]. Przypomniał normy dotyczące spraw pogrzebowych[263] i przepisy postne obowiązujące w niezmienionej formie od 1923 roku[264]. Wydał dekret ustalający fakultety kapłanów diecezji katowickiej, w którym nowe uprawnienia otrzymali księża dziekani i wicedziekani[265]. Na forum wewnętrznym dziekanom i wicedziekanom przyznano prawa kanonika penitencjarza[266]. Do uprawnień forum zewnętrznego należało używanie pieczątki dziekańskiej, prawo precedencji, władza dyspensowania od zapowiedzi przedślubnych oraz grzebanie duchownych dekanatu[267]. Kuria diecezjalna wydała szczegółowe rozporządzenia określające sposób wykonania i przedłożenia rachunków rocznych i sporządziła odpowiednie formularze[268]. Zwracano uwagę na punktualność[269], terminowość [270] oraz właściwe zarządzanie majątkiem kościelnym[271]. Osobne przepisy regulowały wysokość podatków i danin diecezjalnych[272].

W latach 1927-1928 biskup Lisiecki przeprowadził zasadniczą reorganizację kancelarii kurii oraz księgowości[273]. Wyznaczył godziny swojego urzędowania w kurii, oddając się codziennie do dyspozycji interesantów[274]. Po rezygnacji z urzędu pierwszego wikariusza generalnego, ks. Teofila Bromboszcza, mianował na to stanowisko dotychczasowego oficjała, ks. Wilhelma Kasperlika[275]. Urząd oficjała objął sędzia prosynodalny, ks. Jan Jarczyk[276],

Goczałkowice: WD 1928,98; Leszczyny: WD 1927,143; Ligota: WD 1927,18; Połomia: WD 1929,28; Przegędza: WD 1927,143; Pszów: WD 1928,67; Rybnik: WD 1930,50; Wełnowiec: WD 1929,8.

258 WD 1927,3;58;88.

259 WD 1927,123 i 170, WD 1930,19;36;65.

260 WD 1927,164.

261 WD 1928,69. Zezwolenie na błogosławieństwo sakramentalne wydane na wniosek związku kapłanów *Unitas* dotyczyło: niedziel i świąt po każdej Mszy św. i nabożeństwie popołudniowym, po Drodze krzyżowej w piątki Wielkiego Postu, po Mszy szkolnej na początku i końcu roku szkolnego i trzy razy w roku po Mszy dla dzieci szkolnych. Zezwolenie dotyczyło tych parafii, w których istnieje od niepamiętnych czasów zwyczaj udzielania błogosławieństwa w ww. okolicznościach.

262 WD 1930,4;66;155.

263 WD 1927,168; WD 1928,100 i 171; WD 1929,11; 102; 143

264 WD 1927,33; WD 1928,17 i 19; WD 1929,5; WD 1930,38.

265 R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 46.

266 A. Lisiecki, *Facultates sacerdotum dioecesis katowicensis*, WD 1927,142.

267 Tamże.

268 WD 1927,103; WD 1928,135 i 176; WD 1929,41; WD 1931,131.

269 WD 1927,9.

270 WD 1927,43; 61; 154; WD 1928,23; WD 1930,17-18.

271 WD 1927,59; WD 1928,38 i 55; WD 1930,147.

272 Podatki obejmowały w 1929 roku: seminaristicum, Katolicki Uniwersytet Lubelski, podatek diecezjalny, WD 1928,22 i 175; WD 1930,13. Ponadto obowiązywała składka emerytalna: WD 1927,22 (por.: RAAŚlP 1925,369); WD 1928,91; WD 1930,23. Taksa za oleje święte: WD 1927,78; WD 1928,59; WD 1929,84, abonament „Wiadomości Diecezjalnych": WD 1927,10; WD 1928,37; WD 1929,17; WD 1930,76.

273 „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 23.;

274 Biskup urzędował codziennie w dni powszednie między 10.00 a 13.00, zob.: WD 1927,152; WD 1930,35.

275 A. Lisiecki, Dekret wikariusza generalnego: ks. Wilhelm Kasperlik, 27 czerwca 1927, WD 1927,84.

a po nim kanclerz, ks. Karol Skupin[277]. Kanclerzem kurii został mianowany dotychczasowy notariusz, ks. Juliusz Bieniek[278].

W 1928 roku został opracowany regulamin egzaminu proboszczowskiego, trwał on dwa dni i obejmował trzy prace pisemne i egzamin ustny[279]. Biskup każdorazowo delegował właściwemu dziekanowi przeprowadzenie instalacji proboszcza i wręczenie dekretu instytucyjnego[280]. Egzaminy proboszczowskie i jurysdykcyjne przeprowadzano w określonych terminach[281].

Wprowadzone zostały regularne wizytacje parafii, dotąd tak szeroko niepraktykowane[282]. Szczegółowy przebieg wizytacji został określony w specjalnym zarządzeniu[283]. Osobnym dokumentem zostały sprecyzowane fakultety kapłanów diecezjalnych[284]. Biskup nadał statut kapitule katedralnej[285], Diecezjalnej Radzie Misyjnej[286] oraz bractwom i stowarzyszeniom religijnym: Żywemu Różańcowi[287], Stowarzyszeniu Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo[288] oraz Związkowi „Caritas"[289].

Zgodnie ze swym biskupim zawołaniem biskup Lisiecki podjął wysiłek jednoczenia diecezji wciąż podzielonej pod względem narodowościowym i politycznym – to był główny cel jego dążeń[290]. Do jedności i współpracy wezwał kapłanów i świeckich w słowach listu na dzień ingresu[291]. Do budowania społecznego pokoju wzywał w liście na Wielki Post 1928 roku[292].

---

276 A. Lisiecki, Dekret oficjała: ks. Jan Jarczyk, 27 czerwca 1927, WD 1927,85.
277 Dekret, WD 1930,80.
278 Dekret, WD 1930,80.
279 Regulamin obowiązujący przy egzaminie *pro concursu parochiali*, WD 1928,115. Egzamin ustny obejmował dogmatykę, teologię moralną, teologię pastoralną, prawo, liturgikę, katechetykę, historię Kościoła w Polsce i urzędowanie proboszczowskie. Posiadający tytuł doktora byli zwolnieni z egzaminów z tego przedmiotu, z którego pisali pracę doktorską.
280 WD 1927,88.
281 WD 1927,57 i 158; WD 1928,114-116 i 181; WD 1929,113-114; WD 1930,149; 156; 188.
282 WD 1927,54 i 122; WD 1928,60; WD 1929,59; WD 1930,64. Zob.: „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 22.
283 A Lisiecki, *Ordo servandus in visitatione episcopali ecclesiarum parochialium*, WD 1927,53. Wizytację trwającą przez jedno popołudnie rozpoczynano zasadniczo o godzinie 15. nabożeństwem w kościele, nawiedzeniem cmentarza i błogosławieństwem sakramentalnym, po czym biskup pytał zgromadzone dzieci katechizmu. Następnie wizytował kościół, ołtarze, relikwiarze, chrzcielnicę i inne sprzęty kościelne. Po zakończeniu wizyty w kościele rozmawiał na probostwie z kapłanami i wiernymi, którzy chcieli przedstawić swoje sprawy oraz wizytował dokumentację kancelaryjną. Podczas wizytacji udzielany był sakrament bierzmowania.
284 A. Lisiecki, *Facultates scerdotum dioecesis katowicensis*, WD 1927,142.
285 A. Lisiecki, *Statuta Capituli Cathedralis Katovicensis*, 4 marca 1927, WD 1927,55.
286 A. Lisiecki, Ustawy Rady Misyjnej Diecezji Katowickiej, 29 października 1928, WD 1928,179.
287 WD 1927,32.
288 A. Lisiecki, Dekret w sprawie Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, 1 maja 1930, WD 1930,87.
289 A. Lisiecki, Statut Związku Diecezjalnego Towarzystw Dobroczynności „Caritas", 8 września 1929, WD 1929,131. Por.: Statut wydziału parafialnego „Caritas", tamże.
290 T. Kubina, Żałobne kazanie, GN 21/1930, s. 10.
291 A. Lisiecki, W chwili uroczystej. List pasterski na niedzielę ingresu w Katowicach [w j. polskim i niemieckim], 24 października 1926, WD 1926,160.

Dostrzegał jednoczącą rolę Kościoła i papieża, który dobrze znał problemy Śląska[293], odnosił się z wielkim szacunkiem i wdzięcznością do Ojca Świętego[294]. W liście pasterskim wydanym z okazji złotego jubileuszu kapłaństwa Piusa XI ukazał go jako ojca jednoczącego wszystkie swe dzieci[295]. Syntezie nauczania Ojca Świętego poświęcił swój ostatni list pasterski[296]. Jednoczeniu diecezjan wokół Ojca Świętego służyły święta papieskie obchodzone w niedzielę po rocznicy wyboru papieża[297]. Budowaniu jedności służyły także pielgrzymki organizowane pod patronatem biskupa Lisieckiego do Wilna[298] i Rzymu[299]. Podczas tej pielgrzymki biskup Lisiecki złożył pierwsze sprawozdanie o stanie diecezji[300].

W osobnym liście pasterskim podkreślił doniosłość obchodów dziesiątej rocznicy odrodzenia Polski[301]. Zarządził uroczysty charakter obchodów tego dnia, składały się na to uroczyste Msze św. z udziałem władz, przystrojenie kościołów, modlitwy za Ojczyznę i prezydenta, śpiew *Te Deum* i *Boże, coś Polskę* oraz bicie w dzwony przez pół godziny w południe[302].

Biskup Lisiecki wypowiadał się w sprawach politycznych. Apelował do wiernych o aktywne uczestnictwo w wyborach[303], jednocześnie przestrzegając duchownych, by nie nadużywali Kościoła do celów politycznych i nie brali udziału w wiecach[304]. Przed wyborami do Sejmu Śląskiego zezwolił na kandydowanie jedynie tym kapłanom, którzy już taką funkcję pełnili, a w okólniku z 1 marca 1930 roku zakazał księżom kandydowania w wyborach[305].

---

[292] A. Lisiecki, O pokoju Chrystusowym w Królestwie Chrystusowem. List pasterski [w j. polskim i niemieckim], 19 lutego 1928, WD 1928,16.

[293] Achille Ratti był wizytatorem i nuncjuszem apostolskim w Polsce w latach 1919-1921 oraz komisarzem kościelnym na terenach plebiscytowych.

[294] A. Lisiecki, W chwili uroczystej…, tamże.

[295] A. Lisiecki, Cały świat katolicki. List pasterski na jubileusz Jego Świątobliwości Ojca św. Piusa XI [w j. polskim i niemieckim], 5 czerwca 1929, WD 1929, s. 41-46.

[296] A Lisiecki, Rok ubiegły. List pasterski o nadzwyczajnym roku jubileuszowym Ojca św. [w j. polskim i niemieckim], 20 lutego 1930, WD 1930,29.

[297] WD 1928,4; WD 1929,1; WD 1929, s. 43.

[298] Z okazji koronacji obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej, WD 1927,83.

[299] Druga śląska pielgrzymka do Rzymu w związku z jubileuszem 50-lecia kapłaństwa Piusa XI, WD 1929,79. A. Lisiecki, List pasterski. Śląsk u stóp Ojca św. [w języku polskim i niemieckim], 25 listopada 1929, WD 1929,138.

[300] A. Lisiecki, R*elatio Dioecesana confecta ad normam formulae servandae in relatione de statu ecclesiarum mandato SSmi D. n. Benedicti pp. XV approbatae,* AAKat 47/2702.

[301] A. Lisiecki, List pasterski. Wielki naprawdę dzień… [w języku polskim], 1 listopada 1928, WD 1928,151.

[302] WD 1928,152.

[303] A. Lisiecki, Odezwa do ludu katolickiego w sprawie wyborów [w języku polskim i niemieckim], 4 maja 1930, WD 1930,63.

[304] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 129.

[305] A. Lisiecki, Poufny okólnik do czcigodnego Duchowieństwa diecezji katowickiej, 1 marca 1930, AAKat, KBA 219, Polityka 1928-1933.

Wiele miejsca w swym nauczaniu biskup katowicki poświęcał sprawom misji. Od początku istnienia administracji apostolskiej na Górnym Śląsku prężnie działało Dzieło Dziecięctwa Jezusowego[306]. Biskup Lisiecki powołał ponadto Towarzystwo Misyjne czyli Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary oraz Związek Misyjny Duchowieństwa i mianował dyrektorów diecezjalnych tych dzieł[307]. Propagowano także misyjne Papieskie Dzieło św. Piotra Apostoła[308]. Szczególne miejsce wśród dzieł misyjnych miało Dzieło Mszalne i Krucjata Modlitwy o nawrócenie Chin, Japonii i krajów sąsiednich, w diecezji przewodził mu osobiście biskup katowicki[309]. W diecezji katowickiej wprowadzono – w myśl zarządzeń papieskich – niedzielę misyjną z modlitwą za misje, kazaniem, kolektą i możliwością zyskania odpustu zupełnego[310]. Celem zjednoczenia i skoordynowania wszystkich inicjatyw o charakterze misyjnym biskup ustanowił 29 października 1928 roku Diecezjalną Radę Misyjną, zatwierdzając jej statut[311]. Rada zorganizowała w Katowicach kurs misjologiczny dla duchownych[312] oraz zjazd misyjny i wystawy[313]. Zbierano ofiary na fundusz katechetystów[314] i inne cele misyjne[315].

W związku z postanowieniami konkordatu i wejściem w życie ustaw rządowych w 1927 roku zapowiedziane zostały regularne wizytacje katechezy[316]. Przygotowano regulamin dla księży wizytatorów, którzy mieli przeprowadzać wizytacje w podległych sobie szkołach przynajmniej raz w roku[317]. Regulamin wszedł w życie 1 września 1928 roku[318]. Wizytatorzy

---

306 Jego celem było zainteresowanie dzieci misjami katolickimi oraz „ratowanie pogańskich dzieci przez modlitwę i jałmużnę". Członkowie tego stowarzyszenia łączyli się w tzw. „dwunastki", na czele których stał zelator. Na terenie diecezji wrocławskiej pojawiło się ono w latach sześćdziesiątych i należało do najlepiej rozwijających się stowarzyszeń misyjnych. Szacuje się, że w 1915 roku na Górnym Śląsku należało do niego 100 tys. dzieci, zob.: J. Myszor, *Duszpasterstwo parafialne na Górnym Śląsku w latach 1821-1914*, Katowice 1991, s. 166. Ks. August Hlond polecił tworzenie dzieł Dziecięctwa Jezusowego w każdej parafii. Dyrektorem był ks. Wawrzyniec Pucher, RAAŚlP 1923,24 i 146.

307 Dekret dyrektora diecezjalnego Związku Misyjnego Duchowieństwa: ks. Stanisław Maśliński, WD 1927,192, ks. Stefan Szwajnoch, WD 1929,117. Dekret dyrektora diecezjalnego Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary: ks. Karol Skupin, WD 1927,192. Zasady uczestnictwa w tych stowarzyszeniach podano w organie urzędowym: WD 1926,170; WD 1927,183.

308 Odezwa Dzieła Papieskiego św. Piotra Apostoła pod opieką św. Teresy od Dzieciątka Jezus, WD 1929,98. Dyrektorem Dzieła w diecezji katowickiej był ks. Karol Skupin, Dekret: WD 1929,117.

309 Historia, organizacja oraz przywileje członków, zob.: WD 1929,30.

310 Była to przedostatnia niedziela października, WD 1927,145; WD 1928,121 i 130; WD 1929,127; WD 1930,136.

311 W skład rady weszli dyrektorzy diecezjalni dzieł misyjnych: Związku Misyjnego Duchowieństwa, Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary, Dzieła Dziecięctwa Jezusowego, Papieskiego Dzieła św. Piotra, skarbnik diecezji, sekretarz generalny Ligi Katolickiej i inni, WD 1928,179.

312 WD 1929,71.

313 WD 1930,56. Sprawozdanie z działalności Rady Misyjnej w 1929 roku, WD 1930,68.

314 WD 1929,53 i 99-100.

315 WD 1927,89; WD 1929,169.

316 WD 1927,7. Zob.: Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o nauce szkolnej religii katolickiej, WD 1927,36.

317 WD 1927,100. Formularze sprawozdania wizytacyjnego, zob.: WD 1927,101-102.

318 WD 1928,113;158;182. Wnioski do regulaminu z pierwszego roku pracy, zob.: WD 1928,183.

zostali mianowani spośród kandydatów wybranych w dekanatach[319] i zostali zobowiązani do udziału w zebraniach diecezjalnych[320]. Generalnym wizytatorem religii biskup Lisiecki mianował ks. Jana Milika[321]. Na wizytatorze generalnym spoczął obowiązek wizytowania szkół średnich i równorzędnych, seminariów nauczycielskich, szkół przemysłowych, handlowych, i gospodarczych, kursów robót ręcznych, szkół ludowych, wydziałowych i dokształcających oraz zleconych przez biskupa[322]. Katechetom udzielano misji kanonicznej[323]. Ordynariusz potwierdził misję duchownych do nauczania religii w szkołach publicznych mocą sprawowanego urzędu[324], a katechetom świeckim udzielano misji kanonicznej na wniosek proboszcza[325]. Katechetami w szkołach średnich ogólnokształcących mogli być wyłącznie duchowni z pełnymi kwalifikacjami po zdaniu egzaminu[326]. Komisja egzaminacyjna dla katechetów szkół średnich została mianowana dekretem biskupa w kwietniu 1929 roku[327]. Księża katecheci spotykali się na dorocznych konferencjach[328]. Wynagrodzenie katechetów i wizytatorów regulowały przepisy państwowe[329], a koszty poniesione przez wizytatorów pokrywała kuria z dotacji państwowych[330]. Biskup zalecił wprowadzenie w parafiach regularnych Mszy szkolnych w niedziele i święta z kazaniem dostosowanym do dzieci i młodzieży[331]. Zachęcał także poprzez katechetów do częstego korzystania z sakramentów świętych i udziału w nabożeństwach nadobowiązkowych[332] oraz rekolekcjach dla młodzieży[333]. W maju 1930 roku z okazji dziesięciolecia Związku Młodzieży zorganizowano pierwszą pielgrzymkę młodzieńców do Pszowa[334]. Nowym impulsem do intensywnej pracy nad wychowaniem i kształcenia młodzieży była papieska encyklika o chrześcijańskim

[319] WD 1927,165. Zob.: Spis księży, którym powierzona została wizytacja nauki religii w szkołach powszechnych, WD 1928,113.
[320] WD 1928,156 i 183.
[321] A. Lisiecki, Dekret wizytatora generalnego: ks. Jan Milik, 4 czerwca 1929, VA I-203/29.
[322] WD 1928,112.
[323] WD 1928,182.
[324] WD 1927,5, WD 1928,132.
[325] WD 1928,154-155.
[326] A. Lisiecki, Statut egzaminu na nauczyciela religji w szkołach średnich, seminariach naucz[ycielskich] itp. zakładach ogólnokształcących, WD 1928,153. W szkołach dokształcających wyjątkowo dopuszczano osoby świeckie, WD 1929,37.
[327] Jej przewodniczącym został wychowawca Seminarium Duchownego, ks. Stanisław Maśliński, a egzaminy odbywały się w Krakowie, WD 1929,63.
[328] WD 1928,157.
[329] WD 1926,78, WD 1929,76 i 130.
[330] WD 1929,141, WD 1930,109.
[331] WD 1929,103 i 141.
[332] WD 1929,105, WD 1930,71.
[333] WD 1930,77 i 115.
[334] WD 1930,77.

wychowaniu młodzieży *Divini Illius Magistri* z 1929 roku. Do zapoznania się z jej treścią biskup zobowiązał wszystkich księży i nauczycieli świeckich[335].

Dla wyrobienia wewnętrznego od najmłodszych lat oraz kształtowania przyszłych liderów organizacji katolickich biskup powołał w diecezji Krucjatę Eucharystyczną Dzieci[336], a za duszpasterstwo młodzieży odpowiedzialny był Związek Młodzieży Polskiej[337]. Członkowie Związku pod patronatem św. Stanisława Kostki organizowali święto młodzieży, z polecenia ordynariusza obchodzono je we wszystkich parafiach według specjalnej instrukcji[338]. Śląski Związek Młodzieży Polskiej działał na terenie diecezji w dziewięciu okręgach, a patronami okręgowymi zostali mianowani księża katecheci i wikariusze na podstawie dekretów biskupa[339].

W 1929 roku biskup Lisiecki przystąpił do reorganizacji akcji charytatywnej. Wyznaczył cztery obszary działania: ubóstwo, młodzież, emigranci i uzależnieni[340]. Statut Związku Diecezjalnego Towarzystw Dobroczynności „Caritas" został zatwierdzony przez biskupa Lisieckiego 8 września 1929 roku[341] a na jego czele stanął dotychczasowy sekretarz diecezjalny dla spraw dobroczynności, ks. Maksymilian Wojtas[342]. Dekretem z 1 maja 1930 roku biskup katowicki zarządził, by wszyscy proboszczowie we wszystkich parafiach zakładali Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia, zgodnie z wcześniej zatwierdzonym statutem[343]. Równocześnie prowadzono w diecezji akcję antyalkoholową. W związku z ogłoszeniem w całej Polsce z inicjatywy prymasa Hlonda Tygodnia Propagandy Trzeźwości biskup Lisiecki wzywał księży do włączenia się w tę akcję. Zarządził w diecezji nabożeństwa z kazaniem i kolektę na rzecz walki z pijaństwem oraz wykłady dla członków stowarzyszeń parafialnych[344]. Zalecał tworzenie kół i bractw abstynenckich[345]. Kapłanom polecił udział w kursach

335 WD 1930,146 i 161.
336 WD 1927,127. Odpowiednikiem dla dzieci niemieckich był Bund der Tabernaklkinder, WD 1930,91.
337 WD 1927,128.
338 WD 1927,169, WD 1928,159.
339 Wydzielone w 1928 roku okręgi to: rybnicki, mikołowski, katowicki, mysłowicki, pszczyński, cieszyński, królewskohucki, kochłowicki, tarnogórski, WD 1928,74.
340 Sekcja ubóstwa obejmowała pomocą ubogich, starców, bezdomnych i bezrobotnych, matki i dzieci w zakresie ochrony zdrowia, chorych, niepełnosprawnych. Sekcja młodzieży czuwała nad niemowlętami i dziećmi w różnym wieku, sierotami, kobietami w zakresie walki z handlem ludźmi. Sekcja wychodźstwa opiekowała się emigrantami i reemigrantami. Sekcja umiarkowania pomagała alkoholikom, włóczęgom, więźniom i prostytutkom, WD 1929,131.
341 A. Lisiecki, Statut Związku Diecezjalnego Towarzystw Dobroczynności „Caritas", 8 września 1929, WD 1929,131. Por.: Statut wydziału parafialnego „Caritas", tamże. Zadaniem związku było skoncentrowanie działalności charytatywnej i nadanie jej jednolitego kierunku. W pierwszej kolejności przystąpiono do zorganizowania istniejących stowarzyszeń św. Wincentego à Paulo, nadając im jednolite normy.
342 Dekret, WD 1929,158 (por.: RAAŚlP 1924,285).
343 A. Lisiecki, Dekret w sprawie Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo, 26 kwietnia 1930, WD 1930,87.
344 WD 1927,19; WD 1928,5; WD 1929,10; WD 1930,16.
345 WD 1928,70.

przeciwalkoholowych[346] oraz aktywną współpracę z władzami państwowymi w celu zwalczania pornografii[347]. Wobec problemu bezrobocia reaktywowany został Biskupi Komitet Ratunkowy[348], opieką i pomocą otoczono emigrantów[349] oraz ofiary kataklizmów[350].

Niespełna pół roku po uroczystych obchodach srebrnego jubileuszu kapłaństwa[351] biskup Lisiecki zmarł nagle podczas wizytacji w Cieszynie 13 maja 1930 roku, został pochowany w prokatedrze św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach[352]. Rządy w diecezji na czas s*ede vacante* objął wikariusz kapitulny, ks. Wilhelm Kasperlik[353]. W 1991 roku szczątki biskupa Lisieckiego zostały przeniesione z kościoła św. św. Apostołów Piotra i Pawła do krypty grobowej biskupów w katedrze Chrystusa Króla[354].

1.1.3 Stanisław Adamski (1930-1967)

Po nagłej śmierci biskupa Lisieckiego ordynariuszem w Katowicach został kolejny kapłan diecezji poznańskiej – Stanisław Adamski. Urodził się w 1875 roku w Zielonej Górze w rodzinie dróżnika Piotra Adamskiego i Józefy Wasilewskiej[355]. Mieli siedmioro dzieci, z których najstarszym był Stanisław. Cztery córki zmarły w dzieciństwie, a kolejni dwaj synowie zostali jeden księdzem a drugi lekarzem[356]. Stanisław otrzymał wykształcenie w Obrzycku, Wronkach, Poznaniu i Międzyrzeczu. Po maturze wstąpił do seminarium w Poznaniu i Gnieźnie. Święcenia kapłańskie otrzymał w katedrze gnieźnieńskiej 12 listopada 1899 roku z rąk abp. Floriana Stablewskiego[357]. Po święceniach pełnił liczne eksponowane funkcje i godności kościelne w Gnieźnie i Poznaniu. Stał na czele tajnej organizacji przygotowującej odrodzenie państwowości polskiej w Wielkopolsce. Był działaczem spółdzielczym i politycznym, posłem i senatorem[358]. Premier Grabski zaangażował go

346 WD 1928,85; WD 1930,73.
347 WD 1929,103.
348 Akcja ratunkowa dla bezrobotnych, WD 1930,70. Pierwszy biskupi Komitet Ratunkowy powstał w 1924 roku, zob.: RAAŚlP 1924,290.
349 WD 1927,72 i 167; WD 1928,52-53 i 141; WD 1929,83.
350 Kolekta na rzecz powodzian w Małopolsce, WD 1927,146 i we Francji, WD 1930,92.
351 WD 1929,154. Na dwudziestopięciolecie Kapłaństwa Najprzewieleb. ks. Biskupa Lisieckiego, GN 50/1929, s. 3-9.
352 Nekrolog, WD 1930 nr. 6.
353 WD 130,105.
354 D. Zimoń, Dekret powołania zespołu ds. translokacji doczesnych szczątków śp. bp. Arkadiusza Lisieckiego, 12 marca 1991, VA I-5855/91. do komitetu mocą niniejszego dekretu zostali powołani: bp Czesław Domin, prof. Władysław Nasiłowski, ks. Józef Pawliczek, ks. Henryk Kuczob, ks. Paweł Buchta i ks. Henryk Zganiacz.
355 Zob.: Adamski Stanisław (1875-1967), w: J. Myszor, *Słownik…*, s. 3.
356 S. Szymecki, R. Rak, *Biskup Stanisław Adamski jakiego nie znamy*, KSJ, Katowice 2003, s. 11-12.
357 Tamże, s. 22.
358 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 72-73.

do reformy bankowości w Polsce[359]. W latach 1910-1930 zajmował się organizacją licznych związków kościelnych.

2 września 1930 roku papież mianował księdza Adamskiego biskupem katowickim[360]. Sakrę biskupią, tak jak poprzednik, otrzymał z rąk kardynała Hlonda w katedrze poznańskiej. Przyjął zawołanie: *Christus vincit, regnat, imperat*, a konsekracja odbyła się 26 października w uroczystość Chrystusa Króla[361]. W Piekarach Śląskich 29 listopada objął rządy w diecezji w obecności kapituły katedralnej[362], mianował wikariuszem generalnym ks. Wilhema Kasperlika[363], a oficjałem ponownie ks. Karola Skupina[364]. Uroczysty ingres do prokatedry św. św. Apostołów Piotra i Pawła odbył się 30 listopada[365].

Posługę pasterską biskupa Adamskiego można podzielić na trzy okresy. Pierwszy okres (największej aktywności biskupa) obejmuje czas od rozpoczęcia urzędowania do wydalenia z diecezji w 1941 roku. Kolejny od powrotu z wygnania pod koniec wojny do powtórnego wysiedlenia przez władze komunistyczne w 1952 roku. W tym czasie ordynariusz, częściowo sparaliżowany, otrzymał do pomocy biskupa koadiutora Herberta Bednorza. Ostatni okres obejmuje jedenaście lat: od powrotu z wygnania do śmierci 12 listopada 1967 roku[366]. W tym okresie w praktyce rządy w diecezji sprawował biskup Bednorz.

Biskup Adamski w swej działalności pasterskiej rozwinął apostolat świeckich poprzez Akcję Katolicką i Misję Wewnętrzną, wspierał odbudowę kościołów zniszczonych podczas wojny, rozwinął pomoc charytatywną, był wielkim duszpasterzem i społecznikiem oraz obrońcą praw Kościoła, za co zapłacił krzyżem dwukrotnego wygnania[367].

Program pracy duszpasterskiej biskup Adamski przedstawił w swoim pierwszym liście pasterskim[368]. Zapowiedział w nim dokończenie prac rozpoczętych przez poprzedników, budowę nowych kościołów i troskę o powołania kapłańskie, a szczególnie budowanie żywego Kościoła poprzez Misję Wewnętrzną i apostolstwo wśród katolików osłabionych w wierze[369]. W drugim liście pasterskim przypomniał znaczenie przykazań kościelnych, postu

[359] J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku*…, s. 75.
[360] Pius XI, Bulla nominacyjna ks. Stanisława Adamskiego, 29 listopada 1930, WD 1930,149.
[361] S. Szymecki, R. Rak, *Biskup Stanisław Adamski* …, s. 58. Por.: J. Myszor, *Kościół na Górnym Śląsku*…, s. 75.
[362] WD 1930,168.
[363] WD 1930,169.
[364] WD 1930,170.
[365] *Jak Śląsk witał swego Arcypasterza?*, GN 49/1930, s. 3-6. Zob.: Ingres J. Ekscelencji ks. Biskupa Adamskiego, WD 1930,152; przedruk: WD 1995,39.
[366] Uroczystości pogrzebowe bp. Stanisława Adamskiego, zob.: WD 1968, s. 8-38.
[367] D. Zimoń, Przemówienie w dniu ingresu do katedry, WD 1985,45.
[368] S. Adamski, Gdy w uroczystej chwili. List pasterski na dzień ingresu w j. polskim i niemieckim, 1 grudnia 1930, WD 1930,150; przedruk w: WD1994,17.
[369] „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 26.

oraz właściwego przygotowania chorych do przyjęcia sakramentu chorych i do śmierci[370]. W nawiązaniu do encyklik papieskich o wychowaniu i o małżeństwie przypomniał o świętości i godności małżeństwa oraz nakazał czytanie ich z ambon zamiast kazań[371].

Kolejne trzy listy pasterskie biskupa Adamskiego poświęcone były sprawom społecznym, szczególnie zjawisku bezrobocia. W czerwcu i sierpniu 1931 roku z jego inicjatywy odbyły się uroczystości z okazji czterdziestej rocznicy encykliki *Rerum novarum* oraz wydania encykliki *Quadragesimo anno*. W uroczystościach tych brali udział pracodawcy i pracownicy[372], a owocem tych spotkań stał się list pasterski, w którym biskup zwracał uwagę na klęskę bezrobocia, wzywał kapłanów, „by troski ludu im powierzonego stały się ich własnymi troskami"[373]. W kolejnym liście wzywał do konkretnej pomocy bezrobotnym polegającej na zakładaniu warsztatów i zatrudnianiu bezrobotnych z własnych oszczędności, a także do jałmużny i dobroczynności[374]. List pasterski na Wielki Post 1932 roku zawierał diagnozę zła degradującego człowieka i mocne wezwanie do przestrzegania świętości niedzieli, ponieważ „jak zanika świętowanie niedzieli, zaciera się religijne oblicze społeczeństwa"[375]. Sprawy społeczne stanowiły główną treść listu wydanego po powrocie biskupa z wizyty *ad limina apostolorum*. W liście tym analizował sytuację społeczną Śląska dotkniętego światowym kryzysem gospodarczym i bezrobociem, jego przyczynę widział w odejściu ludzi od prawa Bożego. Ogłaszając Dzień Błagalny z modlitwą za bezrobotnych i poszkodowanych oraz rządzących, wzywał do ofiar na dożywianie najuboższych i na rekolekcje dla bezrobotnych z pieniędzy zaoszczędzonych na jedzeniu, piciu i paleniu[376]. Do listu dołączona została odezwa z wytycznymi dla kapłanów określającymi sposób przeprowadzenia akcji pokutniczej[377]. W odpowiedzi na list we wszystkich parafiach odprawione zostały nabożeństwa błagane z procesjami i Komunią wynagradzającą obejmującą w niektórych parafiach 95% wiernych[378]. Wezwaniu do pokuty poświęcony został także list pasterski

[370] S. Adamski, Za dni kilka. List pasterski na Wielki Post [w j. polskim i niemieckim], 10 lutego 1931, WD 1931,39.
[371] Tamże. Por.: encykliki papieskie *Divini illius Magistri*, AAS 22 (1930), s. 55-86 oraz *Casti connubii*, AAS 22 (1930), s. 539-592.
[372] Zebrania miały miejsce w Rybniku (14.06.), Królewskiej Hucie (28.06.), Tarnowskich Górach (29.06.) i Cieszynie (09.08.), „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 136, s. 26.
[373] S. Adamski, Diecezja śląska. List pasterski z okazji obchodów jubileuszu *Rerum novarum* [w j. polskim i niemieckim], 12 lipca 1931, WD 1931,120.
[374] S. Adamski, Ciężkie zaiste w diecezji naszej przeżywamy czasy. List pasterski w sprawie bezrobocia [w j. polskim i niemieckim], 16 listopada 1931, WD 1931,205, przedruk w: WD 1995,57.
[375] S. Adamski, Wielkie utrapienie. List pasterski w sprawie naruszania świętości niedzieli [w j. polskim i niemieckim], 6 lutego 1932, WD 1932,28.
[376] S. Adamski, Zawiedli ludzie – Bóg pomoże. List pasterski w sprawie akcji pokutniczej [w j. polskim i niemieckim], 2 lutego 1934, WD 1934,25.
[377] WD 1934,26.
[378] „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 31.

na Wielki Post 1935 roku[379]. W drugiej części tego listu biskup przedstawił chrześcijańskie pojęcie pracy, rolę kobiety i dziecka oraz zadania chrześcijanina i dodał praktyczne wskazań dla katolików[380].

Odnowie życia służyć miała misja wewnętrzna polegająca na ożywieniu, uświęceniu i udoskonaleniu pracy stowarzyszeń kościelnych[381] oraz powołanie Akcji Katolickiej, której poświęcony został osobny list pasterski[382]. Za wzór do naśladowania biskup Adamski stawiał śląskich błogosławionych: Jana Sarkandra i Melchiora Grodzieckiego, co wyraził w liście wydanym z okazji rozszerzenia ich kultu na cały kraj[383]. Propagował kult bł. Bronisławy i sprowadził jej relikwie do każdego kościoła i parafii w diecezji[384] a także kult bł. Andrzeja Boboli, zapowiadając udział w jego kanonizacji wspólnie z diecezjanami[385].

Jedenasty list pasterski biskupa Adamskiego zawiera podsumowanie pierwszego dziesięciolecia istnienia diecezji katowickiej[386]. Wśród osiągnięć tego czasu wymienił budowę kościołów, powstanie nowych parafii, budowę katedry i zakładów opiekuńczych, rozwój stowarzyszeń i bractw złączonych razem w Akcji Katolickiej, wydawanie pism diecezjalnych, działalność misyjną, rekolekcje parafialne i zamknięte oraz wzrost liczby powołań kapłańskich[387].

Do spraw społecznych biskup Adamski powrócił w liście na pierwszą niedzielę Adwentu 1936 roku. Piętnował zły podział i samolubne nadużywanie dóbr ziemskich i wzywał do powrotu do przykazań Bożych, miłości bliźniego i sprawiedliwości, zwracając uwagę na opiekę społeczną, Caritas i konieczność pomocy zimowej dla potrzebujących[388]. W kolejnym roku demaskował metody walki z religią i Kościołem, przestrzegając przed „agitacją bezbożnictwa" wśród bezrobotnych i pokrzywdzonej młodzieży[389]. W Wielkim Poście 1938

[379] S. Adamski, List pasterski na Wielki Post roku 1935 [w j. polskim i niemieckim], 6 marca 1935, WD 1935,51.
[380] R. Brom, *Przepowiadanie biskupa Stanisława Adamskiego w latach 1930-1947*, w: *Ksiądz Biskup Stanisław Adamski. Działalność duszpasterska i społeczna w diecezji katowickiej*, Katowice 2002, s. 29.
[381] S. Adamski, List pasterski w sprawie Zjazdów Kongregacyj Mariańskich, 15 sierpnia 1933, WD 1933,132.
[382] S. Adamski, Życie religijne. List pasterski o zasadach organizacyjnych Akcji Katolickiej, 2 grudnia 1934, WD 1934,230.
[383] S. Adamski, Radosną dzielę się z wami wiadomością. List pasterski z okazji rozszerzenia kultu Jana Sarkandra i Melchiora Grodzieckiego, 23 sierpnia 1932, WD 1932,137.
[384] S. Adamski, List pasterski o błogosławionej Bronisławie, 19 sierpnia 1937, WD 1937,170. S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie listu pasterskiego o błog. Bronisławie, WD 1937,169.
[385] S. Adamski, Świętość wołaniem czasu wielkopostnego. List pasterski na Wielki Post, 28 marca 1938, WD 1938,54.
[386] S. Adamski, Dziesięć już lat. List pasterski z okazji dziesięciolecia diecezji katowickiej, 12 lutego 1936, WD 1936,22.
[387] R. Brom, *Przepowiadanie biskupa Stanisława Adamskiego*…, s. 29.
[388] S. Adamski, List pasterski o miłosierdziu chrześcijańskim, 12 listopada 1936, WD 1936,180. S. Adamski, Przemówienie radiowe o obowiązku pomocy zimowej dla bezrobotnych, WD 1936,182.
[389] S. Adamski, List pasterski o czynnym udziale katolików w walce z bezbożnictwem, 17 lutego 1937, WD 1937,31.

roku, nawiązał do listu Episkopatu Polski w sprawie uchwał Synodu Plenarnego. Wyjaśniając w nim rolę parafii, wzywał do udziału we Mszy św., korzystania z Miłosierdzia Bożego i prowadzenia do niego innych jako dzieła apostolskiego, a chorych zaprosił do łączenia swych cierpień z krzyżem Chrystusa[390].

W roku 1939 biskup Adamski napisał pięć listów pasterskich. Pierwszy z nich wydany został w związku ze śmiercią papieża[391], drugi po pielgrzymce do Rzymu i audiencji u Piusa XII[392], trzeci nawiązywał do niebezpieczeństwa wojny i potrzeby modlitwy[393], czwarty był odpowiedzią na sytuację Polaków w Niemczech wobec szykan i zakazu odprawiania nabożeństw po polsku, inwigilacji i prześladowań z jednoczesnym wezwaniem do nawrócenia i przebłagania oraz sprzeciwiwem wobec postulatów zakazania nabożeństw niemieckich na Śląsku[394]. Do listu dołączono okólnik dla duchowieństwa[395]. Ostatni list pasterski wydany tuż przed wojną był wezwaniem do modlitwy o nawrócenie, korzystania z sakramentów świętych, odmawiania suplikacji, drogi krzyżowej i różańca oraz zachowania jedności z Kościołem[396].

Po czterech latach wojennej tułaczki biskup Stanisław powrócił do diecezji 6 lutego 1945 roku[397]. Pierwszy z powojennych listów pasterskich został napisany w Środę Popielcową[398]. Ordynariusz kreślił w nim zadania Kościoła na Śląsku: katechizację, wydawanie czasopism, działalność stowarzyszeń kościelnych, wznowienie działalności gimnazjum i liceum św. Jacka i Śląskiego Seminarium Duchownego. W kolejnych listach i orędziach do diecezjan prosił o pomoc żywnościową dla diecezjan i żołnierzy[399] i wielokrotnie wzywał do akcji

[390] S. Adamski, Świętość wołaniem czasu wielkopostnego. List pasterski na Wielki Post, 28 marca 1938, WD 1938,54.
[391] S. Adamski, List pasterski do duchowieństwa z okazji zgonu Ojca Św. Piusa XI, 18 lutego 1939, WD 1939,50.
[392] S. Adamski, Orędzie z okazji uroczystej koronacji J. Św. Ojca Św. Piusa XII, 6 marca 1939, WD 1939,51. List ten po raz pierwszy skierowany był także do wiernych na Zaolziu.
[393] S. Adamski, W trudnej i niebezpiecznej dla Polski chwili, 10 maja 1939, WD 1939,113. Orędzie to odczytano jako list pasterski 14 maja 1939 roku.
[394] S. Adamski, Polityczne warunki obecnej doby. List pasterski w związku z prześladowaniami polskich katolików w Niemczech, 31 maja 1939, WD 1939,144. S. Adamski, Okólnik w sprawie akcji antyreligijnej w Niemczech, WD 1937,139.
[395] S. Adamski, Okólnik w sprawie utrzymania nabożeństw w j. niemieckim, WD 1939,145. Zob.: Okólniki w sprawie demonstracji związanych z używaniem języka niemieckiego dołączone jako broszura do WD 1939 z czerwca i lipca: S. Adamski, Okólnik do zarządów, oddziałów i członków Akcji Katolickiej i Misji Wewnętrznej diec. katowickiej i Śląska Zaolziańskiego oraz S. Adamski, Okólnik do WW-nych Kapłanów Diecezji Katowickiej i Administracji Apostolskiej na Zaolziu.
[396] S. Adamski, W przededniu ciężkiej odzywam się do Was chwili. List pasterski w obliczu wojny, GN 36/1939, s. 705-706.
[397] WD 1945,1.
[398] S. Adamski, Witaj nam, Wolności!, 14 lutego 1945, WD 1945,3.
[399] S. Adamski, List pasterski w sprawie trudności aprowizacyjnych i ofiarności na ten cel, 22 lutego 1945, AAKat 47/161.

charytatywnej[400]. Apelował o jedność z przesiedlonymi i świętowanie niedzieli[401], o odnowę życia katolickiego[402], wzywał do walki z pijaństwem[403] oraz do modlitwy o powołania i za kapłanów[404].

List pasterski o doniosłym znaczeniu, zredagowany 27 października 1952 roku, dotyczył obrony nauczania religii w szkole[405]. W tym krótkim i odważnie sformułowanym liście przypomniał o prawie rodziców i Kościoła do nauczania o Bogu, powołując się również na obowiązujące przepisy państwowe. Wezwał także rodziców do podpisywania petycji do Krajowej Rady Narodowej w sprawie przywrócenia nauki religii do szkół[406]. List ten oraz zbierane w parafiach podpisy pod petycją spowodowały uwięzienie biskupa Herberta Bednorza oraz wygnanie biskupa Stanisława Adamskiego i biskupa Juliusza Bieńka z diecezji w okresie od 7 listopada 1952 roku do 5 listopada 1956 roku[407]. Po powrocie z drugiego wygnania biskup Adamski wystosował list powitalny do diecezjan[408]. W Wielkim Poście 1957 roku powrócił jeszcze do sprawy szerzącego się w zastraszający sposób pijaństwa[409].

Poza listami pasterskimi nowym sposobem przemawiania biskupa do wiernych stały się orędzia, które różniły się od listów pasterskich krótszą formą i dotyczyły jednego tematu[410]. Najwięcej orędzi biskupa Adamskiego dotyczyło dobroczynności i miłosierdzia chrześcijańskiego[411], inne poruszały temat misji wewnętrznej[412], nabożeństw w języku

[400] S. Adamski, Orędzie nawołujące do akcji charytatywnej, 22 lutego 1945, AAKat 47/161; S. Adamski, List pasterski w sprawie pomocy parafiom zniszczonym wojną, 5 czerwca 1945, VA I-1659/45; S. Adamski, Orędzie nawołujące do ofiarności z racji Tygodnia Miłosierdzia, 3 listopada 1945, VA I-1726/45, AAKat 47/161; S. Adamski, List pasterski o miłosierdzie i niesienie pomocy wojną poszkodowanym, 17 stycznia 1946, VA I-1766/46, AAKat 47/161.

[401] S. Adamski, List pasterski o trudnościach i zmianach w życiu kościelnym w związku z wędrówką Polaków i przesunięciem granic i o święceniu niedzieli, 25 listopada 1946, VA I-1834/46, AAKat 47/161, S. Adamski, Pouczenie pasterskie o święceniu niedzieli, 23 czerwca 1950, VA I-2912/50, AAKat 47/161.

[402] S. Adamski, List pasterski o odnowie katolickiego życia – naprawie szkód materialnych i moralnych, 14 grudnia 1946, VA I-1850/46, AAKat 47/161.

[403] S. Adamski, List pasterski w sprawie pijaństwa, 5 stycznia 1947, WD 1947,32.

[404] S. Adamski, List pasterski w sprawie Śląskiego Seminarium Duchownego, 1 kwietnia 1947, VA I-1896/47; S. Adamski, List pasterski o powołaniach kapłańskich, 24 listopada 1947, VA I-1960/47, AAKat 47/161; S. Adamski, w spawie powołań zakonnych i kapłańskich i w sprawie religijnego wychowania dzieci w szkołach, 20 września 1948, VA I-2064/48, AAKat 47/161, por.: S. Adamski, Orędzie w sprawie zapisów dzieci do Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, 31 maja 1949, AAKat 47/161.

[405] S. Adamski, List pasterski w sprawie nauczania religii w szkole, 27 października 1952, VA I-3268/52, przedruk: WD 1990,69.

[406] S. Adamski, Okólnik do Wielebnego Duchowieństwa Diecezji Katowickiej, przedruk: WD 1990,69.

[407] A. Grajewski, *Wygnanie. Diecezja katowicka w czasach stalinowskich*, KSJ, Katowice 2002, s. 129 i 211.

[408] S. Adamski, List pasterski po powrocie z wygnania, WD 1956,37.

[409] S. Adamski, List pasterski na pierwszą niedzielę Postu, WD 1957,11.

[410] R. Brom, *Przepowiadanie biskupa Stanisława Adamskiego*…, s. 33.

[411] S. Adamski, Orędzie o miłosierdziu chrześcijańskim, 22 listopada 1934, WD 1934,231; S. Adamski, Orędzie w sprawie Tygodnia Miłosierdzia, listopad 1935, WD 1935,188; S. Adamski, Orędzie na Tydzień Miłosierdzia, 17 września 1937, WD 1937,187; S. Adamski, Orędzie na Tydzień Miłosierdzia, 17 września 1938, WD 1938,148; S. Adamski, Orędzie pasterskie, 22 lutego 1945, WD 1945,4.

[412] S. Adamski, Orędzie w sprawie Misji Wewnętrznej diecezji katowickiej, 18 kwietnia 1932, WD 1932,57. Dołączoną modlitwę Misji biskup polecił odmawiać w kościołach, WD 1932,58, przedruk w: WD 1995,75.

niemieckim[413], Roku Jubileuszowego[414], prac budowlanych[415], rocznicy koronacji obrazu piekarskiego[416], świętych[417], Święta Młodzieży[418], Śląska Zaolziańskiego[419].

Przemawiając do wiernych biskup Adamski korzystał też z radia[420]. W latach 1932 i 1933 w Wielkim Poście głosił kazania pasyjne, a proboszczom polecił ustawianie odbiorników w kościołach oraz dostosowanie nabożeństw parafialnych do pory transmisji[421]. Inicjatywa ta została z zainteresowaniem przyjęta przez papieża[422]. Od początku zwracał uwagę na rolę prasy katolickiej, szczególnie tygodnika diecezjalnego „Gość Niedzielny"[423]. Postulował podniesienie liczby abonentów we wszystkich parafiach, do czego mobilizować miały duchownych publikowane statystyki czytelnictwa[424]. Zadanie propagowania „Gościa Niedzielnego" oraz „Sonntagsbote" polecił Akcji Katolickiej, tak aby nie było „żadnej rodziny katolickiej, w której by nie było tygodnika własnej diecezji"[425]. Wszystkie parafie rozporządzeniem zostały zobligowane także do zaabonowania „Ruchu Katolickiego", organu Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej[426]. W 1933 roku ukazał się „Skarbiec modlitw i pieśni", który z czasem stał się wyłącznym modlitewnikiem diecezji katowickiej[427]. Działalność wydawniczą prowadziła Drukarnia Katolicka, której właścicielem w 90 procentach była diecezja katowicka[428]. Istniała Diecezjalna Komisja Wydawnicza[429]. Zawarto również porozumienie między Diecezjalnym Instytutem Akcji Katolickiej a poznańskim Towarzystwem Czytelń Ludowych w zakresie promowania czytelnictwa i objęcia katolickich bibliotek parafialnych[430].

W nawiązaniu do dekretu kongregacji soboru biskup katowicki nakazał głoszenie w kościołach kazań katechizmowych, tak by w ciągu pięciu lat omówić całość prawd zawartych

413 S. Adamski, Orędzie w sprawie nabożeństw w języku niemieckim, WD 1933,61.
414 S. Adamski, Orędzie do duchowieństwa i wiernych diecezji katowickiej, 14 kwietnia 1934, WD 1934,66.
415 S. Adamski, Orędzie, 4 czerwca 1934, WD 1934,127. S. Adamski, Orędzie, 23 maja 1938, GN 23/1938, s. 329-330.
416 S. Adamski, Orędzie na dziesięciolecie koronacji obrazu Matki Boskiej Piekarskiej, GN 32/1935, s. 433.
417 S. Adamski, Orędzie na 900-lecie urodzin św. Stanisława, 1 maja 1936, WD 1936,69. S. Adamski, Orędzie z okazji przywiezienia relikwii św. Andrzeja Boboli, 23 maja 1938, GN 23/1938, s. 329-330.
418 S. Adamski, Orędzie na Święto Młodzieży, 9 listopada 1936, WD 1936,179.
419 S. Adamski, Orędzie do kapłanów i wiernych, świeckich i zakonnych Śląska Zaolziańskiego, WD 1938,210.
420 S. Adamski, Przemówienie radiowe o obowiązku pomocy zimowej dla bezrobotnych, WD 1936,182.
421 WD 1932,10; Apostolstwo w Misji Wewnętrznej, WD 1933, dział nieurzędowy (luty), s. 63.
422 S. Adamski, Transmisja radjowa kazań postnych, WD 1933,201.
423 WD 1930,189.
424 WD 1931,42.
425 S. Adamski, Propaganda na rzecz „Gościa Niedzielnego", WD 1937, dział nieurzędowy (kwiecień), s. 195.
426 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie Akcji Katolickiej, WD 1931,56. Zob.: WD 1932,21; 1932,195.
427 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 180.
428 WD 1936,117.
429 S. Adamski, Rozporządzenie dot. utworzenia Diecezjalnej Komisji Wydawniczej, VA I-1888a/47, 16 marca 1947, AAKat 47/2280.
430 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie bibliotek parafialnych w diecezji katowickiej, WD 1938,5.

w katechizmie[431]. Jednocześnie nakazał prowadzenie ksiąg zawierających tematy kazań głoszonych w niedziele i święta, z osobnym zaznaczeniem kazań katechizmowych[432].

Biskup Stanisław Adamski wiele uwagi poświęcał nauczaniu religii. W tej misji uczestniczyło liczne grono katechetów świeckich, którym udzielano misji kanonicznej[433]. W specjalnym komunikacie zawierającym wskazania prawne, pedagogiczne i pastoralne ujął całość duszpasterstwa szkolnego[434]. Do tego komunikatu nawiązywały przypomnienia władzy diecezjalnej akcentujące zwłaszcza integrację nauczania religii z duszpasterstwem parafialnym[435]. Położono nacisk na objęcie nauką religii młodzieży szkół dokształcających i rzemieślniczych[436] oraz zawodowych[437]. Biskup opublikował wykaz podręczników do katechezy zatwierdzonych i obowiązujących na terenie diecezji[438]. Wydał także regulamin egzaminów dla nauczycieli religii w szkołach średnich i zawodowych[439] oraz powołał komisję egzaminacyjną dla katechetów[440]. Do przeprowadzania wizytacji wyznaczono wizytatorów parafialnych, dekanalnych i diecezjalnych[441]. Proboszczowie i katecheci byli zobowiązani do przedstawiania referatowi szkolnemu planów nauki religii[442].

Po wojnie, szczególnie z powodu antyreligijnej nagonki[443], rozporządzeniem biskupa katowickiego nakazano zorganizowanie w salce parafialnej katechezy dla dzieci ze szkół, w których nie naucza się religii i wprowadzono osobne nabożeństwa stanowe z nauką oraz cotygodniową Mszę szkolną[444]. Nauczanie parafialne obejmowało także dzieci przedszkolne[445] i młodzież pozaszkolną w wymiarze dwóch godzin tygodniowo[446].

---

431 S. Adamski, W sprawie ożywienia gorliwości w nauczaniu katechizmu, WD 1935,171. Zob.: WD 1948,60.
432 Tamże.
433 W 1931 roku misję kanoniczną czasową i bezterminową otrzymało ponad 350 katechetów świeckich, WD 1931,136; 179; 211. Por.: WD 1932,23 i 48; WD 1933,42; WD 1934,16 i 218; WD 1935,133; 181; 204; WD 1936,102; WD 1937,7; 147; 257; WD 1938,91.
434 S. Adamski, Duszpasterstwo szkolne, WD 1935,209; WD 1936,2 (jeden dokument opublikowany w dwóch częściach).
435 R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 59, zob.: WD 1936,96.
436 WD 1936,40.
437 S. Adamski, Zarządzenie w sprawie nauki religii w szkołach zawodowych, WD 1937,188.
438 S. Adamski, Sprawa podręczników do nauki religii i przygotowania do I. spowiedzi i Komunii św., WD 1937,189.
439 S. Adamski, Regulamin egzaminu na nauczyciela religii w szkołach średnich ogólnokształcących, zakładach kształcenia nauczycieli i szkołach zawodowych oraz szkół dokształcających zawodowych, WD 1937,119.
440 S. Adamski, Komisja egzaminacyjna dla katechetów, WD 1937,220.
441 S. Adamski, Instrukcja w sprawie nauki religii i jej nadzoru, WD 1935,33; zob.: WD 1935,154. S. Adamski, Instrukcja dodatkowa w sprawie wizytacji nauki religii w szkołach powszechnych i dokształcających, WD 1935,173, zob.: WD 1948,29.
442 WD 1937,248.
443 S. Adamski, List do Księży Proboszczów, Administratorów i Rektorów kościołów i kaplic publicznych, 17 stycznia 1949, VA I-2102/49, AAKat 47/651. Listowi do proboszczów towarzyszył list pasterski do odczytania z ambon, tamże.
444 S. Adamski, Okólnik do rządców parafii diecezji katowickiej, 29 października 1949, VA I-2814/49, AAKat 47/651. Zob.: S. Adamski, Katecheza duszpasterska. Wskazania w łączności z okólnikiem VA I-2814/49, 12 listopada 1949, VA I-2818/49, tamże.

W trosce o czystość nauki i w oparciu o przepisy prawa powszechnego ordynariusz katowicki wydał instrukcję dla cenzorów książek, kładąc w niej nacisk na konieczność zapobiegania błędom teologicznym i moralnym oraz ośmieszaniu religii i Kościoła[447]. Jednoznacznie opowiadał się przeciwko socjalizmowi. Powołując się na encyklikę *Quadragesimo anno* zakazał nabożeństw za organizacje socjalistyczne[448]. Zwrócił także uwagę na sztuki teatralne organizowane przez parafie, by były bez zarzutu pod względem dogmatycznym[449].

Dekretem z 29 listopada 1930 roku biskup Adamski udzielał wikariuszowi generalnemu wyraźnej delegacji do spraw zastrzeżonych ordynariuszowi diecezji i do aplikowania fakultetów rzymskich wyliczonych w spisie kongregacji konsystorialnej[450]. Biskup zastrzegł dla siebie w tym dekrecie decydowanie o obsadzaniu beneficjów i urzędów kościelnych, o stosowaniu kar wobec kapłanów oraz o decydowaniu o sprawach kierowanych do Stolicy Apostolskiej, nuncjatury i kapituły katedralnej (z wyjątkiem dyspens małżeńskich), erygowanie nowych parafii i stacji duszpasterskich, sprzedaż i podział dóbr kościelnych, hipoteki, sprawy patronatów i serwitutów, zezwolenia na budowę kościołów i ich konsekrację. Do wyłącznej swojej kompetencji biskup Adamski zastrzegł zezwolenia na czytanie książek zakazanych, sprawy seminarium oraz sądu[451]. Na mocy uzyskanych upoważnień Stolicy Apostolskiej zostały przedłużone uprawnienia duchownych na forum wewnętrznym i zewnętrznym[452]. Nowy statut otrzymała kapituła katedralna[453].

Rozbudowana i uzupełniona została centralna władza administracyjna i sądowa. Ze względu na liczne sprawy finansowe powiększony został o dwóch kapłanów skład rady administracyjnej[454]. Bullą papieską z dnia 24 marca 1934 roku diecezja otrzymała pierwszego sufragana, którym został ks. Teofil Bromboszcz[455], konsekrowany 3 czerwca w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Mysłowicach, gdzie od 1927 roku był proboszczem.

---

445 J. Piskorz, Okólnik do Przewielebnych Księży Proboszczów, 14 września 1954, VSz-3953/54, AAKat 47/2085, por.: VSz-3957/55, tamże.
446 J. Piskorz, Okólnik do Przewielebnych Księży Proboszczów, 18 października 1954, VSz-3961/54, AAKat 47/2085.
447 S. Adamski, Instrukcja dla cenzorów książek diecezji katowickiej, WD 1935,34.
448 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie uroczystości socjalistycznych w kościele, WD 1932,70.
449 WD 1933,91.
450 S. Adamski, Dekret wikariusza generalnego: ks. Wilhelm Kasperlik, 28 listopada 1930, AAKat 47/179.
451 Tamże. zob.: R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 42.
452 S. Adamski, Dekret prolongaty fakultetów, WD 1933,199, WD 1927,142, WD 1932,160.
453 S. Adamski, Nowy statut katowickiej kapituły katedralnej, WD 1937,109.
454 Personalia, WD 1931,67. Radę administracyjną od 23 marca 1931 roku tworzyli: ks. Teofil Bromboszcz, ks. Wiktor Otręba, oraz nowo powołani: ks. Józef Kubis, ks. Stefan Szwajnoch, ks. Jan Mocko, którego od 25 lutego 1935 roku zastąpił ks. Wilhelm Kasperlik, zob.: WD 1935,61.
455 WD 1934,63.

Konsekracji dokonał biskup Adamski w asyście bp. Teodora Kubiny i bp. Józefa Gawliny[456]. Od 1 stycznia 1935 roku otrzymał on ponownie nominację na wikariusza generalnego[457] i sprawował posługę do śmierci 12 stycznia 1937 roku.

Biskup Adamski konsekrował także drugiego sufragana katowickiego, ks. Juliusza Bieńka, dotychczasowego kanclerza kurii. Bulla papieska została ogłoszona 13 marca 1937 roku[458]. Konsekracja w asyście bp. Józefa Gawliny i bp. Antoniego Zimniaka z Częstochowy odbyła się w prokatedrze św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach 25 kwietnia 1937 roku[459]. Biskup Bieniek objął wówczas urząd wikariusza generalnego oraz prepozyta kapituły katedralnej[460].

Zmiany personalne dotyczyły także Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie. Po nagłej śmierci ks. Karola Rzychonia CM ojcem duchownym został mianowany ks. Walerian Jasiński, a po śmierci ks. Rudolfa Pszczółki prefektem został ks. Józef Christoph[461]. Obaj jednak razem z rektorem, ks. Stanisławem Maślińskim, złożyli rezygnację z pełnionych funkcji 1 października 1935 roku[462]. Zarząd Seminarium przejęli wtedy Księża Misjonarze z ks. Wilhelmem Szymborem CM jako rektorem[463]. Co roku ogłaszano terminy przyjęcia do seminarium oraz dokumenty, jakie należało przedłożyć[464]. Biskup Katowicki ogłosił obowiązujący kwestionariusz dotyczący kandydatów do seminarium[465]. Alumnom przypomniano o obowiązku praktyk religijnych podczas wakacji, zwłaszcza udział w prezbiterium w codziennej Mszy św.[466].

Po siedmiu latach rządów biskup Adamski dokonał statystycznego podsumowania liczby kapłanów w diecezji. Na początku 1937 roku było ich 452, wykształconych w większości we Wrocławiu (266) oraz w Krakowie (186)[467]. Mimo systematycznego wzrostu

456 Zob.: GN 24/1934, okładka.
457 WD 1935,2 (por.: RAAŚlP 1923,107), WD 1925,5, WD 1926,165.
458 Pius XII, Bulla nominacyjna ks. Juliusza Bieńka, kanclerza kurii diecezjalnej w Katowicach, WD 1937,78, zob.: WD 1937,58.
459 Z działalności J.E. Ks. Biskupa Ordynariusza (25.04.1937), WD 1937,103.
460 S. Adamski, Dekret wikariusza generalnego: ks. J. Bieniek, 26 kwietnia 1937, WD 1937,110.
461 Dekrety: WD 1934,181.
462 „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 28.
463 WD 1935,185. Ojcem duchownym biskup ordynariusz zamianował ks. Jana Sinkę CM, a prefektami zostali: ks. Franciszek Śmidoda CM i ks. Augustyn Godziek CM. Więcej o powodach zmian w Śląskim Seminarium w Krakowie, zob.: M. Kłakus, *Geneza i rozwój Śląskiego Seminarium*…, s. 39-43.
464 WD 1931,105; WD 1932,101; WD 1933,67; WD 1934,207; WD 1935,114; WD 1936,78; WD 1937,89-90; WD 1938,82; WD 1939,87-88.
465 WD 1932,101.
466 WD 1932,43; WD 1933,103; WD 1935,116; WD 1936,106.
467 S. Adamski, *Pogląd na skład osobowy duchowieństwa diecezji katowickiej*, WD 1937,6.

liczby kapłanów diecezjalnych i zakonnych opiece jednego kapłana podlegało wciąż ponad 2800 wiernych[468].

Podczas II wojny światowej biskupi katowiccy zostali wydaleni z diecezji katowickiej[469]. W tym czasie rządy w diecezji sprawował wikariusz generalny, ks. Franciszek Strzyż[470], a po jego śmierci ks. Franciszek Woźnica[471]. Powrót biskupów do Katowic po czterech latach nieobecności miał miejsce 6 lutego 1945 roku, wówczas biskup Adamski ponownie objął zarząd diecezji katowickiej[472]. Na nowo ustanowione zostały władze diecezjalne[473]: kanclerzem mianowany został ks. Hilary Gwóźdź, notariuszem na krótko ks. Józef Szubert, a po nim ks. Józef Kurpas, oficjałem ks. Karol Skupin[474]. Podczas działań wojennych ponad czterdziestu kapłanów zginęło w obozach i więzieniach lub zostało skazanych na śmierć[475]. Drugie tyle zmarło lub zginęło w tym czasie na terenie diecezji[476].

Zgodnie z dawnym zwyczajem kapłani w ramach dekanatu spotykali się na modlitwie za zmarłych konfratrów, połączonej z rozmyślaniem oraz odczytami i dyskusją. W celu ujednolicenia tej praktyki w diecezji ordynariusz wydał instrukcję[477]. Doskonaleniu homiletycznemu kapłanów służyło kółko homiletyczne, które w 1932 roku uzyskało własny statut[478]. Budowaniu jedności i tożsamości kapłańskiej oraz formacji intelektualnej duchownych służyły różne organizacje kapłańskie[479], wśród nich założone w 1931 roku Zjednoczenie Kapłanów Diecezji Katowickiej „Unitas”[480]. Formacji intelektualnej służyły

[468] Tamże.
[469] S. Adamski, *Z niedalekiej przeszłości*, WD 1945,20.
[470] S. Adamski, Dekret wikariusza generalnego: ks. Franciszek Strzyż, 8 stycznia 1940, PS 24-39/40. Biskup Adamski mianował ks. Franciszka Strzyża wikariuszem generalnym diecezji katowickiej pod naciskiem ministerstwa ds. kościelnych III Rzeszy i za radą bp. Wienkena oraz kard. Bertrama, zob.: J. Myszor, K*ardynał Adolf Bertram wobec planów likwidacji diecezji katowickiej w okresie okupacji hitlerowskiej (1939-1945)*, w: K. Matwijowski (red.), *Ludzie śląskiego Kościoła katolickiego*, Wrocław 1992, s. 109.
[471] zob.: WD 1945,20. H. Gwóźdź, *Kwestia jurysdykcji kanonicznej w diecezji katowickiej w latach 1939-1945*, ŚSHT 18 [1985] 30.
[472] WD 1945,1.
[473] Skład władz kościelnych diecezji katowickiej na podstawie rozporządzenia biskupa Stanisława Adamskiego z dnia 8 lutego 1945 r., WD 1945,2.
[474] Tamże. Referentem duszpasterskim był ks. Bolesław Kominek, referentem ds. szkolnictwa ks. Henryk Proksch, referentem prawnym ks. Rudolf Adamczyk, referentem charytatywnym ks. Fryderyk Lipiński, referentem ds. rachunkowości ks. Józef Jelito, referentem ds. organizacji parafii, budownictwa, konserwacji zabytków i liturgii ks. Franciszek Woźnica.
[475] WD 1945,21.
[476] WD 1945,22.
[477] S. Adamski, Instrukcja dla Konferencji Dekanalnych, WD 1931,146.
[478] S. Adamski, Statut Kółka Homiletycznego Kapłanów Diecezji Katowickiej, WD 1932,42.
[479] Unia Apostolska Kleru (zob.: RAAŚlP 1925,304), Śląskie Koło Polskiego Związku Abstynentów (zob.: RAAŚlP 1923,123), Związek Naukowy Kapłanów Śląskich (zob.: RAAŚlP 1923,102), Związek Misyjny Duchowieństwa, zob.: J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 115-117.
[480] S. Adamski, Statut Zjednoczenia Kapłanów Diecezji Katowickiej „Unitas”, WD 1932,68.

także egzaminy proboszczowskie i jurysdykcyjne[481]. Według regulaminu z 1931 roku egzamin obejmował dogmatykę, teologię moralną i prawo kanoniczne, a każdy kapłan przed dopuszczeniem do egzaminu proboszczowskiego winien był zdać cztery egzaminy jurysdykcyjne[482]. W 1935 roku wprowadzono wymóg pracy domowej, której temat był wyznaczany co roku[483]. W obliczu nowych wyzwań duszpasterskich organizowanie były kursy dla duchownych[484] oraz zachęcano do zdobywania tytułu magistra[485]. Od 1947 roku kandydaci na proboszczów przedkładali dziesięcioletni program pracy duszpasterskiej na przykładzie wybranej parafii. Prace podlegały określonym rygorom[486].

W 1931 roku dziekani zostali upoważnieni do udzielania jurysdykcji do słuchania spowiedzi na trzy dni kapłanom z innych diecezji, o ile przedstawią dokument jurysdykcyjny lub celebret bądź też byli osobiście znani proboszczowi[487]. W 1937 roku uprawnienie to przedłużono do dziesięciu dni oraz nadano uprawnienia specjalne proboszczom miejscowości uzdrowiskowych, którzy kapłanom przebywającym na terenie ich parafii mogli udzielać na czas ich pobytu jurysdykcji do spowiadania[488]. Jednocześnie odwołane zostały wcześniejsze rozporządzenia[489]. Od 1939 roku jurysdykcja kapłanów z Zaolzia została rozszerzona rozporządzeniem ordynariusza na teren diecezji katowickiej i odwrotnie[490]. Po wojnie udzielano wzajemnej jurysdykcji kapłanom z dekanatów administracji opolskiej graniczących z diecezją katowicką[491], diecezji krakowskiej[492] i częstochowskiej[493]. Wobec nowych potrzeb duszpasterskich ordynariusz zmienił zarządzenie z 1931 roku dotyczące udzielania jurysdykcji[494].

[481] WD 1931,175 i 234, WD 1932,167-168 i 183, WD 1933,139-140 i 200, WD 1934,172-173 i 241, WD 1935,182-183 i 219, WD 1936,76;154;206; WD 1937,82;223;270; WD 1938,8;74;151; WD 1939,57;148; WD 1947,87-88; WD 1948,30-31 i 56; WD 1957,13 i 47; WD 1960,28-29; WD 1963,24-25; WD 1964,11;24;37; WD 1965,5-6; WD 1966,4-5 i 21; WD 1967,10.
[482] WD 1931,148. Powtórzony: WD 1935,134.
[483] WD 1935,59; WD 1936,76; WD 1937,82; WD 1938,8; WD 1939,57.
[484] S. Adamski, Kurs duszpasterski, WD 1936,97.
[485] S. Adamski, O uzyskaniu stopnia magistra teologii na Wydziale Teologicznym UJ w Krakowie, WD 1938,7
[486] WD 1947,33.
[487] WD 1931,197. Z udzielonych jurysdykcji należało złożyć w kurii raport do końca roku. Upomnienie w tej sprawie, zob.: WD 1934,215 i WD 1954,24.
[488] Dekret wymienia parafie: Jastrzębie, Goczałkowice, Wisła, Ustroń, Jaworze i Bystra, WD 1937,32.
[489] WD 1937,32.
[490] S. Adamski, Jurysdykcja na Śląsku Zaolziańskim, WD 1939,1, WD 1939,14.
[491] S. Adamski, Dekret w sprawie jurysdykcji dla księży sąsiadujących ze sobą dekanatów administracji apostolskiej opolskiej i diecezji katowickiej, WD 1948,6.
[492] S. Adamski, Dekret w sprawie jurysdykcji udzielonej kapłanom archidiecezji krakowskiej na terenie diecezji katowickiej, WD 1961,42-43, rozszerzony w: WD 1963,17-18.
[493] S. Adamski, Jurysdykcja dla kapłanów dekanatów diecezji częstochowskiej, które graniczą z diecezją katowicką, WD 1963,8-9.
[494] S. Adamski, Zarządzeni dotyczące udzielania jurysdykcji, WD 1963,38.

W trosce o zapewnienie wszystkim kapłanom godziwego utrzymania w miejsce istniejącej od 1923 roku kasy emerytalnej erygowana została Zasiłkowa Kasa Emerytalna dla Duchownych Diecezji Katowickiej[495]. Kasa ta jako kościelna osoba prawna rozpoczęła działalność od 1 stycznia 1932 roku i rządziła się statutem zatwierdzonym przez ordynariusza[496]. Wprowadzono zarząd komisaryczny z ks. Pawłem Pucherem jako prezesem[497]. Wydane zostało także rozporządzenie zobowiązujące duchownych do opłacania składek[498]. Troskę biskupa o utrzymanie duchownych przebywających poza diecezją, na studiach czy pracujących wśród emigracji widać także w upomnieniach dot. stypendiów mszalnych[499]. Po wojnie podniesione zostało uposażenie księży[500]. Kwestię urlopów i wyjazdów duchownych regulowały przepisy wprowadzone w 1933 roku[501].

W 1935 roku biskup katowicki wydał dekret dotyczący kompetencji sądowej w sprawach spornych[502]. W dekrecie tym przypomniał, że zgodnie z prawem sprawy sporne między duchownymi należą do forum kościelnego. Zabroniono duchownym pozywania świeckich przed sąd bez pisemnego zezwolenia oraz nakazano, by duchowny pozwany powiadamiał o tym ordynariusza[503]. Odwołując się do prawa powszechnego, duchownym zakazano poręczeń finansowych[504] oraz udziału w instytucjach finansowych[505].

W roku 1931 podano do wiadomości księży dekret kongregacji soboru dotyczący stroju duchownego[506]. Strój kapłański określony został prawem diecezjalnym w ten sposób, że zawsze, także podczas wakacji, obowiązywała koloratka, a niedozwolone było noszenie krótkich żakietów i kurtek[507]. Rozporządzenie to rozszerzono na alumnów seminarium

[495] S. Adamski, Dekret erekcyjny Zasiłkowej Kasy Emerytalnej dla Duchownych Diecezji Katowickiej, WD 1932,1.
[496] S. Adamski, Statut Zasiłkowej Kasy Emerytalnej dla Duchownych Diecezji Katowickiej, WD 1932,2. Zmiany w statucie uchwalono cztery lata później, zob.: WD 1936,8.
[497] S. Adamski, Dekret w sprawie komisarycznego Zarządu Zasiłkowej Kasy Emerytalnej dla Duchownych Diecezji Katowickiej, 20 grudnia 1931, WD 1932,3. S. Adamski, Delegat biskupi przy Zasiłkowej Kasie Emerytalnej: ks. Wilhelm Kasperlik, 11 stycznia 1932, WD 1932,5.
[498] S. Adamki, Rozporządzenie w sprawie składek parafij do Zasiłkowej Kasy Emerytalnej dla Duchownych Diecezji Katowickiej, 30 grudnia 1931, WD 1932,4.
[499] WD 1931,150.
[500] WD 1947,54; WD 1949,19.
[501] Rozporządzenie w sprawie urlopów i wyjazdów, WD 1933,34.
[502] S. Adamski, *Decretum de foro in causis contentiosis*, 23 kwietnia 1935, WD 1935,89.
[503] WD 1935,89.
[504] WD 1932,44.
[505] WD 1934,85.
[506] AAS 23(1931), s. 336. Zob.: WD 1931,163; tekst polski w: WD 1958,40.
[507] WD 1935,135.

duchownego[508]. Do 1 lutego 1936 roku każdy z kleryków miał zakupić sutannę, komżę, biret o trzech rogach, czarny kapelusz oraz zielony wełniany pas[509].

Regularnie odbywały się wizytacje parafii według ogłaszanego wcześniej harmonogramu[510]. Obowiązywała też odpowiednia instrukcja dla proboszczów[511].

Biskup Adamski wykazywał troskę o zgromadzenia zakonne. Zarządził regularne wizytacje zgromadzeń zakonnych, miały się one odbywać co pięć lat. Instrukcja z 1925 roku ustanawiała kuratorów żeńskich zgromadzeń zakonnych, jednak od 1933 roku ordynariusz zastrzegł dla siebie wizytacje domów prowincjalnych, lokalnych położonych na terenie parafii kuratorów oraz takich, które nie mają kuratora[512]. W wyniku zebranych doświadczeń wizytacyjnych biskup wydał wskazania dla zapewnienia zakonnicom możliwie najlepszej opieki duszpasterskiej[513].

Biskup Adamski przeprowadził reorganizację w dekanatach królewskohuckim i rudzkim oraz ustanowił dziewiętnasty dekanat – kochłowicki[514]. Kontynuowana była budowa gmachu kurii i katedry Chrystusa Króla, której kamień węgielny wmurowany został 4 września 1932 roku[515]. Za rządów biskupa Adamskiego co roku publikowano sprawozdania o stanie budowy[516]. Powołano do istnienia podkomisję propagandową, której celem było organizowanie składek na budowę[517]. W związku z trudnościami w finansowaniu budowy biskup apelował o ofiarność, także poprzez zakup pocztówek i znaczków na ten cel[518]. Uchwalono podatek

[508] S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie ubioru duchownego alumnów Śląskiego Seminarium Duchownego, 11 października 1935, WD 1935,172.
[509] M. Kłakus, *Geneza i rozwój Śląskiego Seminarium…*, s. 43-44.
[510] WD 1932,66; WD 1933,47, WD 1934,130;171, WD 1935,57, WD 1936,152, WD 1937,83;194, WD 1938,71;152, WD 1939,117;146; WD 1947,42;48;85; WD 1960,25; WD 1961,8;83.
[511] S. Adamski, Instrukcja dla Wielebnych Księży Proboszczów dotycząca kanonicznej wizytacji biskupiej, WD 1932,64.
[512] S. Adamski, W sprawie wizytacji zgromadzeń zakonnych, 23 lutego 1933, WD 1933,18 (por.: RAAŚlP 1925,407)
[513] WD 1936,149.
[514] S. Adamski, Dekret w sprawie zmian dekanatów, WD 1931,166. Kolejne zmiany dekanatów zostały przeprowadzone przez ks. Jana Piskorza podczas wygnania biskupów w 1955 roku. Powołano wtedy nowe dekanaty: czechowicki, jastrzębski, jędrysko-kaletański, knurowski, rydułtowski, siemianowicko-michałkowicki, stalinogrodzki-Południe, stalinogrodzki-Północ, tysko-bieruński, WD 1955,31. Podział ten został zatwierdzony przez biskupa Adamskiego po powrocie z wygnania, dokonał on jednak koniecznych korekt, WD 1957,23. W 1960 roku podzielono dekanat chorzowski, wyodrębniając z niego dekanat świętochłowicki, WD 1960,44. W 1963 roku dekanat jędrysko-kaletański zmienił nazwę na woźnicki, WD 1963,16.
[515] S. Adamski, Dokument wmurowany do kamienia węgielnego katedry, WD 1932,158.
[516] Pierwsze sprawozdanie za lata 1927-1930 oraz projekt kolejnych działań omówiono na posiedzeniu Komitetu Budowy Katedry, zwołanym z inicjatywy biskupa, zob.: S. Adamski, Protokół z plenarnego posiedzenia Komitetu Budowy Katedry Śląskiej z dnia 9-go kwietnia 1931 roku, WD 1931,84. Kolejne sprawozdania o stanie budowy, zob.: WD 1932,102; WD 1933,102; WD 1934,216.
[517] S. Adamski, Dekret w sprawie Subkomisji Propagandowej w Komitecie Bud. Katedry, 16 kwietnia 1932, WD 1932,69.
[518] WD 1932,14 i 103; WD 1932,143; WD 1938,34 i 139. Zob.: Wzory kazań o budowie katedry: WD 1934, s. 139-147.

na budowę katedry dla kapłanów diecezjalnych w wysokości 0,5% dochodów rocznych[519]. Przy budowie zatrudniono licznych bezrobotnych, którym zapewniono nocleg i wyżywienie[520]. Prezbiterium katedry zostało poświęcone 6 czerwca 1938 roku i służyło jako tymczasowy kościół nowo utworzonej parafii[521]. Nowy gmach kurii diecezjalnej został oddany do użytku 1 lutego 1936 roku[522]. Po wojnie prace przy budowie katedry wznowiono dopiero po odbudowaniu kościołów parafialnych[523]. Kościół katedralny został poświęcony w czasie wysiedlenia biskupa Adamskiego. Konsekracji w dniu 30 października 1955 roku dokonał biskup częstochowski, Zdzisław Goliński w obecności 30 księży, gdyż większość zaproszonych zbojkotowała uroczystość[524]. Po powrocie biskupów do diecezji dekretem z 1 sierpnia 1957 roku kardynał Stefan Wyszyński przeniósł prawa katedry z dotychczasowego kościoła pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła na kościół pw. Chrystusa Króla[525].

Biskup Adamski popierał budowę nowych kościołów, uważając, że każda parafia powinna liczyć od trzech do pięciu tysięcy wiernych[526]. Erygował niemal czterdzieści nowych parafii i stacji duszpasterskich[527]. Wobec rozwijającego się budownictwa sakralnego utworzył referat budowlany pod kierownictwem architekta Jana Affy[528]. W pierwszym dziesięcioleciu istnienia diecezji katowickiej mimo kryzysu wybudowano 39 nowych kościołów, 9 tymczasowych, a 7 kolejnych było w trakcie budowy[529]. Przy budowie korzystano na dużą skalę z bezpłatnej pracy parafian[530]. W wielu parafiach powstały komitety budowy kościołów,

[519] T. Bromboszcz, *Duchowieństwo diecezjalne a propaganda budowy katedry*, WD 1933, dział nieurzędowy (luty), s. 57-62. Por.: WD 1933,50.
[520] E. Szramek, *Bezrobotni przy budowie katedry*, WD 1934,128.
[521] WD 1938,67;121. Por.: S. Adamski, Orędzie, 23 maja 1938, GN 23/1938, s. 329-330.
[522] WD 1936,15. do gmachu przeniesiono biura kurii i sądu oraz mieszkanie sufragana, WD 1936,35.
[523] S. Adamski, Odezwa w sprawie budowy katedry, WD 1948,45.
[524] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 469.
[525] WD 1957,60.
[526] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 96.
[527] Szarlej, WD 1931,78; Świerklaniec, WD 1931,79; Piotrowice, WD 1931,80; WD1936,166; Nieboczowy, WD 1931,167; Hażlach, WD 1931,231; Chybie, WD 1932,122; Łaziska Średnie, WD 1932,138; Panewnik, WD 1934,46; Rojca, WD 1935,3; Krzyżkowice, WD 1935,189; Czarny Las, WD 1935,190; Kozłowa Góra, 1937,246; Nowa Wieś, WD 1937,266; Piaśniki, WD 1938,105; Katowice – Chrystusa Króla, WD 1938,127; Wisła, WD 1938,128; Jaśkowice, WD 1938,198; Świerczynowiec, WD 1939,165; Popielów, WD 1947,47; Kostuchna, WD 1947,83; Giszowiec, 1949,15; Chorzów – św. Floriana, 1957,14; Głożyny, WD 1957,64; Gołkowice, 1957,65; Cieszyn, WD 1958,13; Wilchwy, WD 1958,26; Chudów, WD 1958,27; Bielsko – Trójcy Świętej, WD 1958,33; Mikuszowice-Bystra, WD 1958,34; Piekary – św. Józefa, WD 1958,35; Jankowice Pszczyńskie, WD 1958,36; Międzyrzecze, WD 1958,37; Jaworzynka, WD 1958,48; Maciejkowice, WD 1958,49; Chorzów – Ducha Świętego, WD 1958,59; Rój, WD 1958,60; Drogomyśl, WD 1958,29; Kryry, WD 1959,29; Zwonowice, WD 1964,21.
[528] Zadaniem referatu było ujednolicenie procedur budowlanych, analiza wniosków, przydzielanie dotacji i analiza planów architektonicznych budowanych obiektów, WD 1932, 67.
[529] S. Adamski, Dziesięć już lat. List pasterski z okazji dziesięciolecia diecezji katowickiej, 12 lutego 1936, WD 1936,22.
[530] „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 27.

które po dopełnieniu formalności mogły otrzymać status kościelnej osoby prawnej[531]. Na budowę lub przebudowę budynków kościelnych wymagano zgody kurii, przedstawienia planów i kosztorysu[532]. Obowiązek zatwierdzenia kosztorysów i planów przez kurię istniał także przy zmianie wyposażenia kościoła oraz remontach[533], szczególnie organów[534] i radiofonii[535].

Biskup katowicki 19 kwietnia 1952 roku ustanowił diecezjalną radę do spraw liturgicznych[536]. Na podstawie zaleceń Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego ustanowiono komisję konserwatorską dla zabezpieczenia dzieł sztuki w parafiach oraz właściwego wyposażenia nowych kościołów[537], a końcem 1963 roku na podstawie instrukcji kongregacji obrzędów została powołana komisja sztuki sakralnej[538] i ponownie ustanowiona komisja muzyki sakralnej[539]. Do kompetencji komisji do spraw sztuki sakralnej należało zatwierdzanie projektów remontów zewnętrznych i wewnętrznych kościołów oraz wystroju[540]. Kurię należało zawiadomić o najmniejszych śladach szkód górniczych[541]. Zgodnie z zarządzeniem każdy kościół powinien posiadać sprawną instalację odgromową[542]. Przy wszystkich kościołach zlokalizowanych w pobliżu głównych dróg miała stać wielka tablica informująca o terminach Mszy św. w niedziele i święta[543].

Kwestię cmentarzy regulowały przepisy prawa kościelnego i państwowego, jednak w 1935 roku wydano normy diecezjalne dostosowane do prawa powszechnego zarówno kościelnego, jak i państwowego[544]. Dokument dotyczył estetyki cmentarzy, zarządu

[531] WD 1936,38, por.: WD 1934,48.
[532] WD 1932, 67. Upomnienie, zob.: WD 1936,125;127.
[533] WD 1930,17.
[534] WD 1947,94.
[535] S. Adamski, Zarządzenie ws. radiofonizacji kościołów, 1 kwietnia 1954, VH III-2133/54, AAKat 47/811.
[536] S. Adamski, Dekret ustanowienia Diecezjalnej Rady do Spraw Liturgicznych, 19 kwietnia 1952, VA I-3195/52, AAKat 47/181. S. Adamski, Nominacje do Diecezjalnej Rady do Spraw Liturgicznych, 21 kwietnia 1952, VA I-3196/52, tamże. Przewodniczącym Rady został bp. Herbert Bednorz, a członkami: ks. Stanisław Maśliński, ks. Wilhelm Pluta, ks. Alfons Wolny, ks. Henryk Ligoń, ks. Józef Gawor, ks. Jerzy Stroba, ks. Józef Smandzich, ks. Franciszek Olma i ks. Romuald Rak.
[537] Uchwała 145, w: *Uchwały Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego*, Katowice 1938, s. 61. W skład komisji oprócz ordynariusza weszli: przedstawiciel urzędu wojewódzkiego dr Tadeusz Dobrowolski, architekt Henryk Gambiec oraz ks. Emil Szramek, zob.: „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1938, s. 24.
[538] WD 1964,22. Przewodniczącym siedmioosobowej komisji został ks. Józef Gawor. Regulamin komisji opracował w 1964 roku ks. Remigiusz Sobański, WD 1964,36.
[539] WD 1964,23. Przewodniczącym sześcioosobowej komisji mianowano ks. Romualda Raka. Pierwsza Komisja dla Muzyki Kościelnej została powołana w 1925 roku (zob.: RAAŚlP 1925,390). Zob.: WD 1930,177; WD 1932, s. 317.
[540] H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 5/64, 6 czerwca 1964, AAKat 47/147, p.167.
[541] S. Adamski, Okólnik do Przewielebnych ks. ks. Dziekanów Diecezji Katowickiej ws. szkód górniczych, 14 czerwca 1966, VH III-2292/66, AAKat 47/2446.
[542] J. Bieniek, Okólnik w sprawie instalacji odgromowej, 6 czerwca 1966, VC I-680/66, WD 1967,15.
[543] H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 5/64, 6 czerwca 1964, AAKat 47/147; H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 1/65, 5 lutego 1965, tamże.
[544] WD 1935,52. W czasie wojny ogłoszono *Fiedhofsordnung*, zob.: Rundschreiben 1940,XXII, AAKat 47/163.

i zabudowań oraz zawierał postanowienia odnośnie do pogrzebów, przepisy porządkowe, przepisy o grobach, nagrobkach, utrzymaniu mogił, ogrodzeniu, kaplicy i kostnicy[545]. Później niejednokrotnie przypominano obowiązujące normy[546] oraz zalecono, by jako grabarzy angażować osoby mające wiedzę o pielęgnacji grobów[547]. Przypomniane zostały także przepisy dotyczące pochówków na cmentarzach katolickich[548].

W 1947 roku Episkopat Polski zatwierdził statut rad parafialnych[549], do którego wydano w diecezji dekret wykonawczy, rozwiązujący istniejące dotychczas rady i komitety, a na ich miejsce powołując nowe[550]. Dla usprawnienia zarządu majątkiem kościelnym wydane zostały rozporządzenia dotyczące rachunków rocznych[551] i zabezpieczenia majątku[552].

W zakresie sakramentów wydane zostały normy dotyczące chrztu, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania dorosłych[553], zwłaszcza Żydów[554]. Nowe wskazania dotyczące chrztu wydano w związku z Millenium Chrztu Polski[555]. Biskup katowicki ogłosił wskazania dotyczące sakramentu bierzmowania[556], a w samym 1946 roku bierzmowanie na terenie diecezji katowickiej przyjęło blisko 28 tysięcy osób[557]. Gdy kongregacja sakramentów wydała dekret upoważniający szafarzy nadzwyczajnych do udzielania sakramentu bierzmowania w niebezpieczeństwie śmierci spowodowanym chorobą, biskup Adamski ogłosił rozporządzenie wykonawcze do tego dekretu[558]. W 1964 roku upoważnienia rozszerzone zostały na kapelanów szpitali, sierocińców i więzień na czas nieobecności proboszcza[559].

W trosce o właściwą materię Eucharystii wydana została instrukcja w sprawie wypieku hostii[560]. W czasie wojny odprawiano Msze wieczorne na podstawie indultu nuncjusza Orsenigo i według określonych norm[561]. Po wojnie Mszę św. wieczorną utrzymano w niedziele

[545] WD 1935,52.
[546] WD 1935,210; WD 1936,71; WD 1937,191.
[547] WD 1936,99.
[548] WD 1937,191, por.: WD 1937,59.
[549] WD 1947,107.
[550] WD 1947,108.
[551] WD 1931,131.
[552] WD 1930, 18; WD 1948,13.
[553] WD 1934,168. Zob.: H. Noldin, De Sacramentis, Ratisbonae 1936, s. 77.
[554] WD 1939,83.
[555] S. Adamski, Sakrament chrztu św., WD 1966,12.
[556] S. Adamski, Wskazówki odnoszące się do bierzmowania, WD 1932,65.
[557] WD 1947,56. W kolejnych latach również bierzmowano ponad 22 tysiące osób rocznie, WD 1948,72.
[558] AAS 38 (1946), s. 349-354, tekst polsk: WD 1947,22. S. Adamski, Rozporządzenie wykonawcze w sprawie udzielania sakramentu bierzmowania, 10 marca 1947, WD 1947,27. Przypomniano normy dotyczące bierzmowania oraz wydrukowano ryt bierzmowania w j. łacińskim i polskim, WD 1947,23-26. O udzielonym bierzmowaniu należało zawiadomić kurię, WD 1957,48.
[559] S. Adamski, Zarządzenie w oparciu o *motu proprio Pastorale munus*, 25 marca 1964, VA I-4247/64, WD 1964,15.
[560] Instrukcja w sprawie wypiekania Hostyj, WD 1933,35, WD 1939,55.
[561] Rundschreiben XIV/1941; Rundschreiben XII/1942; Rundschreiben XIII/1942.

i święta tam, gdzie większa liczba parafian nie mogła wziąć udziału w Mszach św. przedpołudniowych Ordynariusz zwrócił się też do Stolicy Apostolskiej o prolongatę fakultetu, do czego został upoważniony na rok[562]. W latach 50. nowe normy wprowadzono na mocy dokumentów papieskich[563]. Na podstawie tych dokumentów biskup Adamski udzielił zezwoleń na Msze wieczorne w niedziele i święta oraz pierwsze piątki i soboty miesiąca[564], a od 1960 roku na odprawianie także wieczorem Mszy Rorate[565].

Przed wojną zezwalano na binację w niedziele i święta oraz święta zniesione i 3 maja[566]. Warunki wojenne sprawiły, że biskup Adamski udzielił wszystkim kapłanom diecezji katowickiej zezwolenia na binację pod warunkami określonymi w Kodeksie[567]. Otrzymał również specjalne fakultety upoważniające do zezwalania na trynację w niedziele i święta[568], a później także w dni powszednie[569]. Po wojnie biskup stopniowo zwiększał prawo binacji i trynacji, wydając stosowne normy[570]. Zakazano osobom świeckim i zakonnym przyjmowania stypendiów mszalnych[571]. Przypominano obowiązek terminowego rozliczania stypendiów mszalnych, nakładając odsetki za zwłokę[572]. Zgodnie z prawem diecezjalnym celebransowi przypadało 5/8 wartości stypendium[573]. Stypendium z Mszy binowanych w niedziele i święta nakazane w całości przekazywano do kurii na cele wychowania kleru[574]. Po wojnie ustalono,

562 WD 1947,31, WD 1948,1.

563 Konstytucją *Christus Dominus*, AAS 45 (1953), s. 15-24, tekst w: WD 1953,1 wraz z instrukcją wykonawczą, AAS 45(1953), s. 47, tekst w: WD 1953,2 oraz *motu proprio Sacram Communionem*, AAS 49 (1957), s. 177-178, tekst w: WD 1957, 20. Zob.: S. Wyszyński, Instrukcja do konstytucji *Christus Dominus* o poście eucharystycznym, WD 1953,3.

564 WD 1953,4; WD 1957,20; WD 1960,43; WD 1961,7, zob.: H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 7/60, 21 listopada 1960, AAKat 47/147; H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 5/61, 9 września 1961, Tamże.

565 H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 7/60, 21 listopada 1960, AAKat 47/147. Wcześniej pilnowano, by Msze *Rorate* odprawiać o świcie i nie w niedziele, por.: WD 1954,55. Msze roratnie odprawiano w diecezji katowickiej od 1928 roku na mocy indultu Kongregacji Obrzędów, zob.: WD 1928, 47. Indult ten był systematycznie odnawiany, zob.: Amtsblatt 1943,63, AAKat 47/2590; WD 1948,64; WD 1954,55; WD 1961,31.

566 Zezwolenie na podstawie indultów Stolicy Apostolskiej, por..: WD 1931,77; WD 1934,72; WD 1936,186; WD 1937,35. Zob.: J. Kania, *Binacja i trynacja*…, s. 197.

567 S. Adamski, Instrukcja dla kapłanów i diecezjan diecezji katowickiej i administracji apostolskiej, 7 września 1939, AAKat 47/133; zob.: *Facultates pro Rev. Clero dioecesis Katovicensis et administrationis transolsanae tempore belli*, AAKat 47/137 (AAKat 47/141), por.: Rozporządzenie Kurii Diecezjalnej nr X/45, 13 października 1945, AAKat 47/159.

568 Fakultety specjalne nr 30.633, 31 stycznia 1940, AAKat 47/180; Pisemne zezwolenie na trynację poprzedziła ustna zgoda nuncjusza Orsenigo z Berlina z 20 października 1939 roku, o czym świadczy odręczna notatka biskupa Adamskiego, zob.: VA I-1032/39, AAKat 47/180.

569 Rundschreiben IX/41.

570 WD 1950, poz. 14 (powielane), 8 lutego 1950, AAKat 47/474; Okólnik do WW. Duchowieństwa Diecezji Katowickiej /rozporządzenia i komunikaty/ nr 11-12/50, bez daty, tamże, zob.: WD 1960,43; WD 1961,7; WD 1964,15; WD 1968, s. 251. Zob.: J. Kania, *Binacja i trynacja…*, s. 198.

571 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie stypendyj mszalnych, WD 1933,65.

572 WD 1933,89.

573 WD 1947,78.

574 WD 1938,101; WD 1939,147.

że będzie to 33% stypendium Mszy binowanej w niedziele i święta nakazane, czyli część przypadająca kapłanowi odprawiającemu[575], zaś z binacji w tygodniu całe stypendium[576].

Przygotowania do pierwszej Komunii św. regulowały przepisy państwowe zatwierdzone przez Episkopat[577]. Temat wczesnej Komunii św. podjęto w diecezji w 1934 roku. Najpierw biskup katowicki zarządził przedyskutowanie tej sprawy na konferencjach dekanalnych i poświęcenie jej jak najwięcej uwagi[578]. Po wojnie podano kilka praktycznych zasad dotyczących organizowania wczesnej Komunii św. oraz rozesłano do parafii opracowanie Episkopatu z nakazem gruntownego przestudiowania[579].

Przechowywanie Najświętszego Sakramentu regulowała instrukcja kongregacji sakramentów z 1938 roku[580]. Jej ścisłe przestrzeganie nakazano proboszczom i rektorom kościołów i poddano wizytacji dziekańskiej[581]. Nałożono obwiązek tabernakulów pancernych[582], zakazano używania w środku światła elektrycznego, co było dopuszczone jedynie dla wiecznej lampki[583]. W związku z soborową odnową liturgiczną wydane zostały odpowiednie rozporządzenia[584].

Praktyka wiecznej adoracji przejęta z diecezji wrocławskiej[585] została uporządkowana dekretem biskupa katowickiego począwszy od 1935 roku[586]. Adoracja odbywała się w kościołach i kaplicach, jednak uznano za niedopuszczalne przenoszenie adoracji parafialnej z kościoła do kaplicy klasztoru[587]. Nowy porządek wprowadzony w 1948 roku[588] został potwierdzony i utrzymany także w roku 1962[589]. Publiczne wystawienie Najświętszego Sakramentu od 1939 roku możliwe było na mocy prawa diecezjalnego także w uroczystość

[575] WD 1947,36.
[576] Amtsblatt 1943,49, AAKat 47/2590; WD 1948, s. 23 (wyjaśnienie nieurzędowe).
[577] S. Adamski, Nauka przygotowawcza do spowiedzi i Komunii św. w szkołach powszechnych, WD 1937,112.
[578] S. Adamski, Wczesna Komunja św. dzieci, WD 1934,190.
[579] S. Adamski, Wczesna Komunia św. dzieci. Zasady doktrynalne oraz wskazania katechetyczne i liturgiczne odnoszące się do wczesnej Komunii św., 18 stycznia 1962, VJ-692/62, AAKat 47/2428. Zasady te później przypomniano duchownym: S. Adamski, Okólnik do dziekanów, 27 czerwca 1960, VH I-3160/60.
[580] AAS 30 (1938), s. 198-207, zob.: WD 1938,145.
[581] WD 1938,145; WD 1954,66.
[582] WD 1947,40; WD 1953,32; WD 1962,6.
[583] WD 1962,6. Na podstawie indultów Stolicy Apostolskiej.
[584] S. Adamski, Wskazania i rozporządzenia dotycząc ołtarza i tabernakulum, WD 1966,16. H. Bednorz, Instrukcja Kurii Diecezjalnej dotycząca komentatora i liturgii słowa, WD 1966,20.
[585] *Sammlung kirchlicher Verordnungen, Erlasse und Bekanntmachugen für das Bistum Breslau nach dem Inhalt geordnet und herausgegeben im Auftrage des Fürstbischoflichen Ordinariats in Breslau und im Selbstverlage desselben*, Breslau 1902, n. 255.
[586] S. Adamski, Dekret. Wieczna adoracja w diecezji katowickiej, WD 1934,213.
[587] WD 1935,193.
[588] S. Adamski, Dekret o wiecznej adoracji, 15 grudnia 1948, VH V-1702/48, AAKat 47/776.
[589] S. Adamski, Dekret w sprawie kultu Przenajświętszego Sakramentu w diecezji katowickiej, WD 1962,6, zob.: WD 1962,35. Utrzymano podział na godziny dnia i nocy, określono dni, w których adoracja jest zawieszona, a dziekanom przydzielono prawo wydawania zezwoleń na jednorazową zamianę dnia adoracji.

Chrystusa Króla[590]. Tym samym rozporządzeniem poszerzono możliwości uzyskania błogosławieństwa sakramentalnego[591]. W czasie okupacji praktykowano soboty kapłańskie z modlitwą o powołania[592]. W czasie wojny zezwolono na wystawienie Najświętszego Sakramentu także w niedzielę po pierwszym piątku[593], a od 1961 roku podczas dwóch Mszy pierwszopiątkowych[594]. Nowe normy w oparciu o postanowienia Kongregacji Obrzędów wprowadzono w październiku 1950 roku[595]. Normy o Mszach św. wotywnych w pierwsze piątki i pierwsze soboty wydano na podstawie dekretu prymasa Wyszyńskiego w 1960 roku[596]. W nawiązaniu do nowych rubryk mszału i brewiarza od 1 stycznia 1961 roku w diecezji katowickiej obowiązywał dekret dotyczący obchodów niektórych świąt kościelnych[597]. Osobne rozporządzenie dotyczyło ujednolicenia obchodów uroczystości prymicyjnych[598].

Biskup Adamski poszerzył dotychczasowe uprawnienia spowiedników[599]. Specjalne normy na podstawie upoważnienia papieża wydano dla spowiedzi jubileuszowej[600], a także na czas wojny[601]. Po wojnie uprawnienia spowiedników zostały uregulowane osobnym dekretem[602]. Nakazano słuchanie spowiedzi nie tylko podczas Mszy św. porannych, lecz także wieczornych[603].

---

590 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie wystawienia Przenajświętszego Sakramentu i błogosławieństwa sakramentalnego, WD 1939,53.

591 Zezwolono na błogosławieństwo sakramentalne w dniu chorych, podczas misji i rekolekcji, na początek i koniec roku szkolnego po Mszy szkolnej, w dniu pierwszej Komunii św. oraz w kaplicach zakonnych z okazji obłóczyn lub ślubów zakonnych, po nabożeństwach ogólnoparafialnych. Zob.: S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie wystawienia…, tamże.

592 Amtsblatt 1944,5, AAKat 47/2590. Por.: R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 74.

593 Rundschreiben 1941, XI. W 1947 wyjaśniono, że wystawienie Najświętszego Sakramentu jest dozwolone w pierwszy piątek lub pierwszą niedzielę, WD 1947, s. 30.

594 S. Adamski, Dekret w sprawie kultu Przenajświętszego Sakramentu w diecezji katowickiej, WD 1962,6. Dekretem rozszerzono prawo udzielania błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem po każdej Mszy w niedziele i święta na wszystkie kościoły i kaplice diecezji.

595 S. Adamski, Zarządzenie dot. pierwszego czwartku, piątku i soboty miesiąca, 18 października 1950, VH V-861/50, AAKat 47/187.

596 S. Adamski, Dekret o Mszach św. wotywnych w I. piątki i I. soboty miesiąca, WD 1961,7.

597 S. Adamski, Dekret dotyczący obchodów zewnętrznych uroczystości (*externa solemnitatis*) świąt partykularnych (np. odpustów, kiermaszów, itp.) w diecezji katowickiej, WD 1961,8. Por.: AAS 52 (1960), s. 595. Upomnienie, zob.: WD 1964,10.

598 S. Adamski, Rozporządzenie dotyczące uroczystości prymicyjnych w diecezji katowickiej, WD 1961,9.

599 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie *instrumentum jurisdictionis*, WD 1932,160. Przedłużone później do końca 1938 roku, WD 1933,199.

600 S. Adamski, Władze spowiedników przy słuchaniu spowiedzi św. jubileuszowej, WD 1934,67.

601 S. Adamski, Fakultety *pro confessoris*, 23 grudnia 1939, VH V-648/39, AAKat 47/472.

602 AAS 56 (1964), s. 5-12. S. Adamski, *Facultates Sacerdotum Dioecesis Katowicensis*, 18 kwietnia 1962, VA I-4160/62, AAKat 47/182. Dekret obejmował władzę rozgrzeszania z grzechów zastrzeżonych i cenzur zastrzeżonych. Należały do nich złośliwe podpalenie i wszelka przy tym pomoc oraz świętokradzkie znieważenie kościoła, cmentarza lub miejsca świętego w celu kradzieży, por.: WD 1926,92. Na podstawie władzy delegowanej każdy kapłan miał prawo rozgrzeszyć podczas spowiedzi wielkanocnej, misyjnej, rekolekcyjnej oraz z okazji odpustu, w spowiedzi generalnej z 3 lat, w więzieniu, zakładzie wychowawczym i szpitalu oraz zawsze w wyznaczonych miejscowościach: Bielsko, Chorzów, Cieszyn, Goczałkowice, Jastrzębie-Zdrój, Katowice, Lubliniec, Mysłowice, Piekary Śl., Pszczyna, Pszów, Rybnik, Siemianowice Śl., Skoczów, Tarnowskie Góry, Tychy, Ustroń i Wisła. Z cenzur zastrzeżonych ordynariuszowi wolno było

Instrukcja biskupa Adamskiego w sprawie przygotowania do ślubu w pierwszej części dotyczącej asystowania przy małżeństwie jest powtórzeniem instrukcji z 1924 roku[604]. W dokumencie biskup mocno podkreślił konieczność spisania protokołu przedślubnego przez właściwego proboszcza[605], wprowadził normy dotyczące zapowiedzi i nauki przedślubnej oraz wzory formularzy, wyliczył też dokumenty, jakie nupturienci winni przedstawić[606]. Wydana została też instrukcja dotycząca przeszkód małżeńskich[607] oraz instrukcja małżeńska[608].

Po wojnie, gdy zaistniał problem udokumentowania faktu chrztu i stanu wolnego, sposób postępowania uregulowany został rozporządzeniem w sprawie tzw. metryk zastępczych[609] oraz późniejszą instrukcją[610]. Praktyka duszpasterska ujawniła niespełnianie przez nowożeńców i gości weselnych obowiązku niedzielnego, dlatego odradzano wiernym zawieranie ślubów w soboty, niedziele i dni przedświąteczne, mimo że nie było prawnego zakazu[611]. Ostatecznie na zebraniu dziekanów poinformowano, że nie należy odmawiać ślubów w soboty[612].

Przepisy postne nie ulegały zmianie od 1923 roku i co roku ogłaszano je jako mandat postny[613]. Złagodzone prawo wprowadzono jedynie na czas wojny[614]. Po wojnie przywrócono wcześniej obowiązujące normy, dyspensując wiernych na rok od postu ilościowego z wyjątkiem Popielca i Wielkiego Piątku[615]. Od lat pięćdziesiątych dyscyplinę postną regulowały przepisy prawa powszechnego[616].

---

uwalniać we wszystkich powyższych przypadkach, a ponadto przy spowiedzi osób niewychodzących z domu i kobiet przed porodem.

603 H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 1/65, 5 lutego 1965, AAKat 47/147.

604 S. Adamski, Instrukcja w sprawie przygotowania do ślubu i zapowiedzi, WD 1935,67 (por.: RAAŚlP 1924,169).

605 Mógł to być także proboszcz wojskowy, zob.: WD 1935,32. Czynności związanych ze spisaniem protokołu pod karą nie wolno było powierzać świeckim, proboszcza mógł zastąpić wikariusz.

606 Zapowiedzi zawsze miał przyjmować proboszcz lub jego zastępca, nie ogłasza się ich przed uzyskaniem koniecznej dyspensy (por.: WD 1954,25) ani w przypadku małżeństw mieszanych (por.: WD 1939,73). W dużych parafiach zapowiedzi wolno było wywiesić na tablicy ogłoszeń, były ogłaszane także w parafii poprzedniego zamieszkania, jeśli od przeprowadzki nie minęło pół roku. Przy protokole przedślubnym nie należało stawiać zbędnych pytań, np. o dziewictwo. Należało jednak przestrzegać przed małżeństwami mieszanymi, WD 1935,67.

607 Instrukcja w sprawie próśb o dyspensy od przeszkód małżeńskich, WD 1935,176.

608 J. Bieniek, Dekret wprowadzający instrukcję małżeńską, WD 1947,69. Jest to dekret wykonawczy do instrukcji wydanej przez Stolicę Apostolską oraz opartej na niej instrukcji Episkopatu Polski. Zob.: AAS 33 (1941), s. 297-307, por.: Instrukcja o kanonicznym badaniu narzeczonych przed ślubem, Olsztyn 1947.

609 WD 1948,67.

610 WD 1959,13.

611 WD 1931,176.

612 R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 71.

613 Zob.: RAAŚlP 1923,164.

614 Amtsblatt 1943,6, AAKat 47/2590; Amtsblatt 1944,2, tamże.

615 WD 1947,6.

616 S. Wyszyński, Dekret w sprawie postu, WD 1967,6. Por.: R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 76.

Specjalne normy regulowały sposób obchodzenia uroczystości państwowych w kościele[617]. Od 1962 roku wprowadzono w diecezji obowiązkowe obchody tygodnia modlitw o zjednoczenie chrześcijan z niedzielnym kazaniem i codziennymi nabożeństwami[618]. Obowiązkowe dla wszystkich parafii było także triduum dla młodzieży męskiej przed uroczystością św. Stanisława Kostki[619]. Poza czasem wojny obowiązywały odwiedziny kolędowe, z których księża parafialni mogli być zwolnieni tylko za pozwoleniem kurii[620].

Chóry parafialne otrzymały wzór statutu polskiego chóru parafialnego[621], on stał się wkrótce obowiązkowy dla wszystkich polskich chórów parafialnych, połączonych w Związek Polskich Chórów Kościelnych[622]. Do działalności chórów przywiązywano duże znaczenie, tak że po wojnie zarządzono zakładanie chóru przy każdym kościele[623].

Biskup Adamski przystąpił do reorganizacji Ligi Katolickiej, której oddziały istniały w wielu śląskich parafiach, jednak ich siła nie była tak duża, jak początkowo zakładano[624]. W myśl wskazań Ojca Świętego i uchwał Episkopatu postanowił złączyć wszystkie bractwa, sodalicje, tercjarzy i inne stowarzyszenia kościelne w jeden zespół, nadając im nazwę Misji Wewnętrznej Diecezji Katowickiej[625]. Dekretem z 16 kwietnia 1932 roku nadał organizacji konkretne kształty poprzez kanoniczną erekcję[626] i statut[627]. Celem zrzeszenia było ożywienie modlitwy, ofiarności i zapału apostolskiego, umacnianie wiary i zwalczanie niewiary wśród katolików słabych i niewierzących, głębsze poznanie wiary katolickiej, pomoc biskupowi i proboszczom w apostolstwie (*Statut*, §3). Dekretowi erekcyjnemu zrzeszenia towarzyszyło rozporządzenie wykonawcze, którym określono skład Diecezjalnej Rady Misji Wewnętrznej powoływanej na dwuletnią kadencję[628]. Utworzony został także miesięcznik „Głos Misji

[617] S. Adamski, W sprawie uroczystości i manifestacyj narodowych, WD 1934,82, zob.: WD 1935,35.
[618] H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 1/63, 9 stycznia 1963, AAKat 47/147. Zarządzenie powtarzano co roku: H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 10/63, 19 grudnia 1963, tamże; H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 9/64, 14 grudnia 1964, tamże; H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 1/66, 8 stycznia 1966, tamże.
[619] H. Bednorz, Okólnik duszpasterski nr 5/59, 28 października 1959, tamże.
[620] R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 77.
[621] S. Adamski, Statut chóru kościelnego, WD 1935,53. Zob.: WD 1948,3.
[622] Statut Polskich Chórów Kościelnych Diecezji Katowickiej, VH V-313/35, WD 1935,91.
[623] R. Sobański, *Prawo partykularne…*, s. 78.
[624] „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 28.
[625] S. Adamski, Orędzie w sprawie Misji Wewnętrznej Diecezji Katowickiej, 18 kwietnia 1932, WD 1932,57. S. Adamski, W sprawie Misji Wewnętrznej, WD 1932,97.
[626] WD 1932,59.
[627] S. Adamski, Statut Misji Wewnętrznej Diecezji Katowickiej, WD 1932,60.
[628] Do Rady Misji Wewnętrznej pierwszej kadencji powołano ks. Wilhelma Kasperlika – wikariusza generalnego, ks. Teofila Bromboszcza – proboszcza z Mysłowic, ks. Karola Skupina – proboszcza z Katowic, ks. Jana Barabasza – proboszcza z Czechowic, ks. Franciszka Schnalke – proboszcza z Wodzisławia, ks. Wilhelma Scholza – proboszcza z Siemianowic, ks. Franciszka Ścigałę – proboszcza z Bogucic, o. superiora Józefa Boka TJ z Dziedzic, o. gwardiana Bonawenturę Cichonia OFM z Panewnik, WD 1932,61, por.: WD 1937,159.

Wewnętrznej”[629] oraz wydano w tej sprawie specjalną instrukcję dla kapłanów[630]. Propagowaniu idei Misji Wewnętrznej, jej celów i zadań służyły dwudniowe kursy dla duchownych oraz świeckich polskich i niemieckich[631], a także święto Misji Wewnętrznej w niedzielę po uroczystości św. Jacka – patrona diecezji[632]. Obowiązki członków Misji Wewnętrznej oraz związane z nią odpusty przypomniano w 1933 roku[633].

W ramach Misji Wewnętrznej od 10 kwietnia 1934 roku biskup ordynariusz utworzył osobną sekcję sodalicyjną[634]. Impulsem dla tej decyzji był Zjazd Sodalicji Mariańskich w Katowicach, w którym wzięło udział około 17 tysięcy członków, zwłaszcza panien[635]. Sodalicje otrzymały nowe statuty odpowiednio do stanu[636] oraz wzory statutów dla sekcji eucharystycznej[637] i misyjnej[638]. Organizowano kursy oraz zjazdy z bardzo licznym udziałem sodalisek[639]. Od lutego 1935 roku biskup powołał Diecezjalną Radę Sekcji Sodalicyjnej[640]. Ogółem do 1936 roku na terenie diecezji powstało 275 sodalicji, w których zrzeszonych było 40 tysięcy członków[641]. Osobno biskup ordynariusz omówił z kapłanami zadania, sposób prowadzenia i organizację trzecich zakonów i ich relację do Misji Wewnętrznej i Akcji Katolickiej[642].

Powołanie Akcji Katolickiej w diecezji katowickiej biskup Adamski zapowiedział w odezwie wydanej na początku 1931 roku[643]. Przygotowania do jej utworzenia trwały trzy lata

[629] S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie organizacji Misji Wewnętrznej, 15 kwietnia 1932, WD 1932,61, por.: WD 1932,99. Redaktorem pisma został ks. Józef Czernecki, a po nim ks. Hilary Gwóźdź. Pismo wydawano także w języku niemieckim pt.: „Die innere Mission” jako dodatek do „Sonntagsbote” – niemieckojęzycznego wydania „Gościa Niedzielnego”. Redaktorami byli ks. Ryszard Cichy, a po nim ks. Franciszek Woźnica. Sekretariat wydawał ponadto kilka broszur pod wspólnym tytułem „Biblioteka Misji Wewnętrznej”, a dla niemieckich parafian „Heiliges Feuer”. Wydawnictwom tym towarzyszyły jeszcze inne liczne publikacje, zob.: „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)”, Katowice 1936, s. 31-32.

[630] S. Adamski, Instrukcja dla kapłanów w spawie wprowadzenia w życie Misji Wewnętrznej Diecezji Katowickiej, 15 kwietnia 1932, WD 1932,62.

[631] WD 1932,173-174; i 186.

[632] WD 1932,123; WD 1933,131; WD 1934,155; WD 1935,146; WD 1936,141.

[633] S. Adamski, W sprawie odpustów Misji Wewnętrznej, WD 1933,158.

[634] S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie sekcji sodalicyjnej w obrębie Misji Wewnętrznej oraz statutów dla sodalicyj i kongregacyj mariańskich, WD 1934,103. S. Adamski, Ogólne przepisy do statutów sodalicyj i kongregacyj mariańskich oraz ks. ks. Moderatorów, WD 1934,104.

[635] „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)”, Katowice 1936, s. 35.

[636] S. Adamski, Statut Sodalicji czyli Kongregacji Mariańskiej Panien, WD 1931,105; Niewiast, WD 1931,108; Młodzieńców, WD 1931,109; Mężczyzn, WD 1934,110. Zatwierdzenie statutów: WD 1934,111. Zob.: S. Adamski, W sprawie przemiany lub zniesienia sodalicji i kongregacji prawidłowo erygowanej, WD 1934,112.

[637] S. Adamski, Wzór regulaminu Sekcji Eucharystycznej przy Sodalicji Marjańskiej, WD 134,106.

[638] S. Adamski, Wzór regulaminu Sekcji Misyjnej przy Sodalicji Marjańskiej, WD 134,107.

[639] WD 1935,166, por.: „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)”, Katowice 1936, s. 35.

[640] S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie organizacji i pracy sekcji sodalicyjnej diecezji katowickiej, WD 1935,64.

[641] „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)”, Katowice 1936, s. 36.

[642] S. Adamski, Zadania III zakonu w ramach Misji Wewnętrznej i Akcji Katolickiej, WD 1934,224.

[643] S. Adamski, W sprawie Akcji Katolickiej, WD 1934,6.

i obejmowały coroczne kursy o Akcji Katolickiej dla kleryków seminarium śląskiego w Krakowie[644], nominację ks. Bolesława Kominka na kierownika Akcji Katolickiej i Misji Wewnętrznej[645], powołanie Sekretariatu Akcji Katolickiej, którego zadaniem było propagowanie Akcji Katolickiej wśród duchownych i świeckich[646]. Erygowanie Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej miało miejsce 12 stycznia 1934 roku[647] wraz z zatwierdzeniem regulaminu[648] i nominacją asystenta kościelnego, którym został ks. Teofil Bromboszcz[649]. W skład Akcji Katolickiej weszły cztery Stowarzyszenia: Mężów, Młodzieży Męskiej, Młodzieży Żeńskiej oraz niemiecki Katholischer Jungmänerverein, których działalność zgłoszono w urzędzie wojewódzkim[650]. Biskup Stanisław osobnym rozporządzeniem mianował prezesów, sekretarzy i asystentów kościelnych[651] oraz zatwierdził statuty[652]. Została powołana Diecezjalna Rada Akcji Katolickiej[653] z własnym zarządem[654] i regulaminem[655]. Biskup stale podkreślał ważne zadania Akcji Katolickiej i mobilizował kapłanów do jej zakładania w każdej parafii[656]. Do wybuchu II wojny światowej na terenie diecezji katowickiej erygowano ponad sto parafialnych Akcji Katolickich[657].

Specjalną odezwą biskup Adamski zwrócił uwagę całej diecezji na rekolekcje zamknięte[658]. Ożywienie ruchu rekolekcyjnego zapoczątkował biskup Lisiecki, oddając na cele rekolekcyjne pałac w Kokoszycach, gdzie od 1928 roku niemal co tydzień organizowano rekolekcje zamknięte dla osób różnego wieku, stanu i powołania[659]. Dla dalszego ożywienia ruchu rekolekcyjnego 4 września 1932 roku zorganizowano w Katowicach Ogólnopolski Dzień

644 WD 1931,87; 1932,174.
645 Dekret: WD 1932,61. Funkcję tę objął po ks. Józefie Gawlinie. Więcej na temat początków Akcji Katolickiej w diecezji katowickiej w: E. Gigilewicz, G. Sokołowski, *Autobiografie Bolesława Kominka. Edycja tekstów źródłowych ze zbiorów Fundacji Obserwatorium Społeczne*, Wrocław – Lublin 2021, s. 52-61.
646 „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 37.
647 WD 1934,1.
648 S. Adamski, Regulamin Diec. Instytutu Akcji Katolickiej, WD 1934,2.
649 WD 1934,3.
650 WD 1934,182.
651 WD 1934,183, zob.: WD 1937,18-19;156
652 S. Adamski, Statuty Stowarzyszeń Akcji Katolickiej, WD 1934,184.
653 S. Adamski, Mianowanie Diecezjalnej Rady Akcji Katolickiej, WD 1937,19.
654 S. Adamski, Skład Diecezjalnej Rady Akcji Katolickiej Diecezji Katowickiej na okres 1937-1939, WD 1937,21 i 180.
655 S. Adamski, Tymczasowy regulamin Diecezjalnej Rady Akcji Katolickiej Diecezji Katowickiej, WD 1937,20.
656 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie omówienia Parafialnej Akcji Katolickiej na konferencji dekanalnej, WD 1939,54.
657 S. Adamski, Stan Akcji Katolickiej w parafiach diecezji katowickiej, WD 1937,201. Za parafialną Akcję Katolicką uznaje się taką, w której zgodnie ze Statutem założono wszystkie cztery oddziały, tamże. Zob.: WD 1936,32; 48; 82; 88; 162; 199; WD 1937,22; 73; 93; 151; 258; 286; WD 1938,15; 51; 72.
658 S. Adamski, Rekolekcje zamknięte dla osób świeckich, WD 1931,168. Zob.: M. Lewek, *Ruch rekolekcyjny. Jak zachęcać parafian do udziału w rekolekcjach zamkniętych?*, WD 1931,221.
659 P. Porwoł, *Kokoszyce. Oaza ciszy…*, s. 104-109. Zob.: WD 1931,47; 91; 112; 144; 215; WD 1932,47; 129; 161; WD 1933,90; 151; 166; 364; 212; WD 1934,21; 124; 137; 154; WD 1935,25; 28; 147; 168; 226, WD 1936,19; 33; 85; 135; 212; WD 1937,52; 101; 106; 166; 206; 235; 259; WD 1938,44; 140; 176; WD 1939,105 i 107.

Rekolekcyjny, w którym wzięło udział około sto tysięcy wiernych i liczni biskupi[660]. Popularyzację rekolekcji zamkniętych prowadził Sekretariat Rekolekcyjny[661]. Przygotowano pamiątki rekolekcyjne[662] książeczki i znaczki oszczędnościowe na opłacenie rekolekcji[663], ulotki propagandowe[664] i afisze z terminami rekolekcji[665] oraz modlitewniki[666]. W 1935 roku powstała Diecezjalna Rada Rekolekcyjna[667]. W każdym dekanacie biskup ustanowił księży propagatorów spraw rekolekcyjnych[668], a specjalnym dniem propagowania rekolekcji zamkniętych w diecezji była druga niedziela po Wielkanocy[669]. Biskup zarządził, by kapłani w naukach rekolekcyjnych kładli nacisk nie tylko na życie wewnętrzne, ale wzbudzali ducha apostolatu[670]. Zachęty do udziału w rekolekcjach spowodowały bardzo liczny udział diecezjan[671].

Rok 1933 zaznaczył się szczególną troską biskupa o bractwa i stowarzyszenia kościelne[672]. W połowie lat trzydziestych w diecezji katowickiej istniały liczne stowarzyszenia i związki kościelne, skupiające ponad 472 tysiące członków[673]. Zaliczali się do nich tercjarze, kongregacje mariańskie różnych stanów, bractwo różańcowe, różne bractwa pobożnościowe, organizacje dobroczynne, stowarzyszenia matek chrześcijańskich, bractwa adoracyjne i organizacje misyjne[674].

Na mocy rozporządzenia biskupa wszystkie kościelne fundacje, stowarzyszenia i zakłady opiekuńcze zostały objęte nadzorem kurii od 1 maja 1931 roku[675]. Wobec kryzysu

660 „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 32.
661 S. Adamski, Regulamin Rady i Sekretariatu Rekolekcyjnego Diec. Katowickiej, WD 1935,63, zob.: W sprawie rekolekcji zamkniętych, WD 1933,21; WD 1933,52.
662 WD 1933,110.
663 WD 1932,46;162, WD 1933,152.
664 WD 1933,168.
665 WD 1934,185. S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie asystentów kościelnych Akcji Katolickiej, WD 1935,223.
666 WD 1934,24.
667 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie składu Diecezjalnej Rady Rekolekcyjnej, WD 1935,62.
668 S. Adamski, Nominacje księży propagatorów spraw rekolekcyjnych, WD 1935,82.
669 S. Adamski, Rozporządzenie dotyczące Rekolekcyj zamkniętych, WD 1935,81. Zob.: Niedziela Rekolekcyjna, WD 1936,64.
670 S. Adamski, Wskazówki dla kapłanów świeckich i zakonnych udzielających rekolekcyj w diecezji katowickiej, WD 1934,144.
671 Statystyka udziału w rekolekcjach: WD 1934,42; WD 1935,86; WD 1936,53; WD 1937,51.
672 S. Adamski, Tematy dla konferencyj dekanalnych, WD 1933,4.
673 Akcja Katolicka: 34000 mężczyzn i młodzieńców, 12000 kobiet i dziewcząt; Dzieło Dziecięctwa Jezusowego: 56866; Sodalicje: ok. 31500; Tercjarze: 22295; Stowarzyszenie Matek Chrześcijańskich: 21373; Eucharystyczne: 59593; Dzieło Misyjne Rozkrzewiania Wiary: 21917; Żywy Różaniec: 177000; Abstynenckie: 3158; charytatywne: 8167; Bractwo Szkaplerzne: 19000; Bractwo Pocieszenia: 5727. Zob.: „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936, s. 50-51.
674 J. Nowok, *Sprawa diecezjalnego systemu bractw i stowarzyszeń kościelnych*, WD 1933, s. 332-334. Zob.: A. Lindner, *Podział pracy apostolskiej w parafii pomiędzy poszczególne bractwa i stowarzyszenia kościelne*, WD 1933, s. 375-387.
675 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie nadzoru nad kościelnymi fundacjami, związkami i zakładami o charakterze opiekuńczym, WD 1931,85.

ekonomicznego i rosnącego ubóstwa szczególne znaczenie mały organizacje dobroczynne. Biskup nakazał ograniczenie wydatków parafialnych i odłożenie na później inwestycji i remontów, które nie są niezbędne[676]. Nakazał przeznaczenie ofiar kolędowych 1932 roku na rzecz bezrobotnych w każdej parafii[677]. O ubogich upominał się poprzez specjalne apele czytane w kościołach[678]. Apelował o pomoc zimową dla bezrobotnych, zalecając zbiórki na ten cel[679]. Związek „Caritas" został erygowany 14 kwietnia 1934 roku[680], z jednoczesnym zatwierdzeniem statutu[681]. Pierwszym dyrektorem Związku „Caritas" został ks. Maksymilian Wojtas[682], który wcześniej kierował Diecezjalnym Sekretariatem Dobroczynności, Misją Dworcową oraz Związkiem Diecezjalnym Towarzystw Dobroczynności „Caritas". Pod nadzorem Związku „Caritas" działało 81 Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo[683] oraz założone przez ks. Wojtasa Katolickie Towarzystwo Opieki nad Dziewczętami. Statut Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo zatwierdzony w 1930 roku, uzupełniony został w roku 1933 statutem Rady Wyższej[684]. Pod protektoratem biskupa Adamskiego Caritas rokrocznie organizowała Tydzień Miłosierdzia przypadający w pierwszym tygodniu Adwentu[685]. Biskup Adamski podniósł rangę działającego w diecezji Stowarzyszenia Kobiet Zarobkujących pod opieką św. Zyty, które odtąd na mocy statutu mogło działać na terenie całej diecezji, włączając kobiety wszystkich zawodów[686]. W Jedłowniku założony został zakład wychowawczy dla dziewcząt moralnie zaniedbanych, prowadzony przez Siostry Opatrzności Bożej[687].

---

676 WD 1931,25.
677 WD 1931,232.
678 S. Adamski, W sprawie zbierania składek na ubogich i bezrobotnych, WD 1932,185.
679 S. Adamski, Okólnik do Przew. Duchowieństwa diecezji katowickiej w sprawie zimowej pomocy bezrobotnym, WD 1936,181. Zob.: WD 1937,249; WD 1939,48.
680 WD 1934,78.
681 S. Adamski, Statut Związku „Caritas" Diecezji Katowickiej, WD 1934,79.
682 WD 1934,80.
683 Zob.: Sprawozdanie z działalności Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo Diecezji Katowickiej, WD 1937,263.
684 S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie statutu Rady Wyższej Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo Diecezji Katowickiej, 8 kwietnia 1933,WD 1933. S. Adamski, Statut Rady Wyższej Stowarzyszenia Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo Diecezji Katowickiej, 8 kwietnia 1933, WD 1933,80. S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie Stowarzyszeń Pań Miłosierdzia św. Wincentego á Paulo Diecezji Katowickiej, 30 marca 1933, WD 1933,81.
685 WD 1934,232; WD 1935,192; WD 1936,181. Od roku 1937 termin zmieniono na październik, zob.: S. Adamski, Rozporządzenie w sprawie „Tygodnia Miłosierdzia", WD 1937,186;207; WD 1938,149. Por.: WD 1947,71.
686 S. Adamski, Statut Stowarzyszenia Kobiet Zarobkujących pod opieką św. Zyty, 25 maja 1933, WD 1933,161. Stowarzyszenie to stawiało sobie za cel pielęgnowanie zasad życia katolickiego w duchu apostolstwa, podniesienie poziomu intelektualnego i moralnego, obronę interesów zawodowych, organizowanie samopomocy wśród członkiń, tamże. Asystentem kościelnym stowarzyszenia został ks. Emil Szramek, a prezesem ks. Wilhelm Pniok, zob.: WD 1933,161.
687 WD 1934,236.

Biskup promował trzeźwość i walkę z eteromanią[688]. Organizowano Tydzień Propagandy Trzeźwości[689], a po wojnie w kurii został powołany referat do spraw związanych z akcją trzeźwościową i antyalkoholową, którego kierownikiem został ks. Józef Stokowy[690]. Widoczna była wielka troska biskupa o robotników wyjeżdżających sezonowo do pracy za granicą[691].

1.1.4 Herbert Bednorz (1950-1967)

Czwartym biskupem katowickim został ks. Herbert Bednorz urodzony 22 września 1908 roku w Gliwicach, syn ślusarza Józefa i Anny z domu Ruda[692]. Miał sześcioro rodzeństwa. Ochrzczony został w kościele pw. św. św. Piotra i Pawła w Gliwicach[693]. Uczył się w szkole powszechnej w Gliwicach, a gdy rodzina po plebiscycie zamieszkała w Katowicach, uczęszczał do Gimnazjum Państwowego im. A. Mickiewicza[694]. Po maturze w 1927 roku wstąpił do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie i na Wydział Teologiczny Uniwersytetu Jagiellońskiego[695]. Święcenia kapłańskie otrzymał 26 czerwca 1932 roku z rąk bp. Stanisława Adamskiego w katedrze pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach[696]. Po roku pracy duszpasterskiej w parafii św. Barbary w Chorzowie rozpoczął studia w Louvain i w Paryżu uwieńczone dwoma doktoratami z nauk ekonomicznych i społecznych oraz prawa kanonicznego[697].

Po powrocie ze studiów został diecezjalnym sekretarzem generalnym Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej, był wikariuszem i administratorem parafii w Brzezinach Śląskich i kierował referatem duszpasterskim kurii diecezjalnej[698]. Do zadań referenta duszpasterskiego należało organizowanie duszpasterstwa masowego – codziennego, nadając kierunek pracy duszpasterzom parafialnym poprzez przygotowanie wskazówek praktycznych

688 S. Adamski, Używanie eteru na Śląsku, WD 1934,27, zob.: WD 1936,128.
689 WD 1931,23. S. Adamski, Z okazji Tygodnia Propagandy Trzeźwości, WD 1935,4; S. Adamski, W sprawie Tygodnia Propagandy Trzeźwości, WD 1936,3; S. Adamski, Okólnik w sprawie Tygodnia Propagandy Trzeźwości, WD 1937,4; S. Adamski, Rozporządzenie na Tydzień Propagandy Trzeźwości, WD 1938,6.
690 WD 1948,58.
691 WD 1939,56.
692 Zob.: Bednorz Herbert (1808-1989), w: J. Myszor, *Słownik…*, s. 17.
693 J. Bańka, *Szkic biograficzny z okazji 25-lecia sakry biskupiej*, WD 1975,2.
694 J. Myszor, *Życie i działalność ks. bp. Herberta Bednorza (1908-1989). Szkic biograficzny*, SSHT 22 (1989), s. 15.
695 J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej…*, s. 423.
696 C. Domin, *Nowy ordynariusz diecezji katowickiej*, WD 1968, s. 46.
697 J. Bańka, *Szkic biograficzny…*, WD 1975,2.
698 S. Adamski, Dekret kierownika Referatu Duszpasterskiego: ks. Herbert Bednorz, 4 lutego 1946, VA I-1764/46 (PB 36-67/46).

i materiałów duszpasterskich oraz gromadzenie i analiza informacji o stanie duszpasterstwa w diecezji[699].

24 grudnia 1950 roku ks. Herbert Bednorz otrzymał święcenia biskupie w katedrze w Katowicach, przyjmując zawołanie „Pokój ludziom dobrej woli" i został przydzielony biskupowi Adamskiemu do pomocy w charakterze koadiutora[700]. W 1952 roku został aresztowany wskutek akcji zbierania podpisów pod petycją przywrócenia religii w szkole, wziął za nią na siebie całkowitą odpowiedzialność, i wraz z bp. Adamskim został wydalony z diecezji przez władze komunistyczne[701]. Po powrocie z wygnania 5 listopada 1956 roku biskup Adamski stopniowo przekazywał coraz więcej swoich uprawnień bp. Bednorzowi[702]. Staraniem biskupa Bednorza powołano w Katowicach Ogólnopolski Sekretariat Duszpasterstwa Głuchoniemych[703].

W Episkopacie Polski był przewodniczącym Komisji dla Spraw Środków Przekazu Społecznego, przewodniczącym Nadzwyczajnej Komisji do Spraw Budownictwa Kościołów, przewodniczącym Komisji do Spraw Wydawnictw Katolickich, członkiem Komisji Prasowej, członkiem Komisji do spraw Duszpasterstwa Ogólnego i kierownikiem Duszpasterstwa Głuchoniemych oraz Apostolstwa Chorych. Brał udział we wszystkich czterech sesjach Soboru Watykańskiego II, był członkiem Komisji dla Spraw Apostolstwa Świeckich, Komisji Środków Przekazu Społecznego oraz rzecznikiem prasowym z ramienia Konferencji Episkopatu Polski[704]. Jest autorem licznych publikacji[705].

Po śmierci bp. Adamskiego z dniem 12 listopada został biskupem diecezjalnym diecezji katowickiej, a jego ingres odbył się 10 grudnia 1967 roku w katedrze Chrystusa Króla w Katowicach[706]. Bp Bednorz ożywił działalność duszpasterską, zwłaszcza duszpasterstwo specjalne, rozwinął budownictwo kościelne, był niezłomnym obrońcą robotników, upominał się o prawo świętowania niedzieli i o ochronę środowiska naturalnego[707]. Po ukończeniu 75 roku życia zgodnie z prawem złożył na ręce Ojca Świętego rezygnację i przeszedł na emeryturę, a jego następcą został proboszcz parafii mariackiej w Katowicach – ks. Damian Zimoń.

---

699 Por.: G. Olszowski, *Herbert Bednorz – organizator i kierownik referatu duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej w Katowicach*, w: I. Celary (red.), *Biskup Herbert Bednorz – życie i posługa czwartego biskupa katowickiego. W setną rocznicę urodzin biskupa Herberta Bednorza (1908-2008)*, KSJ, Katowice – Piekary Śl. 2008, s. 81-82.

700 Pius XII, Bulla prekonizacyjna ks. Biskupa Herberta Bednorza, 4 maja 1950, WD 1968, s. 43.

701 A. Grajewski, *Wygnanie…*, s. 128-129.

702 J. Myszor, *Życie i działalność ks. bp. Herberta Bednorza…*, s. 18.

703 Tamże.

704 J. Bańka, *Szkic biograficzny…*, WD 1975,2.

705 J. Drob, J. Pluta, *Bibliografia drukowanych prac ks. bp. Herberta Bednorza (1938-1985)*, SSHT 22 (1989), s. 63-77.

706 A. Sapiński, *Uroczystość ingresowa*, WD 1968, s. 52.

707 D. Zimoń, Przemówienie w dniu ingresu do katedry, WD 1985,45.

1.2 Prawodawczy wymiar posługi biskupa Herberta Bednorza (1968-1985)

1.2.1 Pierwszy synod diecezji katowickiej

Dzieło Pierwszego Synodu Diecezji Katowickiej było wielkim przedsięwzięciem, którego początki sięgają lat dwudziestych XX wieku. Wówczas drugiemu biskupowi katowickiemu nie udało się zwołać synodu[708]. Synod zwołany przez bp. Herberta Bednorza odbył się w latach 1972-1975, a jego zakończenie przypadło w roku 50-lecia diecezji katowickiej[709]. Zwołanie synodu zostało zapowiedziane dekretem, w którym biskup diecezjalny określił jego cel: „[…] dla szukania realnych i skutecznych sposobów odnowy i ożywienia życia religijnego całej wspólnoty diecezjalnej”[710]. 6 stycznia 1972 roku została powołana Komisja Główna Synodu pod przewodnictwem biskupa diecezjalnego[711]. Potrzebę zwołania synodu diecezjalnego biskup katowicki przedstawił diecezjanom w listach pasterskich, zapraszając diecezjan do współtworzenia synodu[712]. Synod odbywał się w duchu modlitwy, do której ordynariusz zapraszał wszystkich diecezjan[713], oraz w duchu jedności z Kościołem powszechnym i lokalnym[714]. Promulgowany został statut[715] i regulamin[716] synodu, powierzono urzędy synodalne i wyznaczono delegatów duchownych i świeckich w łącznej liczbie 180 osób[717].

Otwierając pierwszą sesję plenarną Synodu, bp Bednorz wspomniał, że już podczas obrad różnych gremiów synodalnych wiele inicjatyw i propozycji weszło w praktykę parafii i diecezji i zostało zrealizowanych jeszcze przed ich formalnym promulgowaniem[718]. Wyznaczając kierunek synodalnej drogi, podkreślił, że „nikt tu nie będzie działał zdalnie

[708] A. Lisiecki, Okólnik do Duchowieństwa w sprawie przygotowania synodu diecezjalnego, WD 1928,3.
[709] B. Woźnica, *Przebieg I. Synodu Diecezji Katowickiej*, w: *Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim. Uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej*, Katowice – Rzym 1976, s. 293-296; B. Woźnica, *Kronika Synodu*, WD 1975,6.
[710] H. Bednorz, Zapowiedź I. Synodu Diecezji Katowickiej, 1 stycznia 1972, WD 1972,2.
[711] H. Bednorz, Dekret powołania Komisji Głównej synodu, 6 stycznia 1972, WD 1972,3.
[712] H. Bednorz, List pasterski o potrzebie zwołania synodu, 7 czerwca 1971, WD 1971,12; H. Bednorz, List pasterski – zapowiedź synodu, 22 stycznia 1972, WD 1972,15; H. Bednorz, List pasterski. Czym jest synod, 13 września 1972, WD 1972,40.
[713] H. Bednorz, Zachęta do modlitwy w intencji Synodu, WD 1975,1. Zob.: H. Bednorz, Homilia na rozpoczęcie pierwszej sesji plenarnej Synodu, 14 grudnia 1974, WD 1975,6.
[714] H. Bednorz do Pawła VI, WD 1975,6 s.16; H. Bednorz do S. Wyszyńskiego, tamże; H. Bednorz do Metropolity Krakowskiego, tamże, s.17.
[715] H. Bednorz, Statut I. Synodu Diecezji Katowickiej, WD 1975,2.
[716] H. Bednorz, Regulamin I. Synodu Diecezji Katowickiej, WD 1975,3.
[717] Uczestnicy sesji plenarnych I. Synodu Diecezji Katowickiej zostali powołani przez biskupa ordynariusza na podstawie CIC 358 oraz uprawnień otrzymanych od Stolicy Apostolskiej 17 lipca 1972, n. 488/72, WD 1972,30, zob.: WD 1975,3.
[718] „Powie ktoś, że to niewłaściwe postępowanie, że to za wcześnie się stało […] ale lepiej wcześniej rozpocząć odnowę synodalną w diecezji, która ma stać się dalszym ciągiem posoborowej odnowy Kościoła Powszechnego, niż patrzeć na to, że postanowienia i uchwały synodalne żadnego innego nie mają wydźwięku i znaczenia jak tylko to, że wypełniają małe, puste miejsce w archiwum diecezjalnym czy parafialnym”, H. Bednorz, Homilia na rozpoczęcie pierwszej sesji plenarnej Synodu, 14 grudnia 1974, WD 1975,6.

sterowany przez kierownictwo Synodu, ale wszyscy będziemy kierowali się prawdą i szczerą miłością do Kościoła (…). Dlatego właśnie zebraliśmy się na I. Synod Diecezji Katowickiej, aby opracować program życia i pracy katolickiej w parafiach i diecezji całej"[719]. Obrady plenarne Synodu rozpoczęto od schematu o liturgii świętej[720].

W ramach Synodu odbyło się sześć sesji plenarnych, podczas których przyjęto uchwały zebrane w 22 schematy: I. Wiara naszego Kościoła, II. Przepowiadanie Słowa Bożego, III. Katechizacja dorosłych, młodzieży i dzieci w diecezji katowickiej, IV. Środki społecznego przekazu a posłannictwo Kościoła katowickiego, V. Liturgia święta, VI. Powołania duchowne w diecezji katowickiej, VII. Przygotowanie do kapłaństwa w diecezji katowickiej, VIII. Posługa kapłańska w Kościele katowickim, IX. Zakony żeńskie w duszpasterstwie diecezji katowickiej, X. Duszpasterska problematyka małżeństw i rodzin, XI. Duszpasterstwo ludzi starszych wiekiem, XII. Młodzież w Kościele katowickim, XIII. Duszpasterska problematyka osób samotnych, XIV. Duszpasterstwo chorych, XV. Niewidomi, głusi i umysłowo upośledzeni w dziele zbawczym Kościoła i rodziny, XVI. Apostolstwo świeckich w Kościele katowickim, XVII. Ekumenizm w Kościele katowickim, XVIII. Miłosierdzie chrześcijańskie we wspólnocie parafialnej i diecezjalnej, XIX. Czas wolny, wypoczynek, turystyka i sport, XX. Trzeźwość jako zadanie duszpasterskie, XXI. Duszpasterstwo w nowych osiedlach mieszkaniowych, XXII. Formy strukturalne wspólnoty Kościoła katowickiego[721]. Na końcu każdej uchwały umieszczono zalecenia, zarządzenia i apele pomagające wprowadzić w życie przyjęte normy. Owocem Pierwszego Synodu Diecezji Katowickiej było uporządkowanie norm prawa diecezjalnego[722], jednak był to synod o wyraźnym akcencie duszpasterskim, a taki wyraźny rys miało posługiwanie pasterskie biskupa Herberta Bednorza.

Obrady Synodu zostały zakończone podczas Mszy św. w uroczystość Chrystusa Króla 23 listopada 1975 roku łącznie z zakończeniem obchodów jubileuszowych 50-lecia diecezji katowickiej[723]. W homilii na zakończenie Synodu biskup Herbert podkreślił, że było to gigantyczne i historyczne dzieło, synteza wszystkiego, co było, jest i będzie ważne i doniosłe w diecezji katowickiej. Jego program na przyszłość zawierał zorganizowanie poradni życia małżeńskiego i rodzinnego we wszystkich parafiach oraz rozwój ekumenizmu. Biskup podkreślił także doniosłość dyskusji o wierze, długiej i pogłębionej dyskusji o katechizacji,

[719] H. Bednorz, Homilia na rozpoczęcie pierwszej sesji plenarnej Synodu, 14 grudnia 1974, WD 1975,6.
[720] WD 1975,6 s. 17-36.
[721] H. Bednorz, Dekret promulgacyjny uchwał I. Synodu Diecezji Katowickiej, 23 listopada 1975, VA I-4978/75.
[722] *Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim. Uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej*, Katowice – Rzym 1976.
[723] B. Woźnica, *Te Deum Kościoła katowickiego*, WD 1975, 27.

omówienie problemów liturgicznych i dynamiczną dyskusję o problemach małżeństwa i rodziny oraz apostolstwo świeckich[724].

1.2.2 Przekaz wiary i posługa Słowa

Biskup Bednorz potrafił rozmawiać z tłumami. Przemawiał emocjonalnie, bronił ludzkich praw, zwłaszcza podczas pielgrzymek piekarskich[725]. „Pielgrzymka mężczyzn do Piekar – to jedna ze wspaniałych oznak żywotności Kościoła w Polsce, a zwłaszcza na Śląsku" – pisał[726]. Podczas pielgrzymek stanowych biskup katowicki witał pielgrzymów, kierując do nich wprowadzające słowo społeczne[727], a kazanie głosił przeważnie kardynał Karol Wojtyła[728]. Tradycją stało się, że biskup katowicki przed pielgrzymką kierował do diecezjan list pasterski z zaproszeniem do Piekar[729], a po jej zakończeniu również list pasterski z podsumowaniem i podziękowaniem za udział w pielgrzymce[730].

Jako pasterz wiązał sprawy wiary ze sprawami społecznymi, a przemawiając do robotników, uwzględniał kontekst ich życia i pracy, poruszając zawsze istotne dla nich problemy: godności pracy ludzkiej, warunków pracy, niesprawiedliwego naruszania praw robotników[731]. Mówił o świętości niedzieli oraz prawie i obowiązku niedzielnego wypoczynku[732].

W listach pasterskich podkreślał rolę ojców i matek w utrwalaniu i umacnianiu religijności katolickiej[733], bronił matek, które pracują w domu, wychowując dzieci[734], upominał

[724] H. Bednorz, Panowanie Twoje trwa na wieki. Homilia, 23 listopada 1975, WD 1975,27.
[725] S. Sierla, *Ksiądz biskup Herbert Bednorz pasterz ludu śląskiego*, w: I. Celary (red.), *Biskup Herbert Bednorz – życie i posługa…*, s. 124.
[726] H. Bednorz, Mocni w wierze – list pasterski, zaproszenie na pielgrzymkę mężczyzn do Piekar 1978, 8 maja 1978, LP 6-1410/78, WD 1978,33.
[727] H. Bednorz, Słowo wstępne, 25 maja 1975, WD 1975,25.
[728] Jan Paweł II, Przemówienie do pielgrzymów w Piekarach Śl. [list], 8 maja 1979, WD 1979,25. B. Sobańska (red.), *Mówię do Was Szczęść Boże. Kardynał Karol Wojtyła – Ojciec Święty Jan Paweł II w Piekarach Śląskich*, KSJ, Katowice 1993.
[729] H. Bednorz, List pasterski: zaproszenie do Piekar, 12 maja 1979, LP 6-1457/79, WD 1979,27. Por.: WD 1979,33; WD 1980,20; WD 1980,36; WD 1981,30; WD 1981,66; WD 1982,39; WD 1982,44; WD 1983,39; WD 1984,4; WD 1984,42; WD 1984,43; WD 1985,33. Zob.: J. Pawliczek, H. Kowalczyk, *Wykaz listów pasterskich ks. bp. Herberta Bednorza*, SSHT 22 (1989), s. 55-62. Zob.: WD 1991,77.
[730] H. Bednorz, List pasterski po pielgrzymce piekarskiej, 31 maja 1979, LP 6-1464/79, WD 1979,28. Por.: WD 1984,50. Zob.: J. Pawliczek, H. Kowalczyk, *Wykaz listów…*, s. 55-62. Zob.: WD 1991,77.
[731] B. Woźnica, *Ksiądz Biskup Herbert Bednorz w obronie społecznych interesów świata pracy*, SSHT 22 (1989), s. 37-40. W tych sprawach kierował także listy protestacyjne i memoriały do władz centralnych.
[732] H. Bednorz, List pasterski, 9 czerwca 1970, WD 1970,13; H. Bednorz, List pasterski w sprawie organizacji czasu wolnego, 19 kwietnia 1971, WD 1971,17; H. Bednorz, List pasterski o godności pracy ludzkiej, 22 kwietnia 1977, VA I-5088/77, WD 1977,26; H. Bednorz, Rozporządzenie w sprawie modlitw o zachowanie wolnych niedziel i świąt, 17 września 1981, VA I-5335/81, WD 1981,67.
[733] H. Bednorz, List pasterski o godności ojcostwa, 12 września 1971, WD 1971,13.
[734] H. Bednorz, Pomóż utrudzonej matce. List pasterski, 23 września 1969, WD 1969,5; H. Bednorz, Dwa listy pasterskie z okazji pielgrzymki do Piekar Śl., 19 kwietnia 1972, WD 1972,27; H. Bednorz, Mocni w wierze –

się o właściwą opiekę nad młodzieżą i dziećmi[735]. Ponadto w listach pasterskich poruszał tematy: miłosierdzia chrześcijańskiego, moralności, wychowania i nauki religii, katechezy dorosłych, liturgii, ekumenizmu, powołań kapłańskich, nauki Soboru Watykańskiego II, sakramentów, sportu i turystyki, bezpieczeństwa w ruchu drogowym, budownictwa sakralnego, kultu Maryi i świętych, rocznic i jubileuszy[736].

Tradycyjną okazją kierowania do diecezjan listów pasterskich był początek Wielkiego Postu[737], Tydzień Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan[738] i Tydzień Miłosierdzia[739]. Dla bardziej owocnego głoszenia Słowa Bożego wszystkim diecezjanom wydał wskazania dotyczące misji i rekolekcji parafialnych[740].

Okazją do skierowania słów do kapłanów była doroczna pielgrzymka kapłanów i kleryków diecezji katowickiej organizowana pod koniec letnich wakacji w jednym

list pasterski, zaproszenie na pielgrzymkę mężczyzn do Piekar 1978, 8 maja 1978, LP 6-1410/78, WD 1978,33; H. Bednorz, List pasterski – chwała Maryi Piekarskiej, 1 czerwca 1978, VA I-5152/78, WD 1978,40.

735 H. Bednorz, Ratujmy dzieci. List pasterski, 19 września 1970, WD 1971,5; H. Bednorz, Wielkopostne słowo pasterskie o młodzieży, 6 lutego 1972, WD 1972,16.

736 J. Pawliczek, H. Kowalczyk, *Wykaz listów…*, s. 55-62. Por.: WD 1991,77.

737 H. Bednorz, List pasterski o wprowadzeniu w życie mszału rzymskiego w języku polskim, 2 lutego 1969, WD 1969,14.H. Bednorz, Jedność w świecie i Kościele. List pasterski, 2 lutego 1970, WD 1970,6; H. Bednorz, List pasterski na Wielki Post, 15 lutego 1971, WD 1971,11; H. Bednorz, Wielkopostne słowo pasterskie o młodzieży, 6 lutego 1972, WD 1972,16; H. Bednorz, wielkopostny list pasterski, 12 lutego 1973, WD 1973, s.91-97; H. Bednorz, List pasterski na Wielki Post 1974, 15 lutego 1974, VA I-4719/74, WD 1974,18; H. Bednorz, List pasterski na Wielki Post 1976 r., 21 lutego 1976, WD 1976,31; H. Bednorz, Mów, Panie, bo sługa Twój słucha. List pasterski na Wielki Post 1978, 31 stycznia 1978, VAA I-5135/78, WD 1978,11; H. Bednorz, List pasterski na Wielki Post 1979 r., 1 lutego 1979, VA I-5193/79, WD 1979,16; H. Bednorz, Jezus ukrzyżowany jest nam bliski. List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu 1980 r., 29 stycznia 1980, VA I-5248/80, WD 1980,13; H. Bednorz, Krzyż znakiem obecnych czasów. List pasterski na Wielki Post 1982 r., 11 lutego 1982, VA I-5364/82, WD 1982,15; H. Bednorz, Bliskie jest królestwo Boże, nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię. Wielkopostny list pasterski 1983 r., 10 lutego 1983, VA I-5404/83, WD 1983,31; H. Bednorz, Nawracajcie się. List pasterski na Wielki Post 1984, 21 lutego 1984, VA I-5452/84, WD 1984,35.

738 H. Bednorz, List pasterski o ekumenizmie, 6 stycznia 1972, WD 1972,14; H. Bednorz, List pasterski na Tydzień Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan, 12 stycznia 1973, WD 1973, s.86-90; H. Bednorz, List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, 12 stycznia 1976, WD 1976,32; H. Bednorz, Nadzieja zawieść nie może. List pasterski na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan, 7 stycznia 1977, VA I-5070/77, WD 1977,9; H. Bednorz, Nie jesteście już obcymi i przechodniami. List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, 9 stycznia 1978, VA I-5132/78, WD 1978,5; H. Bednorz, Służcie sobie wzajemnie ku chwale Bożej. List pasterski na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan, 2 stycznia 1979, VA I-5186/79, WD 1979,5; H. Bednorz, Przyjdź Królestwo Twoje. List pasterski na Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, 2 stycznia 1980, VA I-5245/80, WD 1980,5; H. Bednorz, List pasterski na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan 1983 r., 5 stycznia 1983, VA I-5401/83, WD 1983,11; H. Bednorz, List pasterski na Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan 1985 r., 8 stycznia 1985, VA I-5489/85, WD 1985,10.

739 H. Bednorz, Pomóż utrudzonej matce. List pasterski, 23 września 1969, WD 1969,5; H. Bednorz, Ratujmy dzieci. List pasterski, 19 września 1970, WD 1971,5; H. Bednorz, Odezwa na XXXIV Tydzień Miłosierdzia, 25 września 1978, VA I-5167/78, WD 1978,53; H. Bednorz, Przez dobre uczynki do pełni chrześcijaństwa. List pasterski z okazji Tygodnia Miłosierdzia, 27 września 1979, VA I-5228/79, WD 1979,52; H. Bednorz, Bogaci w miłosierdzie. Odezwa na rozpoczęcie Tygodnia Miłosierdzia, 23 września 1981, VA I-5336/81, WD 1981,78; H. Bednorz, Miłosierdziem budzimy nadzieję. List pasterski na XXXIX Tydzień Miłosierdzia, 24 września 1983, VA I-5426/83, WD 1984,20; H. Bednorz, List pasterski Miłosierdziem zobowiązani, 22 września 1984, VA I-5478/84, WD 1984,74.

740 H. Bednorz, Wskazania duszpasterskie dotyczące misji i rekolekcji parafialnych, 7 lutego 1980, VD II-417/80, WD 1980,14.

z ważniejszych miejsc dla diecezji[741]. List do kałanów skierował również przy okazji 100. rocznicy urodzin kardynała Hlonda, pierwszego biskupa katowickiego[742]. W innym liście adresowanym do kapłanów podkreślił znaczenie dorocznych rekolekcji zamkniętych i zaapelował o gorliwość kapłańską zwłaszcza w roku 60-lecia diecezji, a także o włączenie świeckich we współpracę duszpasterską oraz pogłębienie życia wewnętrznego kapłanów[743]. Swoją troskę o powołania kapłańskie wyraził w liście pasterskim z 1969 roku[744].

Dla podniesienia wykształcenia kleru oraz poziomu pracy duszpasterskiej bp Bednorz wydał zarządzenie w sprawie dokształcania młodego kleru diecezjalnego. W zarządzeniu tym zobowiązał neoprezbiterów, począwszy od rocznika święceń 1974, do podjęcia czteroletnich studiów na Studium Pastoralnym w Katowicach[745]. Przeniósł też seminarium z Krakowa do Katowic[746]. Poświęcał wiele troski formacji permanentnej kapłanów, czego przejawem było utworzenie w 1973 roku Studium Pastoralnego oraz zobowiązanie księży do udziału w dniu teologicznym czy kursach duszpasterskich połączonych z rekolekcjami kapłańskimi[747]. W 1982 roku zapadła decyzja o budowie gmachu dla drukarni diecezjalnej i Księgarni św. Jacka, o czym biskup poinformował diecezjan w specjalnym komunikacie[748]. Przypomniał w nim wydawnicze tradycje, prosił o modlitwy i ofiary oraz zachęcił do nabywania „Małego Gościa Niedzielnego", którego pierwszy numer ukazał się we wrześniu 1982 roku.

1.2.3 Posługa uświęcania

Początek posługi biskupa Herberta Bednorza jako biskupa katowickiego przypadł na czas wprowadzania soborowej odnowy liturgicznej[749]. W liście pasterskim na Wielki Post 1969 roku (w całości poświęconym nowo wydanemu mszałowi), podkreślił, że wprowadzenie na stałe mszału polskiego jest jednym z największych wydarzeń, gdyż jest on pierwszorzędnym

[741] H. Bednorz, Słowo wstępne na pielgrzymce kapłanów i kleryków diecezji katowickiej, 30 sierpnia 1968, WD 1968, s. 253; J. Zimniak, *Kronika pielgrzymki duchowieństwa diecezji katowickiej*, WD 1975,26.

[742] H. Bednorz, List do kapłanów z okazji setnej rocznicy urodzin kard. Augusta Hlonda, Prymasa Polski, 11 września 1981, VA I-5334/81,WD 1981,76.

[743] H. Bednorz, List do duchowieństwa, 22 grudnia 1984, VH II-3615/84, WD 1985,2.

[744] H. Bednorz, List pasterski o powołaniach kapłańskich, 25 marca 1969, WD 1969,19.

[745] H. Bednorz, Zarządzenie w sprawie dokształcania młodego kleru diecezjalnego, 10 grudnia 1973, VH II-3181/73, WD 1974,5.

[746] J. Kiedos, H. Olszar, *Losy Gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach*, SSHT 15 (1982), s. 55. Zob.: H. Bednorz, List w sprawie gmachu Seminarium Duchownego w Katowicach, WD 1979,53.

[747] W. Skworc, *Społeczna formacja kapłanów diecezji katowickiej w działalności pasterskiej ks. bp. Herberta Bednorza*, WD 1984,6.

[748] H. Bednorz, Komunikat o budowie gmachu drukarni diecezjalnej i Księgarni św. Jacka, 18 września 1982, VA IV-442/82, WD 1982,52.

[749] W 1968 roku wydano pierwszy posoborowy mszał, zob.: Mszał rzymski łacińsko-polski, Paris 1968.

źródłem modlitwy ukazującym Mszę św. jako święte dzieło całego ludu Bożego[750]. W sprawie odnowy liturgicznej biskup katowicki wystosował do diecezjan także komunikaty o modlitwie powszechnej[751] i liturgii Słowa[752]. Osobnym dekretem sprecyzował normy dotyczące błogosławieństwa sakramentalnego, dziękczynienia po Komunii i śpiewu hymnu *Te Deum laudamus*[753]. Zarządzeniem ze skutkiem natychmiastowym wprowadził codzienną Mszę św. wieczorną w parafiach z kilkoma kapłanami oraz we wszystkich parafiach w wyznaczone dni[754]. Polecił też odprawianie w parafiach Mszy św. w rocznicę wyzwolenia obozów koncentracyjnych[755]. Przypomniał nowe normy dotyczące binacji w tygodniu[756]. Do proboszczów skierował apel, by przystosowali kościoły do wymogów posoborowej odnowy liturgii[757]. Wydał zarządzenia i wytyczne dotyczące nabożeństw[758] i modlitw za Ojczyznę[759] oraz dekret o wiecznej adoracji wraz z kalendarzem dla poszczególnych parafii[760].

Biskup Herbert już jako koadiutor był wielkim orędownikiem i promotorem wczesnej Komunii św. dzieci[761]. Był prawdopodobnie pierwszym biskupem w Polsce, który wprowadził tę praktykę i cieszył się, gdy widział, że proboszczowie poważnie ją traktują[762]. Doprowadził do sytuacji, że w diecezji katowickiej nie było parafii bez wczesnej Komunii św.[763]. Podkreślał jej znaczenie społeczno-religijne oraz rolę w umacnianiu trwałości i pobożności małżeństw

[750] H. Bednorz, List pasterski o wprowadzeniu w życie mszału rzymskiego w języku polskim, 2 lutego 1969, WD 1969,14.
[751] H. Bednorz, Komunikat ks. bpa ordynariusza Herberta Bednorza w sprawie modlitwy powszechnej, 26 marca 1970, WD 1970,7.
[752] H. Bednorz, Komunikat ks. bpa ordynariusza Herberta Bednorza w sprawie posoborowej reformy liturgii, 4 kwietnia 1970, WD 1970,8.
[753] H. Bednorz, Dekret w sprawie błogosławieństwa sakramentalnego oraz dziękczynienia po Komunii św., 12 października 1970, WD 1970,18.
[754] H. Bednorz, Zarządzenie dot. Mszy św. wieczorowych w diecezji katowickiej, 30 września 1968, VH V-3310/68, WD 1968, s. 251.
[755] H. Bednorz, Zarządzenie odprawiania Mszy św. w rocznicę wyzwolenia obozów koncentracyjnych, 7 października 1968, VH V-3308/68, WD 1968, s. 259.
[756] H. Bednorz, Dekret o binacji Mszy św. w tygodniu, 11 lutego 1976, VH V-3648/76, WD 1976,47.
[757] H. Bednorz, Apel do proboszczów i rektorów kościołów w sprawie odnowy świątyń, WD 1970, s. 153.
[758] H. Bednorz, Zarządzenie w sprawie nabożeństw w intencji misji, 10 października 1969,VH V-3365/69, WD 1969,42; H. Bednorz, Zarządzenie o nowym wezwaniu w „Litanii loretańskiej", 28 czerwca 1983, WD 1984,2; H. Bednorz, Dekret zatwierdzający tekst „Litanii do MB Piekarskiej", 13 września 1984, VH V-3920/84, WD 1984,60; H. Bednorz, Wytyczne dot. odmawiania różańca św., 11 grudnia 1984, VH V-3925/84, WD 1984,3.
[759] H. Bednorz, Rozporządzenie w sprawie modlitw za Ojczyznę, 27 sierpnia 1980, VA I5259/80, WD 1980,47.
[760] H. Bednorz, Dekret w sprawie wiecznej adoracji w diecezji katowickiej, 21 grudnia 1971, VH V-3494/71, WD 1971,17.
[761] G. Olszowski, *Herbert Bednorz – organizator i kierownik…*, s. 86.
[762] S. Sierla, *Ksiądz biskup Herbert Bednorz, pasterz ludu śląskiego*, w: I. Celary (red), *Biskup Herbert Bednorz…*, s. 200.
[763] R. Rak, *Koncepcje pastoralne biskupa Herberta Bednorza*, WD 1975,3.

i rodzin, a także wzrostu powołań kapłańskich i zakonnych[764]. W zakresie przygotowania do pierwszej spowiedzi i Komunii św. przypominał obowiązujące normy[765].

Biskup Bednorz udzielił spowiednikom władzy rozgrzeszania z cenzur wiążących mocą samego prawa niezastrzeżonych Stolicy Apostolskiej. Z ekskomuniki za przerywanie ciąży po zaistnieniu skutku (KPK 1398) od 22 kwietnia 1984 roku wolno było rozgrzeszać: protonotariuszom apostolskim, prałatom honorowym i kapelanom Jego Świątobliwości, kanonikom gremialnym i honorowym, dziekanom i wicedziekanom, proboszczom i administratorom parafii oraz wyższym przełożonym zakonnym, a wszystkim spowiednikom udzielono tego prawa podczas: spowiedzi wielkanocnej, misji, rekolekcji, dni skupienia, wizytacji biskupiej, odpustu parafialnego, spowiedzi generalnej, spowiedzi narzeczonych, żołnierzy, więźniów, chorych w szpitalach i niewychodzących z domów, kobiet ciężarnych, spowiedzi w kościołach sanktuaryjnych[766].

Zaktualizowane zostały normy dotyczące uroczystości prymicyjnych. Podano w nich przebieg uroczystości począwszy od błogosławieństwa rodziców i procesji poprzez wybór czytań, liturgię eucharystyczną aż do błogosławieństwa i rozesłania[767]. Podkreślono i utrzymano tradycję diecezjalną, że do prymicji neoprezbiter nie sprawuje Mszy św. nawet *sine populo*. Wiązało się to z darem odpustu zupełnego przy sprawowaniu pierwszej Mszy św. Prymicjant zachowywał także *silentium religiosum* w samym dniu prymicji aż do rozpoczęcia Mszy św. Biskup kategorycznie zakazał odbywania uroczystości podobnych do prymicji w kolejnych dniach w różnych parafiach, wolno było natomiast sprawować Mszę św. w zwyczajny sposób z udzieleniem błogosławieństwa prymicyjnego[768].

Biskup katowicki wydał również wskazania dotyczące urlopów kapłańskich[769], egzaminów jurysdykcyjnych i proboszczowskich[770] oraz wprowadzenia na urząd nowego proboszcza z prawem binacji dla kapłanów uczestniczących w tym obrzędzie liturgicznym[771].

---

[764] H. Bednorz, Wczesna Komunia święta. Odezwa Biskupa Ordynariusza do duchowieństwa i wiernych, 23 listopada 1984, VD II-923/84, WD 1984,7. Zob.: B. Woźnica, *Ksiądz Biskup Herbert Bednorz w obronie społecznych interesów świata pracy*, WD 1984,6, s. 33n.

[765] H. Bednorz, Pierwsza spowiedź i pierwsza Komunia święta, 27 grudnia 1973, VH V-3578/73, WD 1974,7.

[766] H. Bednorz, Dekret o udzieleniu spowiednikom władzy delegowanej rozgrzeszania od cenzur wiążących mocą samego prawa, 10 kwietnia 1984, VA I-5463/84, WD 1984,34.

[767] H. Bednorz, Wskazania duszpasterskie dotyczące uroczystości prymicyjnych w diecezji katowickiej, WD 1973, s. 149-153.

[768] Tamże.

[769] H. Bednorz, Zarządzenie w sprawie wyjazdów księży za granicę, 18 listopada 1969, VH II-3059/69, WD 1969,43; H. Bednorz, w sprawie urlopów, 22 kwietnia 1970, WD 1970,10; H. Bednorz, Wskazania posynodalne dotyczące odpoczynku kapłanów diecezji katowickiej, 6 lutego 1980, VH II-3433/80, WD 1980,15.

[770] H. Bednorz, Zarządzenie w sprawie egzaminów proboszczowskich i jurysdykcyjnych, 17 października 1970, WD 1970,20; zob.: WD 1969,7; WD 1971,7; WD 1972,6; WD 1972,44; WD 1979,31.

[771] H. Bednorz, Wskazania dot. wprowadzenia nowego proboszcza do parafii, 14 grudnia 1970, WD 1971,2.

Dla pełnienia posługi uświęcania nieodzowne są miejsca święte oraz właściwa organizacja dekanalna diecezji. Posługa bp. Bednorza jako biskupa katowickiego przypadła w latach wzmożonego napływu ludności z całego kraju w poszukiwaniu pracy na Śląsku oraz rozwoju osiedli mieszkaniowych w dużych miastach. Zjawisko to pociągnęło za sobą konieczność poszukiwania sposobów na uzyskanie zgody i budowę nowych kościołów[772]. Temat ten wielokrotnie był poruszany w listach pasterskich biskupa[773]. Biskup Herbert erygował w granicach ówczesnej diecezji katowickiej 125 nowych parafii[774] i poświęcił wiele kościołów[775].

---

[772] Szczegółowe opracowanie tematu budownictwa kościołów, zob.: W. Skworc, *Budownictwo kościołów w diecezji katowickiej w latach 1945-1989*, KSJ, Katowice 1996.

[773] H. Bednorz, List pasterski na Niedzielę Modlitw w intencji budowy nowych kościołów 22 października 1978,17 października 1978, VA I-5173, WD 1978,60; H. Bednorz, Dusza moja tęskni do świątyni Pana. List pasterski na niedzielę modlitw w intencji budownictwa sakralnego – 18.X.1981 r., 12 października 1981, VA I-5337/81, WD 1981,79; H. Bednorz, List pasterski w sprawie budowy kościołów, 27 października 1982, VA I-5396/82, WD 1982,68; H. Bednorz, List pasterski o budownictwie kościelnym, 17 października 1984, VA I-5480/84, WD 1984,78. Zob.: J. Pawliczek, H. Kowalczyk, Wykaz listów… s. 55-62. Por.: WD 1991,77.

[774] Dekrety erekcyjne parafii: Janów Miejski, WD 1976,15; Herby Śląskie, WD 1976,16; Kaczyce, WD 1976,17; Jastrzębie-Zdrój – św. Barbary i św. Józefa, WD 1976,18, Stanowice, WD 1976,19, Żwaków, WD 1976,48; Kamionka, WD 1977,16; Wielopole, WD 1977,17; Chwałęcice, WD 1977,18; Ligocka Kuźnia, WD 1977,19; Bielsko-Biała – NSPJ, WD 1977,32; Cielmice WD 1977,33; Kłokocin, WD 1977,34; Rogoźna, WD 1977,35; Golasowice, WD 1978,13; Szczygłowice, WD 1978,14; Brusiek, WD 1978,15; Koszęcin, WD 1978,16, Łagiewniki Wielkie, WD 1978,17; Kobyla, WD 1978,18; Łaziska Rybnickie, WD 1978,19; Nierodzim, WD 1978,20; Pastwiska, WD 1978,21; Studzienice, WD 1978,22; Boruszowice, WD 1978,23; Czarków, WD 1978,24; Tarnowskie Góry, WD 1978,25; Boguszowice, WD 1978,41; Chorzów – św. Wawrzyńca, WD 1978,54; Osiny, WD 1979,30; Orzesze, św. Wawrzyńca, WD 1980,21; Szopienice, WD 1980,22; Cieszowa, WD 1980,23; Kokotek, WD 1980,24; Babienica, WD 1980,25; Bojszowy Nowe, WD 1980,26; Halemba, WD 1980,27; Jawornica, WD 1980,28; Cieszyn – św. Jerzego, WD 1980,29; WD Mysłowice – Świętego Krzyża 1980,37; Bytków, WD 1980,38; Jastrzębie-Zdrój – NMP Matki Kościoła WD 1980,39; Tychy – Ducha Świętego, WD 1980,40; Aleksandrowice, WD 1981,5; Orłowiec, WD 1981,6; Wodzisław Śl. – Podwyższenia. Krzyża św., WD 1981,7; Bielowicko, WD 1981,8; Simoradz, WD 1981,9; Cieszyn – św. Elżbiety, WD 1981,10; Mnisztwo, WD 1981,11; Turza Śl., WD 1981,12; Zamarski, WD 1981,13; Stecówka, WD 1981,14; Bielsko-Biała – MB Zbawiciela, WD 1981,15; Bystra Śl.,WD 1981,16; Brenna-Leśnica, WD 1981,17; Katowice – św. Michała Archanioła, WD 1981,32; Buków, WD 1981,33; Gardawice, WD 1981,34; Goławiec, WD 1981,35; Krywałd, WD 1981,36; Łaziska Dolne, WD 1981,37; Osiny, WD 1981,38; Piekary Śl., WD 1981,39; Pniowiec, WD 1981,40; Rowień WD 1981,41; Stara Wieś, WD 1981,42; Kosztowy, WD 1981,49; Orzech, WD 1981,50; Stare Panewniki, WD 1981,51; Siemianowice Śl. – Zmartwychwstania Pańskiego, WD 1981,52; Rybnicka Kuźnia, WD 1981,53; Ochojec, WD 1981,54; Przegędza, WD 1981,55; Szczejkowice WD 1981,56; Tarnowskie Góry – św. Anny, WD 1981,57; Tarnowskie Góry – św. Józefa, WD 1981,58; Skoczów WD 1981,59; Skrbeńsko, WD 1981,60; Gostyń, WD 1981,68; Orzepowice, WD 1981,69; Czułów, WD 1981,80; Palowice, WD 1981,81; Żory – św. Stanisława, WD 1981,82; Rybnik – św. Jadwigi, WD 1982,7; Lisów, WD 1982,16; Zawiść, WD 1982,45; Załęska Hałda, WD 1982,53; Katowice-os.Tysiąclecia, WD 1982,54; Wodzisław Śl. – św. Herberta, WD 1982,55; Niewiadom, WD 1982,56; Brynów, WD 1982,65; Knurów, WD 1982,71; Czechowice-Dziedzice, WD 1983,5; Adamowice, WD 1983,6; Ustroń-Polana, WD 1983,13; Ruda Śl. – Piusa X, WD 1983,14; Wartogłowiec, WD 1983,15; Bielsko-Biała – Jezusa Chrystusa Odkupiciela Człowieka, WD 1983,31; Brynów – Podwyższenia Krzyża św., WD 1983,32; Kleszczów, WD 1983,33; Tychy – św. Krzysztofa, WD 1983,34; Zamysłów, WD 1983,35; Poręba, WD 1983,40; Kubalonka, WD 1984,12; Jastrzębie-Zdrój – Podwyższenia Krzyża św., WD 1984,13; Chorzów Batory, WD 1984,26; Podgórze, WD 1984,27; Wilkowyje, WD 1984,28; Bykowina, WD 1984,45; Poraj, WD 1984,46; Hermanice, WD 1984,61; Wisła-Głębce, WD 1984,67; Dubielec, WD 1984,68; Jastrzębie-Zdrój – Miłosierdzia Bożego, WD 1984,75; Giszowiec, WD 1984,76; Zadole, WD 1984,82; Zaborze, WD 1984,81; Tychy – św. Maksymiliana Kolbego, WD 1984,83; Frydek, WD 1985,4; Rusinowice, WD 1985,5; Bieruń Nowy, WD 1985,11; Zarzecze, WD 1985,12; Szczerbice, WD 1985,20.

[775] Kościoły diecezji poswięcone przez biskupa ordynariusza, WD 1975, grudzień, s. 233.

Dokonał także podziału dekanatów: cieszyńskiego[776], mysłowickiego[777], tyskiego[778], wodzisławskiego[779], rybnickiego i żorskiego[780], bielskiego[781], lublinieckiego[782], pszczyńskiego[783], tarnogórskiego[784]. Zmienił przynależność dekanalną niektórych parafii[785] oraz zmienił tytuł parafii w Bielsku-Białej w związku z poświęceniem kościoła[786].

1.2.4 Główne kierunki duszpasterskie

Koncepcje duszpasterskie biskupa Bednorza były nowatorskie i zdynamizowały duszpasterstwo w diecezji[787]. W celu inspirowania i koordynowania działań duszpasterskich w kurii diecezjalnej w miejsce referatu duszpasterskiego powołał Wydział Duszpasterski[788], którym osobiście kierował aż do przejścia na emeryturę. W duchu Soboru Watykańskiego II nakazał powołanie w parafiach rad duszpasterskich, których członkowie zostali wybrani spośród osób zaangażowanych w parafiach w duszpasterstwo i ewangelizację[789]. Wydał także wskazania jak wykorzystać uchwały synodalne w pracy duszpasterskiej[790]. Według koncepcji biskupa Herberta Bednorza również wizytacja kanoniczna parafii miała służyć bardziej niesieniu pomocy niż ocenie wyników pracy duszpasterskiej kapłanów[791].

Ks. Romuald Rak wskazał sześć koncepcji pastoralnych biskupa Bednorza: duszpasterstwo robotników, wczesna Komunia św., budowa nowych kościołów, katechizacja

[776] H. Bednorz, Dekret w sprawie podziału dekanatu cieszyńskiego na dekanat cieszyński i wiślański, 13 stycznia 1969, VH I-4262/69, WD 1969,34.
[777] H. Bednorz, Dekret w sprawie podziału dekanatu mysłowickiego na dekanaty: Mysłowice i Katowice-Wschód, 19 czerwca 1969, VH I-4383/69, WD 1969,34.
[778] H. Bednorz, Dekret w sprawie podziału dekanatu tyskiego na dekanaty: tyski i bieruński, 19 czerwca 1969, VH I-4385/69, WD 1969,34.
[779] H. Bednorz, Dekret w sprawie podziału dekanatu wodzisławskiego na dekanaty: wodzisławski i gorzycki, 25 maja 1970, VH I-4479/70, WD 1970,19.
[780] H. Bednorz, Dekret podziału dekanatów rybnickiego i żorskiego, 23 sierpnia 1979, VA I-5213/79, WD 1979,35. Zob.: VH I5642/79, VH I-5644/79, VH I-5647/79, VH I-5648/79, VH I-5649/79, WD 1979,36-46.
[781] H. Bednorz, Dekret podziału dekanatu bielskiego, 10 stycznia 1980, VA I-5246/80 (zob.: VH I-5720/80, VH I-5721/80) WD 1980,6-9.
[782] H. Bednorz, Dekret erekcji dekanatu sadowskiego, 13 listopada 1984, VH I-6367/84, WD 1984,79.
[783] H. Bednorz, Dekret erekcji dekanatu miedźniańskiego, 14 listopada 1984, VH I-6373/84 (zob.: VH I-6346/84), WD 1984,80.
[784] H. Bednorz, Dekret erekcji dekanatu Tarnowskie Góry-Zachód, 21 kwietnia 1985, VH I-6438/85, WD 1985,25.
[785] Syrynia, Lyski, Zwonowice, Dąbrówka Wielka: WD 1969,34; Świerklany: WD 1979,37; Brzeźce, Wisła Mała, Wisła Wielka: WD 1979,41; Zgoń: WD 1979,44, Gardawice: WD 1979,45; Grodziec, Bielowicko: WD 1980,7.
[786] H. Bednorz, Dekret o zmianie tytułu parafii w Bielsku-Białej z Matki Boskiej Zbawiciela na NMP Królowej Polski, 5 listopada 1984, LB 33-28/84, WD 1984,84.
[787] G. Olszowski, *Herbert Bednorz – organizator i kierownik…*, s. 85.
[788] H. Bednorz, Dekret o reorganizacji i powołaniu Wydziału Duszpasterskiego, 25 września 1975, VD II-259/75
[789] H. Bednorz, Wskazania dotyczące Parafialnej Rady Duszpasterskiej, 2 maja 1969, VA I-4376/69, WD 1969,21.
[790] H. Bednorz, Wskazania dotyczące wykorzystania uchwał synodalnych w parafialnej pracy duszpasterskiej, 19 października 1977, VA I-5114/77, WD 1977,4.
[791] H. Bednorz, Wskazania dotyczące wizytacji kanonicznych parafii, 9 grudnia 1977, VH I-5432/77, WD 1977,3.

dzieci i dorosłych oraz synod diecezjalny[792]. Do szczególnych tematów posługi biskupa Bednorza należały jeszcze duszpasterstwo specjalne i ekumenizm.

Zainteresowanie biskupa Bednorza światem pracy przyniosło mu przydomek „biskupa robotników"[793]. W duszpasterstwie robotników ważną rolę odgrywały pielgrzymki piekarskie, które stały się centrum duszpasterstwa stanowego w diecezji. Wyzwaniem stało się zorganizowanie duszpasterstwa w nowych osiedlach mieszkaniowych, nad czym pochylił się I. Synod Diecezjalny (SDK XXI), oraz duszpasterstwo mieszkańców hoteli robotniczych[794]. Zorganizowanie lepszej pomocy dla małżeństw i rodzin biskup Herbert zapowiedział podczas pielgrzymki kapłanów w 1975 roku[795]. Miała ona polegać na modlitewnym i materialnym wsparciu zwłaszcza rodzin wielodzietnych oraz tworzeniu parafialnych poradni życia małżeńskiego i rodzinnego, co znalazło swój wyraz także w uchwałach I. Synodu Diecezji Katowickiej (SDK X) oraz w liście do duchowieństwa diecezji w sprawie poradni życia rodzinnego, jako jedyny taki dokument został on włączony w uchwały synodalne[796].

Po wprowadzeniu stanu wojennego bp Bednorz utworzył dnia 17 marca 1982 roku Biskupi Komitet Pomocy Uwięzionym i Internowanym, któremu sam przewodniczył[797]. Osobiście prowadził starania o uchylenie internowania, m. in. dla Kazimierza Kutza i rektorów Uniwersytetu Śląskiego. Komitet swoją działalnością obejmował teren ówczesnego województwa katowickiego, część opolskiego, bielskiego i częstochowskiego[798].

Uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej wskazują, że ważnym celem biskupa Bednorza było objęcie katechizacją wszystkich grup wiernych: dzieci, młodzieży i dorosłych (SDK III). Jedynie w diecezji katowickiej katechizacja dzieci w klasach 3-8 odbywała się w wymiarze dwóch godzin tygodniowo[799]. Nad właściwym przekazywaniem orędzia Bożego czuwał wydział nauki chrześcijańskiej[800]. Do jego zadań należało kształcenie i dokształcanie katechetów, troska o pomoce katechetyczne i wizytacja katechez (SDK III,3.8.3). Katecheza dorosłych obejmowała młodzież pracującą, katechumenat przedmałżeński, rodziców dzieci przedszkolnych i szkolnych, a odbywała się raz w tygodniu w każdej parafii (SDK III, 5-7).

---

[792] R. Rak, *Koncepcje pastoralne*…, tamże. Por.: R. Rak, *Biskupa Herberta Bednorza koncepcja duszpasterstwa ludzi pracy*, WD 1984,6.

[793] A. Wuwer, *Zarys koncepcji duszpasterstwa robotników w myśli biskupa Herberta Bednorza*, w: I. Celary (red.), *Biskup Herbert Bednorz…*, s. 124.

[794] F. Gembała (oprac), Duszpasterstwo hoteli robotniczych, marzec 1965, VD II-1/65, AAKat 47/167.

[795] H. Bednorz, Słowo na zakończenie pielgrzymki kapłanów i kleryków, 27 sierpnia 1975, WD 1975,26.

[796] H. Bednorz, List Biskupa Katowickiego i Biskupów Pomocniczych do duchowieństwa diecezji, 30 kwietnia 1975, VD II-253/75, w: *Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim…*, s. 167.

[797] H. Bednorz, Dekret powołania Biskupiego Komitetu Pomocy Uwięzionym i Internowanym, 17 marca 1982, VD III-4/82, WD 1982, s. 83.

[798] B. Sobańska, A. Sobański, *Biskupi Komitet Pomocy Uwięzionym i Internowanym*, SSHT 22 (1989), s. 51-54.

[799] R. Rak, *Koncepcje pastoralne…*, tamże.

[800] H. Bednorz, Dekret powołania Wydziału Nauki Chrześcijańskiej, 4 stycznia 1975, VSz-4765/75.

Biskup apelował o ożywioną troskę o chorych parafian i tworzenie apostolstw chorych[801]. Zarządził odprawianie Mszy św. raz w roku w domach chorych, którzy przez rok nie opuszczają mieszkania, udzielając fakultetu binacji[802] oraz wydał normy dotyczące duszpasterstwa chorych w parafiach[803]. Dekretem zarządził, by intensywniejszą opieką objąć chorych w szpitalach, ustanawiając normy dla tej formy duszpasterstwa[804]. Polecił, aby w parafiach szczególną troską otoczyć ludzi starszych, zwłaszcza osamotnionych i zapomnianych przez bliskich[805]. W oparciu o uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej wydał również normy dotyczące duszpasterstwa trzeźwości[806].

Wśród chorych szczególną grupę stanowili niepełnosprawni, którym biskup Herbert poświęcił wiele czasu i energii, także jako krajowy opiekun duszpasterstwa głuchoniemych z ramienia Episkopatu[807]. Jego staraniem został utworzony w kurii katowickiej referat duszpasterstwa specjalnego, kierował nim ks. Konrad Lubos[808]. Był to pierwszy w Polsce tego rodzaju referat kurialny obejmujący niewidomych, głuchoniemych i umysłowo upośledzonych, a jego zadaniem było koordynowanie działań na rzecz niepełnosprawnych, organizowanie akcji duszpasterskich i katechetycznych na szczeblu diecezjalnym, budzenie inicjatyw oddolnych i aktywności w terenie, szkolenie kapłanów, alumnów, sióstr zakonnych i wiernych w zakresie problematyki niepełnosprawnych, a także publikacje tematyczne (SDK XV,1.3.3). Biskup Bednorz często osobiście uczestniczył w uroczystościach z udziałem niepełnosprawnych, powołał na terenie diecezji regionalne ośrodki duszpasterstwa specjalnego z wyznaczonymi duszpasterzami, uwrażliwiał wiernych na sprawy niepełnosprawnych i dowartościowywał ich samych. W katowickiej katedrze 20 czerwca 1983 roku odbyło się spotkanie papieża Jana Pawła II z inwalidami pracy. W Seminarium wprowadził wykłady o duszpasterstwie i katechizacji niepełnosprawnych oraz wysyłał alumnów na kursy duszpasterstwa i katechizacji głuchoniemych, a w 1984 roku utworzył Krąg „Effata"[809].

[801] H. Bednorz, Duszpasterz a apostolstwo chorych. Słowo wstępne na rozpoczęcie kursu apostolstwa chorych, WD 1979, s.97.
[802] H. Bednorz, Msze św. w domach chorych, 13 czerwca 1970, VH V-3399/70, WD 1970,14.
[803] H. Bednorz, Wskazania dotyczące ożywienia duszpasterstwa chorych w parafii, 9 września 1977, VD II-330/77, WD 1977,41.
[804] H. Bednorz, Dekret w sprawie uintensywnienia duszpasterstwa chorych w szpitalach, 16 grudnia 1976, VD II-294/76,WD 1977,10.
[805] H. Bednorz, Wskazania duszpasterskie dotyczące ludzi starszych wiekiem, 19 kwietnia 1978, VA I-5149, WD 1978,12.
[806] H. Bednorz, Duszpasterstwo trzeźwościowe, 26 lutego 1977, VZ-2347/77, WD 1977,20.
[807] K. Lubos, *Bp Herbert Bednorz – protektor duszpasterstwa specjalnego*, SSHT 22 (1989), s. 42.
[808] H. Bednorz, Dekret referenta duszpasterskiego kurii diecezjalnej dla spraw duszpasterstwa niewidomych, głuchoniemych i umysłowo upośledzonych: ks. Konrad Lubos, 29 stycznia 1958, PL 14-56/58.
[809] K. Lubos, *Bp. Herbert Bednorz – protektor*…, s. 42-47.

Duszpasterstwu ekumenicznemu synod diecezjalny pod przewodnictwem biskupa Bednorza poświęcił osobną uchwałę określającą kierunki i podstawy duszpasterstwa oraz sposoby zgodnego współżycia (SDK XVII). Do istotnych inicjatyw ekumenicznych biskupa Herberta Bednorza należały wizyty i spotkania ekumeniczne oraz ekumeniczne listy pasterskie, których oficjalnie liczy się piętnaście, jednak należy do nich dodać jeszcze kilka, których był autorem, choć nie były przez niego sygnowane[810]. „Ekumenizm chrześcijański to coś bardzo ważnego nie tylko dla hierarchii, ale także dla każdego człowieka, któremu leży na sercu jedność Kościoła" – pisał[811]. Przywiązywał wagę do obecności treści ekumenicznych w kształceniu kleryków, stąd od 1965 roku w śląskim seminarium organizowano dzień ekumeniczny oraz powstało pierwsze w Polsce seminaryjne koło ekumeniczne[812].

Osobne wskazania biskup katowicki opublikował w formie dyrektyw praktycznych, w których mocno zachęcał do wspólnej modlitwy o jedność chrześcijan[813]. Dla wspierania *starań o przywrócenie jedności chrześcijan biskup Herbert powołał pierwszą w Polsce* Diecezjalną Komisję Ekumeniczną, był jej przewodniczącym[814].

1.3 Charakterystyka posługi pasterskiej (arcy)biskupa Damiana Zimonia

1.3.1 Życie i posługa kapłańska

Damian Zimoń urodził się 25 października 1934 roku w Niedobczycach w powiecie rybnickim jako najstarszy syn górnika Ryszarda Zimonia i jego żony Anny z domu Kuźnik. Ochrzczony został w trzecim dniu po urodzeniu, tj. 28 października 1934 roku, w kościele parafialnym pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Niedobczycach[815]. W tym samym kościele w 1947 roku otrzymał sakrament bierzmowania, przyjmując imię Alojzy[816]. Rodzina Zimoniów mieszkała przy ulicy Korfantego 18 i była, jak zaświadczył proboszcz ks. Jan Tomala, „na wskroś katolicką"[817] oraz zakorzenioną w historii i tradycji śląskiej[818]. Ojciec był sztygarem w KWK Rymer w Niedobczycach, mama zajmowała się domem.

[810] A. Palion, *Ekumeniczny wymiar posługi biskupiej Herberta Bednorza*, Katowice 2011, s. 105.
[811] H. Bednorz, Słowo pasterskie z okazji Tygodnia Modlitw o Zjednoczenie Chrześcijan, 2 stycznia 1968, AAKat 47/279.
[812] A. Palion, *Herbert Bednorz*, „Oecumenica Silesiana" 2/2018, s. 118.
[813] H. Bednorz, Wskazania duszpasterskie dotyczące działalności ekumenicznej, 8 stycznia 1979, VA I-5187/79, WD 1979.6.
[814] H. Bednorz, Dekret o Diecezjalnej Komisji Ekumenicznej, 10 grudnia 1968, VS 647/68, WD 1968,6.
[815] Parafia Rzymskokatolicka Najświętszego Serca Pana Jezusa w Niedobczycach, świadectwo chrztu 176/34.
[816] Informacja abp. Damiana Zimonia podczas rozmowy 13 września 2023 roku.
[817] J. Tomala, Świadectwo moralności, 13 czerwca 1952, PZ 18/52.
[818] D. Zimoń, *Zostawiam wam moją nadzieję...*, s. 138-139.

W rodzinie było jeszcze trzech młodszych synów: Eugeniusz, Norbert, Bernard, i córka Urszula. Marysia zmarła w okresie niemowlęcym[819].

W latach 1942-1948 uczęszczał do siedmioklasowej Szkoły Powszechnej w Niedobczycach, która była najpierw szkołą niemiecką, a po wyzwoleniu polską. Po zdaniu egzaminu wstępnego został przyjęty do Szkoły Ogólnokształcącej Stopnia Podstawowego i Licealnego w Rybniku. Należał do sodalicji młodzieńców, często przystępował do sakramentów świętych, był ministrantem. Cieszył się dobrą opinią wśród parafian i księży, był widziany jako bardzo zdolny i utalentowany[820]. Brał udział w pozaszkolnych lekcjach religii, wykazywał na nich aktywność i zainteresowanie życiem religijnym[821]. Dużo czytał i był raczej samotnikiem[822]. Co miesiąc przystępował do spowiedzi i Komunii św. Szkołę średnią ukończył z bardzo dobrymi wynikami i 30 maja 1952 roku zdał egzamin dojrzałości w Szkole Ogólnokształcącej Męskiej w Rybniku[823].

Myśl o kapłaństwie po raz pierwszy pojawiła się u niego w czasie pierwszej Komunii św.[824]. Poważnie o kapłaństwie zaczął myśleć dwa lata przed wstąpieniem do seminarium i wtedy za namową kleryka – salwatorianina, zgłosił się do seminarium salwatorianów w Mikołowie[825], jednak nie poszedł tą drogą. Po maturze zgłosił się do Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie przy alei Mickiewicza 3 i rozpoczął też studia na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pociągała go praca dla drugich, zwłaszcza na ambonie[826]. Pierwszą tonsurę otrzymał podczas nieszporów 15 stycznia 1955 roku w kaplicy Seminarium w Krakowie przez posługę biskupa pomocniczego sandomierskiego Franciszka Jopa[827], który pełnił wówczas także funkcję wikariusza kapitulnego archidiecezji krakowskiej. Następnego dnia, także z rąk biskupa Jopa, otrzymał niższe święcenia ostiariatu i lektoratu podczas uroczystej Mszy św. w kaplicy seminaryjnej[828]. Święceń egzorcystatu i akolitatu udzielił mu bp Franciszek Jop 26 maja 1956 roku w kościele Świętych Piotra i Pawła

[819] D. Zimoń, *Ciągle tonę i chwytam się Jezusa. Z abp. Damianem Zimoniem rozmawiają Alina Petrowa-Wasilewicz i ks. Jerzy Szymik,* KSJ, Katowice 2002, s. 61.
[820] J. Tomala, Świadectwo moralności, 13 czerwca 1952, PZ 18/52.
[821] O. Niedziela, Świadectwo moralności katechety, 18 czerwca 1952, PZ 18/52.
[822] D. Zimoń, *Ciągle tonę i chwytam się Jezusa…*, s. 67.
[823] Przedmioty: j. polski, j. francuski, historia, nauka o Polsce i świecie współczesnym, nauka o społeczeństwie, biologia, geografia, geologia, astronomia, chemia, wychowanie fizyczne, przysposobienie sportowe, przysposobienie wojskowe SP. Ocenę dobrą uzyskał z czterech przedmiotów: j. łaciński, matematyka, logika, fizyka, z pozostałych ocenę bardzo dobrą, Odpis świadectwa dojrzałości z 1952 roku, PZ 18/52.
[824] D. Zimoń, *Zostawiam wam moją nadzieję...*, s. 145.
[825] D. Zimoń, *Ciągle tonę i chwytam się Jezusa…*, s. 64.
[826] J. Stroba, Kolokwium ze zgłaszającym się do seminarium, 19 sierpnia 1952, PZ 18/52.
[827] F. Jop, *Testimonium* pierwszej tonsury, 15 stycznia 1955, n. 371/55, PZ 18/55.
[828] F. Jop, *Testimonium* święceń ostiariatu i lektoratu, 16 stycznia 1955, n. 371/55, PZ 18/55.

w Krakowie[829]. Święcenia wyższe subdiakonatu otrzymał 17 listopada 1956 roku, a diakonatu 31 listopada tegoż roku[830]. Swoje pierwsze kazanie wygłosił jako diakon na Pasterce w 1956 roku. Gdy ukończył studia teologiczne w 1957 roku do wymaganego wieku kanonicznego brakowało mu 16 miesięcy i 3 dni[831]. Czekając na konieczną dyspensę, posługiwał jako diakon w Tychach, w parafii św. Marii Magdaleny[832]. Święcenia prezbiteratu otrzymał z rąk biskupa Juliusza Bieńka 21 grudnia 1957 roku w Katowicach. Mszę św. prymicyjną odprawił w Boże Narodzenie w kościele parafialnym w Niedobczycach, a kaznodzieją był ks. Stanisław Chwila[833].

Od stycznia 1958 roku został posłany jako wikariusz do parafii Świętej Marii Magdaleny w Tychach (1958-1962)[834], następnie do parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Pszowie (1962-1966)[835]. W 1963 roku cenzura nie dopuściła do wydrukowania w „Wiadomościach Diecezjalnych" jego referatu zatytułowanego „Jak wykorzystać na ambonie wiadomości podawane przez prasę świecką"[836]. Zgłaszając się do egzaminu proboszczowskiego, zaproponował pracę pod tytułem „Przeżycia religijne młodzieży w okresie dojrzewania", został on zatwierdzony[837], jednak nie został zrealizowany. Przy tej okazji proboszcz ks. Franciszek Pisulla wydał o nim świadectwo kapłana sumiennego i chętnego do pracy, odznaczającego się gruntownym wykonaniem zleconych zadań duszpasterskich, punktualnością i odpowiednim podejściem do ludzi[838]. Jako wikariusz w Pszowie organizował zabawy taneczne dla dzieci i młodzieży, wyświetlał filmy, prowadził Roraty[839].

W 1966 roku został wikariuszem w parafii Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach (1966-1967)[840]. W dwa lata później złożył pracę proboszczowską na temat

[829] F. Jop, *Testimonium* święceń egzorcystatu i akolitatu, 26 maja 1956, n. 3575/56, PZ 18/56.
[830] F. Jop, *Testimonium* święceń subdiakonatu, 17 listopada 1956, PZ 18/56.
[831] J. Stroba, Charakterystyka diakona Damiana Zimonia, 28 maja 1957, PZ 18/57. Biskup katowicki zwrócił się do prymasa Polski o konieczną dyspensę od wymaganego wieku dla 10 diakonów (VT II-1938/57). Dyspensy udzielone przez prymasa Wyszyńskiego na mocy specjalnych fakultetów Stolicy Apostolskiej wpłynęły jednak tylko dla 6 diakonów (VT II-1939/57). Właściwa dyspensa datowana na 10 sierpnia wpłynęła do Katowic dopiero 23 września (VT II-1983/57).
[832] D. Zimoń, *Ciągle tonę i chwytam się Jezusa…*, s. 100.
[833] D. Zimoń, *Ciągle tonę i chwytam się Jezusa…*, s. 103.
[834] J. Bieniek, Dekret wikariusza w Tychach,18 stycznia 1958, PZ 18-2/58.
[835] J. Bieniek, Dekret wikariusza w Pszowie, 21 lipca 1962, PZ 18-12/62.
[836] „Kuria Diecezjalna donosi, iż nie udało się wydrukować w „Wiadomościach Diecezjalnych" referatu Wiel. Księdza «Jak wykorzystać na ambonie wiadomości podawane przez prasę świecką». Wojew. Urząd Kontroli skreślił tę pożyteczną pozycję. z referatu atoli skorzystają alumni Śl. Seminarium Duchownego. Kuria Diecezjalna w każdym razie raz jeszcze serdecznie dziękuje za to przyjemne opracowanie tematu". J. Kurpas do D. Zimonia, 5 kwietnia 1963, VH I-3520/63 (PZ 18-14/63).
[837] D. Zimoń, Zgłoszenie do egzaminu proboszczowskiego, 22 lutego 1964, PZ 18-18/64.
[838] F. Pisulla, Świadectwo moralności dla ks. wikarego Damiana Zimonia, 1 kwietnia 1964, PZ 18-18/64.
[839] Mjr Rosowski, Meldunek specjalny do naczelnika Wydziału IV Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Katowicach, 3 marca 1966, w: D. Zimoń, *Zostawiam wam moją nadzieję...*, s. 149.
[840] J. Bieniek, Dekret wikariusza w Katowicach, 16 sierpnia 1966, PZ 18-20/58.

„Parafia jako wspólnota w Chrystusie". Otrzymała ona bardzo dobrą ocenę i sugestię od ks. Romualda Raka, by wydać ją drukiem.

Przed Bożym Narodzeniem 1967 roku ks. Damian Zimoń został mianowany adiutorem w parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach (1967-1969)[841]. Jesienią 1968 roku uzyskał zgodę na zapisanie się na Studium Pastoralne przy KUL „pod warunkiem, że nie ucierpi na tym duszpasterstwo parafialne"[842]. W kwestionariuszu wizytacyjnym z 1968 roku wizytator ks. Romuald Rak dopisał ręcznie notatkę: „Ks. Wik. Administrator Zimoń jest wybitnym duszpasterzem, ks. Prałat Maśliński nie szczędzi mu pochwał"[843]. W kolejnym roku biskup Herbert Bednorz mianował go pomocnikiem ojca duchownego kapłanów rocznika 1963 i 1964[844]. Został wybrany na sekretarza rady kapłańskiej diecezji katowickiej pierwszej kadencji (1969)[845].

Jesienią 1969 roku biskup katowicki mianował go wicerektorem Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie (1969-1975)[846]. W 1970 roku otrzymał nominację na członka Rady Duszpasterskiej Diecezji Katowickiej (1970-1985)[847]. W czerwcu 1971 roku uzyskał tytuł magistra teologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim[848]. Brał udział w pracach I. Synodu Diecezji Katowickiej jako członek komisji liturgicznej[849] oraz członek podkomisji socjologicznej w ramach komisji doktrynalnej[850]. Brał również udział w pracach Synodu Krakowskiej Prowincji Kościelnej jako przedstawiciel diecezji katowickiej[851].

W 1973 roku uzyskał na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie dyplom licencjata teologii, prezentując dysertację „Msze obrzędowe w mszale Pawła VI"[852]. Od 1974

841 H. Bednorz, Dekret adiutora w Katowicach, 19 grudnia 1967, PZ 18-22/67.
842 J. Kurpas, Reskrypt zezwalający na studia, 29 listopada 1968, PZ 18-24/68.
843 S. Maśliński, Załącznik do protokołu wizytacyjnego, 7 października 1968, PZ 18/68.
844 Funkcję ojca duchownego tych roczników sprawował ks. Franciszek Pisula. do obowiązków ojca duchownego kapłanów należało m. in. urządzanie dwa razy w roku dnia skupienia dla księży danych roczników, kontaktowanie się z nimi i spełnianie funkcji mediatora w przypadku nieporozumień między młodszą i starszą generacją księży. H. Bednorz, Dekret pomocnika ojca duchownego kapłanów rocznika 1963 i 1964: ks. Damian Zimoń, 24 marca 1969, VH II-3035/69 (PZ 18-25/69).
845 Zob.: Protokół z pierwszego zebrania Rady Kapłańskiej Diecezji Katowickiej, 10 lutego 1969, VA I-4366/69, AAKat 47/658.
846 H. Bednorz, Dekret wicerektora Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, 14 listopada 1969, VT II-1519/69 (PZ 18-27/69).
847 H. Bednorz, Dekret członka Rady Duszpasterskiej Diecezji Katowickiej, 12 marca 1970, VA I-4422/70 (PZ 18-28/70).
848 Katolicki Uniwersytet Lubelski, Dyplom ukończenia studiów magisterskich nr 825 (odpis), PZ 18-31/72.
849 H. Bednorz, Dekret członka Komisji Liturgicznej I. Synodu Diecezji Katowickiej, 4 lutego 1972, VA I-4529/72 (PZ 18-30/72).
850 H. Bednorz, Dekret członka Komisji Doktrynalnej – Podkomisja Socjologiczna I. Synodu Diecezji Katowickiej, 22 lutego 1972, VA I-4533/72 (PZ 18-29/72).
851 *Życiorys J.E. Księdza Biskupa – Nominata Dra Damiana Zimonia*, WD 1985,37.
852 Pontificia Facultas Theologica Cracoviae, *Diploma Licentiati in Sacra Theologia*, 20 Decembris 1973, PZ 18-49/86.

roku był członkiem kolegium redakcyjnego „Gościa Niedzielnego" i autorem publikacji[853]. W styczniu 1975 roku został powołany na członka Komisji Episkopatu dla Spraw Środków Społecznego Przekazu (1975-1985), a wkrótce potem także na członka Komisji Episkopatu dla Spraw Duchowieństwa (1975-1985), którą reprezentował na międzynarodowych obradach przedstawicieli rad kapłańskich Europy[854].

Z dniem 25 września 1975 roku został powołany na wikariusza – ekonoma[855], a 18 listopada na proboszcza parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach[856] oraz dziekana dekanatu Katowice–Centrum (1975-1981)[857]. Dziękując za pracę wicerektora w Seminarium, biskup Bednorz napisał: „Podziwiałem przez wszystkie lata, podczas których Ksiądz Dziekan pełnił seminaryjną funkcję, wielką gorliwość i zaangażowanie. Ślady, jakie Ksiądz Dziekan zostawił w formowaniu przyszłych kapłanów, przez wiele lat będą odczuwalne"[858]. W październiku 1975 roku ksiądz Zimoń został powołany na członka Diecezjalnej Rady *Pro Disciplina Seminarii* z zadaniem troski o właściwą formację wychowania seminaryjnego, by dawała ona gwarancję rzetelnej postawy przyszłego kleru diecezji[859]. Uroczystego wprowadzenia w urząd proboszcza dokonał bp Herbert Bednorz w dniu patronalnego święta parafii – 8 grudnia 1975 roku[860].

Jako proboszcz parafii mariackiej w Katowicach wprowadził głoszenie homilii podczas każdej Mszy św., także w tygodniu (1975 r.), rozwinął katechezę dorosłych, powołał nowe grupy katechetyczne oraz wprowadził możliwość spowiedzi „na dzwonek" codziennie do południa. Kościół był otwarty przez cały dzień i została przygotowana kaplica całodziennej adoracji Najświętszego Sakramentu. Jako proboszcz przeprowadził także remont kościoła, dostosowując wystrój do norm posoborowych (1976 r.). Zawarł umowę z ewangelikami dotyczącą cmentarza (1977 r.) oraz zorganizował w parafii nabożeństwo ekumeniczne (1979 r.), a na przełomie lat 70. i 80. rozpoczęto koncerty organowe. Rozwinięto wcześniej zorganizowaną pomoc charytatywną, także przy pomocy darów z RFN-u i referatu

[853] D. Zimoń, w: G. Polak, *Kto jest kim w Kościele*, KAI, Warszawa 1999, s. 434.
[854] *Życiorys J.E. Księdza Biskupa – Nominata Dra Damiana Zimonia*, WD 1985,37. D. Zimoń w: G. Polak, Tamże. Został tam wydelegowany przez abp. Strobę.
[855] H. Bednorz, Dekret wikariusza – ekonoma, 25 września 1975, LK 5-708/75 (PZ 18/75).
[856] H. Bednorz, Dekret proboszcza parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach, 25 września 1975, LK 5-712/75 (PZ 18/75).
[857] H. Bednorz, Dekret dziekana Dekanatu Katowice–Północ, 25 września 1975, VH I-5134/75 (PZ 18-33/75). W dekrecie zapisano nominację na dziekana dekanatu Katowice–Północ, taki dekanat jednak nie istniał, a parafia Niepokalanego Poczęcia NMP, w której proboszczem był ks. Zimoń, należała do dekanatu Katowice–Centrum, zob.: „Katalog diecezji katowickiej 1977", Katowice 1977, s. 107; H. Bednorz, Podziękowanie za pełnienie urzędu dziekana dekanatu Katowice–Centrum, 13 stycznia 1982, VH I-5970/82 (PZ 18-38/82).
[858] H. Bednorz, Podziękowanie za pracę wicerektora seminarium, 30 września 1975, PZ 18-34/75.
[859] H. Bednorz, Dekret do Rady *pro Disciplina Seminarii*, 4 października 1975, VA I-4945/75 (PZ 18/75).
[860] H. Bednorz, Dekret proboszcza parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach, 25 września 1975, LK 5-712/75 (PZ 18/75).

charytatywnego kurii diecezjalnej (1980-1982). Organizował liczne pielgrzymki oraz wyjazdy rekolekcyjne dla parafian, szczególnie dla dzieci i młodzieży (1979-1985)[861].

W kwietniu 1976 roku ksiądz Zimoń został przewodniczącym diecezjalnej komisji liturgicznej (1976-1985)[862]. W 1977 roku uzyskał stopień doktora teologii w zakresie liturgiki na Papieskim Wydziale Teologicznym w Krakowie[863]. Temat rozprawy doktorskiej, której promotorem był ks. prof. Wacław Schenk, brzmiał: „Uczestnictwo wiernych we Mszy św. na ziemiach polskich w XIX w."[864]. Ksiądz Zimoń należał do diecezjalnego komitetu organizacyjnego pielgrzymki Ojca Świętego Jana Pawła II do Katowic w 1983 roku[865]. Przez wiele lat prowadził wykłady z zakresu liturgiki oraz środków społecznego przekazu w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, Diecezjalnym Studium Pastoralnym, Diecezjalnym Studium Teologicznym oraz Diecezjalnym Studium Katechetycznym[866]. Jako arcybiskup i wielki kanclerz prowadził wykłady na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach[867].

Ks. Damian Zimoń publikował na łamach „Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych", „Ruchu Biblijnego i Liturgicznego", „Biblioteki Kaznodziejskiej", a zwłaszcza w „Gościu Niedzielnym" (Aneks 22). Interesowała go literatura, turystyka, narciarstwo[868].

1.3.2 Nominacja i realizacja urzędu biskupa diecezjalnego

Pismem z dnia 8 maja 1985 roku rada do spraw publicznych Kościoła powiadomiła prymasa Polski, że Ojciec Święty Jan Paweł II ustanowił ks. Damiana Zimonia biskupem diecezji katowickiej[869]. Z polecenia prymasa biskup nominat objął stolicę biskupią w Katowicach 18 czerwca w południe w kaplicy domu biskupiego przy ulicy Francuskiej

[861] Kalendarium parafii pw. Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach w latach proboszczowania ks. Damiana Zimonia (wypis z Kroniki Parafialnej pisanej własnoręcznie przez proboszcza ks. Damian Zimonia), w: A. Suchoń (red.), *Od wikarego do biskupa. Ks. Damian Zimoń w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach (1967-1969; 1975-1985)*, Katowice 2007, s. 5-14.

[862] H. Bednorz, Dekret przewodniczącego Diecezjalnej Komisji Liturgicznej, 21 kwietnia 1976, VA I-5032/76 (PZ 18/75).

[863] Pontificia Facultas Theologica Cracoviensis, *Diploma Doctoris Theologiae* N.18/77, 30 Iunii 1978 (błędny zapis roku na dyplomie: zamiast MCMLXXVII wpisano MCMLXXVIII), VH II-3311/77 (PZ 18-35/77).

[864] Tamże.

[865] H. Bednorz, Dekret członka Komisji Duszpastersko-Liturgicznej Diecezjalnego Komitetu ds. Duszpasterskiego i Organizacyjnego przygotowania pielgrzymki Ojca Świętego Jana Pawła II do Katowic, 4 maja 1983, VD II-675/83 (PZ 18/83).

[866] *Życiorys J.E. Księdza Biskupa – Nominata Dra Damiana Zimonia*, WD 1985,37.

[867] L. Szewczyk, *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000-2005*, KSJ, Katowice 2005, s. 219.

[868] D. Zimoń, Ankieta „Kto jest kim w województwie katowickim '95", PZ 18/95. Por.: G. Polak, tamże. Por.: G. Polak (red.), *Leksykon Kościoła katolickiego w Polsce*, KAI, Warszawa 2003, s. 61.

[869] J. Glemp do D. Zimonia, 18 czerwca 1985 (1772/85), PZ 18-41/85, WD 1985,36. Jan Paweł II, Bulla prekonizacyjna, PZ 18-42/85, WD 1985,35.

w obecności biskupów pomocniczych, wikariusza sądowego i kapituły katedralnej[870]. Jednocześnie zatwierdził na dotychczasowych urzędach wikariuszy generalnych oraz wszystkie osoby pracujące w kurii i instytucjach diecezjalnych[871]. Święcenia biskupie i ingres wyznaczono na koniec czerwca. Jako zawołanie biskupie przyjął słowa z Listu św. Pawła do Koryntian: „Głosimy Chrystusa ukrzyżowanego" (1Kor 1,23), ponieważ krzyżem jest naznaczonych wielu diecezjan z powodu trudnych warunków życia[872]. W herbie biskupim umieścił rybę – symbol rodzinnej ziemi rybnickiej, oraz znak rodziny Odrowążów, z której pochodził św. Jacek, patron (archi)diecezji katowickiej[873]. Symbolika herbu oznacza: z pierwszej ziemi wyszedłem, a do drugiej zostałem posłany; w pierwszej ujrzałem światło, drugiej mam je nieść[874].

W dniu konsekracji w kaplicy kurii diecezjalnej złożył wobec Prymasa Polski, kardynała Józefa Glempa przysięgę wierności Stolicy Apostolskiej oraz wyznanie wiary (KPK 833 n.3)[875]. Święcenia biskupie przyjął w uroczystość św. św. Apostołów Piotra i Pawła, 29 czerwca 1985 roku w katedrze Chrystusa Króla w Katowicach. Konsekratorem był kardynał Józef Glemp, Prymas Polski, on też wygłosił homilię[876]. Współkonsekratorami byli: arcybiskup krakowski – Franciszek Macharski, metropolita poznański – abp. Jerzy Stroba oraz biskup pomocniczy katowicki – Józef Kurpas[877]. Słowo biskupa Zimonia po konsekracji było przede wszystkim słowem wdzięczności dla duchownych i świeckich oraz wyrazem wierności biskupa katowickiego i Kościoła katowickiego wobec papieża[878]. Po uroczystościach został przesłany

[870] W. Skworc, Protokół z objęcia rządów diecezją katowicką, 19 czerwca 1985, VA I-5514/85. Zob.: J. Kurpas, J. Zimniak, C. Domin, Panowanie Twoje trwa na wieki, Alleluja. Komunikat o konsekracji nowego Biskupa Katowickiego Księdza dra Damiana Zimonia, VA I-5513/85, WD 1985,37. Zob.: S. Tkocz, *Ks. doktor Damian Zimoń biskupem katowickim*, GN 26/1985, s. 1.

[871] W. Skworc, Protokół z objęcia rządów diecezją katowicką, 19 czerwca 1985, VA I-5514/85.

[872] D. Zimoń, Pismo do Instytutu Historii Kościoła KUL, 21 listopada 1989, PZ 18/89.

[873] Autorem koncepcji herbu był docent Maciej Bieniasz z Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, Projekt graficzny wykonał artysta Wiktor Ostrzołek.

[874] D. Zimoń, Pismo do Instytutu Historii Kościoła KUL, 21 listopada 1989, PZ 18/89.

[875] *Iusurandum fidelitatis ab iis dandum qui episcopi titulares nominati sunt*, Katowice 29 czerwca 1985, PZ 18/85.

[876] J. Glemp, Idziesz do Ludu śląskiego. Homilia wygłoszona podczas uroczystości konsekracji Biskupa Katowickiego, WD 1985,40.

[877] *Testimonium* święceń biskupich, 29 czerwca 1985, VA I-5517/85, WD 1985,43. H. Piecha, F. Szpor, *Program i sprawozdanie z uroczystości konsekracji ks. bp. Ordynariusza dra Damiana Zimonia*, WD 1985,39.
Na konsekrację przybyli: biskup częstochowski Stanisław Nowak, biskup kielecki Stanisław Szymecki, biskup tarnowski Jerzy Ablewicz, biskup gorzowski Wilhelm Pluta, biskup Aachen Klaus Memmerle oraz biskupi pomocniczy: bp Tadeusz Rybak, bp Jan Wieczorek, bp Kazimierz Górny, bp Jan Pietraszko, bp Mieczysław Jaworski, bp Paweł Socha, bp Piotr Hemperek, zob.: H. Piecha, F. Szpor, *Program i sprawozdanie…*, tamże.

[878] D. Zimoń, Słowo Biskupa Katowickiego po konsekracji, WD 1985,41.

telegram biskupów pomocniczych do Ojca Świętego[879]. W dniu konsekracji bp Zimoń otrzymał w darze od „Kirche in Not" z Königsten samochód osobowy marki Audi 80 Turbo-Diesel[880].

Następnego dnia, w niedzielę 30 czerwca 1985 roku, odbył ingres do katedry Chrystusa Króla w Katowicach[881]. Przemawiając w dniu ingresu, bp Zimoń oddał hołd swoim poprzednikom i wyraził wdzięczność kapłanom – współpracownikom biskupa, podkreślił rolę śląskiej rodziny jako kuźni wiary, wskazał na Chrystusa ukrzyżowanego, który jest Bożą mocą i mądrością, a swoje pasterzowanie złożył w ręce Matki Bożej – Pani Piekarskiej.[882] Przemówienie to stanowiło program pasterskiej posługi, którego głównym założeniem było „kontynuowanie działalności duszpasterskiej i społecznej dotychczasowych biskupów katowickich, a zwłaszcza […] poprzednika"[883]. Tego samego dnia biskup Zimoń odprawił uroczystą Mszę św. w parafii mariackiej w Katowicach, gdzie posługiwał przez ostatnie dziesięć lat[884]. Uroczyste pożegnanie z parafianami odbyło się 3 września podczas Mszy św., a na zakończenie biskup Zimoń otrzymał krzyż biskupi jako dowód wdzięczności i przywiązania[885].

W związku z konsekracją i objęciem diecezji otrzymał wiele listów gratulacyjnych, m. in. od ministra Adama Łopatki – kierownika Urzędu do Spraw Wyznań[886], wojewody katowickiego – Tadeusza Wnuka[887], wojewody bielskiego – Stanisława Łuczkiewicza[888], grona pedagogicznego I Liceum im. Powstańców Śląskich w Rybniku, którego jest absolwentem[889], przeoryszy Karmelu z Wrocławia – S.M. Joanny Teresy od Krzyża[890], prepozyta generalnego

879 Telegram księży biskupów pomocniczych do Ojca Świętego Jana Pawła II, WD 1985,42.
880 D. Zimoń do dyrektora *Kirche in Not*, 30 czerwca 1985, VC III-325/85 (PZ 18/85). W liście tym wyznał, że chociaż posiada prawo jazdy, to nie był dotychczas z zasady posiadaczem samochodu.
881 H. Piecha, F. Szpor, *Program i sprawozdanie…*, tamże.
882 D. Zimoń, Przemówienie w dniu ingresu do katedry, WD 1985,45.
883 „W Kościele Katowickim istnieje ciągłość wiary i działania, ciągłość nauczania i pasterzowania, ciągłość wpisana w te same od początku środki uświęcenia – Słowo Boże i sakramenty św.", tamże.
884 A. Suchoń (red.), *Od wikarego do biskupa…*, s. 15.
885 Tamże.
886 A. Łopatka do D. Zimonia, 30 czerwca 1985, PZ 18-46/85. W odpowiedzi bp Zimoń napisał: „Wzorem Poprzednika na stolicy biskupiej katowickiej, pragnę służyć Kościołowi i Ojczyźnie. Służba ta wyrazi się w codziennym, biskupim posługiwaniu pracowitemu ludowi Górnego Śląska, którego celem jest szeroko pojęte dobro człowieka", zob.: D. Zimoń do A. Łopatki, 12 lipca 1985, PZ 18-46/85.
887 T. Wnuk do D. Zimonia, 19 czerwca 1985, PZ 18-46/85.
888 S. Łuczkiewicz do D. Zimonia, 19 czerwca 1985, PZ 18-46/85. W odpowiedzi bp Zimoń napisał: „Jestem szczególnie wdzięczny za wyrażoną gotowość, aby tak, jak dotychczas, wszystkie problemy były rozwiązywane w duchu zrozumienia i w atmosferze życzliwości. Człowiek i jego szeroko pojęte dobro, któremu Kościół pragnie służyć, to płaszczyzna spotkania i współdziałania na linii Kościół-Państwo. Wyrażam nadzieję, że to właśnie *principium* będzie towarzyszyło wszystkim naszym poczynaniom". D. Zimoń do S. Łuczkiewicza, 7 lipca 1985, PZ 18-46/85.
889 D. Zimoń, Podziękowanie dla nauczycieli i wychowawców I Liceum im. Powstańców Śląskich, 2 lipca 1985, PZ 18-46/85.
890 S.M. Joanna Teresa od Krzyża do D. Zimonia, 29 czerwca 1985, PZ 18-46/85. W odpowiedzi bp Zimoń napisał: „Jest moją wielką troską, aby budowa tego klasztoru [w Katowicach] postępowała szybko naprzód, by jak najprędzej diecezja katowicka, przede wszystkim zaś praca duszpasterska kapłanów, mogła być

jezuitów – Petera Hansa Kolvenbacha SJ[891], biskupa Mbali w Zambii – Adolfa Fürstenberga[892], biskupa Lusaki w Zambii – Adriana Mung'andu[893]. Biskup katowicki Damian Zimoń początkowo zamieszkał w budynku kurii diecezjalnej przy ul. Henryka Jordana 39, a później w domu biskupim przy ul. Francuskiej 47.

W Konferencji Episkopatu Polski był opiekunem duszpasterstwa głuchych w Polsce (1986-2011)[894]; przewodniczył Komisji Duszpasterstwa Ogólnego (1989-2006)[895]; został wybrany na członka Rady Głównej/Rady Stałej (1989-2007)[896], członka Komisji Duchowieństwa (-2016)[897], członka Komisji ds. Duszpasterstwa Ludzi Pracy, członka Komisji ds. Kontaktów z Episkopatem Niemiec (1995-2011) oraz Rady ds. Ekumenizmu. W 1994 roku z nominacji papieża Jana Pawła II brał udział w IX Synodzie Biskupów w Rzymie na temat: Życie konsekrowane i jego posłannictwo w Kościele i świecie"[898]. Był członkiem Komisji Głównej II. Synodu Plenarnego oraz Krajowego Komitetu Roku Jubileuszowego 2000 (1998-2000)[899].

1.3.3 Realizacja zadań metropolity katowickiego

19 marca 1992 roku papież Jan Paweł II podniósł diecezję katowicką do rangi archidiecezji, a bp Damian Zimoń został mianowany pierwszym metropolitą katowickim[900].

wzbogacona modlitwą i ofiarą Sióstr Karmelitanek". D. Zimoń do S.M. Joanny Teresy od Krzyża, 11 lipca 1985, PZ 18-46/85.

891 P.H. Kolvenbach SJ do D. Zimonia, 26 czerwca 1985, PZ 18-46/85.

892 A. Fürstenberg do D. Zimonia, 29 lipca 1985, PZ 18-46/85. W odpowiedzi bp Zimoń napisał: „Pragnę zapewnić o mojej wielkiej uwadze poświęconej dziełu misyjnemu Kościoła. Dlatego ucieszyłem się, gdy dowiedziałem się o dobrej pracy misyjnej wszystkich czterech kapłanów z diecezji katowickiej". D. Zimoń do A. Fürstenberga, 20 września 1985, PZ 18-46/85.

893 A. Mung'andu do D. Zimonia, 4 września 1985, PZ 18-48/85. W odpowiedzi bp Zimoń napisał: „Świadomy dawnych i bliskich relacji pomiędzy Kościołami Lusaki i Katowic, staram się otaczać troską rozwój chrześcijaństwa ich obu. Co więcej, doskonale rozumiem Twoje problemy spowodowane brakiem księży, ponieważ ten sam problem pojawił się w życiu Kościoła na naszym terenie. Jego źródłem jest przeogromny napływ robotników z innych części Polski na Górny Śląsk. Proszę Pana, aby pomógł nam rozwiązać ten problem w przeciągu kilku lat. Mam nadzieję, że być może po tym stworzy On także realne szanse wysłania z diecezji katowickiej kolejnego misjonarza. Módlmy się wspólnie o tę łaskę pańską". D. Zimoń do A. Mung'andu, 25 października 1985, PZ 18-48/85.

894 „Serdecznie proszę, aby Ksiądz Biskup zechciał przyjąć pod swoją opiekę tę liczną rzeszę głuchoniemych i kontynuować dzieło swojego Poprzednika. Przemawia za tym i ta racja, że Krajowa Centrala Duszpasterstwa Głuchoniemych ma swoją siedzibę w Kurii Katowickiej". J. Glemp do D. Zimonia, 21 grudnia 1985, PZ 18-50/86.

895 Komunikat z 233 konferencji plenarnej KEP, 9 marca 1989, PZ 18-77/89, WD 1989,15. Zob.: D. Zimoń do P. Kurzeli, 29 sierpnia 2006, PK 212-45/06.

896 Komunikat z 233 konferencji plenarnej KEP, 9 marca 1989, PZ 18-66/89, WD 1989,15. J. Michalik do D. Zimonia, 10 października 2007, PZ 18/07.

897 S. Gądecki do D. Zimonia, 17 października 2016, PZ 18-123/16.

898 Sekretariat Stanu Stolicy Apostolskiej do D. Zimonia, 17 sierpnia 1994, PZ 18/94. Zob.: WA 1994,85.

899 P. Libera do D. Zimonia, 26 maja 1998, PZ 18-109/98.

900 Jan Paweł II, Bulla nominacyjna, 25 marca 1992, PZ 18-96/92, WD 1992,77. Por.: J. Kowalczyk, Powiadomienie o ustanowieniu katowickiej prowincji kościelnej i mianowaniu biskupa diecezjalnego Damiana Zimonia arcybiskupem metropolitą katowickim, WD 1992,31.

Paliusz otrzymał z rąk Jana Pawła II w bazylice watykańskiej, w siódmą rocznicę swoich święceń biskupich, 29 czerwca 1992 roku[901].

Arcybiskup Zimoń konsekrował biskupów pomocniczych katowickich: bp. Gerarda Bernackiego (16 kwietnia 1988)[902], bp. Stefana Cichego (12 września 1998)[903] i bp. Józefa Kupnego (4 lutego 2006)[904]. Był współkonsekratorem bp. Józefa Zawitkowskiego (9 czerwca 1990)[905] i bp. Andrzeja Czai (29 sierpnia 2009) oraz biskupów pomocniczych katowickich: bp. Marka Szkudły (6 stycznia 2015)[906], bp. Adama Wodarczyka (6 stycznia 2015)[907] i bp. Grzegorza Olszowskiego (12 września 2018)[908].

Został członkiem Zakonu Rycerskiego Grobu Bożego w Jerozolimie w randze Komandora z Gwiazdą[909]. Był uhonorowany szeregiem regionalnych wyróżnień, m. in.: jako pierwszy Diamentowym Laurem Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach (1992)[910], Nagrodą im. Karola Miarki (1999)[911], Śląską Nagrodą im. Juliusza Ligonia (2002)[912], Nagrodą

[901] Dokument nadania paliusza arcybiskupowi metropolicie katowickiemu, WD 1992,78. Zob.: D. Zimoń, Słowo z okazji wręczenia paliusza przez Jana Pawła II w dniu 29 czerwca 1992r., WD 1992,89. Zob.: A. Stopka, *Paliusze*, GN 28/1992, s. 7. Paliusze otrzymało 30 nowych metropolitów, w tym z Polski: abp H. Muszyński, (Gniezno), abp. E. Kisiel (Białystok), abp s. Nowak (Częstochowa), abp T. Gocłowski (Gdańsk), abp B. Pylak (Lublin), abp M. Przykucki (Szczecin), abp E. Piszcz (Bydgoszcz). Zob.: AAS 84 (1992), s. 409-411.

[902] *Testimonium consecrationis episopalis Exc.mi D.ni Episcopi Gerardi Bernacki*, 16 Aprilis 1988, WD 1988, 22.

[903] *Testimonium consecrationis episopalis Exc.mi D.ni Stephani Cichy*, 12 Septembris 1998, VA I-6293/98.

[904] *Testimonium consecrationis episopalis Exc.mi D.ni Iosephi Kupny*, 4 Februarii 2006, VA I-6741/06, WA 2006, 22. Zob.: K.R. Prokop, *Sukcesja święceń biskupich pasterzy Kościoła katowickiego (1925/1926-2005/2006)*, SSHT 39/2 (2006) s. 409.

[905] Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej w roku 1990, WD 1990,108.

[906] *Testimonium consecrationis episopalis Exc.mi D.ni Marcum Szkudło*, 6 ianuarii 2015, VA I-7542/15

[907] *Testimonium consecrationis episopalis Exc.mi D.ni Adam Wodarczyk*, 6 ianuarii 2015, VA I-7543/15

[908] *Testimonium consecrationis episopalis Exc.mi D.ni Gregorii Olszowski*, 12 septembris 2018, VA I-7906/18.

[909] C*SSH - Komandor z Gwiazdą – Wielki Oficer: www.oessh.opoka.net.pl [dostęp: 2023-06-27].

[910] Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach nagradza laurami ludzi nieprzeciętnych, wyróżniające się firmy, organizacje i instytucje, które aktywnie i skutecznie włączyły się w proces tworzenia gospodarki rynkowej, jej restrukturyzacji oraz dostosowania do standardów europejskich. Nagroda przyznawana od 1992 roku, www.rig.katowice.pl [dostęp: 2023-06-27]. Arcybiskup Zimoń otrzymał nagrodę „jako dowód uznania autorytetu Kościoła Katolickiego i Arcypasterza Archidiecezji Katowickiej w podziękowaniu za trud i ofiarność w kształtowaniu postaw etycznych i moralnych mieszkańców tej ziemi, w tym szczególnie środowisk gospodarczych, organizując m. in. dwuletnie studium Nauki Społecznej, w dowód uznania za spożytkowanie swojego autorytetu w negocjacjach służących spokojowi społecznemu w dużych zakładach naszego regionu, w szczerej wdzięczności za całokształt działań charytatywnych dla ludzi potrzebujących z całej Polski, w tym głównie za pomoc w wyposażeniu w sprzęt i lekarstwa szpitali i centrów kardiochirurgii Katowic – Ochojca i Zabrza z prośbą o dalsze wspieranie wysiłków na rzecz integracji ludzi i programów służących poprawie coraz trudniejszych warunków życia społeczności lokalnych w celu stworzenia realnej nadziei na godne życie", PZ 18/92.

[911] Nagroda przyznawana od 1983 roku osobom indywidualnym za upowszechnianie kultury i nauki na Górnym Śląsku, pl.wikipedia.org [dostęp: 2023-05-01]. Arcybiskup Zimoń otrzymał nagrodę „za wybitny dorobek wzbogacający wartości kultury regionu i kraju", PZ 18/99, zob.: GN 45(1999), s. 1.

[912] Nagroda przyznawana od 1983 roku przez Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana" (wcześniej PAX) za wybitne osiągnięcia w pracy dla Śląska, www.pl.wikipedia.org [dostęp: 2023-05-01]. Arcybiskupowi Zimoniowi przyznano nagrodę „za mądrość, wielkie serce dla Śląska, umiłowanie człowieka i posługę duszpasterską, przepojoną szczególną wrażliwością społeczną", PZ 18-112/02.

im. Wojciecha Korfantego (2003)[913], jako pierwszy Śląskim Szmaragdem (2004)[914], Złotą Lampką Górniczą (2009)[915], Nagrodą im. bł. ks. Emila Szramka (2011)[916]. Otrzymał honorowe obywatelstwo miast: Rybnika (2000)[917], Chorzowa (2004)[918], Tychów (2004)[919], Piekar Śląskich (2005)[920], Katowic (2011)[921] i Rudy Śląskiej (2011)[922].

W latach 2001-2011 był wielkim kanclerzem Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego[923]. W 2007 roku nadano mu tytuł doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego[924]. Otrzymał Wielki Krzyż *Pro Piis Meritis* zakonu maltańskiego (2002), Złotą Odznakę

[913] Nagroda ustanowiona w 1993 roku przez Związek Górnośląski, honorująca wybitne postacie i instytucje zasłużone dla Górnego Śląska, www.pl.wikipedia.org [dostęp: 2023-05-02].

[914] Wyróżnienie przyznawane od 2004 roku wybitnym przedstawicielom Śląska przez diecezję katowicką Kościoła ewangelicko-augsburskiego. Arcybiskup Zimoń był pierwszym laureatem. Zob.: www.pl.wikipedia.org [dostęp: 2023-05-02].

[915] Otrzymują ją osoby związane z Ziemią Rybnicką, które przez swoją działalność kulturalną, społeczną i naukową rozsławiają Rybnik w kraju i na świecie. Wyróżnienie przyznano arcybiskupowi Zimoniowi „za nieustanne wspieranie rozwoju społecznego, naukowego i kulturalnego Śląska, a także za troskę o życie duchowe mieszkańców Archidiecezji Katowickiej", www.system.ekai.pl [dostęp: 2023-05-02].

[916] Coroczna nagroda ustanowiona w 2009 roku, przyznawana za działalność na rzecz Katowic w dziedzinach, które bliskie były zamordowanemu kapłanowi. Arcybiskup Zimoń otrzymał nagrodę „za konsekwentne budowanie wspólnoty ekumenicznej; duchowej przestrzeni życia miasta i współżycia społecznego na Górnym Śląsku", www.pl.wikipedia.org [dostęp: 2023-05-02].

[917] Rada Miasta Rybnika, Uchwała Nr 477/XXI/2000, 16 października 2000, www.bip.um.rybnik.eu [dostęp: 2023-04-19], PZ 18/00.

[918] „W uznaniu szczególnych zasług w nadaniu miastu patrona św. Floriana, sprowadzeniu relikwii św. Floriana do Chorzowa oraz promocję jego kultu wśród społeczności chorzowskiej, a także stałą więź duszpasterską z mieszkańcami Chorzowa, nadaje się księdzu Arcybiskupowi Damianowi Zimoniowi Honorowe Obywatelstwo Miasta Chorzowa". Rada Miasta Chorzów, Uchwała Nr XVIII/370/04, 25 marca 2004, www.bip.chorzow.eu [dostęp: 2023-04-19].

[919] Rada Miasta Tychy, Uchwała Nr 0150/XXVII/530/04, 25 listopada 2004, www.bip.umtychy.pl [dostęp: 2023-04-19], PZ 18/04.

[920] Rada Miasta Piekary Śląskie, Uchwała Nr XLIII/421/05, 20 października 2005, www.piekary.pl [dostęp: 2023-04-19].

[921] Rada Miasta Katowice, Uchwała Nr IX/136/11, 12 maja 2011, www.bip.um.katowice.pl [dostęp: 2023-04-19].

[922] Rada Miasta Ruda Śląska, Uchwała Nr PR.0007.255.2011, 24 listopada 2011, www.rudaslaska.bip.info.pl [dostęp: 2023-04-19].

[923] Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski w sprawie utworzenia i funkcjonowania Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, §3. 1., WA 2000,131.

[924] Senat Uniwersytetu Śląskiego, Uchwała z dn. 26 czerwca 2007, www.us.edu.pl [dostęp: 2023-05-02]. Promowany 27 listopada 2007 jako „Syn ziemi śląskiej, autor wybitnych dzieł o tematyce teologicznej i społecznej. Odważny propagator godności ludzi pracy, orędownik kształcenia humanistycznego i literackiego na Śląsku, przyjaciel Uniwersytetu Śląskiego". Z. Kadłubek, P. Wilczek, Archiepiscopus Damianus Zimoń Doctor Honoris Causa Universitatis Silesiae Catovicensis, Katowice 2007, PZ 18/07. D. Zimoń, Ewangelia źródłem nadziei. Wykład na Uniwersytecie Śląskim z okazji przyjęcia doktoratu honoris causa, 27 listopada 2007, WA 2007,131.Zob.: T. Sławek, Laudacja z okazji przyznania Księdzu Arcybiskupowi dr. Damianowi Zimoniowi, Metropolicie Katowickiemu godności doktora honoris causa Uniwersytetu Śląskiego, WD 2007,130.

Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego (2011)[925], Medal *Bene Merenti* Polskiego Towarzystwa Teologicznego (2017)[926] oraz inne liczne odznaki i wyróżnienia.

1.3.4 Rezygnacja z urzędu

Zgodnie z prawem Kościoła po ukończeniu 75 roku życia (KPK 401) złożył 14 czerwca 2009 roku rezygnację z urzędu, papież poprosił go jednak o kontynuowanie posługi[927]. 29 października 2011 roku Benedykt XVI ostatecznie przyjął jego rezygnację z obowiązków arcybiskupa metropolity katowickiego ustanawiając administratorem do czasu kanonicznego objęcia archidiecezji przez następcę[928].

[925] Odznaka nadawana od 2000 roku za wybitne zasługi osobom oraz instytucjom wyróżniającym się w działalności na terenie województwa śląskiego. „Za wybitne osiągnięcia na rzecz nauki, za wkład w kulturę Śląska i propagowanie godności ludzi pracy, w działalności na rzecz społeczności lokalnej i środowisk oraz w działalności charytatywnej", www.bip.slaskie.pl [dostęp: 2023-05-02].

[926] Polskie Towarzystwo Teologiczne uhonorowało abp. Zimonia „za twórczy wkład w kształtowanie polskiej teologii, m.in. za starania o utworzenie w Katowicach Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Śląskim", Sprawozdanie z walnego zebrania dn. 28 lutego 2017, www.ptt.net.pl [dostęp: 2023-05-02].

[927] J. Kowalczyk do D. Zimonia, 10 sierpnia 2009, WA 2009,83.

[928] Kongregacja ds. Biskupów, *Decretum de Administratoris Apostolici nominatione*, 29 Octobris 2011, PZ18-116/11. C. Migliore, Komunikat o przyjęciu rezygnacji abp. Damiana Zimonia i mianowaniu bp. Wiktora Skworca Metropolitą Katowickim, 29 października 2011, VA I-7053/11, WA 2011,80-82.

ROZDZIAŁ II.
URZĄD BISKUPA DIECEZJALNEGO W ŚWIETLE AKTUALNEGO PRAWODAWSTWA KOŚCIELNEGO

Urzędem kościelnym jest jakiekolwiek zadanie (*munus*) ustanowione na stałe mocą postanowienia Bożego lub kościelnego dla realizacji celu duchowego (KPK 145 §1). Tradycja chrześcijańska kojarzy każdy urząd (*officium*) ze służbą (*ministerium*) czy posługą (*diaconia*)[1]. To rozumienie urzędu płynie z soborowej nauki o jednym kapłaństwie Chrystusa, w którym uczestniczą wszyscy wierni[2]. Kościół, aktualizując kapłaństwo Chrystusa, pełni Jego urząd. Dla prawodawcy kościelnego tylko te posługi są urzędem, które odpowiadają normom kanonów 145 i 146[3]. Zasadniczym elementem urzędu kościelnego jest więc zadanie związane z prawami i obowiązkami ustanowione na stałe, z postanowienia Bożego lub kościelnego, dla realizacji celu duchowego. (KPK 145). Kanon nie wspomina o związku między urzędem kościelnym a władzą święceń i jurysdykcji, w praktyce jednak większość urzędów wymaga święceń[4].

Słowo „biskup" pochodzi od greckiego *episkopos* i łacińskiego *episcopus* i oznacza tego, który się opiekuje, troszczy, strzeże, broni, nadzoruje[5]. Apostoł Piotr używa tego tytułu w odniesieniu do Chrystusa, nazywając Go *episcopus animarum*[6], a Nowy Testament słowem tym określa zarówno dzisiejszych biskupów, jak i prezbiterów[7]. Zastrzeżenie tytułu dla urzędu biskupiego nastąpiło w drugim wieku[8].

Współcześnie biskupi to następcy apostołów z Bożego postanowienia (KPK 375 §1)[9] dzięki darowi Ducha Świętego, który został im dany. Urząd biskupa pochodzi od Chrystusa (KPK 330; KPK 375 §1)[10] i zajmuje w Kościele pierwsze miejsce wśród wszystkich posług. Dlatego ci, którzy z ustanowienia Bożego stali się następcami apostołów, pełnią ten urząd na mocy sukcesji apostolskiej sięgającej początków, co sprawia, że biskupi są prawdziwymi pasterzami Kościoła Bożego (por.: LG 20). Biskup ma w swoim Kościele partykularnym

---

1 J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz do Kodeksu prawa kanonicznego*, Pallottinum, Poznań 2003, t. I, s. 233.
2 LG 10.
3 J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 234.
4 P.V. Pinto, *Commento al Codice di Diritto Cannonico*, Libreria Editrice Vaticana 2001, s. 88.
5 R. Popowski, *Słownik grecko-polski Nowego Testamentu*, Warszawa 1997, s. 126.
6 Komentarz do 1P 2,25: „Chrystus bowiem jest biskupem, tj. stróżem, dozórcą i kierownikiem owiec swoich ku żywotowi wiecznemu", w: J. Wujek, *Biblia łacińsko-polska…*, Warszawa 1887, t. 4, s. 724 (przypis).
7 J. Krukowski (red.), *Komentarz do Kodeksu prawa kanonicznego*, t. II/1, Pallottinum, Poznań 2005, s. 230-231.
8 P.V. Pinto, *Commento*…, s. 229.
9 Zob.: CIC 329 §1; *Denzinger*, n. 1768; LG 20.
10 Urzędy ustanowienia Bożego to urząd papieski (KPK 330-333) i urząd Kolegium Biskupów (KPK 330, KPK 336, KPK 337), pozostałe są ustanowienia kościelnego.

spełniać zadania dobrego ojca i troskliwego pasterza (CD 16) wzorem Chrystusa – Dobrego Pasterza, który nie przyszedł, aby mu służono, lecz aby służyć (por.: Mt 20,28). Służba, jaką pełnią biskupi, polega na prowadzeniu powierzonych im ludzi do zbawienia, a przede wszystkim na przewodniczeniu im w imieniu Chrystusa[11].

Istotą biskupiego posługiwania jest nauczanie, uświęcanie i rządzenie (KPK 375 §1). Poprzez konsekrację biskupią udzielana jest pełnia świętego posługiwania, a sakra biskupia wraz z zadaniem uświęcania przynosi również zadanie nauczania i rządzenia (KPK 375 §2). Apostołowie ubogaceni specjalnym wylaniem Ducha Świętego zatroszczyli się o ustanowienie następców i przez włożenie rąk przekazali dar duchowy tym, którzy po ich śmierci kontynuują misję karmienia Kościoła słowem i łaską, aby misja ta, zgodnie z wolą Chrystusa, trwała aż do końca czasów[12]. Nauka Soboru zamyka wielowiekową dyskusję dotyczącą natury episkopatu, jako prawdziwego sakramentu, który wyciska własne znamię, różne od znamienia prezbiteratu. Jest to sakrament święceń udzielony w stopniu najwyższym[13], który jednoczy z Chrystusem w sposób wyjątkowy[14].

Biskupie zadanie uświęcania, nauczania i rządzenia może być sprawowane tylko w hierarchicznej wspólnocie z Głową Kolegium i jego członkami (KPK 375 §2). Urząd biskupi należy do wielu podmiotów, ale z woli Chrystusa ma być sprawowany w jednej wspólnocie. Pozwala to uniknąć nieporozumień i szkód dla Kościoła[15].

2.1 Władza biskupa diecezjalnego

Określenie „biskup diecezjalny" zastąpiło w nowym Kodeksie wcześniej używany tytuł *episcopus residentialis* i przysługuje tym biskupom, którym została powierzona jakaś diecezja (KPK 376). Pozostali biskupi nazywani są tytularnymi. Zostaje im przyznana diecezja aktualnie zniesiona, przez co nie sprawują w niej opieki duszpasterskiej[16]. Biskupi są widzialnym

[11] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 231.

[12] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 229.

[13] "*Modo rite consecravimus vos, venerabiles Fratres, Episcopos Sanctae Ecclesiae Dei, eveximus sane vos e presbyteriali ordine ad sacrae hierarchiae fastigia, ubi inest plenitudo potestatum; quarum alterae efficaciter spectant sanctificationem animarum, alterae virtualiter moderationem christiani populi. Hoc facientes, impressimus vobis sacramentalem notam, quam characterem vocant, modo quo maior fieri nequit, ut ad similitudinem Christi reapse configuremini*". Paulus VI, *Homilia habita in petriana basilica, ab ipso Summo Pontefice, quattuordecim sacrorum praesulum e variis terrarum orbis regionibus episcopali consecratione peracta, cum dies celebraretur sacris ecclesiae missionibus iuvandis*, 20 octobris 1963, http://w2.vatican.va/content/paul-vi/it/homilies/1963.index.html [dostęp: 28.12.2023].

[14] Por.: L. Chiappetta, *Il Codice di Diritto Canonico. Commento giuridico-pastorale*, Edizionu Dehoniane, Romae 1996, t.1, n. 1933.

[15] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 232.

[16] Wyjątkiem jest biskup koadiutor ustanowiony dla diecezji, w której aktualnie pełni urząd biskupi i zgodnie z KPK 403 §3 ma prawo następstwa, por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 229. Podczas prac nad nowym Kodeksem zastanawiano się nad zniesieniem pojęcia biskupa tytularnego. Ostatecznie zdecydowano się

źródłem i fundamentem jedności w swoich partykularnych Kościołach, uformowanych na wzór Kościoła powszechnego, w którym istnieje i z których się składa jeden i jedyny Kościół katolicki[17]. Z biskupem diecezjalnym zrównani są w prawie ci, którzy stoją na czele Kościołów partykularnych zrównanych z diecezją (KPK 381 §1; KPK 368)[18].

Biskupowi diecezjalnemu przysługuje władza (*potestas*) na terenie powierzonej mu diecezji oraz wobec własnych diecezjan (KPK 381 §1)[19]. Sprawowanie władzy to podejmowanie decyzji wiążących inne osoby, przez co kieruje się ich postępowaniem[20]. Jest to władza zwyczajna, własna i bezpośrednia. Zwyczajna (*ordinaria)* – ponieważ z mocy prawa złączona jest z urzędem biskupa (KPK 131 §1) i nabywa się ją przez objęcie urzędu, nie jest więc delegowana przez papieża[21]. Własna (*propria*) – ponieważ biskup diecezjalny wykonuje ją w imieniu Chrystusa na mocy otrzymanej konsekracji jako rzeczywisty pasterz, nie zaś w imieniu papieża[22]. Wprawdzie biskup diecezjalny podlega papieżowi, od którego otrzymał urząd, nie jest on jednak papieskim delegatem czy wikariuszem, ale bezpośrednim „wikariuszem Chrystusa". Bezpośrednia (*immediata*), ponieważ swój urząd sprawuje on sam bez pośredników, a kapłani i diakoni pomagają biskupowi i tworzą z nim jedno prezbiterium. Osobista (*personale*) – otrzymana od Chrystusa w momencie konsekracji jest zakotwiczona w jego osobie. Jej sprawowanie przysługuje biskupowi diecezjalnemu na mocy urzędu, jest jego osobistym obowiązkiem i uprawnieniem do rządzenia[23].

Do wykonywania władzy biskupiej konieczne jest trwanie w hierarchicznej wspólnocie z Biskupem Rzymu i członkami Kolegium Biskupów (KPK 375 §2)[24]. Nie wystarczy tu sama konsekracja, która jest ontologicznym źródłem władzy biskupiej, ale wymagana jest wspólnota hierarchiczna (KPK 336), a posiadana władza nie może być wykonywana, gdy brakuje zezwolenia Głowy Kolegium Biskupiego[25].

---

zachować ten tytuł z powodów historycznych oraz ze względu na postanowienia Soboru Watykańskiego II, zob.: Communicationes 18(1986), s. 81 i 118.

17 Por.: LG 23

18 Prałat i opat terytorialny, wikariusz i prefekt apostolski oraz administrator apostolski administratury na stałe erygowanej. Osoby te podlegają pewnym ograniczeniom swych praw i obowiązków, ze względu np. na brak święceń biskupich, zob.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1956-1957.

19 Zob.: LG 23,27; CD 8.

20 J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 212.

21 J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 240.

22 Por.: LG 27.

23 Por.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 241.

24 Por.: LG 21.

25 A.B. Poveda (red.), *Código de Derecho Canónico, ed. bilingüe, fuentes y comentarios de todos los cánones*, Valencia 2002, s. 178. Potrzeba misji kanonicznej (*canonica seu iuridica determinatio*) została potwierdzona przez papieża Pawła VI w *Nota esplicativa previa*, która została dołączona do schematu konstytucji *Lumen Gentium* przed jej przyjęciem, ponieważ bez koniecznego upoważnienia czynności sakramentalne byłyby niegodziwe, choć ważne (z wyjątkiem sakramentu pokuty, zgodnie z KPK 966 §1), akty rządzenia natomiast byłyby pozbawione skuteczności prawnej. Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 934.

Biskup diecezjalny w Kościele partykularnym posiada pełnię władzy (KPK 381 §1), podobnie jak Biskup Rzymu w całym Kościele. Jest to konsekwencja sakramentalnego charakteru episkopatu[26]. Na pełnię władzy rządzenia składa się władza ustawodawcza (*potestas legislativa*), władza sądowa (*potestas iudicialis*) i władza wykonawcza (*potestas exsecutiva*)[27].

Wyodrębnienie tych funkcji pozwala rozdzielić je na szczeblach zastępczych i przydzielać odrębnym podmiotom, sprawującym urzędy pomocnicze, przy zachowaniu jedności władzy, którą w Kościele partykularnym sprawuje biskup diecezjalny[28]. Organy pomocnicze wyposażone we władzę własną zastępczą w zakresie władzy wykonawczej, to wikariusz generalny (KPK 475) i wikariusz biskupi (KPK 476) oraz w zakresie władzy sądowniczej: wikariusz sądowy czyli oficjał i inni sędziowie diecezjalni (KPK 1420n). W sprawowaniu władzy rządzenia biskup musi respektować prawo Boże, wspólnotę hierarchiczną i prawa wiernych[29]. Władza ta może być ograniczona przez Biskupa Rzymu ze względu na dobro Kościoła lub wiernych (LG 23, PG 56).

Władza ustawodawcza biskupa jest stanowieniem prawa dla własnej diecezji i posiada charakter terytorialny (KPK 13 §1)[30]. Jest wykonywana osobiście (KPK 391 §2)[31] i nie może być delegowana[32]. Biskup diecezjalny jest więc jedynym ustawodawcą także wówczas, gdy działa poprzez synod diecezjalny. On sam podpisuje dekrety i deklaracje synodalne, które jedynie jego autorytetem mogą być promulgowane (KPK 466). Promulgacja ustaw partykularnych odbywa się w sposób określony przez ustawodawcę. Ustawy najczęściej są umieszczane w organie urzędowym i obowiązują po miesiącu od ogłoszenia, chyba że zaznaczono inaczej (KPK 8 §2)[33].

Ustawy to normy obowiązujące, rozumne, stałe, mające na uwadze dobro wspólne i ogłoszone przez kompetentnego ustawodawcę[34]. Ustawy wydawane przez biskupa

---

[26] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, II/1 s. 241.

[27] Biskupi w swojej diecezji stanowią prawo, sprawują sądy i kierują wszystkim w dziedzinie kultu i apostolatu, por.: LG 27.

[28] J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 221. Podział władzy w Kościele ma za cel lepsze jej funkcjonowanie i ochronę praworządności, podczas gdy podział władzy państwowej ma za cel ochronę praw obywatela, por.: Communicationes 1(1969), s. 83.

[29] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 241.

[30] W Kościele władzę ustawodawczą sprawuje papież (KPK 331), kolegium biskupów (KPK 336), biskupi diecezjalni i ci, którzy są z nimi w prawie zrównani, konferencje biskupów (KPK 455 §1), synody partykularne, kapituły generalne i prowincjalne kleryckich instytutów zakonnych lub stowarzyszeń życia apostolskiego na prawie papieskim.

[31] Zob.: CD 27.

[32] Prawo delegowania władzy ustawodawczej przysługuje jedynie władzy najwyższej: papieżowi i kolegium biskupów (KPK 135 §2).

[33] T. Pawluk, *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 1985, t.1, s. 221.

[34] T. Pawluk, *Prawo kanoniczne*…, t.1, s. 214-215.

diecezjalnego nie mogą być sprzeczne z prawem powszechnym, postanowieniami konferencji biskupów czy uchwałami synodu plenarnego, gdyż byłyby nieważne (KPK 135 §2)[35].

W odróżnieniu od władzy ustawodawczej władza sądowa może być sprawowana przez biskupa osobiście lub przez innych. Władza sądowa do rozpatrywania i rozstrzygania sporów albo stwierdzenia czy wymierzenia kary nie może być delegowana[36], gdyż jest związana z urzędem sędziego (KPK 135 §3). Biskup we własnej diecezji jest sędzią pierwszej instancji dla wszystkich spraw niewyjętych przez prawo (KPK 1419 §1). Kodeks nakłada na biskupa diecezjalnego obowiązek powołania wikariusza sądowego i sędziów (KPK 1420n).

Władza rządzenia, która nie należy do władzy ustawodawczej ani sądowej, nazywana jest wykonawczą lub administracyjną, co podkreśla jej funkcję i fakt, że sprawując ją, „wykonuje się prawo"[37]. Władza wykonawcza polega więc na stosowaniu prawa i ma bardzo szeroki zakres. Obejmuje ona wydawanie dekretów ogólnych i instrukcji, poszczególnych aktów administracyjnych (dekret, nakaz, reskrypt), udzielanie przywilejów i dyspens, ustanawianie urzędów, ich powierzanie lub usuwanie z nich, powierzanie zadań, zwalnianie z kar kościelnych, nadzór nad dyscypliną kościelną. Nie ogranicza się ona jednak wprost do stosowania prawa, gdyż jej cele wymagają nieraz decyzji nieuregulowanych prawem[38]. Władzę wykonawczą wobec swoich podwładnych biskup może wykonywać wszędzie. Przedmiotem władzy wykonawczej są podwładni na własnym terytorium czy też poza nim, nawet wówczas gdy sprawujący władzę nie przebywa na własnym terytorium (KPK 136). Wynika to z personalnego charakteru relacji, choć dla określenia, kto jest podwładnym biskupa, stosowane jest kryterium terytorialne i fakt stałego lub tymczasowego zamieszkania na terenie diecezji, w której biskup sprawuje rządy (KPK 107)[39]. Wolno ją wykonywać także względem podróżnych, gdy chodzi o udzielenie łaski bądź wykonanie tego, co wynika z ustaw powszechnych lub partykularnych, którym podlegają (KPK 136).

Biskup diecezjalny może władzę wykonawczą delegować zarówno do poszczególnych czynności jak i do ogółu spraw, chyba że prawo wyraźnie co innego zastrzega (KPK 137 §1). Racją delegowania władzy jest jej skuteczne wykonywanie[40]. Może być ona delegowana

---

35 Dotyczy to oprócz ustaw także zwyczajów nadrzędnych i dekretów wykonawczych do ustaw wyższego rzędu. O ich zgodności rozstrzyga Papieska Komisja Interpretacji Tekstów Prawnych (PCCCAI), por.: J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 221.

36 Władzę sądowniczą zwyczajną sprawuje papież, kolegium biskupów, Trybunał Roty Rzymskiej, Sygnatura Apostolska, biskupi diecezjalni i przełożeni Kościołów partykularnych zrównanych z diecezją, wikariusze sądowi, sędziowie diecezjalni i wyżsi przełożeni w kleryckich instytutach zakonnych i stowarzyszeniach życia apostolskiego na prawie papieskim, por.: J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 221-222.

37 Por.: J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 222.

38 Tamże.

39 Zob.: CD 8. Por.: J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 223.

40 J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 224.

jedynie osobom zdolnym do jej wykonywania, czyli tym, którzy otrzymali święcenia (KPK 129). Najwyższa władza kościelna może wyjąć spod władzy biskupa diecezjalnego niektóre sprawy, jednak w porównaniu z poprzednim kodeksem jest ich niewiele[41].

Władza biskupa diecezjalnego, ponieważ jest władzą zwyczajną, wygasa na skutek utraty urzędu, z którym jest złączona (KPK 143 §1). Utrata urzędu w przypadku biskupa może nastąpić wraz z osiągnięciem określonego prawem wieku, na skutek rezygnacji, przeniesienia, usunięcia lub pozbawienia (KPK 184 §1). Nie traci on zaś urzędu wskutek ustania władzy, która go nadała. Kodeks pio-benedyktyński nie znał utraty urzędu z powodu osiągniętego wieku. W obecnym Kodeksie prosi się kardynałów przełożonych dykasterii Kurii Rzymskiej, biskupów i proboszczów o złożenie rezygnacji wraz z ukończeniem 75 roku życia (KPK 401 §1)[42]. Wakans nie następuje jednak automatycznie, ale dopiero od momentu pisemnego zawiadomienia przez kompetentną władzę, tak w przypadku osiągnięcia wieku, jak i w przypadku rezygnacji (KPK 186). Do momentu otrzymania zawiadomienia nie wolno opuścić urzędu. Jest on sprawowany godziwie i ważnie bez względu na to, ile czasu upłynie od osiągnięcia przepisanego prawem wieku lub złożenia rezygnacji[43].

2.2 Kanoniczne objęcie diecezji

Powierzenie urzędu kościelnego to prowizja kanoniczna. Urzędu w Kościele nie można objąć inaczej jak tylko przez powierzenie (KPK 146)[44], konieczne jest więc kanoniczne nadanie i nie można go ważnie objąć samemu. Kanoniczna prowizja urzędu biskupa diecezjalnego składa się z trzech elementów: wyznaczenia osoby, nadania tytułu i kanonicznego objęcia diecezji.

Prawo mianowania biskupa przysługuje wyłącznie papieżowi (KPK 377 §1)[45]. Nadanie urzędu biskupa diecezjalnego może nastąpić tylko na dwa sposoby: poprzez swobodne nadanie (prowizja niezależna) lub zatwierdzenie wyboru (prowizja zależna)[46]. Nominat jest obowiązany

---

41 T. Pawluk, *Prawo Kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 2002, t. 2, s. 167.

42 J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 275.

43 Tamże.

44 Kanon ten nawiązuje do CIC 147 §1, przy czym zrezygnowano z §2. Poprzednia definicja nie przystawała do przewidzianego prawem objęcia urzędu przez przyjęcie wyboru, jak to ma miejsce w przypadku papieża. Zob.: J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 236. Więcej w: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 234-235.

45 Por.: CD 20.

46 Biskupi w pierwszych wiekach byli wybierani przez duchowieństwo albo lud, za aprobatą okolicznych biskupów lub metropolity, który konsekrował elekta. Począwszy od IV wieku praktyka ta była wykorzystywana przez władców, którzy ingerowali w obsadzanie urzędów. Od XIII wieku prawo ustanawiania biskupów zostało zastrzeżone papieżowi. Dziś biskupi Kościoła łacińskiego są z reguły mianowani przez Stolicę Apostolską, a przywilej wyboru biskupa przez kapitułę katedralną pozostał w niektórych diecezjach Niemiec, Austrii i Szwajcarii. Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t. 1, n. 1937.

przyjąć i wiernie wypełnić powierzony mu urząd (KPK 274 §2). W wybór biskupa nie mogą w żaden sposób ingerować władze świeckie (KPK 377 §5)[47]. Konkordat polski przewiduje poufne możliwie wczesne powiadomienie rządu przed ogłoszeniem nominacji (*Konkordat*, 7,3)[48].

Prawo nakłada obowiązek przedstawienia z każdej prowincji kościelnej przynajmniej co trzy lata *sub secreto* i po wspólnej naradzie listy prezbiterów, także członków instytutów życia konsekrowanego, zdatniejszych do biskupstwa, a następnie przesłania jej do Stolicy Apostolskiej (KPK 377 §2)[49]. Kandydat do biskupstwa ma się odznaczać niezachwianą wiarą i dobrymi obyczajami, pobożnością, gorliwością dusz, pasterską mądrością, roztropnością i ludzkimi cnotami, jak i pozostałymi przymiotami, które czynią go odpowiednim do wypełniania zleconego mu urzędu (KPK 378 §1)[50], a także dobrą opinią. Ponadto musi spełniać szereg wymogów formalnych: 35 lat życia i co najmniej 5 lat kapłaństwa, doktorat lub przynajmniej licencjat z Pisma Świętego, teologii lub prawa kanonicznego, uzyskany w instytucie studiów wyższych zatwierdzonym przez Stolicę Apostolską, lub posiadać prawdziwą biegłość w tych dyscyplinach[51]. Ostateczną decyzję odnośnie do zdatności kandydata podejmuje Stolica Apostolska (KPK 378 §2).

Jeśli kandydat promowany przez Stolicę Apostolską nie ma święceń biskupich, powinien przyjąć sakrę w ciągu trzech miesięcy od otrzymania pisma apostolskiego (KPK 379)[52]. Przed objęciem urzędu oprócz przyjęcia sakry nominat winien złożyć wyznanie wiary oraz przysięgę wierności osobiście lub wobec delegata Stolicy Apostolskiej (KPK 833, n.3). Przysięgę składa się według formuły zatwierdzonej przez Stolicę Apostolską (KPK 380).

Dla skutecznego objęcia diecezji, oprócz sakry biskupiej i misji kanonicznej, wymaga się kanonicznego objęcia urzędu. Jedynie w ten sposób biskup staje się głową cząstki Ludu Bożego i może skutecznie sprawować władzę rządzenia[53]. Do czasu kanonicznego objęcia

---

47 Zob.: CD 20.

48 „W odpowiednim czasie poprzedzającym ogłoszenie nominacji biskupa diecezjalnego Stolica Apostolska poda jego nazwisko do poufnej wiadomości Rządu Rzeczypospolitej Polskiej. Dołożone zostaną starania, aby to powiadomienie nastąpiło możliwie wcześnie". Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską, podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. Dz.U. 1998 nr 51 poz. 318, w: W. Góralski, *Konkordat polski 1993,* Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1998, s. 161.

49 Kongregacja Konsystorialna wydała w tej sprawie szczegółowe przepisy, osobne dla różnych krajów. Dla Kościoła w Polsce pierwszy dekret wydano w 1921 roku, zob.: AAS 12 (1921), s. 430-432. Nowe przepisy szczegółowe zawiera dekret Rady do Spraw Publicznych Kościoła, zob.: AAS 64 (1972), s. 386-391.

50 Zob.: CIC 331 §1; LG 21,23,25.

51 Ustawodawca pominął wymóg pochodzenia z prawego małżeństwa i podwyższył wymagany wiek z 30 do 35 lat, por.: CIC 331 §1.

52 Por.: LG 21.

53 Por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 234.

diecezji biskup nominat nie może ingerować w wykonywanie powierzonego sobie urzędu, może natomiast sprawować urzędy, które dotychczas pełnił (KPK 382 §1; KPK 409 §2)[54].

Promowany na biskupa diecezjalnego powinien objąć urząd w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania pisma apostolskiego lub w ciągu czterech miesięcy jeśli nie jest jeszcze konsekrowany (KPK 328 §2). Określenie terminów ma na celu skrócenie wakansu, który zawsze jest niebezpieczny, a czasem wręcz szkodliwy[55]. Jest to jednak czas użyteczny (KPK 201 §2). Każda legalna przyczyna usprawiedliwia przedłużenie tego terminu[56].

Kanoniczne objęcie diecezji odbywa się na podstawie pisma apostolskiego, które należy przedstawić kolegium konsultorów w obecności kanclerza kurii, on zaś fakt ten dokumentuje (KPK 382 §3). W przypadku nowo erygowanych diecezji, które nie posiadają jeszcze kolegium konsultorów, pismo apostolskie podaje się do publicznej wiadomości w kościele katedralnym wobec duchowieństwa i wiernych, a protokół sporządza prezbiter – najstarszy z obecnych[57]. Tak w jednym, jak i w drugim przypadku pismo apostolskie przedstawia się osobiście lub przez pełnomocnika (KPK 382 §3). Formalności te nie są wymagane do ważności objęcia diecezji. Mogą zostać zmienione lub dodane, jednak bezwzględnie konieczne jest przedstawienie autentycznego listu apostolskiego oraz sporządzenie protokołu[58].

Kanoniczne objęcie diecezji powinno mieć charakter liturgiczny i odbywać się w kościele katedralnym w obecności duchowieństwa i wiernych świeckich (KPK 382 §4) z zachowaniem odpowiednich ceremonii[59]. Liturgiczne objęcie diecezji jest zalecane, a więc nie jest konieczne. Słuszna przyczyna może wymagać innego miejsca objęcia diecezji, jednak uroczystość liturgiczna uświęca ten akt i daje możliwość bezpośredniego nawiązania relacji między wiernymi i prezbiterami a nowym pasterzem[60].

---

54 Zob.: CD 26. Zakaz ten nie jest opatrzony sankcją uniezdolniającą lub unieważniającą, stąd naruszenie go nie pociąga za sobą nieważności a tylko niegodziwość aktu, zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 243.

55 Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n.1960.

56 Gdy nominat jest chory lub musi dokończyć zadania zlecone przez Stolicę Apostolską, metropolitę lub konferencję episkopatu, por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 234.

57 Zgodnie z *Kodeksem pio-benedyktyńskim* pismo przedstawiano kapitule katedralnej w obecności jej sekretarza lub kanclerza kurii, zob.: CIC 334 §3.

58 Por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 234.

59 *Caeremoniale Episcoporum, ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatum*, editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1984, 265-271.

60 Por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 234.

2.3 Obowiązki biskupa

2.3.1 Główne obowiązki pasterskie

Przedmiotem zwyczajnej troski pasterskiej biskupa diecezjalnego są wszyscy wierni świeccy bez względu na wiek, pozycję, narodowość, którzy na stałe zamieszkują na jego terytorium, jak też ci, którzy na tym terytorium przebywają czasowo albo należą do innego obrządku. Przedmiotem szczególnej troski biskupa mają być wierni o specjalnych warunkach życia, którzy nie mogą korzystać z duszpasterstwa zwyczajnego, należący do innych wspólnot chrześcijańskich, nieochrzczeni i niewierzący, wyznający ateizm, sekularyzowani. Prawodawca obliguje biskupa także do szczególnej troski o prezbiterów.

Duszpasterska działalność biskupa skierowana jest przede wszystkim do wiernych, a więc tych, którzy przyjęli chrzest (KPK 204 §1), mieszkających i przebywających na terenie diecezji. Za wszystkich biskup jest odpowiedzialny wobec Boga i Kościoła[61]. Wśród wiernych są również tacy, którzy wymagają szczególnej uwagi ze strony biskupa diecezji[62], ponieważ ze względu na warunki życia nie mogą w pełni korzystać ze zwyczajnego duszpasterstwa lub zaniedbują praktyki religijne czy je porzucili (KPK 383 §1, KPK 771 §1)[63]. Do osób, którym warunki życia nie pozwalają w pełni korzystać z duszpasterstwa, zalicza się w szczególności ubogich, chorych, starszych, młodzież, robotników, rolników, więźniów, naukowców, rzemieślników, emigrantów, turystów, powstające i młode rodziny oraz bezrobotnych, artystów, uchodźców, marynarzy[64]. Biskup powinien podejmować wysiłek, aby znaleźć właściwe sposoby nawiązania zbawczego dialogu z tymi osobami i nastawić całą społeczność diecezji na te formy apostolatu[65]. Nie powinien zaniedbywać tych, którzy są daleko od Kościoła lub nie praktykują w sposób regularny[66]. Szczególne wyzwanie stanowią osoby deklarujące ateizm i ulegające sekularyzacji. Zjawiska te należą do najpoważniejszych spraw, zwłaszcza ateizm, który staje się bardziej wojowniczy[67]. Zadaniem biskupa jest poznać przyczyny tych zjawisk i według możliwości przeciwstawić się temu złu, szukać nowych środków oddziaływania na te osoby, które są prawnie powierzone jego trosce[68].

---

61 Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1965.
62 Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1966.
63 Zob.: CD 16 i 18.
64 Zob.: EI 153; CD 17-18; GS 61-62; AA 11-12; *Turismum*, AAS 61 (1969), s. 361-384; *De pastorali migratorum cura*, AAS 61 (1969), s. 614-643, PG 52 i 53; AS 203-209. Zob.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1966.
65 Zob.: EI 153-157.
66 P.V. Pinto, *Commento*…, s. 235.
67 Zob.: EI 160.
68 Tamże.

Opieka nad wiernymi innego obrządku powinna być zapewniona przez kapłanów tegoż obrządku, a jeśli na terenie diecezji znajdują się liczne parafie, biskup diecezjalny może ustanowić dla nich wikariusza biskupiego (KPK 383 §2)[69]. Wobec chrześcijan należących do wspólnot niekatolickich biskup powinien postępować z życzliwością i miłością, popierając działania ekumeniczne w rozumieniu przyjętym przez Kościół katolicki (KPK 383 §3)[70].

Ostatnią grupą wskazaną w *Kodeksie* są osoby nieochrzczone, wobec których biskup ma być świadkiem miłości Chrystusa (KPK 383 §4)[71]. Dyrektorium pastoralne poleca trosce biskupa również osoby wyznające ateizm lub ulegające sekularyzacji[72].

Szczególnej trosce biskupa prawodawca powierzył prezbiterów (KPK 384), którzy są niezbędnymi współpracownikami i doradcami urzędu biskupiego[73]. Specjalny charakter tej normy nakłada na biskupa potrzebę o wiele większej zażyłości z prezbiterami aniżeli wymagają tego normy dotyczące pozostałych wiernych[74]. „W poszczególnych, lokalnych zgromadzeniach wiernych czynią oni obecnym w pewnym sensie samego biskupa, z którym jednoczą się ufnie i wielkodusznie i jego obowiązki oraz starania biorą w części na siebie i troskliwie na co dzień je wykonują" (LG 28). Biskup powinien uważać ich za swoich braci i przyjaciół[75], wysłuchiwać ich, zasięgając opinii zgłaszanych indywidualnie lub poprzez kolegium konsultorów czy Radę kapłańską (KPK 495, KPK 500, KPK 502)[76]. Biskup jest obowiązany bronić praw prezbiterów, troszczyć się, by wypełniali swe obowiązki i zapewnić im warunki rozwoju duchowego i intelektualnego[77]. Powinien także troszczyć się o zapewnienie słusznego wynagrodzenia, godziwego utrzymania oraz opieki zdrowotnej i socjalnej, zgodnie z obowiązującym prawem (KPK 281 §1-2, KPK 1274)[78]. W tej trosce o kapłanów biskup winien przede wszystkim zadbać o rozwój ich życia nadprzyrodzonego w Chrystusie. Biskup jako ten, który reprezentuje Chrystusa powinien pamiętać o szczególnej trosce, jaką Jezus otaczał na ziemi Apostołów. Dla swoich prezbiterów powinien być nauczycielem i bratem, okazując miłosierdzie, dobroć, łagodność, przebaczenie i pomoc. Ta pasterska miłość wprowadza harmonię między wolą prezbiterów i wolą biskupa, a pracę apostolską czyni bardziej owocną. Powinien on także czuwać, aby kapłani diecezjalni i zakonni

69 Zob.: CD 23,3; OE 4; P.V. Pinto, *Commento*…, s. 235.
70 UR 3nn; *Ad totam Ecclessiam* AAS 59(1967), s. 574-592; LG 27; CD 16; PO 9; GS 92; EI 48, 158; AS 208.
71 Zob.: LG 23,27; CD11,16; NA 1-5; EI 159; AS 209-210.
72 EI 160, zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 245.
73 Zob.: LG 28; CD 16; PO 20,21, ES I wstęp,7,8; EI 107-117; AS 80.
74 A.B. Poveda, *Código*…, s. 202.
75 Zob.: PO 7, por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 235.
76 Zob.: CD 16; PO 7; EI 75.
77 ES 7; EI 114.
78 Zob.: CD 16, PO 20-21; ES 8; EI 117, 206a.

pracujący w jego diecezji, mieli przekonanie, że mimo różnych funkcji i zadań, tworzą jedno prezbiterium na mocy sakramentu święceń[79]. Obowiązki biskupa wobec kapłanów korespondują z uprawnieniami duchownych wymienionymi w *Kodeksie* (KPK 275nn)[80].

Zadaniem biskupa jest popieranie powołań do różnych posług i życia konsekrowanego ze szczególnym uwzględnieniem powołań kapłańskich i misyjnych (KPK 385). Troska o powołania jest zadaniem całego Kościoła, zwłaszcza rodzin, wychowawców oraz kapłanów, a szczególnie proboszczów (KPK 233 §1). Najwyższa odpowiedzialność za powołania i właściwe przygotowanie kandydatów spoczywa na biskupie diecezjalnym (KPK 233 §2), który jest pierwszym przedstawicielem Chrystusa w formacji kapłańskiej[81]. Powinien on budzić świadomość całej diecezji i ściśle zespalać wysiłki w celu pielęgnowania powołań do kapłaństwa i diakonatu, powołania zakonne i konsekrowanych świeckich[82]. W porozumieniu z biskupami swojej konferencji powinien zabiegać o opracowanie, zatwierdzenie i wprowadzenie planu działania dotyczącego duszpasterskiej troski o wszystkie powołania (KPK 242 §1)[83]. Szczególną rolę w tej misji mają duszpasterstwa rodzin, młodzieżowe i powołaniowe[84].

Ważnym przedmiotem troski biskupa diecezjalnego jest seminarium duchowne, od którego w dużej mierze zależy ciągłość i obfitość posługi kapłańskiej Kościoła[85]. Jest ono sercem diecezji i wszyscy powinni służyć mu pomocą[86]. Choć bezpośrednio odpowiedzialnym za seminarium jest biskup, to jednak kierowniczą rolę w seminarium powierza rektorowi, który z jego nominacji odpowiada za całokształt życia seminaryjnego[87]. Na biskupie spoczywa obowiązek wyznaczenia rektora i wychowawców seminaryjnych, kierownika duchowego i spowiedników a także wykładowców (KPK 239, KPK 253, KPK 259)[88]. Biskup powinien zabezpieczyć środki materialne konieczne do założenia i zachowania seminarium, utrzymania alumnów oraz wynagrodzenia wykładowców (KPK 263). Obecność biskupa w formacji seminaryjnej pozwala tej wspólnocie włączyć się w Kościół partykularny i zacieśnia więzi

[79] LG 21 i 28; CD 35; SaC 92-93; EI, 109 i 111; AS 75-79; PdV 74. Por.: J. Wroceński, *Obowiązki pasterskie biskupa diecezjalnego*, „Prawo Kanoniczne" 51/3-4 (2008), s. 127.
[80] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 246; A.B. Poveda, *Código*…, s. 202.
[81] PdV 65; AS 88.
[82] LG 2; CD 15; OT 2; AG 15,20; MR 38-39; EI 197; AS 91.
[83] EI 197; PdV 7,34,35,37,38,41,63,64,68; *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce* (*Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia*), Częstochowa 1999, nr 27, s. 42-43.
[84] PG, 54.
[85] AS 84.
[86] OT 5; *Zasady formacji*…, s. 94.
[87] Wroceński J., *Obowiązki*…, s.129.
[88] PdV 66; *Zasady formacji*…, s. 95-127.

z własnym pasterzem, pomaga w formowaniu „zmysłu Kościoła" jako wartości duchowej i duszpasterskiej, mającej zasadnicze znaczenie dla przyszłej posługi kapłańskiej[89].

Troszcząc się o formację seminaryjną, biskup nie może pominąć formacji stałej prezbiterów. Potrzebę takiej formacji uzasadniają względy ludzkie: dążenie do dojrzałości i samorealizacja oraz racja teologiczna wnikająca z twórczej mocy powołania. Jest to bowiem powołanie do kapłaństwa i w kapłaństwie. Biskup przy pomocy odpowiednich kapłanów ustala program formacji stałej i w sposób dla siebie właściwy jest w tej formacji obecny[90].

2.3.2 Obowiązek nauczania

Obowiązek nauczania jest nakazem samego Chrystusa zleconym apostołom i realizowanym także przez ich następców. Zachowanie i strzeżenie depozytu wiary zostało przez Chrystusa powierzone Kościołowi, który ma obowiązek i wrodzone prawo przepowiadania Ewangelii wszystkim narodom niezależnie od władzy ludzkiej, także z zastosowaniem właściwych sobie środków społecznego przekazu (KPK 747 §1)[91]. W sprawach wiary i moralności nieomylnością w nauczaniu cieszy się Biskup Rzymu i Kolegium Biskupów, kiedy w sposób definitywny głoszą naukę, którą należy wyznawać (KPK 749 §1-2).

Biskup winien osobiście często przepowiadać (KPK 386 §1). Jest to jego najważniejszy obowiązek, więc powinien spełniać go osobiście (KPK 756, KPK 771). Osobistego przepowiadania biskupiego nie zastąpi żadna inna forma. Nie wystarczą artykuły w prasie diecezjalnej czy parafialnej ani też przepowiadanie innych mądrych głosicieli Słowa[92]. Wierni winni zgadzać się ze zdaniem swego biskupa w sprawach wiary i obyczajów oraz trwać przy nim w religijnej uległości, ponieważ jest on prawdziwym nauczycielem, upoważnionym przez Chrystusa[93]. W zakresie życia społecznego biskup winien przedstawiać zasady teologiczne dostosowane do konkretnych warunków jego diecezji, a dotyczące godności osoby ludzkiej, jej wolności i życia, rodziny oraz jej jedności i trwałości, zrodzenia i wychowania potomstwa, społeczności świeckiej i jej praw, pracy i wypoczynku, wiedzy i wynalazków technicznych, nędzy i nadmiaru dóbr. Powinien też przedstawiać zasady rozwiązywania najbardziej doniosłych zagadnień dotyczących należytego podziału dóbr materialnych, pokoju

[89] PdV 65; AS 88-89. Por.: J. Wroceński, *Obowiązki*…, s. 129.
[90] PdV 70,76; AS 49-54; PG 24; *Zasady formacji*…, s. 226-227.
[91] Por.: LG 25.
[92] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 236.
[93] LG 25; *II. Polski Synod Plenarny*, Pallottinum 2001, s. 22.

i wojny oraz braterskiego współżycia narodów[94]. Z racji wielkości diecezji biskup diecezjalny może zabiegać o ustanowienie biskupa koadiutora lub pomocniczego, który na mocy sakry biskupiej posiada pełnię kapłaństwa i jest zobowiązany do przepowiadania Ewangelii. Rola i zakres jego kompetencji zostały określone w *Kodeksie* (KPK 403nn)[95].

Na mocy sakramentu kapłaństwa pierwszymi współpracownikami biskupa w głoszeniu Słowa są prezbiterzy (KPK 762). Biskup powinien do tego zadania angażować również świeckich (KPK 230 §3, KPK 766). Do biskupa należy troska o odpowiednie kwalifikacje głoszących Słowo. Posiada on też władzę określania szczegółowych warunków koniecznych do wypełnienia posługi nauczania (KPK 764). Gdy brakuje prezbiterów lub diakonów, zgodnie z norami wydanymi przez konferencję biskupów, biskup diecezjalny może powołać innych wiernych nieposiadających święceń do współpracy w posłudze nauczania z wyjątkiem homilii (KPK 758n, KPK 767)[96].

Ważnym elementem posługi nauczania jest katecheza, która pomaga wspólnotom i poszczególnym wiernym osiągnąć dojrzałość w wierze[97]. Biskup diecezjalny koordynuje całą działalność katechetyczną diecezji, powinien też zatroszczyć się o odpowiednią liczbę katechetów wspieranych przez struktury diecezjalne, pomoce katechetyczne oraz katechizmy. Udziela duchownym i świeckim misji kanonicznej umożliwiającej podjęcie katechizacji (KPK 775, KPK 780)[98]. Biskup ma czuwać nad prawidłowym przepowiadaniem homiletycznym i nauczaniem katechetycznym (KPK 767, KPK 773, KPK 804, KPK 807, KPK 822), by były przestrzegane normy kanoniczne i przekazywana cała nauka chrześcijańska[99].

Kościół ma prawo zakładać szkoły, uniwersytety i instytuty studiów wyższych (KPK 794nn). Do biskupa należy czuwanie nad szkołami katolickimi, które znajdują się na terenie jego diecezji, wizytować je oraz wydawać przepisy dotyczące ogólnej struktury tych szkół (KPK 806 §1). Spoczywa na nim obowiązek czuwania nad uniwersytetami i fakultetami kościelnymi na terenie diecezji, nawet jeśli nie pełni w nich funkcji wielkiego kanclerza[100].

W kompetencji biskupa leży nadzór nad książkami i czasopismami w przestrzeni publicznej (KPK 823)[101]. Należy prosić ordynariusza miejsca o zezwolenie lub aprobatę

[94] EI 56; GS 33; CD12; *De iustitia in Mundo*, AAS 63(1971), s. 923-42; Paulus VI, *Lettera encyclica Populorum progressio*, 26 Martii 1967, AAS 59(1967), s. 257-299. Por.: J. Wroceński, *Obowiązki*…, s. 131.
[95] AS 70-74.
[96] EI 62, AS 124.
[97] AS 129; PG 29.
[98] Por.: Wroceński J., *Obowiązki*…, s. 133.
[99] LG 25; DV 1,5,21; CD 12-14; EI 55-65; PG 26-32; AS 118-142.
[100] AS 137.
[101] AS 142.

na wydanie książek i pism z zakresu Pisma Świętego, teologii, prawa kanonicznego, historii Kościoła i innych dziedzin wiedzy religijnej lub moralnej, także dla ponownego wydania ksiąg liturgicznych, katechizmów i modlitewników (KPK 824nn).

Biskup diecezjalny jako autentyczny nauczyciel wiary jest w swojej diecezji odpowiedzialny także za obronę nienaruszalności i jedności prawd, w które należy wierzyć (KPK 386 §2). Może wobec wiernych, którzy głoszą poglądy sprzeczne z prawdami ujętymi w depozycie wiary, posłużyć się aktami władzy przewidzianymi przez prawo, przede wszystkim zaś upomnieniem. W dziedzinie badań teologicznych powinien uznać swobodę w zakresie zgłębiania prawd, co wiąże się z obowiązkiem posłuszeństwa wiernych wobec tego, co biskupi wyjaśniają jako nauczyciele wiary (KPK 212 §1, KPK 218)[102].

2.3.3 Obowiązek uświęcania

Posługa uświęcania, choć ściśle złączona z posługą nauczania i rządzenia, wyróżnia się tym, że w sposób szczególny jest pełniona *in persona Christi*, stanowiąc szczyt i źródło życia chrześcijańskiego[103]. W centrum biskupiej posługi uświęcania jest Eucharystia, którą sam sprawuje i o jej sprawowanie się troszczy. Jest to najbardziej konieczne i najważniejsze wymaganie posługi pasterskiej[104]. Troska o rozwój życia liturgicznego skłania do zachowania, rozwijania i szerzenia także praktyk pobożnych, zwłaszcza tych opartych na Piśmie Świętym i związanych z liturgią lub stanowiących wyraz długo przekazywanej wiary i pobożności[105]. Wyjątkową formą pobożności jest kult Najświętszego Serca Pana Jezusa i nabożeństwo do Maryi[106]. Biskup jako główny szafarz tajemnic Bożych jest krzewicielem i stróżem życia liturgicznego. Czuwa, by liturgia była sprawowana z godnością i porządkiem, dba o godny wygląd ornamentów i przedmiotów liturgicznych. Jego współpracownikami w tym zadaniu są prezbiterzy i diakoni oraz świeccy, szczególnie rodzice prowadzący życie małżeńskie i podejmujący chrześcijańskie wychowani dzieci (KPK 387, KPK 835)[107]. Biskup powinien czuwać, aby normy ustalone przez kompetentną władzę były wiernie przestrzegane, aby każdy pełnił tylko tę funkcję, która mu przysługuje, bez wprowadzania jakichkolwiek zmian w obrzędach sakramentalnych i sprawowaniu liturgii[108]. W powierzonym mu Kościele

[102] Por.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 247.
[103] AS 143.
[104] PG 37.
[105] EI 91, AS 154.
[106] AS 153.
[107] LG 26,28,29,41; SC 26-31,41.
[108] AS 146.

w ramach przysługujących mu kompetencji ma prawo wydawania norm liturgicznych, które obowiązują wszystkich w diecezji (KPK 838 §4)[109].

Prawodawca nakłada na biskupa diecezjalnego obowiązek dawania przykładu świętości poprzez miłość, pokorę i prostotę życia w trosce o wzrost świętości wiernych (KPK 387)[110]. Droga świętości jest stopniowym wchodzeniem w coraz głębszą dojrzałość duchową i apostolską naznaczoną prymatem miłości pasterskiej[111]. Biskup powinien przedstawiać Bogu wszystkie swoje inicjatywy duszpasterskie i nadzieje[112]. Jego miłość pasterska domaga się praktykowania cnót teologalnych i moralnych, dzięki czemu kieruje on całą swoją osobę ku Bogu, naśladując Chrystusa[113]. Powinien posiadać cnotę wiary, która łączy się z modlitwą, kontemplacją i pobożnością, by uniknąć niebezpieczeństwa aktywizmu[114]. Biskup diecezjalny winien odznaczać się głęboką nadzieją opartą na Bogu, oczekując od Niego błogosławieństwa i ufając Opatrzności. Taka nadzieja budzi w biskupie ducha misyjnego i konsekwentnie ducha inicjatywy[115]. Roztropność duszpasterska polega na otwartości na Ducha Bożego i odrzuceniu względów ludzkich w realizacji planu zbawienia, pomaga zachować dobre tradycje Kościoła partykularnego i otwierać się na nowe potrzeby i oczekiwania współczesnego człowieka[116]. Biskup diecezjalny ma być dla wiernych przykładem życia w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie. Przez czystość jest zwiastunem przyszłego życia, w ubóstwie ukazuje Chrystusa, przez posłuszeństwo okazuje uległość woli Boga wyrażonej przez władzę Kościoła[117]. Biskup powinien żyć skromnie, podobnie do warunków społeczno-ekonomicznych swoich diecezjan[118]. Oprócz cnót nadprzyrodzonych biskup powinien posiadać naturalne przymioty ludzkie, jak uprzejmość, dobroć, szlachetność ducha, stały i prawy charakter, cierpliwość, skromność, zdyscyplinowanie w zachowaniu, stała troska o sprawiedliwość, umiejętność radowania się drugim, współczucie w cierpieniu, zdrowa skłonność do dialogu i słuchania, naturalna dyspozycyjność do służenia innym[119].

Biskup jest zobowiązany troszczyć się o wzrost świętości wiernych, zgodnie z własnym powołaniem każdego (KPK 387). Ma więc respektować prawo każdego wiernego do wzrastania

[109] SC 22; LG 26.
[110] *Kodeks pio-benedyktyński* nie posiada kanonu paralelnego, norma zawarta w nowym *Kodeksie* jest usankcjonowaniem postanowień Soboru Watykańskiego II, zob.: LG 26; CD15.
[111] PG 13.
[112] PG 17.
[113] PO 14; EI 23.
[114] EI 24; AS 39.
[115] EI 25; AS 40.
[116] EI 29; AS 41.
[117] EI 26-28; PG 18-21; AS 43-45.
[118] J. Wroceński, *Obowiązki*…, s. 139.
[119] EI 31; AS 47.

w świętości zgodnie z doktryną Kościoła (KPK 214). Oprócz osobistego przykładu świętego stylu życia troszczy się o to, by wierni uczestniczyli w sakramentach świętych, szczególnie zaś w tajemnicy paschalnej.

Biskup diecezjalny winien zabiegać o właściwe sprawowanie sakramentów przez udzielających i przez przyjmujących, zgodnie z nauką i przepisami Kościoła (KPK 846 §1)[120]. Biskup może sprawować wszystkie sakramenty, a niektóre z nich w sytuacjach zwyczajnych są tylko jemu zarezerwowane. Jest on zwyczajnym szafarzem bierzmowania i sam, o ile to możliwe, powinien go udzielać w sposób uroczysty wobec zgromadzonego Kościoła. Podobnie, udzielając diakonatu, prezbiteratu i sakry biskupiej powinien pamiętać, że w sposób szczególny wypełnia posługę głowy i sługi wspólnoty wiernych[121]. Jest odpowiedzialny za inicjację chrześcijańską, a przewodnicząc Eucharystii pomaga budować Kościół[122]. Powinien być także przykładnym szafarzem sakramentu pokuty i sam gorliwie i wiernie do niego przystępować[123]. Do niego należy też obowiązek regulowania w odpowiedni sposób dyscypliny odprawiania egzorcyzmów (KPK 1172 §1) i modlitw o uzdrowienie[124].

Od momentu objęcia diecezji biskup ma obowiązek sprawowania Mszy św. za lud w każdą niedzielę i święto nakazane w swoim regionie (KPK 388 §1). Wykaz świąt nakazanych podaje Kodeks prawa kanonicznego, a konferencja biskupów za pozwoleniem Stolicy Apostolskiej może niektóre z nich znieść lub z ważnych przyczyn duszpasterskich przenieść na niedzielę (KPK 1246 §1 i 2)[125]. Obowiązek sprawowania Mszy św. za lud jest osobisty, ma więc być wypełniony osobiście. Jest realny, czyli związany z przyjętym urzędem, i nie ulega on przedawnieniu (KPK 199, n. 5). Biskup powinien odprawić tyle Mszy św., ile ich ewentualnie opuścił, także bez własnej winy. Jeśli zaś nie ma możliwości zadośćuczynienia temu obowiązkowi z powodu choroby lub wyjątkowych okoliczności, może zobowiązać jakiegoś kapłana do odprawienia tych Mszy św. (KPK 388 §2)[126]. Biskup, któremu oprócz własnej diecezji powierzono inne, wypełnia ten obowiązek, sprawując jedną Mszę św. za cały powierzony lud (KPK 388 §3-4). Obowiązek ten wypływa z nakazu Bożego, zaś określenie sposobu jego wypełnienia pochodzi od Kościoła[127].

---

120 Por.: LG 28; SC 22,3 i 63; EI 87.
121 EI 87.
122 PG 37-38.
123 PG 39.
124 PG 39; AS 151; *Egzorcyzmy i inne modlitwy błagalne, wydanie wzorcowe*, KSJ, Katowice 2007, s. 16; Kongregacja Nauki Wiary, Instrukcja nt. modlitw w celu osiągnięcia uzdrowienia od Boga, 14 września 2000, WA 2000,128.
125 Por.: SC 102, 106-108.
126 Por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 237.
127 Denzinger, n. 1764; T. Pawluk, *Prawo kanoniczne*…, t. 2, s. 169. A.B. Poveda, *Código*…, s. 204,. L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 516.

Biskup diecezjalny powinien często w kościele katedralnym lub innych kościołach diecezji przewodniczyć sprawowaniu Eucharystii, szczególnie w święta nakazane i uroczystości (KPK 389)[128]. Biskup nie powinien bez ważnej przyczyny wzbraniać się od przewodniczenia celebracji liturgicznej[129].

2.3.4 Obowiązek rządzenia

Biskup jest posłany w imię Chrystusa jako pasterz Ludu Bożego i na mocy sakramentu uczestniczy w konsekracji i misji Chrystusa. Spoczywa na nim obowiązek rządzenia powierzonym mu ludem władzą ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą zgodnie z przepisami prawa (KPK 191 §1)[130]. Częścią składową władzy rządzenia biskupa diecezjalnego jest pełne prawo głosu w prawnie ustanowionych nadrzędnych organach kolegialnych na mocy prawa powszechnego, gdyż ich akty władzy zawsze bezpośrednio lub pośrednio są związane z rządzeniem Kościołami partykularnymi[131].

Sprawowania władzy w Kościele nie można postrzegać w perspektywie nieosobowej czy biurokratycznej, ale jest ona uczestnictwem w misji Chrystusa, poświęceniem, służbą i otwarciem na współpracę[132]. Biskup nie jest powołany jedynie do składania świadectwa wiary, ale także do oceny i utrzymania w ładzie jej przejawów u wiernych jemu powierzonych. Pełniąc to zadanie, zrobi wszystko, co możliwe, by pozyskać przychylność wiernych, ale jest też odpowiedzialny za swoje decyzje, które podejmuje zgodnie z sumieniem[133]. Biskup winien unikać wszystkiego, co trąci panowaniem lub ma postać czysto jurydycznej administracji, a także paternalizmu[134].

Biskup stara się o jedność Kościoła powszechnego (KPK 392 §1)[135] i powinien zawsze działać we wspólnocie hierarchicznej z całym Kościołem[136]. Wspólnota to nie jakiś nieokreślony sentyment, ale rzeczywistość organiczna, która domaga się formy prawnej a jednocześnie jest ożywiana miłością[137]. Chodzi tu o zachowanie fundamentalnych zasad dotyczących struktury hierarchicznej Kościoła ustanowionych przez Boskiego Założyciela,

---

[128] SC 41; LG 26; EI 81; EM 7,42; AS 156. Kanon ten jest powrotem do dawnej tradycji, która dominowała do IV wieku a później zanikła, stąd nie znajdziemy podobnej dyspozycji w *Kodeksie* z 1917 roku.
[129] SC 41; Por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 238; J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 250.
[130] Por.: CIC 335 §1; LG 27; EI 32-38; AS 159-161; PG 43-44.
[131] Organa kolegialne to: kolegium biskupów (KPK 337), sobór powszechny (KPK 339 §1), synody (KPK 443 §1), działanie kolegialne poza soborem (KPK 337 §2), konferencje biskupów (454 §1). Zob.: J. Wroceński, *Obowiązki*…, s. 143.
[132] PG 43.
[133] PG 44; AS 161.
[134] EI 36.
[135] LG 23, CD 16.
[136] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 239.
[137] Paulus VI, *Nota esplicativa previa* 2. Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 934.

jak również o zachowanie potrójnej misji Kościoła w świecie powierzonej mu przez Chrystusa[138]. Środkiem do realizacji tego celu jest zachowanie dyscypliny wspólnej dla całego Kościoła. Biskup diecezjalny jest zobowiązany domagać się przestrzegania wszystkich ustaw kościelnych powszechnych i partykularnych wydanych przez legalną władzę[139]. W tym celu winien starać się, aby prawo Kościoła powszechnego było znane wiernym, powinien stosować je i starać się, by było respektowane przez organy władzy wykonawczej i sądowniczej w diecezji[140].

Biskup ma czuwać, aby do dyscypliny kościelnej nie wkradły się nadużycia szczególnie w dziedzinie posługi słowa, sakramentów, sakramentaliów, kultu Boga i świętych oraz zarządzania dobrami (KPK 192 §2)[141]. Do wypełnienia tego zadania biskup dysponuje wieloma środkami jak, programy duszpasterskie, dekrety ogólne lub konkretne akty administracyjne oraz środki kontroli[142]. W przypadkach naruszenia prawa, które mają znamiona przestępstw kościelnych, może stosować sankcje (KPK 1311, KPK 1717).

Diecezja posiada osobowość prawną (KPK 373, KPK 116). Biskup reprezentuje ją we wszystkich czynnościach prawnych (KPK 393), cywilnych, sądowych i administracyjnych, tak w sprawach wewnątrzkościelnych jak i zewnętrznych (KPK 1480)[143]. Dotyczy to czynności prawnych mających związek z diecezją jako taką (KPK 532, KPK 539, KPK 543, n. 2 i 3, KPK 238,2). Zgodnie z powyższym żadna czynność prawna nie może być zakończona bez zgody biskupa diecezjalnego, który może do tych czynności delegować na piśmie swojego reprezentanta[144].

Biskup diecezjalny jest zobowiązany być koordynatorem i promotorem wszystkich form apostolatu na terenie diecezji (KPK 394 §1). Istotą działalności apostolskiej biskupa jest troska o poszanowanie pluralizmu w działalności apostolskiej i zachowanie jej jedności[145]. Wśród form apostolatu Sobór wymienia działalność katechetyczną, misyjną, charytatywną, socjalną, rodzinną, szkolną i inne[146]. Biskup koordynuje różne formy apostolstwa w diecezji z poszanowaniem właściwego im charakteru, tworzy płaszczyznę współpracy, udziela zachęt i wskazań, by wszystkie inicjatywy były skierowane do wspólnego celu i nie marnowały się

[138] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 252.
[139] Por.: CIC 336 §1. L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1981.
[140] Por.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 252.
[141] Por.: LG 23, 27. Pierwszy *Kodeks* wymieniał jeszcze inne dziedziny, które w tym kanonie zostały pominięte, jak: odpusty, wykonanie pobożnych fundacji, zachowanie czystości wiary i obyczajów kleru i wiernych, nauczanie katechetyczne, zob.: CIC 336 §2.
[142] Por.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 253.
[143] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1984; J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 253.
[144] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 239.
[145] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 254.
[146] Zob.: CD 17.

w rozproszeniu[147]. Nowe formy apostolatu nie powinny być odrzucane. Aby odróżnić fałszywe od prawdziwych, wystarczy obserwować, czy ich członkowie wzrastają w wierze, pokorze i posłuszeństwie hierarchii[148]. Wierni są zobowiązani do podejmowania apostolstwa, a zadaniem biskupa jest o tym obowiązku przypominać (KPK 394 §2).

2.3.5 Obowiązek rezydencji

Obowiązek fizycznej obecności biskupa w diecezji znany był już w starożytności, a usankcjonowany został na Soborze w Nicei, potwierdzony na Soborze Trydenckim oraz w pierwszym *Kodeksie*[149]. Obowiązek rezydencji ma charakter personalny i jego wypełnienia nie można przekazać koadiutorowi czy biskupowi pomocniczemu (KPK 395 §1). Powinna być to obecność aktywna, nie czysto fizyczna. Miejsce rezydowania nie jest ściśle określone, ale wypada, by było łatwo dostępne dla wszystkich, a biskup był gotowy słuchać wiernych[150].

Nieobecność biskupa w diecezji usprawiedliwia wypełnienie obowiązku nawiedzenia grobów apostolskich, zobowiązanie do udziału w soborze lub synodzie, synodzie biskupów, konferencji episkopatu lub wypełnienie innego prawnie powierzonego zadania (KPK 395 §2). Do czasu nieobecności nie wlicza się udziału w dorocznych rekolekcjach (KPK 533 §2). Poza wymienionymi sytuacjami suma nieobecności w ciągu roku nie może przekroczyć miesiąca, a biskup winien zatroszczyć się o to, by w czasie jego nieobecności diecezja nie poniosła szkody. Do opuszczenia diecezji na pewien czas konieczna jest słuszna przyczyna, jak choroba, niezbędność rekonwalescencji, urlop lub załatwianie spraw diecezji[151]. Jeżeli pobyt poza diecezją ma przekroczyć miesiąc w ciągu roku, konieczna jest licencja dykasterii ds. biskupów[152].

Poza poważną i naglącą przyczyną biskup diecezjalny nie powinien opuszczać diecezji w dni Bożego Narodzenia, Wielkiego Tygodnia, Zmartwychwstania Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego oraz Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (KPK 396 §3)[153]. W tych dniach biskup powinien przewodzić liturgii w kościele katedralnym lub innym kościele swojej diecezji[154].

Bezprawne przebywanie poza diecezją ponad sześć miesięcy musi być zgłoszone do Stolicy Apostolskiej (KPK 396 §4). Obowiązek powiadomienia Stolicy Apostolskiej

[147] Por.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…., t. II/1, s. 254.
[148] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 239.
[149] CIC 338 §1. Sobór Trydencki wprowadził pojęcie „biskup rezydencjalny", zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 255; L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1987.
[150] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 240.
[151] Tamże.
[152] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1989.
[153] Poważną i naglącą przyczyną może być np. śmierć któregoś z rodziców, zob.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 240.
[154] Poprzedni Kodeks obligował do obecności w kościele katedralnym, zob.: CIC 338 §3.

spoczywa na metropolicie, a w przypadku nieobecności metropolity na najstarszym sufraganie[155]. W przypadku bezprawnej nieobecności możliwe jest zastosowanie kary, nie wyłączając pozbawienia urzędu po wcześniejszym upomnieniu kanonicznym (KPK 1396)[156].

2.3.6 Wizytacja kanoniczna

Na biskupie diecezjalnym ciąży obowiązek wizytowania diecezji każdego roku tak, by przynajmniej raz na pięć lat zwizytować całą diecezję (KPK 396 §1). Wizyta pasterska biskupa jest jedną z najstarszych instytucji sięgającą czasów apostolskich, a Sobór Trydencki zobowiązał biskupów do wizytowania diecezji każdego roku osobiście lub w razie przeszkody poprzez wikariusza generalnego[157]. Obowiązek wizytowania diecezji nie wynika jedynie z przesłanek natury prawnej, ale jest to konieczność pastoralna, by poprzez wizytę biskupa zostały podtrzymane osobiste kontakty z duchownymi i wszystkimi członkami Ludu Bożego[158]. Celem tej wizyty jest bezpośrednie poznanie sytuacji duchowej i materialnej wiernych, zachowanie zdrowej i ortodoksyjnej nauki, podtrzymanie dobrych zwyczajów i poprawianie złych, popieranie dzieł miłosierdzia, pobożności, dyscypliny wśród duchownych i świeckich, wspieranie apostolatu i wszystkich inicjatyw podejmowanych dla dobra religii[159].

Obowiązek wizytacji ma być wypełniony przez biskupa diecezjalnego osobiście, a jedynie w razie uzasadnionej przeszkody może on delegować osoby w następującym porządku: koadiutora, biskupa pomocniczego, wikariusza generalnego czy biskupiego lub innego prezbitera (KPK 396 §1). Obowiązek wizytowania diecezji nie podlega przedawnieniu (KPK 199, n.7). Na towarzyszy i pomocników w wizytacji biskup może swobodnie wybrać duchownych, którzy wspomagają go w wypełnieniu poszczególnych zadań, jak głoszenie kazania, spełnianie czynności liturgicznych lub kontrolnych (KPK 396 §2)[160].

Zwyczajnej wizytacji biskupiej podlegają osoby, instytucje katolickie, rzeczy i miejsca święte na terenie diecezji (KPK 397 §1)[161]. Wizytowani są świeccy, duchowni, zakonnicy którzy prowadzą działalność duszpasterską (KPK 683 §1), stowarzyszenia wiernych (KPK 305), parafie, szkoły katolickie wszystkich stopni (KPK 806), instytucje religijne i charytatywne, przedmioty kultu, relikwie, obrazy świętych (KPK 1301 §1), dobra kościelne,

[155] Najstarszym licząc od dnia święceń biskupich. Zob.: PCCCAI, *Responsum* II, AAS 17 (1925), s. 582.
[156] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1991.
[157] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 257. *Kodeks pio-benedyktyński* potwierdził ten obowiązek, zmieniając częstotliwość takiej wizyty do pięciu lat, zob.: CIC 338 §4.
[158] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1993.
[159] Communicationes 12 (1980), s. 305, zob.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 241.
[160] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 258.
[161] CIC 344 §1; EI 168.

dzieła sztuki, kościoły, kaplice i cmentarze (KPK 1205), księgi parafialne i archiwum (KPK 535 §4)[162]. Wyjęci spod wizytacji zwyczajnej są członkowie instytutów zakonnych na prawie papieskim oraz ich domy (KPK 397 §2)[163]. Zakonnicy podlegają wizytacji biskupa diecezjalnego tylko w sprawach, które dotyczą duszpasterstwa, sprawowania kultu publicznego i apostolatu (KPK 678 §1). Spod biskupiej wizytacji kanonicznej wyjęta jest siedziba legata papieskiego (KPK 366).

Wizytacja kanoniczna dostarcza materiału do przygotowania sprawozdania o stanie diecezji, które następnie jest przedkładane Stolicy Apostolskiej. Wizytacja nie może być jednak zredukowana do zewnętrznych formalności, ale ma być przeprowadzona z należytą sumiennością (KPK 398). Biskup ma się starać, aby wizyta pastoralna z powodu nadmiernych wydatków nie stała się czymś przykrym i uciążliwym, zwłaszcza w parafiach ubogich[164].

2.3.7 Sprawozdania o stanie diecezji i nawiedzenie grobów apostolskich

Biskup jest zobowiązany do składania papieżowi sprawozdań o stanie diecezji raz na pięć lat (KPK 399 §1). Pochodzenie tej praktyki jest bardzo wczesne i sięga IV wieku[165]. Papież jako pasterz Kościoła powszechnego ma prawo i obowiązek znać sytuację poszczególnych diecezji, co sprawia, że złożenie relacji o stanie diecezji jest konieczne[166].

Sprawozdanie powinno być sporządzone według formularza opublikowanego przez Stolicę Apostolską[167] i przesłane do właściwej dykasterii na sześć miesięcy przed wizytą[168]. Sprawozdanie ma być składane co pięć lat w czasie ustalonym przez Stolicę Apostolską (KPK 399 §1). Pięciolecia są stałe i wspólne dla określonych regionów, ustalone dekretem kongregacji ds. biskupów[169]. Wyjątek od tej reguły następuje wtedy, gdy termin wyznaczony na złożenie sprawozdania przypadnie w ciągu dwóch pierwszych lat od objęcia diecezji. Biskup może wówczas powstrzymać się od sporządzenia i przedstawienia sprawozdania (KPK 399 §2).

W roku, w którym przewidziane jest złożenie sprawozdania o stanie diecezji, biskup powinien udać się do Rzymu dla uczczenia grobów apostołów Piotra i Pawła oraz spotkać się

---

[162] Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1994; J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 258.
[163] Por.: EI 118-119. Por.: KPK 593, KPK 594, KPK 628 §1, KPK 678 §1, KPK 681 §1, KPK 683.
[164] Zob.: Communicationes 18 (1986), s. 154. Por.: P.V. Pinto, *Commento*…, s. 242.; L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1997 nn.
[165] *Denzinger*, n. 136.
[166] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2004.
[167] *Formula Relationis Quinquiennalis*, Typis Pollyglotis Vaticanis 1982.
[168] Termin sześciu miesięcy wprowadzony został w 1988 roku, w konstytucji *Pastor bonus*, 32. Wcześniej używano zwrotu *congruo tempore*, zob.: AAS 67 (1975), s. 676.
[169] S.C. pro Episcopis, Decretum Ad Romanam Ecclesiam De visitatione Ss. Liminum deque relationibus dioecesanis, AAS 67 (1975), s. 676.

z biskupem Rzymu, chyba że Stolica Apostolska postanowi inaczej (KPK 400 §1). Obowiązek ten spoczywa na biskupie diecezjalnym oraz innych ordynariuszach z nim zrównanych (KPK 381 §1) z wyjątkiem prefekta apostolskiego (KPK 400 §3). Dla biskupów Europy, z wyjątkiem Włoch, Hiszpanii i Malty, przewidziany jest drugi rok pięciolecia[170]. Biskup, który objął diecezję mniej niż na dwa lata przed terminem wizyty, nie jest do niej zobowiązany, ale może złożyć ją z własnej inicjatywy[171]. Obowiązek jest ściśle personalny, czyli poza przeszkodami prawnymi biskup jest zobowiązany spełnić go osobiście (KPK 400 §2). Gdy zaistnieje przeszkoda, obowiązek ten może wypełnić koadiutor, biskup pomocniczy lub, gdy ich brak, także kapłan mieszkający w jego diecezji.

Wizyta *ad limina* obejmuje uczczenie grobów apostołów, spotkanie z papieżem i wizytę w dykasteriach kurii rzymskiej. Pielgrzymka do grobów apostolskich konkretyzuje się w celebrowaniu liturgii, która umacnia wspólnotę eklezjalną i buduje tych, którzy w niej uczestniczą[172]. Osobista rozmowa z papieżem podczas spotkania indywidualnego lub zbiorowego z biskupami danej prowincji, oprócz charakteru informacyjnego jest potwierdzeniem i umocnieniem kolegialności w Kościele[173]. Wizyta w dykasteriach i trybunałach służy informacji, przedstawieniu problemów i kwestii, daje też możliwość odpowiedzi na pytania związane z nadesłanym sprawozdaniem[174]. Biskupi polscy podczas wizyty *ad limina* zwyczajowo wizytują kościół pw. św. Stanisława, Papieskie Kolegium Polskie i Papieski Instytut Polski oraz Ambasadę RP przy Stolicy Apostolskiej[175].

2.4 Rezygnacja z urzędu

Rezygnacja (*renuntiatio*) to dobrowolne i świadome ustąpienie z urzędu[176]. Rezygnacja musi spełniać warunki określone do ważności czynności prawnej (KPK 124). Rezygnacja – aby była ważna – musi być przedłożona władzy właściwej do nadania urzędu (KPK 148) na piśmie lub wobec dwóch świadków, można ją też przedłożyć przez pełnomocnika[177]. Rezygnacja wymagająca przyjęcia traci swą moc, jeśli nie zostanie zaakceptowana w ciągu trzech miesięcy (KPK 189 §3). Skutek osiąga z chwilą doręczenia powiadomienia o jej przyjęciu (KPK 47). Osiągnięcie skutku oznacza, że rezygnujący utracił urząd, który stał się

[170] Zob.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2006.
[171] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 261.
[172] Zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 261.
[173] PG 57. Więcej o tym w: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2008-2010.
[174] Zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 261.
[175] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 261.
[176] J. Krukowski, R. Sobański, *Komentarz*…, t. I, s. 276.
[177] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 1229.

wakujący. Temu, kto utracił urząd przez osiągnięcie wyznaczonego wieku albo przyjętą rezygnację, można przyznać tytuł emeryta (KPK 185).

Biskup diecezjalny, który ukończył siedemdziesiąty piąty rok życia, proszony jest (*rogatur*) o złożenie rezygnacji z urzędu (KPK 401 §1). Norma ta zmieniła wielowiekową tradycję, a została wprowadzona pod wpływem postulatów Soboru Watykańskiego II[178]. Także przed osiągnięciem wieku emerytalnego biskup powinien złożyć rezygnację, jeśli z powodu choroby lub innej przyczyny nie jest w stanie należycie wypełniać swoich obowiązków (KPK 401 §2). Ustawodawca zwraca się w formie prośby. Choć jest to formuła kurtuazyjna, to jednak zobowiązuje biskupa do złożenia rezygnacji z urzędu w powyższych przypadkach[179]. Do czasu przyjęcia rezygnacji przez papieża biskup zachowuje swój urząd, a o przyjęciu rezygnacji zostaje powiadomiony[180].

Biskup diecezjalny, którego rezygnacja została przyjęta, staje się biskupem tytularnym i zachowuje tytuł emeryta swojej diecezji (KPK 402 §1)[181]. Może zachować mieszkanie w tej diecezji, chyba że Stolica Apostolska zadecyduje inaczej. Wraz z przejściem na emeryturę nie posiada w diecezji żadnej władzy, chyba że powierzoną przez nowego biskupa[182]. Biskup emeryt pozostaje członkiem kolegium biskupiego na mocy konsekracji i poprzez komunię hierarchiczną z głową i członkami kolegium (KPK 336). Posiada prawo do udziału w soborze powszechnym z głosem decydującym (KPK 339) i do uczestnictwa w sprawowaniu władzy kolegialnej, zgodnie z normami prawa (KPK 337 §2).

Do konferencji Episkopatu należy troska o zabezpieczenie biskupowi emerytowi odpowiedniego i godnego utrzymania. W pierwszym rzędzie obowiązek ten ciąży na diecezji, której służył (KPK 402 §2)[183]. Konferencja Episkopatu Polski wydała status prawny biskupów polskich rezygnujących z urzędu[184]. Zgodnie z tym dokumentem biskup po rezygnacji otrzymuje tytuł seniora i ma prawo do godnego mieszkania, utrzymania oraz opieki na koszt diecezji, w której pełnił posługę, z uwzględnieniem posiadanego ubezpieczenia i trwałych dochodów, jak emerytura, renta inwalidzka itp. Godne mieszkanie to minimum dwa pokoje z kuchnią i łazienką w granicach diecezji. Utrzymanie obejmuje wyżywienie, troskę o mieszkanie, koszty podróży służbowych oraz miesięczną pensję w wysokości równej biskupom sprawującym taki sam urząd. Biskup senior może uczestniczyć w zebraniach

[178] CD 21; ES I,11. Zob.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2012.
[179] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 243.
[180] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 263.
[181] P.V. Pinto, *Commento*…, s. 244.
[182] L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2014.
[183] ES I,11.
[184] KEP, Akta 1 (1998), s. 152, www.episkopat.pl [dostęp: 10.11.2023].

plenarnych Konferencji Episkopatu Polski, być powołanym jako doradca i rzeczoznawca w duszpasterstwie i pracach organizacji kościelnych, synodów, także synodu biskupów. Ma ogólne upoważnienie do głoszenia słowa Bożego, może otrzymać delegację do asystencji przy zawieraniu małżeństw. Z tytułem biskupa seniora nie wiąże się żadna władza ani reprezentacja w zakresie zewnętrznym, nie bierze on udziału w głosowaniu na zebraniach plenarnych Konferencji Episkopatu Polski, nie może być członkiem komisji, rad i zespołów konferencji[185].

2.5 Pozycja prawna metropolity

Metropolita stoi na czele prowincji kościelnej (KPK 43). Urząd ten powstał razem z prowincją kościelną w IV wieku, a jego nazwa wywodzi się od greckiego *metropolis*, którym nazywano znaczniejsze miasto biskupie, siedzibę metropolity[186]. Sobór Watykański II potwierdził regułę, według której każda diecezja i inne jednostki terytorialne z nią zrównane powinny podlegać metropolicie, któremu przysługuje tytuł arcybiskupa[187]. Urząd metropolity związany jest ze stolicą jemu powierzoną, określoną lub zatwierdzoną przez biskupa Rzymu (KPK 435). Stolica diecezji metropolitalnej jest arcybiskupstwem, a tytuł arcybiskupa używany przez metropolitów jest przywiązany do stolicy metropolii[188].

Metropolita posiada kompetencje względem całej prowincji w sprawach określonych prawem, jak zwołanie synodu prowincjonalnego (KPK 442 §1), wyznaczenie miejsca i ustalenie obrad synodu (KPK 442 §1). Sprawuje funkcję sędziego osobiście lub za pośrednictwem trybunału metropolitalnego, który jest trybunałem drugiej instancji dla trybunałów w diecezjach sufraganalnych (KPK 1438 §1). Reprezentuje prowincję kościelną jako osobę prawną (KPK 432 §2).

W diecezjach sufraganalnych metropolita nie sprawuje władzy rządzenia, ponieważ sprawują ją biskupi diecezjalni. W drodze wyjątku może ją sprawować w sprawach wyznaczonych przez prawo (KPK 436 §3)[189]. Metropolita ma czuwać nad zachowaniem wiary i dyscypliny kościelnej w całej metropolii i powiadomić papieża jeśli wystąpią nadużycia (KPK 436 §1). Uprawnienie to nie zezwala na udzielenie upomnienia i nie upoważnia

[185] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 263-264.
[186] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 299; L. Chiappetta, Il *Codice*…, t.1, n. 2093.
[187] Zob.: CD 40.
[188] J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 300.
[189] LG 27; CD 8. Zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 301. W ciągu wieków metropolici mieli szeroką władzę nad diecezjami sufraganalnymi, z prawem sądzenia i usuwania biskupów. Z czasem władza ta została zredukowana, zwłaszcza na Soborze Trydenckim. Obecny Kodeks potwierdza normy Kodeksu z 1917 roku w tym zakresie. Por.: L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2094.

metropolity do ingerowania w sprawy diecezji z własnej inicjatywy[190]. Metropolita w zastępstwie może wizytować diecezję sufraganalną w przypadku gdy biskup diecezjalny zaniedbał ten obowiązek, jednak tylko za wcześniejszą aprobatą Stolicy Apostolskiej (KPK 436 §2). Ma prawo mianowania administratora diecezji zgodnie z przepisami prawa (KPK 436 §3), jeżeli wybór jest nieważny, np. z powodu braku wolności (KPK 170), niezwołania wyborców (KPK 166 §3), niedokonania wyboru w czasie przepisanym (KPK 421 §2) lub niezachowania warunków wymaganych do ważności wyboru (KPK 425 §1 i 3). Stolica Apostolska może udzielić zleceń specjalnych w formie prawa partykularnego (KPK 436 §2). Takie uprawnienia przewidziane są w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w celu zachowania jedności wielkiej metropolii[191].

W sprawowaniu czynności liturgicznych metropolita posiada prawa honorowe, mianowicie we wszystkich kościołach metropolii ma prawo sprawować liturgię z użyciem pontyfikaliów, jak biskup we własnej diecezji (KPK 390). W przypadku liturgii w kościele katedralnym wystarczy powiadomienie miejscowego biskupa diecezjalnego (KPK 436 §3). Jeśli ma sprawować sakrament bierzmowania, święceń czy małżeństwa konieczne jest jednak zezwolenie miejscowego biskupa diecezjalnego (KPK 886, KPK 1015, KPK 1017)[192].

Oznaką godności metropolity jest paliusz – używany w Kościele od czasów starożytnych[193]. Wyraża władzę, którą w jedności z Kościołem rzymskim metropolita uzyskuje mocą prawa we własnej prowincji (KPK 437 §1)[194]. Zezwolenie na używanie paliusza jest zarezerwowane papieżowi, a nałożony zostaje przez kardynała – protodiakona (KPK 355 §2). Metropolita jest zobowiązany w ciągu trzech miesięcy od przyjęcia konsekracji biskupiej lub prowizji kanonicznej zwrócić się do papieża osobiście lub przez pełnomocnika z prośbą o paliusz (KPK 437 §1). Paliusza może używać w każdym kościele swojej prowincji, nigdy zaś poza nią, nawet jeśli zgadza się na to biskup diecezjalny (KPK 437 §2). Zgodnie z przepisami liturgicznymi paliusza można używać podczas Mszy św. i w określone dni[195]. Jeśli metropolita jest przeniesiony na inną stolicę metropolitalną, musi poprosić o nowy paliusz (KPK 437 §3)[196].

---

190 J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 301; L. Chiappetta, *Il Codice*…, t.1, n. 2095.
191 *Communicationes* 18 (1986), s. 73-74.
192 P. Erdö, *Comentario al canon 436*, w: A. Marzoa, J. Miras, R. Rodríguez Ocaña, *Comentario exegético al Códogo de Derecho Canónico*, vol. II/1, wyd. 3 popr., Pamplona 2002, s. 911.
193 J. Krukowski (red.), *Komentarz…*, t. II/1, s. 303.
194 Paulus VI, *Inter exima*, AAS 70 (1978), s. 441-442.
195 Tylko papież może używać paliusza podczas każdej Mszy świętej.
196 Paliusz jest związany z osobą metropolity, dlatego nowy metropolita nie może korzystać z paliusza swego poprzednika. Zob.: J. Krukowski (red.), *Komentarz…*, t. II/1, s. 303.

ROZDZIAŁ III.
RECEPCJA NORM KANONICZNYCH W POSŁUDZE NAUCZANIA ARCYBISKUPA DAMIANA ZIMONIA

Kodeks prawa kanonicznego wśród zadań następców Apostołów na pierwszym miejscu wymienia misję nauczania (KPK 375 §1). Misja ta była realizowana przez arcybiskupa Damiana Zimonia na różne sposoby. Do wszystkich diecezjan kierował on kilka razy w roku listy pasterskie. Krótszą formę przekazania nauki wiernych stanowiły odezwy, apele, wezwania i komunikaty odczytywane w kościołach w ramach ogłoszeń duszpasterskich. Nie brakowało także zwyczajnego przepowiadania podczas sprawowanych Mszy św.

Szczególnym miejscem nauczania „Ewangelii pracy" były Piekary i pielgrzymki stanowe kobiet i mężczyzn, podczas nich ordynariusz katowicki wygłaszał słowo wstępne o charakterze społecznym (Aneks 2). Po objęciu rządów w diecezji biskup Damian Zimoń kontynuował w tym względzie tradycję poprzedników, zwłaszcza bp. Herberta Bednorza. Pisał: „W 1946 roku gorliwi duszpasterze piekarscy postanowili ożywić kult maryjny po zakończeniu II wojny światowej. Biskup Stanisław Adamski błogosławił tej inicjatywie. Biskup Herbert Bednorz w czasie swego pasterzowania przyczynił się do wielkiego rozwoju pielgrzymki świata pracy. Dziś pielgrzymowanie do Piekar jest nasza chlubą i potrzebą. Bo tu na wzgórzu piekarskim w specyficzny sposób urzeczywistnia się lokalny Kościół katowicki. Tu działa Duch Święty w Kościele, tu też wielbimy Matkę Kościoła. I to sprawia, że piekarska pielgrzymka mężów i młodzieńców jest fenomenem religijności w skali całego świata. Nie chcemy niczego uronić z tej wielkiej tradycji"[1]. W liście z okazji 85. Rocznicy utworzenia diecezji katowickiej pisał: „W Piekarach dopominaliśmy się zawsze o wolność religii i sumienia, o obronę świętości niedzieli i o wolność kultury, o prawo do nauczania teologii. Wyrażaliśmy sprzeciw wobec bezbożnego wychowania, wzywaliśmy do poszanowania praw pracowniczych, broniliśmy rodziny. Wskazywaliśmy na odpowiedzialność za własne człowieczeństwo, na znaczenie narodu i patriotyzmu, na moralny wymiar pracy i odpoczynku, na etykę solidarności i na potrzebę prawdy w życiu społecznym"[2].

[1] D. Zimoń, Słowo pasterskie zapraszające mężów i młodzieńców na pielgrzymkę do Piekar w niedzielę Trójcy Przenajświętszej – 25 maja 1986 roku, 6 maja 1986, WD 1986,33.

[2] D. Zimoń, Rozważcie czasy obecne i minione (…) bądźcie uważni. List z okazji 85. rocznicy utworzenia diecezji katowickiej, 25 października 2010, WA 2010,134.

3.1 Troska o rozwój wiary diecezjan

Zadaniem biskupa jest troska o wszystkich wiernych powierzonych jego pieczy (KPK 383 §1). Realizując to zadanie, (arcy)biskup Zimoń regularnie kierował do diecezjan listy pasterskie, których w ciągu 26 lat wystosował ponad sto[3]. Miały one charakter cykliczny, a okazję do ich przesyłania stanowiły przede wszystkim: Adwent, Wielki Post, pielgrzymki stanowe do Piekar Śl. i sierpień – miesiąc abstynencji. Listy pasterskie pisał także na niedzielę mediów, dzień życia konsekrowanego, dzień świętości życia i w związku z innymi wydarzeniami o szczególnym znaczeniu (Aneks 1). Listy pasterskie, choć posiadały temat główny, były przeważnie wielowątkowe. Stanowiły one okazję do przedstawienia wiernym nauczania Kościoła w kwestiach dogmatycznych i moralnych, zawierały nauczanie oparte na liturgii danej niedzieli, znajdowały się w nich zachęty i wewania do określonych działań i praktykowania życia w duchu chrześcijańskim.

3.1.1 Obrona wiary i troska o jej dojrzały wzrost

Pierwszy list pasterski nowego biskupa katowickiego dotyczył abstynencji i nosił tytuł „Wezwanie do trzeźwości". Sprzeciw wobec pijaństwa ukazał w nim jako realizację ewangelicznego wezwania: „zło dobrem zwyciężaj" oraz podkreślił, że zło jest przeciwnikiem, a nie ten człowiek, który pije i który nie może pozostać bez pomocy[4]. W liście na Adwent tegoż roku wezwał diecezjan do pokuty. Przestrzegał przed współczesnymi grzechami: ateizmem, laicyzacją i życiem bez Boga, i przypominał, że drogą do zgody między ludźmi i pojednania między narodami jest osobiste nawrócenie[5]. Tematem trzeciego listu było powszechne powołanie do świętości. Świadectwem świętości powinni wyróżniać się duszpasterze, małżonkowie i wszyscy świeccy, a drogą do świętości są Słowo Boże i sakramenty[6]. Kierując do mężczyzn zaproszenie na pielgrzymkę do Piekar, przypomniał wszystkim diecezjanom naukę o Duchu Świętym, który działa w Kościele, i o Oblubienicy Ducha Świętego – Matce Kościoła[7]. Piąty z kolei list pasterski, na dzień św. Franciszka z Asyżu, był poświęcony problemom ekologii. Podkreślił w nim, że człowiek powołany jest do tworzenia, a nie

[3] Tytułowanie listów pasterskich nie było konsekwentne. Spotykamy nazwy: list pasterski, słowo pasterskie, słowo metropolity, wezwanie, zaproszenie, apel, odezwa. W niniejszej pracy za list pasterski uznaje się pismo przeznaczone do odczytania w miejsce homilii w niedzielę lub uroczystość, skierowane do wszystkich diecezjan, lub znacznej grupy (np. chorzy w szpitalach) oraz listy kierowane bezpośrednio do kapłanów.

[4] D. Zimoń, Wezwanie do trzeźwości, 28 lipca 1985, WD 1985,52.

[5] D. Zimoń, List pasterski na I niedzielę Adwentu 1985 roku, 1 grudnia 1985, WD 1985,72.

[6] D. Zimoń, Powołani do świętości. List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu, 16 lutego 1986, WD 1986 nr 2 (luty), s. 21-23.

[7] D. Zimoń, Słowo pasterskie zapraszające mężów i młodzieńców na pielgrzymkę do Piekar w niedzielę Trójcy Przenajświętszej – 25 maja 1986 roku, 6 maja 1986, WD 1986 nr 5 (maj), s. 13-14.

do niszczenia, a panowanie nad światem daje człowiekowi funkcję zarządcy, użytkownika i opiekuna, a nie marnotrawcy[8].

Pod koniec lat 80. pojawił się nowy temat nauczania, dotyczył on kultu Miłosierdzia Bożego. Biskup Zimoń zachęcił diecezjan do oddawania czci Miłosierdziu Bożemu, widząc w tym kulcie szczególny znak czasów: „Miłosierdzie, jakiego doznajemy od Boga, zobowiązuje nas do świadczenia go bliźnim, wtedy sami stajemy się też obdarowani”[9]. Zapraszając na kolejną pielgrzymkę do Piekar, przypomniał, że każda wspólnota kościelna powinna być wzorowana na wspólnocie Osób Bożych, co dotyczy zwłaszcza małżeństwa i rodziny, parafii której centrum stanowi Eucharystia, oraz diecezji[10]. Konieczność przemiany moralnej jako konsekwencja powołania do świętości została przypomniana w liście na Święto Przemienienia Pańskiego[11].

Nauczanie pasterskie biskupa katowickiego w latach 1987-1988 skoncentrowane było wokół Eucharystii w perspektywie Drugiego Ogólnopolskiego Kongresu Eucharystycznego oraz Pierwszego Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego w Katowicach[12]. W liście na Wielki Post 1987 roku zwrócił uwagę na wartość Mszy św. i na powiązanie jej z życiem, ubolewał nad opuszczaniem przez wiernych Mszy św. niedzielnej z powodu obawy o utratę stanowiska, dla lepszych zarobków, wycieczek lub rekreacji. Piętnował także celowe utrudnianie dzieciom i młodzieży udziału we Mszy św., brak przykładu rodziców i bierność uczestników liturgii[13]. W liście przed Krajowym Kongresem Eucharystycznym ukazał, że zbliżenie do Eucharystii jest antidotum na zeświecczenie, materializm, ateizm, jest także źródłem wewnętrznej odnowy i świętości[14]. Kierując do kobiet zaproszenie na pielgrzymkę do Piekar, podkreślał, że Eucharystia jest źródłem duchowej mocy i nowej nadziei przeciw rezygnacji, zwątpieniu i pokusie beznadziejności[15]. Bezpreceden sową formą była odezwa dotycząca Eucharystii przekazana wiernym w formie drukowanej przez kapłanów podczas

[8] D. Zimoń, List pasterski z okazji wspomnienia św. Franciszka z Asyżu na niedzielę 28 września 1986 r., WD 1986 nr 9 (wrzesień), s. 15-19.

[9] D. Zimoń, List pasterski o Bożym Miłosierdziu, 18 marca 1989, VA I-5754/89, WD 1989,16.

[10] D. Zimoń, Zaproszenie do Piekar Śl. List pasterski na niedzielę Trójcy Przenajświętszej 21 maja 1989, 16 maja 1989, VA I-5768/89, WD 1989,32.

[11] D. Zimoń, Odezwa na Święto Przemienienia Pańskiego 1989, 1 sierpnia 1989, VA I-5774/89, AAKat, VA I. Listy pasterskie, vol. 7 (1985-2011).

[12] Drugi Kongres Eucharystyczny, odbywający się pod hasłem "Do końca ich umiłował" w dniach 8-14 czerwca 1987 roku w Warszawie, zakończył papież Jan Paweł II, który przybył z trzecią pielgrzymką do Ojczyzny. Pierwszy Diecezjalny Kongres Eucharystyczny obchodzony był w Katowicach w dniach od 14 maja do 5 czerwca 1988 roku pod hasłem „Miłujcie się wzajemnie".

[13] D. Zimoń, List pasterski na II niedzielę Wielkiego Postu 15 marca 1987, 25 lutego 1987, VA I-5625/87, WD 1987,15.

[14] D. Zimoń, Wypełnijmy ten czas Chrystusem. List pasterski przed II Kongresem Eucharystycznym 3 maja 1987, WD 1987,28.

[15] D. Zimoń, Odezwa – zaproszenie do Piekar Śl. 16 sierpnia 1987, 5 sierpnia 1987, VA I-5654/87, WD 1987,54.

odwiedzin kolędowych w 1987 roku. Biskup katowicki podkreślił w niej, że udział we Mszy św. jest znakiem rozpoznawczym chrześcijan, wyznaniem wiary i wielką wspólną modlitwą Kościoła oraz źródłem i szczytem życia[16]. Przypomniał także przepisy prawa kościelnego o obowiązku udziału we Mszy św. oraz powstrzymania się od pracy (KPK 1247), a także o możliwości spełnienia obowiązku niedzielnego w sobotni wieczór (KPK 1248)[17]. Zapowiadając Pierwszy Kongres Eucharystyczny w diecezji katowickiej, nauczał, że żadnej społeczności chrześcijańskiej nie uda się utworzyć, jeśli nie ma korzenia i podstawy w sprawowaniu Najświętszej Eucharystii, od niej bowiem trzeba zacząć wychowanie do ducha wspólnoty. Eucharystia buduje wspólnotę i pomaga rozbić bariery społeczne: obcości, obojętności i izolacji. W liście tym wyraził stanowczy sprzeciw wobec opuszczania Mszy św. niedzielnej i wprowadzenia pracy w niedziele w niektórych kopalniach[18].

Temat pracy w niedzielę powrócił pod koniec lat 90. Ordynariusz katowicki, zapraszając mężczyzn do Piekar, zaznaczył, że nakaz pracy w niedzielę i system czterobrygadowy eliminował wspólne przeżywanie niedzieli. Dostrzegał, że wśród chrześcijan zaczęła zatracać się świadomość niedzieli jako dnia świętego i wołał: „niedziela jest Boża i nasza"[19]. Nauczał, że niedziela jest małą Wielkanocą i apelował, by nie podejmować dobrowolnej pracy, przypominał też przykazania i naukę Kościoła, że przymuszanie do pracy w niedziele i święta jest wykroczeniem przeciw sprawiedliwości (CA 9)[20]. W tydzień po odczytaniu listu w parafiach archidiecezji ukazał się list apostolski *Dies Domini* Jana Pawła II. Opierając się na jego przesłaniu biskup katowicki zachęcał do odkrycia niedzieli na nowo, by nie przeżywać jej jedynie jako końca tygodnia[21].

Dostrzegając przemiany końca lat 80. (15 sierpnia 1989 po raz pierwszy był dniem wolnym od pracy) wzywał do przemiany moralnej: trzeźwości, odpowiedzialności za siebie i drugich, kierowania się rozumem i pracy nad wolą oraz do uważniejszego słuchania Syna Bożego. W liście na początek roku szkolnego 1989 apelował, by na nowo zbliżyć się do Jezusa, przeciwstawił się religijności tylko zewnętrznej oraz dążeniu do sukcesu za wszelką cenę, rutynie i improwizacji w katechizowaniu. Podkreślał, że katecheza czerpie ze Słowa Bożego i liturgii oraz przygotowuje do przyjęcia sakramentów. Konieczne jest więc osobiste

[16] D. Zimoń, Odezwa do rodzin katolickich w sprawie niedzielnej Mszy świętej, 22 listopada 1987, WD 1987,87.
[17] Tamże.
[18] D. Zimoń, List pasterski przed I Kongresem Eucharystycznym w Diecezji Katowickiej, 21 lutego 1988, WD 1988,14.
[19] D. Zimoń, W Piekarach wraz z Maryją trwamy na modlitwie świętując Zesłanie Ducha Świętego. Zaproszenie do udziału w pielgrzymce do Piekar, 8 maja 1998, WA 1998,56.
[20] Tamże.
[21] D. Zimoń, List zapraszający na pielgrzymkę kobiet do Piekar, 25 lipca 1998, VA I-6281/98, AAKat, VA I. Listy pasterskie, vol. 7 (1985-2011).

świadectwo katechety, bez którego nauczanie nie ma wpływu na wewnętrzną przemianę człowieka[22].

W 1989 roku biskup Damian Zimoń został przewodniczącym Komisji Duszpasterstwa Ogólnego KEP, przygotowującej m.in. programy duszpasterskie dla Kościoła w Polsce. Program ten na początku lat 90. koncentrował się na różnych wymiarach ewangelizacji w ramach nowenny przed Jubileuszem Wcielenia Syna Bożego[23]. Ponieważ szczególnym miejscem ewangelizacji jest rodzina, temat ten pojawił się także w liście pasterskim biskupa katowickiego na Wielki Post 1990 roku. Dostrzegając problemy, z jakimi borykają się rodziny, przypomniał o świętości rodziny i ważnym świadectwie rodziców: „pragnę Wam dziś przypomnieć przede wszystkim prawdę o świętości małżeństwa i rodziny […]. Małżeństwo nie jest zwyczajną umową między mężczyzną i kobietą. Rodzina to pomysł samego Boga"[24]. Przestrzegał przed sprowadzeniem miłości do erotyzmu, który nie daje solidnych podstaw dla trwałego związku. Promował czystość na wzór bł. Karoliny, przypominał również, że miłość małżeńska jest skierowana ku rodzeniu i wychowaniu potomstwa (KPK 1055 §1), a małżonkowie są współpracownikami Boga w przekazywaniu życia i zadanie to powinni wypełniać odpowiedzialnie, w oparciu o sumienie, prawo Boże i nauczanie Kościoła[25]. Nauczał, że rodzina ma swoje zadanie w Kościele, jest znakiem nadziei, trzeba więc jej zakorzenienia się w sakramentach. Przypominał, że rodzice powinni uczyć dzieci modlitwy i odpowiedniego korzystania ze środków przekazu.

W Liście na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu 1991 roku biskup Zimoń promował czytanie i rozpowszechnianie prasy katolickiej, która dla zysku była wypierana z kiosków przez prasę brukową, często pornograficzną. Zalecał też krytyczny stosunek do treści niezgodnych z wiarą i moralnością, a katolickim kioskarzom przypominał, że eksponowanie tego, co uwłacza moralności, deprawuje ludzi i obciąża sumienia[26].

Na Adwent 1991 roku pisał o modlitwie. Dał konkretne wskazówki, jak w praktyce przeżywać Adwent oraz zachęcał dzieci, by mobilizowały do modlitwy całą rodzinę: „Zapalcie

---

[22] D. Zimoń, List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90, 10 września 1989, WD 1989,64.

[23] Hasła programów duszpasterskich: 1989/1990: Ewangelizacja rodziny i przez rodzinę; 1990/1991: Ewangelizacja ludzi pracy (1 rok nowenny); 1991/1992: Ewangelizacja młodzieży. Sakrament bierzmowania (2 rok nowenny); 1992/1993: Ewangelizacja i Eucharystia (3 rok nowenny); 1993/1994: Ewangelizacja wspólnoty małżeńskiej i rodzinnej. Kościół jako *communio*. Sakrament małżeństwa (4 rok nowenny); 1994/1995: Ewangelizacja w tajemnicy i misji Kościoła. Kościół jako *missio*. Sakrament kapłaństwa (5 rok nowenny); 1995/1996: Ewangelizacja i nawrócenie. Kościół jako miejsce nawrócenia i pojednania. Sakramenty uzdrowienia (6 rok nowenny). Zob.: Komisja Duszpasterstwa Ogólnego Episkopatu Polski, Programy duszpasterskie 1989-1996, KSJ, Katowice.

[24] D. Zimoń, Ewangelizacja rodziny i przez rodzinę. List pasterski na Wielki Post 1990 roku, 4 marca 1990, WD 1990,21.

[25] Tamże.

[26] D. Zimoń, List pasterski na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu, 15 września 1991, WD 1991,94.

świecę […] przeczytajcie fragment Ewangelii niedzielnej, odmówcie pacierz albo dziesiątek różańca lub jakąkolwiek inną modlitwę […] kto zorganizuje modlitwę adwentową w rodzinie, ten może przesłać do mnie rysunki […] wielkości pocztówki […] wasze rysunki zawieszę na mojej choince”[27].

Zapraszając mężczyzn na pielgrzymkę do Piekar w 1993 roku, metropolita katowicki przypomniał rolę świeckich w dziele ewangelizacji, która wynika z przyjętego chrztu i bierzmowania: główne jej płaszczyzny to rodzina i wspólnota zawodowa[28]. Sercem nowej ewangelizacji jest Eucharystia – pisał na Adwent 1993 roku. Podkreślił także troskę o budowę kościołów, o piękno liturgii, o przepowiadanie Słowa Bożego, docenił liczny udział we Mszy św., licznych nadzwyczajnych szafarzy Komunii św. i wzrost *communicantes*, oraz bronił niedzieli przed desakralizacją spowodowaną np. handlem[29]. Do zdynamizowania ewangelizacji wzywał w Wielkim Poście 1995 roku. W ewangelizacji upatrywał szansę dla Kościoła katowickiego w konfrontacji z ubóstwem i bezrobociem, rozbiciem rodzin, plagą alkoholizmu, narkomanii i AIDS, zapowiedział też ukazanie się *Katechizmu Kościoła katolickiego* i nowego *Skarbca*[30].

Na początku nowego roku liturgicznego 1995/1996 zwracał uwagę na sakramenty uzdrowienia i konieczność uzdrowienia sumień. Rachunek sumienia winien objąć życie narodowe i społeczne, życie wspólnoty Kościoła i wszystkie stany[31]. W liście przed majową pielgrzymką piekarską wskazał na potrzebę nawrócenia i pokuty za zgorszenia, niewierności, niekonsekwencję i zaniedbania, rozdźwięk między Ewangelią a życiem, brak jedności i odpowiedzialności ludzi Kościoła, przejawy zła w świecie oraz obojętność religijną[32]. W sierpniu wzywał do obudzenia sumień ku trzeźwości i czystości obyczajów, przeciwstawiał się wulgarności języka, cynizmowi prasy brukowej i poniżającym godność filmom i programom oraz złym obyczajom, które grożą erozją religijności[33]. „Czyny pokutne bez nawrócenia serca pozostają bezowocne i kłamliwe” – przypominał w liście na Wielki Post

[27] D. Zimoń, Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie. List pasterski na Adwent, 21 listopada 1991, WD 1991,107.
[28] D. Zimoń, Głoście Ewangelię. Zaproszenie do Piekar, 4 maja 1993, WA 1993,44.
[29] D. Zimoń, Potrzeba nowej ewangelizacji. List pasterski na Adwent 1993 roku, 14 listopada 1993, VA I-6018/93, AAKat, VA I. Listy pasterskie, vol. 7 (1985-2011).
[30] D. Zimoń, W drodze do roku dwutysięcznego. List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu 1995 roku, 5 marca 1995, WA 1995,11.
[31] D. Zimoń, Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu. List pasterski przed Uroczystością Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, 12 listopada 1995, WA 1995,86.
[32] D. Zimoń, w Piekarach trwamy jednomyślnie na modlitwie razem z Maryją. Zaproszenie na majową pielgrzymkę do Piekar, 26 kwietnia 1996, WA 1996,44.
[33] D. Zimoń, Wyjdź, aby stanąć na górze wobec Pana. Zaproszenie na sierpniową pielgrzymkę do Piekar, 26 lipca 1996, WA 1996,73.

1998 roku[34]. Nawrócenie wewnętrzne skłania bowiem do uzewnętrznienia takiej postawy przez gesty i czyny pokutne. W tym samym liście przypominał diecezjanom o okresach i dniach pokuty (KPK 1249 nn) i wezwał, aby dziełu postu i modlitwy towarzyszył duch ekspiacji za zło i abstynencja[35].

Ostatni rok przygotowania do Jubileuszu Roku 2000 poświęcony był w Kościele powszechnym tajemnicy Boga Ojca. Listy pasterskie arcybiskupa katowickiego na Adwent i Wielki Post 1999 roku ukazują Boga jako miłującego Ojca. Tej miłości przeciwstawiają się istniejące w świecie struktury zła, stąd apele biskupa do środowisk i władz o przeciwdziałanie złu oraz o odpowiedzialność[36], a do uwikłanych w struktury zła – gangi, handel narkotykami, prostytucję i inne – o nawrócenie i odzyskanie poczucia grzechu[37]. W Wielkim Poście Roku Jubileuszowego przypomniał, że czas ten sprzyja odnowieniu wiary i chrześcijańskiego świadectwa oraz zaapelował o pomocną dłoń wyciągniętą do dzieci i młodzieży zagrożonych złem[38].

Na początku trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa w nauczaniu arcybiskupa katowickiego wyraźnie widoczny jest temat chrześcijańskiej nadziei. Nauczał, że wobec smutku i trwogi świata trzeba dać świadectwo nadziei, być otwartym na potrzeby braci, budować cywilizację miłości, napełnić światłem Ewangelii mroki wielorakiego ludzkiego cierpienia i bólu i otworzyć serca braci na prawdziwą nadzieję[39]. Nadzieją dla grzesznika jest powrót do Boga, nadzieją dla cierpiących głód i biedę jest dzielenie się z tymi, którzy mają mniej od nas, należy więc częściej od narzekania dostrzegać i chwalić dobro, bo to chrześcijanie są odpowiedzialni za poziom nadziei w świecie – apelował[40]. Parafia powinna odnaleźć na nowo swoje powołanie: powinna być wspólnotą, domem rodzinnym braterskim i gościnnym[41]. Wobec niespotykanej dotąd globalizacji zła, potrzebna

[34] D. Zimoń, Podejmujemy post, by całym sercem nawrócić się do Boga bogatego w Miłosierdzie. List pasterski na Wielki Post 1998 r., 1 marca 1998, WA 1998,30.
[35] Tamże.
[36] D. Zimoń, Bóg Ojciec was miłuje. List pasterski na III rok bezpośredniego przygotowania do Wielkiego Jubileuszu Odkupienia, 16 listopada 1998, VA I-6304/98, AAKat, VA I. Listy pasterskie, vol. 7 (1985-2011).
[37] D. Zimoń, Doświadczyć Miłosierdzia Boga Ojca i podjąć nowe dzieła miłosierdzia. List na Wielki Post 1999 r., 21 lutego 1999, WA 1999,13.
[38] D. Zimoń, Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię. List pasterski na Wielki Post roku Wielkiego Jubileuszu, 24 lutego 2000, WA 2000,15.
[39] D. Zimoń, Z wiarą i nadzieją wkraczamy w trzecie tysiąclecie. List pasterski na I niedzielę Adwentu, 3 grudnia 2000, WA 2000,132.
[40] D. Zimoń, Bądźmy solidarni z Chrystusem cierpiącym dziś w naszych bliźnich. List na I niedzielę Wielkiego Postu 2001, 4 marca 2001, WA 2001,13.
[41] D. Zimoń, Bądźmy świadkami nowego życia w Chrystusie. List pasterski zapraszający na pielgrzymkę mężów i młodzieńców do Piekar Śląskich, 20 maja 2001, WA 2001,44.

jest globalizacja dobra i zlikwidowanie lub przynajmniej pomniejszenie plagi bezrobocia[42]. Zgodnie z założeniami programu duszpasterskiego w Polsce wzywał, aby rozpalić w sobie na nowo miłość do Chrystusa[43]. Przypominał, że Bóg jest Miłością, a człowiek staje się w pełni sobą tylko wtedy, gdy włączy się w tę Miłość, ponieważ ani państwo socjalne, ani wolny rynek, ani demokracja, ani naród, ani zjednoczona Europa, ani „globalna wioska", ani szybkie auta, ani naturalne środowisko nie są w stanie uczynić człowieka szczęśliwym[44]. Utrata więzi z chrześcijańską tradycją rodzi lęk przed przyszłością, którego przejawem jest dramatyczny spadek urodzeń i obecność kultury śmierci. Mieć nadzieję – to znaczy przyjąć życie, mówiąc mu „tak" całym swoim istnieniem[45]. Kościół niosący Ewangelię nadziei stanie się później tematem wiodącym pięcioletniego programu duszpasterskiego Kościoła w Polsce[46].

Podczas procesu wejścia Polski w struktury Unii Europejskiej podkreślał, że idea jedności Europy jest z gruntu chrześcijańska, ale należy pamiętać, że idea braterstwa może być realizowana tylko wokół Ojcostwa Boga i potrzebuje porządku moralnego. Wskazuje na takie podstawy porządku moralnego, jak godność ludzkiego życia od poczęcia do naturalnej śmierci, godność małżeństwa i rodziny jako związku kobiety i mężczyzny, odrzucenie manipulacji genetycznych[47].

W drugim liście na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu przypomina, że „wiara rodzi się ze słyszenia". W mediach nie może chodzić jedynie o rozrywkę. Katolickie audycje, czasopisma i strony internetowe, są współczesną formą apostolstwa, a korzystanie z nich to inwestycja w osobisty rozwój[48]. Apelował: „Nie lękajcie się wysiłku oglądania i czytania. Kupując wartościowe tytuły i oglądając czy słuchając pożytecznych audycji, inwestujecie w swój osobisty rozwój i przyczyniacie się do ubogacenia Kościoła i Ojczyzny"[49].

---

[42] D. Zimoń, Nawróćcie się do Boga całym sercem. List pasterski na Wielki Post 2002 r., 2 lutego 2002, WA 2002,21.

[43] Hasła programów duszpasterskich: 2001/2002: Poznać Chrystusa, 2002/2003: Umiłować Chrystusa, 2003/2004: Naśladować Chrystusa.

[44] D. Zimoń, Umiłujcie Chrystusa! List pasterski na I niedzielę Adwentu 2002 roku, 19 listopada 2002, WA 2002,112.

[45] D. Zimoń, Przywracajmy nadzieję ubogim! Słowo pasterskie na I niedzielę Adwentu 2005, 22 listopada 2005, WA 2005,138.

[46] W ramach pięcioletniego cyklu „Kościół niosący Ewangelię Nadziei" przyjęto tematy szczegółowe na kolejne lata: 2005/2006 – Kościół niosący Ewangelię Nadziei. Przywracajmy nadzieję ubogim; 2006/2007 – Kościół niosący Ewangelię Nadziei. Przypatrzmy się powołaniu naszemu; 2007/2008 – Kościół niosący Ewangelię Nadziei. Bądźmy uczniami Chrystusa; 2008/2009 – Kościół niosący Ewangelię Nadziei. Otoczmy troską Życie; 2009/2010 – Kościół niosący Ewangelię Nadziei. Bądźmy świadkami Miłości.

[47] D. Zimoń, Odrzućmy uczynki ciemności, a przyobleczmy się w oręż światłości. List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu, 22 lutego 2003, WA 2003,36.

[48] D. Zimoń, Wiara rodzi się ze słyszenia. List na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu, 1 września 2003, WA 2003,106.

[49] Tamże.

W nauczaniu arcybiskupa Zimonia ważne miejsce zajmuje rodzina i wychowanie. W liście pasterskim na Wielki Post 2004 roku ponownie podjął ten temat, dziękując rodzinom, szczególnie wielodzietnym, za to, że sukces zawodowy i kariera nie są dla nich najważniejsze, ale pierwszeństwo ma przekazywanie dzieciom wartości[50]. Bronił także rodziny przed nurtami zagrażającymi jej i narodowi, takimi jak upowszechnienie antykoncepcji wśród dzieci i młodzieży, walka o prawo do zabijania nienarodzonych, popieranie rozwodów, konkubinaty, uznawanie homoseksualizmu za normę, podważanie autorytetu rodziców i wychowawców[51]. Siłę rodziny i małżeństwa widział w regularnym i pełnym uczestnictwie we Mszy św. i adoracji Najświętszego Sakramentu[52]. Zachęcał, by małżonkowie w sposób uroczysty przeżywali rocznice ślubu, łącząc je z Mszą św., a młodzież – by przez formację dobrze przygotowała się do życia małżeńskiego[53]. Jako jeden z pierwszych darów miłości w rodzinie, jaki rodzice mogą ofiarować dziecku, wskazywał abstynencję, która powinna być obecna w wychowaniu. Apelował, by budować rodziny wolne od alkoholu, poczynając od uroczystości religijnych: pierwszej Komunii św. i wesel bezalkoholowych[54].

Koniec pierwszej dekady XXI wieku obfitował w nauczanie o życiu duchowym. Rozpoczyna je list pasterski o ewangelicznym posłuszeństwie, który dotyczy przede wszystkim życia konsekrowanego, ale jednocześnie wzywa wszystkich do posłuszeństwa wobec woli Bożej i wzajemnego posłuszeństwa w rodzinach[55]. Zachęca, by być uczniem Chrystusa, czyli przebywać z Chrystusem, czerpać siłę z Jego słowa i obecności[56]. W liście pasterskim na Wielki Post apelował, by otoczyć troską życie duchowe. Przejawiać ma się ona w dbałości o stan własnego sumienia, co prowadzi do odbudowania ładu wewnętrznego i odrodzenia społecznego, a pomocą do tego są odprawiane rekolekcje[57]. Zwieńczeniem nauczania i refleksji arcybiskupa Zimonia nad życiem duchowym było ogłoszenie roku 2011 Rokiem Życia Konsekrowanego w Metropolii Górnośląskiej[58]. Życie konsekrowane nazywa centrum Kościoła i elementem decydującym o jego misji. Wszystkich wiernych wzywał do modlitwy, szczególnie

[50] D. Zimoń, Jezus przebywał na pustyni, gdzie był kuszony przez diabła. List na I niedzielę Wielkiego Postu 2004 r., 2 lutego 2002, WA 2004,17.
[51] D. Zimoń, Głosić z nową mocą prawdę o małżeństwie i rodzinie. List pasterski na Wielki Post 2005, 2 lutego 2005, WA 2005,23.
[52] D. Zimoń, Słowo pasterskie na święto Bożej Rodzicielki Maryi, 25 grudnia 2005, WA 2006,5.
[53] D. Zimoń, Bądźmy uczniami Chrystusa. List pasterski na I. niedzielę Adwentu 2007, 25 listopada 2007, WA 2007,138.
[54] D. Zimoń, Abstynencja jest darem miłości. Apel na sierpień 2010, 26 lipca 2010, WA 2010,93.
[55] D. Zimoń, Słowo pasterskie o ewangelicznym posłuszeństwie, 6 stycznia 2006, WA 2006,7.
[56] D. Zimoń, Bądźmy uczniami Chrystusa. List pasterski na I niedzielę Adwentu 2007, 25 listopada 2007, WA 2007,138.
[57] D. Zimoń, Otoczmy troską nasze życie duchowe. List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu – 1 marca 2009 r., 14 lutego 2009, WA 2009,26.
[58] D. Zimoń, List obwieszczający Rok Życia Konsekrowanego w Metropolii Górnośląskiej na niedzielę 30 stycznia 2011 r., 25 stycznia 2011, WA 2011,8.

za siostry zakonne, i wyjaśniał, co znaczy być zakonnicą i na czym polega ich praca oraz rozprawiał się z niechrześcijańskim postrzeganiem powołań żeńskich w rodzinach[59].

3.1.2 Apostolat świeckich w (archi)diecezji katowickiej

W liście pasterskim z 1993 roku, w którym zapraszał mężczyzn do Piekar, zaznaczył, że w Kościele wybiła godzina laikatu. Zapraszał do odnajdywania chrześcijańskiej tożsamości w organizacjach, ruchach i stowarzyszeniach katolickich[60]. W roku 70-lecia Kościoła katowickiego został zorganizowany Pierwszy Kongres Ruchów, Stowarzyszeń i Bractw Archidiecezji Katowickiej[61].

Dekretem metropolity 28 maja 1995 roku została reaktywowana Akcja Katolicka w archidiecezji katowickiej (KPK 298-320)[62]. Ordynariusz ustanowił Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Katowickiej poprzez zatwierdzenie ogólnopolskiego Statutu jako obowiązującego także w archidiecezji katowickiej (KPK 312)[63]. Zadania Akcji w archidiecezji zostały określone przez ordynariusza podczas posiedzenia rady kapłańskiej i adwentowego dnia skupienia dla liderów Akcji Katolickiej w 1997 roku[64]. Jako najważniejsze zadania Akcji wskazał: czynne zaangażowanie w życie wspólnoty Kościoła przez pogłębioną refleksję teologiczną, biblijną i liturgiczną; zaangażowanie w kulturę chrześcijańską, gospodarkę, wychowanie i szkolnictwo; upominanie się o ochronę życia i rodziny; tworzenie katolickich środków przekazu; apostolstwo słowa, w tym kolportaż „Gościa Niedzielnego"; podejmowanie spraw bezrobocia i ubóstwa; zaangażowanie w politykę rozumianą jako dobro wspólne; dążenie do współpracy ponad partykularnymi interesami[65].

Nauczał, że „głoszenie Chrystusa nie jest przywilejem nielicznych, lecz powinnością i łaską wszystkich, którzy przez chrzest, bierzmowanie i Eucharystię wprowadzeni zostali

---

59 Tamże.

60 D. Zimoń, Głoście Ewangelię. Zaproszenie do Piekar, 4 maja 1993, WD 1993,44.

61 D. Zimoń, Komunikat w sprawie I Kongresu Ruchów, Stowarzyszeń i Bractw Archidiecezji Katowickiej, 21 września 1995, WA 1995,78.

62 D. Zimoń, Dekret reaktywujący Akcję Katolicką w archidiecezji katowickiej, VD II-1716/95, 28 maja 1995, WA 1995,46.

63 D. Zimoń, Dekret ustanawiający Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej Archidiecezji Katowickiej, VD II-1945/98, 22 listopada 1998, WA 1998,151. Pierwszym prezesem został Jan Pęciak z Pszczyny, 22 listopada 1998, VD II-1946/98, WA 1998,152. Skład Zarządu: D. Zimoń, Pismo zatwierdzające wybór Zarządu Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Katowicach, 22 listopada 1998, VD II-1947/98, WA 1998,153. Pierwszym asystentem kościelnym został mianowany ks. Roman Kempny, 29 czerwca 1995, VD II-1725/95 (PK 195-22/95). Zwolniony dekretem z 21 listopada 1999, PK 195-27/99, AAKat AP 1017.

64 J. Nocoń, Komunikat z posiedzenia Rady kapłańskiej, 22 marca 1995, VA I-6089/95, WA 1995,48. Otwierając obrady, ksiądz arcybiskup postulował, by Akcja Katolicka zajęła się przywróceniem sakralnego charakteru niedzieli, kolportażem prasy katolickiej i powstrzymywaniem działalności sekt.

65 R. Kempny, Współpraca duchownych i świeckich w dziele nowej ewangelizacji. Akcja Katolicka i Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży, WA 1998,50.

do wspólnoty Kościoła”[66]. „Trzeba więc każdemu z nas zaangażować się w pomnażanie dobra, głoszenie prawdy, wprowadzanie sprawiedliwości i miłości w życie codzienne”[67]. U progu Roku Jubileuszowego 2000 wielkiego zaangażowania świeckich wymagała akcja przekazywania Ewangelii wszystkim diecezjanom: „Chcemy dotrzeć z Ewangelią św. Łukasza do wszystkich mieszkańców naszej archidiecezji” – pisał arcybiskup[68]. W wyniku tej akcji rozprowadzono w archidiecezji katowickiej 600 tysięcy egzemplarzy *Ewangelii wg św. Łukasza*[69].

Świeccy odpowiednio przygotowani przez studia i formację duchową zostali zaangażowani także jako katecheci. Na początku roku szkolnego 1989/1990 diecezja katowicka obok kapłanów i około 300 zakonnic dysponowała ponad 600 katechetami świeckimi. „Tym moim współpracownikom chcę podziękować za wielki trud przepowiadania Chrystusa Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego, za udział w dziele apostolstwa”[70]. „Nie zniechęcajcie się trudnościami napotykanymi w Waszej zaszczytnej posłudze głoszenia Chrystusa Ukrzyżowanego. Pomagajcie na różne sposoby polskiej szkole, także jeśli to możliwe – materialnie”[71]. Ordynariusz katowicki, przypominając katechetom o konieczności zaangażowania w pracę duszpasterską w parafii[72], polecił im organizowanie w parafiach kół Eucharystycznego Ruchu Młodych[73]. Ruch ten został ustanowiony 1 czerwca 1998 roku[74] dla ożywienia udziału dzieci w tygodniowej Mszy św., zwłaszcza szkolnej, i kształtowania pobożności eucharystycznej wśród dzieci i młodzieży[75].

Arcybiskup katowicki głosił, że szczególnym miejscem apostolatu jest rodzina. O rodzicach jako pierwszych katechetach swoich dzieci pisał w Wielkim Poście 1992 roku, podkreślając, że katecheza rodzinna jest najważniejsza w całym procesie religijnego

---

66 D. Zimoń, Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu. List pasterski przed uroczystością Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, 12 listopada 1995, WA 1995,86.

67 Tamże.

68 D. Zimoń, Z radością oczekujemy Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. List pasterski na I niedzielę Adwentu, 8 listopada 1999, WA 1999,109.

69 D. Zimoń, Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię. List pasterski na Wielki Post roku Wielkiego Jubileuszu, 24 lutego 2000, WA 2000,15.

70 D. Zimoń, List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90, 10 września 1989, WD 1989,64, s. 378-380.

71 D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji, 16 lutego1992, WD 1992,49.

72 Wokół katechezy w Archidiecezji Katowickiej. Materiały duszpasterskie, z. 7, Katowice 1997.

73 D. Zimoń, Informacja w sprawie organizowania w parafiach Eucharystycznego Ruchu Młodych, 22 kwietnia 1999, VA I-6339/99, WA 1999,34.

74 D. Zimoń, Odezwa w sprawie Eucharystycznego Ruchu Młodych, 10 sierpnia 1998, VA I- 6288/98, WD 1998,87. D. Zimoń, Dekret moderatora Eucharystycznego Ruchu Młodych: ks. Grzegorz Wiśniewski, 15 czerwca 1998, VD II-1926/98 (PW 142-17/98).

75 D. Zimoń, Eucharystyczny Ruch Młodych dawna Krucjata Eucharystyczna. Założenia programowe dla opiekunów, animatorów i członków w archidiecezji katowickiej, 12 sierpnia 1998, WA 1998,88.

wychowania[76]. Podobnie odniósł się do tej kwestii w liście na niedzielę Świętej Rodziny 2001 roku: „Proszę Was, Siostry i Bracia, aby Wasze rodziny były prawdziwymi szkołami świętości, aby były ważnymi miejscami poznawania Chrystusa. Poznajemy Chrystusa w rodzinie poprzez wspólne czytanie Pisma Świętego, rozmowy o niedzielnym kazaniu, nauce religii, o ważniejszych wydarzeniach w życiu Kościoła i świata"[77]. Pisząc list do dzieci, zachęcał je, by były domowymi apostołami i animatorami modlitwy rodzinnej[78]. Wskazał, że rodzina jest też miejscem rodzenia się powołań, a podstawowy jest tu przykład rodziców, którzy gorliwie uczestniczą w świętej liturgii, oraz kształtowany duch ofiarności. „Powołanie zakonne rodzi się w środowisku rodzinnym. Od rodziców zależy, czy Chrystus będzie miał do kogo w rodzinie skierować swoje wezwanie do podjęcia Jego szczególnego wybrania"[79]. „Trzeba nam też pamiętać, że nasze apostolstwo w tym względzie wymaga modlitwy" – przypominał[80].

W apostolat parafialny pragnął aktywniej włączyć młodzież, polecając w liście pasterskim na Wielki Post 1991 roku tworzenie Parafialnych Rad Młodych. „W przyszłości mogłyby one przekształcić się w koła Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży. Obok grup oazowych – tak żywo wpisanych w życie naszej diecezji, oraz innych grup apostolskich – podejmowałyby one wielkie wezwanie nowej ewangelizacji środowisk przed rokiem 2000"[81]. Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Katowickiej zostało erygowane w 1994 roku pod patronatem św. Stanisława Kostki i bł. Karoliny w oparciu o kanony *Kodeksu prawa kanonicznego* (KPK 304, KPK 305, KPK 312nn)[82]. „Niechaj nasza młodzież, zwłaszcza po przyjęciu sakramentu bierzmowania, bardziej angażuje się w nową ewangelizację swego środowiska"[83] – apelował. Młodzież została także włączona w wolontariat. „Duszpasterstwo chorych, zwłaszcza hospicyjne, ogarnia coraz więcej młodzieży […], brak jeszcze podobnych inicjatyw wśród dzieci, które trzeba wychowywać do postaw bezinteresownych"[84].

Szczególne miejsce apostolatu świeckich arcybiskup Zimoń widział także w posłudze miłosierdzia, zwłaszcza w parafialnych zespołach charytatywnych, które spieszą z pomocą chorym, niepełnosprawnym, upośledzonym dzieciom i rodzinom wielodzietnym. Apelował też

[76] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji 16 lutego1992, WD 1992,49.
[77] D. Zimoń, Rodzina miejscem uświęcenia i wychowania. List na niedzielę Świętej Rodziny, 18 grudnia 2001, WA 2001,110.
[78] D. Zimoń, Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie. List pasterski na Adwent 21 listopada 1991, WD 1991,107.
[79] D. Zimoń, List pasterski na temat żeńskich powołań zakonnych, 6 maja 1990, WD 1990,27.
[80] Tamże.
[81] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1991, (bez daty), WD 1991,18.
[82] D. Zimoń, Dekret erygujący Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Katowickiej, VD II-1591/93, WA 1994,2. Zob.: Statut Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży, WA 1994,3.
[83] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji 16 lutego1992, WD 1992,49.
[84] D. Zimoń, Przywracajmy nadzieję ubogim. Słowo pasterskie na I niedzielę Adwentu 2005, 22 listopada 2005, WA 2005,138.

o zakładanie parafialnych ochronek i przedszkoli, szczególnie w parafiach osiedlowych[85]. Nauczał, że doświadczenie miłości Boga Ojca przynagla do ofiarowania siebie bliźnim w duchu służby i solidarności. Apelował o pomoc w znajdowaniu pracy[86] oraz o pomoc tym, których dotyka bieda duchowa i materialna, czyli tym, którzy utracili wiarę, są samotni, głodni, żyją na marginesie społecznym, są ofiarami przemocy. Podkreślał, że dzieła miłosierdzia stanowią integralną część posłannictwa Kościoła i są widzialnym wprowadzeniem Ewangelii w życie. „Wyrażam wdzięczność duszpasterzom, wspólnotom zakonnym i wiernym świeckim, którzy w jakikolwiek sposób angażują się w te dzieła" – pisał w liście pasterskim na Wielki Post 1999 roku[87].

Już w pierwszym swoim liście pasterskim z sierpnia 1985 roku proponował tworzenie w parafiach kół Bractwa Trzeźwości im. Św. Maksymiliana Kolbego, których celem miało być otrzeźwienie całego narodu przez podjęcie umartwień w imię miłości Boga i bliźniego oraz wprowadzenie w miejsce subkultury pijackiej – trzeźwego sposobu życia[88]. „Pragnę podziękować wszystkim, którzy na różne sposoby angażują się w działalność trzeźwościową. Niech nie ustaje nasze zaangażowanie w obronie godności i piękna człowieka" – pisał[89].

W Liście pasterskim o ekologii z 1986 roku zwrócił się do różnych grup społecznych: wychowawców – aby wszczepiali franciszkańskiego ducha umiłowania dzieła stworzenia, ludzi nauki i techniki – aby uwzględniali prawdziwe dobro człowieka i przyrody oraz starali się odwrócić katastrofę ekologiczną, pracowników przemysłu – aby przestrzegali właściwej technologii, rolników – aby wzięli odpowiedzialność za zdrową żywność oraz każdego – aby zrezygnował z rzeczy zbędnych[90]. Podobny apel do świeckich wybrzmiał w liście na Adwent 1998 roku, w którym wzywał, by odważnie przeciwstawiać się strukturom zła w różnych obszarach życia społecznego. Apelował do rodzin o większą troskę o młode pokolenie i podtrzymanie śląskiego etosu rodziny, do szkół i instytucji wychowawczych o podjęcie wysiłku skuteczniejszego kształtowania u dzieci i młodzieży właściwych wzorców moralnych i społecznych, do duszpasterzy – zwłaszcza katechetów – o podejmowanie

---

85 D. Zimoń, List pasterski o Bożym Miłosierdziu, 2 kwietnia 1989, WD 1989,16.

86 D. Zimoń, List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu 1993 r., 2 lutego 1993, VA I-5992/93. D. Zimoń, Otrzymacie moc Ducha Świętego. Zaproszenie do Piekar, 4 maja 1994, VA I-6038/94, AAKat 47/2322.

87 D. Zimoń, Doświadczyć Miłosierdzia Boga Ojca i podjąć nowe dzieła miłosierdzia. List na Wielki Post 1999 r., 21 lutego 1999, WA 1999,13.

88 D. Zimoń, Wezwanie do trzeźwości, 28 lipca 1985, WD 1985,52. Pierwsze bractwo trzeźwościowe założył w 1844 r. ks. Alojzy Ficek w Piekarach i skupiało wówczas ok 300 tys. osób. Apel o zakładanie bractw trzeźwości biskup Zimoń ponowił w liście z 1987 roku: D. Zimoń, Odezwa – zaproszenie do Piekar Śl. 16 maja 1987, 5 sierpnia 1987, WD 1987, 54.

89 D. Zimoń, List pasterski na uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, 6 sierpnia 1999, WA 2000,66.

90 D. Zimoń, List pasterski z okazji wspomnienia św. Franciszka z Asyżu na niedzielę 28 IX 1986 r., WD 1986,60.

problemów związanych z przeciwdziałaniem patologii oraz wspieranie parafii w działaniach charytatywnych i wychowawczych, do parlamentarzystów o ustanawianie praw, które skutecznie będą zapobiegać zorganizowanej przestępczości i patologii społecznej, do władz samorządowych o wykorzystanie wszystkich środków prawnych i odwagę w przeciwdziałaniu złu, do odpowiedzialnych za media o promowanie wartości i przekazywanie pozytywnych przykładów życia w porach największego odbioru, do wszystkich mieszkańców i stróżów porządku publicznego o ścisłą współpracę w przeciwdziałaniu złu, do wszystkich ludzi dobrej woli o odważne podjęcie działań w obronie ładu moralnego na Śląsku[91].

W roku Wielkiego Jubileuszu zwracał się do osób publicznych, instytucji i mediów, by angażowali się w promocję dobra, a wspólnoty parafialne wychodziły naprzeciw oczekiwaniom zagubionej młodzieży[92]. Przypominał, że katolicy mają obowiązek uczestniczenia w dyskusji nad kształtem życia społecznego oraz inspirował do tworzenia katolickich mediów[93]. Jako przewodniczący Komisji Duszpasterskiej Episkopatu nakreślił zadania stojące przed świeckimi angażującymi się w życie publiczne. Wśród nich znalazły się wezwania do poznania społecznej nauki Kościoła, spójności wyznawanej wiary i życia, nieinstrumentalizowania Kościoła w kwestiach społecznych[94].

Szczególnym rodzajem misji świeckich w nauczaniu arcybiskupa Zimonia był apostolat chorych, jako apostolat modlitwy i cierpienia. Prosił chorych i niepełnosprawnych o modlitewne włączenie się w pielgrzymkę do Piekar[95] i modlitwę o powołania. „Wiele łask wypraszają nasi chorzy parafianie. Prosimy ich, aby włączali się do apostolstwa powołań przez swój wkład cierpienia" – pisał w liście na temat powołań[96]. Od połowy lat 90. tradycją stały się listy ordynariusza z okazji Dnia Chorego, w których prosił o modlitwę i ofiarowanie cierpienia za lokalny Kościół[97]. „Przez Wasze cierpienie możecie utwierdzić ludzi chwiejnych, sprowadzić na właściwą drogę zbłąkanych, przywrócić pogodę ducha i ufność pogrążonym

[91] D. Zimoń, Bóg Ojciec was miłuje. List pasterski na III rok bezpośredniego przygotowania do Wielkiego Jubileuszu Odkupienia, 16 listopada 1998, VA I-6304/98.
[92] D. Zimoń, Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię. List pasterski na Wielki Post roku Wielkiego Jubileuszu, 24 lutego 2000, WA 2000,15,
[93] D. Zimoń, Wiara rodzi się ze słyszenia. List na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu 21.09.2003 r., 1 września 2003, VA I-6592/03, WA 2003,106.
[94] D. Zimoń, Najważniejsze wezwania jakie dziś stoją przed świeckimi angażującymi się w życie publiczne. Konferencja na jubileuszowym Kongresie Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich, 25 listopada 2000, WA 2000,111.
[95] D. Zimoń, Słowo pasterskie zapraszające mężów i młodzieńców na pielgrzymkę do Piekar w niedzielę Trójcy Przenajświętszej – 25 maja 1986 roku, 6 maja 1986, WD 1986,33.
[96] D. Zimoń, List pasterski na temat żeńskich powołań zakonnych, 6 maja 1990, WD 1990,27.
[97] D. Zimoń, Odezwa z okazji trzeciego Światowego Dnia Chorego, 11 lutego 1995, VA I-6066/95; D. Zimoń, Słowo z okazji Światowego Dnia chorego, 28 stycznia 2004, WA 2004,16.

w zwątpieniu i niepokoju. Wasze cierpienia, gdy je wielkodusznie przyjmiecie ofiarując razem z cierpieniem Chrystusa, mogą wnieść znaczący wkład w zwycięstwo dobra nad złem, pokoju ducha nad lękiem, gorliwości nad opieszałością"[98]. „Dzień Chorego jest dla mnie okazją do wyrażenia mojej stałej pamięci o chorych i cierpiących w naszym lokalnym Kościele. Wasz dar cierpienia jest potrzebny zdrowym – zdrowi są potrzebni wam"[99]. „Wielu współczesnych jest często podwójnie chorych: na ciele i na duszy. Proszę Was Chorych, zechciejcie ogarnąć modlitwą i darem cierpienia ludzi niewierzących, uwikłanych w struktury zła, wszystkich, którzy sami nie potrafią się zbliżyć do Chrystusa"[100]. „Cierpienie, ból, nieprzespane noce stają się udziałem w dziele zbawczym Pana"[101]. „Ufam, że dar waszych łez i cierpienia pomogą w naszym lokalnym Kościele nieustannie ożywiać dzieło nowej ewangelizacji"[102].

23 września 1990 roku dla diecezji katowickiej zostali ustanowieni pierwsi nadzwyczajni szafarze Komunii św. (KPK 230 §3)[103]. Z tej okazji w liście do diecezjan biskup Zimoń napisał: „Niech wprowadzenie nadzwyczajnych szafarzy Komunii św. przyczyni się do ożywienia życia eucharystycznego w całej diecezji"[104]. Listowi towarzyszyła instrukcja dla księży proboszczów, w której otrzymali szczegółowe wyjaśnienia, jak należy ustanowionych szafarzy wprowadzić w posługę w parafii i według jakich zasad mają ją wypełniać[105].

3.1.3 Dzieła miłosierdzia w Kościele partykularnym

Swoją troskę o ubogich biskup katowicki wyraził w liście pasterskim na Wielki Post 1988 roku. Zapowiadał w nim pierwszy Kongres Eucharystyczny w diecezji katowickiej i apelował, aby skromne stoły pierwszokomunijne stały się miejscem miłosierdzia

[98] D. Zimoń, Słowo do chorych i Służby Zdrowia z okazji Dnia Chorego 11 lutego 1996 roku, 15 stycznia 1996, WA 1996,7.
[99] D. Zimoń, Słowo z okazji Dnia Chorego, 15 stycznia 1999, WA 1999,6.
[100] D. Zimoń, Słowo na VIII Światowy Dzień Chorego w Roku Wielkiego Jubileuszu, 21 stycznia 2000, VA I-6396/00.
[101] D. Zimoń, Słowo do chorych i Służby Zdrowia z okazji Dnia Chorego, 20 stycznia 1997, VA I-6183/97, AAKat 47/2323.
[102] D. Zimoń, Słowo z okazji X Światowego Dnia Chorego, 25 stycznia 2002, WA 2002,20.
[103] W Polsce posługa ta została wprowadzona podczas 240. zebrania Episkopatu 2 maja 1990 roku, co dało możliwość ustanowienia szafarzami w diecezjach mężczyzn w wieku 35-65 lat, zob.: Postanowienie Konferencji Episkopatu Polski odnośnie do nadzwyczajnego szafarza Komunii św., 2 maja 1990, WD 1990,33.
[104] D. Zimoń, List o wprowadzeniu w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., 23 września 1990, VA I-5831/90 (VD II-1333/90), WD 1991,16.
[105] D. Zimoń, Instrukcja dla księży proboszczów w sprawie wprowadzenie w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., 23 września 1990, WD 1991,17.

dla potrzebujących[106]. W roku Pierwszego Kongresu Eucharystycznego Diecezji Katowickiej Kościół katowicki zorganizował rekolekcje i kolonie letnie dla 20 tysięcy dzieci i młodzieży[107]. Biskup widział tę inicjatywę jako wypływającą z Eucharystii, która jest „sakramentem miłosierdzia, znakiem jedności i węzłem miłości (KL 47)"[108]. Apelując o zakładanie parafialnych ochronek i przedszkoli oraz włączanie się wiernych w parafialne zespoły charytatywne podkreślał, że jest to spełnieniem pragnienia Chrystusa: „Chcę raczej miłosierdzia niż ofiary"[109].

W czasie przemian ustrojowych w Polsce zwracał szczególną uwagę na problemy rodzin. Wśród najważniejszych wyliczał: brak mieszkań dla młodych małżeństw, nędzę rodzin wielodzietnych, problemy rodzin rozbitych, zwłaszcza dzieci w tych rodzinach, plagę alkoholizmu i seksualizmu oraz emigrację zarobkową[110]. Pomimo programów profilaktycznych problemy rodzin w połowie lat 90. nadal były bardzo poważne. Biskup zauważył, że co piąta rodzina w Polsce żyje poniżej minimum socjalnego[111]. Nadal aktualnym wyzwaniem dla wierzących było ubóstwo, rozbicie rodzin, alkoholizm, narkomania i AIDS oraz nowe zjawisko bezrobocia[112]. Brak stałego zatrudnienia prowadził do dziedziczenia biedy od pokoleń. „Dzieci ulicy na peryferiach wielkich miast to zjawisko, które spędza sen z oczu" – pisał w liście na Adwent 2005 roku[113]. Pisał także o ubóstwie duchowym, którego doświadcza młodzież pierwszej dekady XXI wieku, przejawiająca zachowania brutalne i lekceważenie norm moralnych[114].

O solidarność z bezrobotnymi prosił w liście na Wielki Post 2001 roku: „Piszę o tym z bólem i troską, bo chcę, abyście poznali, ze Wasze sprawy są bliskie Waszemu biskupowi i są

[106] D. Zimoń, List pasterski przed I. Kongresem Eucharystycznym w diecezji katowickiej, 2 lutego 1988, WD 1988,14.
[107] D. Zimoń, Odezwa po zakończeniu I. Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego, 7 czerwca 1988, WD 1988,36. „Akcja letnia" w 1994 roku objęła ponad 10 tysięcy dzieci i młodzieży wyjeżdżających na rekolekcje i kolonie pod patronatem kurii katowickiej, zob.: R. Bednarek, Pomoc Kościoła dla „Akcji letniej '94", WA 1994,46. Dofinansowania letnich wyjazdów ze środków archidiecezji miały miejsce rokrocznie, zob.: WA 1996,62.
[108] D. Zimoń, Odezwa po zakończeniu I Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego, 7 czerwca 1988, WD 1988,36.
[109] D. Zimoń, List pasterski o Bożym Miłosierdziu, 18 marca 1989, WD 1989,16.
[110] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1990 roku – Ewangelizacja rodziny i przez rodzinę, 20 lutego 1990, WD 1990,21.
[111] D. Zimoń, Otrzymacie moc Ducha Świętego. Zaproszenie do Piekar, 4 maja 1994, VA I-6038/94, AAKat 47/2322.
[112] D. Zimoń, List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu 1995 roku – w drodze do roku dwutysięcznego, 2 lutego 1995, WA 1995,11.
[113] D. Zimoń, Przywracajmy nadzieję ubogim. Słowo pasterskie na I niedzielę Adwentu 2005, 22 listopada 2005, WA 2005,138.
[114] Tamże.

bliskie Kościołowi”[115]. W ślad za wielkopostnym listem pasterskim arcybiskup katowicki wygłosił konferencję o bezrobociu na ogólnopolskim spotkaniu duszpasterzy ludzi pracy[116]. Przedstawił w niej konkretne propozycje pomocy bezrobotnym ze strony Kościoła: tworzenie specjalistycznych duszpasterstw bezrobotnych, organizowanie szkoleń i kursów przekwalifikowania, tworzenie duszpasterstw pracodawców, współpraca z władzami samorządowymi, działalność charytatywna, tworzenie funduszy stypendialnych i kursów dla młodzieży, promowanie działań zespołowych i postaw solidarności z bezrobotnymi[117]. W tym samym roku został wydany dokument społeczny arcybiskupa Zimonia o bezrobociu, poddał w nim analizie to zjawisko oraz zakreślił program naprawczy, wyznaczając zadania dla odpowiedzialnych za kształt życia publicznego, dla samych bezrobotnych i ich rodzin, dla wspólnot i duszpasterzy[118]. O etycznym wymiarze bezrobocia mówił w referacie wygłoszonym 11 maja 2001 na sympozjum w Górnośląskiej Wyższej Szkole Handlowej w Katowicach[119]. Temat bezrobocia był także dyskutowany podczas obrad Archidiecezjalnej Rady Duszpasterskiej i Rady Kapłańskiej[120]. O modlitwę za bezrobotnych apelował przy okazji ogłoszonego przez KEP dnia modlitw w intencji bezrobotnych[121].

W parafiach archidiecezji katowickiej zorganizowano dokształcanie młodzieży w zakresie nowych sprawności zawodowych, powstały Kluby Pomocy Koleżeńskiej „Praca”, wspierające bezrobotnych w poszukiwaniu pracy[122]. Przy parafii mariackiej w Katowicach powstało Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży „Kana”, w którym prowadzono nieodpłatne kursy, poradnictwo, warsztaty, szkolenia i prelekcje dla niezamożnej młodzieży w wielu 16-25 lat[123]. Arcybiskup Zimoń nieustannie zachęcał do podejmowania nowych inicjatyw, którym patronował i błogosławił.

W Roku Jubileuszowym z inicjatywy redakcji „Gościa Niedzielnego” powstał fundusz stypendialny dla dzieci i młodzieży im. bł. ks. Emila Szramka, a arcybiskup katowicki

[115] D. Zimoń, Bądźmy solidarni z Chrystusem cierpiącym dziś w naszych bliźnich. List Metropolity Katowickiego na I niedzielę Wielkiego Postu 2001, 19 lutego 2001, WA 2001,13.
[116] D. Zimoń, Bezrobotni – wezwaniem dla Kościoła. Konferencja wygłoszona na spotkaniu duszpasterzy ludzi pracy, 13 lutego 2001, WA 2001,14.
[117] Tamże.
[118] D. Zimoń, Kościół katolicki na Śląsku wobec bezrobocia, 19 marca 2001, WA 2001,26. To samo: D. Zimoń, Pochylmy się nad bezrobociem, KSJ, Katowice 2002, s.7-54.
[119] Tamże.
[120] M. Szkudło, Komunikat z posiedzenia Rady kapłańskiej, 23 maja 2001, WA 2001,50; A. Liskowacka, Sprawozdanie z posiedzeń Rady Duszpasterskiej Archidiecezji Katowickiej VII kadencji 1998-2003, WA 2003,165.
[121] D. Zimoń, Słowo z okazji Dnia Modlitw w intencji bezrobotnych w dniu 4 grudnia w święto św. Barbary, 18 listopada 2003, VA I-6603/03, WA 2003,143. Zob.: J. Glemp do D. Zimonia, 27 października 2003, AAKat, VA I.Ogólne archidieczji, vol. II (1994-2011).
[122] D. Zimoń, Nawróćcie się do Boga całym sercem. List pasterski na Wielki Post 2002 r., 2 lutego 2002, VA I-6512/02, WA 2002,21.
[123] Zob.: AAKat, VD II. Kana, t.1 (1996-2013).

zatwierdził jego Statut w 61. rocznicę śmierci błogosławionego[124]. Zainicjowano także akcję pomocy „rodzina – rodzinie", polegającą na pomocy rodzinom dotkniętym bezrobociem[125].

W swoim nauczaniu arcybiskup Zimoń wiele uwagi poświęcał tematom uzależnień, obrony życia, bezrobocia, bezdomności, ochrony dzieci i młodzieży, chorych i niepełnosprawnych.

Promowanie abstynencji na Śląsku ma długą tradycję, co ordynariusz katowicki przypomniał w pierwszym liście pasterskim, przywołując działalność duszpasterzy: ks. Alojzego Ficka, ks. Jana Kapicy, ks. Józefa Czempiela i ks. Franciszka Blachnickiego[126]. Wezwał do konkretnych aktów sprzeciwu wobec pijaństwa, takich jak niepicie, niepodawanie, niekupowanie alkoholu w jakiejkolwiek postaci w sierpniu oraz przypomniał o organizowanych czuwaniach wynagradzających za grzechy pijaństwa, zabijania nienarodzonych i narkomanię[127]. W Wielkim Poście wzywał do trzeźwego życia, cytując św. Augustyna, który pisał, że „pijaństwo jest matką wszystkich grzechów, korzeniem występków, początkiem zbrodni, odarciem ze sławy, skróceniem życia i zabójstwem duszy"[128]. Postulował, aby bractwa trzeźwości św. Maksymiliana powstały w każdej parafii[129]. W kolejnych latach ponawiał apele nie tylko o trzeźwość, która jest obowiązkiem, ale o całkowitą abstynencję w sierpniu. Wzywał rodziców do dawania przykładu młodzieży, a kapłanów – by napominali wiernych do życia w trzeźwości[130]. „Każdy kieliszek alkoholu wypity przez Polaka, każda knajpa, melina, każdy nowy punkt sprzedaży alkoholu pomniejsza kulturę Narodu i prowadzi do cywilizacji śmierci" – pisał[131]. Zachęcał do abstynencji od alkoholu w czasie Wielkiego Postu[132] i Adwentu[133]. Pomimo licznych działań w zakresie profilaktyki rozmiary uzależnień wzrastały, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży. Arcybiskup Zimoń nauczał, że w centrum działań profilaktycznych powinien być wychowanek, a nie substancja uzależniająca, a pierwszym celem programów

[124] D. Zimoń, Statut Funduszu Stypendialnego Archidiecezji Katowickiej im. Błogosławionego ks. Emila Szramka, 13 stycznia 2003, VF I-25/03, WA 2003,24. Zob.: D. Zimoń, z wiarą i nadzieją wkraczamy w trzecie tysiąclecie. List pasterski na I niedzielę Adwentu, 22 listopada 2000, WA 2000,132.

[125] D. Zimoń, Nawróćcie się do Boga całym sercem. List pasterski na Wielki Post 2002 r., 2 lutego 2002, WA 2002,21.

[126] D. Zimoń, Wezwanie do trzeźwości. List pasterski, 28 lipca 1985, WD 1985,52.

[127] Tamże. Podobnie w: D. Zimoń, List zapraszający na pielgrzymkę kobiet do Piekar, 25 lipca 1998, VA I-6281/98.

[128] D. Zimoń, Powołani do świętości. List pasterski na I niedzielę Wielkiego Postu, 16 lutego 1986, WD 1986,10.

[129] D. Zimoń, Wypełnijmy ten czas Chrystusem. List pasterski przed II. Kongresem Eucharystycznym, 3 maja 1987, WD 1987,28.

[130] D. Zimoń, Odezwa – zaproszenie do Piekar Śl., 5 sierpnia 1987, VA I-5654/87, WD 1987,54.

[131] D. Zimoń, Odezwa w sprawie trzeźwości w miesiącu sierpniu, 20 lipca 1988, WD 1988,54.

[132] D. Zimoń, Podejmujemy post, by całym sercem nawrócić się do Boga bogatego w miłosierdzie. List na Wielki Post 1988 r., 16 lutego 1998, WA 1998,30.

[133] D. Zimoń, Z radością oczekujemy Wielkiego Jubileuszu roku 2000. List pasterski na I niedzielę Adwentu, 8 listopada 1999, WA 1999,109.

profilaktycznych wychowanie dojrzałego człowieka[134]. Abstynencję ukazał jako dar miłości dla bliźniego, dla rodziny i dla ojczyzny. Dar ten pozwala przezwyciężyć egoizm, podjąć troskę o drugiego i sprzeciwić się przymusowi picia[135]. Postulował także ograniczenie punktów sprzedaży alkoholu, zakaz jego sprzedaży na stacjach benzynowych oraz całkowity zakaz reklamy[136].

Problem ochrony życia w nauczaniu arcybiskupa Zimonia nie ograniczał się do troski o życie poczęte, ale został ujęty w szerokim kontekście życia człowieka. W liście pasterskim z 1986 roku, który można nazwać ekologicznym, zwraca uwagę na problem zanieczyszczenia i degradacji środowiska, co powoduje wysoki wskaźnik umieralności niemowląt i uszkodzenia centralnego układu nerwowego, choroby układu krążenia i układu oddechowego oraz nowotwory[137]. W tym samym liście podkreśla, że Kościół nieustępliwie i bezkompromisowo broni każdego ludzkiego życia, a milczenie, podczas gdy zagrożone jest życie i zdrowie milionów osób narodzonych i nienarodzonych, byłoby niewybaczalne[138].

Gdy na początku lat 90. rozpoczęto w Polsce konsultacje społeczne w sprawie prawnej ochrony dziecka poczętego, dla biskupa katowickiego była to okazja do stanowczego i bezkompromisowego opowiedzenia się za życiem. „Należy zatem stanowczo sprzeciwić się jakiejkolwiek ustawie dopuszczającej przerwanie ciąży, a także okazać wszechstronną pomoc rodzicom dzieci poczętych" – pisał[139]. Kościół opowiada się „za życiem przeciw śmierci, za miłością przeciw egoizmowi, za równym prawem do życia przeciw dyskryminacji i z tego zrezygnować nie może, jeśli chce być wierny Chrystusowi i Jego Ewangelii" – pisał do kapłanów przed planowanym referendum[140]. Konkretnym wyrazem troski biskupa o poczęte dzieci i ich matki było utworzenie w roku 1988 w Katowicach Funduszu Ochrony Życia i banku adresów, które byłyby do dyspozycji dziewcząt i kobiet oczekujących na urodzenie dziecka lecz niemających dachu nad głową[141].

---

[134] D. Zimoń, Jezus przebywał na pustyni, gdzie był kuszony przez diabła. List na I niedzielę Wielkiego Postu 2004r., 2 lutego 2004, WA 2004,17.

[135] D. Zimoń, Abstynencja jest darem miłości. Apel Metropolity Katowickiego na sierpień 2010, 26 lipca 2010, WA 2010,93.

[136] Tamże.

[137] D. Zimoń, List pasterski z okazji wspomnienia św. Franciszka z Asyżu na niedzielę 28 września 1986 r., 5 września 1986, WD 1986,60.

[138] Tamże.

[139] D. Zimoń, Odezwa w sprawie poparcia przez wiernych projektu ustawy o ochronie prawnej dziecka poczętego, 19 lutego 1991, WD 1991,25.

[140] D. Zimoń, Odezwa do kapłanów w sprawie referendum na temat życia nie narodzonych, 26 listopada 1992, WD 1992,132.

[141] D. Zimoń, Komunikat w sprawie Funduszu Ochrony Życia, 22 listopada 1988, VA I-5738/88, WD 1988,83. Zob.: D. Zimoń, Komunikat w sprawie utworzenia Funduszu Obrony Życia w Archidiecezji Katowickiej, 8 grudnia 1996, VA I-6171/96.

Pomoc charytatywna biskupa i diecezjan, pomimo problemów wewnętrznych, nie zamykała się jedynie we własnym kręgu, ale dotyczyła ludzi na całym świecie, o czym świadczą liczne odezwy kierowane do diecezjan oraz podziękowania za pomoc finansową (Aneks 4).

3.2 Przepowiadanie Słowa Bożego

Na biskupie diecezjalnym spoczywa obowiązek przedstawiania i wyjaśniania prawd wiary poprzez częste przepowiadanie (KPK 386 §1). Posługa ta powinna opierać się na Piśmie Świętym, Tradycji, liturgii, Nauczycielskim Urzędzie i życiu Kościoła (KPK 760). Biskup katowicki realizował to zadanie poprzez głoszenie homilii i kazań w czasie sprawowanej liturgii. Do przepowiadania Słowa Bożego wykorzystywał także liczne listy pasterskie, odezwy i komunikaty kierowane do wszystkich diecezjan lub poszczególnych grup społecznych oraz media. Wyjątkowym miejscem przepowiadania i swoistą amboną diecezji stały się przemówienia podczas pielgrzymek stanowych do sanktuarium Matki Bożej Piekarskiej – Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej, gdzie głoszona była przede wszystkim „ewangelia pracy". Okazją do przepowiadania Ewangelii były także spotkania okolicznościowe dla różnych grup społecznych, sympozja i wykłady organizowane w ciągu roku oraz spotkania ekumeniczne.

3.2.1 Troska o przepowiadanie Słowa Bożego i formację stałą kapłanów

Przepowiadanie biskupa Zimonia skierowane do prezbiterów archidiecezji obejmowało w sposób szczególny listy, homilie podczas Mszy Krzyżma, święceń prezbiteratu i dorocznej pielgrzymki w ramach Dnia Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa oraz wystąpienia podczas konferencji rejonowych (Aneks 3). Wygłaszał też rekolekcje do kapłanów[142]. Ponadto naturalną

[142] D. Zimoń, Rekolekcje dla proboszczów mianowanych w latach 1985-1995, WA 1995,73.

okazją do głoszenia Słowa o kapłaństwie i do kapłanów były kapłańskie jubileusze[143] czy pogrzeby[144].

Arcybiskup Zimoń skierował do kapłanów przynajmniej osiem listów o charakterze pasterskim. Pierwszy obszerny list napisał w roku 1990, po pięciu latach biskupiego posługiwania. W liście tym poruszył tematy dziękczynienia za wolność odzyskaną po wyborach 1989 roku, potrzebę budowania kapłańskiej wspólnoty oraz temat ewangelizacji w perspektywie Roku Jubileuszowego 2000[145]. W zakończeniu listu wyraził wobec księży szczery szacunek i jedność, a obejmując błogosławieństwem całe prezbiterium katowickie, zwrócił szczególną uwagę na kapłanów chorych, budowniczych kościołów, studentów i misjonarzy. Drugi list skierowany do księży w tym samym roku dotyczył modlitwy w intencjach synodu o kapłaństwie. Zapowiedział w nim diecezjalną nowennę do Ducha Świętego w intencji synodu[146].

Kolejny list biskupa katowickiego traktował o sposobach spędzania urlopów, tak by nie wywoływać zgorszenia, nie zagrozić łasce powołania oraz mieć czas na dobrą lekturę[147]. Czwarty obszerny list do kapłanów związany był z dziesięcioleciem biskupiej posługi i 70. rocznicą powstania diecezji katowickiej. Jako uzasadnienie napisania tego listu

[143] D. Zimoń, Homilia na złotym jubileuszu kapłaństwa ks. Romualda Raka, 26 czerwca 1993, WA 1993,52; D. Zimoń, Homilia na jubileuszu 60-lecia kapłaństwa bp. Ignacego Jeża, 22 czerwca 1997, WA 1997,70; D. Zimoń, Homilia z okazji 25-lecia kapłaństwa ks. Jerzego Szymika, 12 kwietnia 2004, WA 2004,37; D. Zimoń, Homilia z okazji 50-lecia kapłaństwa ks. Remigiusza Sobańskiego, 28 czerwca 2004, WA 2004,65; D. Zimoń, Homilia na 50-lecie kapłaństwa ks. Władysława Basisty, 27 czerwca 2004, WA 2004,66; D. Zimoń, Homilia z okazji 25-lecia posługi biskupiej abp. Stanisława Szymeckiego, 4 maja 2006, WA 2006,59; D. Zimoń, Homilia na 25-lecie sakry biskupiej bp. Jana Wieczorka, 17 czerwca 2006, WA 2006,78; D. Zimoń, Homilia z okazji 50-lecia kapłaństwa ks. Stanisława Świerczyńskiego, 25 czerwca 2006, WA 2006,80; D. Zimoń, Homilia z okazji srebrnego jubileuszu rocznika święceń 1983, 31 marca 2008, WA 2008,25; D. Zimoń, Homilia z okazji 55. rocznicy święceń kapłańskich i 85. urodzin abp. Szczepana Wesołego, 24 października 2011, WA 2011,86

[144] D. Zimoń, Kazanie na eksportacji ks. Stanisława Bisty, 26 grudnia 1985, WD 1985,73; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Henryka Sobczyka, 8 października 1986, WD 1986,68; D. Zimoń, Kazanie podczas pogrzebu ks. Konrada Szwedy, 1 sierpnia 1988, WD 1988,64; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Eugeniusza Świerzego, 18 marca 1989, WD 1989,20; D. Zimoń, Kapłan, który umiłował swój lud. Homilia na pogrzebie ks. Anzelma Skrobola, 22 listopada 1990, WD 1991,6; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Henryka Jośki, 11 lutego 1997, WA 1997,22; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Henryka Markwicy, 22 lutego 1999, WA 1999,19; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Eugeniusza Szczotoka, 20 grudnia 2000, WA 2000,135; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Romana Kempnego, 6 marca 2002, WA 2002,35; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Stanisława Tkocza, 17 listopada 2003, WA 2003,146; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Engelberta Ramoli, 2 stycznia 2007, WA 2007,10; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Czesława Podleskiego, 15 lutego 2009, WA 2009,17; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Alojzego Klona, 12 marca 2009, WA 2009,31; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Remigiusza Sobańskiego, 17 grudnia 2010, WA 2010,152; D. Zimoń, Homilia na pogrzebie ks. Józefa Piesiura, 30 maja 2011, WA 2011,40.

[145] D. Zimoń, List do kapłanów, 13 czerwca 1990, VA I-5814/90, WD 1990,46. List ten został przekazany przez księży dziekanów.

[146] D. Zimoń, Nowenna z okazji synodu biskupów o kapłaństwie. Zachęta do modlitwy w intencjach synodu, 20 września 1990, VH II-3743/90, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).

[147] D. Zimoń, Drodzy Bracia w kapłaństwie, 16 czerwca 1993, VA I-6006/93. List został przekazany za pośrednictwem proboszczów. Por.: D. Zimoń, Drodzu Bracia w Chrystusowym Kapłaństwie, 29 czerwca 1994, VA I-6040/94, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).

do kapłanów wskazał dawną tradycję Kościoła, znak biskupiej troski o prezbiterium i Kościół lokalny[148]. W liście tym wyraził pragnienie życia i posługi kapłanów katowickich według formatu Chrystusa, utrwalenia jedności między biskupem i kapłanami oraz kapłanów między sobą, a także rozpalenia w każdym na nowo charyzmatu Bożego, otrzymanego przez włożenie biskupich rąk. W 1995 roku przekazał kapłanom modlitwę duszpasterza za swoich parafian[149]. W liście ze stycznia 1996 roku położył nacisk na głoszenie Słowa Bożego i posługę podczas Wielkiego Postu. Arcybiskup katowicki zalecił w nim stawianie wymagań rekolekcjonistom, przeniesienie w przepowiadaniu akcentu z narzekania i bicia na trwogę na pozytywną zachętę, przekazywanie nauki Kościoła jasno i w przystępny sposób, położenie nacisku na kazania pasyjne, cierpliwe słuchanie spowiedzi, organizowanie nabożeństw pokutnych w ramach rekolekcji, zwracania się do zakonów kontemplacyjnych z prośbą o objęcie parafii modlitwą podczas rekolekcji, troskę o osobistą świętość duszpasterzy i udział w rekolekcjach kapłańskich[150]. O trzeźwość wśród kapłanów zaapelował w słowie do nich w Roku Jubileuszowym[151]. „Przypatrzmy się powołaniu naszemu" – to tytuł i wezwanie z listu do kapłanów na Wielki Czwartek 2007 roku, napisanego w roku 750-lecia śmierci św. Jacka, patrona archidiecezji katowickiej. Podsumowując dokonania mionych lat, zapraszał w nim do żarliwości apostolskiej, zaangażowania charytatywnego, korzystania z mediów w ewangelizacji oraz spojrzenia na własne kapłaństwo i formację duchową odpowiedzialnie i z dumą[152].

Podczas Mszy Krzyżma metropolita kierował słowa wdzięczności do kapłanów za „kapłańskie utrudzenie w posłudze słowa i sakramentów, za dzieło katechizacji w szkole, za każdą nową inicjatywę duszpasterską, za poszukiwanie sposobów dotarcia z dobrą nowiną do każdego człowieka, za dzieło budowy nowych kościołów, za organizowanie pomocy charytatywnej najbardziej potrzebującym"[153]. W homiliach wielkoczwartkowych, zawsze wielowątkowych, poruszał temat ewangelizacji[154], zalet kapłańskich, wśród których wymienił: solidne przygotowanie teologiczne, umiejętność słuchania, otwartość i życzliwość, gotowość, dobroć serca, autentyzm w postawie i szczerość, siłę i stałość ducha, ogładę towarzyską,

[148] D. Zimoń, List do kapłanów Archidiecezji Katowickiej, 23 czerwca 1995, VA I-6084/95, WA 1995,56.
[149] D. Zimoń, Modlitwa duszpasterza za swoich parafian, 15 maja 1995, VH V-4240/95, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).
[150] D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego do księży proboszczów i wikariuszy parafialnych w sprawie rekolekcji wielkopostnych 1996 roku, 13 stycznia 1996, VA I-6125/96, WA 1996,6.
[151] D. Zimoń, Apel o trzeźwość kapłanów, 12 września 2000, VA I-6434/00.
[152] D. Zimoń, Przypatrzmy się powołaniu naszemu. List do kapłanów na Wielki Czwartek 2007, WA 2007,39.
[153] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 16 kwietnia 1992, WA 1992,52.
[154] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 16 kwietnia 1992, WA 1992,52; D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 8 kwietnia 1993, WA 1993,33.

umiejętność przebaczania, uprzejmość, gotowość do spieszenia z pomocą ubogim i ofiarom nieszczęść bez eksponowania swoich osobistych zasług[155]. Poruszał tematy głoszenia Słowa Bożego[156], namaszczenia Duchem Świętym[157], naśladowania Chrystusa i modlitwy serca[158], piękna sakramentu pojednania[159], Eucharystii[160], kapłaństwa *in persona Christi*[161], formacji stałej[162], apostolskiego zaufania[163].

W homiliach podczas święceń prezbiteratu często nawiązywał do aktualnego tematu roku duszpasterskiego. W Roku Maryjnym pytał z troską: „Co robić, aby to wasze 'jestem' było wypowiadane do końca kapłańskiego życia?" i w odpowiedzi wskazywał na Maryję – Królową Apostołów, opiekunkę kleru, Matkę kapłanów[164]. W roku Eucharystii nauczał, że kapłaństwo to przede wszystkim sprawowanie Eucharystii[165]. Dziękował rodzicom neoprezbiterów: „Oddajecie dziś swoich synów bez reszty na służbę Kościołowi, na służbę drugiego człowieka. Chcę podziękować za wasz dar składany Bogu samemu"[166]. Mówił o służbie Kościołowi, by być autentycznym świadkiem chrześcijańskiego życia i Ewangelii[167]. W święto św. Macieja Apostoła wskazywał: „zostaliście wybrani, zostaliście posłani, aby miłować tak, jak Chrystus miłował"[168]. O potrzebie kapłanów, którzy są „żywą ikoną Chrystusa w świecie" i oświeceni Bożym światłem mają realizować duchowy wymiar życia, prowadząc do niego innych, mówił podczas święceń prezbiteratu w 1999 roku[169]. W Roku Wielkiego Jubileuszu 2000 podczas święceń prezbiteratu przypomniał przykłady wybitnych kapłanów diecezji katowickiej: ks. Alojzego Ficka, ks. Józefa Szafranka, ks. Norberta Bończyka, ks. Jana Kapicę, kard. Augusta Hlonda, bp. Arkadiusza Lisieckiego, bp. Stanisława

[155] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 31 marca 1994, WD 1994,27.
[156] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 27 marca 1997, WD 1997,27.
[157] D. Zimoń, Namaszczeni Duchem Świętym i posłani do świata. Homilia na Mszy Krzyżma, 9 kwietnia 1998, WA 1998,46; D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 13 kwietnia 2006, WA 2006,52; D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 5 kwietnia 2007, WA 2007,40.
[158] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 20 kwietnia 2000, WA 2000,27; D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 12 kwietnia 2001, WA 2001,35.
[159] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 28 marca 2002, WA 2002,31.
[160] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 17 kwietnia 2003, WA 2003,49.
[161] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 8 kwietnia 2004, WA 2004,36; D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 24 marca 2005, WA 2005,40; D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 1 kwietnia 2010, WA 2010,60.
[162] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 13 kwietnia 2006, WA 2006,52.
[163] D. Zimoń, Homilia na Mszy Krzyżma, 9 kwietnia 2009, WA 2009,42.
[164] D. Zimoń, Oto Matka twoja. Homilia podczas święceń prezbiteratu w Wielki Czwartek 1986, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 127.
[165] D. Zimoń. Służyć Bogu i człowiekowi. Homilia podczas święceń prezbiteratu oo. Franciszkanów, 16 maja 1987, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 143.
[166] D. Zimoń, Chrystus pierwszy nas umiłował. Homilia podczas święceń prezbiteratu, 14 maja 1988, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 142.
[167] D. Zimoń, Idźcie i głoście światu Ewangelię (Mk 16,15). Homilia podczas święceń prezbiteratu, 15 maja 1993, WA 1993,60.
[168] D. Zimoń, Homilia wygłoszona podczas święceń prezbiteratu, 14 maja 1994, WA 1994,36.
[169] D. Zimoń, Ukazujcie pełny wymiar ludzkiego życia. Homilia podczas święceń prezbiteratu, 15 maja 1999, WA 1999,50.

Adamskiego, bp. Herberta Bednorza, kard. Bolesława Kominka, bp. Jerzego Strobę, ks. Konstantego Michalskiego, bł. ks. Emila Szramka, bł. ks. Józefa Czempiela, ks. Franciszka Blachnickiego i zanaczył, że „nie głosimy siebie samych, lecz Chrystusa Jezusa jako Pana […] Przechowujemy zaś ten skarb w naczyniach glinianych, aby z Boga była owa przeogromna moc, a nie z nas"[170]. Podkreślał fakt wybrania przez Chrystusa i dobrowolną, świadomą decyzję na kapłaństwo: „kapłanem zostaje się na wieki"[171]. Przypominał, że kapłan to żywy i przejrzysty obraz Chrystusa, tłumacz Bożych tajemnic codziennie składający ofiarę z własnego życia[172]. Uczył, że być kapłanem, to być siewcą Słowa, a Bóg powołuje do służby i kocha szczególnie tych, którzy są odważni[173]. O znaczeniu duchowości kapłańskiej mówił podczas święceń diakonatu i prezbiteratu w bazylice oo. Franciszkanów w Panewnikach, że „duchowość jest źródłem każdej działalności kapłana", a jej elementami są modlitwa, zaufanie Bogu i życie z wiary[174]. „Będziecie odpowiedzialni za kształt i model śląskiego Kościoła w najbliższych latach. Podejmujecie odpowiedzialność za jego świętość, za umiłowanie zwłaszcza ludzi biednych i zagubionych w dynamicznych przemianach w wielu dziedzinach życia. Macie budować Kościół, który jest wspólnotą wiary i nadziei na lepsze dni także w życiu doczesnym"[175] – mówił do przystępujących do święceń. O koniecznej wierze w moc swego kapłaństwa przypomniał w 2007 roku, podkreślając, że pierwszym zadaniem apostoła jest przepowiadanie: „Życzę wam, byście w tych czasach dramatycznych ale i fascynujących, byli prawdziwym światłem ze Śląska. Kościół was potrzebuje"[176]. Udzielając prezbiteratu w przeddzień Uroczystości Zesłania Ducha Świętego, z mocą przynaglał: „Idźcie i głoście! Nie: Stójcie i narzekajcie", „nigdy nie zapominajcie o modlitwie", „rozważajcie tajemnice różańca", „nie unikajcie comiesięcznych spotkań", „pogłębiajcie formację duchową i intelektualną"[177]. Odpowiadając na pytanie, skąd bierze się powołanie do kapłaństwa, mówił, że „rodzi się ono z miłości Chrystusa do człowieka". Przypomniał również, że celibat jest to „naśladowanie Chrystusa całkowicie oddanego Bogu i człowiekowi"[178]. W Roku Kapłańskim wskazał, że dobry pasterz dba o swoje owce, „mówi

[170] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 13 maja 2000, WA 2000,41.
[171] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 10 maja 2003, WA 2003,58.
[172] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 15 maja 2004, WA 2004,52.
[173] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 14 maja 2005, WA 2005,67.
[174] D. Zimoń, O duchowości kapłańskiej. Homilia podczas święceń diakonatu i prezbiteratu, 18 maja 2005, WA 2005,68.
[175] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 13 maja 2006, WA 2006,61.
[176] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 12 maja 2007, WA 2007,53.
[177] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 10 maja 2008, WA 2008,44.
[178] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 9 maja 2009, WA 2009,57.

o owcach: to są moje owce, znam ich problemy", powinien on być czujny wobec przewrotnych nauk w Kościele, nie ma w zwyczaju paść sam siebie i nie kieruje się logiką kupiecką[179].

Arcybiskup katowicki zwracał uwagę na stałą formację. Formacji stałej prezbiterów poświęconych było kilka posiedzeń rady kapłańskiej (archi)diecezji katowickiej. Podczas obrad, którym przewodniczył biskup katowicki, poruszono następujące tematy: formacja intelektualna kapłanów (1988)[180], formacja kapłańska we współczesnych warunkach (1990)[181], stała formacja kapłanów archidiecezji katowickiej (1992)[182], stała formacja kapłańska (1999)[183], konieczność studiów teologicznych dla duszpasterzy (2004)[184], życie i formacja kapłańska (2005)[185] (Aneks 12).

W odpowiedzi na kwestionariusz przygotowany przez Kongregację do Spraw Duchowieństwa arcybiskup Zimoń zdiagnozował życie i potrzeby oraz warunki posługiwania księży krótko po ustanowieniu archidiecezji katowickiej[186]. Zgodnie z przygotowaną dla Stolicy Apostolskiej relacją archidiecezja katowicka liczyła 918 kapłanów w tym: 290 proboszczów, 354 wikariuszy, 25 duszpasterzy zagranicznych, 20 misjonarzy, 80 emerytów oraz 149 wykładowców, kapelanów szpitalnych i pracowników instytucji diecezjalnych, 219 alumnów, w tym 35 diakonów[187]. Wskazał w nim elementy stałej formacji kapłanów. Dla najmłodszych było to Studium Pastoralne, spotkania formacji duchowej, wspólne coroczne rekolekcje przez pierwszych 5 lat kapaństwa. Dla wszystkich kapłanów: doroczny Dzień Teologiczny, konferencje rejonowe w maju i październiku, dni skupienia w Adwencie i Wielkim Poście, regulrne konferencje deknalne, doroczna pielgrzymka kapłanów, doroczne rekolekcje[188].

Całościowy program formacji kapłanów archidiecezji katowickiej abp Zimoń zaprezentował w 1993 roku w dokumencie opublikowanym w „Wiadomościach Archidiecezjalnych"[189]. Na podstawie dokumentów Soboru Watykańskiego II oraz adhortacji apostolskiej *Pastores dabo vobis* ukazał stałą formację kapłańską jako proces nieustannego nawracania się (PdV 70). W programie stałej formacji kapłanów jako najważniejszą podkreślił

[179] D. Zimoń, Homilia podczas święceń prezbiteratu, 8 maja 2010, WA 2010,63.
[180] W. Zygmunt, Sprawozdanie z posiedzenia Rady kapłańskiej, WD 1989,4.
[181] W. Zygmunt, Sprawozdanie z posiedzenia Rady kapłańskiej, WD 1990,53.
[182] S. Cyganek, Sprawozdanie z posiedzenia Rady kapłańskiej, WD 1992,141.
[183] M. Szkudło, Sprawozdanie z posiedzenia Rady kapłańskiej, WA 1999,53.
[184] J. Smolec, Sprawozdanie z posiedzenia Rady kapłańskiej, WA 2004,112.
[185] J. Smolec, Sprawozdanie z posiedzenia Rady kapłańskiej, WA 2005,75.
[186] J. Kowalczyk do D. Zimonia, 25 lutego 1993, VH II-3790/93, KK,VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).
[187] D. Zimoń, Życie i potrzeby duchowieństwa oraz sposoby i warunki posługiwania apostolskiego w archidiecezji katowickiej, 2 kwietnia 1993, VH II-3790/93, KK,VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).
[188] Tamże.
[189] D. Zimoń, *Formacja stała kapłanów archidiecezji katowickiej po Pastores dabo vobis*, WA 1993,22.

celebrację Mszy Krzyżma, Liturgię Godzin odmawianą we wspólnocie i indywidualnie oraz rozmyślanie. Ważnym elementem formacji stały się dni skupienia w Adwencie i Wielkim Poście oraz konferencje rejonowe w maju i październiku. Ich tematyka stanowiła nawiązanie do aktualnych problemów duchowych i pastoralnych prezbiterium katowickiego. Organizację tych spotkań biskup katowicki powierzył ojcom duchownym kapłanów i Wydziałowi Duszpasterskiemu. Kolejnym elementem formacji stałej wyznaczonym przez biskupa stały się comiesięczne spotkania dekanalne księży zawierające część formacyjną i pastoralną. Na początku roku katechetycznego w pierwszą sobotę września wyznaczona została pielgrzymka wszystkich kapłanów do wskazanego kościoła w archidiecezji, jej celem była mobilizacja sił w nowym roku duszpasterskim oraz kształtowanie świadomości i umiłowania Kościoła lokalnego. W okresie wielkanocnym organizowany był Dzień Teologa dla pogłębienia formacji intelektualnej. Zgodnie z prawem każdy kapłan odprawiał też doroczne rekolekcje zamknięte (KPK 276)[190].

Zgodnie z zarządzeniem biskupa do formacji stałej w archidiecezji katowickiej zostali zobowiązani przede wszystkim kapłani młodzi. Kapłani do szóstego roku posługi odprawiali rekolekcje wspólnie w wyznaczonym terminie i miejscu, co miało służyć umacnianiu wspólnoty nawiązanej w seminarium. Kapłani starsi odprawiali dni skupienia w ramach rocznika, często w pobliżu rocznicy święceń. Młodzi kapłani zostali zobowiązani także do odbywania trzyletniego Studium Pastoralnego z możliwością uzyskania tytułu licencjata[191].

Dla formacji stałej kapłanów w średnim wieku, narażonych na nadmierny aktywizm, rutynę czy zmęczenie powołano Studium Proboszczowskie, które zastąpiło egzaminy proboszczowskie. Kapłanom starszym i chorym formacja stała według projektu abp. Zimonia stanowiła okazję do wdzięczności i solidarności z nimi oraz utwierdzenia się w przekonaniu o ich roli w prezbiterium diecezjalnym, a także dzielenia się doświadczeniem z kapłanami młodszymi, zwłaszcza w obrębie dekanatu. Miała także chronić przed izolowaniem się i ukazać, że także przez cierpienia uczestniczą oni w budowaniu Kościoła[192].

Podsumowując, zaznaczył, że za formację kapłanów odpowiedzialny jest cały Kościół, jak i pojedynczy kapłan, zasadnicza zaś odpowiedzialność spoczywa na biskupie, który w tej

[190] Tamże.
[191] Tamże.
[192] Tamże.

formacji powinien uczestniczyć z przekonaniem i zaangażowaniem. Pomagać mają mu w tej misji także proboszczowie oraz rodziny – ta własna, jak i ta parafialna[193].

Diagnozę problemów życia kapłańskiego i duszpasterstwa metropolita katowicki przeprowadził z inspiracji listu apostolskiego *Tertio millennio adveniente*. Księża udzielili odpowiedzi na słowo abp. Zimonia skierowane do nich za pośrednictwem dziekanów, zostało ono odczytane jako wyraz wielkiej troski o Kościoł w perspektywie Jubileuszu Roku 2000. Księża pisali: „Świadomość, że ks. arcybiskup chce słuchać głosów swojego prezbiterium, jest ogromnie budująca"[194]. Dokument zawiera diagnozę w obszarach: 1) życie i posługa kapłańska oraz główne zaniedbania, 2) katechizacja w złużbie nowej ewangelizacji, 3) nauczanie kościoła i zaangażowanie świeckich. W każdym z obszarów dostrzeżone i podkreślone zostały zagrożenia i błędy. W zakresie posługi kapłańskiej były to: zbyt wielka wiara w katolickość rodaków, mały dystans do wydarzeń politycznych, przekonanie o nieomylności i podejście urzędnicze, zagubienie ideału ewangelicznego, nieumiejętne przekazywanie nauki społecznej, pustosłowie, brak świadectwa, materializm, rozluźnienie, przyjaźń ze światem, brak jedności, pośpiech i irytacja, brak przepowiadania katechizmowego, brak ducha wspólnoty i wspólnej modlitwy, schematyczność lub zbytnie szukanie atrakcyjności form duszpasterskich, rutyna, powierzchowność, odejścia z kapłaństwa, brak szczerego upomnienia braterskiego[195]. W zakresie ewangelizacji dostrzeżone zostały pozytywne owoce katechizacji i duszpasterstwa nauczycieli. Wśród niedomagań wymieniono: osłabienie więzi katechizowanych z parafią i zwalnianie się rodziców z wychowania religijnego dzieci. Od katechetów oczekiwano cierpliwości, dzielenia się osobistym doświadczeniem, nieulegania modnym trendom, nierezygnowania z wymagań, rzeztelności w pracy. Postulowano przygotowanie programów katechezy na właściwym poziomie, rozwiązania sprawy wynagrodzeń, gruntowne przygotowanie katechetyczne, powołanie księży katechetów stałych, wyznaczenie bierzmowania na czas szkoły średniej[196]. Dokument zawiera także szereg postulatów ważnych dla życia kapłańskiego. Materiał opracowany przez ks. Romana Kempnego na podstawie odpowiedzi kapłanów został zaprezentowany na konwentach wielkanocnych kapłanów w 1996 roku.

---

[193] Tamże. Zob.: T. Czakański, Formacja permanentna kapłanów w archidiecezji katowickiej, 22 grudnia 2008, KK, VH II. Formacja stała kapłanów, vol. I (1990-). Historia formacji permanentnej w diecezji katowickiej, tamże; Aktualizacja zasad formacji stałej w archidiecezji katowickiej, tamże.

[194] R. Kempny, Kościół katowicki w perspektywie roku 2000. Podsumowanie refleksji duchowieństwa nad problemami życia kałańskiego i duszpasterstwa w archidiecezji katowickiej w odpowiedzi na wezwanie metropolity katowickiego inspirowane listem *Tertio millennio adveniente* Jana Pawła II, 7 kwietnia 1996, VA I-6137/96, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).

[195] Tamże.

[196] Tamże.

Począwszy od 1996 roku neoprezbiterzy zostali objęci obowiązkowym programem „Roki Duszpasterski". Odpowiedzialnym za jego organizację został ojciec duchowny kapłanów ks. Stefan Cichy (1996-2001)[197] a następnie ks. Jan Podsiadło (2001-2005)[198]. W dekrecie arcybiskup Zimoń polecił, by kapłani pierwszego roku uczestniczący już w Studium Pastoralnym, gromadzili się co miesiąc w jednym z domów rekolekcyjnych na formacyjnych spotkaniach[199].

Co roku w pierwszą sobotę września odbywał się Dzień Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa połączony z pielgrzymką prezbiterium diecezjalnego do wyznaczonego kościoła (Aneks 3). Pielgrzymce przewodniczył arcybiskup katowicki, któremu towarzyszuli biskupi pomocniczy, on też wygłaszał homilię podczas Mszy św. Przed pielgrzymką kierował do diecezjan komunikat z prośbą o modlitwę w intencji kapłanów[200].

3.2.2 Środki społecznego przekazu w służbie ewangelizacji

Przekazywanie Ewangelii za pomocą mediów było w diecezji katowickiej czymś oczywistym i naturalnym od początku jej istnienia[201]. W dniu objęcia diecezji przez biskupa Damiana Zimonia już od 62 lat w formacie gazetowym wydawany był tygodnik „Gość Niedzielny", nowy biskup był jego gorliwym orędownikiem i propagatorem[202]. Podczas swojego urzędowania powołał także diecezjalne radio oraz nawiązywał współpracę z mediami świeckimi. Za Janem Pawłem II doceniał rolę środków przekazu jako forum, które umożliwia wymianę autentycznych informacji, konstruktywnych idei i zdrowych wartości[203].

[197] D. Zimoń, Dekret zorganizowania Roku Duszpasterskiego dla księży pierwszego roku po święceniach, 17 czerwca 1996, VH II-3824/96, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).

[198] D. Zimoń, Powierzenie prowadzenia dni skupienia dla neoprezbiterów, 6 kwietnia 2001, PP 127-32/01, KK, VH II. Stała formacja kapłanów, vol. I (1992-).

[199] S. Cichy, Projekt formacji ciągłej neoprezbiterów archidiecezji katowickiej, KK, VH II. Stała formacja kapłanów, vol. I (1992-). Zob.: S. Cichy, List do neoprezbiterów; S. Cichy, Program spotkań; S. Cichy, Tematyka konferencji i wykładów w ramach formacji ciągłej prezbiterów archidiecezji katowickiej, tamże.

[200] D. Zimoń, Słowo z okazji Dnia Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa, 10 sierpnia 1995, VA I-6103/95, WD 1995,72; D. Zimoń Komunikat o Dniu Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa, 26 sierpnia 1998, VA I-6286/98; D. Zimoń, Komunikat o Dniu Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa, 20 sierpnia 1999, VA I-6358/99; D. Zimoń, Komunikat w sprawie Dnia Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa, 22 sierpnia 2001, VA I-6497/01, WA 2001,81; D. Zimoń, Komunikat na początek roku szkolnego, 19 sierpnia 2002, VA I-6540/02, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-).

[201] D. Zimoń, Wiara rodzi się ze słyszenia. List na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu 21.09.2003r., 1 września 2003, VA I-6592/03, WA 2003,106.

[202] D. Zimoń, Zachęta do przeżywania Wielkiego Postu z „Gościem Niedzielnym", 25 lutego 2006, VA I-6746/06, WD 2006,34.

[203] D. Zimoń do S. Tkocza, 14 października 1998, VA I-6297/98.

Pierwszym i najważniejszym medium diecezjalnym był i jest tygodnik Gość Niedzielny, którego szóstym redaktorem naczelnym został mianowany w 1974 roku ks. Stanisław Tkocz[204]. Jego następcą z nominacji abp. Zimonia został ks. Marek Gancarczyk[205], który kontynuował linię pisma ukształtowaną przez poprzednika. Równolegle z „Gościem Niedzielnym" od 1926 roku wydawany jest „Mały Gość Niedzielny", którego nakład znacząco powiększył się, gdy w 1996 roku jego redaktorem naczelnym został ks. Gancarczyk[206]. Zwiększenie nakładu świadczy więc o trafnych decyzjach personalnych arcybiskupa katowickiego.

Tematowi mediów arcybiskup Zimoń poświęcił dwa listy pasterskie na Niedziele Środków Społecznego Przekazu w 1991 i 2003 roku. Podkreślił w nich znaczenie „Gościa Niedzielnego", który „służy ludowi Bożemu Śląska i całej Polski, publikując treści wiarygodne, zgodne z prawem naturalnym, nauką katolicką i przykazaniami"[207]. Zdaniem biskupa umożliwia on czytelnikowi powrót do Słowa Bożego z niedzielnej liturgii, pomaga oprzeć się laicyzacji, szerzącej się etyce względnej, konsumpcjonizmowi i materializmowi praktycznemu, ukazując ewangeliczny model życia[208]. Celem pisma – określonym przez abp. Zimonia w komunikacie z okazji zmiany jego szaty graficznej jest „pisać zrozumiałym językiem o sprawach ważnych, aktualnych dla ludzi, o ich problemach, pomagać w formowaniu dojrzałej wiary, otwierać oczy na Chrystusa i Ewangelię"[209]. W dobie rozwoju Internetu abp Zimoń promował korzystanie ze stworzonego przez redakcję „Gościa Niedzielnego" katolickiego portalu „Wiara", „jest [on] próbą ewangelizacji i dialogu za pomocą medium, które z pewnością w coraz większym stopniu będzie określało przestrzeń komunikacji masowej w tym stuleciu"[210].

W kwestionariuszu dotyczącym środków społecznego przekazu przygotowanym na prośbę Stolicy Apostolskiej w 1994 roku wskazano jeszcze inne wydawnictwa redagowane

[204] H. Bednorz, Dekret redaktora „Gościa Niedzielnego", 3 stycznia 1974, PT 22-38/74. Poprzednikami ks. Tkocza byli: ks. Teodor Kubina, ks. Józef Gawlina, ks. Alojzy Siemiennik, ks. Klemens Kosyrczyk, ks. Józef Gawor. Zob.: A. Grajewski, *Świadek i uczestnik. 70 lat „Gościa Niedzielnego" (1923-1993)*, s. 74-79.

[205] D. Zimoń, Dekret redaktora naczelnego „Gościa Niedzielnego": ks. Marek Gancarczyk, 20 listopada 2003, VC I-1709/03 (PG 129-20/03).

[206] D. Zimoń, Dekret redaktora naczelnego „Małego Gościa Niedzielnego": ks. Marek Gancarczyk, 1 lipca 1996, PG 129-10/96. Zob.: Gancarczyk Marek, www.silesia.edu.pl [dostęp: 26.06.2023].

[207] D. Zimoń, List pasterski na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu, 15 września 1991, VA I-5878/91, WD 1991,94.

[208] Tamże.

[209] D. Zimoń, Komunikat w sprawie nowej szaty graficznej „Gościa Niedzielnego", 23 grudnia 2004, VA I-6661/04, WA 2004,136.

[210] D. Zimoń, Wiara rodzi się ze słyszenia. List na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu 21.09.2003 r., 1 września 2003, VA I-6592/03, WA 2003,106. Por.: D. Zimoń, Odezwa w związku z 85. rocznicą powstania „Gościa Niedzielnego", 2 września 2008, VA I-6893/08, WA 2008,93.

w archidiecezji katowickiej[211]. Kwestionariusz wymienia miesięcznik „Apostolstwo Chorych"[212], tygodnik „Gość Niedzielny"[213], miesięcznik „Mały Gość Niedzielny"[214], miesięcznik „Powiernik Rodzin"[215], rocznik „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne"[216].

Archidiecezja katowicka posiada wydawnictwo i Księgarnię św. Jacka, które powstały w 1946 roku w wyniku reorganizacji istniejącej wcześniej Księgarni i Drukarni Katolickiej powstałej w 1925 roku[217]. Zajmuje się ono wydawaniem ksiąg liturgicznych, modlitewników, katechizmów, książek o tematyce teologicznej, historycznej, duszpasterskiej, społecznej i regionalnej, hagiograficznej oraz beletrystyki i poezji[218]. Oferuje także stroje, paramenty liturgiczne i dewocjonalia. Po ks. Benedykcie Woźnicy (1983-1991) powołanym jeszcze dekretem bp. H. Bednorza[219], dyrektorami Księgarni św. Jacka dekretem abp. Zimonia zostali ustanowieni: ks. Jan Drob (1991-1999)[220], ks. Józef Krakowski (1998-2002)[221], ks. Krystian Kukowka (2002-2013)[222]. Dyrektorem drukarni diecezjalnej był ks. Rudolf Brom (1985-2008)[223], a jego zastępcą ks. Franciszek Rajca (1987-2003)[224].

---

[211] *Questionario riguardante le attività nel campo delle cominicazioni sociali nella arcidiocesi*, 20 października 1994, VD II-1669/94.

[212] Nakład 55 000 egzemplarzy, wydawane od 1930 roku przez Polski Sekretariat Apostolstwa Chorych z siedzibą w Katowicach, zasięg ogólnopolski, finansowane z ofiar czytelników. Tamże. Redaktorzy: ks. Czesław Podleski (1986-2001) i ks. Stanisław Michałowski (2001-2011).

[213] Nakład 200 000 egzemplarzy (250 000 numer świąteczny), wydawany od 1923 roku, Wydawnictwo Kurii Metropolitalnej w Katowicach, 10 mutacji diecezjalnych, rozprowadzany przez utworzoną dla tego tygodnika cywilną spółkę kolporterską. Tamże. Redaktorzy naczelni: ks. Stanisław Tkocz (1974-2003) i ks. Marek Gancarczyk (2003-2018).

[214] Nakład 40 000 egzemplarzy, wydawany od 1927 roku, Wydawnictwo Kurii Metropolitalnej w Katowicach, zasięg ogólnopolski, rozprowadzany przez cywilną spółkę kolporterską. Tamże. Redaktor naczelny: Małgorzata Bieniasz (1990-1996), ks. Marek Gancarczyk (1996-2003), Gabriela Szulik (od 2003).

[215] Nakład 6000 egzemplarzy, wydawany od 1987 roku, zasięg ogólnopolski. Tamże. Redaktor naczelny: ks. Henryk Krzysteczko (1990-1999). Zob.: D. Zimoń, Podziękowanie: ks. Henryk Krzysteczko, 27 grudnia 1994, VD II-1671/94.

[216] Nakład 1000 egzemplarzy, wydawane od 1968 roku, zasięg lokalny, rozprowadzane głównie wśród kapłanów. Tamże. Redaktor naczelny: ks. Wincenty Myszor (1991-1995), ks. Stefan Cichy (1995-1999), ks. Jerzy Myszor (2000-2010), ks. Jacek Kempa (2010-2019).

[217] Mierzwa I., *Wydawnictwo diecezjalne. Księgarnia i Drukarnia Katolicka – Księgarnia św. Jacka*, w: Świątkiewicz W., Wycisło J.(red.), *Kościół Śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995, s. 180-184.

[218] Tamże, s. 302-310.

[219] H. Bednorz, Dekret dyrektora Księgarni św. Jacka i Ars Catholica: ks. Benedykt Woźnica, 27 sierpnia 1983, PW 77-63/83.

[220] D. Zimoń, Dekret dyrektora Księgarni św. Jacka i Ars Catholica: ks. Jan Drob, 16 stycznia 1991, VA IV-853/91 (PD 55-34/91).

[221] D. Zimoń, Dekret p.o. dyrektora Księgarni św. Jacka i Ars Catholica: ks. Józef Krakowski, 9 czerwca 1998, PK 216-23/98. Dekret dyrektora z dn. 28 stycznia 1999, PK 216-25/99. Zwolnienie z dn. 6 maja 2002, PK 216-26/02.

[222] D. Zimoń, Dekret dyrektora Księgarni św. Jacka i Ars Catholica: ks. Krystian Kukowka, 23 kwietnia 2002, PK 274-26/02.

[223] H. Bednorz, Dekret dyrektora drukarni diecezjalnej: ks. Rudolf Brom, 7 czerwca 1985, VA IV-663/85 (PB 97-30/85). Zob.: D. Zimoń, Podziękowanie ks. prał. R. Bromowi z ok. 40. rocznicy święceń prezbiteratu oraz zakończenia posługi dyrektora drukarni diecezjalnej, 29 maja 2008, WA 2008,91.

[224] D. Zimoń, Dekret zastępcy dyrektora drukarni diecezjalnej w Katowicach, 25 kwietnia 1987,PR 43-50/87, AAKat 47/27.

Inicjatywą medialną o szczególnym znaczeniu było powołanie w 1993 roku diecezjalnego radia, „aby ubogacić głoszenie Chrystusowego orędzia”[225]. Radio rozpoczęło nadawanie w Wielki Czwartek 1993 roku, jako pierwsze w Polsce transmitujące audycje Radia Maryja, a od godziny 16.00 program własny[226]. Jego siedziba w domu parafialnym w Łaziskach Górnych została poświęcona przez arcybiskupa Zimonia 5 września 1993 roku[227]. Pierwszym dyrektorem został mianowany ks. Joachim Oleś (1993-1999)[228], któremu już wcześniej decyzją metropolity katowickiego powierzone zostały sprawy związane z uruchomieniem i działalnością radia[229]. W grudniu 1994 powołano Radio Archidiecezji Katowickiej i radę programową, której przewodniczącym był abp Damian Zimoń[230]. Działalność radia była wspierana finansowo poprzez zbiórki przed kościołami w Niedziele Środków Społecznego Przekazu[231]. W styczniu 1998 roku Radio Archidiecezji Katowickiej przyjęło nazwę Radio „Arka”[232]. W marcu 1999 roku radio podjęło próbę nadawania programu w sieci Radia Plus Katowice. 12 maja 2000 roku arcybiskup katowicki ustanowił Radę Patronacką Radia Plus Katowice, której celem było upowszechnianie katolickiej nauki społecznej poprzez realizację celów określonych w dekrecie[233]. Wiosną 2002 roku archidiecezjalne radio rozpoczęło w pełni samodzielną emisję programu i przyjęło nazwę Radio eM[234]. Kolejnymi dyrektorami i prezesami Radia eM powołanymi przez abp. Zimonia byli: ks. Joachim Oleś (2000-2004), ks. Edward Nalepa (2004-2007)[235], ks. Jarosław Międzybrodzki (2007-2013)[236].

W liście do dyrektora radia diecezjalnego abp. Zimoń pisał: „Kościół zawsze doceniał rolę mediów w dziele ewangelizacji […] zasadniczą sprawą jest ciągła świadomość faktu, iż Radio jest radiem archidiecezjalnym. Stąd trzeba być blisko spraw naszej śląskiej

[225] D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego z okazji poświęcenia stacji Radia Maryja w Katowicach, 14 sierpnia 1993, VA I-6010/93, WA 1993,78.
[226] D. Zimoń, Wypowiedź w Radiu Maryja Katowice w Wielki Piątek 1 kwietnia 1994, WD 1994,28. D. Zimoń, Komunikat w sprawie Radia Archidiecezji Katowickiej, 5 września 1996, VA I-6152/96, WA 1996,95.
[227] D. Zimoń, Podziękowanie za pracę Radia „Arka”, 29 grudnia 1998, VA I-6312/99, WA 1998,159.
[228] D. Zimoń, Dekret dyrektora radia: ks. Joachim Oleś, 22 czerwca 1993, VD II-1556/93 (PO 43-22/93).
[229] D. Zimoń, Dekret zlecający prowadzenie spraw i prac związanych z uruchomieniem i działalnością Radia Maryja w Archidiecezji Katowickiej, 10 grudnia 1992, PO 43-21/92.
[230] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Rady Programowej Radia Archidiecezji Katowickiej, 1 grudnia 1994, VA I-6054/94. Członkami Rady byli: ks. Wiktor Skworc, ks. Joachim Oleś, ks. Mirosław Piesiur, ks. Stanisław Puchała, ks. Piotr Wilk, redaktor Katarzyna Biel.
[231] D. Zimoń, Komunikat w sprawie Radia Archidiecezji Katowickiej, 5 września 1996, VA I-6152/96, WA 1996,95; D. Zimoń, Komunikat na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu, 9 września 1997, VA I-6220/97, WA 1997,96.
[232] D. Zimoń do J. Olesia, 2 stycznia 1998, VA I-6240/98.
[233] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Rady Patronackiej Radia Plus Katowice, 12 maja 2000, VD II-2007/00, AAKat 47/8375.
[234] Uchwała o zmianie nazwy z „Radio Plus Katowice” na „Radio eM”, 24 kwietnia 2002, VD II-2107/02.
[235] D. Zimoń, Dekret redaktora naczelnego Radia eM Sp. z o.o.: ks. Edward Nalepa, 6 lutego 2004, PN 56-24/04.
[236] D. Zimoń, Dekret redaktora naczelnego Radia eM Sp. z o.o.: ks. Jarosław Międzybrodzki, 13 lutego 2007, PM 172-30/07.

i katolickiej społeczności”[237]. Wyrażając na jego ręce wdzięczność za pracę radia, arcybiskup Zimoń podał wskazania, które zalecił wprowadzić w życie: więcej troszczyć się o formację duchową i teologiczną oraz pogłębić wiedzę z zakresu nauki społecznej Kościoła całego zespołu redakcyjnego, tematy społeczno-polityczne omawiać na spotkaniach całej redakcji, kierując się nauczaniem biskupa w listach pasterskich, odezwach i w przepowiadaniu, promować pozytywne zaangażowanie w dzieło przemian społecznych, ukazywać społeczne i charytatywne działania Kościoła[238].

Mianując redaktorem naczelnym Radia ks. Edwarda Nalepę (1999-2000), arcybiskup zlecił mu czuwanie nad przekazywanymi treściami. Podkreślił szczególnie konieczność tworzenia audycji ewangelizacyjnych i przedstawiających katolicką naukę społeczną, ukazywania pozytywnych przejawów życia w regionie, działań charytatywnych i społecznych Kościoła, pozytywnego zaangażowania w przemiany społeczno–gospodarcze, wyjaśniania istoty reform, unikania nagłaśniania postaw roszczeniowych, ostrożnego wypowiadania się na tematy polityczne[239].

Obok działalności radia archidiecezjalnego rozwinięto współpracę w zakresie programów katolickich w świeckim publicznym radiu i telewizji. Pomiędzy Rozgłośnią Polskiego Radia w Katowicach a Kurią Metropolitalną zostało zawarte porozumienie o współpracy sygnowane przez arcybiskupa Damiana Zimonia[240]. W umowie tej Rozgłośnia zobowiązała się do informowania o ważniejszych wydarzeniach religijnych w archidiecezji i metropolii katowickiej, działalności społeczno-kulturalnej stowarzyszeń katolickich, Caritas i jej struktur, transmitowania najważniejszych uroczystości religijnych na terenie archidiecezji katowickiej, diecezji opolskiej, gliwickiej i sosnowieckiej, zapewnienia czasu antenowego dla jednej codziennej audycji i trzech audycji raz w tygodniu[241]. Dekretem biskupa zostali też powołani kościelni asystenci programów radiowych i telewizyjnych: ks. Benedykt Hałota (1993-2000)[242], ks. Stanisław Puchała (1992-2005)[243], ks. Roman Kempny (1995-2002)[244]. Duszpasterzem środowisk społecznego przekazu w archidiecezji katowickiej został dyrektor

[237] D. Zimoń do J. Olesia, 2 stycznia 1998, VA I-6240/98.
[238] D. Zimoń, Podziękowanie za pracę Radia „Arka”, 29 grudnia 1998, VA I-6312/99, WA 1998,159.
[239] D. Zimoń Dekret redaktora naczelnego Radia Plus Katowice: ks. Edward Nalepa, 19 maja 1999, PN 56-18/99.
[240] Porozumienie między Polskim Radiem w Katowicach a Kurią Metropolitalną w Katowicach, 4 lipca 1992, VD II-1449/92.
[241] Audycje: „U progu dnia”, „Gdzie miłość wzajemna”, Przegląd prasy katolickiej”, audycja wieczorna we wtorek, zob.: tamże.
[242] D. Zimoń, Dekret asystenta kościelnego programów radiowo-telewizyjnych: ks. Benedykt Hałota, 15 maja 1993, PH 36-28/93.
[243] D. Zimoń, Dekret asystenta kościelnego programów Radia Katowice: Stanisław Puchała, 9 października 1992, PP 114-46/92.
[244] D. Zimoń, Dekret asystenta kościelnego programów radiowo-telewizyjnych: ks. Roman Kempny, 15 listopada 1995, PK 195-24/95.

radia archidiecezjalnego, ks. Joachim Oleś (1995-2000)[245], po nim funkcję tę pełnili ks. Roman Kempny (2000-2002)[246] i ks. Arkadiusz Wuwer (2005-2015)[247].

Doceniając znaczenie kontaktów z instytucjami społecznego przekazu, arcybiskup Zimoń mianował rzecznika prasowego arcybiskupa katowickiego i kurii metropolitalnej. W roku 2000 z funkcji rzecznika zrezygnował ks. Stanisław Tkocz, który od 1982 roku pełnił tę funkcję jako referent prasowy kurii diecezjalnej w Katowicach[248]. Na jego miejsce został powołany ks. Roman Kempny (2000-2002)[249], a później ks. Artur Stopka (2009-2011)[250]. Zadania rzecznika prasowego określone zostały w dekrecie nominacyjnym ks. R. Kempnego, a były to: utrzymywanie kontaktów z przedstawicielami środków przekazu, udzielanie informacji i przekazywanie opinii w porozumieniu z arcybiskupem katowickim i kurią metropolitalną oraz informowanie arcybiskupa i kurii o ważniejszych wydarzeniach społecznych i wskazywanie na tendencje zauważane w środkach przekazu oraz ich opiniowanie.

Arcybiskup Zimoń polecił księżom utworzenie w każdej parafii, najlepiej w salkach katechetycznych, biblioteki i videoteki parafialnej oraz czytelni czasopism, „by ułatwić wiernym, zwłaszcza młodzieży, dostęp do dobrych książek, czasopism oraz kaset”[251].

3.2.3 Proklamowanie Słowa w czasie spotkań ekumenicznych

Ze względu na zróżnicowanie etniczne i wyznaniowe mieszkańców Górnego Śląska, co było szczególnie wyraźne na Śląsku Cieszyńskim, inicjatywy ekumeniczne na terenie diecezji katowickiej miały szczególne znaczenie[252]. Zadanie koordynacji inicjatyw ekumenicznych w (archi)diecezji katowickiej zostało powierzone ustanowionej 10 grudnia 1968 roku pierwszej Diecezjalnej Komisji Ekumenicznej. Głównym zadaniem Komisji

[245] D. Zimoń, Dekret duszpasterza środowisk środków społecznego przekazu: ks. Joachim Oleś, 15 listopada 1995, PO 43-27/95. Zwolniony dekretem z 1 sierpnia 2000, PO 43-29/00.
[246] D. Zimoń, Dekret duszpasterza dziennikarzy: ks. Roman Kempny, 1 sierpnia 2000, PK 195-32/00.
[247] D. Zimoń, Dekret duszpasterza dziennikarzy: ks. Arkadiusz Wuwer, 1 lutego 2005, PW 144-37/05.
[248] H. Bednorz, Dekret referenta prasowego Kurii Diecezjalnej: ks. Stanisław Tkocz, 23 kwietnia 1982, VA I-5372/82 (PT 22-42/82)
[249] D. Zimoń, Dekret rzecznika prasowego arcybiskupa katowickiego i Kurii Metropolitalnej w Katowicach: ks. Roman Kempny, 1 lipca 2000, VD II-2028/00 (PK 195-31/00).
[250] D. Zimoń, Dekret rzecznika archidiecezji katowickiej: ks. Artur Stopka, 27 stycznia 2009, PS 238-22/09.
[251] D. Zimoń, List do proboszczów i wikariuszy parafialnych w sprawie bibliotek kościelnych, 3 marca 1994, VA I-6032/94, AAKat, VC II. Varia. Archiwum, vol. I (1966-2001).
[252] Parafie ewangelickie na terenie (archi)diecezji katowickiej: Biała, Bielsko, Bładnice, Brenna, Chorzów, Cieszyn, Cisownica, Czechowice-Dziedzice, Czerwionka-Leszczyny, Drogomyśl, Dzięgielów, Golasowice, Goleszów, Gołkowice, Hołdunów, Istebna, Jastrzębie Zdrój, Jaworze, Katowice, Katowice-Szopienice, Laryszów, Międzyrzecze Górne, Mikołów, Mysłowice, Orzesze, Pszczyna, Ruda Śląska-Wirek, Rybnik, Siemianowice Śląskie, Skoczów, Stare Bielsko, Studzionka, Świętochłowice, Tarnowskie Góry, Tychy, Ustroń, Warszowice, Wieszczęta-Kowale, Wisła, Wisła Czarne, Wisła Głębce, Wisła Jawornik, Wisła Malinka, Wodzisław Śląski, Żory, za: www.luteranie.pl [dostęp: 26.06.2023].

było przygotowywanie corocznego nabożeństwa podczas Powszechnego Tygodnia Modlitwy o Jedność Chrześcijan. Od początku stosowano zasadę, że nabożeństwa centralne będą się odbywały na przemian w kościele rzymskokatolickim i kościołach wyznań należących do Śląskiego Oddziału Polskiej Rady Ekumenicznej, a biskup Bednorz zaproponował, by miały one formę nabożeństwa Słowa Bożego[253].

(Arcy)biskup Zimoń przejawiał wiele inicjatyw budujących jedność chrześcijan i często uczestniczył w spotkaniach i modlitwach o charakterze ekumenicznym (Aneks 5). Dla arcybiskupa Zimonia relacje ekumeniczne były sprawą naturalną. Wzajemne spotkania z ewangelikami, np. z okazji Bożego Narodzenia, miały miejsce już w Katowicach, kiedy był proboszczem parafii mariackiej sąsiadującej z parafią ewangelicko-augsburską Zmartwychwstania Pańskiego[254]. W (archi)diecezji katowickiej działalność ekumeniczna była i jest realizowana na trzech uzupełniających się płaszczyznach: duchowej, praktycznej i naukowej[255].

Proklamując Słowo Boże podczas nabożeństw ekumenicznych, bp Zimoń zwracał uwagę, że w dążeniu do jedności nie chodzi tylko o czysto ludzkie odniesienia, dialog i tolerancję, ale przede wszystkim o świadectwo o Chrystusie wyrażające nadzieję, która jest w nas[256]. Wskazywał na konieczność pojednania, które jest źródłem nowego życia i dziełem Bożym, stąd trzeba dać się Bogu pojednać i przyjąć to pojednanie[257]. Przywołując modlitwę arcykapłańską Jezusa, podkreślał, że jedność uczniów jest pragnieniem Zbawiciela. Jest ona Jego darem, ale i zadaniem wszystkich pokoleń chrześcijan, zwłaszcza w perspektywie zbliżającego się Roku Jubileuszowego[258]. Podczas nabożeństwa z okazji podpisania wspólnej *Deklaracji o Usprawiedliwieniu* wzywa do dostrzegania we wzajemnych relacjach tego, co dobre i ubogacające oraz do odczytywania znaków czasu na drodze odwagi, pokory i cierpliwości[259].

Doniosłym gestem ekumenicznym w wymiarze praktycznym stało się zwrócenie ewangelikom 16 stycznia 2000 roku kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa

[253] A. Palion, *W służbie ekumenizmu 50 lat (Archi)Diecezji Katowickiej Kościoła Rzymskokatolickiego*, „Oecumenica Silesiana" 2/2018, s. 10.
[254] A. Suchoń (red.), Od wikarego do biskupa. Ks. Damian Zimoń w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach (1967-1969;1975-1985), Katowice 2007, s. 5.
[255] A. Skrzyś, *Ekumenizm na terenie archidiecezji katowickiej w latach 1992-2011*, KSJ, Katowice 2017, s. 79.
[256] D. Zimoń, Oto stoję u drzwi i kołaczę. Homilia na nabożeństwie ekumenicznym, 21 stycznia 1996, WA 1996,5.
[257] D. Zimoń, W imię Chrystusa […] pojednajcie się z Bogiem. Homilia na nabożeństwie ekumenicznym, 21 stycznia 1997, WA 1997,12.
[258] D. Zimoń, Homilia na nabożeństwie ekumenicznym, 18 stycznia 1998, WA 1998,7.
[259] D. Zimoń, Homilia na nabożeństwie ekumenicznym z okazji podpisania wspólnej *Deklaracji o Usprawiedliwieniu*, 29 października 1999, WA 1999,97.

w Siemianowicach Śląskich, od zakończenia II wojny światowej należał on do wspólnoty Sióstr Wizytek z Wilna[260]. Podczas nabożeństwa ekumenicznego w dniu przekazania kościoła metropolita katowicki za św. Pawłem zapraszał do modlitwy uwielbienia i dziękczynienia za dar wiary i do ponownego odkrycia podstawowego błogosławieństwa, jakim jest dar wiary[261].

Podczas nabożeństwa w Tychach wskazał na konieczność kontemplowania oblicza Chrystusa podczas osobistej modlitwy w głębokim wyciszeniu i milczeniu. Takiej modlitwy współczesny umęczony świat bardzo potrzebuje, a prowadzi ona do kontemplacji oblicza Chrystusa w drugim człowieku, zwłaszcza ubogim, zagubionym bezrobotnym, chorym[262]. Ukazał też konieczność powrotu do życia wspólnotowego charakteryzującego pierwsze gminy chrześcijańskie, krzewienia duchowości komunii jako braterskiej więzi miłości, a także do jedności wymaganej przez Chrystusa i oczekiwanej przez niechrześcijan i cały świat[263]. Mówił o naśladowaniu Chrystusa, bo jest odpowiedzią na wezwanie: *Pójdź za Mną,* i oznacza szczególną wspólnotę z Mistrzem oraz gotowość, by dzielić los z Chrystusem. Zachęcał do naśladowania Chrystusa w Jego podejściu do biednych, chorych, cierpiących, zniewolonych przez złego ducha i do wypełniania Jego trudnych propozycji oraz pełnienia woli Ojca[264]. Prosił, aby przez dążenie do pełnej jedności składać wiarygodne świadectwo Ewangelii[265].

3.3 Katechizacja w (archi)diecezji katowickiej

Katecheza była istotnym zagadnieniem obecnym w posłudze arcybiskupa Zimonia, tym bardziej że w czasie jego urzędowania powróciła ona do szkół. Można więc wskazać na trzy etapy katechizacji dzieci i młodzieży: przyparafialna, z okresu powrotu do szkoły i w pełni obecna w systemie szkolnictwa. Na każdym etapie przemian abp Zimoń poświęcał wiele czasu i uwagi samej katechezie, jak i nauczycielom, katechetom oraz pracownikom wyższych uczelni. Katecheza dorosłych prowadzona była w parafiach jako owoc gorliwych starań biskupa Bednorza.

[260] Zob.: VK-2261/47, AAKat 47/2575. Por.: Historia zgromadzenia, tamże. Siostry wizytki otrzymały nowe miejsce w Rybniku, przygotowane staraniem archidiecezji katowickiej. Emerytowany zwierzchnik diecezji katowickiej wyznania ewangelicko-augsburskiego, bp Rudolf Pastucha, stwierdził, że było to jedno z najbardziej doniosłych wydarzeń w dialogu ekumenicznym katolicko-luterańskim w Polsce, zob.: A. Palion, *W służbie ekumenizmu …* s. 18.

[261] D. Zimoń, Homilia na nabożeństwie ekumenicznym, 16 stycznia 2000, WA 2000,6.

[262] D. Zimoń, Homilia wygłoszona w kościele ewangelickim św. św. Piotra i Pawła w Tychach, 20 stycznia 2002, WA 2002,6.

[263] D. Zimoń, Homilia na nabożeństwie ekumenicznym, 25 stycznia 2003, WA 2003,7.

[264] D. Zimoń, Homilia podczas nabożeństwa ekumenicznego, 23 stycznia 2005, WA 2005,6.

[265] D. Zimoń, Odezwa na Tydzień Modlitw o jedność chrześcijan, VA I-6915/09 , 5 stycznia 2009, WA 2009,5.

3.3.1. Formacja katechetów

W liście pasterskim na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90 bp Zimoń wspomniał, że „diecezja katowicka posiada obok kapłanów około 300 zakonnic i ponad 600 świeckich, którzy są „współpracownikami Biskupa Diecezjalnego w przepowiadaniu Ewangelii Chrystusa”[266]. Jednocześnie wskazał, że powodzenie nauczania religii zależy przede wszystkim od prowadzącego zajęcia, od jego wiary i zaangażowania, a „katecheta zjednoczony z Chrystusem będzie mistrzem życia, człowiekiem moralnego ładu, promieniującym mądrością i dobrem, będzie otwartym dla wszystkich. Przygotowany i rozmodlony staje się prawdziwym świadkiem Chrystusa w społeczności Kościoła. Bez osobistego świadectwa katechety jego nauczanie nie będzie miało wpływu na wewnętrzną przemianę człowieka”[267]. Dziękując za wielki trud przepowiadania, wezwał katechetów do wierności nauce Kościoła w porę i nie w porę, pomimo finansowych trudności spowodowanych kryzysem gospodarczym.

W liście pasterskim na Wielki Post 1992 o katechizacji w pierwszym roku obecności katechezy w szkole wyraził swój wielki szacunek wszystkim katechetom: duchownym, zakonnym i świeckim w zaszczytnej posłudze głoszenia Chrystusa Ukrzyżowanego. Zachęcił, by nie zrażać się trudnościami, nieść pomoc także materialną polskiej szkole i ubogim uczniom, co czynili księża, „rezygnując dobrowolnie z zapłaty za prowadzenie katechizacji”[268].

Formacji merytorycznej katechetów świeckich w archidiecezji katowickiej służyło Kolegium Teologiczne, a formacji duchowej cykliczne dni skupienia i rekolekcje. Brak udziału w formacji stałej było zagrożone utratą skierowania[269].

W 1985 roku powstało w diecezji katowickiej Studium Eksternistyczne przy Wydziale Teologicznym KUL w Katowicach, jego kierownikiem naukowym został ks. Oswald Bulka[270]. Zadaniem Studium było przygotowanie do pracy katechetek świeckich. Równolegle ks. Bulka kierował czteroletnim Studium Teologicznym dla Świeckich w Katowicach, afiliowanym przy Instytucie Wyższej Kultury Religijnej KUL[271].

Trzyletnie Kolegium Teologiczne Archidiecezji Katowickiej zostało ustanowione dekretem arcybiskupa katowickiego z dnia 8 września 1993 roku „w trosce o jak najlepsze przygotowanie katechetów – nauczycieli religii do posługi katechetycznej w przedszkolach

[266] D. Zimoń, List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90, 1 września 1989, VA I-5782/89, WD 1989,64.
[267] Tamże.
[268] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji, 16 lutego 1992, VA I-5915/92, WD 1992,49.
[269] D. Zimoń, Instrukcja dotycząca katechizacji w szkole, 10 sierpnia 1990, VSz-4926a/90, WD 1990,64. D. Zimoń, Instrukcja (II) dotycząca katechizacji w szkole, 25 marca 2002, VA I-6517/02, WA 2002,47.
[270] D. Zimoń, Dekret kierownika naukowego Studium Eksternistycznego w Katowicach: ks. Oswald Bulka, 21 sierpnia 1985, VD II-987/85, AAKat 47/27.
[271] Tamże.

i szkołach podstawowych”[272]. Dyrektorem Kolegium został mianowany ks. Dobromir Sieradzki[273]. Statut Kolegium Teologicznego promulgowany został przez biskupa katowickiego w 1994 roku[274]. Niemal równocześnie dla formacji świeckich w zakresie nauki społecznej Kościoła biskup katowicki ustanowił Studium Katolickiej Nauki Społecznej[275]. W komunikatach kierowanych do diecezjan nieustannie zachęcał do podjęcia formacji w ramach Studium[276].

W okresie gdy katecheza prowadzona była w parafiach, wyrazem troski biskupa o katechetów i katechizowanych stały się dokumenty o charakterze normatywnym. Były to zarządzenie o wynagrodzeniu świeckich[277] oraz apel o kontynuowanie katechizacji podczas odwiedzin duszpasterskich[278]. Kolejny dokument – instrukcja dotycząca katechizacji w szkole z 1990 roku – określiła normy diecezjalne dla nowej rzeczywistości, jakim był powrót nauki religii do szkół publicznych. W instrukcji tej biskup podkreślił nową szansę, ale i odpowiedzialność katechetów, by dać świadectwo wobec uczniów i nauczycieli, co wymaga odpowiedniej postawy pokory i służby, systematyczności, obowiązkowości i sumienności w pracy, miłości bliźniego i opanowania, troski o chrystocentryzm[279]. Postanowiono, że katecheza w szkole ma się odbywać w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, a za jej organizację odpowiedzialny był proboszcz w porozumieniu z dyrektorami szkół.

[272] D. Zimoń, Dekret erygujący Kolegium Teologiczne Archidiecezji Katowickiej, 8 września 1993, VSz-4878/93, WA 1993,86.

[273] D. Zimoń, Dekret dyrektora Kolegium Teologicznego Archidiecezji Katowickiej: ks. Dobromir Sieradzki, 8 września 1993, VSz-4978/93 (PS 101-88/93). Zwolniony dekretem z 20 maja 2003, VSz-5188/03 (PS 101-95/03).

[274] D. Zimoń, Statut Kolegium Teologicznego Archidiecezji Katowickiej, 29 września 1994, VSz-5000/94, WA 1994,70.

[275] D. Zimoń, Dekret erygujący Studium Katolickiej Nauki Społecznej, 10 listopada 1993, VSz-4982/93, WA 1993,87.

[276] D. Zimoń, Komunikat. Studium Katolickiej Nauki Społecznej w Katowicach, 15 września 1993, VSz-4979/93; D. Zimoń, Komunikat. Studium Katolickiej Nauki Społecznej, 30 sierpnia 1995, VSz-5006/96; D. Zimoń, Komunikat. Studium Katolickiej Nauki Społecznej, 21 sierpnia 1996, VSz-5019/96; D. Zimoń, Odezwa zachęcająca liderów grup i działaczy społecznych do udziału w Katolickim Studium Nauki Społecznej, 3 września 1998, VSz-5053/98; D. Zimoń, Odezwa zachęcająca katolików świeckich do udziału w Studium Katolickiej Nauki Społecznej, 19 września 2000, VSz-5110/00.

[277] D. Zimoń, Uposażenie katechetek zakonnych i świeckich oraz katechetów świeckich, 23 stycznia 1986, VSz-4875/86.

[278] D. Zimoń, Apel do kapłanów i katechizujących w sprawie katechizacji w okresie odwiedzin duszpasterskich, 22 listopada 1987, VSz-4890/87, WD 1987,80. W dokumencie tym biskup apelował do czynnych katechetów, o zachowanie ciągłości katechezy w czasie odwiedzin duszpasterskich. Jednocześnie zobowiązał proboszczów do ustanowienia zastępstw, zwłaszcza w największych parafiach, które w katechezie młodzieży mogli też podjąć świeccy, na co dzień niezwiązani z katechizacją: „lekarz może wygłosić prelekcję dotyczącą szkodliwości narkotyków, alkoholu i tytoniu, psycholog o odrębności psychicznej chłopca i dziewczyny, inżynier może ukazać potrzebę ciągłego doskonalenia warunków życia, architekt może mówić o budownictwie sakralnym, znany sportowiec o konieczności pracy nad sobą, instruktorka z Poradni Życia Rodzinnego może przybliżyć odpowiedzialne rodzicielstwo, przedstawiciele Oazy Rodzin mogą dać świadectwo o możliwości życia Ewangelią w codzienności itd.”.

[279] D. Zimoń, Instrukcja dotycząca katechizacji w szkole, 10 sierpnia 1990, VSz-4926/90, WD 1990,64.

Każdy katecheta musiał posiadać skierowanie biskupa diecezjalnego do właściwej szkoły, a do prowadzenia zajęć zostali zobowiązani wszyscy proboszczowie i wikariusze do 65. roku życia. Inne posługi duszpasterskie w parafii oraz kapłańskie rekolekcje należało tak zorganizować, by nie powodowały wypadania lekcji. Oprócz dokumentacji szkolnej należało prowadzić ewidencję uczniów dla celów parafialnych. Udostępnianie pomieszczeń parafialnych na cele szkolne możliwe było za zgodą biskupa i na podstawie odpowiedniej umowy[280].

Kolejna instrukcja o katechizacji w szkole została wydana w roku 2002[281]. Zasadniczo jest powtórzeniem pierwszej, choć zmodyfikowane zostały niektóre punkty, mianowicie wyraźnie przypomniano, że ksiądz katecheta podlega prawom i obowiązkom wynikającym z Karty Nauczyciela oraz statutów i regulaminów szkoły (I,3), sprecyzowano prawa i obowiązki katechetów świeckich i zakonnych (III,2)[282], doprecyzowano kompetencje parafii w zakresie przyjmowania przez uczniów sakramentów: pierwszej spowiedzi i Komunii św. oraz bierzmowania (III,3).

3.3.2. Katecheza dzieci, młodzieży i dorosłych

Katechizacji dzieci i młodzieży abp Zimoń poświęcał wiele uwagi. Głoszenie Ewangelii młodzieży uważał za „wielkie zadanie Kościoła", by przeciwdziałać ich wzrastaniu w bezideowości i bez fundamentów, w pogoni za sensacją i ucieczce w wirtualny świat[283]. Nad problemami katechizacji młodzieży obradowała też w 1989 roku rada kapłańska pod przewodnictwem biskupa katowickiego, a wnioski z prezentowanych prelekcji i dyskusji posłużyły przygotowaniu listu pasterskiego[284].

---

[280] Tamże.

[281] D. Zimoń, Instrukcja (II) dotycząca katechizacji w szkole, 25 marca 2002, VA I-6517/02, WA 2002,47.

[282] Zgodnie z Instrukcją każdy katecheta ma prawo do corocznego ofiarowania w jego intencji Mszy świętej z okazji urodzin lub imienin w parafii, w której katechizuje, powinien być członkiem Parafialnej Rady Duszpasterskiej (w przypadku wielu katechetów jest jeden przedstawiciel), jest zobowiązany włączyć się w parafialne duszpasterstwo katechizowanych z nieodpłatną odpowiedzialnością za jakąś parafialną grupę formacyjną. Prowadzenie katechezy parafialnej dzieci podlegało wynagrodzeniu wg stawek oświatowych, można było zlecić katechecie także inne zadania z wynagrodzeniem wg zawartej umowy.

[283] D. Zimoń, *Zostawiam wam moją nadzieję. Rozmowa z Aliną Petrową-Wasilewicz i ks. Arkadiuszem Wuwerem*, Esprit, Kraków 2017, s. 246-247.

[284] W. Zygmunt, Komunikat z XXIII posiedzenia Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, 26 kwietnia 1989 r., WD 1989,44. Wnioski z zebrania sformułowano w sześciu postulatach: 1) by katecheci przebywali w parafii przez 5 lat, 2) w wielkich miastach należy wejść w ścisły kontakt z nauczycielami i pedagogami, 3) wychodzić do młodzieży, która nie przychodzi na katechezę, angażując w to samą młodzież i ludzi świeckich, 4) trzeba polecić opracowanie katechez, 5) trzeba wykorzystywać istniejące już pomoce katechetyczne, 6) należy wprowadzić w diecezji status katechetów i określić ich relacje do proboszczów. Tekst prelekcji opublikowano w „Wiadomościach Diecezjalnych", zob.: M. Cogiel, *Uwarunkowania i założenia katechezy młodzieży*, WD 1989,45 oraz J. Lisczyk, *Stosunek kapłanów i młodzieży szkół średnich i zawodowych do katechezy*, WD 1989,46.

Biskup katowicki katechizacji poświęcił dwa listy pasterskie w 1989 i 1992 roku. W pierwszym liście przestrzegał przed spontaniczną laicyzacją objawiającą się niskim poziomem moralnym, religijnością tylko zewnętrzną, dążeniem za wszelką cenę do indywidualnego sukcesu[285]. Uważał, że także sama katecheza jest zagrożona rutyną czy improwizacją katechizujących oraz brakiem zainteresowania ze strony rodziców dzieci i młodzieży. Szanse natomiast dostrzegał w stosunkowo licznym udziale młodego pokolenia w katechezie, która powinna być utrzymana w wymiarze dwóch godzin tygodniowo, przynajmniej dla szkoły podstawowej. Powołując się na dokumenty Kościoła, nauczał, że celem katechezy jest doprowadzenie do dojrzałej wiary, a sam przekaz wiedzy jest niewystarczający. Musi ona czerpać ze Słowa Bożego i z liturgii, prowadząc do osobistego spotkania z Chrystusem, zatem „prowadzi ona do Eucharystii i z niej wynika"[286]. Przypomniał, że powodzenie nauczania religii zależy przede wszystkim od prowadzącego zajęcia, od jego wiary i zaangażowania.

Drugi list o katechizacji był echem nauczania Jana Pawła II podczas czwartej pielgrzymki do Ojczyzny skoncentrowanej na *Dekalogu* i nowej ewangelizacji narodu. Nawiązując do papieskich homilii, Słowa Bożego i dokumentów Kościoła abp Zimoń przypomniał wiernym, że „Kościół głosi Słowo Boże na różne sposoby, ale przede wszystkim przez katechezę, która niedawno wróciła do polskich szkół i odgrywa szczególną rolę w całokształcie misji Kościoła"[287]. W liście tym przypomniał fundamentalną rolę rodziców – pierwszych katechetów – i ich świadectwa wiary. Wyraźnie zaznaczył, że dla uczniów katolickich udział w katechezie jest obowiązkiem, a jej zaniedbanie naraża na utratę wiary, odejście od praktyk religijnych i może prowadzić do relatywizmu etycznego. Katecheza szkolna dzieci i młodzieży winna prowadzić do pełnego i regularnego udziału we Mszy św. niedzielnej, do uczestnictwa w liturgii i przyjmowania sakramentów świętych, a jej społecznym wymiarem winno być zaangażowanie młodych w działalność grup duszpasterskich i w ewangelizację własnego środowiska[288].

Wydając Instrukcję o katechizacji w szkole, biskup katowicki poświęcił sporo uwagi więzi dzieci, młodzieży i dorosłych z parafią. Aby katechizowani i ich rodzice nie utracili kontaktu z parafią, zalecił następujące rozwiązania: Msze św. dla dzieci i młodzieży w niedzielę i w tygodniu, posługę sakramentalną, przygotowanie do wczesnej Komunii św.,

[285] D. Zimoń, List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90, WD 1989,64.
[286] Tamże. D. Zimoń, List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90, WD 1989,64.
[287] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji, 16 lutego 1992, VA I-5915/92, WD 1992,49.
[288] Tamże. D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji, 16 lutego 1992, VA I-5915/92, WD 1992,49.

przygotowanie do pierwszej spowiedzi i Komunii św. w szkołach dużych miast, gdzie uczęszczają dzieci z różnych parafii, związać z jedną parafią, prowadzić katechezę rodziców, utrzymywać współpracę między katechetą a proboszczami katechizowanych z różnych parafii, wprowadzać katechizowanych w grupy apostolskie i stowarzyszenia religijne[289].

W dwa lata później arcybiskup Zimoń wydał zarządzenie, by otoczyć katechizacją dzieci i młodzież w szkole, przez duszpasterstwo w parafii i przez rodzinę. W dokumencie wskazał zagrożenia i wyznaczył zadania. Wśród zagrożeń w szkole wymienił: ataki na katechetów oraz wpływanie na rodziców, by domagli się likwidacji drugiej godziny religii w tygodniu lub powrotu katechezy do salek, sprzeciw części młodzieży wobec katechezy, niewystarczające przygotowanie merytoryczne i warsztatowe katechetów duchownych i świeckich, przypomniał, że „katolik nie może wybierać etyki w miejsce religii"[290]. Zauważył, że przeniesienie katechezy do szkoły rozluźniło związek katechizowanych z parafią, część zwolniła się z tego powodu z udziału w niedzielnej Mszy św., a od strony duszpasterskiej nie utworzyły się odpowiednie kontakty, by katechizowani byli związani z liturgią i duszpasterstwem. Podobnie niektórzy rodzice poczuli się zwolnieni z wychowania katechetycznego, przenosząc te zadania na szkołę i Kościół. Jako zadania w obszarze katechezy arcybiskup katowicki wskazał: znoszenie ze spokojem i godnością ataków, wsparcie proboszczów dla katechetów poprzez wizyty w szkole i spotkania na terenie parafii, ze szczególnym uwzględnieniem katechetek przygotowujących dzieci do pierwszej Komunii św., prowadzenie rozmowy z rodzicami zgłaszającymi zastrzeżenia, wymaganie od katechizowanych prowadzenia zeszytów, przeprowadzenie rozeznania do jakich szkół uczęszczają parafianie, akcentowanie rekolekcji wielkopostnych, wprowadzenie Mszy niedzielnych dla dzieci i comiesięcznych Mszy szkolnych, a dla młodzieży comiesięcznej Mszy szkolnej z okazją do spowiedzi, organizowanie adoracji dla podszczególnych grup, ożywienie ruchów i wspólnot duszpasterskich, rozbudowanie propozycji duszpasterskich parafii (tu pomocą mogło być tworzenie młodzieżowych rad duszpasterskich), organizowanie zebrań z rodzicami, z większą niż dotychczas gorliwością wskazywanie na obowiązek wychowania religijnego w rodzinie, zachęcanie parafian do modlitwy w intencji katechizacji i wychowania

[289] D. Zimoń, Instrukcja dotycząca katechizacji w szkole, 10 sierpnia 1990, VSz-4926/90, WD 1990,64.
[290] D. Zimoń, Troska duszpasterska o dzieci i młodzież w roku szkolnym 1992/93, 27 sierpnia 1992, VA I-5952/92, WA 1992,111.

dzieci[291]. Arcybiskup Zimoń wielokrotnie prosił wszystkich diezezjan o modlitwę na początku roku szkolnego[292].

W 2003 roku decyzją arcybiskupa katowickiego ustanowiono księży katechetów, prefektów w niektórych szkołach. Opublikowany dokument określał wymagania dla kandydatów na prefektów (art. 2) oraz warunki zatrudnienia i wynagrodzenia (art. 3-4 i 6), relacje z parafią (art.5) oraz urlopy (art. 6)[293].

Okazją do bezpośredniego głoszenia młodzieży Ewangelii przez biskupa były celebracje sakramentu bierzmowania w parafiach[294], pielgrzymki ministrantów czy oazowe Dni Wspólnoty[295] i inne[296]. Szczególnym spotkaniem z młodzieżą i okazją do proklamowania Słowa Bożego były Dni Młodzieży w katowickiej katedrze, którym od początku przewodniczył metropolita katowicki[297]. Nauczał o Bożej Miłości objawionej w Chrystusie i konieczności zostania misjonarzem w swoim środowisku mimo przeciwności[298]. Ukazywał Chrystusa – Źródło Życia, przestrzegał przed fałszywymi prorokami, duchową pustką, frustracją i bezsensem, zapalając do dobra, piękna, by być bezinteresownym darem i by odnawiać w sobie

---

[291] Tamże.

[292] D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 22 sierpnia 2003, VA I-6590/03, WA 2003,95; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 19 sierpnia 2004, VA I-6641/04, WA 2004,106; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 23 sierpnia 2005, VA I-6723/05, WA 2005,96; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 18 sierpnia 2006, VA I-6770/06, WA 2006,93; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 21 sierpnia 2007, VA I-6829/07, WA 2007,89; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 25 sierpnia 2008, VA I-6887/08, WA 2008,75; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 24 sierpnia 2010, VA I-6989/10, WA 2010,94; D. Zimoń, Zaproszenie do modlitwy na początek nowego roku szkolnego, 22 sierpnia 2011, VA I-7036/11, WA 2011,72.

[293] D. Zimoń, Statut księdza katechety – prefekta w archidiecezji katowickiej, 16 maja 2003, VA I-6578/03, WA 2003,66.

[294] Zob.: D. Zimoń, do świętości powołuje nas Chrystus. Homilia przed udzieleniem sakramentu bierzmowania, Gostyń 14 marca 1987, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa, KSJ, Katowice 1989, s. 306; D. Zimoń, Jesteście światłością w Panu, postępujcie jak dzieci światłości. Homilia przed udzieleniem sakramentu bierzmowania, Mikołów 29 marca 1987, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 347; D. Zimoń, Przyjmij znamię Ducha Świętego. Homilia wygłoszona przed bierzmowaniem w kościele mariackim w Katowicach 31 maja 1986, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 377.

[295] D. Zimoń, Ten, kto służy. Homilia w dniu wspólnoty młodzieży oazowej 31 sierpnia 1986, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 372.

[296] W kronice ważniejszych zajęć biskupa Zimonia za rok 1987 pod datą 25 marca znajduje się zapis: „wieczorem Msza św. dla młodzieży w par. Wniebowzięcia w Katowicach", zob.: (maszynopis), PZ 18-60/88. Natomiast w roku 1992 pod datą 24 maja zapisano: po południu na Klemensowej Górce w Lędzinach odbyła się majówka dla młodzieży dekanatu bieruńskiego. Uczestniczył Arcybiskup Katowicki", WA 1992,138.

[297] D. Zimoń, 12 kwietnia 1987 – Msza św. z homilią na spotkaniu diecezjalnym młodzieży w katedrze, w: Kronika ważniejszych zajęć biskupa ordynariusza w 1987 r. (maszynopis), PZ 18-60/88; 27 marca 1988 – w katowickiej katedrze Chrystusa Króla odbyły się uroczystości z okazji III Światowego Dnia Młodzieży. Obecnych było prawie 10 tys. osób. Mszę św. odprawił i homilię wygłosił ks. bp Ordynariusz, WD 1988,88; 8 kwietnia 1990 – w katowickiej katedrze, jak w każdą Niedzielę Palową, odbył się Dzień Młodzieży całej diecezji, WD 1990,108;
24 marca 1991 – w katedrze katowickiej, jak w każdą Niedzielę Palmową, odbyło się spotkanie młodzieży całej diecezji. Przybyło 12 tys. uczestników, WD 1991,122.

[298] D. Zimoń, Boże, daj nam pojąć naukę płynąca z Męki Twojego Syna. Homilia wygłoszona do młodzieży w Niedzielę Palmową, 12 kwietnia 1992, WA 1992,50.

Boże Życie otrzymane w chrzcie, bierzmowaniu i Eucharystii[299]. Zachęcał do głoszenia Ewangelii w pielgrzymce wiary i sztafecie pokoleń słowami: „Jestem Panie – poślij mnie"[300]. Prowadząc egzegezę postaw Piłata, Judasza i Piotra podczas procesu Jezusa, wskazał na konieczność stałego wyzwolenia od zła i podążania za dobrem, do którego prowadzi prawe i wrażliwe sumienie, a od niego zależą decyzje[301]. Odpowiadając na pytanie, gdzie mieszka Jezus, wskazywał na Jego obecność w Kościele i w cierpiących. Upominając się o budowanie cywilizacji życia i miłości, zapraszał do zaangażowania w parafialnych ruchach i stowarzyszeniach, gdzie można lepiej poznać Chrystusa i stać się widzialnym znakiem Jego obecności[302]. Osobie i działaniu Ducha Świętego poświęcił homilię podczas Dnia Młodzieży w 1998 roku[303]. W roku Wielkiego Jubileuszu 2000 wspomniał o krzyżu Światowych Dni Młodzieży, który nieustannie idzie z młodymi, i jest znakiem przypominającym o Bożej Miłości. Miłość tę trzeba nieść innym, ocierając łzę i dając nadzieję. Znakiem tej solidarności z bliźnimi był przyniesiony przez delegacje parafii bochenek chleba, co stało się coroczną tradycją[304]. Podczas XV Światowych Dni Młodzieży w Rzymie abp Zimoń głosił katechezy dla polskiej młodzieży[305].

Kontynuując tradycję spotkań z młodzieżą w Niedzielę Palmową, co roku kierował do niej osobiste zaproszenie odczytywane w kościołach i przekazywane przez katechetów w szkołach, by w tym dniu wspólnie świętować, trwać w „laboratorium wiary" i być „stróżami poranka"[306]. W kolejnych latach swojego nauczania zachęcał młodzież, by była solą ziemi i światłością świata rozjaśniając lęki, by przez całe swoje życie była światłem Chrystusa.

[299] D. Zimoń, Ja przyszedłem po to, aby miały życie i miały je w obfitości. Homilia podczas Diecezjalnego Spotkania Młodzieży w Niedzielę Palmową, 4 kwietnia 1993, WA 1993,32.

[300] D. Zimoń, Homilia na Diecezjalnym Dniu Młodzieży w Niedzielę Palmową, 9 kwietnia 1995, WA 1995,34. Zob.: D. Zimoń Zaproszenie Młodych do katedry na Niedzielę Palmową 9 kwietnia 1995 r., VA I-6074/95, WA 1995,33.

[301] D. Zimoń, Homilia na Diecezjalnym Dniu Młodzieży w Niedzielę Palmową, 31 marca 1996r., WA 1996,26. Zob.: Zaproszenie Młodych do katedry na Niedzielę Palmową 31 marca 1996 r., VA I-6132/96, WA 1996,25.

[302] D. Zimoń, Szukajcie Jezusa, kochajcie Jezusa, dawajcie o Nim świadectwo. Homilia na Światowym Dniu Młodzieży, 23 marca 1997, WA 1997,26. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie Młodych do katedry na Niedzielę Palmową 23 marca 1997 r., VA I-6190/97, WA 1997,25. D. Zimoń, Homilia na Niedzielę Palmową z okazji XIX Światowego Dnia Młodzieży, 4 kwietnia 2004, WA 2004,35. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie na XIX Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, 19 marca 2004, VA I-6621/04, WA 2004,28.

[303] D. Zimoń, Duch Święty was wszystkiego nauczy. Homilia na Światowym Dniu Młodzieży, 5 kwietnia 1998, WA 1998,44. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie Młodych do katedry na Niedzielę Palmową 5 kwietnia 1998 r., VA I-6255/98, WA 1998,43.

[304] D. Zimoń, Homilia na Mszy świętej z okazji Dnia Młodzieży, 16 kwietnia 2000, WA 2000,26. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie na XV Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach 27 marca 2000, VA I-6411/00, WA 2000,18.

[305] D. Zimoń, Emmanuel – Bóg z nami, 16 sierpnia 2000, WA 2000,88; D. Zimoń, Święci Nowego Tysiąclecia, 18 sierpnia 2000, WA 2000,89.

[306] D. Zimoń, Zaproszenie na XV Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, 22 marca 2001, VA I-6474/01, WA 2001,27.

Jako drogę wskazywał życie w czystości, odpowiedzialność za życie rodzinne i społeczne, unikanie okazji do złego[307]. Zachęcał, by swoje cierpienia: samotność, niepowodzenia, rozczarowania, rozłąki, żałoby, łączyć z cierpieniami Matki Bożej, która towarzyszyła Jezusowi pod krzyżem i towarzyszy nam[308]. W Roku Eucharystii zapraszał do uczczenia Chrystusa – Źródła nadziei – i obserwowania znaków czasu, przez które Bóg nas wzywa i nami kieruje[309]. W 2006 roku wspominał spontaniczne spotkanie młodzieży po śmierci Jana Pawła II: „Zaskoczyliście wtedy wszystkich – biskupa, duszpasterzy, straż miejską i policję. Było to coś wspaniałego”[310]. Przypomniał również, że wszystkie zainteresowania i pasje mają swoją wartość wtedy, gdy Pan Bóg jest na pierwszym miejscu. Zaprosił do miłowania Słowa Bożego i Kościoła, do radości, którą rodzi prawda, do budowania życia na skale, którą jest Chrystus[311]. Po Mszy św. w katedrze wyruszył marsz młodzieży na plac Sejmu Śląskiego, gdzie odbyło się czuwanie z modlitwą o beatyfikację Jana Pawła II oraz koncert[312]. Jako najważniejsze zadanie życia ukazał uczenie się miłowania – jak Chrystus nas umiłował. Nauczał o różnych rodzajach miłości, zachęcał do udziału w Ruchu Czystych Serc i zapowiadał program przygotowania do małżeństwa w parafiach[313]. Przywołując trudne wydarzenia z historii, ukazywał młodzieży świetlane przykłady świętych i błogosławionych, którzy złączyli swe trudy z Chrystusem cierpiącym, aby dojść do zmartwychwstania i nie lękać się[314]. W Roku św. Pawła przypomniał przemianę jego życia, zachęcił do modlitwy osobistej i wspólnotowej w ruchach i wspólnotach kościelnych, do aktywnego udziału w sakramentach świętych, do pozostawania wiernymi

[307] D. Zimoń, Homilia na Niedzielę Palmową z okazji XVII Światowego Dnia Młodzieży, 24 marca 2002, WA 2002,30. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie na XVII Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, 12 marca 2002, VA I-6516/02, WA 2002,28.

[308] D. Zimoń, Homilia na Niedzielę Palmową z okazji XVIII Światowego Dnia Młodzieży, 13 kwietnia 2003, WA 2003,48. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie na XVIII Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, 28 marca 2003, VA I-6572/03, WA 2003,38.

[309] D. Zimoń, Zaproszenie na XX Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, 7 marca 2005, VA I-6689/05, WA 2005,41.

[310] „Ponad 8 tysięcy młodych ludzi dotarło do katedry po Mszy św. wieczornej. Tu ksiądz Arcybiskup serdecznie ich przywitał i do nich przemówił. Modlitwę poprowadził diecezjalny duszpasterz młodzieży ks. dr Jacek Plech. Spotkanie przybrało formę Dnia Młodzieży. Kilka tysięcy młodych zostało na Mszy św., która rozpoczęła się po godz. 22.00, po Apelu Jasnogórskim. Modlitewne czuwanie trwało do północy. Wielu młodych w tym czasie przystąpiło do spowiedzi św.”, S. Puchała, *Pożegnanie Ojca Świętego Jana Pawła II w katowickiej katedrze*, WA 2005,58. Zob.: K. Kukowka, B. Pietyra (red.), *Głosimy Chrystusa Ukrzyżowanego w 25. rocznicę sakry biskupiej Metropolity Katowickiego abp. Damiana Zimonia*, KSJ, Katowice 2010, s.28.

[311] D. Zimoń, Homilia do młodzieży z okazji Światowego Dnia Młodzieży, 9 kwietnia 2006, WA 2006,51.

[312] D. Zimoń, Zaproszenie młodzieży do katedry na Niedzielę Palmową, 2 kwietnia 2006, VA I-6752/06, WA 2006,49.

[313] D. Zimoń, Homilia z okazji XXII Światowego Dnia Młodzieży, 1 kwietnia 2007, WA 2007,38. Zob.: D. Zimoń Zaproszenie młodzieży do katedry, 19 marca 2007, VA I-6806/07, WA 2007,37. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie na XXIII Światowy Dzień Młodzieży do katedry Chrystusa Króla w Katowicach, 5 marca 2008, VA I-6587/08, WA 2008,22.

[314] D. Zimoń, Homilia z okazji XXIII Światowego Dnia Młodzieży 16 marca 2008, WA 2008,23.

uczniami Chrystusa[315]. Nie stać z boku – to wezwanie biskupa do młodzieży, aby aktywnie pomagać, spieszyć na ratunek człowiekowi i dać świadectwo wolności od narkotyków, alkoholu i innych zniewoleń[316]. Prowadząc egzegezę Ewangelii kolejnych niedziel Wielkiego Postu, przypomniał, że Bóg stworzył człowieka do zmartwychwstania, zapoczątkowanego na chrzcie świętym, a droga nawrócenia prowadzi nas przez post, modlitwę i jałmużnę do odkrycia na nowo naszego chrztu[317].

W pierwszym swoim liście pasterskim o katechezie bp Zimoń nauczał o różnych rodzajach katechezy: „Nauczanie dzieci przedszkolnych kształtuje zręby osobowości człowieka. W okresie szkoły podstawowej katecheza wprowadza do pełnego udziału we Mszy św. i innych sakramentach, i w ten sposób uczy zachowania podstawowych zasad moralnych. Na katechezie młodzieżowej człowiek zdobywa osobową dojrzałość i formację społeczną. Katecheza dorosłych wychowuje elity katolickie, a przede wszystkim pogłębia ducha apostolstwa w budowaniu Chrystusowego Królestwa. Bez niej nie można kształtować rzeczywistości doczesnej według ducha Ewangelii”[318]. Przedstawił tym samym kompletny program formacyjny, który wskazuje na wielkie znaczenie katechezy dorosłych.

W liście pasterskim przypomniał, że katecheza dorosłych potrzebna jest wszystkim, bo umożliwia dorastanie w wierze i trwanie w niej, a dojrzewanie wiary jest procesem obejmującym całe życie człowieka. „Ma ona wychowywać do modlitwy, prowadzić do sakramentów świętych i formować chrześcijańską postawę. Katecheza dorosłych w diecezji katowickiej ma swoją piękną wartą kontynuowania tradycję”[319]. Pierwszy Synod Diecezji Katowickiej zobowiązł proboszczów do zorganizowania pięciu grup katechizacji dorosłych: młodzież pozaszkolna, rodzice dzieci komunijnych i przedszkolnych, rodzice dzieci szkolnych, rodzice młodzieży (SDK III,3.2.2) oraz grup ogólnych[320]. Na początku lat 90. arcybiskup Zimoń postulował rozwój katechezy dorosłych, diagnozując obecne formy jako niewystarczające[321].

[315] D. Zimoń, Homilia wygłoszona z okazji XXIV Światowego Dnia Młodzieży 5 kwietnia 2009, WA 2009,41. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie młodzieży do katedry, 24 marca 2009, VA I-6925/09, WA 2009,30.
[316] D. Zimoń, Homilia z okazji Światowego Dnia Młodzieży, 28 marca 2010, WA 2020,29.
[317] D. Zimoń, Homilia wygłoszona w czasie Mszy świętej dla młodzieży, 17 kwietnia 2011, WA 2011,35. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie młodzieży do katedry na Niedzielę Palmową, 4 kwietnia 2011, VA I-7027/11, WA 2011,34.
[318] D. Zimoń, List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90, WD 1989,64.
[319] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji, 16 lutego 1992, VA I-5915/92, WD 1992,49.
[320] D. Zimoń, Życie i potrzeby duchowieństwa oraz sposoby i warunki posługiwania apostolskiego w archidiecezji katowickiej, 2 kwietnia 1993, VH II-3790/93, KK,VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol.II (1990-).
[321] Tamże.

3.3.3. Formacja duszpasterska nauczycieli i szkolnictwo katolickie

Formacji nauczycieli służyły cykliczne spotkania w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym. Odbywały się one w Adwencie i Wielkim Poście i miały formę dnia skupienia[322].

Okazją do spotkań z nauczycielami były wizytacje kanoniczne parafii, a wizyta w szkole i spotkanie z nauczycielami było stałym punktem w programie wizytacji[323]. Częste spotkania z nauczycielami, ich udział w liturgii oraz rozmowy z gronem pedagogicznym odbywały się także podczas uroczystości szkolnych, na które abp Zimoń był często zapraszany[324]. Co roku odbywały się w dekanatach spotkania opłatkowe arcybiskupa Zimonia z nauczycielami[325].

Począwszy od 2004 roku organizowane były pielgrzymki dla nauczycieli i wychowawców archidiecezji katowickiej do Matki Bożej Piekarskiej, a inicjatywa podjęta przez arcybiskupa Zimonia wypłynęła od samych nauczycieli[326]. W zaproszeniu na pierwszą pielgrzymkę nauczycieli do Piekar Śl. abp Zimoń napisał o nauczycielach: „Oni w ogromnej mierze przyczyniają się do kształtowania charakteru i sumień dzieci oraz młodzieży. Wychowanie jest wielką sztuką i ma ogromne znaczenie dla naszej przyszłości […]. Błogosławię pedagogom w pracy nad kształtowaniem sumień dzieci i młodzieży, życzę im wiele siły, cierpliwości, a także radości z pracy. Polecam ich modlitwom wszystkich

[322] Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: (07.04, 22.12) WD 1990,108; (23.03, 21.12) WD 1991,122; (11.04) WA 1992,138; (03.04, 18.12) WA 1993,108; (26.03, 17.12) WA 1994,105; (04.04, 16.12) WA 1995,112; (30.03, 21.12) WA 1996,149; (22.03, 09.12) WA 1997,139; (31.03.2008, 19.12.2008), WA 1999,129; (23.03, 18.12) WA 1999,130; (16.12) WA 2000,137; (05.04 2001, 07.04.2001, 18.12.2001, 22.12.2001) WA 2002,8; (23.03.2002, 14.12.2002, 17.12.2002) WA 2003,8; (08.04, 13.12, 16.12) WA 2003,161; (30.03 2004; 03.04.2004; 18.12.2004) WA 2005,7; (15.03.2005, 15.12.2005, 17.12.2005) WA 2006,8; (04.04, 08.04, 01.09, 12.12) WA 2006,138; (27.03, 31.03, 15.12) WA 2007,140; (11.03 14.03, 16.12, 20.12) WA 2008,131; (04.04, 19.10, 06.11, 17.12) WA 2009,151; (23.03, 27.03, 18.12) WA 2010,156.

[323] Zob.: Ramowy program wizytacji kanonicznej, KK, VH V. Wizytacje kanoniczne, vol. II (1992-).

[324] Udział w uroczystościach szkolnych, zob.: (01.09.2008) WA 1999,129; (15.10) WA 1999,130; (07.04.2001, 14.12.2001, 26.04.2001, 18.05.2001, 06.06.2001, 23.06.2001) WA 2002,8, (15.10.2002, 12.12.2002) WA 2003,8; (01.09.2004, 13.09.2004) WA 2005,7; (01.02.2005, 19.03.2005, 22.04.2005, 05.05.2005, 03.06.2005, 15.09.2005, 13.10.2005, 27.10.2005) WA 2006,8; (26.01, 02.03, 05.04) WA 2006,138; (19.01, 03.02, 17.05) WA 2007,140; (09.01, 18.04, 30.05, 12.06, 15.10) WA 2008,131; (15.01, 12.10, 19.11, 20.12) WA 2009,151; (13.01, 05.03, 11.06, 02.09, 24.10, 25.10) WA 2010,156.

[325] Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: (21.01.1990) WD 1990,108; (19.12 – Rybnik, 20.12 – Szopienice) WA 1993,108; (07.01 – Jastrzębie-Zdrój, 19.12 – Katowice) WD 1994,105; (13.01 – Jastrzębie-Zdrój) WA 1995,112; (12.01 – Jastrzębie-Zdrój, 17.12 – Katowice) WA 1996,149; (09.01 – Tychy, 10.01 – Jastrzębie-Zdrój, 23.01 – Piekary Śl.) WA 1997,139; (11.12.1988 – Tychy; 15.12 – Katowice) WA 1999,129; (14.12) WA 1999,130; (18.01 – Radlin, 12.12 – Rybnik, 17.12 – Katowice, 17.12 – Rybnik, 22.12 – Katowice) WA 2000,137; (04.01 – Tychy, 12.01 – Jastrzębie-Zdrój, 19.01 – Rybnik, 25.01 – Katowice, 27.01 – Wodzisław Śl., 18.10.2001 – Pszczyna) WA 2002,8; (22.01 2002- Tychy, 16.10.2002 – Piekary Śl., 05.12.2002 – Pszczyna; 11.12.2002 – Radoszowy) WA 2003,8; (19.03 – Jastrzębie-Zdrój) WA 2003,161; (05.01.2004 – Tychy, 24.03.2004 – Jastrzębie-Zdrój, 10.09.2004 – Bieruń, 19.12.2004 – Rybnik) WA 2005,7; (09.09.2005) WA 2006,8, (23.10 – Pszczyna, 17.12 – Rybnik) WA 2006,138, (31.01 – Wodzisław Śl., 24.10 – Pszczyna) WA 2007,140; (31.01 – Wodzisław Śl.) WA 2008,131; (15.10 – Pszczyna) WA 2009,151, (11.01 – Marklowice, 14.01 – Piekary, 08.09 – Katowice-Ochojec, 26.10 – Pszczyna) WA 2010,156

[326] D. Zimoń, Zaproszenie na pielgrzymkę dla nauczycieli i wychowawców archidiecezji katowickiej do Matki Bożej Piekarskiej, 29 września 2004, VA I-6644/04, WA 2004,108.

diecezjan”[327]. „Błogosławię wszystkim i modlę się, by trwali w swej misji, wnosząc światło Chrystusa Zbawiciela w swą specyficzną działalność wychowawczą”[328]. Metropolita katowicki osobiście przewodniczył pielgrzymce i sprawował Mszę św.[329].

W archidiecezji powstały szkoły katolickie, prowadzone przez Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej. Arcybiskup katowicki zatwierdził ich statut[330]. W 1991 roku w Katowicach i Chorzowie powstały dwa katolickie licea ogólnokształcące, rozszerzone w 1999 roku o gimnazjum[331]. W 1992 roku w Katowicach działalność rozpoczęła Katolicka Szkoła Podstawowa[332]. W 1995 roku powstało Katolickie Liceum Ogólnokształcące w Siemianowicach Śląskich[333]. W 1997 roku przy parafii św. Herberta w Wodzisławiu Śląskim zostało założone katolickie liceum, a od 2001 roku również gimnazjum[334]. Od 2008 roku przy parafii Świętej Rodziny i św. Maksymiliana Kolbego w Katowicach-Brynowie działa Niepubliczna Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Rodziny[335]. W 2012 roku utworzona zaostała Katolicka Szkoła Podstawowa w Piekarach Śląskich[336].

Ponadto w archidiecezji katowickiej obecne były szkoły prowadzone przez zakony: Prywatne Żeńskie Liceum Ogólnokształcące Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej w Rybniku (od 1982)[337], Zespół Szkół Towarzystwa Salezjańskiego w Świętochłowicach (od 1992)[338], Liceum Ogólnokształcące Sióstr Salezjanek im. Maryi Wspomożycielki w Jastrzębiu-Zdroju

[327] Tamże.
[328] D. Zimoń, Zaproszenie na II pielgrzymkę nauczycieli i wychowawców archidiecezji katowickiej do Matki Bożej Piekarskiej, 3 października 2005, VA I-6728/05, WA 2005,119. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie na VII. pielgrzymkę nauczycieli, wychowawców i pracowników oświaty archidiecezji katowickiej do Matki Bożej Piekarskiej, 23 września 2010, VA I-6993/05, WA 2010,115.
[329] Zob.: Kalendarium ważniejszych posług biskupich Metropolity Katowickiego abp. Damiana Zimonia: (16.10.2004) WA 2005,7; (15.10.2005) WA 2006,8; (07.10.2006) WA 2006,138; (06.10.2007) WA 2007,140; (04.10.2008) WA 2008,131; (03.10.2009) WA 2009,151.
[330] D. Zimoń, Statut Szkół Katolickich Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej, 18 listopada 1993, AAKat, VSz. Szkoły katolickie, vol. I (1991-2008).
[331] Obecnie Zespół Katolickich Szkół Ogólnokształcących nr 1 im. bł. ks. Emila Szramka w Katowicach, www.szkolakatolicka.edu.pl [dostęp: 30.12.2023] oraz Zespół Szkół Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej im. Kardynała Prymasa Augusta Hlonda w Chorzowie, www.katolik-chorzow.edu.pl [dostęp: 30.12.2023].
[332] Obecnie Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Jacka w Katowicach, www.swietyjacekkatowice.edu.pl [dostęp: 30.12.2023].
[333] Obecnie Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej, www.katolik.siemianowice.pl [dostęp: 30.12.2023].
[334] Obecnie Zespół Szkół Stowarzyszenia Rodzin Katolickich w Wodzisławiu Śląskim, www.katolik.wodzislaw.webd.pl [dostęp: 30.12.2023].
[335] www.szkolakatowice.pl [dostęp: 30.12.2023].
[336] Obecnie Katolicka Szkoła Podstawowa im. św. Joanny Beretty Molli w Piekarach Śląskich, www.katolik.piekary.pl [dostęp: 30.12.2023].
[337] Obecnie Zespół Szkół Urszulańskich w Rybniku, www.urszulanki.rybnik.pl [dostęp: 30.12.2023].
[338] Obecnie Salezjański Zespół Szkół Publicznych „Don Bosko” w Świętochłowicach, www.salezjanie.com.pl [dostęp: 30.12.2023].

(od 1998)[339], Szkoła Zakonu Pijarów MB Królowej Szkół Pobożnych w Katowicach (od 2010)[340].

Arcybiskup Zimoń ustanowił duchowego opiekuna szkół katolickich i zlecił mu troskę o zachowanie nienaruszonej wiary i obyczajów w działalności dydaktyczno-pedagogicznej szkół i dbałość o rozwój życia religijnego uczniów i nauczycieli. Opiekunem duchowym szkół katolickich na terenie archidiecezji katowickiej został mianowany ks. Dobromir Sieradzki (1992-2003)[341], następnie ks. Marceli Cogiel (2003-2009)[342] oraz ks. Roman Buchta (od 2009)[343]. Opiekę nad szkołami im. Jana Pawła II mocą dekretu arcybiskupa katowickiego sprawował ks. Jerzy Lisczyk (2009-2018)[344].

[339] Obecnie Publiczna Szkoła Podstawowa Sióstr Salezjanek w Jastrzębiu-Zdroju, www.salezjanki.szkola.pl [dostęp: 30.12.2023].
[340] Obecnie Zespół Szkół Zakonu Pijarów w Katowicach, www.pijarzy.katowice.pl [dostęp: 30.12.2023].
[341] D. Zimoń, Dekret opiekuna duchowego szkół katolickich na terenie archidiecezji katowickiej: ks. Dobromir Sieradzki, 11 maja 1992, VSz-4958/92, AAKat, VSz. Szkoły katolickie, vol. I (1991-2008). Zwolniony dekretem z 20 maja 2003, VSz-5188/03 (PS 101-95/03).
[342] D. Zimoń, Dekret opiekuna duchowego szkół katolickich na terenie archidiecezji katowickiej: ks. Marceli Cogiel, 20 maja 2003, PC 56-4/03, AAKat, VSz. Wydział Katechetyczny, vol. II (2002-2019).
[343] D. Zimoń, Dekret opiekuna duchowego szkół katolickich na terenie archidiecezji katowickiej: ks. Roman Buchta, 8 grudnia 2008, VSz-5327/08 (PB 169-22/08), KK, VSz. Szkoły katolickie, vol. II (2008-).
[344] D. Zimoń, Dekret opiekuna duchowego szkół imienia Jana Pawła II: ks. Jerzy Lisczyk, 25 marca 2009, PL 61-48/09.

ROZDZIAŁ IV.
REALIZACJA NORM KODEKSOWYCH W ZAKRESIE POSŁUGI UŚWIĘCANIA

Zadanie uświęcania wykonują najpierw biskupi, którzy są arcykapłanami, głównymi szafarzami Bożych tajemnic oraz moderatorami, promotorami i stróżami życia liturgicznego w powierzonym sobie kościele (KPK 835 §1). Do biskupa diecezjalnego w Kościele mu powierzonym należy wydawanie w sprawach liturgicznych norm, które obowiązują wszystkich (KPK 839 §4). Biskup diecezjalny winien zabiegać wszelkimi środkami o wzrost świętości wiernych zgodnie z własnym powołaniem każdego. Ponieważ zaś jest głównym szafarzem Bożych tajemnic, ma zabiegać ustawicznie o to, by wierni powierzeni jego pieczy przez uczestnictwo w sakramentach wzrastali w łasce, a także poznawali paschalną tajemnicę i nią żyli (KPK 378).

4.1 Troska o uświęcenie diecezjan

Kodeks prawa kanonicznego nakłada na biskupa diecezjalnego obowiązek odprawiania Mszy św. za powierzony mu lud w każdą niedzielę i święta nakazane (KPK 388 §1). Ma on również często przewodniczyć sprawowaniu Eucharystii w katedrze lub innym kościele diecezji, zwłaszcza w święta nakazane lub w uroczystości (KPK 389). Biskup katowicki rokrocznie sprawował Mszę św. w katedrze w Boże Narodzenie i Objawienie Pańskie, Triduum Paschalne, Boże Ciało oraz w uroczystości św. Jacka – patrona diecezji, i Chrystusa Króla. Ponadto tradycyjnie przewodniczył Eucharystii w katedrze w Dniu Życia Konsekrowanego (2 lutego), Środę Popielcową, Dniu Zadusznym, Dniu Młodzieży w Niedzielę Palmową, podzas Mszy Krzyżma i święceń prezbiteratu oraz pielgrzymki dzieci pierwszokomunijnych, Dnia Wspólnoty Ruchu Światło-Życie, Dnia Wspólnoty Dzieci Maryi i inauguracji roku akademickiego[1]. Nadzwyczajne celebracje w katedrze obejmowały: święcenia biskupie, jubileusze biskupów i prezbiterów, pogrzeby biskupów, kolejne rocznice poświęcenia katedry, Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej, rocznice patriotyczne i inne. Ponadto ordynariusz często sprawował Eucharystię poza katedrą: bierzmowanie w parafiach, święcenia diakonatu w parafiach, Msze barbórkowe i w święta patronalne znaczących grup zawodowych, Pasterki w parafiach, Msze odpustowe, jubileuszowe i imieninowe, zwłaszcza biskupów, prezbiterów i sióstr zakonnych, Msze ślubów zakonnych, Msze w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w inaugurację roku akademickiego, podczas dni skupienia środowiska

[1] S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim w latach 1985-1995*, SSHT 27-28 (1994-95), s. 359-395.

akademickiego oraz z udzielaniem posług alumnom[2]. Wśród wyjątkowych celebracji pod przewodnictwem biskupa katowickiego są: rekoronacja obrazu Matki Bożej w Piekarach, Obchody Roku Maryjnego, Diecezjalny Kongres Eucharystyczny, rekoronacja obrazu Matki Bożej w Pszowie, uroczystości ogłoszenia patronów poszczególnych miast, ważne rocznice państwowe i diecezjalne, jubileusze parafii, poświęcenia kościołów, dzwonów i budynków parafialnych oraz pielgrzymki: stanowe do Piekar Śląskich, Ziemi Rybnicko-Wodzisławskiej do Pszowa i do Studzienki koło Jankowic, Śląska Cieszyńskiego do Skoczowa, dekanalna do Lubecka, diecezjalna ministrantów, sportowców, kapłanów, dzieci wczesnokomunijnych[3].

4.1.1. Liturgia i życie sakramentalne w (archi)diecezji katowickiej

W zakresie liturgii biskup Zimoń wydał normy w formie instrukcji, dekretów i zarządzeń oraz kilka dokumentów mniejszej rangi (por.: KPK 839 §4). Większość z nich dotyczyła bezpośrednio lub pośrednio Najświętszej Eucharystii. Powoływał także na kolejne kadencje członków (Archi)Diecezjalnej Komisji Liturgicznej (Aneks 15B) oraz (Archi)Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej (Aneks 15C), których zadaniem było wspomaganie biskupa w kształtowaniu życia liturgicznego w diecezji.

Najbardziej obszernym i całościowym dokumentem stanowiącym normy liturgiczne w diecezji jest „Instrukcja o sakramentach wtajemniczenia chrześcijańskiego" z 1996 roku[4]. Trzyczęściowa instrukcja ma charakter głęboko duszpasterski, przypomina naukę o sakramentach (KKK 1212, 1271, 1285, 1309, 1322) oraz wprowadza normy, które mają prowadzić do ożywienia i pogłębienia życia Kościoła lokalnego w perspektywie Jubileuszu Roku 2000 (Instrukcja, I.4). Głównym aspektem dokumentu jest podkreślenie, że miejscem wtajemniczenia chrześcijańskiego jest wspólnota parafialna (KPK 515, KPK 857 §2, KPK 890). W każdej parafii mają odbywać się katechezy dla rodziców i chrzestnych, które pomogą im odkryć na nowo fundament chrześcijańskiego życia oraz odnowić więź z Kościołem (KPK 851, n.2). Dla przygotowania do chrztu osób dorosłych zaplanowano utworzenie Diecezjalnego Ośrodka Katechumenatu przy parafii Świętego Michała w Katowicach (KPK 851, n.1)[5]. Spotkania formacyjne przed pierwszą Komunią św. i bierzmowaniem winny trwać od września do czasu przyjęcia sakramentu (Instrukcja, I.3) i mieć korelację z katechezą szkolną (Instrukcja, I.4). Przed pierwszą spowiedzią i Komunią św. należało prowadzić

[2] S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 359-395.
[3] Tamże.
[4] D. Zimoń, Instrukcja. Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego w życiu Kościoła katowickiego, 17 sierpnia 1996, VA I-6149/96, WA 1996,77.
[5] Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych, KSJ, Katowice 1988, s.33-34.

co najmniej raz w miesiącu spotkania formacyjne dla dzieci i rodziców, w miarę możliwości gromadzić dzieci z rodzicami na wspólnej Mszy św. oraz przygotować uroczystą celebrację sakramentu pokuty, najlepiej w Wielkim Poście (KPK 914). Dokument popiera jako „dobrą tradycję lokalnego Kościoła" przygotowanie do pierwszej Komunii św. dzieci w wieku przedszkolnym (KPK 913), a normy tego przygotowania reguluje osobna instrukcja[6]. Sakramentu bierzmowania udziela się młodzieży klas ósmych, a w drodze wyjątku pierwszych klas szkół ponadpodstawowych (KPK 890). Przygotowanie obejmuje katechezę szkolną i parafialną oraz comiesięczną Mszę św. z okazją do spowiedzi. W przygotowanie należy włączyć rodziców i świadków przez ich udział w spotkaniach i nabożeństwach. Przed bierzmowaniem odbywało się Triduum dla kandydatów, rodziców i świadków z celebracją sakramentu pokuty. Postulowano obchodzenie rocznicy przyjęcia sakramentu bierzmowania poprzedzone comiesięcznymi spotkaniami o charakterze katechezy mistagogicznej oraz proponowanie młodzieży zadań apostolskich (Instrukcja, II.3).

W (archi)diecezji katowickiej sakrament bierzmowania był udzielany przez ordynariusza i biskupów pomocniczych, jednak zostali wyznaczeni także prezbiterzy posiadający stałe upoważnienie do udzielania tego sakramentu (KPK 882, KPK 884 §1)[7]. Przy chrzcie dorosłych oraz dzieci w wieku szkolnym biskup katowicki przeważnie delegował proboszcza do udzielenia sakramentu, nie korzystając z przysługującego mu prawa do osobistego udzielenia chrztu (KPK 863)[8]. W przypadku osób dorosłych delegacja zawierała także upoważnienie do udzielenia katechumenowi sakramentu bierzmowania (KPK 866)[9].

„Zachęcam młodych rodziców, by prowadzili swoje dzieci już od piątego roku życia na religię. Niektóre z nich niech idą do I Komunii św. w wieku przedszkolnym. Wieloletnia praktyka wczesnej Komunii św. w diecezji wykazała, że cała rodzina staje się wtedy prawdziwym domowym Kościołem. Wczesna Komunia owocuje nowymi powołaniami kapłańskimi i zakonnymi, tak bardzo potrzebnymi we współczesnym Kościele" – napisał biskup Zimoń w liście pasterskim na Wielki Post 1992 roku[10].

Kwestie dotyczące wczesnej Komunii św. w (archi)diecezji regulowały dwa dokumenty. Pierwsze normy wydano z końcem 1986 roku przed zbliżającym się II Kongresem

[6] D. Zimoń, Instrukcja o pełnym uczestnictwie dzieci przedszkolnych we Mszy świętej, 8 grudnia 1986, VD II-1075/86, WD 1987,85.

[7] D. Zimoń, Stałe upoważnienie do udzielania sakramentu bierzmowania: ks. Romuald Rak, 6 września 1990, VA I-5827/90 (VD II-1339/90), AAKat 47/27. D. Zimoń, Stałe upoważnienie do udzielania sakramentu bierzmowania: ks. Stefan Cichy, 26 kwietnia 1993, VH V-4164/93. D. Zimoń, Stałe upoważnienie do udzielania sakramentu bierzmowania: ks. Rudolf Brom, 22 maja 2007, VH V-4437/07.

[8] Zob.: VU. Konwersje, vol. 32-45 (1985-2008), w: AAKat 47/1894-1907 i następne.

[9] Tamże.

[10] D. Zimoń, List pasterski na Wielki Post 1992 o katechizacji, 16 lutego 1992, VA I-5915/92, WD 1992,49.

Eucharystycznym w Polsce i przypomniano oraz uzupełniono je na początku 1997 roku. Praktyka pierwszej Komunii św. w wieku przedszkolnym ma w archidiecezji katowickiej długą tradycję, a jej szerokie upowszechnienie nastąpiło po 1945 roku[11]. We wprowadzeniu teologicznym do Instrukcji prawodawca powołuje się na dekret Piusa X *Quam singulari* oraz normy kodeksowe o zasadach dopuszczenia dzieci do Komunii św. (KPK 913) i właściwym ich przygotowaniu (KPK 914). Normy szczegółowe stanowiły, że: 1) każda parafia ma umożliwić przygotowanie do Komunii św. dzieci przedszkolnych, jednak nie należy ograniczać przygotowania jedynie do wieku przedszkolnego, 2) katechizację dzieci i ich rodziców prowadzą katechetki przy czynnym udziale proboszcza, 3) rodzice biorą wraz z dzieckiem udział w katechezie, 4) przygotowanie trwa dwa lata w oparciu o wskazaną literaturę, 5) po pierwszym roku następuje wybranie dzieci, które zostaną dopuszczone do sakramentów, przy czym warunki dopuszczenia należy przedstawić przy rozpoczęciu przygotowania, 6) po Uroczystości Narodzenia Pańskiego wybrane dzieci przychodzą na katechezę dwa razy w tygodniu, 7) w wieku przedszkolnym do sakramentów dopuszczone mogą być dzieci małżonków sakramentalnych, o głębokiej religijności oraz z zachowaniem roztropności duszpasterskiej – dzieci matek wychowujących samotnie lub z małżeństw mieszanych, 8) rodzice zobowiązują się do pełnego uczestniczenia z dziećmi w coniedzielnej Mszy św. i do comiesięcznej spowiedzi, przynajmniej do drugiej klasy włącznie, powinni też otrzymać odpowiednią formację na specjalnych dniach skupienia, 9) uroczyste przystąpienie do sakramentów ma miejsce w drugim roku katechizacji przedszkolnej, 10) do pierwszej Komunii św. dzieci przystępują wraz z rodzicami, 11) zgodnie ze zwyczajem dzieci obowiązuje strój liturgiczny, 12) domowa uroczystość komunijna powinna być skromna, z udziałem najbliższych osób i bez podawania alkoholu, 13) po uroczystości dzieci kontynuują katechizację w parafii, 14) w klasie drugiej zaleca się uroczyste obchodzenie drugiej rocznicy Komunii św. z odnowieniem przyrzeczeń chrztu świętego, ale nie ma to być tzw. uroczysta Komunia św., 15) dzieci wraz z rodzicami powinny uczestniczyć w miesięcznej Mszy św. poprzedzonej spowiedzią, np. w pierwszy czwartek miesiąca, 16) rodzice, a szczególnie matki, mają formować sumienia dzieci[12]. Drugi dokument, pod nazwą Instrukcja II o pierwszej Komunii św. w wieku przedszkolnym, jest powtórzeniem instrukcji z 1986 roku z koniecznymi dostosowaniami. Uregulowano w nim kwestię dopuszczenia do wczesnej Komunii św. rodzeństwa w różnym wieku (Instrukcja II,2) oraz sprawę korelacji między katechezą

[11] D. Zimoń, Instrukcja o pełnym uczestnictwie dzieci przedszkolnych we Mszy Świętej, 8 grudnia 1986, VD II-1075/86, WD 1987,85.

[12] D. Zimoń, Instrukcja o pełnym uczestnictwie dzieci przedszkolnych we Mszy Świętej, 8 grudnia 1986, VD II-1075/86, WD 1987,85.

wprowadzoną do przedszkoli po transformacji ustrojowej a katechezą parafialną (Instrukcja II,5i7)[13].

Konferencja Episkopatu Polski na 240. zebraniu plenarnym w maju 1990 roku postanowiła wprowadzić w Polsce posługę nadzwyczajnego szafarza Komunii św. i określiła warunki ich ustanawiania przez biskupów diecezjalnych (zob.: KPK 910 §2; KPK 230 §3)[14]. We wrześniu tegoż roku biskup Damian Zimoń wystosował list do diecezjan, towarzyszyła mu instrukcja dla księży proboszczów o wprowadzeniu w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św. W liście tym poucza wiernych o znaczeniu „niewypowiedzianego daru Eucharystii", przywołując dekret Piusa X o częstej Komunii św. i Komunii dzieci w wieku przedszkolnym. Przypomniał także normy zezwalające na ponowne przyjęcie Komunii św. tego samego dnia (KPK 917) i możliwość wprowadzenia nadzwyczajnych świeckich szafarzy Komunii świętej (KPK 230 §3)[15]. Pierwsi nadzwyczajni szafarze Komunii św. po odpowiednim przygotowaniu i odprawieniu rekolekcji zostali ustanowieni dla diecezji katowickiej 23 września 1990 roku w Kokoszycach[16].

W oparciu o postanowienia Konferencji Episkopatu Polski biskup katowicki wydał instrukcję dla księży proboszczów w sprawie wprowadzenia w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.[17]. Instrukcja stanowiła, że: 1) wprowadzenie do posługi w parafii ma miejsce w jedną z najbliższych niedziel po ustanowieniu przez biskupa, 2) należy wówczas na każdej Mszy św. odczytać słowo biskupa diecezjalnego i przedstawić szafarzy parafii, 3) strojem szafarza jest alba, a miejsce wśród służby liturgicznej przy ołtarzu, 4) szafarz nie powinien pełnić innych funkcji liturgicznych, 5) szafarz przyjmuje Komunię św. pod dwiema postaciami przy ołtarzu, otrzymuje naczynie z komunikantami od celebransa, a po skończonej czynności może zanieść komunikanty do tabernakulum, 6) przy zanoszeniu Komunii św. chorym należy przestrzegać obrzędu liturgicznego (Sakramenty chorych, KSJ, Katowice 1978), w przeddzień posługi szafarz odwiedza chorego celem duchowego przygotowania go i rozeznania potrzeby spowiedzi sakramentalnej, posługę pełni w ubraniu cywilnym,

[13] D. Zimoń, Instrukcja II o pierwszej Komunii św. w wieku przedszkolnym, 2 lutego 1997, WA 1997,38.
[14] Postanowienia Konferencji Episkopatu Polski odnośnie do nadzwyczajnego szafarza Komunii św., 2 maja 1990, WD 1990,33.
[15] D. Zimoń, List o wprowadzeniu w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., 23 września 1990, VD II-1333/90, WD 1991,16.
[16] Tamże. Zob.: VH V. Nadzwyczajni szafarze Komunii św. (1992-).
[17] D. Zimoń, Instrukcja dla księży proboszczów w sprawie wprowadzenia w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., VD II-1333/90, WD 1991,17.

ale odświętnym i poważnym, 7) upoważnienie wydaje się na okres jednego roku z możliwością przedłużenia przez kurię po odprawieniu dorocznych rekolekcji[18].

Pierwszym duszpasterzem nadzwyczajnych szafarzy Komunii św. w diecezji katowickiej został oblat, proboszcz parafii w Katowicach-Koszutce, o. Henryk Tomys OMI[19], który pełnił tę posługę przez trzynaście lat[20]. Zadania duszpasterza nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., określone w ww. dekrecie, polegały na prowadzeniu kursów przygotowawczych i stałej formacji szafarzy już ustanowionych, składają się nań ni skupienia, spotkania modlitewno-formacyjne, doroczne rekolekcje oraz troska o aktualne ważne upoważnienie do posługi. Z dniem 1 marca 2005 roku nastąpiła zmiana duszpasterza, a funkcję tę przejął proboszcz parafii mariackiej w Katowicach, ks. Andrzej Suchoń[21]. Jego zadania ograniczono do prowadzenia kursów przygotowawczych, organizowania co roku rekolekcji zamkniętych i dwa razy w roku dni skupienia.

Nadzwyczajnych szafarzy nie upoważniono do wystawienia i schowania Najświętszego Sakramentu (KPK 943). Ordynariusz, powołując się na dokumenty Kościoła[22] oraz przysługujące mu uprawnienia w zakresie liturgii, nie wyraził zgody na zaangażowanie dziewcząt w posługę ministranta[23]. Przełożonym domów zakonów żeńskich natomiast na prośbę przełożonej prowincjalnej arcybiskup katowicki udzielał upoważnienia do zanoszenia Komunii św. chorym współsiostrom (KPK 910 §2, KPK 230 §3)[24]. Podobna praktyka miała zastosowanie dla wystawienia Najświętszego Sakramentu, a właściwie otwierania tabernakulum do adoracji dla sióstr w klasztorach bez stałego kapelana (KPK 943).

Impulsem do odnowy i ożywienia pobożności eucharystycznej w Polsce stał się II. Krajowy Kongres Eucharystyczny i dziewięciomiesięczna adoracja Najświętszego Sakramentu we wszystkich parafiach[25]. Biskup katowicki zarządził, by od września 1986 roku do maja 1987 roku we wszystkich parafiach diecezji: 1) w każdym miesiącu odbywała się

[18] D. Zimoń, Instrukcja dla księży proboszczów w sprawie wprowadzenia w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., VD II-1333/90, WD 1991,17.

[19] D. Zimoń, Dekret duszpasterza nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.: o. Henryk Tomys OMI, 24 lutego 1992, VH V-4120/92. Zwolniony dekretem z 8 lutego 2005, VH V-4395/05.

[20] Tamże.

[21] D. Zimoń, Dekret mianujący duszpasterza nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.: ks. Andrzej Suchoń, 8 lutego 2005, VH V-4396/05 (PS 215-35/05).

[22] Pontificium Consilium de Legum Textibus Interpretandis, Responsio ad propositum dubium, 11 Iulii 1992, AAS 6 (1994), s. 541-542.

[23] D. Zimoń, Dekret w sprawie duszpasterstwa służby liturgicznej archidiecezji katowickiej, 31 lipca 1995, VH V-4246/95, WA 1995,66.

[24] Karmelitanki od Dzieciątka Jezus, 11 maja 1995, LJ 1-549/95; Siostry Szkolne de Notre Dame, 22 października 1997, VH V-4309/97 (zgoda na zanoszenie Komunii św. ks. Benedyktowi Woźnicy: VH V-4228/98); Salwatorianki, 25 listopada 2000, LG 3-556/00; Córki Maryi Wspomożycielki, 29 grudnia 2004, VH V-4393/04; Elżbietanki, 19 marca 2005, VH V-4404/05; Jadwiżanki, 22 marca 2005, VH V-4405/05; Służebniczki NMP, 9 listopada 2006, VH V-4432/06.

[25] Komunikat z 214. konferencji plenarnej Episkopatu Polski, 28 czerwca 1986, VB II-676/86, WD 1986,45.

całodzienna lub kilkugodzinna (także nocna) adoracja Najświętszego Sakramentu, 2) utrzymane zastały dotychczasowe adoracje w ramach 40-godzinnego nabożeństwa, wiecznej adoracji, tygodniowej godziny adoracyjnej, Godziny Świętej w pierwszy czwartek miesiąca, 4) adoracje odbywały się w wigilie ważniejszych świąt miesiąca[26], 5) czas adoracji należycie podzielić na poszczególne grupy stanowe[27], 6) adoracja przebiegała zgodnie z przepisami Świętej Kongregacji dla Sakramentów i Kultu Bożego[28], w miarę możliwości zakończyć adorację Mszą św., na co udzielono zezwolenia na binację w dniu adoracji w parafiach z jednym kapłanem[29], podczas adoracji dać więcej okazji do spowiedzi świętej, 7) zgodnie ze wskazaniami I. Synodu Diecezji Katowickiej (SDK V,3.5.7) wszystkie kościoły i kaplice publiczne były otwarte przez większą ilość godzin w czasie dogodnym dla wiernych oraz zabezpieczone przed niewłaściwymi czynami obecnością czcicieli Najświętszego Sakramentu[30]. W 1987 roku duszpasterze podczas odwiedzin kolędowych przekazywali wszystkim rodzinom list biskupa katowickiego o Mszy św. niedzielnej. Czytamy w nim, że udział w niedzielnej Eucharystii jest nie tylko obowiązkiem, ale i znakiem rozpoznawczym chrześcijan, że jest to wyznanie wiary, wspólna modlitwa i najwyższa forma oddania czci Bogu[31]. Ponadto ordynariusz przypomniał wiernym przepisy prawa kościelnego o świętowaniu niedzieli (KPK 1247) i możliwości udziału we Mszy św. niedzielnej także w sobotni wieczór (KPK 1248).

W 1988 roku został zorganizowany I Diecezjalny Kongres Eucharystyczny. Biskup Zimoń dekretem powołał zespół organizacyjny[32], w marcu spotkał się w tej sprawie z księżmi dziekanami, a w kwietniu skierował list pasterski do diecezjan[33]. Zaprosił również biskupów

---

[26] Adoracje wyznaczono na następujące dni wigilijne: 11 września – MB Piekarskiej, 6 października – MB Różańcowej, 22 listopada – Chrystusa Króla, 6 grudnia – Niepokalanego Poczęcia NMP, 24 stycznia – nawrócenia św. Pawła, 10 lutego – MB z Lourdes, 18 marca – św. Józefa, kwiecień – podczas rekolekcji wielkopostnych, 30 maja – pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców do Piekar. W uzasadnionych przypadkach adoracja mogła być przeniesiona na inny termin w danym miesiącu.

[27] Grupy adoracyjne wskazane w zarządzeniu: liturgiczne, młodzież oazowa i grupy nieformalne, Dzieci Maryi, oaza rodzin, rodzice dzieci wczesnokomunijnych, pomocnicy charytatywni, członkowie Parafialnej Rady Duszpasterskiej, ruch trzeźwościowy, grupy katechetyczne, dzieci wczesnokomunijne, chorzy, grupy mieszkańców poszczególnych bloków, ulic, itp.

[28] Komunia i Kult Tajemnicy Eucharystycznej poza Mszą świętą, dostosowane do zwyczajów diecezji polskich, KSJ, Katowice 1985.

[29] D. Zimoń, II Krajowy Kongres Eucharystyczny 8-14 czerwca 1987. Propozycje duszpasterskie, 25 maja 1987, VH V-3998/87, AAKat 47/2397, p.29-31.

[30] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie dziewięciomiesięcznej adoracji Najświętszego Sakramentu przygotowujące parafie diecezji katowickiej na II. Krajowy Kongres Eucharystyczny, 27 sierpnia 1986, VA I-5590/86, WD 1986,53.

[31] D. Zimoń, Odezwa do rodzin katolickich w sprawie niedzielnej Mszy świętej, WD 1987,87.

[32] D. Zimoń, Dekret powołujący Zespół ds. Przygotowania I. Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego, 29 grudnia 1987, VA I-5681/87. do Zespołu zostali powołani: ks. Romuald Rak, ks. Stefan Cichy, ks. Stanisław Tkocz, ks. Eugeniusz Szczotok, ks. Gerard Gulba, ks. Henryk Markwica, ks. Jerzy Lisczyk, ks. Alfred Wloka, ks. Stanisław Puchała, ks. Jan Morcinek.

[33] D. Zimoń, Zaproszenie do udziału w Diecezjalnym Kongresie Eucharystycznym, 25 kwietnia 1988, VA I-5704/88.

innych diecezji do udziału w Kongresie poprzez sprawowanie Mszy św. i wygłoszenie kazania[34]. Uroczyste otwarcie Kongresu miało miejsce podczas Mszy święceń prezbiteratu w katowickiej katedrze 14 maja 1988 roku, a zakończenie 5 czerwca 1988 roku przy Krzyżu Papieskim w Skoczowie[35]. Zasadniczym miejscem Kongresu były parafie, a stacjami były: celebracje Mszy św. i procesje teoforyczne w dużych miastach pod przewodnictwem biskupów katowickich, pielgrzymka dzieci wczesnokomunijnych i ich rodziców do katedry, pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców do Piekar Śląskich i Uroczystość Bożego Ciała[36]. Celem kongresu było ożywienie życia eucharystycznego, a szczególnie dowartościowanie niedzielnej Mszy św., zwłaszcza we wspólnotach nowych dużych osiedli mieszkaniowych[37].

Z inspiracji papieskiej encykliki *Ecclesia de Eucharistia* oraz listu apostolskiego *Mane nobiscum Domine* arcybiskup Zimoń zalecił wystawienie Najświętszego Sakramentu w parafiach archidiecezji katowickiej w pierwszą niedzielę miesiąca po każdej Mszy św.[38]. W tym dniu po modlitwie po Komunii św. i ogłoszeniach odprawiano krótką adorację w ciszy i odmawiano modlitwy do Jezusa Eucharystycznego lub *Litanię do Najświętszego Imienia Jezus*. Jednocześnie arcybiskup wydał dekret umożliwiający Komunię św. pod obiema postaciami. Zachęcił duszpasterzy, aby uwzględniając prawo liturgiczne, dopuszczali do Komunii św. pod obiema postaciami jak najszerszy krąg wiernych. Oprócz grup wymienionych w OWMR 283[39] zezwolono, by każdy przewodniczący liturgii po roztropnym rozeznaniu i przygotowaniu wiernych udzielał Komunii św. pod obiema postaciami także

[34] D. Zimoń, Zaproszenie biskupów do udziału w Kongresie Eucharystycznym, 17 lutego 1988, VH V-4018/88. Zaproszenie otrzymali biskupi sąsiednich diecezji: z Kielc – bp Stanisław Szymecki, bp Jan Gurda, bp Mieczysław Jaworski; z Krakowa bp Piotr Skucha, bp Stanisław Smoleński, bp Albin Małysiak, bp Kazimierz Górny, bp Julian Groblicki. Udział wzięli: bp Jan Gurda, bp Mieczysław Jaworski, bp Piotr Skucha, bp Stanisław Smoleński, bp Julian Groblicki, zob.: D. Zimoń, Podziękowanie za udział w I. Diecezjalnym Kongresie Eucharystycznym, 16 czerwca 1988, VH V-4033/88.

[35] S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 374.

[36] Biskup Zimoń przewodniczył liturgii w następujących miejscach: Tychy – procesja z kościoła św. Jana Chrzciciela do kościoła św. Marii Magdaleny i Msza św. na rynku 17 maja; Jastrzębie-Zdrój: procesja z kościoła Miłosierdzia Bożego do kościoła NMP Matki Kościoła 21 maja; pielgrzymka dzieci wczesnokomunijnych do katedry 22 maja, pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców do Piekar Śl. 29 maja; procesja Bożego Ciała w Katowicach z kościoła Niepokalanego Poczęcia NMP do katedry 2 czerwca; Msza św. na Kaplicówce w Skoczowie i procesja do kościoła św. św. Apostołów Piotra i Pawła. Zob.: WD 1988,88.

[37] E. Szczotok, Okólnik duszpasterski 1/1988, 29 stycznia 1988, VD II-1172/88, AAKat 47/2354. Szczegółowy program wydarzeń i tematyka poszczególnych dni, zob.: Okólnik duszpasterski 2/1988, 20 kwietnia 1988, Tamże.

[38] D. Zimoń, Zalecenie w sprawie adoracji w pierwsze niedziele miesiąca, 21 grudnia 2004, VA I-6660/04, WA 2004,134.

[39] OWMR 283: kapłani, którzy nie mogą celebrować lub koncelebrować, diakon i usługujący, którzy pełnią swoje funkcje we Mszy świętej, członkowie zgromadzeń w Mszy konwentualnej oraz Mszy zgromadzenia, alumni seminarium, uczestnicy rekolekcji lub zebrania jakiegoś zespołu duszpasterskiego.

w innych okolicznościach, szczególnie podczas Mszy Wieczerzy Pańskiej i Wigilii Paschalnej[40].

Liczne parafie (archi)diecezji otrzymały zezwolenie biskupa katowickiego na stałą całodzienną adorację Najświętszego Sakramentu. Warto podkreślić, ze pierwszą parafią w diecezji, w której wprowadzono całodzienną i codzienną adorację Najświętszego Sakramentu już w 1977 roku, była parafia mariacka w Katowicach, której proboszczem był wówczas ks. Damian Zimoń (Aneks 6).

W trosce o kształt i rozwój liturgii w Kościele katowickim wspomaga biskupa (Archi)Diecezjalna Komisji Liturgiczna (SDKV, 0.12)[41]. Powierzając funkcję przewodniczącego Komisji swojemu następcy, ks. Stefanowi Cichemu, biskup Zimoń napisał: „W pracy Komisji należy szczególnie uwzględnić realizację uchwał synodalnych w zakresie Liturgii Świętej"[42]. Komisja liczyła kilkunastu członków, zastępcą przewodniczącego został ks. Romuald Rak, a sekretarzem ks. Tadeusz Nowok (Aneks 15B). Kadencje Komisji były pięcioletnie, skład osobowy uzupełniano w razie potrzeby.

Przejawem troski biskupa o właściwe przeżywanie liturgii przez wiernych były instrukcje i zarządzenia porządkowe, dotyczące transmitowania i rejestrowania celebracji, zdobienia kościołów, organizowania koncertów oraz właściwego stroju i postaw uczestników liturgii.

Instrukcja dotycząca fotografowania i filmowania celebracji została przygotowana przez wikariusza generalnego i opublikowana w organie urzędowym w 1993 roku[43]. W oparciu o Instrukcję Stolicy Apostolskiej *Eucharisticum misterium* z 1967 roku, wprowadzono następujące zasady: 1) do fotografowania lub filmowania podczas liturgii można dopuścić jedną osobę lub dwie, możliwie poza prezbiterium, 2) osoby rejestrujące liturgię powinny uzyskać zezwolenie miejscowego proboszcza i być odpowiednio poinformowane o przebiegu liturgii oraz miejscu, z którego mogą fotografować lub filmować, 3) fotograf i kamerzysta powinni być dyskretni, aby nie przeszkadzać wiernym we właściwym i pobożnym uczestnictwie w liturgii, 4) fotograf i kamerzysta powinni być odpowiednio ubrani, przestrzegać ciszy i przyjmować właściwe postawy liturgiczne, 5) nie mogą poruszać się

[40] D. Zimoń, Dekret w sprawie Komunii św. pod obiema postaciami, 21 grudnia 2004, VA I-6659/04, WA 2004,133.

[41] Pierwsza Komisja pod nazwą Diecezjalna Rada dla Spraw Liturgicznych została powołana dekretem wikariusza kapitulnego Filipa Bednorza 19 maja 1953 roku, WD 1953,21. Z Komisją Liturgiczną współdziałają: Komisja Muzyki Sakralnej i Komisja Sztuki Sakralnej (SDK V,1.12).

[42] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Diecezjalnej Komisji Liturgicznej: ks. Stefan Cichy, 6 grudnia 1985, VA I-5544/85 (PC 42-60/85), AAKat 47/2368.

[43] W. Skworc, Instrukcja dotycząca fotografowania i filmowania w czasie uroczystości liturgicznych, 20 kwietnia 1993, VA I-5999/93, WD 1993,45.

po kościele podczas liturgii słowa, modlitwy eucharystycznej i Komunii św., by nie przeszkadzać celebransowi i uczestnikom liturgii, 6) fotografie grupowe wykonuje się przed rozpoczęciem lub po zakończeniu liturgii, 7) proboszcz jest zobowiązany czuwać nad godziwym sprawowaniem liturgii (KPK 562), jest więc odpowiedzialny za przestrzeganie tych zasad i właściwe pouczenie zainteresowanych, np. poprzez umieszczenie tych zasad na stałe w gablotce parafialnej.

W niespełna dwa lata później opublikowano wskazania Komisji Episkopatu Polski ds. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego regulujące kwestie związane z fotografowaniem i filmowaniem podczas liturgii. Zostały one opublikowane z polecenia metropolity katowickiego w organie urzędowym jako obowiązujące w archidiecezji katowickiej[44].

W 2006 roku w organie urzędowym opublikowano wskazania dla odprawiających Mszę św. transmitowaną przez radio: 1) transmisja odbywa się w niedziele i niektóre święta o godz. 9.00, 2) podczas celebracji należy unikać pośpiechu – przyjmuje się po 30 minut na Liturgię Słowa i Liturgię Eucharystyczną, 3) należy wyznaczyć porządkowych, odpowiedzialnych za zabezpieczenie mikrofonów przed osobami niezrównoważonymi, 4) należy wcześniej przećwiczyć pieśni, 5) adresatami transmisji są przede wszystkim ludzie chorzy i starsi, których należy zapewnić o duchowej łączności i pozdrowić, 6) wygłaszana homilia ma być przygotowana i wydrukowana, skoncentrowana na czytaniach mszalnych i nie odczytana, a wygłoszona, 7) należy wyznaczyć i przygotować sprawdzonych lektorów i kantorów, 8) modlitwa wiernych dostosowana do czasu i okoliczności zawiera 6 wezwań, a jej treść otrzymuje także organista, 9) właściwe części Mszy św. powinny być śpiewane, z uwzględnieniem jednak zdolności muzycznych zgromadzenia liturgicznego, 10) jeśli czas przewidziany na transmisję na to pozwala, można przedłużyć dziękczynienie, 11) szczegóły transmisji należy uzgodnić z dyrektorem rozgłośni, 12) celebransom zaleca się wcześniejsze uważne przestudiowanie „Ogólnego wprowadzenia do *Mszału rzymskiego*”[45].

W zakresie zdobienia kościołów ordynariusz katowicki wydał instrukcję, w której poucza o znaczeniu liturgii jako dzieła Boga i człowieka oraz przestrzega przed nadmiernym i przesadnym skupianiem się na znakach zewnętrznych, które mają pomagać w lepszym uczestnictwie w liturgii, a nie służyć temu „by się pokazać” czy zarobkować. W dokumencie przypomina, że: 1) za całość liturgii odpowiada duszpasterz, a nie firma dekoracyjna, 2) kwiatami przyozdabia się ołtarz, tabernakulum i figury świętych (OWMR, 305), przy czym

[44] W. Świerzawski, Wskazania Komisji Episkopatu Polski ds. Liturgii i Duszpasterstwa Liturgicznego dotyczące fotografowania i filmowania podczas celebracji liturgii, 5 grudnia 1994, VB II-938/92, WA 1995,4.

[45] P. Kurzela, [Instrukcja] Wskazówki dla odprawiających Mszę świętą transmitowaną przez Radio eM, 27 lutego 2006, VH V-4416/06, WD 2006,27. To samo w: WA 2007,13.

należy zachować umiar, uwzględnić okres liturgiczny i nie umieszczać kwiatów na mensie ołtarza, 3) symbole przy ołtarzu mają mieć charakter wyłącznie chrystologiczny, bez umieszczania w prezbiterium plansz, styropianowej dekoracji, szarf itp., 4) po zakończeniu liturgii sprzęty mają być usunięte z ołtarza, a ołtarz nakryty, 5) należy unikać różnicowania osób uczestniczących w liturgii, kwiaty zdobiące kościół z okazji ślubu czy pogrzebu nie mogą być usuwane zaraz po liturgii, lecz pozostają w kościele jako dar, gdyż są ofiarowane Bogu, 6) niedopuszczalne jest dekorowanie kościoła sztucznymi kwiatami (*veritas signi*), 7) o tych normach należy pouczyć szczególnie nowożeńców i rodziców dzieci pierwszokomunijnych, można zaproponować ofiarę na cele charytatywne czy misyjne w miejsce drogich sztucznych dekoracji[46].

Zasady organizowania koncertów w kościołach archidiecezji katowickiej uregulowane zostały we wskazaniach metropolity katowickiego z 1995 roku. Podkreślił w nich potrzebę ponownego odczytania dokumentów Kościoła wobec nowych wyzwań. Swoje decyzje oparł na normach dopuszczających w miejscu świętym tylko to, co służy sprawowaniu i szerzeniu kultu, pobożności i religii z możliwością dostosowania (KPK 1210) oraz na swobodnym wykonywaniu uprawnień i zadań w miejscach świętych (KPK 1213). Postanowił, że: 1) koncerty w kościołach powinny prezentować muzykę religijną z uwzględnieniem okresów roku liturgicznego, 2) proboszczowie powinni z wyprzedzeniem przedłożyć w Kurii podanie ze szczegółowym programem koncertu, 3) zezwolenie wydawane jest dla jednego koncertu, 4) udziela się ogólnego zezwolenia na koncerty organowe i koncert kolęd, przy czym powinny być połączone z czytaniem Pisma Świętego i modlitwą, przyjmując charakter nabożeństwa, 5) wstęp na koncert w kościele jest wolny i bezpłatny, a ewentualna zbiórka charytatywna może być zorganizowana tylko za zezwoleniem Kurii Metropolitalnej, 6) wykonawcy i widzowie winni zadbać o strój i zachowanie odpowiednie w miejscu sakralnym, 7) Najświętszy Sakrament winien być przechowany w przyległej kaplicy lub innym stosownym miejscu oraz przyozdobiony (KPK 938 §4), 8) muzycy i śpiewacy nie powinni występować w prezbiterium, a najwyższym szacunkiem należy otaczać ołtarz, ambonę i miejsce przewodniczenia, 9) prezentacja i komentarze powinny służyć głębszemu zrozumieniu muzyki i duchowemu uczestnictwu słuchaczy, 10) zasadniczym miejscem koncertów muzyki religijnej pozostają sale parafialne, 11) organizatorzy winni na piśmie zobowiązać się do odpowiedzialności cywilnej,

[46] D. Zimoń, Instrukcja w sprawie zdobienia kościołów, 12 września 2002, VA I-6547, WA 2002,88.

pokrycia kosztów, uporządkowania budynku i pokrycia szkód oraz zapewnienia bezpieczeństwa w porozumieniu z właściwymi służbami[47].

Konieczne stało się także przypomnienie wiernym o odpowiednim stroju podczas celebracji liturgicznych. W tym celu przed wakacjami ukazał się komunikat, w którym czytamy: „Tam, gdzie w centrum jest ołtarz i Eucharystia, nie wszystko wypada. Trzeba pamiętać, że sposób ubierania się wyraża nie tylko osobę, która go nosi, ale także określa stosunek do drugiego człowieka"[48]. W komunikacie znalazł się apel do proboszczów o wywieszenie plakatów przed wejściem do kościoła oraz zwracanie uwagi wiernym podczas ogłoszeń parafialnych.

Instrukcja dotycząca liturgii opublikowana w 2008 roku była owocem refleksji nad najnowszymi dokumentami Kościoła oraz obrad gremiów doradczych biskupa[49]. Instrukcja zwraca uwagę na formację liturgiczną, autentyczne uczestnictwo, *ars celebrandi* oraz zawiera wskazania duszpasterskie i informację o kształceniu organistów[50]. W zakresie formacji liturgicznej podkreśla rolę mistagogii oraz pedagogiczną funkcję liturgii dobrze celebrowanej, zaleca wyjaśnianie obrzędów w świetle wydarzeń zbawczych oraz ukazanie obrzędów w powiązaniu z życiem chrześcijan. W zakresie autentycznego uczestnictwa zaleca uczestnictwo aktywne, świadome i rozumne, pobożne, kształtowane przez słowo Boże i umocnione Ciałem Pańskim oraz prowadzące do składania siebie w ofierze Bogu. W zakresie *ars celebrandi* przypomina, że jednym z warunków właściwego i zaangażowanego uczestnictwa jest odpowiednie celebrowanie liturgii, przestrzeganie norm liturgicznych, zwracanie uwagi na piękno liturgii oraz śpiew liturgiczny. Wskazania duszpasterskie stanowią: 1) kapłan jest pierwszym odpowiedzialnym za formację liturgiczną w parafii, 2) pilnie należy powołać parafialne zespoły liturgiczne dla rzetelnego przygotowania Eucharystii, szczególnie niedzielnej, składające się z kapłana, opiekuna służby liturgicznej, muzyków kościelnych, zakrystianina, osób odpowiedzialnych za dekoracje, 3) kapłan powinien dobrze przygotować się do liturgii, wiernie przestrzegać przepisów liturgicznych i nie dokonywać zmian w niezmiennych częściach Mszy św., 4) rodzice i wychowawcy powinni troszczyć się, aby

[47] D. Zimoń, [Instrukcja] Wskazania Metropolity Katowickiego odnośnie organizowania koncertów w kościołach Archidiecezji Katowickiej, 25 stycznia 1995, VA I-6064/95, WA 1995,5.

[48] D. Zimoń, Komunikat na temat odpowiedniego ubioru w czasie celebracji liturgicznych, 24 czerwca 2007, VA I-6825/07, WA 2007,71.

[49] Wprowadzenie do Instrukcji powołuje się na obrady rady kapłańskiej, rady duszpasterskiej, komisji liturgicznej i komisja muzyki sakralnej. Zalecono w niej studium następujących dokumentów Kościoła: Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego z 2000 roku, encyklika Jana Pawła II *Ecclesia de Eucharistia*, adhortacja Benedykta XVI *Sacramentum caritatis*, Instrukcja Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów *Redemptionis Sacramentum* oraz Wskazania i propozycje na Rok Eucharystii tejże Kongregacji. Zob.: D. Zimoń, Instrukcja dotycząca liturgii, 22 maja 2008, VA I-6869, WA 2008,41.

[50] Tamże.

dzieci właściwie dla swojego wieku i rozwoju przeżywały liturgię. Rodzice z małymi i bardzo ruchliwymi dziećmi powinni zająć miejsca z boku lub z tyłu kościoła albo w osobnej kaplicy oraz zwrócić baczniejszą uwagę podczas Ewangelii, homilii i przeistoczenia, by nie rozpraszać uczestników liturgii, 5) w soboty i wigilie uroczystości po godzinie 16.00 należy sprawować Mszę św. niedzielną, 6) należy przestrzegać całkowitego milczenia przed rozpoczęciem liturgii, 7) w ramach przepowiadania zaleca się tłumaczenie gestów i symboli liturgicznych, upowszechniać oraz stosować w liturgii i katechezie diecezjalny modlitewnik – skarbiec modlitw i pieśni, 8) wprowadzenia do liturgii nie należy ograniczać do odczytania intencji, ani nadmiernie przedłużać, 9) liturgia słowa ma być zawsze przygotowana, z zaangażowaniem odpowiednio przyuczonych dorosłych, należy także angażować młodzież do czytania i śpiewu, zaleca się też codzienną homilię, 10) wstęp i zakończenie modlitwy wiernych odmawia zawsze główny celebrans, 11) przygotowanie ołtarza i procesja z darami rozpoczyna się po modlitwie wiernych, 12) zaleca się stosowanie różnych modlitw eucharystycznych, nie tylko II, 13) zaleca się, by ministrant trzymający patenę przyjmował Komunię św. jako ostatni, 14) należy podtrzymać zwyczaj wczesnej Komunii św., 15) wzywa się do starannego przygotowania Triduum Paschalnego, a Wigilii Paschalnej nie należy rozpoczynać przed godziną 20.00, 16) zgodnie z dokumentami Kościoła można wykonywać preludia organowe czy roztropnie i w sposób właściwy stosować inne instrumenty muzyczne, 17) w liturgii należy zachować proporcję pomiędzy śpiewem całego zgromadzenia a śpiewem zespołów muzycznych i zastosować zasadę naprzemienności, 18) zachęca się do śpiewu tradycyjnych pieśni mszalnych oraz ich wyjaśnienia i nauki przed liturgią, 19) Hymn *Te Deum laudamus* należy stosować w uroczystości i święta (także w Adwencie i Wielkim Poście) oraz przy obchodzie jubileuszy 25. i 50-lecia małżeństwa czy kapłaństwa oraz w kolejnych dekadach urodzin po 50. roku życia; w pozostałych okolicznościach stosuje się inne śpiewy uwielbienia, 20) konieczna jest stała formacja organistów, którzy mają towarzyszyć śpiewającym, a nie dominować w nim, 21) nie wolno fotografować i filmować podczas liturgii słowa, fotograf ma miejsce poza prezbiterium, a przy większych uroczystościach proboszcz powinien zadbać, by to zadanie wykonywały uprawnione wybrane osoby. Dokument kończy informacja o kształceniu organistów w państwowych szkołach muzycznych w Katowicach i Rybniku.

Zadanie kształtowania muzyki kościelnej w diecezji katowickiej oraz czuwania nad jej właściwym wykonywaniem zostało powierzone Diecezjalnej Komisji ds. Muzyki Sakralnej[51].

[51] Pierwsza Komisja dla Muzyki Kościelnej została powołana przez bp. Augusta Hlonda w 1925 roku, i była najstarszym organem doradczym biskupa, zob.: RAAŚlP 1925,390. Reaktywowana została jako Komisja

Szczegółowe zadania komisji zostały wyznaczone przez I. Synod Diecezji Katowickiej (SDK V,5). Powierzając funkcję przewodniczącego komisji ks. Antoniemu Reginkowi, biskup Zimoń wyraził nadzieję, że „zostaną spełnione z sumiennością, a praca Komisji ds. Muzyki Sakralnej przyczyni się do podniesienia poziomu śpiewu i muzyki sakralnej w diecezji katowickiej”[52]. Komisja liczyła kilkunastu członków, zastępcą przewodniczącego został ks. Edward Poloczek, a sekretarzem ks. Jan Waliczek (Aneks 15C). Ks. Reginek pełnił funkcję przewodniczącego do 2003 roku, następnie jego obowiązki przejął ks. Wiesław Hudek[53].

Z inicjatywy Diecezjalnej Komisji ds. Muzyki Sakralnej ordynariusz honorował listami gratulacyjnymi organistów w 25-lecie i 50-lecie pracy organistowskiej[54].

Od roku 1986 w diecezji katowickiej wprowadzono zatwierdzoną przez ordynariusza „Kartę organisty”[55], będącą wykonaniem uchwał I. Synodu Diecezji Katowickiej (SDK V,5.2.2.). Dokument określał wymagania stawiane organistom, zasady zawierania umowy o pracę i wynagrodzenia, obowiązki organisty oraz uposażenie[56].

Kształcenie organistów w archidiecezji katowickiej od lat było zadaniem Studium Organistowskiego powołanego w 1980 roku w miejsce Kursu Organistowskiego, którym na mocy dekretu biskupa katowickiego przez 20 lat kierował ks. Edward Poloczek (1980-2000)[57]. Po nim kierownikiem Studium został ks. Jan Waliczek (2000-2021)[58]. Powierzając funkcję dyrektora Studium Księdzu E. Poloczkowi, biskup katowicki określił jego zadania: koordynacja prac Studium, redagowanie programu nauczania i formacji, dobór odpowiednich wykładowców, dbałość o właściwy poziom śpiewu kościelnego w diecezji katowickiej i jego nieustanny rozwój poprzez wprowadzenie nowych, wielogłosowych śpiewów liturgicznych, prowadzenie administracji Studium i troska o nabór nowych kandydatów[59].

Muzyki Sakralnej Diecezji Katowickiej w 1963 roku, dekretem bp. Stanisława Adamskiego VH V-2852/63, WD 1964,23.

52 D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Diecezjalnej Komisji ds. Muzyki Sakralnej, 6 grudnia 1985, VA I-5545/85 (PR 51-28/85). Pierwsze spotkanie Komisji w nowym składzie odbyło się 5 marca 1986 roku w gmachu seminarium, zob.: J. Waliczek, Protokół z I zebrania Diecezjalnej Komisji ds. Muzyki Sakralnej, 5 marca 1986, KK, VA I. Komisja Muzyki Sakralnej, vol. I (1963-).

53 D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej: ks. Wiesław Hudek, 20 czerwca 2003, PH 47-15/03; D. Zimoń, Dekret powołania Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej, 15 grudnia 2010, VA I-6998/10, tamże.

54 A. Reginek, Informacja Diecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej, 25 października 1989, WD 1989,89.

55 D. Zimoń, Karta Organisty, 18 kwietnia 1986, VD II-1035/86, WD 1986,38. Karta Organisty była wynikiem prac w Komisji ds. Muzyki Sakralnej, zob.: J. Waliczek, Protokół z I zebrania Komisji ds. Muzyki Sakralnej, 5 marca 1986, tamże.

56 D. Zimoń, Karta Organisty, 18 kwietnia 1986, VD II-1035/86, WD 1986,38.

57 H. Bednorz, Dekret kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego: ks. Edward Poloczek, 29 sierpnia 1980, VA I-5260/80 (PP 97-36/80). Zwolnienie z dn. 1 września 2000, PP 97-53/00.

58 D. Zimoń, Dekret dyrektora Studium Organistowskiego Archidiecezji Katowickiej: ks. Jan Waliczek, 7 sierpnia 2000, PW 111-35/00. Zwolnienie z dn. 31 sierpnia 2021, PW 111-49/21.

59 H. Bednorz, Dekret kierownika Diecezjalnego Studium Organistowskiego: ks. Edward Poloczek, 29 sierpnia 1980, VA I-5260/80 (PP 97-36/80).

W 2005 roku abp Zimoń upoważnił przewodniczącego komisji do podjęcia rozmów z rektorem Akademii Muzycznej na temat zorganizowania kształcenia organistów w strukturze tej uczelni[60]. Podjęcie nauki stało się możliwe w wyniku przygotowania projektu kształcenia muzyków kościelnych w szkołach muzycznych drugiego stopnia w Rybniku i Katowicach w cyklu sześcioletnim począwszy od roku szkolnego 2007/2008[61].

W 2005 roku z inicjatywy ordynariusza został zorganizowany I. Kongres Muzyki Liturgicznej w Archidiecezji Katowickiej[62]. Kongres został poprzedzony listem pasterskim metropolity katowickiego o muzyce liturgicznej[63]. Był to drugi taki list w polskim Kościele napisany przez biskupa diecezjalnego po Soborze Watykańskim II[64]. W liście tym arcybiskup przypomniał dziedzictwo muzyki na Górnym Śląsku i teologię muzyki liturgicznej. We wskazaniach duszpasterskich w ostatniej części listu zobowiązał do ciągłej troski o muzykę liturgiczną oraz formację muzyków kościelnych, postulował częściowy powrót do chorału gregoriańskiego, rzetelne przygotowanie służby liturgicznej, ograniczenie fotografowania i filmowania, pobudzanie do aktywnego uczestnictwa w liturgii z wykorzystaniem wydawnictw diecezjalnych: „Skarbca modlitw i pieśni" oraz „Chorału śląskiego"[65]. Kongres zainspirował ustanowienie Dnia Muzyki Liturgicznej w Archidiecezji Katowickiej organizowanego rokrocznie w 33. niedzielę zwykłą. Dzień Muzyki Liturgicznej ma być okazją do uwrażliwienia wszystkich „na piękno, doskonałość i świętość muzyki związanej z kultem sprawowanym w naszych kościołach", ma pogłębiać duchowość liturgiczną wyrażoną aktywniejszym i radośniejszym śpiewem liturgicznych zgromadzeń[66].

---

60 D. Zimoń do W. Hudka, 9 maja 2005, KK, VA I. Komisja Muzyki Sakralnej, vol. I (1963-).

61 W. Hudek, Informacja o możliwości kształcenia organistów w archidiecezji katowickiej, 2 kwietnia 2007, VSz-5299/07, KK, VA I. Komisja Muzyki Sakralnej, vol. I (1963-).

62 Pierwszy Ogólnopolski Kongres Muzyki Liturgicznej odbył się jesienią 2004 roku, zob.: W. Hudek, Delegaci archidiecezji katowickiej na I Ogólnopolski Kongres Muzyki Liturgicznej w Krakowie, WA 2004, 127. Jako pokłosie tego Kongresu pojawiła się potrzeba zorganizowania kongresu diecezjalnego, zob.: W. Hudek, O potrzebie Archidiecezjalnego Kongresu Muzyki Liturgicznej, WA 2005,88. Szczegóły przebiegu Kongresu, zob.: W. Hudek, Kongres Muzyki Liturgicznej i co dalej?, WA 2005,147. Tamże zaproponowano zorganizowanie kolejnego kongresu po pięciu latach lub w stulecie Kościoła katowickiego w 2025 roku. II Kongres Muzyki Liturgicznej Archidiecezji Katowickiej odbył się w dniach 13-15 listopada 2015 roku jubileuszu 90-lecia Kościoła katowickiego.

63 D. Zimoń, Śpiewajmy i grajmy Panu (Ps 27,6). List pasterski o muzyce liturgicznej z okazji 80-lecia Kościoła Katowickiego na niedzielę 2 października 2005 r., 3 września 2005, VA I-6726/05, WD 2005,118.

64 W. Hudek, Kongres Muzyki Liturgicznej i co dalej?, WA 2005,147.

65 D. Zimoń, Śpiewajmy i grajmy Panu…, tamże.

66 D. Zimoń, Słowo na Dzień Muzyki Liturgicznej w Archidiecezji Katowickiej, 30 października 2006, VA I-6780/06, WA 2006,116. Zob.: W. Hudek, Jak zorganizować w parafii Dzień Muzyki Liturgicznej?, WA 2007,79.

4.1.2. Budownictwo sakralne

Na nieco ponad rok przed objęciem rządów przez biskupa Damiana Zimonia w diecezji katowickiej, biskup Herbert Bednorz napisał: „Aktualnie, mimo ciężkiej sytuacji gospodarczej w kraju, prowadzonych jest w diecezji ponad 200 budów: kościołów, kaplic mszalnych w oddalonych dzielnicach i domów katechetycznych. Jest to ruch budowlany nie notowany w dziejach diecezji. Poprawi to całość życia religijnego, a zwłaszcza udział w niedzielnej Mszy św., a także możliwość katechizowania, gdyż w wielu parafiach katechizowano dotychczas w pomieszczeniach adaptowanych z piwnic i pomieszczeń gospodarczych, jak stodoły i chlewy”[67]. Rozpoczęte dzieło kontynuował po przejęciu diecezji nowy ordynariusz katowicki, rezerwując dla siebie – z niewielkimi wyjątkami – poświęcenia nowych świątyń (KPK 1169 §1) [68]. Pasterz Kościoła katowickiego osobiście odwiedzał place budowy[69], błogosławił je, kładł kamień węgielny, błogosławił tymczasowe kaplice mszalne (KPK 1229) i szpitalne[70], dzwony, salki katechetyczne i nowe probostwa[71]. Interesował się postępami w budowie i przynaglał proboszczów do takiego przygotowania kościoła, by można go było jak najprędzej poświęcić (KPK 1217). Osobiście poświęcił ponad sto świątyń (Aneks 8).

Po objęciu rządów w diecezji biskup Damian Zimoń wystosował pisma do wojewody katowickiego, bielskiego i częstochowskiego. Przedstawił w nich zamiar realizacji 35 kościołów w latach 1986-1990[72]. Chodziło nie tylko o zaspokojenie najpilniejszych potrzeb, ale także o pomniejszenie zbyt dużych parafii w diecezji katowickiej, gdyż wiele z nich liczyło ponad 30 tysięcy wiernych[73].

Specyficzny był sposób finansowania budownictwa sakralnego, główny ciężar ponosiła parafia prowadząca budowę, wspomagały ją parafie dekanatu zobligowane do przekazywania

---

67 H. Bednorz, Diecezja Katowicka. Aktualna sytuacja duszpastersko-społeczna, 21 stycznia 1984, VA I-5447/84.

68 Poświęceń kościołów sporadycznie dokonywali także biskupi pomocniczy: Gerard Bernacki (10) – Niepokalanego Serca NMP w Książenicach, Świętego Maksymiliana Marii Kolbego w Porębie, Podwyższenia Krzyża Świętego w Żorach-Roju, Świętej Barbary w Katowicach-Giszowcu, Świętego Józefa Robotnika w Żorach-Osinach, Wniebowzięcia NMP w Międzyrzeczu, Świętego Jana Nepomucena w Jedlinie, Ducha Świętego w Osinach, Miłosierdzia Bożego w Orzeszu-Zazdrości, Świętego Jana Sarkandra w Bełku; Janusz Zimniak (1) – Imienia Maryi w Radostowicach.

69 Zob.: (14.01.1988) WD 1988,88 i inne. Por.: D. Zimoń do M. Kubisty, 27 lipca 1995, PK 203-21/95.

70 Zob.: Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej: (15.03.1989) WD 1989,88 i inne.

71 Zob.: Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej: (28.01.1988) WD 1988,88; (15.01.1989) WD 1989,88; (15.01.1989) WD 1989,88 i inne.

72 D. Zimoń, Potrzeby diecezji katowickiej w zakresie budownictwa sakralnego 1986-1990, 24 czerwca 1985, VH VI-369/85. Wcześniejszy „protokół uzgodnień” między biskupem katowickim a wojewodami obejmował lata 1982-1985, VH VI-339/82, AAKat 47/1077. Por.: D. Zimoń, do T. Wnuka, 21 września 1987, VH VI-395/87, w: W. Skworc, *Budownictwo kościołów w diecezji katowickiej w latach 1945-1989*, KSJ, Katowice 1996, s. 218-219.

73 W. Skworc, *Budowa nowych kościołów wyrazem missio ad intra*, w: W. Świątkiewicz, J. Wycisło (red.), *Kościół Śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995, s. 117.

kolekt na cel budowy, ksiądz budowniczy miał prawo kolektowania na ten cel we wszystkich parafiach diecezji, które nie prowadziły budowy kościoła[74]. Aby wspomagać parafie budujące kościoły dekretem biskupa katowickiego zostały wyznaczone parafie patronackie, których zadaniem było modlitewne wspieranie budowy kościoła w przydzielonej parafii oraz umożliwienie proboszczowi budowniczemu przeprowadzenia w parafii patronackiej dwóch kolekt rocznie, aż do poświęcenia nowego kościoła[75].

O tym, jak wielką uwagę przykładał abp Zimoń do budownictwa sakralnego, świadczą coroczne komunikaty o budownictwie sakralnym w latach 1985-1990 oraz częste wizyty biskupa na placach budowy. „Zwracam się do Was, Drodzy diecezjanie, dzieląc się radościami i trudnościami związanymi z budownictwem sakralnym w diecezji i polecam dzieło budowy kościołów modlitwie każdego z Was. Zanośmy je wspólnie do Boga przez wstawiennictwo św. Jadwigi, patronki budownictwa sakralnego”[76] – pisał. Budowanie kościołów to wspólne dzieło wszystkich diecezjan, a każda wspólnota przynajmniej 6 razy w roku składała ofiarę na rzecz budowy nowych kościołów[77]. „Zwracam się z podziękowaniem do architektów i inżynierów, szczególnie tych, którzy bezinteresownie, dla chwały Bożej i osobistej satysfakcji, projektują nowe kaplice i kościoły oraz nadzorują ich budowę. Dziękuję wszystkim fachowcom i rzemieślnikom, którzy kierując się poczuciem obowiązku wobec wspólnoty parafialnej, pracują honorowo przy wznoszeniu Domu Bożego. Słowa uznania i wdzięczności kieruję do księży budowniczych, którzy obciążeni wielorakimi obowiązkami prowadzą odpowiedzialnie budowy nowych kościołów i obiektów towarzyszących, zabiegając równocześnie o budowanie wspólnoty parafialnej”[78].

Obok nowych świątyń w archidiecezji katowickiej występują zabytkowe kościoły drewniane, w niektórych przypadkach przeniesione na nowe miejsce i służące nowej wspólnocie parafialnej[79]. Te i inne obiekty sakralne zostały objęte projektami konserwatorskimi[80].

---

[74] W. Skworc, Budownictwo kościołów w diecezji katowickiej w latach 1945-1989, KSJ, Katowice 1996, s. 115.

[75] D. Zimoń, Świadczenia finansowe parafii i księży archidiecezji katowickiej obowiązujące od 1 stycznia 1993, 1 grudnia 1992, VC II-6417/92. AAKat, VC II. Wydział Finansowy Kurii, vol. II (2006-2016). Zob.: KK, VH VI. Patronaty, vol. I (1993-).

[76] D. Zimoń, Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego, 16 października 1985, VA I-5536/85, WD 1985,65.

[77] Por.: D. Zimoń, Komunikat w sprawie budownictwa sakralnego, 22 października 1986, VA I-5603/86, WD 1986,67.

[78] D. Zimoń, Komunikat o budownictwie sakralnym, 11 października 1988, VH VI-409/88, WD 1988,73. Por.: D. Zimoń, Komunikat o budownictwie sakralnym, VH VI-429/90, AAKat 47/1078.

[79] Kościoły drewniane w archidiecezji katowickiej: św. Walentego w Bieruniu, św. Marii Magdaleny w Bełku, św. Mikołaja w Borowej Wsi (przeniesiony w 1937 roku z Przyszowic), św. Wawrzyńca w Chorzowie, św. Marcina w Ćwiklicach, św. Barbary w Górze, Ścięcia św. Jana Chrzciciela w Grzawie, Bożego Ciała w Jankowicach Rybnickich, św. Barbary i św. Józefa w Jastrzębiu-Zdroju (przeniesiony w 1974 roku z Jedłownika), św. Michała Archanioła w Katowicach (przeniesiony w 1938 roku z Syryni), św. Józefa

4.1.3. Sakramentalia i inne formy kultu publicznego

Sprawy pogrzebu całościowo zostały uregulowane w instrukcji wydanej w 1994 roku[81]. Dokument określa miejsce nabożeństwa pogrzebowego, osoby, którym należy udzielić lub odmówić pogrzebu kościelnego, pogrzeb samobójców, opłaty cmentarne, zasady ponownego użycia grobu, księgi cmentarne, księgi zmarłych, kremację zwłok, ekshumację. Na miejsce pogrzebu wyznacza się własny kościół zmarłego lub inny za zgodą zarządcy i po zawiadomieniu własnego proboszcza (KPK 1177), nie należy czynić żadnej różnicy w okazałości pogrzebu ze względu na zamożność zmarłego, a wysokość ofiary zależy od uznania wiernych. W zakresie udzielenia lub odmowy pogrzebu instrukcja cytuje i podaje wykładnię kanonów *Kodeksu* (KPK 1183 nn) oraz Instrukcję liturgiczno – duszpasterską Konferencji Episkopatu Polski o pogrzebie i modlitwach za zmarłych[82]. Ordynariusz udzielił ogólnego zezwolenia na udostępnianie dla wiernych wyznania ewangelickiego kościołów, kaplic i cmentarzy, a w przypadku innych wyznań chrześcijańskich zastrzegł, że konieczne jest uzyskanie zgody. Jednocześnie zaznaczył, że nie odmawia się pogrzebu tym, którzy łączność z Kościołem zachowali tylko przez wiarę oraz samobójcom, chyba że przed śmiercią byli jawnymi grzesznikami. Opłaty cmentarne nie powinny być wyższe od tych ustalonych dla cmentarzy komunalnych, jednak zależą od rodzaju grobu. W przypadku ubóstwa rodziny opłaty należy zmniejszyć lub z nich zrezygnować. Utrzymano dawny zwyczaj opłaty za postawienie nagrobka w wysokości 10% jego wartości. Kwestie ponownego użycia grobu do pochówku określają normy państwowe. Zgodnie z ustaleniami na katowickich cmentarzach komunalnych w przypadku grobu murowanego rezerwacja dokonywana jest na 50 lat. O zasadach rezerwacji należy przypominać wiernym oraz odpowiednio informować opiekunów o zamiarze przeznaczenia grobu do nowego pochówku. Tam, gdzie nie ma cmentarza komunalnego, przyjmuje się do pochówku także zwłoki osób innego wyznania lub bezwyznaniowe. Dane w księdze cmentarnej określają przepisy państwowe. Ponadto

w Kłokocinie, św. Mikołaja w Łące, św. Katarzyny w Pielgrzymowicach, św. Wawrzyńca w Ligockiej Kuźni (przeniesiony w 1975 roku z Boguszowic), Wszystkich Świętych w Łaziskach Rybnickich, św. Klemensa w Miedźnej, Trójcy Przenajświętszej w Palowicach (przeniesiony w 1981 roku z Leszczyn), św. Apostołów Piotra i Pawła w Paniowach, św. Katarzyny i Matki Bożej Różańcowej w Wielopolu (przeniesiony w 1976 roku z Gierłtowic), św. Mikołaja w Wilczy, św. Jakuba Starszego Apostoła w Wiśle Małej, św. Józefa Robotnika w Chorzowie (przeniesiony w 1971 roku z Nieboczów do Kłokocina, a w 1996 roku z Kłokocina do Chorzowa). Zob.: KK, VH VI. Drewniane kościoły zabytkowe, vol. II (2005-), por.: Kościoły drewniane na terenie archidiecezji katowickiej, www.silesia.edu.pl [dostęp: 30.12.2023].

80 Zob.: J. Nyga do Urzędu Wojewódzkiego, 12 grudnia 1986, VA I-5615/86, AAKat, VA I. Komisja Sztuki Sakralnej, vol. I (1963-2005), zob.: D. Zimoń do M. Adamczyka, 16 września 2009, VH V-4466/09, KK, VH VI. Drewniane kościoły zabytkowe, vol. II (2005-).

81 D. Zimoń, Instrukcja w sprawie pogrzebu, 4 stycznia 1994, VH V-4187/94, WA 1994,4.

82 KEP, Instrukcja liturgiczno-duszpasterska o pogrzebie i modlitwach za zmarłych, w: Obrzędy pogrzebu dostosowane do zwyczajów diecezji polskich, wyd. 2, Katowice 1991.

zarządzono, by zanotować dane opiekuna grobu, a karty zgonu przechowywać przynajmniej 30 lat, sporządzić szczegółowy plan cmentarza i dostosować regulamin do obowiązujących przepisów. Zapisu pogrzebu dokonuje się w parafii własnej, chyba że ktoś wybierze na pogrzeb inny kościół. Nie zabrania się kremacji, o ile nie wybrano ją z pobudek przeciwnych nauce chrześcijańskiej (KPK 1176), można w tym celu część obrzędów odprawić w krematorium. Na urny przeznacza się wydzieloną część cmentarza, a przy projektowaniu nowych cmentarzy należy na pole dla urn przewidzieć 5% jego powierzchni. Wymiary grobów oraz sposób przewożenia szczątków regulują przepisy państwowe. Ekshumacja, po powiadomieniu inspektora sanitarnego, może być dokonana we wczesnych godzinach rannych pomiędzy 16 października a 15 kwietnia.

Osobne zarządzenie dotyczyło parafialnych domów i kaplic przedpogrzebowych[83]. Wszystkie te obiekty mają być zarządzane przez parafie, nie wolno przekazywać ich w zarząd jednemu tylko zakładowi pogrzebowemu ani wyłączności w korzystaniu z nich. Przeciwne temu umowy nakazano rozwiązać. Zabroniono preferowania jednego zakładu, zakazano umieszczania reklam zakładów na terenach kościelnych i cmentarzach.

Posługę egzorcysty z nominacji arcybiskupa katowickiego (KPK 1172) pełnili: ks. Marek Drogosz (1999-2003)[84], ks. Michał Woliński (2003-2014)[85], ks. Jarosław Międzybrodzki (2006-2013)[86], ks. Andrzej Chorzępa (2006-)[87], ks. Andrzej Marek (2006-2010)[88], ks. Adam Pradela (2008-2010)[89], o. Filip Kahlert OFM (2009-2014)[90], o. Gerard Bula OFM (2009-2015)[91], ks. Karol Pukocz (2010-2011)[92], ks. Michał Kuś (2011-2014)[93].

W poszczególnych latach dekretem biskupa katowickiego zostały wyznaczone kościoły, w których można było zyskać odpusty zupełne. W Roku Maryjnym 1988 wyznaczono 14 kościołów związanych z kultem Matki Bożej[94]; w Roku Wielkiego Jubileuszu arcybiskup

---

83 D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie domów przedpogrzebowych i zakładów pogrzebowych, 20 czerwca 2002, VA I-6527/02, WA 2002,67.

84 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Marek Drogosz, 30 listopada 1999, VH V-4341/99 (PD 67-20/99), KK, VH V. Egzorcyści, vol. I (1999-).

85 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Michał Woliński, 7 października 2003, VH V-4382/03 (PW 140-23/03), tamże.

86 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Jarosław Międzybrodzki, 20 lipca 2006, VH V-4427/06 (PM 172-29/06), tamże. Zwolniony dekretemz 12 czerwca 2013, PM 172-39/13.

87 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Andrzej Chorzępa, 20 lipca 2006, VH V-4428/06 (PC 60-27/06), tamże.

88 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Andrzej Marek, 20 lipca 2006, VH V-4429/06 (PM 175-22/06), tamże.

89 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Adam Pradela, 7 kwietnia 2008, PP 172-38/08.

90 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: o. Piotr Kahlert OFM, 2 lutego 2009, VH V-4458/09, tamże.

91 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: o. Gerard Bula OFM, 2 lutego 2009, VH V-4459/09, tamże.

92 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Karol Pukocz, 9 czerwca 2010, VH V-4479/10 (PP 194-13/10), tamże.

93 D. Zimoń, Dekret egzorcysty: ks. Michał Kuś, 31 sierpnia 2011, VH V-4490/11 (PK 295-23/11), tamże.

94 D. Zimoń, Dekret w sprawie ustanowienia kościołów uzyskiwania odpustu zupełnego w Roku Maryjnym, 2 lutego 1988, WD 1988,15. Ustanowiono następujące kościoły: katedra Chrystusa Króla w Katowicach, Imienia NMP w Piekarach Śl., Narodzenia NMP w Pszowie, Narodzenia NMP w Kończycach Małych,

katowicki wyznaczył 8 kościołów[95]; w Roku Świętego Pawła wyznaczono 7 kościołów[96]. Z okazji XV Światowego Dnia Chorego uczestnikom nabożeństw odprawianych z tej okazji metropolita katowicki umożliwił uzyskanie odpustu zupełnego w 7 kościołach[97]. W Roku Kapłańskim arcybiskup katowicki dekretem określił warunki zyskania odpustów dla kapłanów jak i wszystkich wiernych[98].

Arcybiskup Damian Zimoń zatwierdził do użytku w archidiecezji katowickiej schemat nieszporów niedzielnych w okresie wielkanocnym przygotowany przez Archidiecezjalną Komisję Liturgiczną[99]. W schemacie tym znalazły się dwie propozycje: Nieszpory z procesją do chrzcielnicy w niedzielę Wielkanocy oraz Nieszpory w niedzielę Wielkanocy lub w Zesłanie Ducha Świętego.

Centralnym wydarzeniem w ciągu roku były i są diecezjalne pielgrzymki stanowe do sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Piekarach Śląskich (KPK 1230). W ostatnią niedzielę maja odbywa się pielgrzymka stanowa mężczyzn i młodzieńców, a w połowie sierpnia pielgrzymka kobiet i dziewcząt. Metropolita katowicki, kontynuując tę tradycję, przewodniczył rokrocznie pielgrzymce piekarskiej i wygłaszał przesłanie społeczne do zgromadzonej kilkusettysięcznej rzeszy wiernych, szczególnie przedstawicieli świata pracy. Homilię podczas pielgrzymek stanowych wygłaszał zaproszony biskup (Aneks 2).

W roku II Krajowego Kongresu Eucharystycznego zainicjowana została diecezjalna pielgrzymka dzieci pierwszokomunijnych do katedry[100]. Mszy św. podczas pielgrzymki zazwyczaj przewodniczył arcybiskup Zimoń[101].

Wniebowzięcia NMP w Lubecku, NMP Matki Kościoła w Jastrzębiu-Zdroju, św. Mikołaja w Bielsku-Białej (kaplica MB Częstochowskiej), św. św. Apostołów Filipa i Jakuba w Żorach, Narodzenia NMP w Mysłowicach, MB Śnieżnej w Mikołowie (stary kościół), MB Fatimskiej w Turzy Śl., św. Szczepana w Bogucicach, NMP Królowej Polski w Czechowicach-Dziedzicach, NMP w Miasteczku Śl.

95 D. Zimoń, Dekret ustanawiający kościoły Roku Jubileuszowego w archidiecezji katowickiej, 30 maja 1999, VA I-6530/99, WA 1999,42. Wyznaczono następujące kościoły jubileuszowe: katedra Chrystusa Króla w Katowicach, bazyliki w Piekarach Śl., Panewnikach, Rybniku, Pszowie, sanktuarium w Turzy Śl., kościoły św. Marii Magdaleny w Tychach i św. Mikołaja w Bujakowie.

96 D. Zimoń, Dekret o odpustach w Roku Świętego Pawła, 24 czerwca 2008, VA I-6876/08, KK, VH V. Odpusty, modlitwy, vol.II (1994-). Wyznaczono następujące kościoły: katedra Chrystusa Króla w Katowicach, św. Pawła w Nowym Bytomiu, bazyliki mniejsze w Piekarach Śl. Pszowie, Panewnikach, Rybniku i Mikołowie.

97 D. Zimoń, Dekret o odpuście zupełnym z okazji XV Światowego Dnia Chorego, 7 lutego 2007, VA I-6799/07, WA 2007,23. Wyznaczono bazyliki w Piekarach Śl., Panewnikach, Pszowie i Rybniku, sanktuaria w Bogucicach i Turzy Śl. oraz kościół Podwyższenia Krzyża Świętego i MB Uzdrowienia Chorych w Katowicach-os. Tysiąclecia.

98 D. Zimoń, Dekret o odpustach w Roku Kapłańskim, 12 czerwca 2009, VA I-6936/09, WA 2009,73.

99 D. Zimoń, Archidiecezjalna Komisja Liturgiczna, Nieszpory niedzielne w okresie wielkanocnym, 28 marca 1995, VA I-6077/95, WA 1995,24.

100 S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 363.

101 Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: (24.05.1987) PZ 18-60/88; (22.05) WD 1988,88; (21.05) WD 1989,88; (16.06) WD 1991,122; (14.06) WA 1992,138; WA 1993,108; (09.06)

Inne tradycyjne pielgrzymki – o charakterze regionalnym – odbywały się do sanktuarium Matki Bożej Uśmiechniętej w Pszowie[102] oraz do sanktuarium Najświętszego Sakramentu „Studzienka" w Jankowicach pod przewodnictwem metropolity katowickiego[103]. Przed podziałem diecezji ordynariusz katowicki zapraszał wiernych do udziału w lokalnych pielgrzymkach do Lubecka[104], Skoczowa[105] i Cieszyna[106].

WA 1996,149; (20.06) WA 1999,130; (18.06) WA 2000,137; (17.06.2001) WA 2002,8; (16.06.2002) WA 2003,8; (15.06) WA 2003,161; (20.06.2004) WA 2005,7; (19.06.2005) WA 2006,8; (18.06) WA 2006,138; (10.06.) WA 2007,140; (15.06) WA 2008,131; (20.06) WA 2010,156.

[102] Na odpust do Pszowa w drugą niedzielę września pielgrzymują przede wszystkim wierni ziemi rybnickiej, wodzisławskiej, jastrzębskiej i raciborskiej. D. Zimoń, Zaproszenie do Pszowa, 30 sierpnia 1990, VA I-5826/90, WD 1990,62; D. Zimoń, Zaproszenie do Pszowa, 17 sierpnia 1993, VD II-1569/93; D. Zimoń, Zaproszenie na pielgrzymkę do Matki Boskiej Pszowskiej z okazji święta Narodzenia NMP, 4 września 1992, VD II-1459/92, WD 1992,112.
Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: (10.09) WD 1989,88; (09.09) WD 1990,108; (08.09) WD 1991,122; (13.09) WA 1992,138; WA 1993,108; (08.09) WA 1996,149; (07.09) WA 1997,139; (13.09.1988) WA 1999,129; (12.09) WA 1999,130; (10.09) WA 2000,137; (09.09.2001) WA 2002,8; (08.09.2002) WA 2003,8; (14.09) WA 2003,161; (12.09.2004) WA 2005,7; (11.09.2005) WA 2006,8; (10.09) WA 2006,138; (09.09) WA 2007,140; (14.09) WA 2008,131; (13.09) WA 2009,151; (12.09) WA 2010,156.

[103] W pielgrzymce do Studzienki biorą udział wierni dekanatów ziemi rybnicko-wodzisławskiej, odbywa się ona po południu w drugą niedzielę maja. Zob.: D. Zimoń, Zaproszenie do Studzienki, 22 kwietnia 1986, LJ 1-719/86; D. Zimoń, Zaproszenie do Studzienki, 28 kwietnia 1988, LJ 1-723/88; D. Zimoń, Zaproszenie do Studzienki, 28 kwietnia 1989, LJ 1-724/89; (13.05) WD 1990,109; D. Zimoń, Zaproszenie do Studzienki, 29 kwietnia 1991, LJ 1-731/91, D. Zimoń, Zaproszenie do Studzienki, LJ 1-736/92.
Zob.: Kronika ważniejszych czynności arcybiskupa Damiana Zimonia: (12.05) WD 1991,122; (10.05) WA 1992,138, VA I-6001/93, (9.05) WA 1993,108; VA I-6038/94, (08.05) WA 1994,105; VA I-6082/95, (14.05) WA 1995,112; (12.05) WA 1996,149; (11.05) WA 1997,139; (10.05.1998) WA 1999,129; (14.05) WA 2000,137; (13.05.2001) WA 2002,8; (12.05.2002) WA 2003,8; (11.05) WA 2003,161; (09.05.2004) WA 2005,7; (08.05.2005) WA 2006,8; (14.05) WA 2006,138; (13.05) WA 2007,140; (11.05) WA 2008,131; (10.05) WA 2009,151.

[104] Uroczyste obchody odpustu w sanktuarium ziemi lublinieckiej Najświętszej Maryi Panny w Lubecku zainaugurował biskup Herbert Bednorz 11 sierpnia 1974 roku. „Od tej chwili, co roku, sumę sprawował któryś z biskupów katowickich, najczęściej biskup Ordynariusz", w: A. Bartysiewicz, Sanktuarium Matki Boskiej Lubeckiej, Lubecko 2005 (broszura), s. 39. w pielgrzymce brali udział wierni dekanatów lublinieckiego, sadowskiego, woźnickiego i dwóch dekanatów tarnogórskich.
Biskup Damian Zimoń przewodniczył sumie odpustowej: 10 sierpnia 1985 (VD II-1046/85); 9 sierpnia 1987 (PZ 18-60/88). D. Zimoń, Maryja uczy nas zawierzenia Bogu. Homilia w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa, KSJ, Katowice 1989, s. 175; D. Zimoń, Zaproszenie na pielgrzymkę do Lubecka, LL 8-589/90. Zob.: Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej: (14.08) WD 1988,88; (13.08) WD 1989,88; (11.08) WD 1991,122.

[105] Pielgrzymka wiernych Śląska Cieszyńskiego przypadała w pierwszą niedzielę czerwca – po wspomnieniu bł. Jana Sarkandra, zob.: H. Bednorz do Ojca Świętego ws. kanonizacji bł. Jana Sarkandra, 9 marca 1980, VH V-3752/80, AAKat 47/2468. Mszy świętej przewodniczył biskup katowicki: 1 czerwca 1986, zob.: D. Zimoń, Budujmy cywilizację miłości [Homilia], w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa, KSJ, Katowice 1989, s. 252; zob.: D. Zimoń, Podziękowanie za zorganizowanie uroczystości ku czci bł. Jana Sarkandra, 4 czerwca 1986, LC 4-929/86; 7 czerwca 1987 (PZ 18-60/88).
Zob.: Kronika ważniejszych zajęć biskupa ordynariusza w 1986 r., PZ 18-59/88: 03.09 – Skoczów – miejsce pielgrzymkowe diecezji katowickiej – kapliczka bł. Jana Sarkandra, a od II wizyty papieża Jana Pawła II – miejsce jeszcze sławniejsze dzięki Krzyżowi, który był umieszczony na lotnisku w Katowicach-Muchowcu, a potem przeniesiony został do Skoczowa". Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej: (07.06.1987) PZ 18-60/88; (04.06) WD 1989,88; (03.06) WD 1990,108; (02.06) WD 1991,122.

[106] W pielgrzymce do grobu bł. Melchiora Grodzieckiego uczestniczyli wierni Śląska Cieszyńskiego. Okólnik duszp. 3/87 i 3/88. Zob.: Kronika ważniejszych zajęć biskupa ordynariusza w 1987 r., (07.09) PZ 18-60/88.

W roku 1991 z inicjatywy ks. Antoniego Klemensa została zainaugurowana droga krzyżowa ulicami Katowic pod przewodnictwem arcybiskupa katowickiego. „Już piętnaście lat organizowana jest każdego roku w piątek przed Niedzielą Palmowa droga krzyżowa ulicami Katowic. Od dziesięciu lat chodzimy z krzyżem i modlitwą trasą od Krzyża przy kopalni «Wujek» do pomnika Powstań Śląskich" – pisał abp Zimoń do mieszkańców Katowic w 2006 roku[107]. Publiczne nabożeństwo poprzedzało zaproszenie metropolity odczytywane w parafiach Katowic[108]. Szczegółowy plan nabożeństwa uwzględniał podział zadań i stacji oraz rozważań, które przygotowywały wyznaczone osoby lub grupy[109]. Podobnie co roku ulicami Katowic prowadził centralną procesję Bożego Ciała (KPK 944§1)[110].

Kościół poleca Matkę Bożą szczególnej i synowskiej czci wiernych oraz popiera prawdziwy i autentyczny kult tych, którzy zostali zaliczeni w poczet świętych lub błogosławionych (KPK 1186, KPK 1187). Wyrazem kultu maryjnego w (archi)diecezji katowickiej były przede wszystkim doroczne pielgrzymki do Piekar Śląskich i Pszowa. Szczególnym wyrazem pobożności maryjnej były także noce pokuty w diecezjalnym sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Turzy Śląskiej, w których brał udział biskup katowicki[111].

Za rządów arcybiskupa Zimonia i dzięki jego staraniom miały miejsce również koronacje i rekoronacje wizerunków Matki Bożej koronami papieskimi. Pierwszej koronacji dokonał 4 czerwca 2000 roku nuncjusz apostolski, abp Józef Kowalczyk w Katowicach-Bogucicach. Na wizerunku Matki Bożej Boguckiej umieścił korony pobłogosławione przez

[107] D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, 13 marca 2006, VA I-6748/06.

[108] D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6134/96, 18 marca 1996, WA 1996,23; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6193/97, 8 marca 1997, WA 1997,24; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, bez numeru, 19 marca 1998, WA 1998,31; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6324/99, 15 marca 1999, WA 1999,28; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6570/03, 12 marca 2003, WA 2003,39; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6619/04, 12 marca 2004, WA 2004,27; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, 13 marca 2006, VA I-6748/06; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6802/07, 12 marca 2007, WA 2007,41; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6885/08, 28 lutego 2008, WA 2008,21; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6924/09, 20 marca 2009, WA 2009,29; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-6971/10, 10 marca 2010, WA 2010,27; D. Zimoń, Zaproszenie na drogę krzyżową ulicami Katowic, VA I-7026/11, 4 kwietnia 2011, WA 2011,33.

[109] Plan Drogi Krzyżowej ulicami Katowic, WA 1996,24.

[110] Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: PZ 18-59/88 (za rok 1986); PZ 18-60/88 (za rok 1987); WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

[111] Kronika ważniejszych zajęć Biskupa Ordynariusza w 1986 r., (28.04) PZ 18-59/88.

Jana Pawła II w Gliwicach w 1999 roku[112]. Do udziału w uroczystości zostali zaproszeni wszyscy diecezjanie[113]. Na zakończenie uroczystości metropolita katowicki dokonał zawierzenia archidiecezji Matce Bożej[114]. Druga koronacja koronami papieskimi odbyła się w Pszowie 8 września 2002 roku[115]. Korony pobłogosławione przez Jana Pawła II na Jasnej Górze w 1979 roku z upoważnienia Stolicy Apostolskiej nałożył arcybiskup Damian Zimoń[116], po czym dokonał aktu zawierzenia archidiecezji Matce Bożej[117]. Trzecia koronacja miała miejsce w 150 rocznicę ogłoszenia dogmatu o Niepokalanym Poczęciu NMP 13 czerwca 2004 roku w Turzy Śląskiej – „śląskiej Fatimie"[118]. Uroczystości koronacyjnej, na którą zostali zaproszeni wszyscy diecezjanie, przewodniczył nuncjusz apostolski, abp Józef Kowalczyk[119]. Na prośbę proboszcza parafii św. Mikołaja w Bujakowie biskup katowicki 9 września 2000 roku koronował tam odnowioną XV-wieczną figurę Matki Bożej[120]. Dokonał także koronacji repliki pierwotnego obrazu piekarskiego 12 września 2011 roku w kościele pw. św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Katowicach razem z zawierzeniem archidiecezji katowickiej Matce Bożej Piekarskiej[121]. Rekoronacje obrazów Matki Bożej miały miejsce w sanktuariach w Piekarach Śląskich i Pszowie. Po kradzieży koron z sanktuarium piekarskiego 1 marca 1984 roku rekoronacji obrazu dokonał biskup senior diecezji katowickiej Herbert Bednorz 15 września 1985[122]. Biskup Damian Zimoń na zakończenie Mszy koronacyjnej dokonał aktu zawierzenia diecezji Maryi Piekarskiej[123]. Kradzież koron miała także miejsce w sanktuarium w Pszowie w październiku 1989 roku. W roku następnym obraz został uroczyście

[112] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 22 decembris 1999, Prot. 2787/99/L (LB 8-1328/00), WD 2000,56.
[113] Była to druga w historii Kościoła katowickiego koronacja obrazu Matki Bożej. D. Zimoń, Zaproszenie metropolity katowickiego na uroczystość koronacji obrazu Matki Bożej Boguckiej w Katowicach, 10 maja 2000, VA I-4617/00, WA 2000,40.
[114] D. Zimoń, Akt zawierzenia archidiecezji katowickiej w czasie koronacji obrazu MB Boguckiej, 4 czerwca 2000, WA 2000,60.
[115] D. Zimoń, List pasterski. Zaproszenie na uroczystość koronacji obrazu Matki Bożej Uśmiechniętej w Pszowie, 17 sierpnia 2002, VA I-6538/02, WA 2002,74.
[116] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 14 martii 2002, Prot. 462/02/L (LP 17-1022/02). D. Zimoń, *Testimonium*, 8 września 2002, LP 17-1020/02, WA 2002,83.
[117] D. Zimoń, Akt zawierzenia archidiecezji katowickiej Matce Bożej Uśmiechniętej, 8 września 2002, WA 2002,84.
[118] D. Zimoń, Słowo powitania w czasie Mszy św. koronacyjnej w Turzy Śląskiej, 13 czerwca 2004, WA 2004,62.
[119] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 21 maii 2003, Prot. 984/03/L (LT 10-62/03). D. Zimoń, Zaproszenie na uroczystość koronacji obrazu Matki Bożej Fatimskiej w Turzy Śląskiej, 1 czerwca 2004, VA I-6632/04, WA 2004,61.
[120] J. Pawliczek, Powiadomienie o zgodzie arcybiskupa Zimonia na koronację figury w Bujakowie, 29 września 1999, LB 18-538/99. Zob.: WA 2000,137. Koronacja ta odbyła się dla uczczenia Jubileuszu 2000 lat od narodzenia Chrystusa, 700-lecia istnienia parafii i 500-lecia kościoła w Bujakowie.
[121] D. Zimoń, Akt zawierzenia archidiecezji katowickiej Matce Bożej Piekarskiej, 12 września 2011, WA 2011,75.
[122] D. Zimoń, Matce Sprawiedliwości i Miłości Społecznej. Zaproszenie na rekoronację cudownego obrazu Matki Boskiej Piekarskiej, 30 września 1985, VA I-5528/85, WD 1985,54.
[123] Program rekoronacji obrazu Matki Boskiej Piekarskiej, WD 1985,55.

rekoronowany przez ordynariusza katowickiego podczas dorocznej pielgrzymki, na którą szczególnie zostali zaproszeni rodzice z dziećmi[124].

Kult świętych i błogosławionych w (archi)diecezji katowickiej nie ograniczał się jedynie do dedykowania im kościołów czy kultu relikwii (KPK 1188). Rozpoczęto procesy beatyfikacyjne sług Bożych: s. Laury Meozzi[125] i ks. Franciszka Blachnickiego[126]. Dwaj kapłani archidiecezji katowickiej: ks. Józef Czempiel i ks. Emil Szramek, zostali beatyfikowani przez Jana Pawła II w gronie 108 męczenników II wojny światowej[127]. W 1991 roku biskup katowicki i biskup ołomuniecki wspólnie zwrócili się do Ojca Świętego o kanonizację bł. Jana Sarkandra[128], odbyła się ona 21 maja 1995 w Ołomuńcu.

Ustanowione zostały sanktuaria diecezjalne (KPK 1232) zgodnie z funkcją miejsca pielgrzymowania licznych wiernych i z powodu szczególnej pobożności (KPK 1230). Ordynariusz katowicki ustanowił dziesięć z obecnie istniejących dwunastu sanktuariów archidiecezji katowickiej, w tym sześć sanktuariów maryjnych (Aneks 19). Zostały erygowane sanktuaria: Matki Bożej Fatimskiej w Turzy Śląskiej[129], Matki Bożej Opiekunki Środowiska Naturalnego w Mikołowie - Bujakowie[130], Świętego Floriana w Chorzowie[131], Najświętszej

[124] D. Zimoń, Zaproszenie do Pszowa, 30 sierpnia 1990, VA I-5826/90, WD 1990,62.

[125] D. Zimoń, Dekret rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego s. Laury Meozzi, 23 stycznia 1986, VH V-3960/86, WD 1986,46. D. Zimoń, Komunikat w sprawie otwarcia kanonicznego dochodzenia diecezjalnego dot. życia i cnót Matki Laury Meozzi salezjanki, 5 maja 1986, VH V-3968/86, WD 1986,46. Zob.: L. Zujko, Sprawozdanie z uroczystości rozpoczęcia diecezjalnego procesu kanonizacyjnego śp. Matki Laury Meozzi, WD 1986,85.

[126] Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, Zgoda na prowadzenie procesu beatyfikacyjnego ks F. Blachnickiego, VH V-4239/95, AAKat, VH V. Proces beatyfikacyjny ks. F. Blachnickiego, vol. I (1994-2003). D. Zimoń, Apostoł nawrócenia i wewnętrznej odnowy. List pasterski na rozpoczęcie roku liturgicznego i uroczystości procesu beatyfikacyjnego sł. B. ks. F. Blachnickiego, VA I-6117/95, WA 1995,107. D. Zimoń, ks. F. Blachnicki gorliwy apostoł nawrócenia, wewnętrznej odnowy człowieka i wielki duszpasterz młodzieży. Homilia na rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego Sł. B. ks. F. Blachnickiego, WA 1995,109. Zob.: D. Zimoń, Komunikat dotyczący sług Bożych: ks. Franciszka Blachnickiego i SM Dulcissimy, 8 marca 2000, VA I-6402/00, WA 2000,17; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. z okazji przewiezienia zwłok ks. F. Blachnickiego do Polski, 30 marca 2000, WA 2000,19. Zob.: A. Wodarczyk, Prorok żywego Kościoła. Ks. Franciszek Blachnicki (1921-1978) – życie i działalność, Emmanuel, Katowice 2008, s. 555.

[127] Kongregacja Spraw Kanonizacyjnych, *Decretum Super Martyrio*, AAS 91 (1999), s. 1180-1192. Zob.: D. Zimoń, Słowo z okazji beatyfikacji 108 męczenników za wiarę, WA 1999,64.

[128] D. Zimoń, F. Vanak, Prośba o kanonizację bł. Jana Sarkandra, 18 sierpnia 1991, VH V -4099/91, AAKat 47/2468. Wcześniej starania o kanonizację Jan Sarkandra podejmował bp Herbert Bednorz wspólnie z biskupem ołomunieckim, Josefem Vraną, zob.: J. Vrana, H. Bednorz, Prośba o kanonizację bł. Jana Sarkandra, 31 stycznia 1980, VH V-3746/80, tamże.

[129] D. Zimoń, Dekret erygujący sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej w Turzy Śląskiej, 88 grudnia 1997, LT 10-43/97, WA 1997,138. Sanktuarium utworzono dla umocnienia i pogłębienia wiary przez nabożeństwo do Matki Bożej Fatimskiej. Dekret został wydany w 50-lecie poświęcenia kościoła w Turzy Śląskiej.

[130] D. Zimoń, Dekret ustanawiający sanktuarium Matki Bożej Opiekunki Środowiska Naturalnego w Bujakowie, 7 października 2000, LB 18-542/00, WA 2000,130. Sanktuarium powołano w nadziei, że wstawiennictwo Matki Bożej przyczyni się do rozwiązania trudnych problemów społecznych i ekologicznych Górnego Śląska.

[131] D. Zimoń, Dekret metropolity katowickiego ustanawiający sanktuarium św. Floriana, Męczennika w Chorzowie, 22 czerwca 2001, LC 31-468/01, WA 2001,57. Sanktuarium zostało erygowane w nadziei, że wstawiennictwo św. Floriana przyczyni się do rozwoju życia religijnego i pomoże w rozwiązaniu trudnych problemów społecznych i ekonomicznych Górnego Śląska.

Maryi Panny Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Piekarach Śląskich[132], Najświętszego Sakramentu w Jankowicach[133], Matki Bożej Boguckiej w Katowicach-Bogucicach[134], Matki Bożej Uśmiechniętej w Pszowie[135], Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus w Rybniku-Chwałowicach[136], Matki Bożej z Lourdes w Rudzie Śląskiej-Kochłowicach[137], Świętego Józefa w Rudzie Śląskiej[138]. W niektórych dekretach erekcyjnych polecono, by zapewnić wiernym obfitsze środki zbawienia, zwłaszcza przez gorliwe głoszenie Słowa Bożego oraz sprawowanie Eucharystii i sakramentu pokuty (KPK 1234).

4.2. Troska o permanentną realizację misji uświęcania wiernych

Kodeks prawa kanonicznego stanowi, że na biskupach diecezjalnych w najwyższym stopniu spoczywa troska o rozbudzanie powołań (KPK 233). W każdej diecezji, gdzie to jest możliwe a także potrzebne, winno istnieć wyższe seminarium (KPK 237).

4.2.1. Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne

Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne erygowane w 1924 roku, mające początkowo swoją siedzibę w Krakowie przy alei Mickiewicza 3, zostało przeniesione do Katowic przez biskupa Herberta Bednorza i rozpoczęło działalność w nowym miejscu 3 listopada 1980 roku[139]. Seminarium umieszczono w przystosowanym do tego celu budynku przy ulicy Wita Stwosza 17, a więc w bezpośrednim sąsiedztwie katowickiej katedry i kurii.

---

[132] D. Zimoń, Dekret ustanowienia sanktuarium Najświętszej Maryi Panny Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej, 12 września 2002, LP 6-1750/02, WA 2002,87. Sanktuarium ustanowiono ze względu na wielotysięczne pielgrzymki odbywające się od wielu pokoleń, podczas nich upominano się o sprawiedliwość i poszanowanie godności człowieka.

[133] D. Zimoń, Dekret ustanowienia sanktuarium Najświętszego Sakramentu, 14 września 2002, LJ 1-758/02, WA 2002,87. Sanktuarium erygowano z powodu oddawanej od wieków czci Jezusowi Chrystusowi obecnemu w Najświętszym Sakramencie.

[134] D. Zimoń, Dekret ustanowienia sanktuarium Matki Bożej Boguckiej, 7 października 2002, LB 8-1349/02, WA 2002,87. Sanktuarium powołano ze względu na wielowiekowe czczenie Matki Bożej w tym wizerunku, który został także przyozdobiony papieskimi koronami.

[135] D. Zimoń, Dekret ustanowienia sanktuarium Matki Bożej Uśmiechniętej, 7 października 2002, LP 17-1021/02, WA 2002,87. Sanktuarium ustanowiono ze względu na wielowiekowe czczenie Matki Bożej w tym wizerunku, który został także przyozdobiony papieskimi koronami.

[136] D. Zimoń, Dekret ustanowienia sanktuarium Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus, 3 kwietnia 2005, LC 4-556/05, WA 2005,74.

[137] D. Zimoń, Dekret o ustanowieniu sanktuarium Matki Bożej z Lourdes w Kochłowicach, 19 grudnia 2008, LK 9-941/08, WA 2008,129.

[138] D. Zimoń, Dekret ustanowienia sanktuarium Świętego Józefa w Rudzie Śląskiej, 30 kwietnia 2010, LR 8-786/10, WA 2010,62. Sanktuarium zostało erygowane w nadziei, że wstawiennictwo św. Józefa, patrona rodzin, ojców i robotników, przyczyni się do rozwoju życia religijnego oraz pomoże w rozwiązywaniu trudnych problemów społecznych Górnego Śląska.

[139] J. Kiedos, H. Olszar, *Losy Gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach*, SSHT 15 (1982), s. 56.

Arcybiskup Zimoń we wstępie do publikacji przygotowanej z okazji 80. rocznicy utworzenia Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego napisał: „Seminarium Śląskie przygotowało do posługi w Kościele kapłanów o wyraźnym profilu pastoralnym, którzy niejeden raz odegrali ważną rolę w życiu Kościoła na Śląsku, w całej Polsce, a nawet w Kościele Powszechnym”[140]. Słowa te odzwierciedlają wizję, z jaką ordynariusz realizował zadanie troski o powołanych do kapłaństwa: by byli to duszpasterze i misjonarze.

Zgodnie z przepisami prawa biskup katowicki powoływał władze seminaryjne złożone z rektora, wicerektorów, ekonoma i kierowników duchowych (KPK 239). Ponadto opiekunami poszczególnych roczników alumnów byli wychowawcy prefekci. Zespół wychowawców seminaryjnych tworzyło równocześnie od 7 do 10 prezbiterów (Aneks 10). Rektor, przełożeni seminaryjni i profesorowie zostali zobowiązani do złożenia wyznania wiary wobec biskupa diecezjalnego (KPK 866 n.6; Statut, 7). Spośród duchownych diecezjalnych i zakonnych wyznaczeni zostali również spowiednicy alumnów (KPK 240).

Gdy rządy w diecezji katowickiej obejmował biskup Zimoń, rektorem seminarium był ks. Stefan Cichy mianowany w 1978 roku [141]. Pełnił on swoją funkcję przez 15 lat. Po nim biskup Zimoń mianował jeszcze trzech kolejnych rektorów seminarium: ks. Jacka Wojciecha (1992-2001)[142], ks. Józefa Kupnego (2001-2005)[143] i ks. Jerzego Palińskiego (2006-2013)[144]. Byli to kapłani posiadający doktorat z teologii uzyskany na Uniwersytecie Wiedeńskim (ks. Cichy, ks. Paliński), w Instytucie Katolickim w Paryżu (ks. Wojciech), na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (ks. Kupny)[145]. Rektorowi w prowadzeniu seminarium towarzyszyli przeważnie dwaj wicerektorzy, dwaj ojcowie duchowni, dwaj prefekci i ekonom.

Do czasu powstania w 2001 roku Wydziału Teologicznego w Uniwersytecie Śląskim alumni odbywali studia teologiczne w ramach *studium domesticum* w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, które w latach 1924-2001 wykształciło największą ilość śląskich teologów[146]. Za formację intelektualną i organizację studiów odpowiadał jeden z wicerektorów

[140] D. Zimoń, Przedmowa, 29 czerwca 2004, w: J. Kupny (red.), Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004, KSJ, Katowice 2004, s.7.
[141] H. Bednorz, Dekret p.o. rektora WŚSD w Katowicach: ks. Stefan Cichy, 14 sierpnia 1978, VT I-1636/78.
[142] D. Zimoń, Dekret rektora WŚSD w Katowicach: ks. Jacek Wojciech, 4 czerwca 1992, VT I-1998/92.
[143] D. Zimoń, Dekret rektora WŚSD w Katowicach: ks. Józef Kupny, 8 czerwca 2001,VT I-2110/01.
[144] D. Zimoń, Dekret rektora WŚSD w Katowicach: ks. Jerzy Paliński, 18 czerwca 2006, VT I-2148/06.
[145] H. Olszar, *Rektorzy Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w latach 1924-2004*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 128-138.
[146] T. Czakański, *Formacja intelektualna i działalność naukowa w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w latach 1924-2001*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne…*, s. 175.

będący jednocześnie kierownikiem studiów: ks. Franciszek Gruszka (1984-1991)[147] i ks. Tadeusz Czakański (1991-2001)[148]. W skierowanym do odpowiedzialnego za studia ks. Franciszka Gruszki liście bp Zimoń przypomniał nałożony przez I. Synod Diecezji Katowickiej na wykładowców seminaryjnych obowiązek dążenia do uzyskania stopnia doktora habilitowanego (SDK VII,3.6). Jednocześnie zaznaczył potrzebę stworzenia na Śląsku środowiska teologicznego, intensyfikacji pracy naukowej i podnoszenia kwalifikacji naukowych przez wykładowców seminarium oraz publikowania artykułów w czasopismach naukowych, takich jak „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne"[149].

Statut Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego został promulgowany przez biskupa katowickiego 10 maja 1986 roku[150]. W Statucie biskup wyznaczył zadania przełożonych seminarium, wśród których podkreślił współpracę z wykładowcami, i księżmi w duszpasterstwie, cotygodniowe spotkania w celu omówienia spraw bieżących, ducha wspólnoty i dyspozycyjność wobec alumnów (Statut, 11-13). Określił także szczegółowe zadania poszczególnych osób: rektora, wicerektora, prefekta, ekonoma, ojca duchownego, kierownika studiów, profesorów, bibliotekarza, spowiedników (Statut, 14-71). Osobny rozdział został poświęcony alumnom. Określa zasady ich przyjmowania oraz wymagane dokumenty (KPK 241), warunki utrzymania, stroju i życia wspólnotowego (KPK 245 §2), zadania rady kleryckiej (KPK 239 §3), terminy poszczególnych posług i święceń oraz wymogi studiowania (Statut, 72-84).

Regulamin seminaryjny (KPK 243) pod nazwą „Zasady Życia Seminaryjnego Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach" został zatwierdzony przez biskupa diecezjalnego, a podczas pasterskiej posługi arcybiskupa Zimonia kilkukrotnie nowelizowany w latach 1992, 1995, 2002. W regulaminie seminarium zostały szczegółowo określone zasady formacji duchowej, formacji intelektualnej – studiów, życia codziennego,

[147] H. Bednorz, Dekret wicerektora i kierownika studiów: ks. Franciszek Gruszka, 11 maja 1984, VT I-1904/84 (PG 68-54/84); D. Zimoń, Zwolnienie z funkcji wicerektora i kierownika studiów Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, 25 czerwca 1991, VT I-1985/9/ (PG 68-63/91).

[148] D. Zimoń, Dekret wicerektora i kierownika studiów: ks. Tadeusz Czakański, 25 czerwca 1991, VT I-1986/91 (PC 57-35/91); D. Zimoń, Zwolnienie z funkcji wicerektora Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego, 10 czerwca 2003, PC 57-45/03. Zob.: T. Czakański, Formacja intelektualna i działalność naukowa w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w latach 1924-2001, w: J. Kupny (red.), Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004, KSJ, Katowice 2004, s. 202.

[149] D. Zimoń do F. Gruszki, 2 lutego 1988, VT I-1950/88 (PG 68-59/88). Por.: D. Zimoń, Podziękowanie za pracę wicerektora seminarium, 25 czerwca 1991, VT I-1985/91 (PG 68-63/91). Dziękując za pracę w seminarium, podtrzymał zalecenie uzyskania habilitacji.

[150] D. Zimoń, Statut Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, 10 maja 1986, Archiwum WŚSD.

w tym porządku dnia, formacji społecznej, kultury osobistej i życia kulturalnego oraz życia towarzyskiego[151].

Formacja seminaryjna w (archi)diecezji katowickiej obejmowała prawie 6 lat (KPK 235). Święcenia prezbiteratu od 1988 roku udzielane były w drugą sobotę maja – na dwa tygodnie przed pielgrzymką do Piekar Śląskich. Wcześniej prezbiteratu udzielano w Wielki Czwartek, a wyjątkiem był rocznik 1987, który przyjął święcenia 31 stycznia[152]. Diakonom, którzy nie osiągnęli wymaganego do święceń wieku 25 lat (KPK 1031), ordynariusz udzielał dyspensy[153]. Odstęp pomiędzy diakonatem a prezbiteratem wynosił około 14 miesięcy (KPK 1031). Prezbiteratu udzielał osobiście ordynariusz w katowickiej katedrze[154]. Ordynariusz udzielał również święceń prezbiteratu kapłanom zakonnym[155].

Święceń diakonatu udzielali wszyscy biskupi w parafiach archidiecezji[156]. Przed święceniami prezbiteratu diakoni odbywali staż duszpasterski w parafiach (archi)diecezji (KPK 1032), a przed dopuszczeniem do święceń ordynariusz przeprowadzał osobistą rozmowę z każdym kandydatem (KPK 1028, KPK 1029)[157]. Wobec rektora seminarium kandydaci

[151] D. Zimoń, Zasady Życia Seminaryjnego Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, 16 listopada 1992, Archiwum WŚSD. Por.: D. Zimoń, Zasady Życia Seminaryjnego Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, 1 października 1995, tamże; D. Zimoń, Zasady Życia Seminaryjnego Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach, 2 stycznia 2002, tamże.

[152] D. Zimoń, Odezwa przed święceniami kapłańskimi, 19 stycznia 1987, VA I-5618/87. Zob.: S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim…*, s. 363.

[153] Dyspens od wieku kanonicznego biskup katowicki udzielał na wniosek rektora seminarium, zob.: VT II-2948/87, VT II-2968/88, VT II-2991/89, VT II-3013/90, VT II-3042/91, VT II-3056/92, VT II-3086/93, VT II-3108/94, VT II-3122/95, VT II-3138/96, VT II-3157/97, VT II-3171/98, VT II-3176/99, VT II-3189/00, VT II-3208/01, VT II-3220/02, VT II-3249/04, VT II-3285/06, VT II-3299/07, VT II-3316/08, VT II-3332/09, VT II-3363/11.

[154] Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: PZ 18-59/88 (za rok 1986); PZ 18-60/88 (za rok 1987); WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156. Zob. homilie podczas udzielania święceń prezbiteratu: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, 127; D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 142; WA 1993,60; WA 1994,36; WA 1999,50; WA 2000,41; WA 2003,58; WA 2004,52; WA 2005,67; WA 2006,61; WA 2007,53; WA 2008,44; WA 2009,57; WA 2010,63.

[155] D. Zimoń. Służyć Bogu i człowiekowi. Homilia podczas święceń prezbiteratu oo. Franciszkanów 16 maja 1987, w: D. Zimoń, Przepowiadać Chrystusa…, s. 143. Zob..: WA 2005,68.

[156] 16.02.1986 – w I niedzielę Wielkiego Postu odbyły się święcenia diakonatu w 4 parafiach diecezji: Jastrzębie, Piekary, Bogucice, Wesoła, w: Kronika ważniejszych zajęć Biskupa Ordynariusza w 1986 r., PZ 18-59/88. 08.03.1987 – święcenia diakonatu w parafii św. Antoniego w Rybniku. Inni biskupi udzielali święceń w Bielsku, Mysłowicach i Chorzowie, w:Kronika ważniejszych zajęć Biskupa Ordynariusza w 1987 r., PZ 18-60/88. Kolejne zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

[157] 09.01.1986, 13.02.1986, w: PZ 18-59/88. Kolejne: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130;

składali własnoręcznie sporządzone i podpisane oświadczenia (KPK 1036). Włączenie do grona kandydatów do diakonatu i prezbiteratu odbywało się przez przewidziany prawem obrzęd liturgiczny (KPK 1034) podczas Mszy inauguracji roku akademickiego na początku października[158]. Alumni trzeciego roku formacji byli ustanawiani lektorami, zaś alumni czwartego roku akolitami zgodnie z normami Kodeksu (KPK 1035)[159].

Biskup katowicki tradycyjnie przewodniczył liturgii seminaryjnej podczas inauguracji roku akademickiego[160], ustanowienia w posługach lektoratu i akolitatu[161] oraz spotkań środowiska akademickiego w Adwencie i Wielkim Poście[162].

W Piekarach Śląskich funkcjonował diecezjalny Ośrodek Budzenia Powołań, którego kierownikiem i diecezjalnym moderatorem Dzieła Powołań po śmierci ks. Ryszarda Dyllusa moca dekretu biskupa katowickiego został penitencjarz w bazylice piekarskiej, ks. Ludwik Październiok (1987-1992)[163]. Po nim za Dzieło Powołan odpowiedzialni byli wychowawcy seminaryjni (Aneks 10).

4.2.2. Wspomaganie powołań zakonnych i misyjnych

Arcybiskup Damian Zimoń był w 1994 roku Delegatem IX. Zgromadzenia Zwyczajnego Synodu Biskupów w Rzymie. Tematem było życie konsekrowane i jego posłannictwo w Kościele i świecie. Wystąpienie podczas obrad ukazuje pogląd biskupa katowickiego na sprawę powołań zakonnych. Jako przestrzeń budzenia powołań wskazuje przygotowanie do wczesnej Komunii św., zaangażowanie osób konsekrowanych w prace z dziećmi i młodzieżą szczególnie w ruchach odnowy Kościoła, celebrowanie profesji zakonnej

WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

158 S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 372.

159 Tamże.

160 Mszy koncelebrowanej przez wychowawców i profesorów w pierwszy czwartek października przewodniczył biskup katowicki. Od 1988 roku podczas tej Mszy miało miejsce dopuszczenie do grona kandydatów do diakonatu i prezbiteratu. Zob.: S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 372. Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: (13.10) WD 1988,88; (03.10) WD 1989,88; (04.10) WD 1990,108; (03.10) WD 1991,122; (01.10) WA 1992,138; (30.09) WA 1993,108; (29.09) WA 1994,105; (04.10) WA 1995,112; (02.10) WA 1996,149; (01.10) WA 1997,139; (04.10) 2000,137.

161 Ustanowienie lektorów miało miejsce w pierwszą niedzielę Wielkiego Postu, a akolitów w czwartek przed Niedzielą Palmową. Zob.: S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 372.

162 Od grudnia 1983 w Seminarium odbywały się spotkania środowiska akademickiego, podczas których Mszy świętej przewodniczył biskup katowicki. Zob.: S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 373.

163 D. Zimoń, Dekret kierownika ośrodka powołań przy bazylice w Piekarach Śląskich, 8 kwietnia 1987, VD II-1100/87, AAKat 47/27. D. Zimoń, Dekret diecezjalnego moderatora Działa Powołań: ks. Ludwik Październiok, 3 maja 1989, VD II-1254/98. Zwolniony dekretem z 31 marca 1992, VD II-1428/92 (PP 68-60/92).

w kościołach parafialnych. Troskę o powołania ukazał jako pierwszoplanowe zadanie Kościoła, także ze względu na pracę misyjną[164].

Tematyce życia konsekrowanego arcybiskup Zimoń poświęcił sześć listów pasterskich. List pasterski na niedzielę 6 maja 1990 roku zawiera apel do rodziców i parafian o modlitwę i towarzyszenie w odkrywaniu „zaszczytnego wybrania przez Boga", o obronę powołanych, prosi w nim rodziców, by uczyli swe dzieci ofiarności wobec drugich, byli życzliwymi doradcami, umiejącymi powściągnąć własne nadzieje, ambicje i plany, gdyż „często dom rodzinny stawia dziś opór budzącemu się powołaniu zakonnemu!"[165]. Życzliwą atmosferę dla powołań zakonnych powinna tworzyć także parafia, okazując szacunek „osobom, które Bóg powołał, które pełne miłości i zawierzenia potrafiły zrezygnować z własnej kariery życiowej, aby podjąć służbę Bogu, Maryi, Kościołowi i społeczeństwu. Strzeżmy się krytyki, kpin i niesprawiedliwych sądów o życiu sióstr zakonnych. Nie gaśmy ducha tam, gdzie się ujawnia święty zapał powołania zakonnego". List kończy zachęta skierowana do dziewcząt, by nie lękały się odpowiedzieć na wezwanie Chrystusa i uczynić życie piękną służbą samemu Chrystusowi[166].

List pasterski na 4 niedzielę zwykłą 1999 roku był związany z obchodami III. Dnia Życia Konsekrowanego, który ustanowił papież Jan Paweł II. W liście tym arcybiskup wyraził wdzięczność za posługę zgromadzeń zakonnych i instytutów świeckich w Kościele katowickim: „Szczególnie oczekiwaną dzisiaj posługą od Was jest nieustanne wychodzenie wraz z całym Kościołem naprzeciw największej biedzie człowieka współczesnego. Z powodu odrzucenia Boga wielu utraciło sens życia. Stajecie pośród tych bliźnich jako żywe znaki zbawczej miłości Boga […] bądźcie żywymi świadkami ewangelicznej radości i nadziei! […] Wobec wyzwań naszych czasów potrzeba, byście byli prawdziwymi mistrzami życia wewnętrznego i kierownikami dusz, zdolnymi do dzielenia się osobistym doświadczeniem Boga"[167].

List pasterski na X. Dzień Życia Konsekrowanego zawiera nauczanie o ewangelicznym posłuszeństwie, któremu przeciwstawia się popularna współcześnie wolność, swoboda,

---

[164] D. Zimoń, Przemówienie w czasie obrad IX Zgromadzenia Zwyczajnego Biskupów na temat: Życie konsekrowane i jego posłannictwo w Kościele i świecie, 13 października 1994, WA 1994,85. Zob.: D. Zimoń, Dar dla Kościoła i świata. Komentarz do adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Vita consecrata*, WA 1996,38. Zob.: D. Zimoń, Jaka asceza dziś? Refleksje nad treścią dokumentów Jana Pawła II *Vita consecrata* oraz *Tertio millennio adveniente* na dniu skupienia dla sióstr zakonnych, 12 stycznia 1997, WA 1997,11. Zob.: D. Zimoń, *Novo millennio ineunte* odczytane przez osoby konsekrowane, WA 2001,15.

[165] D. Zimoń, List pasterski na temat żeńskich powołań zakonnych, 12 kwietnia 1990, VA I-5809/90, WD 1990,27.

[166] Tamże.

[167] D. Zimoń, List pasterski Metropolity Katowickiego z okazji Dnia Życia Konsekrowanego, 7 stycznia 1999, VA I-6315/99, WA 1999,5.

możliwość decydowania o sobie czy uniezależnienia od kogokolwiek. Ukazując wartość posłuszeństwa ślubowanego, ordynariusz katowicki zachęcał osoby konsekrowane do pogłębienia swojego życia według rad ewangelicznych i przyjęcia go jako daru Chrystusa, który na każdego powołanego spojrzał z miłością, wezwał po imieniu i uzdolnił do pójścia za Nim. Ukazuje też posłuszeństwo ślubowane jako wyraz miłości i drogę ku pełnej wolności oraz wezwanie do oddania Mu całych siebie[168].

List pasterski z okazji XII. Dnia Życia Konsekrowanego zawiera program ordynariusza katowickiego oparty na liturgii Słowa i wyrażony w trzech punktach: nieść wyzwolenie, budować pokój i wspólnotę, ewangelizować[169]. Niesienie wyzwolenia to według biskupa katowickiego zadanie wielu zakonów realizowane poprzez pracę wśród więźniów, uzależnionych, narkomanów, bezdomnych. Budowanie wspólnoty ma swoje źródło w samych zgromadzeniach zakonnych, by potem oddziaływać na innych, sprzyjając praktykowaniu życia chrześcijańskiego oraz angażować się w formację dzieci, młodzieży i dorosłych, pomoc emigrantom i uciekinierom, turystom i pielgrzymom, bezrobotnym i bezdomnym, odrzuconym i zapomnianym, dzieciom i młodzieży, niepełnosprawnym i starszym wiekiem. Osoby konsekrowane są wezwane w szczególny sposób do „zostawienia wszystkiego i pójścia za Jezusem, dokądkolwiek się uda, by głosić Dobrą Nowinę o zbawieniu" poprzez zaangażowanie misyjne[170]. List kończy wezwanie wszystkich diecezjan do modlitwy w intencji powołań do życia zakonnego oraz do młodzieży żeńskiej o odwagę w odpowiedzi na wezwanie Boga do pójścia drogą rad ewangelicznych.

Rok 2011 był z woli arcybiskupa Zimonia Rokiem Życia Konsekrowanego w metropolii górnośląskiej. Został on zapowiedziany listem pasterskim na niedzielę 30 stycznia 2011 roku jako następstwo bogatego w owoce dopiero co zakończonego Roku Kapłańskiego. W liście tym metropolita stanowczo piętnował niewłaściwe rozumienie istoty życia konsekrowanego: „Na kobiety w habitach spoglądamy najczęściej z podziwem, ale własnej córki, wnuczki czy koleżanki w takowym stroju nie chcemy widzieć […] takie światowe, zupełnie niechrześcijańskie widzenie rzeczy sprawia, że klimat dla rozwoju żeńskich powołań jest w naszym społeczeństwie na Śląsku coraz trudniejszy" [171]. Ukazuje życie konsekrowane jako istotne dla pracy charytatywnej, jako przestrzeń nieustającej modlitwy i wskazuje, że znajduje

[168] D. Zimoń, Słowo pasterskie o ewangelicznym posłuszeństwie, 6 stycznia 2006, VA I-6737/06, WA 2006,7.
[169] D. Zimoń, Osoby konsekrowane w służbie potrzebującym. List pasterski na Dzień Życia Konsekrowanego, 17 stycznia 2008, VA I-6582/08, WA 2008,8.
[170] Tamże.
[171] D. Zimoń, List obwieszczający Rok Życia Konsekrowanego w Metropolii Górnośląskiej, 25 stycznia 2011, VA I-7019/11, WA 2011,8.

ono swe miejsce w samym sercu Kościoła jako element mający decydujące znaczenie dla jego misji[172].

Metropolita katowicki kierował do diecezjan listy pasterskie i odezwy przypominające o Dniu Osób Konsekrowanych[173]. W słowie tym przypominał znaczenie i rolę zakonów w modlitwie, pracy apostolskiej i charytatywnej, apelował o modlitwę za osoby konsekrowane i o powołania oraz prosił o materialne wsparcie zakonów.

Powołanie do życia konsekrowanego było również tematem przynajmniej dwóch posiedzeń rady kapłańskiej zebranej pod przewodnictwem Arcybiskupa Katowickiego. Uczestniczyły w niej siostry zakonne ze zgromadzeń działających na terenie archidiecezji[174].

Arcybiskup Zimoń mianował na pięcioletnie kadencje wikariuszy biskupich do spraw zakonnych (KPK 476, KPK 477). Pierwszym mianowanym wikariuszem biskupim w historii diecezji był właśnie wikariusz do spraw zakonnych. Został nim ks. Romuald Rak (od 1992)[175], a następnie ks. Stanisław Adamczyk (2000-2004)[176] i ks. Jan Klemens (2005-2012)[177].

Wzorem Jana Pawła II, który od 1984 roku spotykał się z osobami konsekrowanymi podczas Mszy św. w bazylice Świętego Piotra w dniu 2 lutego, biskup katowicki sprawował Mszę św. dla sióstr zakonnych. Pierwsza taka Msza św. z kazaniem w ramach Diecezjalnego Dnia Modlitw Zakonów z udziałem kilkuset sióstr zakonnych została odprawiona w krypcie katedry w święto Ofiarowania Pańskiego 1986 roku[178]. W kolejnych latach w tym dniu (arcy)biskup Zimoń w katedrze przewodniczył Eucharystii w intencji osób konsekrowanych i wygłaszał homilię[179].

---

[172] D. Zimoń, List obwieszczający Rok Życia Konsekrowanego w Metropolii Górnośląskiej, 25 stycznia 2011, VA I-7019/11, WA 2011,8.

[173] D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego na Dzień Jubileuszu Osób Konsekrowanych, 19 stycznia 2000, VA I-6384/00, WA 2000,7; D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego na Dzień Osób Konsekrowanych, 22 stycznia 2002, VA I-6510/02, WA 2002,7; D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego na Dzień Osób Konsekrowanych, 28 stycznia 2003, VA I-6560/03, WA 2003,21.

[174] M. Szkudło, Komunikat z posiedzenia Rady kapłańskiej, 10 listopada 1998, WA 1998,134. Z. Drożdż, Sprawozdanie ze spotkania Rady kapłańskiej, 16 listopada 2010, WA 2010,140.

[175] D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego: ks. Romuald Rak, 1 grudnia 1992, VA I-5985/92.

[176] D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego: ks. Stanisław Adamczyk, 8 września 2000, VA I-6432/00.

[177] D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego: ks. Jan Klemens, 26 września 2005, VA I-6727/05. Przedłużona 1 stycznia 2011 do końca 2012 roku, PK 126-57/11.

[178] Kronika ważniejszych zajęć Biskupa Ordynariusza w 1986 r., PZ 18-59/88. Por.: S. Cichy, *Troska o liturgię w Kościele katowickim*…, s. 361. Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: PZ 18-59/88 (za rok 1986); PZ 18-60/88 (za rok 1987); WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

[179] D. Zimoń, Homilia w Święto Ofiarowania Pańskiego, 2 lutego 2002, WA 2002,18; D. Zimoń, Posłuszeństwo – podstawowy element rad ewangelicznych. Homilia wygłoszona z okazji Dnia Życia Konsekrowanego, 2 lutego 2006, WA 2006,25; D. Zimoń, Homilia na Dzień Życia Konsekrowanego, 2 lutego 2009, WA 2009,15;

Kościół katowicki od lat był zainteresowany tematyką misji i otwarty na misje *ad gentes*[180]. Z diecezji katowickiej pochodził pierwszy w Polsce misjonarz *fidei donum* – ks. January Liberski, który na własną prośbę wyjechał do pracy w Zambii[181]. O zainteresowaniu misjami wśród diecezjan świadczy m. in. duża poczytność czasopism misyjnych, w połowie lat 90. dała ona archidiecezji katowickiej czwarte miejsce wśród wszystkich diecezji w kraju[182]. Otwartość abp. Zimonia na sprawy misji oddają słowa z listu do kapłanów archidiecezji: „Wspominam wszystkich naszych Braci pełniących posługę w różnych stronach świata. Jest moją radością gotowość kapłanów naszej archidiecezji do podjęcia misyjnego trudu. W czasie sympozjum przed pielgrzymką mężów i młodzieńców do Piekar podjęliśmy temat: Misyjność Kościoła Katowickiego. Każdego dnia modlitwą jednoczę się z naszymi misjonarzami i podejmuję starania, by ich posługę wspierać również materialnie. Dane mi było poznać problemy z jakimi borykają się na co dzień w służbie Ewangelii" – pisał[183].

W latach 1985 – 2011 arcybiskup Zimoń zezwolił na wyjazd na misje 22 prezbiterom (archi)diecezji katowickiej. Ponadto zgodę na wyjazd do krajów Europy Środkowej i Wschodniej uzyskało 35 prezbiterów, a w innych krajach posługiwało kolejnych 35 (Aneks 7). W latach 80. część prezbiterów wyjechała – szczególnie do Niemiec – i pozostała tam bez uprzedniej zgody ordynariusza. Problem samowolnego opuszczania diecezji był przedmiotem obrad Rady kapłańskiej pod przewodnictwem bp. Damiana Zimonia w listopadzie 1989 roku: „Wierność kapłana wobec Kościoła diecezjalnego"[184]. Ordynariusz poinformował radę kapłańską, że wszyscy księża, którzy samowolnie pozostali za granicą, zostali upomniani i wezwani do powrotu oraz zagrożono im karą suspensy, jeśli nie wrócą do diecezji (por.: KPK 1371, 2°).

Sprawie misji poświęcone było IV. Sympozjum Naukowe pod patronatem abp. Damiana Zimonia zorganizowane w Piekarach Śl. 26 maja 1995 roku pod hasłem: „Kościół śląski wspólnotą misyjną"[185]. W tym samym roku w archidiecezji katowickiej został zorganizowany Kongres Misyjny pod hasłem: „Idźcie i głoście Ewangelię". Kongres rozpoczął się 22 października Mszą św. w katedrze, a zakończył 28 października podczas IV. Sesji Synodu

D. Zimoń, Homilia wygłoszona z okazji Dnia Życia Konsekrowanego, 2 lutego 2010, WA 2010,14; D. Zimoń, Homilia na rozpoczęcie Roku Życia Konsekrowanego w Metropolii Katowickiej, 2 lutego 2011, WA 2011,10.

[180] A. Halemba, *Diecezjalne Dzieło Misyjne a udział diecezji katowickiej w misji ad gentes Kościoła powszechnego*, w: W. Świątkiewicz, J. Wycisło (red.), *Kościół śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995, s. 136.

[181] J. Myszor, *Historia diecezji katowickiej*…, s. 494. Zob.: D. Zimoń, List do kapłanów rocznika 1993 i 1994 z zachętą do wyjazdu na misje, 6 stycznia 2000, VA I-6369/99.

[182] A. Halemba, tamże, s. 136.

[183] D. Zimoń, List do kapłanów archidiecezji katowickiej, 23 czerwca 1995, VA I-6084/95, WA 1995,56.

[184] W. Zygmunt, W. Skworc, Komunikat z 24. Posiedzenia Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, WD 1990,9.

[185] Zob.: W. Świątkiewicz, J. Wycisło (red.), *Kościół Śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995.

Plenarnego II w archidiecezji katowickiej. Sesje kongresowe odbywały się w Rybniku, Żorach, Tychach, Piekarach Śl. i Jastrzębiu-Zdroju[186]. Wśród owoców kongresu wskazano ożywienie ducha misyjnego i zakładanie kół misyjnych w parafiach[187].

Arcybiskup Zimoń kilkukrotnie odwiedzał księży archidiecezji katowickiej pracujących na misjach, co wśród biskupów diecezjalnych było praktyką bardzo rzadką[188].

Wyrazem troski biskupa o sprawy misji były apele kierowane do prezbiterów w formie ustnej lub pisemnej, by podjęli pracę duszpasterską za granicą. Inspiracją do tych działań były częste prośby biskupów z zagranicy, by skierować prezbiterów do pracy w ich diecezjach[189]. Temat powołań misyjnych towarzyszył także obradom rady kapłańskiej pod przewodnictwem arcybiskupa katowickiego jesienią 1989[190] i 1998 roku, podczas nich prelegentem był m.in. ks. Andrzej Halemba[191]. Wyrazem materialnej troski o misje było utworzenie w archidiecezji katowickiej w 1992 roku Kapłańskiej Pomocy Misjonarzom. W archidiecezji katowickiej istniał też zwyczaj, że dzieci pierwszokomunijne składały ofiary na cele misyjne[192].

Dyrektorem Papieskich Dzieł Misyjnych Diecezji Katowickiej dekretem biskupa Zimonia został ks. Jerzy Strzyż (1985-1997) w miejsce ks. Antoniego Wyciślika[193]. Zadania Dyrektora biskup katowicki określił w dekrecie nominacyjnym: propagowanie idei misyjnych wśród duchowieństwa i wiernych diecezji katowickiej, organizowanie pomocy materialnej na rzecz misji, troska o misjonarzy pochodzących z diecezji katowickiej i pracujących w Afryce i Ameryce Południowej. W 1993 roku ks. Jerzy Strzyż został mianowany także delegatem biskupim ds. misyjnych[194]. Po nim delegatem biskupim ds. misyjnych został ks. Andrzej Pyrsz (1997-2001), który już wcześniej otrzymał dekret pomocnika dyrektora Papieskich Dzieł

---

[186] D. Zimoń, Komunikat o Kongresie Misyjnym Archidiecezji Katowickiej, VA I-6111/95, 9 października 1995, w: AAKat, VZ. Misje, vol. II (1993-2001).. Por.: E. Szczotok, Okólnik duszpasterski 4/1995, bez daty, VD II-1742/95, pkt 12.

[187] E. Szczotok, Okólnik duszpasterski 5/1995, 8 listopada 1985, VD II-1775/95, pkt 15.

[188] Dał temu gorzki wyraz kardynał Adam Kozłowiecki z Zambii: „Tutaj tylko raz odwiedził swoich księży arcybiskup D. Zimoń z Katowic, a w Republice Konga odwiedził swych księży śp. arcybiskup J. Ablewicz", zob.: Jan Gajda, Misyjny wymiar Kościoła w Polsce, „Świat Misyjny" 89 (1994), s. 44, za: M. Piesiur, *Kościół katowicki dla misji. Misyjne dzieło Kościoła katowickiego w świetle dokumentów papieskich od Maximum illud do Redemtoris missio*, Katowice 2009, s. 97. Przykładowe odwiedziny (arcy)biskupa Zimonia u prezbiterów archidiecezji katowickiej pracujących za granicą: Anglia (26.06) WD 1988,88; Zambia (10.09) WD 1988,88; Czechosłowacja (07.02) WD 1990,108; Czechy (27.01) WD 1997,139.

[189] D. Zimoń, List do kapłanów rocznika 1993 i 1994 z zachętą do wyjazdu na misje, 6 stycznia 2000, VA I-6369/99, AAKat, VZ. Misje, vol. II (1993-2001).

[190] W. Zygmunt, W. Skworc, Komunikat z XXIV posiedzenia Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, WD 1990,9.

[191] M. Szkudło, Komunikat z posiedzenia Rady kapłańskiej, 10 listopada 1998, WA 1998,134.

[192] D. Zimoń, List do proboszczów, 10 kwietnia 2001, AAKat, VZ. Misje, vol. II (1993-2001).

[193] D. Zimoń, Dekret dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych: ks. Jerzy Strzyż, 6 grudnia 1985, VZ-2463/85 (PS 112-55/85), AAKat 47/27. D. Zimoń, Przedłużenie nominacji dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych, 14 marca 1991, VZ-2540/91 (PS 112-66/91).

[194] D. Zimoń, Dekret delegata biskupiego ds. misyjnych: ks. Jerzy Strzyż, 25 marca 1993, VZ-2568/93 (PS 112-67/93).

Misyjnych[195]. Od 2001 roku delegatem biskupim ds. misji w archidiecezji katowickiej był ks. Jan Górski (2001-2010)[196], a następnie ks. Grzegorz Wita (2010-2019)[197].

Po objęciu urzędu delegata biskupiego ds. misji ks. Jan Górski przedstawił program działalności[198], postulując m. in. utworzenie Dzieła Misyjnego Archidiecezji Katowickiej[199].

Wyjątkową akcją przeprowadzoną z inicjatywy abp. Zimonia było wykupienie w 2002 roku nadwyżek zboża od polskich rolników i przekazanie drogą morską do Afryki[200]. Zebrane na ten cel ofiary wyniosły prawie pół miliona złotych i za pośrednictwem *Caritas* zakupiono 400 ton mąki, którą wypełniono 20 kontenerów i przesłano do placówek misyjnych w Tanzanii[201]. W 2008 roku przypadała 40. rocznica wyjazdu na misje pierwszego polskiego fideidonisty – ks. Januarego Liberskiego z diecezji katowickiej. Dla upamiętnienia tej rocznicy został przygotowany transport lekarstw, środków medycznych i opatrunkowych oraz koców i pościeli wystarczających na roczne funkcjonowanie stacji medycznych w Zambii. 30-tonowy kontener przygotowany w centrali diecezjalnej Caritas i sfinansowany przez archidiecezję katowicką na kwotę ponad 300 tys. złotych został wysłany drogą morską do diecezji Lusaka w Zambii[202].

Szczególną formą misji wewnętrznej było posyłanie prezbiterów na kilka lat do pracy w innych diecezjach Polski, zwłaszcza do diecezji gorzowskiej i nowo powstałej diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej, z którymi archidiecezja katowicka była związana osobami bp. Wilhelma Pluty, bp. Czesława Domina i bp. Ignacego Jeża[203].

---

[195] D. Zimoń, Dekret dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych w archidiecezji katowickiej i delegata biskupiego ds. misyjnych: ks. Andrzej Pyrsz, 22 lipca 1997, PP 158-18/97. Zwolniony dekretem z 15 sierpnia 2001, PP 158-23/01. Por.: D. Zimoń, Dekret pomocnika dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych, 5 marca 1992, VZ-2555/92 (PP 158-9/92)

[196] D. Zimoń, Dekret delegata biskupiego ds. misji: ks. Jan Górski, 15 sierpnia 2001, VZ-2799/01 (PG 95-71/01).

[197] D. Zimoń, Dekret dyrektora Papieskich Dzieł Misyjnych: ks. Grzegorz Wita, 20 września 2010, PW 155-29/10.

[198] J. Górski, Program ramowy działalności delegata biskupiego ds. misji w archidiecezji katowickiej, 30 sierpnia 2001, VZ-2803/01, AAKat, VZ. Misje, vol. II (1993-2001).

[199] Zob.: Sprawozdanie z działalności Dzieła Misyjnego Archidiecezji Katowickiej za rok 2004, 17 lutego 2005, VZ-2845/05; Sprawozdanie za rok 2005, 3 lutego 2006, VZ-2853/06; Sprawozdanie za rok 2006, 27 lutego 2007, VZ-2863/07; Sprawozdanie za rok 2008, 18 lutego 2009, VZ-2894/08; Sprawozdanie za rok 2009, 17 marca 2010, VZ-2901/10; Sprawozdanie za rok 2010, 21 stycznia 2011, VZ-2909/11, AAKat, VZ. Misje, vol.III (2002-2011).

[200] D. Zimoń, Komunikat w sprawie pomocy głodującym, VA I-6525/02, WA 2002,65. Zob.: G. Kamieński, Słowo w czasie pielgrzymki do Piekar Śląskich, 25 maja 2003, WD 2003,97.

[201] M. Piesiur, *Kościół katowicki dla misji…*, s. 128.

[202] D. Zimoń, do W. Skworca, 1 sierpnia 2008, VZ-2877/08, AAKat, VZ. Misje, vol.III (2002-2011). Por.: D. Zimoń do T. Mpundu, 8 września 2008, VZ-2888/08, tamże. Por.: M. Piesiur, Informacja na temat transportu pomocy medycznej do Zambii, 29 lipca 2008, tamże.

[203] Zob.: KK, VZ. Księża diecezjalni w innych diecezjach Polski, vol. I (1978-).

4.2.3. Stała troska o kapłanów (duszpasterstwo prezbiterów)

Arcybiskup Damian Zimoń ustanowił w 1992 roku ojcem duchownym kapłanów ks. Stefan Cichy (1992-1999)[204]. W roku 2000 wyznaczył ponadto delegata biskupiego do spraw stałej formacji kapłanów, którym został ks. Jan Podsiadło (2000-2005)[205], a bp. Stefana Cichego mianował moderatorem duszpasterstwa kapłanów[206]. Po nich dekretem arcybiskupa katowickiego delegatem ds. stałej formacji kapłanów i moderatorem powołań był ks. Tadeusz Czakański (2002-2008)[207]. Mianowani zostali także ojcowie duchowni kapłanów: ks. Edward Poloczek (1999-2008)[208], ks. Czesław Podleski (2005-2008)[209] i ks. Zenon Drożdż (2008-2023)[210], a moderatorem formacji kapłanów młodszych roczników święceń – ks. Marek Szkudło (2008-2014)[211]. Moderatorami dzieła powołań i jednocześnie delegatami arcybiskupa do Krajowej Rady Duszpasterstwa Powołań byli: ks. Michał Psiuk (2000-2007)[212] i ks. Bernard Rak (2007-2013)[213].

W każdym dekanacie dekretem arcybiskupa zostali ponadto ustanowieni ojcowie duchowni kapłanów wybierani przez księży dekanatu[214]. Działalność ojca duchownego dekanatu obejmowała troskę o współżycie kapłanów parafii i dekanatu, współpracę duchowieństwa młodszego ze starszym, troskę o kapłanów zagrożonych moralnie i porzucających kapłaństwo[215]. Ojca duchownego dekanatu powinny cechować: wyrobienie ascetyczne, szeroka wiedza teologiczna i zmysł praktyczny, otwartość i zdolność nawiązywania kontaktów z konfratrami, kultura, życzliwość i zdolność okazywania współczucia

[204] Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993, Katowice 1993, s. 53; Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1995, Katowice 1995, s. 57.
[205] D. Zimoń, Dekret delegata biskupiego ds. stałej formacji kapłanów: ks. Jan Podsiadło, 29 lipca 2000, VH II-3835/00 (PP 127-31/00). Zwolniony dekretem z 15 sierpnia 2005, PP 127-35/05.
[206] D. Zimoń, Dekret moderatora duszpasterstwa kapłanów: bp Stefan Cichy, 27 czerwca 2000, VH II-3834/00 (PC 42-106/00).
[207] D. Zimoń, Dekret delegata biskupiego ds. stałej formacji kapłanów: ks. Tadeusz Czakański, 15 maja 2002, VD II-3839/02 (PC 57-43/02). Zwolniony dekretem z 1 października 2008, PC 57-50/08.
[208] D. Zimoń, Dekret ojca duchownego kapłanów: ks. Edward Poloczek, 15 stycznia 1999, PP 97-51/99. Zwolnienie z dn. 15 października 2008, VH II-3864/08 (PP 97-58/08).
[209] D. Zimoń, Dekret ojca duchownego kapłanów: ks. Czesław Podleski, 17 sierpnia 2005, VH II-3847/05 (PP 81-80/05). Zwolniony dekretem z 15 października 2008, VH II-3864/08 (PP 81-83/08).
[210] D. Zimoń, Dekret ojca duchownego kapłanów: ks. Zenon Drożdż, 1 października 2008, VH II-3865 (PD 60-51/08).
[211] D. Zimoń, Dekret moderatora formacji kapłanów młodszych roczników święceń: ks. Marek Szkudło, 30 września 2008, VH II-3866/08 (PS 188-45/08).
[212] D. Zimoń, Dekret moderatora dzieła powołań: ks. Michał Psiuk, 27 czerwca 2000, PP 168-15/00.
[213] D. Zimoń, Dekret moderatora dzieła powołań: ks. Bernard Rak, 8 sierpnia 2007, PR 75-22/07.
[214] Zob.: „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993", Katowice 1993, s. 53-54; „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1995", Katowice 1995, s. 57-58; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2001", Katowice 2001, s. 69-70; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2005", Katowice 2005, s. 69-70; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2007", Katowice 2007, s. 60-61; „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 2011", Katowice 2011, s. 47-48.
[215] G. Bernacki, *Działalność ojca duchownego dekanatu*, WD 1989,48.

i wyrozumiałości, stanowczość w zasadniczych sprawach życia i posługiwania kapłańskiego[216]. Do najważniejszych zadań ojca duchownego należały: troska o stronę duchową i ascetyczną konferencji dekanalnych, osobisty i częsty kontakt z konfratrami, troska o kapłanów młodych, przeciwdziałanie podziałom wśród księży dekanatu, dbanie o poziom kulturalny i intelektualny księży, troska o wspólne obchodzenie rocznic i jubileuszy, troska o kapłanów chorych, rezydentów i emerytów, formowanie innych kapłanów do troski o konfratrów, zwłaszcza chorych i emerytów oraz o ich przygotowanie na śmierć[217].

W archidiecezji katowickiej od 1925 roku działała Unia Apostolska Kleru[218]. W czasie posługi abp. Zimonia przez 22 lata kierował nią ks. Czesław Podleski (1984-2006)[219]. W dekrecie przedłużającym urząd dyrektora Unii abp. Zimoń zapisał cytując uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej, że jest to doskonały środek pogłębienia formacji kapłańskiej[220]. U początku XXI wieku zrzeszała ona w archidiecezji katowickiej ponad pięćdziesięciu kapłanów, proboszczów i wikariuszy wraz z biskupem Gerardem Bernackim, który był krajowym dyrektorem Unii[221]. Po ks. Podleskim dyrektorem Unii Apostolskiej Duchowieństwa w archidiecezji katowickiej został mianowany ks. Stanisław Michałowski (2006-2014)[222].

Na potrzeby formacji intelektualnej kleru diecezji katowickiej zostało utworzone w Katowicach w 1970 roku Studium Pastoralne dla Duchowieństwa pod auspicjami Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie. Konieczność utworzenia studium uzasadniano potrzebą stałej formacji intelektualnej i pastoralnej duchowieństwa diecezji katowickiej stosownie do wymogów Soboru Watykańskiego II. i I. Synodu Diecezji Katowickiej[223]. Również *Kodeks prawa kanonicznego* zobowiązał duchownych do dalszych studiów po przyjęciu święceń kapłańskich (KPK 279). Realizując te zarządzenia, biskup katowicki w Wielki Czwartek 1986 roku promulgował Statut Studium Pastoralnego w Katowicach, zobowiązał w nim księży do podjęcia trzyletnich studiów specjalistycznych z teologii pastoralnej (*Statut*, 1). Studia należało rozpocząć po pierwszym roku kapłaństwa lub wcześniej (*Statut*, 2), albo za zgodą ordynariusza podjąć inne studia licencjackie (*Statut*, 1). Wykłady odbywały się w każdy

[216] Tamże.
[217] Tamże.
[218] Zob.: RAAŚlP 1925,304.
[219] H. Bednorz, Dekret dyrektora Unii Apostolskiej Kleru: ks. Czesław Podleski, 5 listopada 1984, VH II-3609/84, AAKat 47/2364.
[220] D. Zimoń, Dekret przedłużenia urzędu dyrektora Unii Apostolskiej Kleru archidiecezji katowickiej, 3 lipca 2000, VH II-3836/00 (PP 81-73/00), KK, VH II. Unia Apostolska Kleru, vol.II (1997-).
[221] P. Socha do D. Zimonia, 7 stycznia 1997, KK, tamże.
[222] D. Zimoń, Dekret dyrektora Unii Apostolskiej Duchowieństwa: ks. Stanisław Michałowski, 7 października 2006, VH II-3852/06 (PM 155-43/06), KK, tamże.
[223] D. Zimoń, Statut Studium Pastoralnego w Katowicach, 27 marca 1986, VH II-3664/86, WD 1986,26.

czwartek w godzinach porannych, a studenci byli kierowani w miarę możliwości do parafii, z których łatwo mogli dotrzeć na zajęcia i mieli prawo do zwolnieni na ten czas z obowiązków duszpasterskich, nie tracąc prawa do dnia wolnego (*Statut*, 3-4). Zaliczenie kolejnego roku studiów zwalniało z egzaminów jurysdykcyjnych w danym roku (*Statut*, 5). Studia kończyły się obroną pracy dyplomowej, chyba że absolwent wcześniej uzyskał magisterium, wówczas praca magisterska mogła być uznana jako licencjacka (*Statut*, 7,9). Statut Studium Pastoralnego został znowelizowany w 1993 roku po ukazaniu się adhortacji apostolskiej Jana Pawła II *Pastores dabo vobis,* w której położony został nacisk na stałą formację intelektualną, duchową i pasterską kapłanów. Nowy Statut został promulgowany w Wielki Czwartek 1993 roku i obowiązywał od 1 października tegoż roku[224]. Zmieniono w nim godziny wykładów (*Statut*, 4) oraz zobowiązano księży do rozpoczęcia studiów najpóźniej po trzecim roku kapłaństwa (*Statut*, 2), wprowadzono też egzamin licencjacki (*Statut*, 8). W tym samym roku arcybiskup katowicki erygował Kolegium Teologiczne Archidiecezji Katowickiej[225] dla kształcenia nauczycieli religii oraz Studium Katolickiej Nauki Społecznej[226].

Wszystkie instytucje edukacyjne działające w archidiecezji katowickiej, a więc: Studium Pastoralne Akademii Teologii Katolickiej w Katowicach, Eksternistyczne Studium Teologiczne KUL w Katowicach, Studium Katolickiej Nauki Społecznej, Studium Organistowskie Archidiecezji Katowickiej, Kolegium Teologiczne Archidiecezji Katowickiej i Podyplomowe Studium Rodziny, zostały złączone dekretem ordynariusza z dniem 1 września 1998 roku w Instytut Teologiczno-Pastoralny w Katowicach[227]. Celem Instytutu było działanie na rzecz rozwoju nauk teologicznych i doskonalenia duszpasterstwa w archidiecezji katowickiej poprzez dalszą formację teologiczną i pastoralną kapłanów po studiach seminaryjnych oraz formację duszpasterską ludzi świeckich, szczególnie do zadań katechezy szkolnej, a także prowadzenie badań naukowych dla potrzeb Kościoła lokalnego[228] oraz stworzenie podstaw naukowych i kadrowych Wydziału Teologicznego w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach[229].

[224] D. Zimoń, Statut Studium Pastoralnego w Katowicach, 8 kwietnia 1993, VH II-3798/93, WA 1993,31.
[225] D. Zimoń, Dekret erygujący Kolegium Teologiczne Archidiecezji Katowickiej, 8 września 1993, VSz-4978/93, WD 1993,86.
[226] D. Zimoń, Dekret erygujący Studium Katolickiej Nauki Społecznej, 10 listopada 1993, VSz-4982/93, WA 1993,87.
[227] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Instytut Teologiczno – Pastoralny w Katowicach, 1 września 1998, VSz-5058/98, WA 1998,123.
[228] D. Zimoń, Statut Instytutu Teologiczno – Pastoralnego w Katowicach, 1 września 1998, VSz-5059/98, WA 1998,124.
[229] D. Zimoń, Dekret powołujący Radę Naukową Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Katowicach, 2 września 1998, VSz-5060/98, WA 1998,125. Rada naukowa liczyła 18 członków powołanych dekretem arcybiskupa katowickiego. W skład Rady weszli: ks. prof. dr hab. Bernard Hałaczek, ks. prof. dr hab. Jerzy Myszor, ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor, ks. prof. dr hab. Remigiusz Sobański, ks. dr hab. Mieczysław Bombik, ks. dr hab. Jan Górski, ks. dr hab. Józef Kiedos, ks. dr hab. Józef Krętosz, ks. dr hab. Henryk Krzysteczko,

Instytut współpracował z uczelniami wyższymi, posiadał własną Radę Naukową i strukturę organizacyjną oraz agendę, którą stanowiła redakcja Śląskich Studiów Historyczno-Teologicznych[230]. Pierwszym dyrektorem Instytutu został ks. dr hab. Józef Krętosz[231].

Równolegle z utworzeniem Instytutu Teologiczno-Pastoralnego arcybiskup katowicki powołał specjalną komisję, której zadaniem było opracowanie materiałów koniecznych do podjęcia przygotowań do utworzenia Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego[232]. Starania arcybiskupa Zimonia o utworzenie wydziału zostały uwieńczone dekretem Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego z dnia 9 sierpnia 2000[233], w którym został erygowany Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, a arcybiskup katowicki został ustanowiony jego wielkim kanclerzem[234]. Senat Uniwersytetu Śląskiego jednogłośną uchwałą z 7 listopada 2000 roku powołał Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego[235]. 2 października 2001 roku arcybiskup Zimoń zainaugurował pierwszy rok akademicki na nowo utworzonym Wydziale Teologicznym, gdzie odtąd „wykształcenie mogą zdobywać zarówno przyszli księża, przyszli katecheci świeccy, ale także wszyscy, którzy miłują teologię jako naukę”[236]. Nowy gmach wydziału został poświęcony 12 października 2004

ks. dr hab. Jerzy Szymik, ks. dr hab. Janusz Wycisło, ks. dr Oswald Bulka, ks. dr Jerzy Cuda, ks. dr Jerzy Cuda, ks. dr Józef Kozyra, ks. dr Edward Poloczek, ks. dr Eugeniusz Szczotok, ks. dr Jacek Wojciech, ks. Dobromir Sieradzki. Tamże.

[230] D. Zimoń, Statut Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Katowicach, 1 września 1998, VSz-5059/98, WA 1998,124.

[231] D. Zimoń, Dekret dyrektora Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Katowicach: ks. dr. hab. Józef Krętosz, 2 września 1998, PK 173-40/98, WA 1998,126. Dyrektor powoływany był na czteroletnią kadencję, mogła nim zostać osoba posiadająca tytuł naukowy co najmniej doktora habilitowanego (Statut, 10).

[232] D. Zimoń, Dekret powołujący Komisję do spraw Przygotowania Powołania Wydziału Teologicznego na Uniwersytecie Śląskim, 2 września 1998, VSz-5061/98, WA 1998,127. w skład Rady weszli: bp dr Stefan Cichy, przewodniczący – ks. prof. dr hab. Wincenty Myszor, dyrektor Instytutu Teologiczno-Pastoralnego – ks. dr hab. Józef Krętosz, kanclerz Kurii – ks. Józef Pawliczek, ekonom diecezjalny – ks. Mirosław Piesiur, dyrektor Wydziału Duszpasterskiego – ks. dr Eugeniusz Szczotok, rektor seminarium – ks. dr Jacek Wojciech.

[233] Kongregacja Wychowania Katolickiego, *Decretum*, 9 Augusti 2000, N 597/99 (VSz-5108/00), AAKat 47/2517.

[234] Tamże. Zgodnie z ustawą o szkolnictwie wyższym nadzór nad wydziałami teologicznymi działającymi na uczelniach państwowych w zakresie nauczania teologii katolickiej sprawują odpowiednie władze kościelne. W stosunku do Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego funkcję taką pełni każdorazowy arcybiskup katowicki, który jest wielkim kanclerzem wydziału. Wielki kanclerz reprezentuje Stolicę Apostolską wobec wydziału i wydział wobec Stolicy Apostolskiej, a w szczególności dba o zgodność programu nauczania teologii katolickiej na wydziale z wymaganiami Stolicy Apostolskiej oraz udziela osobom nauczającym misji kanonicznej. Zob.: L. Szewczyk (oprac.), *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000-2005*, KSJ, Katowice 2005, s. 23. Zob więcej o tym w: Sadzikowska L., *Powstanie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Dokumenty i relacje*, KSJ, Katowice 2023.

[235] D. Zimoń, Przemówienie wygłoszone na posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Śląskiego, 25 września 2001, WA 2001,80.

[236] D. Zimoń, Przemówienie Metropolity Katowickiego z okazji inauguracji roku akademickiego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego, 2 października 2001, WA 2001,90, s. 461.

przez prefekta Kongregacji ds. Wychowania Katolickiego, Seminariów i Instytutów Naukowych – kard. Zenona Grocholewskiego[237].

W trosce o kapłanów starszych i schorowanych zbudowany został Dom Księży Emerytów św. Józefa[238]. Zgodnie z dekretem dom służy kapłanom, którzy wskutek osiągniętego wieku lub stanu zdrowia nie pełnią w archidiecezji urzędów (KPK 281, §2). Przygotowanie i prowadzenie budowy biskup katowicki powierzył ks. Florianowi Ludziarczykowi[239]. W finansowaniu budowy domu znaczący udział mieli proboszczowie, którym podziękowano za złożone ofiary, zaznaczając w piśmie, że „budowę Domu Księży Emerytów planuje się jak najrychlej zakończyć, aby objąć opieką nie tylko kapłanów emerytów, ale i kapłanów nieuleczalnie chorych, którzy są szczególnym wezwaniem do świadczenia konfraterskiej miłości"[240]. Otwarcia i poświęcenia Domu Księży Emerytów dokonał abp Damian Zimoń 21 czerwca 1997 roku. Jednocześnie została erygowana i poświęcona domowa kaplica pw. św. Józefa, a w ołtarzu złożono relikwie św. Piusa męczennika[241]. Zasady funkcjonowania Domu określał Statut[242] i wewnętrzny regulamin[243], zatwierdzone przez arcybiskupa katowickiego. Dyrektorami domu z nominacji abp. Zimonia byli: budowniczy ks. Florian Ludziarczyk (1996-2003)[244] i ks. Zenon Ryzner (2003-2014)[245].

[237] D. Zimoń, Słowo wygłoszone na poświęceniu nowego gmachu Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego, 12 października 2004, WA 2004,103, s. 431-433.

[238] D. Zimoń, Dekret erygujący Dom Księży Emerytów Archidiecezji Katowickiej w Katowicach pw. św. Józefa, 24 listopada 1996, VA II-11554/96, AAKat, VA II. Dom Księży Emerytów, vol.II (1996-2005).

[239] D. Zimoń, Dekret budowniczego domu księży emerytów w Katowicach: ks. Florian Ludziarczyk, 28 września 1990, VA II-11249/90 (PL 58-21/90).

[240] W. Skworc, Podziękowanie dla proboszczów składających ofiary na dom księży emerytów, 28 czerwca 1994,VA II-11399/94, AAKat 47/2327. Dom Świętego Józefa wybudowany został w latach 1991–1997 z inicjatywy abp. Damiana Zimonia i osobistym zaangażowaniu ówczesnego wikariusza generalnego – ks. Wiktora Skworca. Budowę wspierała swymi ofiarami cała archidiecezja oraz darczyńcy z zagranicy: Zgromadzenie Sióstr św. Wincentego à Paulo z Paderborn i diecezja moguncka, w: Dom Księży Emerytów, www.silesia.edu.pl [dostęp: 30.12.2023].

[241] D. Zimoń, Dekret erygowania kaplicy pw. św. Józefa w Domu Księży Emerytów, 21 czerwca 1997, VA II-11590/97, AAKat, VA II. Dom Księży Emerytów, vol. II (1996-2005).

[242] D. Zimoń, Statut Domu Księży Emerytów Archidiecezji Katowickiej w Katowicach, 24 listopada 1996, VA II-11555/96, AAKat, VA II. Dom Księży Emerytów, vol. II (1996-2005).

[243] D. Zimoń, Regulamin wewnętrzny Domu Księży Emerytów Archidiecezji Katowickiej w Katowicach, 24 listopada 1996, VA II-11556/96, tamże. Znowelizowany został w 1998 roku, por.: D. Zimoń, Regulamin wewnętrzny Domu Księży Emerytów Archidiecezji Katowickiej w Katowicach, 2 stycznia 1998. VA II-11608/98, tamże.

[244] D. Zimoń, Dekret p.o. dyrektora domu księży emerytów: ks. Florian Ludziarczyk, 3 grudnia 1996, VA II-11558//96 (PL 58-24/97). D. Zimoń, Dekret dyrektora domu księży emerytów: ks. Florian Ludziarczyk, 31 lipca 1997, PL 58-26/97.

[245] D. Zimoń, Dekret dyrektora domu księży emerytów: ks. Zenon Ryzner, 17 czerwca 2003, PR 58-32/03. D. Zimoń, Dekret opiekuna księży emerytów: ks. Zenon Ryzner, 23 maja 2011, PR 58-38/11.

4.3. Duszpasterstwa specjalistyczne

Za sprawy duszpasterstwa w diecezji odpowiedzialny był Wydział Duszpasterstwa Kurii Diecezjalnej z jej kierownikiem ks. Eugeniuszem Szczotokiem[246] i zastępcą ks. Janem Morcinkiem[247]. Wydział posiadał piętnaście referatów kierowanych przez kapłanów: Referat Duszpasterstwa Kapłanów[248], Referat Liturgiczny, Referat Duszpasterstwa Małżeństw i Rodzin[249], Referat Duszpasterstwa Specjalnego[250], Referat Duszpasterstwa Akademickiego[251], Referat Duszpasterstwa Środowisk Twórczych[252], Referat Duszpasterstwa Młodzieży Żeńskiej[253], Referat Duszpasterstwa Młodzieży Męskiej[254], Referat Duszpasterstwa Kobiet[255], Referat Duszpasterstwa Mężczyzn[256], Referat Duszpasterstwa Ludzi Pracy[257], Referat Duszpasterstwa Służby Liturgicznej[258], Referat Duszpasterstwa Chorych[259], Referat Duszpasterstwa Trzeźwościowego[260], Referat Środków Społecznego Przekazu[261]. W ramach Wydziału Duszpasterstwa działały także poszczególne duszpasterstwa i moderatorzy grup: harcerzy, hoteli robotniczych, nauczycieli, Odnowy w Duchu Świętym, Ruchu Światło-Życie, Dzieci Maryi, Ośrodek Powołań, Papieskie Dzieła Misyjne, rekolekcjoniści i misjonarze

[246] H. Bednorz, Dekret referenta Wydziału Duszpasterskiego: ks. Eugeniusz Szczotok, 1 września 1983, VA I-5423/83 (PS 130-57/83).
[247] D. Zimoń, Dekret zastępcy kierownika Wydziału Duszpasterskiego: ks. Jan Morcinek, 25 marca 1986, VD II-1015/86 (PM 139-28/96).
[248] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza kapłanów, ks. Wojciech Zygmunt, 4 października 1983, VH II-3571/83 (PZ 24-42/83).
[249] D. Zimoń, Dekret referenta Duszpasterskiego d/s Małżeństw i Rodzin: ks. Henryk Krzysteczko, 28 kwietnia 1986, VD II-1025/86, AAKat 47/529 (AAKat 47/27).
[250] H. Bednorz, Dekret referenta duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej dla spraw duszpasterstwa niewidomych, głuchoniemych i umysłowo upośledzonych: ks. Konrad Lubos, 29 stycznia 1958, PZ 14-56/58.
[251] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza akademickiego: ks. Stanisław Puchała, 11 maja 1983, VD II-680/83 (PP 114-21/83). Równocześnie diecezjalny duszpasterz akademicki był rektorem kościoła /akademickiego pw. św. Maksymiliana Kolbe (krypta katedry), zob.: H. Bednorz, dekret rektora kościoła akademickiego: ks. Stanisław Puchała, 4 października 1983, LK 24-688/83 (PP 114-23/83).
[252] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego referenta ds. środków masowego przekazu: ks. Henryk Zganiacz, 25 sierpnia 1970, PZ 16-45/70.
[253] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza młodzieży żeńskiej: ks. Jan Morcinek, 8 sierpnia 1980, por.: „Katalog Diecezji Katowickiej 1986", Katowice 1986, s.46.
[254] H.Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza młodzieży męskiej: ks. Antoni Klemens, 17 listopada 1983, VD II-807/83.
[255] H. Bednorz, Pismo o zamiarze mianowania diecezjalnym duszpasterzem niewiast i matek: ks. Bernard Czernecki, VD II-43/68 (PB 29-40/68).
[256] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza mężczyzn: ks. Alojzy Klon, 18 maja 1974, PK 107-51/74.
[257] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza ludzi pracy: ks. Bernard Czernecki, 5 listopada 1992, VD II-1478/92 (PC 29-74/92).
[258] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza lektorów: ks. Tadeusz Nowok, 13 marca 1980, VH V-3754/80 (PN 39-9/80). H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza ministrantów: ks. Tadeusz Nowok, 7 kwietnia 1983, VJ-1924/83 (PN 39-18/83).
[259] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza chorych i Służby Zdrowia: ks. Walerian Ogierman, 2 marca 1982, VD II-589/82 (PO 37-13/82).
[260] H. Bednorz, Dekret referenta ds. duszpasterstwa trzeźwościowego: ks. Piotr Płonka, 5 października 1983, VZ-2434/83 (PP 120-13/83).
[261] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego referenta ds. środków społecznego przekazu – ks. Henryk Zganiacz, 25 sierpnia 1970, PZ 16-45/70.

diecezjalni[262]. Wydział Duszpasterstwa był więc mocno rozbudowany i z czasem przechodził reorganizacje i dostosowania do zmieniających się realiów. Z czasem dla grup zawodowych i społecznych oraz stowarzyszeń i wspólnot wiernych mianowano duszpasterzy diecezjalnych i dekanalnych albo asystentów duchowych (Aneks 9).

Szczególną troską pasterską (arcy)biskup Zimoń otaczał małżeństwa i rodziny, ludzi pracy, nauczycieli oraz chorych i więźniów.

4.3.1. Formy duszpasterstwa małżeństw i rodzin

Za sprawy duszpasterstwa małżeństw i rodzin w diecezji odpowiedzialny był referent w Wydziale Duszpasterstwa i zarazem diecezjalny duszpasterz małżeństw i rodzin, ks. Henryk Krzysteczko (1986-1999), który przejął tę funkcję po ks. Marianie Malcherze. Zadania referenta duszpasterskiego ds. małżeństw i rodzin zostały określone w nominacji: kontynuowanie i rozwój duszpasterstwa małżeństw i rodzin w duchu uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej (SDK X) ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia świeckich pomocników dla potrzeb parafii[263]. Działalność referenta wspomagała diecezjalna instruktorka poradnictwa rodzinnego[264].

Ze względu na wielkie znaczenie rodziny a także wielość i złożoność związanych z nią problemów duszpasterskich arcybiskup katowicki utworzył w 1995 roku Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej[265], a jego dyrektorem został dotychczasowy referent Duszpasterstwa Małżeństw i Rodzin, ks. Henryk Krzysteczko (1986-1999)[266]. Po nim dyrektorem był ks. Marian Wandrasz (1999-2018)[267]. Dekret zwalniający ks. Krzysteczkę po 13 latach z funkcji dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin odsłonił szeroki zakres podjętych działań, szerszy niż pierwotnie zakładano. Było to prowadzenie Archidiecezjalnej Poradni Życia Rodzinnego, Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego Archidiecezji Katowickiej,

[262] „Katalog Diecezji Katowickiej 1986", Katowice 1986, s. 44-46.

[263] D. Zimoń, Dekret referenta duszpasterskiego ds. małżeństw i rodzin: ks. Henryk Krzysteczko, 28 kwietnia 1986, VD II-1025/86 (Pk 162-39/86), AAKat 47/529.

[264] D. Zimoń, Dekret Diecezjalnej Instruktorki Poradnictwa Rodzinnego: Stefania Bąk, 30 marca 1987, VD II-1099/87, AAKat 47/27; D. Zimoń, Dekret Diecezjalnej Instruktorki Poradnictwa Rodzinnego: Klaudia Kosmala, 17 września 1987, VD II-1145/87. do zadań instruktorki należało: kierowanie diecezjalnym ośrodkiem duszpasterstwa rodzin, opracowanie rocznych planów pracy i sprawozdań, szkolenie instruktorów poradnictwa, podnoszenie kwalifikacji instruktorów poradnictwa, zapewnienie odpowiedniej ilości poradni i instruktorów, organizowanie spotkań roboczych, rekolekcji i dni skupienia pracowników duszpasterstwa rodzin, udział w krajowych spotkaniach instruktorów.

[265] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Wydziału Duszpasterstwa Rodzin, 23 lutego 1995, VD II-1693/95, AAKat 47/530.

[266] D. Zimoń, Dekret dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin: ks. Henryk Krzysteczko, 7 marca 1995, VD II-1696/95 (PK 162-59/95).

[267] D. Zimoń, Dekret dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin: ks. Marian Wandrasz, 1 czerwca 1999, PW 123-34/99 (VD II-1976/99).

Podyplomowego Studium Nauk o Rodzinie, Redakcji do Spraw Rodzin w Radiu Archidiecezji Katowickiej, formacja powierników rodzin i wydawanie miesięcznika „Powiernik Rodzin”[268]. Miesięcznik Powiernik Rodzin ukazywał się od w latach 1989-1999[269]. Redakcja do Spraw Rodzin „Radia Maryja – Katowice” została powołana dekretem arcybiskupa katowickiego 30 grudnia 1994 roku[270]. Jej kierownikiem został ks. Henryk Krzysteczko[271].

W swoim nauczaniu o rodzinie arcybiskup Zimoń wydał cztery listy pasterskie oraz odezwy pod tytułami: Ewangelizacja rodziny i przez rodzinę[272], Otrzymacie moc Ducha Świętego[273], Rodzina miejscem uświęcenia i wychowania[274], Głosić z nową mocą prawdę o małżeństwie i rodzinie[275], Rodzina chrześcijańska nadzieją Trzeciego Tysiąclecia[276], Bądźmy uczniami Chrystusa w rodzinie[277], Bądźmy świadkami miłości w rodzinie[278]. „Oby rodziny nadal były sercem cywilizacji miłości i życia. Każde życie jest darem Boga. Bóg obdarza nas stale zdrowymi rodzinami. Jest to łaska, której nie wolno nam zmarnować” – mówił na antenie Radia Maryja[279].

W oparciu o uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej (SDK X,4.4) i postanowienia Konferencji Episkopatu Polski biskup Zimoń zarządził tworzenie struktur pomocy rodzinie na różnych szczeblach. Na szczeblu diecezjalnym jako odpowiedzialnych za pomoc rodzinom wskazał biskupa we współpracy z diecezjalnym duszpasterzem rodzin i diecezjalną instruktorką poradnictwa rodzinnego[280]. Na szczeblu dekanalnym był to dekanalny duszpasterz rodzin we współpracy z dekanalną instruktorką poradnictwa rodzinnego (później: powiernicy rodzin,

[268] D. Zimoń, Zwolnienie z urzędu dyrektora Wydziału Duszpasterstwa Rodzin: ks. Henryk Krzysteczko, 27 maja 1999, PK 162-73/99 (VD II-1975/99).
[269] J. Lortz, *Miesięcznik „Powiernik Rodzin” (Katowice) 1989-1999*, SSHT 43/1 (2010), s. 162.
[270] D. Zimoń, Dekret powołujący Redakcję do Spraw Rodzin „Radia Maryja – Katowice”, 30 grudnia 1994, VD II-1672/94, AAKat 47/530.
[271] D. Zimoń, Dekret kierownika Redakcji do Spraw Rodzin „Radia Maryja – Katowice”: ks. Henryk Krzysteczko, 3 stycznia 1995, VD II-1673/95, AAKat 47/530.
[272] D. Zimoń, Ewangelizacja rodziny i przez rodzinę, 20 lutego 1990, VA I-5800/90, WD 1990,21.
[273] D. Zimoń, Otrzymacie Moc Ducha Świętego. Zaproszenie do Piekar, 4 maja 1994, VA I-6038/94, AAKat 47/2322.
[274] D. Zimoń, Rodzina miejscem uświęcenia i wychowania, 18 grudnia 2001, VA I-6507/01, WA 2001,110.
[275] D. Zimoń, Głosić z nową mocą prawdę o małżeństwie i rodzinie, VA I-6675/05, WA 2005,23.
[276] D. Zimoń, Rodzina chrześcijańska nadzieją Trzeciego Tysiąclecia, VA I-2202/05, WA 2005,70.
[277] D. Zimoń, Bądźmy uczniami Chrystusa w rodzinie, 25 maja 2005, VA I-6881/08, WA 2008,71, por.: WA 2008,72.
[278] D. Zimoń, Bądźmy świadkami miłości w rodzinie, 30 maja 2010, VA I-6977/10, WA 2010,68.
[279] D. Zimoń, Wypowiedź w Radiu Maryja Katowice na Wielkanoc 1994, WA 1994,29.
[280] D. Zimoń, Dekret diecezjalnej instruktorki poradnictwa rodzinnego: Stefania Bąk, 30 marca 1987, VD II-1099/87; D. Zimoń, Dekret diecezjalnej instruktorki poradnictwa rodzinnego: Klaudia Kosmala, 17 września 1987, VD II-1145/87. do zadań diecezjalnej instruktorki należała pomoc duszpasterzowi diecezjalnemu w kierowaniu diecezjalnym ośrodkiem duszpasterstwa rodzin, opracowaniu rocznych planów pracy i sprawozdań, szkoleniu przyszłych instruktorów poradnictwa, podnoszenie kwalifikacji instruktorów poradnictwa, prelegentów i pracowników duszpasterstwa rodzin w diecezji, zapewnieniu odpowiedniej ilości poradni i instruktorów w diecezji, organizowaniu spotkań, rekolekcji i dni skupienia dla pracowników duszpasterstwa rodzin, branie udziału w krajowych spotkaniach diecezjalnych instruktorów poradnictwa i ew. pracach zespołu doradczego. Tamże.

doradcy życia rodzinnego). Na szczeblu parafialnym był to proboszcz, z którym w większości parafii współpracowały parafialne instruktorki poradnictwa rodzinnego[281].

Diecezjalne Studium Rodziny zostało ustanowione dekretem biskupa katowickiego dnia 24 grudnia 1986 roku[282]. Jego zadaniem było przygotowanie świeckich katolików do pracy apostolskiej w parafialnym duszpasterstwie rodzin i parafialnych poradniach życia rodzinnego. Kierował nim diecezjalny duszpasterz rodzin powoływany przez biskupa katowickiego[283]. Po utworzeniu Wydziału Teologicznego w strukturach Uniwersytetu Śląskiego zainicjowano Podyplomowe Studia Rodziny i Mediacji Sądowej a następnie Podyplomowe Studium Nauk o Rodzinie[284].

W Diecezji katowickiej z inicjatywy bp. Herberta Bednorza od 4 listopada 1957 roku funkcjonowała poradnia Katolicka Pomoc Psychiczno-Pedagogiczna, która w 1958 roku zmieniła nazwę na Diecezjalną Poradnię Życia Rodzinnego przy Kurii Diecezjalnej w Katowicach[285]. Jej funkcje stopniowo przejmowały poradnie dekanalne. Dekanalne Ośrodki Duszpasterstwa Rodziny wraz z diecezjalną poradnią miały pomagać parafiom w prowadzeniu duszpasterstwa rodzin (SDK X,3.3.6). Biskup Zimoń postanowił wprowadzić najpierw w kilku dekanatach, a potem także w całej diecezji funkcję dekanalnego instruktora lub instruktorki poradnictwa rodzinnego. Wśród ich zadań wskazał: prowadzenie w parafiach dekanatu katechez o przygotowaniu do życia w rodzinie, przygotowanie parafialnych instruktorek, zorganizowanie i prowadzenie poradni dekanalnej udzielającej porad w zakresie psychologii, pedagogiki, etyki małżeńskiej i teologii rodziny[286]. Zgodnie z zaleceniem powoływanie dekanalnych instruktorów powierzono diecezjalnemu duszpasterzowi rodzin, troskę o wynagrodzenie za pracę i ubezpieczenie parafiom dekanatu, zaś kwestie lokum parafiom najbardziej centralnym. Konieczne pomoce i szkolenia opłacane były w ramach dekanatu[287].

[281] D. Zimoń, Zalecenia w sprawie tworzenia dekanalnych ośrodków rodziny, VD II-1106/87, 14 kwietnia 1987, WD 1991,37.
[282] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Diecezjalnego Studium Rodziny, 24 grudnia 1986, VD II-1078/86, AAKat 47/529.
[283] D. Zimoń, Dekret referenta duszpasterskiego ds. małżeństw i rodzin: ks. Henryk Krzysteczko, 28 kwietnia 1986, VD II-1025/86 (PK 162-39/86).
[284] L. Szewczyk (red.), Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000-2005, KSJ, Katowice 2005.
[285] Poradnia Życia Rodzinnego, www.silesia.edu.pl [dostęp: 23.12.2023]. D. Zimoń, Podziękowanie za 25 lat służby w Diecezjalnej Poradni Życia Rodzinnego w Katowicach: Emilia Krawczyk,4 stycznia 1993, VD II-1498/93, AAKat 47/530. D. Zimoń, Dekret kierownika Archidiecezjalnej Poradni Życia Rodzinnego w Katowicach: ks. Marian Wandrasz, 1 czerwca 1995, PW 123-18/95.
[286] Tamże.
[287] Tamże.

Biskup katowicki mianował dekanalnych duszpasterzy rodzin w dekanatach: knurowskim[288], Rybnik-Północ[289], świętochłowickim[290], Katowice-Południe[291] oraz Rejonowe Ośrodki Duszpasterstwa Rodzin i ich duszpasterzy: rybnicki[292] i tarnogórski[293]. Z czasem dekanalni duszpasterze rodzin i świeccy dekanalni powiernicy rodzin (dekanalni doradcy życia rodzinnego) zostali ustanowieni w każdym dekanacie[294].

Archidiecezjalna Poradnia Adopcyjna została powołana dekretem arcybiskupa katowickiego w 1993 roku[295] i posiadała własny statut zatwierdzony przez ordynariusza[296] oraz komisję kwalifikacyjną[297]. Zadaniem poradni określonym w dekrecie było ratowanie poczętego dziecka przed odrzuceniem go przez naturalną matkę oraz przed umieszczeniem w placówkach opiekuńczych, a także służenie pomocą w zakresie spraw związanych z przygotowaniem dzieci do umieszczenia w rodzinach zastępczych[298]. Od 1994 roku Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy miał świeckiego dyrektora[299].

[288] D. Zimoń, Dekret dekanalnego duszpasterza rodzin: ks. Jerzy Klon, 29 września 1987, VH I-6784/87 (PK 139-36/87).

[289] D. Zimoń, Dekret dekanalnego duszpasterza rodzin: ks. Jerzy Matysik, 22 marca 1988, VD II-1184/88 (PM 111-42/88).

[290] D. Zimoń, Dekret dekanalnego duszpasterza rodzin: ks. Zygfryd Wieleba, 17 maja 1988, VD II-1198/88 (VH I-6884/88).

[291] D. Zimoń, Dekret dekanalnego duszpasterza rodzin: ks. Zygmunt Klose, 17 października 1989, VD II-1284/89 (PK 175-23/89).

[292] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin dla Rejonu Rybnickiego, 22 marca 1988, VD II-1182/88. D. Zimoń, Dekret rejonowego duszpasterza rodzin rejonu rybnickiego: ks. Henryk Jośko, 22 marca 1988, VD II-1183/88 (PJ 54-26/88), AAKat 47/27.

[293] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Ośrodka Duszpasterstwa Rodzin dla Rejonu Tarnogórskiego, 6 maja 1988, VD II-1195/88. D. Zimoń, Dekret rejonowego duszpasterza rodzin rejonu tarnogórskiego: ks. Zygmunt Trocha, 7 czerwca 1988, VH I-6876/88 (PT 23-42/88).

[294] „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993", Katowice 993, s. 59-60; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 1995", Katowice 1995, s. 66-67; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2001", Katowice 2001, s. 78-79; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2005", Katowice 2005, s. 82-83; „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2007", Katowice 2007, s. 72-73; „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 2011", Katowice 2011, s. 59. Zob.: Pismo do dekanalnych duszpasterzy rodzin, 20 maja 1996, VD II-1785/96, AAKat 47/530.

[295] D. Zimoń, Dekret powołujący Archidiecezjalną Poradnię Adopcyjną, 25 marca 1993, VD II-1515/93, WA 1993,21.

[296] D. Zimoń, Statut Archidiecezjalnej Poradni Adopcyjnej w Katowicach, 13 września 1993, VD II-1557/93, AAKat 47/530.

[297] D. Zimoń, Zatwierdzenie składu Komisji Kwalifikacyjnej Archidiecezjalnej Poradni Adopcyjnej, 7 października 1993, VD II-1586/93. w skład Komisji weszły: Leokadia Szymczyk – przewodnicząca, Gabriela Krawczyk – sekretarz, Jolanta Bugajska-Wierzbicka – prawnik, Klaudia Kosmala – pediatra, Emilia Krawczyk – psycholog, pedagog, Gertruda Malcher – psycholog, pedagog, Róża Mróz – pracownik socjalny.

[298] Tamże.

[299] D. Zimoń, Dekret p.o. dyrektora Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego Archidiecezji Katowickiej: Leokadia Szymczyk, 30 listopada 1994, VD II-1664/94. D. Zimoń, Dekret dyrektora Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego Archidiecezji Katowickiej: Halina Piernikarczyk, 5 stycznia 1996, VD II-1771/96. D. Zimoń, Dekret Dyrektora Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego Archidiecezji Katowickiej: Janina Miazgowicz, 30 września 1997, VD II-1881/97, AAKat 47/530.

Wyrazem troski pasterza Kościoła katowickiego o wychowanie dzieci i młodzieży było „Zarządzenie w sprawie wychowania dzieci i młodzieży do życia w rodzinie”[300]. Dokument był reakcją na zarządzenie ministra edukacji w sprawie wychowania seksualnego w szkołach. Arcybiskup Zimoń zarządził zorganizowanie we wszystkich parafiach spotkań z rodzicami uczniów wszystkich typów szkół i przekazanie im treści zarządzenia ministra, podkreślenie roli rodziców w wychowaniu, ich uwrażliwienie na niebezpieczeństwa demoralizacji, za którymi często stoi spory kapitał oraz tworzenie zespołów konsultacyjnych współpracujących z dyrekcjami kół i komitetami rodzicielskimi. Na osobnym zebraniu z katechetami polecił omówić ich zadania w zakresie edukacji prorodzinnej: tworzenie pozytywnej atmosfery wokół zarządzenia MEN poprzez osobiste kontakty z nauczycielami, czynny udział w pracach zespołów programowych w zakresie nauczania i wychowania do życia w rodzinie, pomoc w doborze prelegentów, i angażowanie powierników rodzin, podejmowanie rozmowy z wychowankami na tematy trudności okresu dorastania, subkultur, młodzieżowych i obiegowych poglądów.

W Roku Rodziny 1993/1994 w archidiecezji katowickiej realizowany był ogólnopolski program duszpasterski poświęcony rodzinie: Ewangelizacja wspólnoty małżeńskiej i rodzinnej. W ramach obchodów Roku Rodziny starano się na nowo przemyśleć duszpasterstwo małżeństw i rodzin w archidiecezji, dekanatach i parafiach, co odbywało się podczas konferencji dekanalnych poświęconych przygotowaniu do małżeństwa i towarzyszeniu małżeństwom i rodzinom w parafii. Przypomniano o stałych formach duszpasterstwa rodzin: dzień skupienia dla narzeczonych, rekolekcje parafialne, odnowienie przyrzeczeń małżeńskich, promocja Karty Praw Rodziny, prezentacja ruchów obrony życia, działalność Stowarzyszenia Rodzin Katolickich[301]. Podsumowaniem Roku Rodziny było spotkanie arcybiskupa katowickiego z dekanalnymi powiernikami rodzin[302].

Wydarzeniami promującymi rodzinę w archidiecezji katowickiej były: Kongres Rodzin Familyfest’94 pod hasłem „Jaka rodzina takie społeczeństwo”[303], Kongres Rodziny 1997

[300] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie wychowania dzieci i młodzieży do życia w rodzinie, 8 grudnia 1993, VA I-6023/93, AAKat 47/2322.
[301] Okólnik duszpasterski 25 marca 1994, VD II-1627/94.
[302] D. Zimoń, List do dekanalnych powierników rodzin, 18 lutego 1995, VD II-11691/95. Por..: D. Zimoń, List do dziekanów, 18 lutego 1995, VD II-11691/95, AAKat 47/530.
[303] Zob.: Program Kongresu Rodzin Familyfest’94, 18 września 1994, AAKat 47/530.

pod patronatem arcybiskupa katowickiego – Rodzina darem dla Kościoła i Narodu[304], Metropolitalne Święto Rodziny[305] i Marsze dla Życia i Rodziny oraz Dzień Świętości Życia[306].

Metropolitalne Święto Rodziny rozpoczynała Msza św. jubileuszy małżeńskich w katowickiej katedrze, a swym zasięgiem obejmowało pielgrzymkę mężczyzn do Piekar, Dzień Matki i Dzień Dziecka. W ramach obchodów przewidziane były koncerty, festyny, konkursy, wystawy oraz wykłady o tematyce rodzinnej[307].

Szczególną inicjatywą było doroczne świętowanie Dnia Dziecka w ogrodach kurii metropolitalnej z udziałem arcybiskupa katowickiego. Dzień ten organizowany był początkowo dla dzieci Katowic, a później dla całej archidiecezji, zaś w Roku Jubileuszowym 2000 był to dzień Jubileuszu Dzieci[308].

4.3.2. Duszpasterstwo ludzi pracy i nauki

Duszpasterstwo ludzi pracy to w (archi)diecezji katowickiej głównie duszpasterstwo pracowników przemysłu wydobywczego i ciężkiego. Szczególna bliskość pasterza Kościoła katowickiego z górnikami zaznaczyła się zwłaszcza podczas świętowania Barbórki, strajków oraz wypadków w kopalniach.

Z okazji patronalnego święta świętej Barbary (arcy)biskup katowicki sprawował Msze święte i wygłaszał homilie[309]. Do górników i ich rodzin kierował także okolicznościowe

[304] D. Zimoń, Zaproszenie na Kongres Rodziny, 21 marca 1997, VD II-1855/97, WA 1997,43. D. Zimoń, Słowo do uczestników Kongresu Rodzin Archidiecezji Katowickiej, 11 kwietnia 1997, WA 1997,42.

[305] D. Zimoń, Zaproszenie do Piekar Śląskich i na Metropolitalne Święto Rodziny, 8 maja 2009, VA I-6933/09, WA 2009,58. D. Zimoń, Zaproszenie na III Metropolitalne Święto Rodziny do katedry Chrystusa Króla, 10 maja 2010, VA I-6976/10, WA 2010,66. Zob.: Program poszczególnych edycji Metropolitalnego Święta Rodziny: www.swieto-rodziny.pl [dostęp: 04.08.2023].

[306] D. Zimoń, Komunikat o tragedii poczętych dzieci, 7 marca 1989, VA I-5753/89, AAKat 47/2322.

[307] Zob.: Program poszczególnych edycji Metropolitalnego Święta Rodziny: www.swieto-rodziny.pl [dostęp: 04.08.2023].

[308] Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: (01.06) WA 1993,108; (01.06.) WA 1994,105; (01.06.) WA 1995,112; (01.06.) WA 1996,149; (01.06) WA 1999,130; (01.06 – Jubileusz Dzieci) WA 2000,137; (01.06.2002); WA 2003,8; (01.06.) WA 2003,161; (01.06.2004) WA 2005,7; (01.06.2005) WA 2006,8; (01.06.) WA 2006,138.

[309] D. Zimoń, Homilia…, Tychy, 6 grudnia 1987, WD 1987,86; D. Zimoń, Homilia…, Katowice-Bogucice, 4 grudnia 1988, WD 1988,84; D. Zimoń, Homilia…, Katowice-Janów, 3 grudnia 1989, WD 1989,87; D. Zimoń, Wyzwolenie od zła nazywa się odkupieniem. Homilia…, Katowice-Giszowiec, 4 grudnia 1994, WA 1994,102; D. Zimoń, Podwójny wymiar adwentowego czuwania. Homilia…, Ruda Śl.-Kochłowice, 3 grudnia 1995, WA 1995,108; D. Zimoń, Homilia…, Rybnik-Boguszowice, 1 grudnia 1996, WA 1996,144; D. Zimoń, Homilia…, Jastrzębie-Zdrój, 7 grudnia 1997, WA 1997,132; D. Zimoń, Homilia…, Wodzisław Śl., 6 grudnia 1998, WA 1998,154; D. Zimoń, Homilia…, Katowice, 5 grudnia 1999, WA 1999,126; D. Zimoń, Homilia…, Katowice-Kostuchna, 10 grudnia 2000, WA 2000,134; D. Zimoń, Homilia…, Żory, 2 grudnia 2001, WA 2001,107; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. ku czci św. Barbary, patronki górników, Jastrzębie-Zdrój, 1 grudnia 2002, WA 2002,113; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. ku czci św. Barbary, Knurów, 30 listopada 2003, WA 2003,142; D. Zimoń, Homilia…, Mikołów, 28 listopada 2004, WA 2004,119; D. Zimoń, Homilia…, katedra, 3 grudnia 2006, WA 2006,135; D. Zimoń, Homilia… z okazji dnia św. Barbary, patronki górników, Ruda Śl.-Bykowina, 30 listopada 2008, WA 2008,119; D. Zimoń, Homilia… z okazji dnia

życzenia[310] a do wszystkich diecezjan specjalne odezwy[311]. W 1991 roku biskup Zimoń poświęcił kościół w pobliżu KWK Wujek w Katowicach, który stał się miejscem modlitwy i upamiętnienia tragicznej pacyfikacji z 1981 roku, a przy kopalni odsłonięto pomnik – krzyż[312]. Na wieść o wypadkach w kopalniach często udawał się na miejsca wypadków, a poszkodowanych odwiedzał w szpitalach[313]. Do diecezjan zaś kierował odezwy i komunikaty z prośbą o modlitwę (Aneks 4).

Dziełem szczególnym był funkcjonujący przy kurii diecezjalnej w Katowicach w latach 1982-1989 Biskupi Komitet Pomocy Uwięzionym i Internowanym. Zadaniem Komitetu założonego przez biskupa Herberta Bednorza było inspirowanie i koordynowanie kościelnej działalności charytatywnej diecezji katowickiej na rzecz uwięzionych i internowanych oraz ich rodzin[314]. Działalność Komitetu miała róże formy: od pomocy internowanym i ich rodzinom, poprzez pomoc medyczną i prawną do organizowania w Krasiczynie kolonii dla dzieci osób represjonowanych. Pomocy udzielano w imieniu biskupa katowickiego[315]. Komitet działał

św. Barbary, patronki górników, Ruda Śl.-Halemba, 29 listopada 2009, WA 2009,138; D. Zimoń, Homilia… z okazji Uroczystości św. Barbary, patronki górników, Świerklany, 29 listopada 2010, WA 2010,138.

310 D. Zimoń, Życzenia na dzień świętej Barbary, 17 listopada 1997, WA 1997,131.

311 D. Zimoń, Odezwa na dzień św. Barbary, 4 grudnia 1986, VA I-5614/86; D. Zimoń, Odezwa z okazji wspomnienia św. Barbary, patronki górników, 8 listopada 1989, VA I-5789/89, WD 1989,86; D. Zimoń, Odezwa na dzień św. Barbary, 27 listopada 1991, VA I-5897/91, WD 1991,109; D. Zimoń, Odezwa na dzień św. Barbary, 20 listopada 2002, VA I-5976/92, WA 1992,133; D. Zimoń, Odezwa na dzień św. Barbary, 22 listopada 1993, VA I-6020/93, WA 1993,102; D. Zimoń, Słowo z okazji uroczystości św. Barbary – patronki górników, 4 grudnia 1994, WA 1994,101; D. Zimoń, Słowo na dzień św. Barbary, 1 grudnia 1996, VA I-6164/96, WA 1996,143; D. Zimoń, Słowo z okazji święta świętej Barbary, 23 listopada 1998, VA I-6307/98, WA 1998,133; D. Zimoń, Słowo z okazji Dnia Modlitw w Intencji Bezrobotnych w dniu 4 grudnia w święto świętej Barbary, 18 listopada 2003, VA I-6603/03 WA 2003,143; D. Zimoń, Słowo na dzień świętej Barbary, patronki górników, 25 listopada 2005, WA 2005,154.

312 D. Zimoń, Komunikat w sprawie uroczystości poświęcenia kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Katowicach-Brynowie oraz odsłonięcia i poświęcenia pomnika-krzyża koło kop. Wujek upamiętniającego tragiczną śmierć 9 górników w dniu 16 grudnia 1981 r., 30 listopada 1991, VA I-5898/91, WD 1991,118. D. Zimoń, Oświadczenie w sprawie niepokojących wydarzeń w 17. Rocznicę tragedii na Kopalni „Wujek", 17 grudnia 1998, VA I-6311/98, WA 1998,155. D. Zimoń, Modlitwa w 20-lecie wydarzeń przy Kopalni „Wujek", WA 2001,108. D. Zimoń, Słowo wstępne na Mszy św. z okazji 25-lecia śmierci górników z Kopalni „Wujek", 16 grudnia 2006, WA 2006,136; D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. w intencji poległych górników w 26 rocznicę pacyfikacji KWK Wujek, 16 grudnia 2007, WA 2007,139; D. Zimoń, Homilia z okazji 27. Rocznicy tragedii przy kopalni „Wujek", 16 grudnia 2008, WA 2008,130; D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. w intencji poległych górników kopalni „Wujek", 16 grudnia 2010, WA 2010,153. Homilie rocznicowe wygłaszał także biskup tarnowski, Wiktor Skworc, zob.: WA 2001,109; WA 2006,137.

313 Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: PZ 18-59/88 (za rok 1986); PZ 18-60/88 (za rok 1987); WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

314 H. Bednorz, Dekret powołania Biskupiego Komitetu Pomocy Uwięzionym i Internowanym, 17 marca 1982, VD III-4/82. Przewodniczącym Komitetu był bp. Bednorz, jego zastępcą bp. Czesław Domin, a członkami kapłani i świeccy.

315 D. Zimoń, Podziękowanie dla członków Biskupiego Komitetu Pomocy w Katowicach, 20 grudnia 1989, VD III-79/89.

do końca 1989 roku, a po zmianie sytuacji społeczno-politycznej jego działalność została zawieszona dekretem biskupa z dniem 17 grudnia 1989 roku[316].

Za duszpasterstwo poszczególnych grup zawodowych w (archi)diecezji katowickiej odpowiedzialni byli diecezjalni – a dla niektórych grup zawodowych – także dekanalni duszpasterze mianowani dekretem arcybiskupa katowickiego (Aneks 9).

Wydarzeniem łączącym świat pracy i nauki były Sympozja Piekarskie. Pierwsze sympozjum naukowe w Piekarach zostało zorganizowane w 1991 roku w przeddzień dorocznej pielgrzymki mężczyzn i odbyło się pod honorowym patronatem biskupa katowickiego. Od tego czasu, za inspiracją i zachętą ordynariusza, każdego roku lokalne środowisko naukowe, samorządowe i kościelne przygotowywało sympozja o tematyce społecznej, duszpasterskiej i teologicznej. Do 2000 roku sympozja odbywały się pod patronatem Societas Scientiis Favendis Silesiae Superioris oraz Instytutu Górnośląskiego. Od 2001 roku po utworzeniu Wydziału Teologicznego w strukturach Uniwersytetu Śląskiego według życzenia wielkiego kanclerza Wydziału organizację sympozjum przejęli pracownicy naukowi tegoż Wydziału[317].

Dzięki współpracy z Górnośląskim Towarzystwem Przyjaciół Nauk im. W. Roździeńskiego odbywały się sympozja naukowe w Bibliotece Śląskiej w Katowicach. Słowo wprowadzające wygłaszał abp Damian Zimoń, a drukarnia diecezjalna wydawała materiały posesyjne[318]. Arcybiskup Zimoń troszczył się także o formację naukową alumnów Seminarium. W Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym odbywały się więc, poza

[316] D. Zimoń, Dekret zawieszenia działalności Biskupiego Komitetu Pomocy „Sprawiedliwość i Miłość Społeczna" w Katowicach, 16 grudnia 1989, VD III-78/98.

[317] B. Warząchowska, *Arcybiskup Damian Zimoń i Jego dary dla Biblioteki Teologicznej*, w: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warząchowska (red.), *Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*, Katowice 2018, s. 366 (przyp.).

[318] Tematy sympozjów: Ks. dr Emil Szramek – działalność i dzieła (1994), Ekologiczne problemy Górnego Śląska (1995), Ks. prof. Konstanty Michalski – życie i działalność (1996), Prof. dr. Ryszard Gasiniec – z życia i twórczości (1997), Ks. kard. dr August Hlond – Prymas Polski – działalność i dzieła (1998), Prof. zw. dr hab. Józef Pieter – działalność i dzieła (1999), Prof. zw. dr hab. Rudolf Ranoszek – z życia i twórczości (2000), Laureaci Nagrody Nobla urodzeni na Śląsku (2000), Ks. kard. August Hlond – działalność duszpasterska i społeczna w 75-lecie powstania diecezji katowickiej (2000), Śląsk w okresie posługi Prymasa Stefana Kardynała Wyszyńskiego (2001), Wilhelm Szewczyk – pisarz, publicysta, niemcoznawca (2002); Ks. Biskup Stanisław Adamski – działalność duszpasterska i społeczna w diecezji katowickiej (2002), Alina Kowalska: z badań nad dziejami języka polskiego na Górnym Śląsku (2002), Ks. dr Franciszek Blachnicki – wychowawca młodzieży polskiej (2003), Błogosławiony ks. Emil Szramek a współczesność (2004), Prof. dr hab. Józef Kokot – twórca nowoczesnego Instytutu Śląskiego w Opolu. Życie i twórczość (2004), Dr Andrzej Mielęcki, lekarz, humanista, działacz społeczny (2004), Ksiądz Kardynał Bolesław Kominek. Twórca chrześcijańskich struktur życia społecznego, w 80-lecie powstania diecezji katowickiej (2005), Karol Stryja – życie i twórczość (2005), Kościół Mariacki w Katowicach – fakty i ludzie, cz. I (2006), Prof. zw. dr hab. Andrzej Brożek – życie i twórczość (2006), Prof. zw. dr hab. Alojzy Melich – działalność naukowa i społeczna (2007). Zob.: Ks. bp dr Herbert Bednorz. Działalność duszpasterska, Katowice 2007, s. 99-100.

zwyczajnymi wykładami, również sympozja naukowe[319], a także Dzień Teologa z udziałem abp. Zimonia[320].

Okazją do ewangelizacji pracowników i studentów uczelni wyższych stała się międzyuczelniana inauguracja roku akademickiego w katowickiej katedrze, podczas której metropolita katowicki sprawował Mszę św. i wygłaszał homilię[321]. Od 1994 roku podczas inauguracji roku akademickiego przyznawana jest nagroda „Lux ex Silesia" ufundowana przez abp. Damiana Zimonia dla uhonorowania tych, którzy w swej działalności naukowej lub artystycznej ukazują wysokie wartości moralne i wnoszą trwały wkład w kulturę Górnego Śląska[322]. Dla pracowników naukowych śląskich uczelni w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym organizowane były adwentowe i wielkopostne dni skupienia[323].

---

[319] Problematyka poruszana na sympozjach: Sacrum a sztuka (1984), 20 lat po Soborze Watykańskim II (1995), problemy alkoholizmu i duszpasterstwo trzeźwościowe (1986), Eucharystia darem i zadaniem (1987), Niektóre aspekty odpowiedzialności człowieka (1988), Społeczeństwo i Kościół na Górnym Śląsku wczoraj i dziś (1989), Nowa ewangelizacja (1990), 100-lecie encykliki Rerum novarum (1991), Formacja do kapłaństwa – na podstawie adhortacji Jana Pawła II *Pastores dabo vobis* (1992), 25-lecie encykliki Pawła VI *Humane vitae* (1993), wolność i jej granice (1994), Istota życia (1995), Piękno zagrożone (1996), Heroicznie myśleć i heroicznie działać, czyli o myśli twórczej ks. Konstantego Michalskiego 1979-1947 (1997), Jak mówić o Bogu (1998), Misje u progu III Tysiąclecia (1999), *Mysterium Incarnationis* (2000). Zob.: T. Czakański, Formacja intelektualna i działalność naukowa…, s. 207–208.

[320] Zob.: Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: PZ 18-59/88 (za rok 1986); PZ 18-60/88 (za rok 1987); WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

[321] D. Zimoń, Homilia z okazji inauguracji roku akademickiego, 1989/90, 10 października 1989, WD 1989,75; D. Zimoń, Homilia podczas inauguracji roku akademickiego 1991/92, 8 października 1991, WD 1991,95; D. Zimoń, Homilia na międzyuczelnianej inauguracji nowego roku akademickiego, 6 października 1997, WA 1997,106; D. Zimoń, Homilia podczas międzyuczelnianej inauguracji roku akademickiego, 11 października 2005, WA 2005,122; D. Zimoń, Homilia podczas międzyuczelnianej inauguracji roku akademickiego 2006/2007, 10 października 2006, WA 2006,112; D. Zimoń, Homilia z okazji międzyuczelnianej inauguracji roku akademickiego 2007/2008, 9 października 2007, WA 2007,118.

[322] Nagrodę „Lux ex Silesia" z rąk abp. Damiana Zimonia otrzymali: 1994 – Irena Bajerowa (językoznawca); 1995 – Wojciech Kilar (kompozytor); 1996 – abp Alfons Nossol (ordynariusz diecezji opolskiej, teolog, ekumenista); 1997 – Jerzy Zieliński (lekarz urolog); 1998 – August Chełkowski (fizyk, rektor Uniwersytetu Śląskiego); 1999 – ks. Stanisław Tkocz (wieloletni redaktor „Gościa Niedzielnego"); 2000 – Kornel Gibiński (lekarz, prekursor m.in. gastroenterologii); 2001 – Franciszek Kokot (lekarz nefrolog, endokrynolog i patofizjolog); 2002 – Tadeusz Sławek (anglista, poeta, historyk i teoretyk literatury); 2003 – Henryk Mikołaj Górecki (kompozytor); 2004 – Julian Gembalski (organista, konstruktor organów); 2005 – ks. Remigiusz Sobański (prawnik kanonista); 2006 – Anna Sekudewicz (dziennikarka Polskiego Radia Katowice); 2007 – abp Szczepan Wesoły (arcybiskup, duszpasterz Polonii na świecie); 2008 – Wilibald Winkler (naukowiec związany z Politechniką Śląską); 2009 – Zespół Pieśni i Tańca Śląsk; 2010 – Andrzej Jasiński (pianista, profesor, pedagog); 2011 – Jan Malicki (filolog, dyrektor Biblioteki Śląskiej), zob.: Lux ex Silesia, www.silesia.edu.pl [dostęp: 23.12.2023].

[323] D. Zimoń, Uniżenie i wywyższenie Chrystusa. Homilia wygłoszona do nauczycieli akademickich, zgromadzonych na tradycyjnym wielkopostnym dniu skupienia w kaplicy WŚSD, 23 marca 1991, WD 1991,35; D. Zimoń, Obecność Kościoła w uczelni, w życiu nauczycieli akademickich i młodego pokolenia. Homilia na Mszy św. dla nauczycieli akademickich, 17 grudnia 1994, WA 1994,103; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. w intencji profesorów i nauczycieli akademickich. Adwentowy dzień skupienia, 20 grudnia 1997, WA 1997,136; D. Zimoń, Duch Święty wzywa nas do wyboru miedzy przeciętnością a heroizmem. Homilia na wielkopostnym dniu skupienia nauczycieli akademickich, 4 marca 1998,

Duszpasterstwo akademickie prowadziło coniedzielne Msze św. w kościele akademickiem (krypta katedry) jednoczące wokół ołtarza studentów, profesorów i absolwentów, cotygodniowe spotkania, wykłady i konwersatoria dla studentów i nauczycieli akademickich w ośrodku diecezjalnym i innych ośrodkach, sesje naukowe z udziałem naukowców śląskich i zapraszanych z innych ośrodków w kraju oraz rekolekcje dla środowiska akademickiego w Adwencie i Wielkim Poście[324]. Dekretem biskupa katowickiego funkcję diecezjalnego duszpasterza akademickiego pełnili: ks. Stanisław Puchała (1983-1998)[325] i ks. Marek Spyra (1998-2012)[326]. Dekretem abp. Zimonia zostali także ustanowieni duszpasterze akademiccy w parafiach. W roku akademickim 2001/2002 istniało na terenie archidiecezji katowickiej 31 ośrodków z własnymi duszpasterzami[327].

4.3.3. Duszpasterstwo potrzebujących, chorych i starszych

Duszpasterstwo chorych w archidiecezji katowickiej to przede wszystkim działalność katowickiej *Caritas* reaktywowanej dekretem biskupa Damiana Zimonia z dniem 12 listopada 1989 roku, w dniu kanonizacji św. Brata Alberta, który został jej patronem[328]. Jak zaznaczono w dekrecie powołania, *Caritas* będzie działać zgodnie ze statutem zatwierdzonym osobnym dekretem[329]. Statut ten był nowelizowany w 2002[330], 2004[331] i 2006[332] roku. Zgodnie

WA 1998,45; D. Zimoń, Jezus Chrystus jest naszą nadzieją. Homilia w czasie Mszy św. podczas dnia skupienia dla nauczycieli wyższych uczelni Katowic, 3 kwiecień 2004, WA 2004,34.

[324] S. Puchała, O potrzebie utworzenia wydziału teologicznego na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach, 28 czerwca 1990, VD II-1330/90, AAKat, VD II. Duszpasterstwo akademickie, vol. II (1988-2004).

[325] H. Bednorz, Dekret diecezjalnego duszpasterza akademickiego: ks. Stanisław Puchała, 4 października 1983, PP 11423/83.

[326] D. Zimoń, Dekret diecezjalnego duszpasterza akademickiego i rektora kościoła akademickiego: ks. Marek Spyra, 1 września 1998, VD II-1928/98, VD II. Duszpasterstwo akademickie, vol.II (1988-2004).

[327] Ośrodki duszpasterstwa akademickiego: 1) Centralny Ośrodek DA w Katowicach, 2) Ośrodek „Graniczna" w Katowicach, 3) Ośrodek FODA w Katowicach-Panewnikach, 4) Ośrodek Koszutka w Katowicach, 5) Ośrodek Zawodzie w Katowicach, 6) Ośrodek Piotrowice w Katowicaach, 7) Osrodek Brynów w Katowicach, 8) Ośrodek Józefowiec w Katowicach, 9) Ośrodek MB Piekarskiej w Katowicach, 10) Ośrodek św. Szczepana w Katowicach-Bogucicach, 11) Ośrodek św. Jadwigi w Chorzowie, 12) Ośrodek NSPJ w Mysłowicach, 13) Ośrodek Michałkowice w Siemianowicach Śl., 14) Ośrodek św. Krzyża w Siemianowicach Śl., 15) Ośrodek św. Jana Chrzciciela w Tychach, 16) Ośrodek św. Marii Magdaleny w Tychach, 17) Ośrodek św. Wojciecha w Mikołowie, 18) Ośrodek św. Urszuli w Rybniku, 19) Ośrodek św. św. Piotra i Pawła w Świętochłowicach, 20) Ośrodek MB Częstochowskiej w Knurowie, 21) Ośrodek Wszystkich Świętych w Pszczynie, 22) Ośrodek Trójcy Przenajświętszej w Rudzie Śl.-Kochłowicach, 23) Ośrodek Miłosierdzia Bożego w Jastrzębiu-Zdroju, 24) Ośrodek NSPJ w Jastrzębiu-Zdroju, 25) Ośrodek Ducha Świętego w Rudzie Śl.-Czarnym Lesie, 26) Ośrodek św. Barbary w Bieruniu Nowym, 27) Ośrodek Hołdunów w Lędzinach, 28) Ośrodek Matki Bożej w Radlinie-Biertułtowach, 29) Ośrodek Miłosierdzia Bożego w Żorach, 30) Ośrodek bł. Karoliny w Tychach, 32) Ośrodek przy GWSP w Mysłowicach-Ławkach. Zob.: AAKat, VD II. Duszpasterstwo akademickie, vol. II (1988-2004).

[328] D. Zimoń, Dekret powołania *Caritas* Diecezji Katowickiej, 12 listopada 1989, VZ-2498/89, WD 1989,85. Wcześniej przez 39 lat działalność charytatywną prowadził Referat Charytatywny Kurii Diecezjalnej. Zob.: G. Kreihs, Dobro ukryte w archiwach. Akcja dobroczynna Kościoła katolickiego w czasie kryzysu gospodarczego i politycznego w Polsce lat 1981-1990, KSJ, Katowice 2004.

[329] D. Zimoń, Statut *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, 29 maja 1999, VZ-2740/99, AAKat, VZ. *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, vol. III (1999-2004).

ze statutem 2006 roku celami *Caritas* są: szerzenie ewangelicznej zasady służby bliźniemu będącemu w potrzebie w oparciu o naukę Kościoła, bezpośrednia i pośrednia działalność charytatywna, jednoczenie, koordynowanie i kierowanie kościelną akcją charytatywną na terenie archidiecezji, współpraca ze stowarzyszeniami kościelnymi, ze świeckimi instytucjami socjalnymi i dobroczynnymi oraz ludźmi dobrej woli (Statut, §9). Terenowymi jednostkami organizacyjnymi *Caritas* są zespolone w ośrodkach: domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, warsztaty terapii zajęciowej, domy dziennego i całodobowego pobytu, świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne, zakłady opieki zdrowotnej, hospicja, domy samotnej matki i dziecka, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze i zakłady opiekuńczo-lecznicze, parafialne zespoły *Caritas*, szkolne koła *Caritas*, noclegownie, jadłodajnie, ośrodki szkolno-wychowawcze (Statut, §20). Informator *Caritas* Archidiecezji Katowickiej wydany w 80. roku istnienia diecezji podaje statystykę działalności *Caritas*: 2 hospicja, 2 NZOZ-y, 2 noclegownie, 2 jadłodajnie, 5 środowiskowych domów samopomocy, 3 domy dziennego pobytu, 6 DPS-ów, 8 warsztatów terapii zajęciowej, 17 świetlic środowiskowych, klub seniora, 61 dzieł charytatywnych, 4 dekanalne poradnie charytatywne, klub sportowo-rekreacyjny, ośrodek rehabilitacyjno-wychowawczy, poradnia opieki paliatywnej, pielęgniarska długoterminowa opieka domowa, dom matki i dziecka, 17 mieszkań chronionych dla niepełnosprawnych, ośrodek rehabilitacji dziennej oraz 1420 pracowników etatowych i 9525 podopiecznych[333]. W prawie każdej parafii archidiecezji katowickiej utworzono parafialny zespół caritas (parafialny zespół charytatywny) oparty wyłącznie na wolontariuszach. W 2005 roku było 308 parafialnych zespołów *Caritas*, 180 parafii z programem dożywiania dzieci w szkole, 122 parafie organizujące kolonie charytatywne, 106 świetlic i ochronek dla dzieci, 100 klubów seniora, 34 jadłodajnie, 35 klubów dla niepełnosprawnych, 48 parafii z funduszem stypendialnym[334].

Powołując pierwszego dyrektora *Caritas*, abp Zimoń w dekrecie nominacyjnym napisał: „Do obowiązków Księdza Prałata jako dyrektora *Caritas* Diecezji Katowickiej będzie należało organizowanie i prowadzenie szeroko pojętej pracy charytatywnej. W działalności *Caritas* Diecezji Katowickiej należy nawiązywać do tradycji i dorobku Referatu Charytatywnego Kurii Diecezjalnej, kontynuować rozpoczęte akcje oraz podejmować nowe inicjatywy mające na celu

[330] D. Zimoń, Statut *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, 1 stycznia 2002, VZ-2806/02, WA 2002,37.
[331] D. Zimoń, Statut *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, 1 lipca 2004, VZ-2837/04, AAKat, *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, vol. III (1999-2004).
[332] D. Zimoń, Statut *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, 13 kwietnia 2006, VZ-2854/06, WA 2006,53.
[333] K. Bąk, Caritas Archidiecezji Katowickiej. Informator 2005, s. 108. Por.: *Caritas* Archidiecezji Katowickiej (stan na 31.12.2000), WA 2000,107. Zestawienie to wymienia zaledwie 53 dzieła charytatywne i 563 etatowych pracowników, co dowodzi dynamicznego rozwoju, który nastąpił w latach 2000-2005.
[334] Tamże, s. 111.

zaradzanie nowym potrzebom”[335]. Od 1998 roku w archidiecezji katowickiej obowiązywał zatwierdzony przez arcybiskupa katowickiego Statut Dekanalnej Instruktorki *Caritas*[336]. Dyrektorami *Caritas* z nominacji abp. Zimonia byli: ks. Marian Malcher (1989-2000) i ks. Krzysztof Bąk (2000-2019)[337].

Konkretnym wyrazem pomocy chorym i niepełnosprawnym była budowa pod koniec lat 80. diecezjalnych ośrodków dla niepełnosprawnych w Borowej Wsi, Rybniku i Rusinowicach[338]. Diecezjalnym duszpasterzem niepełnosprawnych bp Zimoń mianował w 1986 roku ks. Krzysztofa Bąka, późniejszego dyrektora archidiecezjalnej *Caritas*. W dekrecie nominacyjnym biskup wyznaczył mu następujące zadania: rozeznanie liczby osób i najpilniejszych potrzeb duchowych i materialnych, troskę o rozwijanie ich duszpasterstwa w parafiach, organizowanie rekolekcji i wczasów, zorganizowanie w diecezji stałego ośrodka rehabilitacyjno – duszpasterskiego[339].

Zostało otwartych kilka domów opieki dla starszych i samotnych, założono ochronki dla dzieci prowadzone przez siostry zakonne, powstały dziesiątki kuchni dla biednych, w szkołach proboszczowie finansowali dożywianie dzieci z rodzin wielodzietnych, utworzono ośrodki wychowawcze dla uzależnionej młodzieży, Dom Samotnej Matki sióstr Boromeuszek, setki osób skorzystały z apteki diecezjalnej w Katowicach, wiele szpitali otrzymało leki i inną pomoc medyczną[340]. Ofiary składane w kościołach jubileuszowych w roku 2000 decyzją arcybiskupa katowickiego zasiliły budowę Hospicjum im. Jana Pawła II w Katowicach[341].

W archidiecezji katowickiej ma swoją siedzibę ogólnopolski Sekretariat Apostolstwa Chorych. Związany jest on z funkcją krajowego duszpasterza Apostolstwa Chorych i redaktora miesięcznik „Apostolstwo Chorych”[342]. Do 1986 roku Apostolstwem Chorych kierował ks. Henryk Sobczyk[343]. Kolejnymi sekretarzami byli ks. Czesław Podleski (1986-2001)[344],

---

335 D. Zimoń, Dekret dyrektora *Caritas* Diecezji Katowickiej: ks. Marian Malcher, 21 grudnia 1989, VZ-2503/98, AAKat 47/27.

336 D. Zimoń, Statut Dekanalnej Instruktorki *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, 16 lutego 1998, VZ-2734/98, WA 1998,25. Zob.: *Caritas* Archidiecezji Katowickiej, WA 2000,107.

337 D. Zimoń, Dekret p.o. dyrektora *Caritas* Archidiecezji Katowickiej: ks. Krzysztof Bąk, 5 sierpnia 2000, VZ-2774/00 (PB 120-32/00). D. Zimoń, Dekret dyrektora *Caritas* Archidiecezji Katowickiej: ks. Krzysztof Bąk, 25 stycznia 2001, VZ-2790/01 (PB 120-33/00).

338 WD 1988,14, s. 114.

339 D. Zimoń, Dekret diecezjalnego duszpasterza niepełnosprawnych: ks. Krzysztof Bąk, 21 sierpnia 1986, PB 120-12/86.

340 D. Zimoń, List pasterski na i niedzielę Wielkiego Postu 1993 r., 2 lutego 1993, VA I-5992/93, AAKat 47/2356.

341 D. Zimoń, Informacja na temat ofiar pieniężnych w kościołach jubileuszowych, 6 marca 2000, WA 2000,16, s. 61.

342 Katalog Diecezji Katowickiej 1986, Katowice 1986, s. 55.

343 S. Michałowski, 75 lat Apostolstwa Chorych, WA 2004,22.

344 D. Zimoń, Dekret sekretarza ogólnopolskiego Apostolstwa Chorych: ks. Czesław Podleski, 19 listopada 1986, VZ-2475/86 (PP 81-56/86). Bp Damian Zimoń, w porozumieniu z Prymasem Polski kard. Józefem Glempem, z dniem 23 listopada 1986 mianował ks. Podleskiego Sekretarzem Ogólnopolskim „Apostolstwa Chorych”.

ks. Stanisław Michałowski (2001-2011)[345], ks. Wojciech Bartoszek (od 2011)[346].W związku z powrotem 7 września 1990 roku audycji dla chorych na antenę radia w Katowicach ks. Podleski został mianowany asystentem kościelnym zespołu przygotowującego te audycje[347].

Wśród chorych wyróżnioną grupę stanowią osoby z dysfunkcjami. W archidiecezji katowickiej szczególną uwagę zwracano na osoby niesłyszące i utworzono dla nich rejonowe ośrodki duszpasterstwa specjalnego z duszpasterzami władającymi językiem migowym w następujących miejscowościach: Katowice, Bielsko-Biała, Chorzów, Cieszyn, Jastrzębie, Lubliniec, Mikołów, Mysłowice, Pszczyna, Rybnik, Tarnowskie Góry, Tychy, Wodzisław Śl., Żory[348]. Protektorem duszpasterstwa specjalnego był bp Herbert Bednorz, który przez 27 lat pełnił funkcję opiekuna krajowego duszpasterstwa głuchoniemych[349]. Po nim funkcję tę przejął bp Damian Zimoń. w Katowicach swoją siedzibę miał Ogólnopolski Sekretariat Duszpasterstwa Głuchoniemych, którego dyrektorem był ks. Konrad Lubos (1958-1992)[350]. Po nim funkcję tę objął ks. Adam Michalski (od 1992)[351]. Kapelanami Polskiego Związku Niewidomych byli: ks. Stanisław Michałowski (2003-2011)[352] i ks. Wojciech Bartoszek (od 2011)[353].

W 1990 roku biskup katowicki przewodniczył obradom połączonym z dniem skupienia duszpasterzy i katechetek z całej Polski, który odbył się w Katowicach-Panewnikach[354]. W 1992 roku arcybiskup katowicki wydał dokument *pro memoria* o duszpasterstwie głuchych na podstawie doświadczeń archidiecezji katowickiej. W dokumencie wskazał działania duszpasterstwa takie jak: Msze św. w języku migowym w miastach o dużej liczbie głuchych, katecheza w szkołach, przygotowanie do sakramentów, grupy religijne, organizowanie duszpasterstw w kilku miejscach diecezji, współdziałanie z organizacjami w oparciu o regulamin, prowadzenie wykładów w WŚSD w zakresie duszpasterstwa głuchych, nauka języka migowego prowadzona w seminarium duchownym[355]. 25 czerwca 2005 roku w katedrze

[345] P. Libera do S. Michałowskiego, 7 czerwca 2001, SEP-2.6.5.1-1 (PM 155-36/01).
[346] S. Budzik do W. Bartoszka, 28 czerwca 2011, SEP-2.6.5.1-1 (PB 178-33/11).
[347] D. Zimoń, Dekret asystenta kościelnego audycji dla chorych, 6 września 1990, PP 81-63/90, AAKat 47/27.
[348] „Katalog Diecezji Katowickiej 1986", Katowice 1986, s. 44-45.
[349] K. Lubos, *Śp. ks. bp Herbert Bednorz – protektor duszpasterstwa specjalnego*, WD 1990,76.
[350] „Katalog Diecezji Katowickiej 1986", Katowice 1986, s. 55.
[351] D. Zimoń, Dekret referenta ds. duszpasterstwa specjalnego: ks. Adam Michalski, 28 maja 1993,VD II-1548/93.
[352] D. Zimoń, Dekret kapelana Polskiego Związku Niewidomych Koło w Katowicach: ks. Stanisław Michłowski, 20 listopada 2003, VD II-2160/03.
[353] D. Zimoń, Dekret kapelana Polskiego Związku Niewidomych Koło w Katowicach: ks. Wojciech Bartoszek, 20 października 2011, PB 178-34/11.
[354] K. Lubos, *Nowy etap w duszpasterstwie głuchoniemych*, WD 1990,99. Zob.: Kalendarium ważniejszych posług biskupich ks. abp. Damiana Zimonia w roku 2010 (23.01), WA 2010,156
[355] D. Zimoń, *Pro memoria* w sprawach duszpasterstwa głuchoniemych w Polsce, 23 listopada 1992, WA 1992,131.

Chrystusa Króla abp Damian Zimoń poświęcił replikę sztandaru Katolickiego Stowarzyszenia Głuchoniemych im. św. Józefa założonego w 1905 roku w Katowicach[356].

W Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w Katowicach wprowadzono wykłady monograficzne dotyczące duszpasterstwa głuchoniemych (ks. K. Lubos, ks. J. Walisko, ks. A. Michalski) i niepełnosprawnych (ks. K. Bąk)[357]. Działało też koło kleryckie Effata.

Arcybiskup Damian Zimoń co roku kierował do chorych listy pasterskie i odezwy, szczególnie z okazji Dnia Chorego[358]. Z okazji XV. Światowego Dnia Chorego uczestnikom nabożeństw odprawianych z tej okazji metropolita katowicki umożliwił uzyskanie odpustu zupełnego w 7 kościołach[359].

10 listopada 1998 roku został erygowany przez abp. Damiana Zimonia Archidiecezjalny Dom Hospicyjny św. Józefa w Katowicach z siedzibą przy ul. Różyckiego 14d[360]. Jak wynika z dekretu erekcyjnego zadanie domu to wszechstronna, medyczna i duszpasterska opieka nad ludźmi będącymi w terminalnym stanie choroby. 2 listopada 2000 roku został powołany Archidiecezjalny Dom Hospicyjny im. Jana Pawła II w strukturach *Caritas* Archidiecezji Katowickiej[361]. Pierwszym dyrektorem Domu był ks. Zenon Ryzner (1998-2007)[362]. Po nim funkcję dyrektora i kapelana mocą dekretu arcybiskupa katowickiego pełnił ks. Zdzisław Tomziński (2007-2017)[363].

---

356 Katolickie Stowarzyszenie Głuchoniemych, www.silesia.edu.pl [dostęp: 23.12.2023]. Zob.: Kalendarium ważniejszych posług biskupich abp. Damiana Zimonia w roku 2005 (25.06.), WD 2006,8.

357 T. Czakański, *Początki i rozwój formacji pastoralnej alumnów diecezji katowickiej*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 208.

358 D. Zimoń, Słowo do chorych i służby zdrowia z okazji Dnia Chorego, 15 stycznia 1996, VA I-6124/96, WA 1996,7; D. Zimoń, Słowo do chorych i służby zdrowia z okazji Dnia Chorego, 20 stycznia 1997, VA I-6183/97; D. Zimoń, Słowo na VI Światowy Dzień Chorego, 23 stycznia 1998, VA I-6242/98, WA 1998,21; D. Zimoń, Słowo z okazji Dnia Chorego, 15 stycznia 1999,VA I-6316/99, WA 1999,6; D. Zimoń, Słowo na VIII Światowy Dzień Chorego w roku Wielkiego Jubileuszu, 21 stycznia 2000, VA I-6396/00; D. Zimoń, Słowo z okazji X Światowego Dnia Chorego, 25 stycznia 2002, VA I-6511/02, WA 2002,20; D. Zimoń, Słowo na XI Światowy Dzień Chorego, 28 stycznia 2003, VA I-6561/03, WA 2003,22; D. Zimoń, Słowo na XII Światowy Dzień Chorego, 28 stycznia 2004, VA I-6616/04, WA 2004,16; D. Zimoń, Słowo na XIII Światowy Dzień Chorego, 2 lutego 2005, VA I-6674/05, WA 2005,22; D. Zimoń, Słowo na XIV Światowy Dzień Chorego, 4 lutego 2006, VA I-6744/06, WA 2006,26; D. Zimoń, Słowo na XV Światowy Dzień Chorego, 1 lutego 2007, VA I-6797/07, WA 2007,22; D. Zimoń, Słowo na XVI Światowy Dzień Chorego, 4 lutego 2008, VA I-6854/08, WA 2008,9; D. Zimoń, Słowo na XVII Światowy Dzień Chorego, 27 stycznia 2009, VA I-6917/09, WA 2009,16; D. Zimoń, Słowo na XVIII Światowy Dzień Chorego, 2 lutego 2010, VA I-6965/10, WA 2010,15; D. Zimoń, Słowo na XIX Światowy Dzień Chorego, 1 lutego 2011, VA I-7021/11, WA 2011,9.

359 D. Zimoń, Dekret o odpuście zupełnym z okazji XV Światowego Dnia Chorego, 7 lutego 2007, VA I-6799/07, WA 2007,23.

360 D. Zimoń, Dekret erygowania Archidiecezjalnego Domu Hospicyjnego św. Józefa w Katowicach, 2 listopada 1998, VZ-2750/98, KK, VZ. Hospicja, vol. I (1991-2012), por.: Dekret erygujący Archidiecezjalny Dom Hospicyjny im. Jana Pawła II w Katowicach, 2 listopada 2000, VZ-2786/00, KK. VZ. Ośrodki Caritas, vol. I.

361 www.hospicjumcaritas.pl [dostęp: 29.12.2023].

362 D. Zimoń, Dekret dyrektora archidiecezjalnego domu hospicyjnego: ks. Zenon Ryzner, 2 listopada 1998, PR 58-30/98. Zwolnienie z dn. 31 sierpnia 2007, PR 58-36/07.

363 D. Zimoń, Dekret dyrektora archidiecezjalnego domu hospicyjnego: ks. Zdzisław Tomziński, 1 sierpnia 2007, PT 44-37/07. Zwolniony dekretem z 1 czerwca 2017, PT 44-39/17.

ROZDZIAŁ V.
RECEPCJA NORM O POSŁUDZE RZĄDZENIA

Kodeks prawa kanonicznego nakłada na biskupa diecezjalnego obowiązek rządzenia Kościołem partykularnym jemu powierzonym (KPK 191 §1). Przysługuje mu w powierzonej diecezji wszelka władza zwyczajna, własna i bezpośrednia (KPK 381§1). W (archi)diecezji katowickiej zgodnie z przepisami prawa władzę ustawodawczą biskup wykonuje osobiście, do pomocy w wykonywaniu władzy wykonawczej zostali ustanowieni wikariusze generalni i biskupi, a władza sądownicza sprawowana jest przez wikariusza sądowego i sędziów (KPK 191 §2).

5.1. Troska o właściwą działalność instytucji diecezjalnych

Po objęciu diecezji przez bp. Zimonia struktura instytucji diecezjalnych została zachowana w dotychczasowym kształcie. Z czasem wprowadzone zostały niewielkie zmiany polegające na rozdzieleniu kompetencji niektórych wydziałów poprzez utworzenie dwóch osobnych jednostek, ich dostosowanie do zmienionych warunków, ujednolicenie albo zmiana nazw[1].

5.1.1. Kuria diecezjalna, rady i komisje

Kurię diecezjalną stanowią instytucje i osoby, które pomagają biskupowi w zarządzaniu diecezją, zwłaszcza w kierowaniu działalnością pasterską, administrowaniu i wykonywaniu władzy sądowniczej (KPK 469). Powierzenia urzędów dokonuje biskup diecezjalny (KPK 470), a wszyscy obejmujący stanowiska powinni złożyć określone prawem przyrzeczenia (KPK 471). Dekrety powierzenia (KPK 48) wydane na piśmie (KPK 51) i podpisane przez (arcy)biskupa katowickiego oraz kanclerza kurii (KPK 474, KPK 483 §1) zawierały w swej treści istotne elementy, jak datę wydania i obowiązywania, podstawę prawną i błogosławieństwo dla pełnienia urzędu oraz odniesienie do „tradycji i praktyki Kościoła katowickiego”[2].

[1] Konieczność dostosowania nazw wydziałów i rad powstała przede wszystkim w momencie reorganizacji struktury Kościoła w Polsce w 1992 roku i podniesienia diecezji katowickiej do rangi archidiecezji. Zmianie uległa też nazwa Wydziału Duszpasterskiego na Wydział Duszpasterstwa Ogólnego, zob.: D. Zimoń, Dekret zmiany nazwy Wydziału Duszpasterskiego, 5 sierpnia 2000, VA I-6429/00, WA 2000,87.

[2] Dekrety personalne przechowywane są w teczkach akt personalnych oraz zasadniczo także w teczkach akt instytucji, których pracowników dotyczą, choć często brak tu konsekwencji w zakresie sygnatur poszczególnych dekretów oraz ich archiwizowania. Zob.: D. Zimoń, Dekret mianowania kanclerza: ks. Józefa Pawliczka, VA I-5922/92 (PP 95-55/92), por.: D. Zimoń, Dekret mianowania kanclerza: ks. Grzegorza Olszowskiego, VA I-6827/07 (PO 50-21/07).

Moderator kurii (KPK 473 §2)

Moderatorem kurii może być mianowany jeden z wikariuszy generalnych, którego zadaniem jest koordynowanie spraw administracyjnych załatwianych w kurii i czuwanie nad właściwym wypełnianiem obowiązków przez pracowników (KPK 473 §2,3). W chwili objęcia diecezji przez bp. Zimonia moderatorem kurii był bp Józef Kurpas, który pełnił tę funkcję do 1991 roku. Wtedy złożył on rezygnację z pełnionych urzędów ze względu na stan zdrowia i przeszedł na emeryturę[3]. Pierwszym moderatorem kurii z nominacji bp. Zimonia został w 1991 roku bp Janusz Zimniak[4], który zastąpił bp. Józefa Kurpasa. Funkcję tę pełnił przez rok, ponieważ w 1992 roku w wyniku reorganizacji struktury Kościoła w Polsce został biskupem pomocniczym nowej diecezji bielsko-żywieckiej. Po nim funkcję moderatora kurii pełnił ks. Wiktor Skworc (1992-1997)[5], jednak w tym czasie nie mówiło się wprost o funkcji moderatora kurii, która formalnie zanikła. Została przywrócona przez abp. Wiktora Skworca w 2012 roku[6].

Wikariusze generalni i biskupi (KPK475-481)

Wikariusz generalny zgodnie z prawem posiada w diecezji władzę zwyczajną i ma wspierać biskupa diecezjalnego w zarządzaniu całą diecezją (KPK 475). Diecezja katowicka przed wprowadzeniem w 1992 roku nowego podziału administracyjnego Kościoła w Polsce liczyła 453 parafie i ponad 1000 księży diecezjalnych i zakonnych[7], liczba mieszkańców diecezji często przybywających do pracy w przemyśle stanowiła ok. 6% ogółu mieszkańców Polski, zaś obowiązek uczestnictwa w niedzielnej Mszy św. spełniało przeciętnie 60% zobowiązanych, przy czym w niektórych parafiach rolniczych i górskich odsetek ten sięgał 90%[8]. Podczas rządów (arcy)biskupa Zimonia wikariuszami generalnymi byli: bp Józef Kurpas (1963-1991)[9], bp Czesław Domin (1970-1992)[10], bp Janusz Zimniak (1980-1992)[11], bp Gerard

---

3 D. Zimoń do J. Kurpasa, 22 czerwca 1991, PK 59-110/91, WA 1991,64.

4 D. Zimoń, Dekret moderatora kurii: bp Janusz Zimniak, 12 marca 1991, VA I-5856/91, WD 1991,123.

5 D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: ks. Wiktor Skworc, 16 kwietnia 1992, VA I-5921/92. Por.: D. Zimoń, Dekret obowiązków wikariusza generalnego: ks. Wiktor Skworc, 12 lutego 1997, VA I-6181/97. Dekret zawiera formalne powierzenie ks. Wiktorowi Skworcowi obowiązku czuwania nad bieżącą pracą kurii.

6 W. Skworc, Dekret moderatora kurii metropolitalnej: ks. Grzegorz Olszowski, 7 wrzesnia 2012, PO 50-36/12.

7 Zob.: Liczba parafii według dekanatów w dniu 25 marca 1992 r. na terenie diecezji katowickiej w tym parafie prowadzone przez zakonników, WD 1992,40. Por.: „Skrócony Katalog Diecezji Katowickiej 1988", Katowice 1988, s. 95-114.

8 H. Bednorz, Diecezja Katowicka. Aktualna sytuacja duszpastersko-społeczna, 21 stycznia 1984, VA I-5447/84.

9 D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Józef Kurpas, 8 maja 1988, VA I-5706/88. Zwolniony z obowiązków ze względu na stan zdrowia dekretem z 7 grudnia 1990, VA I-5841/90.

10 D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Czesław Domin, 8 maja 1988, VA I-5707/88. Później biskup koszalińsko–kołobrzeski 1992-1996.

11 D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Janusz Zimniak, 8 maja 1988, VA I-5708/88. Później biskup pomocniczy bielsko-żywiecki 1992-2010.

Bernacki (1988-2012)[12], bp Piotr Libera (1996-2007)[13], bp Stefan Cichy (1998-2005)[14], bp Józef Kupny (2005- 2013)[15], (Aneks 16).

Obowiązki wikariuszy generalnych określone były w dekrecie nominacyjnym. W związku z mianowaniem w 1988 roku czwartego biskupa pomocniczego dla diecezji katowickiej[16] bp Zimoń na nowo określił zadania wikariuszy generalnych. Do zadań biskupa Bernackiego należało: otaczanie opieką seminarium duchownego, opieka nad księżmi studentami, sprawy wikariuszy do 10 roku kapłaństwa i przenoszenie wikariuszy, organizowanie dni skupienia i rekolekcji dla kapłanów, wizytacje kanoniczne, bierzmowania dodatkowe w katedrze katowickiej, upoważnienie do spraw i dyspens małżeńskich[17]. Zadania biskupa Kurpasa obejmowały funkcję moderatora kurii, opiekuna zakonów i zgromadzeń w diecezji, przewodniczenie kapitule katedralnej i sprawy małżeńskie[18]. Zadania biskupa Domina obejmowały: sprawy proboszczów, kierowanie wydziałem finansowo-gospodarczym, nadzorowanie pracy charytatywnej, wizytacje kanoniczne, bierzmowania przypadające między wizytacjami, sprawy i dyspensy małżeńskie[19]. Biskup Zimniak był odpowiedzialny za działalność Wydziału Nauki Chrześcijańskiej, funkcjonowanie Studium Katechetycznego i Studium Teologicznego dla świeckich, duszpasterstwo akademickie, sprawy wikariuszy od 11 roku kapłaństwa oraz przeniesienia wikariuszy, wizytacje kanoniczne, dodatkowe bierzmowania i udzielanie koniecznych dyspens małżeńskich[20].

Jedynymi wikariuszami generalnymi niebędącymi biskupami byli: ks. Wiktor Skworc (1992-1997) oraz przez niespełna 3 miesiące ks. Stefan Cichy[21]. Zadania ks. Wiktora Skworca jako wikariusza generalnego były bardzo szerokie i obejmowały sprawy personalne, czuwanie

[12] D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Gerard Bernacki, 3 maja 1988, VA I-5705/88, AAKat 47/184.
[13] D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Piotr Libera,11 lutego 1997, VA I-6179/97. Później biskup płocki 2007-2022
[14] D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: ks. Stefan Cichy, 11 czerwca 1998, VA I-6278/98. Później biskup legnicki 2005-2014.
[15] D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Józef Kupny, 8 lutego 2006, VA I-6743/06.
[16] D. Zimoń, Komunikat o mianowaniu ks. G. Bernackiego biskupem pomocniczym, 28 marca 1988, VA I-5699/88, WD 1988,21.
[17] D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: bp Gerard Bernacki, 3 maja 1988, VA I-5705/88, AAKat 47/184. Nowy zakres obowiązków: D. Zimoń, Dekret obowiązków wikariusza generalnego, 12 lutego 1997, VA I-6180/97.
[18] D. Zimoń, określenie obowiązków wikariusza generalnego: bp Józef Kurpas, 8 maja 1988, VA I-5706/88, AAKat 47/184.
[19] D. Zimoń, Określenie obowiązków wikariusza generalnego: bp Czesław Domin, 8 maja 1988, VA I-5707/88, AAKat 47/184.
[20] D. Zimoń, Określenie obowiązków wikariusza generalnego: bp Janusz Zimniak, 8 maja 1988, VA I-5708/88, AAKat 47/184
[21] Został mianowany wikariuszem generalnym 11 czerwca 1998 roku. W niespełna 3 miesiące później został ogłoszony biskupem pomocniczym archidiecezji katowickiej. Zob.: D. Zimoń, Komunikat Metropolity Katowickiego w sprawie Dnia Modlitw o Uświęcenie Duchowieństwa i nominacji nowego biskupa pomocniczego, 26 sierpnia 1998, VA I-6286/98, WA 1998,89.

nad bieżącą pracą kurii archidiecezjalnej, koordynowanie działalności wydziałów finansowego i gospodarczego, wizytacje parafii dziekańskich po zakończonej wizytacji kanonicznej, sprawy i dyspensy małżeńskie, czuwanie nad działalnością *Caritas,* sprawy majątkowe archidiecezji i parafii[22].

Arcybiskup Zimoń mianował pierwszego w historii wikariusza biskupiego (KPK476)[23]. Wikariuszem biskupim do spraw zakonnych został ks. Romuald Rak (1992-2000)[24], po nim urząd ten pełnili z nominacji abp. Zimonia: ks. Stanisław Adamczyk (2000-2005)[25], ks. Jan Klemens (2005-2012)[26]. Wikariusze biskupi byli mianowani zgodnie z prawem na czas określony wynoszący 5 lat (KPK 477 §1). Byli to kapłani posiadający duże doświadczenie duszpasterskie (KPK 478).

Kanclerz, notariusze i archiwum (KPK 482-491)

Głównym zadaniem kanclerza kurii jest troska o sporządzanie i wysyłanie akt kurialnych oraz strzeżenie ich w archiwum kurii (KPK 482 §1), może on mieć jako pomocnika wicekanclerza (KPK 482 §2) oraz innych notariuszy (KPK 483 §1).

(Arcy)biskup Zimoń podczas rządów w (archi)diecezji katowickiej miał trzech kanclerzy, z których sam wyznaczył dwóch. Pierwszym kanclerzem był ks. Wiktor Skworc (1980-1992) mianowany przez bp. Herberta Bednorza[27] i potwierdzony na urzędzie przez bp. Damiana Zimonia[28]. W 1992 roku kanclerzem został dotychczasowy notariusz kurii, ks. Józef Pawliczek (1992-2007)[29]. Po nim na urząd ten został powołany ks. Grzegorz Olszowski (2007-2012) dotychczasowy sekretarz i kapelan arcybiskupa[30]. Mianowani zostali także notariusze:

[22] D. Zimoń, Dekret wikariusza generalnego: ks. Wiktor Skworc, 16 kwietnia 1992, VA I-5921/92. Nowy zakres obowiązków: D. Zimoń, Dekret obowiązków wikariusza generalnego, 12 lutego 1997, VA I-6181/97. W zakresie spraw małżeńskich mocą KPK 85 wcześniej delegowano ks. Skworcowi jako kanclerzowi władzę dyspensowania od przeszkód małżeńskich z KPK 1078§1, udzielania zezwoleń przewidzianych w KPK 1071 i 1125. Z władzy tej mógł korzystać podczas nieobecności wikariuszy generalnych, zob.: D. Zimoń, Delegacja władzy w zakresie spraw małżeńskich, 7 stycznia 1992, VA I-5907/92.

[23] Zob.: W. Skworc, Odpowiedź do ks. Józefa Krukowskiego, 28 maja 1986, VA I-5555/86, AAKat 47/184. W niniejszym piśmie stwierdza, że w diecezji katowickiej nie istnieje urząd wikariusza biskupiego.

[24] D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego ds. zakonnych: ks. Romuald Rak, 1 grudnia 1992, VA I-5985/92, WD 1992,139. Po upływie przewidzianego prawem okresu nie było nowego dekretu.

[25] D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego ds. zakonnych i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego: ks. Stanisław Adamczyk, 12 września 2000, VA I-6432/00.

[26] D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego ds. życia konsekrowanego: ks. Jan Klemens, 1 października 2005, VA I-6727/05. D. Zimoń, Dekret wikariusza biskupiego ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń życia Apostolskiego: ks. Jan Klemens, 1 stycznia 2011, VK-6547/11.

[27] H. Bednorz, Dekret kanclerza kurii: ks. Wiktor Skworc, 30 września 1980, VA I-5770/80.

[28] W. Skworc, Protokół z objęcia rządów diecezją katowicką przez bp. Damiana Zimonia, 19 czerwca 1985, VA I-5514/85.

[29] D. Zimoń, Dekret p.o. kanclerza Kurii, 16 lutego 1992, VA I-5922/92 (PP 95-55/92); D. Zimoń, Dekret kanclerza Kurii: ks. Józef Pawliczek, 12 marca 1994, VA I-6034/94 (PP 95-59/94). Zwolniony dekretem z 27 sierpnia 2007, PP 95-77/07.

[30] D. Zimoń, Dekret kanclerza kurii: ks. Grzegorz Olszowski, 30 lipca 2007, VA I-6827/07.

ks. Józef Pawliczek (1975-1989)[31], ks. Stanisław Juraszek (1989-1995)[32], ks. Adam Pradela (1995- 2002)[33], ks. Zbigniew Kocoń (2001-2011)[34], ks. Jan Smolec (2004-2006)[35]. Przeważnie w kancelarii kurii pracowało dwóch notariuszy (Aneks 16). Tradycją wynikającą z pragmatyzmu było mianowanie na notariusza każdorazowego sekretarza (arcy)biskupa katowickiego[36].

Archiwum kurii ze względów lokalowych podzielone zostało na dwie części: archiwum diecezjalne ulokowane w osobnym pomieszczeniu w gmachu kurii oraz archiwum podręczne kancelarii kurii (KPK 486 §2) wraz z archiwum tajnym za drzwiami pancernymi (KPK 489 §1). Do archiwum diecezjalnego przenoszone są z kancelarii starsze zbiory akt parafialnych (L – lokalia), personalnych (P – personalia) i rożnych (V – varia) oraz starsze księgi metrykalne i dokumenty wytworzone w parafiach do roku 1945 (KPK 491 §1,2). Pełni ono zatem także rolę archiwum historycznego (KPK 491 §2). W archiwum podręcznym kancelarii przechowywane są pod zamknięciem (KPK 486 §1) akta spraw bieżących obejmujące około czterdzieści ostatnich lat oraz akta wszystkich żyjących kapłanów i kapłanów zmarłych do dziesięciu lat wstecz oraz tych, którzy opuścili stan duchowny lub wymierzono im kary kościelne. Dokumenty spraw karnych nie były brakowane (por.: KPK 489 §2). Stały dostęp do archiwum oraz archiwum tajnego posiadali kanclerz i notariusze (por.: KPK 487, KPK 490 §1).

System kancelaryjno-archiwalny stosowany w kurii katowickiej został opracowany przez biskupa Juliusza Bieńka. Jego zamierzeniem było już w latach 60. stworzenie diecezjalnego archiwum ksiąg metrykalnych dla ratowania archiwaliów z terenu diecezji[37]. Inicjatywę tę udało się jednak zrealizować dopiero na przełomie wieków. Archiwum kierował archiwariusz, który przeważnie łączył swą funkcję z posadą dyrektora muzeum diecezjalnego[38].

---

31 H. Bednorz, Dekret notariusza kurii: ks. Józef Pawliczek, 19 grudnia 1975, PP 95-27/75.

32 D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Stanisław Juraszek, 31 sierpnia 1989, VA I-5777/89 (PJ 60-21/89), AAKat 47/27.

33 D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Adam Pradela, 13 czerwca 1995, VC II-6456/95, KK, VC II. Kancelaria personalia, vol.V (1992-). Zwolniony dekretem z 22 czerwca 2001, PP 172-25/01.

34 D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Zbigniew Kocoń, 22 czerwca 2001, VC II-6533/01 (PK 234-22/01), KK, VC II. Kancelaria personalia, vol.V (1992-).

35 D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Jan Smolec, 22 czerwca 2004, VA I-6638/04 (VC II-6546/04, PS 260-21/04). Oddelegowany do sekretariatu KEP dekretem z 22 sierpnia 2006, VC II-6566/06 (PS 260-25/06).

36 D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Gerard Bernacki, 1 września 1985, VA I-5524/85. D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Mirosław Piesiur, 28 kwietnia 1988, VA I-5709/88. D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Damian Psota, 25 lipca 1997, VA I-6219/97. D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Grzegorz Olszowski, 1 września 1999, VA I-6364/99. D. Zimoń, Dekret notariusza kurii: ks. Bartłomiej Kuźnik, 1 września 2007, VC II-6573/07.

37 Por.: www: archiwum.archidiecezjakatowicka.pl [dostęp: 2023-07-18].

38 S. Adamski, Dekret archiwariusza diecezjalnego: ks. Jerzy Pawlik, 7 lutego 1957, PP 56-34/56. H. Bednorz, Dekret kustosza muzeum diecezjalnego: ks. Józef Pawliczek, 12 sierpnia 1974, VA I-4756/74 (PP 95-26/74). H. Bednorz, Dekret archiwariusza diecezjalnego: ks. Franciszek Rajca, 6 kwietnia 1978, PR 43-34/78. H.

W 1991 roku pełniącą obowiązki archiwariusza, a od 1997 roku dyrektorem archiwum archidiecezjalnego została mgr Halina Kowalczyk (1991-2018)[39]. Wtedy też archiwum otrzymało statut[40] oraz regulamin[41] (KPK 491 §3). Prawodawca w statucie określił zadania archiwum: 1) przechowywanie, zabezpieczenie i konserwacja akt, 2) porządkowanie, brakowanie, inwentaryzacja i opracowanie naukowe akt, 3) udostępnianie materiałów uprawnionym podmiotom, 4) w ograniczonym zakresie wypisy z akt, 5) nadzór nad składnicami akt kurii diecezjalnej i sądu duchownego, archiwaliami parafii i dekanatów, 6) własne prace naukowe (Statut, cz. II. Zadania). Określił również normy dotyczące zasobu, w którego skład weszły: archiwalia instytucji i urzędów kościelnych z terenu diecezji od 1921 roku, akta wizytacyjne, akta instytucji kościelnych, szkół i lokalne parafii ze zbiorów wrocławskich, archiwalia dekanalne i parafialne, archiwalia zakonów i klasztorów, zbiory fotograficzne i kartograficzne odnoszące się do terenu diecezji katowickiej (*Statut*, cz. III. Zasób archiwalny). Na uwagę zasługuje punkt statutu mówiący o powiększaniu zasobu o dokumenty z dwóch źródeł: składnic kurii diecezjalnej po 10-15 latach od ich zamknięcia oraz parafii i dekanatów, szczególnie sprzed 1945 roku (*Statut*, p.7). Zapis ten umożliwił archiwum przejęcie z archiwów parafialnych, tam gdzie było to możliwe, ksiąg metrykalnych do 1945 roku, ich zabezpieczenie i centralizację. Drugi etap centralizacji akt rozpoczął się wraz z dekretem arcybiskupa katowickiego wydanym w 2008 roku[42]. Biskup Zimoń zarządził w nim przekazanie do archiwum wszystkich ksiąg metrykalnych wytworzonych do 1945 roku i ich skorowidzów oraz innych ksiąg i pieczęci do 1945 roku[43]. Udało się również pozyskać niektóre akta wytworzone przez instytucje kościelne, a przechowywane dotąd w Archiwum Państwowym w Katowicach[44].

W statucie postanowiono, że archiwum zarządza dyrektor podlegający bezpośrednio biskupowi diecezjalnemu, któremu pomaga pracownik zatwierdzony przez biskupa

Bednorz, Dekret archiwariusza kurii diecezjalnej: ks. Jerzy Myszor, 10 października 1983, VA I-5433/83. D. Zimoń, Dekret archiwariusza archiwum diecezjalnego: ks. Henryk Pyka, 20 sierpnia 1989, VA I-5781/89, zwolniony dekretem z 7 marca 1991, VA I-5854/91 (VC II-6396/91), AAKat, VC II. Archiwum Diecezjalne, vol. I (1966-2001).

39 D. Zimoń, Dekret p.o. archiwariusza w Archiwum Diecezjalnego: Halina Kowalczyk, 7 marca 1991, VA I-5853/91, WA 1991,123. D. Zimoń, Dekret dyrektora Archiwum Archidiecezjalnego: Halina Dudała, 24 września 1997, VC II-6490/97, AAKat, VC II. Archiwum Diecezjalne, vol. I (1966-2001).

40 D. Zimoń, Statut Archiwum Diecezjalnego, 3 kwietnia 1991, VC II-6397/91, WD 1991,54.

41 D. Zimoń, Regulamin Archiwum Diecezjalnego, VC II-6398/91, WD 1991,55.

42 D. Zimoń, Dekret o obowiązku przekazania ksiąg metrykalnych i innych archiwaliów do Archiwum Archidiecezjalnego, 30 czerwca 2009, VC II-6578/08, WA 2008,60.

43 Tamże.

44 A. Kałuża do Kurii Diecezjalnej, 24 czerwca 1991, VC II-6401/91, VC II. Archiwum Diecezjalne, vol. I (1966-2001). Por.: G. Bernacki do A. Kałuży, 4 lipca 1991, VC II-6401/91, tamże.

katowickiego, i określono zakres jego kompetencji[45]. Statut z niewielkimi zmianami został ponownie promulgowany w 2009 roku[46].

W regulaminie Archiwum będącym załącznikiem do *Statutu* w dziewięciu punktach sprecyzowane zostały zasady korzystania z materiałów archiwalnych przez osoby i instytucje z zewnątrz[47]. Regulamin opracowany na nowo i znacznie poszerzony wszedł w życie 17 kwietnia 2009 roku[48].

Rada do spraw ekonomicznych i ekonom (KPK 492-494)

Kodeks pio-benedyktyński nie przewidywał w strukturze kurii biskupiej urzędu ekonoma, ale wprowadził obowiązek ustanowienia przez biskupa rady do spraw ekonomicznych[49]. Kodeks Jana Pawła II utrzymuje obowiązek ustanowienia rady ekonomicznej (KPK 492 §1) oraz ustanawia urząd ekonoma powoływanego przez biskupa diecezjalnego po wysłuchaniu zdania kolegium konsultorów i rady do spraw ekonomicznych (KPK 494 §1).

Rada do spraw ekonomicznych została ustanowiona przez biskupa Zimonia dekretem z 20 maja 1986 roku[50]. W skład rady weszło pięciu kapłanów (KPK 492 §1): bp Czesław Domin jako przewodniczący, dwóch referentów finansowych kurii, dyrektor drukarni i proboszcz (Aneks 14)[51]. Ponieważ przewodniczący rady nie bierze udziału w głosowaniu, a do jego kompetencji należy zwoływanie zebrań, ustalanie porządku obrad, nadzorowanie poprawności sporządzania protokołu[52], stąd członków rady nie powinno być czterech, ale liczba ta powinna być nieparzysta, aby wynik głosowania uzyskiwany był większością głosów[53]. Wprawdzie kapłani to także wierni (KPK 204), ale jednak w tym przypadku niezupełnie właściwie odczytano intencję prawodawcy kościelnego, by w tej radzie zasiadali również świeccy eksperci[54]. W dekrecie ustanawiającym radę nie wskazano także, że ustanawiana jest ona na okres pięciu lat (KPK 492 §1). Kolejna rada do spraw ekonomicznych została

45 D. Zimoń, Statut…, cz. IV. Organizacja archiwum, tamże.
46 D. Zimoń, Statut Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, 17 kwietnia 2009, VC II-6582/09, AAKat, VC II. Archiwum Diecezjalne, vol. I (1966-2001).
47 D. Zimoń, Regulamin Archiwum Diecezjalnego, VC II-6398/91, WD 1991,55.
48 D. Zimoń, Regulamin korzystania z materiałów archiwalnych w pracowni naukowej Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, VC II-6582/09, WA 2009,44.
49 Por.: J. Krukowski (red.), Komentarz…, t. II/1, s. 375.
50 D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę do Spraw Ekonomicznych Diecezji Katowickiej, 20 maja 1986, VA I-5582/86, WD 1986,37.
51 Referenci finansowi kurii diecezjalnej: ks. Szczepan Rożek i ks. Eugeniusz Kurpas, dyrektor drukarni diecezjalnej – ks. Rudolf Brom, proboszcz parafii Biertułtowy – ks. Alfred Wloka (Aneks).
52 PCCICAI, *Dubia in plenario coetu diei 14 maii 1985 proposita*, AAS 77 (1985), s. 771. Por.: J. Krukowski, Komentarz…, t. II/1, s. 376.
53 Zob.: Por.: J. Krukowski (red.), *Komentarz*…, t. II/1, s. 376-377.
54 Por.: P. V. Pinto, *Commento*…, s. 290-291.

mianowana dekretem z dnia 17 grudnia 1992 roku[55]. Oznacza to, że formalnie nastąpiła dziewiętnastomiesięczna przerwa w urzędowaniu rady[56]. Podobnie jak w przypadku poprzedniej rady w jej skład obok przewodniczącego – ks. Wiktora Skworca, weszło czterech kapłanów zgodnie z pełnionymi urzędami: dwóch referentów finansowych kurii, dyrektor drukarni i proboszcz[57]. Rada ta w niemal niezmienionym składzie utrzymywała się przez ponad 12 i pół roku (1992-2005). Zmienił się tylko przewodniczący, którym w wyniku mianowania ks. Wiktora Skworca biskupem tarnowskim został ks. Mirosław Piesiur (1997-2015)[58], a ks. Henryka Kuczoba (1988-2000) zastąpił ks. Jan Morcinek (2000-2012)[59].

Trzecia rada do spraw ekonomicznych została ustanowiona dekretem z dnia 10 sierpnia 2005 roku[60]. Skład rady złożonej z samych duchownych został rozszerzony do sześciu członków i przewodniczącego. Tym razem w jej składzie znaleźli się referent finansowy kurii, redaktor naczelny „Gościa Niedzielnego", dyrektor Księgarni św. Jacka oraz trzej proboszczowie[61]. Przewodniczącym został mianowany ks. Mirosław Piesiur[62]. Kadencja rady w tym składzie została przedłużona na kolejne 5 lat dekretem z 6 grudnia 2010 roku[63].

W (archi)diecezji katowickiej do spraw finansowo-gospodarczych ustanowiony został ekonom (KPK 494 §1). Podobnie jak rada do spraw ekonomicznych, tak i ekonom diecezjalny ma być mianowany na okres pięciu lat (KPK 494 §2). Jego zadaniem jest administrowanie pod władzą biskupa dobrami doczesnymi diecezji (KPK 494 §3). Pierwszym ekonomem diecezji katowickiej mianowanym na okres pięciu lat był wikariusz generalny – bp Czesław Domin (1986-1991)[64]. Po nim stanowisko to piastowali: ks. Wiktor Skworc (1992-1997)[65]

[55] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę do Spraw Ekonomicznych Archidiecezji Katowickiej, 17 grudnia 1992, VA I-5988/92.
[56] Kadencja poprzedniej rady, zgodnie z KPK 494 §2, zakończyła się po 5 latach, zatem 19 maja 1991.
[57] Referenci finansowi kurii diecezjalnej: ks. Roman Bednarek, ks. Henryk Kuczob, dyrektor drukarni diecezjalnej – ks. Rudolf Brom, proboszcz parafii Biertułtowy – ks. Alfred Wloka (Aneks).
[58] D. Zimoń, Dekret członka Rady ds. Ekonomicznych: ks. Mirosław Piesiur, 2 grudnia 1997, PP 135-26/97.
[59] D. Zimoń, Dekret członka Rady Ekonomicznej: ks. Jan Morcinek, 15 listopada 2000, PM 139-67/00.
[60] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę do spraw ekonomicznych diecezji katowickiej, 10 sierpnia 2005, VA I-6720/05, WA 2005,99.
[61] Referent finansowy – ks. Krzysztof Gajda, redaktor naczelny „Gościa Niedzielnego" – ks. Marek Gancarczyk, dyrektor Księgarni św. Jacka – ks. Krystian Kukowka, proboszczowie: ks. Stanisław Gańczorz, ks. Eugeniusz Góra, ks. Jan Morcinek (Aneks).
[62] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Rady Ekonomicznej: ks. Mirosław Piesiur, 10 sierpnia 2005, VA I-6720/05 (PP 135/05).
[63] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę do spraw ekonomicznych diecezji katowickiej, 6 grudnia 2010, VA I-7001/10, WA 2010,159.
[64] D. Zimoń, Dekret ekonoma diecezjanego: bp. Czesław Domin, 20 maja 1986, VA I-5581/86, AAKat 47/184 (także w AAKat 47/27).
[65] D. Zimoń, Dekret ekonoma: ks. Wiktor Skworc, 8 września 1992, VA I-5956/92, WD 1992,139.

i ks. Mirosław Piesiur (1998-2012)[66]. Nominacja ekonoma była konsultowana z kolegium konsultorów (KPK 494 §1)[67].

Pracę ekonoma diecezjalnego wspomagał siedmioosobowy wydział finansowo-gospodarczy kurii, który posiadał dwa referaty: finansowy i gospodarczy[68]. Biskup Zimoń ustanowił referentem finansowo-gospodarczym ks. Henryka Kuczoba[69]. Zgodnie z dekretem zostały mu powierzone: sprawy gospodarczo-administracyjne i finansowe diecezji, zwłaszcza kurii; troska o zachowanie stanu majątku diecezjalnego i jego pomnażanie; kwestia budownictwa sakralnego i kościelnego w diecezji w zakresie kontroli realizacji inwestycji; prowadzenie poradnictwa prawno-gospodarczego dla duchowieństwa oraz zatrudnianie świeckich pracowników kurii i opieka nad nimi wraz z zapewnieniem im godziwych warunków bytowych. Obowiązki referenta finansowego kurii zostały sprecyzowane w dekrecie nominacyjnym ks. Romana Bednarka[70]. Do zadań tych należało czuwanie nad świadczeniami finansowymi parafii i kapłanów na rzecz diecezji, pomoc parafiom we właściwym prowadzeniu finansów i kontrola księgowości parafialnej, sprawy ubezpieczeń społecznych i emerytur kapłanów, prowadzenia kapłańskiej pomocy bratniej, wizytowanie budownictwa sakralnego i kościelnego w diecezji, udzielanie informacji finansowych kapłanom.

W 1990 roku ze względu na zmienioną sytuację zewnętrzną i wynikające z niej zadania biskup Zimoń dokonał podziału wydziału finansowo-gospodarczego na dwa odrębne wydziały, jednak ściśle ze sobą współpracujące pod kontrolą i z koordynacją ekonoma[71]. Dotychczasowi referenci otrzymali nominację na dyrektorów: wydziału finansowego – ks. Roman Bednarek[72], wydziału gospodarczego – ks. Henryk Kuczob[73]. Od 31 sierpnia 1994 roku ekonom i wikariusz

---

66 D. Zimoń, Dekret ekonoma: ks. Mirosław Piesiur, 1 stycznia 1998, VA I-6236/98 (PP 135-27/98). Kolejne dekrety na pięcioletnie kadencje otrzymał: 1 stycznia 2003 (VA I-6558/03) i 1 stycznia 2008 (VA I-6848/07).

67 D. Zimoń, Zapytanie do kolegium konsultorów o nominację ks. Wiktora Skworca na ekonoma archidiecezji katowickiej, 3 września 1992, VA I. Kolegium konsultorów (1986-), AAKat.

68 Przewodniczącym wydziału był ekonom – bp Czesław Domin, referentem finansowym ks. Szczepan Rożek, referentem gospodarczym ks. Eugeniusz Kurpas. Księgowość prowadziły siostry: s. Gonzaga Januszek SCB i s. Michaela Drabik SCB, s. Ezechiela Ściskała SCB i s. Jarosława Trzmiel SCB, zob.: „Katalog Diecezji Katowickiej 1986", Katowice 1986, s. 48-49.

69 D. Zimoń, Dekret referenta finansowo-gospodarczego kurii diecezjalnej: ks. Henryk Kuczob, 5 września 1986, VA I-5593/86, AAKat 47/27.

70 D. Zimoń, Dekret referenta finansowego kurii diecezjalnej: ks. Roman Bednarek, 14 sierpnia 1989, VA I-5778/89, AAKat 47/27.

71 D. Zimoń, Dekret podziału Wydziału Finansowo-Gospodarczego, 22 sierpnia 1990, VA I-5821/90 (VC II-6376/90).

72 D. Zimoń, Dekret dyrektora Wydziału Finansowego Kurii Diecezjalnej w Katowicach: ks. Roman Bednarek, 23 sierpnia 1990, VA I-5822/90 (VC II-6377/90).

73 D. Zimoń, Dekret dyrektora Wydziału Gospodarczego Kurii Diecezjalnej w Katowicach: ks. Henryk Kuczob, 23 sierpnia 1990, VA I-5823/90 (VC II-6378/90). Przypomniał także zasady dotyczące pracowników wydziałów: 1) przyjmowanie stron odbywa się pojedynczo, 2) w godzinach urzędowania nie częstuje się interesantów kawą i innymi napojami, 3) nie udziela się żadnych pożyczek, 4) wypłata pieniędzy poza stałymi wynagrodzeniami za pracę następuje na podstawie przedłożonego rachunku, rachunki

generalny ks. Skworc zastrzegł sobie decydowanie o dokonywaniu zakupów na rzecz kurii metropolitalnej i administrowanych przez nią nieruchomości[74].

W 1995 roku dyrektorem wydziału gospodarczego kurii został ks. Krzysztof Gajda (1995-2013)[75]. Zgodnie z dekretem arcybiskupa Zimonia zostały mu powierzone następujące obowiązki: sprawy gospodarczo-administracyjne archidiecezji, zwłaszcza kurii metropolitalnej, troska o zachowanie stanu majątku archidiecezji i jego pomnażanie, kwestia budownictwa sakralnego i kościelnego w zakresie kontroli inwestycji, problemy szkód górniczych w obiektach kościelnych, prowadzenie poradnictwa prawno-godspodarczego dla duchowieństwa, zatrudnianie osób świeckich do pracy w kurii metropolitalnej i opieka nad nimi. Kierowanie wydziałem finansowym w 1997 roku przejął ks. Mirosław Piesiur (1997-2015)[76].

Rada kapłańska i kolegium konsultorów (KPK 495-502)

Rada kapłańska, która winna być ustanowiona w każdej diecezji, to senat biskupa, czyli zespół kapłanów reprezentujących prezbiterium. Jej zadaniem jest wspieranie biskupa w kierowaniu diecezją zgodnie z prawem dla pomnażania dobra pasterskiego powierzonej mu cząstki ludu Bożego (KPK 495 §1). Posiada ona jedynie głos doradczy (KPK 500 §2).

Rada kapłańska V. kadencji została ustanowiona przez bp. Zimonia zgodnie z normami *Kodeksu* (KPK 495 §1, KPK 497) dekretem z 20 marca 1986 roku[77]. Ustanowienie rady zostało poprzedzone listem bp. Zimonia skierowanym do kapłanów[78], ogłoszeniem regulaminu wyborów[79] oraz promulgowaniem statutu[80]. W liście do kapłanów nowy biskup katowicki uzasadnił konieczność przeprowadzenia po raz pierwszy powszechnych wyborów do rady

inwestycyjne zatwierdza ekonom, 5) wypłaty dokonywane są na podstawie pisemnego polecenia ekonoma, 6) wysokość dotacji celowych ustalana jest w skali rocznej i ich wysokość nie może być zmieniona bez zgody ekonoma diecezjalnego, zob.: W. Skworc, *Pro memoria*, 15 września 1995, (bez numeru), AAKat, VC II. Wydział Gospodarczy Kurii, vol. I. (1990-2014).

74 W. Skworc do H. Kuczoba, 31 sierpnia 1994, AAKat, Wydział Gospodarczy Kurii, vol. I. (1990-2014).

75 D. Zimoń, Dekret dyrektora Wydziału Gospodarczego kurii metropolitalnej w Katowicach: ks. Krzysztof Gajda, 13 czerwca 1995, VC II-6457/95 (PG 112-18/95), VC II. Wydział Gospodarczy Kurii, vol. I. (1990-2014).

76 D. Zimoń, Dekret dyrektora Wydziału Finansowego kurii metropolitalnej w Katowicach: ks. Mirosław Piesiur, 6 sierpnia 1997, VC II-6486/97 (PP 135- /97).

77 D. Zimoń, Dekret ustanowienia Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, 20 marca 1986, VA I-5566/86, WD 1986,21.

78 D. Zimoń, List do kapłanów w sprawie Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, 20 stycznia 1986, VA I-5559/86, WD 1986,18. Por.: D. Zimoń, List metropolity katowickiego do kapłanów w sprawie wyborów do Rady kapłańskiej archidiecezji katowickiej, 29 sierpnia 1996, VA I-6151/96.

79 D. Zimoń, Regulamin wyborów do Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, 20 stycznia 1986, VA I-5557/86, WD 1986,19.

80 D. Zimoń, Statut Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, 20 stycznia 1986, VA I-5558/86, WD 1986,20.

kapłańskiej w oparciu o obowiązujące przepisy prawa[81], podał harmonogram wyborów oraz zachęcił, aby dokonać wyboru „z poczuciem odpowiedzialności za Kościół katowicki”[82]. Regulamin załączony do listu uprawniał do głosowania kapłanów diecezji katowickiej i kapłanów zakonnych pełniących obowiązki w diecezji katowickiej na mocy dekretu biskupa lub wikariusza generalnego (*Regulamin*, pkt 1). Ze względu na dużą liczbę głosujących wybory do rady zostały poprzedzone wyborami elektorów, przeprowadzili je księża dziekani na podstawie zwykłej większości głosów w głosowaniu tajnym (*Regulamin*, pkt 2). W wyznaczonym przez biskupa diecezjalnego terminie elektorzy wybrani w dekanatach zgromadzili się, aby wyłonić spośród siebie 10 proboszczów i 6 wikariuszy do rady kapłańskiej (*Regulamin*, pkt 3). Swoich przedstawicieli w radzie otrzymali także wykładowcy seminarium, zakonnicy i emeryci (*Regulamin*, pkt 3; por.: KPK 498, KPK 499). Kolejne rady były powoływane według tych samych zasad regularnie na okres pięciu lat (KPK 501 §1), (Aneks 12)[83].

Statut rady kapłańskiej został promulgowany 20 stycznia 1986 roku (KPK 496). Dokument ten określał strukturę rady oraz sposób jej działania. Zgodnie ze statutem radę tworzy 35 kapłanów, a przewodniczącym jest biskup katowicki (*Statut*, pkt 2). Do rady z urzędu powołani byli wikariusze generalni, rektor seminarium i dyrektor wydziału duszpasterskiego. Z wyboru w skład rady wchodziło 18 księży, w tym 10 proboszczów i 2 przedstawicieli zakonów. Zachowano tym samym dyspozycję KPK, by około połowa członków pochodziła z wyboru, inni zaś z urzędu (*Statut*, pkt 2; zob.: KPK 497). Biskup mianował sekretarza rady (Aneks 12). Zebrania zwyczajne zgodnie ze statutem odbywały się dwa razy w roku: wiosną i jesienią, a ich tematykę wskazywał biskup diecezjalny (Aneks 12A). Uchwały podejmowano bezwzględną większością głosów ważnych w głosowaniu tajnym (*Statut*, pkt 3.3). Na wakujące miejsca w radzie wprowadzano nowych radnych na czas trwania kadencji (*Statut*, pkt 3.7). Po posiedzeniu plenarnym przygotowywany był komunikat

[81] Podstawą wydania norm diecezjalnych do przeprowadzenia wyborów stały się ustalenia Konferencji Episkopatu Polski: Postanowienia Konferencji Episkopatu Polski w sprawie Rad Kapłańskich i Kolegium Konsultorów, 21 marca 1985, AAKat, Diecezjalna Rada Kapłańska, vol. II (1991-2005).

[82] D. Zimoń, List do kapłanów w sprawie Rady kapłańskiej diecezji katowickiej, 20 stycznia 1986, VA I-5559/86, WD 1986,18.

[83] D. Zimoń, Dekret powołujący Radę kapłańską VI kadencji, 11 czerwca 1991, VA I-5865/91, WD 1991,52.
D. Zimoń, Dekret powołujący Radę kapłańską archidiecezji katowickiej, 18 lutego 1997, VA I-6185/91, WA 1997,30.
D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę kapłańską kolejnej kadencji, 7 października 2003, VA I-6596/03, WA 2003,121.
D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę kapłańską kolejnej kadencji, 15 października 2008, VA I-6898/08, WA 2008,105.

sporządzany przez sekretarza i zatwierdzany przez biskupa diecezjalnego, następnie był on publikowany w „Wiadomościach (Archi)diecezjalnych" (*Statut*, pkt 3.9)[84].

W 2006 roku rada kapłańska wybrała zespół proboszczów (KPK 1742 §1), który został zatwierdzony przez biskupa dekretem z dnia 5 maja 2006 roku[85]. Zadania zespołu określa prawo kanoniczne (KPK 1740, KPK 1742).

Spośród członków rady biskup swobodnie mianował na 5 lat kapłanów do kolegium konsultorów (KPK 502)[86] Ich liczba zmieniała się, jednak zawierała się w ramach określonych prawem powszechnym (Aneks 12). W (archi)diecezji katowickiej nie zostały wydane szczegółowe normy partykularne ani statut kolegium konsultorów[87]. Pierwsze kolegium konsultorów zostało powołane dekretem biskupa Zimonia w 1986 roku[88], a spotkania odbywały się niemal co miesiąc. Później spotkania odbywały się w miarę potrzeby (Aneks 12B)[89].

Kapituły kanoników (KPK 503-510)

Kapituła kanoników to kolegium kapłanów, którego zadaniem jest sprawowanie bardziej uroczystych czynności liturgicznych oraz wypełnianie zadań zleconych przez prawo lub biskupa diecezjalnego (KPK 503). W archidiecezji katowickiej istnieje tylko jedna kapituła kanoników, jest to kapituła katedralna, ponieważ na terenie diecezji nie ma kościołów kolegiackich[90]. Kapituła katedralna katowicka została ustanowiona przez papieża Piusa XI[91]

---

84 Komunikaty z posiedzeń Rady kapłańskiej znajdują się w: WD 1986,23; WD 1986,78; WD 1988,37; WD 1989,4; WD 1989,44; WD 1990,9; WD 1990,53; WD 1990,109; WD 1991,66; WD 1991,67; WD 1991,124; WA 1992,141; WA 1993,107; WA 1994,17; WA 1995,48; WA 1998,134; WA 1999,53; WA 2000,28; WA 2001,49; WA 2001,50; WA 2002,11; WA 2002,57; WA 2002,106. Czasami, zwłaszcza po 2002 roku, komunikat publikowano pod nazwą „sprawozdanie": WA 1996,29; WA 2003,164; WA 2004,112; WA 2004,123; WA 2005,75; WA 2005,142; WA 2006,65; 2006,142; WA 2007,57; WA 2007,143; WA 2008,120; WA 2009,63; WA 2009,140; WA 2010,140.

85 D. Zimoń, Dekret zatwierdzający zespół proboszczów, 5 maja 2006, VA I-6753/06. W Skład tego zespołu weszli: ks. Zygmunt Długajczyk, ks. Eugeniusz Góra, ks. Jerzy Lisczyk, ks. Jan Morcinek, ks. Tadeusz Pietrzyk, ks. Andrzej Suchoń, ks. Alfred Wloka.

86 D. Zimoń, Dekret ustanawiający Kolegium Konsultorów, 20 marca 1986, VA I-5569/86, WD 1986,22; D. Zimoń, Dekret ustanawiający Kolegium Konsultorów, 10 czerwca 1991, VA I-5868/91, WD 1991,53; D. Zimoń, Dekret ustanawiający Kolegium Konsultorów, 20 lutego 1997, VA I-6187/97, WD 1997,140; D. Zimoń, Dekret ustanawiający Kolegium Konsultorów, 23 grudnia 2003, VA I-6611/03, AAKat, VA I. Kolegium Konsultorów, vol. I (1986-2011); D. Zimoń, Dekret ustanawiający Kolegium Konsultorów, 10 maja 2007, VA I-6816/07, WD 2007,102.

87 J. Pawliczek do A. Mizińskiego, 18 grudnia 1993, AAKat, VA I. Kolegium konsultorów, vol. I (1986-2011); J. Pawliczek do M. Sitarza, 15 kwietnia 1996, tamże.

88 D. Zimoń, Dekret ustanowienia kolegium konsultorów, 20 marca 1986, VA I-5569/86, WD 1986,22.

89 J. Pawliczek, Notatka służbowa, 19 listopada 2001, AAKat, VA I. Kolegium konsultorów, vol. I (1986-2011).

90 Ciekawostką natomiast jest utworzona w 2005 roku Kapituła Świętego Sylwestra, do której należą biskupi wywodzący się z Archidiecezji Katowickiej oraz zaproszone osoby. Jej prepozytem był abp. Damian Zimoń, zob.: KK VA I. Kapituła Świętego Sylwestra, vol.I (2005-). Spotkania odbyły się w: Legnicy (2-4.01.2006) WA 2006,138, Rzymie (7-10.01.2007) WA 2007,140, Tarnowie (2-5.01.2008) WA 2008,131, Płocku (2-4.01.2009) WA 2009,151, Kokoszycach (2-4.01.2010) WA 2010,156.

91 Pius PP. XI, *Divina disponente clementia*. Bulla erygująca kapitułę katedralną w Katowicach, 22 stycznia 1926, WD 1926,110.

(KPK 504, por.: CIC 392). Arcybiskup Zimoń powołał do niej trzynastu kanoników gremialnych (rzeczywistych) oraz ponad 90 kanoników honorowych (Aneks 11B).

Na początku 1995 roku arcybiskup Zimoń skierował do prepozyta kapituły list, w którym polecił opracowanie statutu i przedstawienie go do zatwierdzenia (KPK 505)[92]. Dotychczasowe *Statua Capituli Katovicensis* wydane 4 marca 1927 roku przez biskupa Lisieckiego[93] i zatwierdzone ze zmianami w 1937 roku przez biskupa Stanisława Adamskiego[94] zostały na nowo opracowane i zatwierdzone przez arcybiskupa Zimonia 22 listopada 1998 roku. W preambule zatytułowanej „Nota historyczna" czytamy: „Papież Jan Paweł II Diecezję Katowicką przekształcił w archidiecezję. Katedra katowicka stała się kościołem metropolitalnym, a Kapituła Katedralna Kapitułą Metropolitalną. *Satua Capituli Katovicensis* zastąpione zostają przez niniejszy Statut Kapituły Metropolitalnej Katowickiej opracowany przez Kapitułę i zatwierdzony przez Arcybiskupa Metropolitę Katowickiego Damiana Zimonia"[95]. Tytuł kapituła metropolitalna jest jednak nieuprawniony i nie znajduje umocowania w prawie powszechnym.

Sam statut kapituły katedralnej precyzuje obowiązki kanoników, określa urzędy w kapitule, strój chórowy i insygnia, zebrania oraz zakres podejmowanych decyzji (KPK 506). Zgodnie ze statutem w skład kapituły wchodzi dziesięciu kanoników gremialnych (rzeczywistych) w tym przewodniczący i nieokreślona liczba kanoników honorowych, również spoza archidiecezji katowickiej (*Statut*, §6-8). Do obowiązków kanoników należy udział w uroczystościach w katedrze (wg statutu: w kościele metropolitalnym) w stroju chórowym we wskazane uroczystości[96] oraz w Piekarach Śląskich podczas pielgrzymek stanowych mężczyzn i kobiet (*Statut*, §11), mogą być poproszeni o celebrowanie Mszy św. i wygłoszenie homilii w katedrze i są zobowiązani do odprawienia jednej Mszy św. za każdego zmarłego kanonika (*Statut*, §12-13). Urzędy przewidziane w kapitule to: przewodniczący, zastępca przewodniczącego, penitencjarz i sekretarz (*Statut*, §14) i są pełnione do końca 70. roku życia

[92] D. Zimoń do E. Szczotoka, 21 lutego 1995, AAKat, Kapituła Katedralna Archidiecezji Katowickiej, vol. II (1975-1997).

[93] Zob.: A. Lisiecki, *Statua Capituli Cathedralis Katovicensis*, WD 1927,55.

[94] Zob.: S. Adamski, Nowy statut Katowickiej Kapituły Katedralnej, WD 1937,109.

[95] Statut Kapituły Metropolitalnej Katowickiej, VA I-6305/98, WA 1999,11. Statut został znowelizowany i ponownie zatwierdzony w 2006 roku. Zmiany były jednak niewielkie: dołożono obowiązek udziału kanoników w stroju chórowym w święceniach kapłańskich (*Statut*, §11) i podniesiono wiek emerytalny do 75 lat (*Statut*, §22). Zob.: *Statut Kapituły Metropolitalnej Katowickiej*, 17 listopada 2006, VAI-6781/06.

[96] Uroczystości te to: u. patronalna kościoła metropolitalnego Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, u. poświecenia kościoła metropolitalnego, u. św. Jacka – patrona archidiecezji, rocznica święceń biskupich arcybiskupa katowickiego, w miarę możliwości w liturgii Wielkiego Piątku i Wielkiej Soboty (prawdopodobnie chodzi o Wigilię Paschalną).

(*Statut*, §22, z późn. zmianami: do 75. roku życia). Przewodniczący[97], zastępca i sekretarz wybierani są na 6 lat w głosowaniu tajnym przez kanoników gremialnych i zatwierdzani przez arcybiskupa katowickiego (*Statut*, §15, por.: KPK 507), zaś penitencjarz[98] mianowany jest na czas nieokreślony bezpośrednio przez arcybiskupa katowickiego (*Statut*, §17, por.: KPK 508 §1). Kanonicy nie otrzymują dodatkowego wynagrodzenia (*Statut*, §24; por.: KPK 506 §2). Strój chórowy kanoników gremialnych i honorowych stanowiła czarna sutanna z fioletową obszywką i fioletowymi guzikami, komża, czarna pelerynka z fioletową obszywką i guzikami oraz odznaka kanonicka – *distinctorium* (*Statut*, §10, 25, 28 por.: KPK 506 §2). Zebrania zwyczajne kanoników gremialnych i honorowych odbywają się w tygodniu przed uroczystością Chrystusa Króla według programu: Msza św. za zmarłych biskupów i kanoników oraz posiedzenie, przewidziane zostały również zebrania nadzwyczajne (*Statut*, §30-37).

Przed mianowaniem nowego kanonika biskup diecezjalny zasięgał rady kapituły (KPK 509 §1)[99]. W Wielki Czwartek 13 kwietnia 1995 roku z okazji 70-lecia Kościoła katowickiego arcybiskup Damian Zimoń ustanowił 31 kanoników honorowych (Aneks 11B).

Rada duszpasterska (KPK 511-514)

Rada duszpasterska nie jest organem obowiązkowym, ale powołuje się ją gdy zalecają to okoliczności duszpasterskie, by badała pod władzą biskupa wszystko to, co dotyczy działalności pasterskiej oraz rozważała i przedstawiała wnioski praktyczne (KPK 511). Skład rady stanowią duchowni, zakonnicy, i szczególnie wierni świeccy – dobrani tak, by uwzględnić różnorodność i specyfikę regionalną (KPK 512). Posiada ona głos doradczy (KPK 514 §1) i powinna być zwoływana przynajmniej raz w roku (KPK 514 §2). Ustanawiana jest na czas przewidziany w statutach (KPK 513 §1) i ustaje podczas wakansu stolicy (KPK 513 §2).

Rada Duszpasterska (wówczas pastoralna) pierwszej kadencji została utworzona w diecezji katowickiej dekretem biskupa Bednorza w 1966 roku [100]. Rada duszpasterska piątej kadencji została ustanowiona przez bp. Zimonia zgodnie z normami *Kodeksu* (KPK 511 nn)

[97] Obowiązki przewodniczącego określa *Statut* w §12: zwoływanie zebrań, informowanie arcybiskupa o podjętych uchwałach, reprezentowanie Kapituły na zewnątrz.

[98] Zadaniem penitencjarza jest sprawowanie sakramentu pokuty w katedrze, co wiąże się z zamieszkaniem w pobliżu (*Statut*, §18-19). W 1998 roku kanonikiem penitencjarzem został długoletni proboszcz parafii katedralnej, ks. Henryk Zganiacz, który w tym właśnie roku przeszedł na emeryturę. D. Zimoń, Dekret mianowania kanonika penitencjarza: ks. Henryk Zganiacz, 20 listopada 1998, PZ 16-88/98. Zwolnienie z dn. 22 listopada 2012, PZ 16-98/12.

[99] Zob.: D. Zimoń do S. Tkocza, 29 maja 1992, VA I5930/92, AAKat, VA I. Kapituła katedralna archidiecezji katowickiej, vol. II (1975-1997).

[100] H. Bednorz, Dekret ustanawiający Radę Pastoralną Diecezji Katowickiej, 13 grudnia 1966, VA I-4290/66. Rada składała się z 28 członków.

dnia 14 października 1987 roku[101]. Działalność diecezjalnej rady duszpasterskiej określał regulamin, a jej praca zawierzona opiece Matki Bożej Piekarskiej i św. Jacka miała przyczynić się „do rozwoju duszpasterstwa i pogłębienia życia religijno-moralnego w diecezji katowickiej". Do rady powołano 26 duchownych i 23 osoby świeckie oraz 2 siostry zakonne (KPK 512 §2), (Aneks 13).

Regulamin diecezjalnej rady duszpasterskiej został ogłoszony przez biskupa Zimonia wraz z powołaniem jej składu dnia 14 października 1987 roku[102]. Jego nowelizacja nastąpiła w 1992 roku[103]. Zgodnie z regulaminem przewodniczącym rady jest biskup diecezjalny, który zwołuje radę przynajmniej raz w roku i określa przedmiot obrad (*Regulamin*, §3). Rada wybierała dwóch wiceprzewodniczących i sekretarza (*Regulamin*, §6). Rada może proponować przedmiot obrad zwykłą większością głosów (*Regulamin*, §5). Kadencja rady wynosi pięć lat (*Regulamin*, §8, zob.: KPK 513 §1). Zebrania rady miały stały przebieg: spotkanie przy kawie, nabożeństwo w kaplicy, prelekcje, dyskusja, modlitwa z błogosławieństwem[104]. Wydział duszpasterstwa kurii metropolitalnej posiadał osobną radę wydziału ustanowioną dekretem z 13 sierpnia 1992 roku[105] (Aneks 13).

Rada Duszpasterska Archidiecezji Katowickiej pod przewodnictwem arcybiskupa Zimonia wystosowała kilka publicznych apeli: do radia, prasy i telewizji, o odrodzenie ładu moralnego oraz o obronę i rozwój chrześcijańskiego dziedzictwa. Apel w formie listu otwartego do radia prasy i telewizji był zainspirowany encykliką *Veritatis splendor* i zawierał wezwanie do troski o jakość moralną programów w zakresie słowa i obrazu oraz kompetencji dziennikarzy, a także odmawiania produkcji wykorzystujących ludzką słabość, obrażających sumienie lub poniżających ludzką godność[106]. Pod koniec 1998 roku Archidiecezjalna Rada Duszpasterska apelowała do rodzin, szkół i instytucji wychowawczych, duszpasterzy, parlamentarzystów, samorządowców, ludzi mediów, obywateli i wszystkich ludzi dobrej woli

[101] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę Duszpasterską Diecezji Katowickiej, 14 października 1987, VA I-5667/87, WD 1987,68. D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę Duszpasterską Archidiecezji Katowickiej VI. kadencji, 17 listopada 1992, VA I-5974/92, WA 1992,139. D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę Duszpasterską Archidiecezji Katowickiej VII kadencji, 27 kwietnia 1998, bez numeru. D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę Duszpasterską Archidiecezji Katowickiej VIII kadencji, 17 października 2003, VA I-6600/03, WA 2003,166. D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę Duszpasterską Archidiecezji Katowickiej, 5 listopada 2008, VA I-6905/08, WA 2008,115.

[102] D. Zimoń, Regulamin Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej, 14 października 1987, VA I-5667/87, WD 1987,69.

[103] D. Zimoń, Regulamin Archidiecezjalnej Rady Duszpasterskiej, 20 listopada 1992, VA I-5977/92, AAKat, VA I. Diecezjalna Rada Duszpasterska, vol. I (1996-2011).

[104] Zob.: Protokoły z posiedzeń Rady Duszpasterskiej (Aneks).

[105] D. Zimoń, Dekret powołujący Radę Wydziału Duszpasterskiego, 13 sierpnia 1992, VD II-1454/92, WA 1992,104.

[106] Archidiecezjalna Rada Duszpasterska, List otwarty do radia, prasy i telewizji, 15 listopada 1993, VD II-1597/93, AAKat, VA I. Diecezjalna Rada Duszpasterska, vol. I (1996-2011).

„o odrodzenie ładu moralnego”[107]. Apel „o podjęcie działań zmierzających do obrony i rozwoju chrześcijańskiego dziedzictwa społecznego i kulturalnego regionu śląskiego, Ojczyzny i Europy” był owocem refleksji nad encykliką *Caritas in veritate*. Dotyczył poszanowania praw człowieka od poczęcia do śmierci, ochrony i rozwoju rodziny opartej na monogamicznym małżeństwie, zapewnienia ochrony nieletnich przed pornografią i bezideowym wychowaniem, działań na rzecz ofiar współczesnych zniewoleń, wolności religijnej i etyki w rozwoju ekonomicznym oraz wypieraniu chrześcijaństwa na margines życia społecznego[108].

Inne rady i komisje wspomagające

Zadaniem rady społecznej biskupa katowickiego było opiniowanie aktualnych zagadnień społecznych oraz prognozowanie i proponowanie (KPK 211) rozwiązań problemów społecznych zgodnie z nauką Kościoła. Rada złożona ze świeckich i duchownych była powoływana jako organ doradczy biskupa na pięcioletnie kadencje począwszy od roku 1987[109].

Rada Ruchów Katolickich Archidiecezji Katowickiej została utworzona w 2001 roku z inicjatywy arcybiskupa katowickiego jako reprezentacja ruchów, stowarzyszeń, wspólnot i grup katolickich działających na terenie archidiecezji katowickiej (KPK 305 §1)[110]. Jej główny cel stanowi promowanie obecności zrzeszeń katolików świeckich w Kościele i społeczeństwie oraz tworzenie płaszczyzny współpracy ruchów, dawanie świadectwa jedności, wzajemne wspieranie się, udzielanie informacji o działalności zrzeszeń katolików świeckich (*Status*, pkt 4). Dla realizacji tych celów został powołany stały sekretariat, który tworzyli: przewodniczący, zastępca i 2-3 członków[111]. Postanowiono organizować spotkania, seminaria, konferencje i rekolekcje.

Przewodniczącym powołanej w 1968 roku komisji ekumenicznej przez wiele lat był bp Herbert Bednorz[112], po nim funkcję tę pełnili ks. Karol Tomala[113] i ks. Jan Górski[114] (Aneks 15A). Zadaniem tej komisji było koordynowanie inicjatyw ekumenicznych w diecezji

[107] Archidiecezjalna Rada Duszpasterska, Apel w sprawie odrodzenia ładu moralnego, 12 listopada 1998, VA I. Rocznice ustanowienia diecezji katowickiej, vol. I (1985-2018).
[108] Rada Duszpasterska Archidiecezji Katowickiej, Apel o podjęcie wszelkich działań zmierzających do obrony i rozwoju chrześcijańskiego dziedzictwa społecznego i kulturalnego regionu śląskiego, Ojczyzny i Europy, 18 listopada 2009, VA I-6965/09, VA I. Diecezjalna Rada Duszpasterska, vol. I (1996-2011).
[109] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Radę Społeczną Biskupa Katowickiego, 30 maja 1987, VA I-5646/87, WD 1987,42.
[110] D. Zimoń, Status Archidiecezjalnej Rady Ruchów Katolickich Archidiecezji Katowickiej, 9 grudnia 2002, VD II-2132/02 (VA I-6559/02), WA 2003,13.
[111] D. Zimoń, Dekret zatwierdzenia sekretariatu Rady Ruchów Katolickich w Archidiecezji Katowickiej, 6 grudnia 2010, VA I-7002/10, KK, VA I. Archidiecezjalna Rada Ruchów Katolickich, vol. I (2002-).
[112] H. Bednorz, Dekret powołania Diecezjalnej Komisji Ekumenicznej, 10 grudnia 1968, VS-647/68, WD 1969,6.
[113] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Diecezjalnej Komisji ds. Ekumenizmu: ks. Karol Tomala, 6 grudnia 1985, VS-751/85, AAKat 47/27.
[114] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Ekumenicznej: ks. Jan Górski, 8 czerwca 1992, VA I-5937/92.

katowickiej, w szczególności przygotowanie corocznego nabożeństwa podczas Powszechnego Tygodnia Modlitwy o Jedność Chrześcijan.

Komisja historyczna funkcjonowała w diecezji katowickiej z ustanowienia bp. Bednorza od 1969 roku. Jej zadaniem było zebranie materiałów źródłowych celem upamiętnienia osób duchownych, zakonnych i świeckich, które w historii diecezji prezentowały wysoki walor życia moralnego i duchowego ku zbudowaniu potomnych oraz przeciwdziałanie tworzeniu się legend zaciemniających autentyczność[115]. Ponowne powołanie Komisji Historycznej w zupełnie innym charakterze było skutkiem decyzji Rady Stałej KEP i biskupów diecezjalnych. Jej cel określono jako badanie i weryfikacja materiałów dotyczących postaw duchowieństwa Kościoła katowickiego w latach 1945-1989, ze szczególnym uwzględnieniem spraw związanych ze współpracą z organami bezpieczeństwa PRL[116]. Nową Komisję z nominacji arcybiskupa katowickiego tworzyli: ks. Stanisław Sierla – przewodniczący, oraz członkowie: ks. Paweł Buchta, ks. Józef Krętosz, ks. Jerzy Myszor i ks. Henryk Olszar[117]. Jej zadaniem było naukowe badanie dokumentów zawartych w zasobach Instytutu Pamieci narodowej dotyczących inwigilacji i represjonowania duchowieństwa katolickiego przez organa bezpieczeństwa PRL[118].

Przewodniczącym komisji liturgicznej przez wiele lat był ks. Damian Zimoń[119]. Jego następcami byli: ks. Stefan Cichy (1985-1995)[120], ks. Roman Kempny (1995-2002)[121], ks. Jerzy Paliński (2002-2011)[122] i ks. Stanisław Noga (2011-2015)[123]. Komisja liturgiczna była powoływana na pięcioletnie kadencje, aby wspomagać arcybiskupa katowickiego w trosce o właściwe kształtowanie i rozwój duszpasterstwa liturgicznego w archidiecezji katowickiej[124] (Aneks 15B).

---

[115] H. Bednorz, Pismo i dekret powołania Komisji Historycznej, 7 marca 1969, VA I-4361/69, KK, VA I. Archidiecezjalna Komisja Historyczna, vol. I (1969-). Zgodnie z dekretem komisję tworzyli: ks. Franciszek Maroń, ks. Józef Smandzich, ks. Franciszek Grudniok.

[116] D. Zimoń, Dekret ustanawiający Archidiecezjalną Komisję Historyczną, 19 stycznia 2007, VA I-6796/07, WA 2007,9.

[117] D. Zimoń, Dekret powołania członków Archidiecezjalnej Komisji Historycznej, 19 stycznia 2007, VA I-6796/07, WA 2007,9.

[118] Por.: KK, VA I. Archidiecezjalna Komisja Historyczna, vol. I (1969-).

[119] H. Bednorz, Dekret przewodniczącego Komisji Liturgicznej: ks. Damian Zimoń, 21 kwietnia 1976, VA I-5032/76.

[120] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Komisji Liturgicznej: ks. Stefan Cichy, 6 grudnia 1985, VA I-5544/85.

[121] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Komisji Liturgicznej: ks. Roman Kempny, 3 maja 1995, VA I-6081/95.

[122] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Komisji Liturgicznej: ks. Jerzy Paliński, 1 czerwca 2002, VA I-6523/02.

[123] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej: ks. Stanisław Noga, 16 listopada 2010, VA I-6995/10.

[124] D. Zimoń, Dekret powołania składu Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej, 20 grudnia 2002, VA I-6555/02, WA 2007,9; D. Zimoń, Dekret powołania Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej, 16 listopada 2010, VA I-6995/10, WA 2010,139.

Diecezjalna komisja ds. muzyki sakralnej została powołana po uchwaleniu przez Sobór Watykański II *Konstytucji o liturgii*[125]. Nowo mianowanym przewodniczącym został pod koniec 1985 roku ks. Antoni Reginek[126]. Kadencje komisji były pięcioletnie, jednak w latach 1997-2010 komisja funkcjonowała bez formalnego dekretu na bazie stałego składu uzupełnianego w razie potrzeby (Aneks 15C). To niedopatrzenie naprawiono końcem 2010 roku, powołując dekretem biskupa katowickiego z dniem 1 stycznia 2011 roku archidiecezjalną komisję muzyki sakralnej na pięcioletnią kadencję[127].

Zadaniem komisji jest wspomaganie arcybiskupa katowickiego w trosce o właściwe kształtowanie i rozwój śpiewu i muzyki sakralnej w archidiecezji katowickiej. W 2004 roku komisja wystosowała apel do duszpasterzy i organistów, przypomniała w nim, że w ostatniej dekadzie (1994-2004) dzięki staraniom komisji wydano drukiem komplet ksiąg będących pomocami liturgiczno-muzycznymi[128] oraz poleciła przestrzeganie następujących zasad: 1) ucząc śpiewu, stosować gradację trudności, 2) ucząc śpiewów nowych, stosować zatwierdzone źródła, 3) przygotować śpiewy na liturgię niedzielną wg zasady: jedna nowa i cztery znane, 4) nowo wprowadzoną pieśń utrwalać przez systematyczne powtarzanie, 5) śpiewy przygotować w porozumieniu z duszpasterzem, szczególnie kaznodzieją, stosować jeden repertuar przez cały dzień i unikać powtórzeń w kolejne niedziele, 6) numery pieśni na wyświetlaczach przygotować przed Eucharystią[129].

Zakres działalności komisji architektury i sztuki sakralnej (wcześniej komisji ds. sztuki sakralnej) określały uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej oraz praktyka jej działania[130]. Komisja miała własny regulamin, który stanowił, że czuwa ona nad wykonaniem dekretów Stolicy Apostolskiej i zarządzeń ordynariusza odnoszących się do sztuki sakralnej w obrębie miejsc liturgicznych, a więc kościołów i placów przykościelnych, kaplic publicznych

[125] „W każdej diecezji, o ile to możliwe, mają powstać dwie inne Rady: jedna do Muzyki kościelnej, druga do Sztuki kościelnej" (pkt. II), w: Paweł VI, Pismo apostolskie postanawiające, aby niektóre przepisy uchwalonej przez Powszechny II Sobór Watykański Konstytucji o Liturgii Świętej zaczęły wchodzić w życie, 25 stycznia 1964, WD 1964,26.

[126] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Diecezjalnej Komisji ds. Muzyki Sakralnej, 6 grudnia 1985, VA I-5545/85.

[127] D. Zimoń, Dekret powołania Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej, 15 grudnia 2010, VA I-6998/10.

[128] *Skarbiec modlitw i pieśni*, KSJ, Katowice 1994; *Skarbiec modlitw i pieśni*, KSJ, Katowice 2003; *Śpiewnik archidiecezji katowickiej*, KSJ, Katowice 2000; *Chorał Śląski*, t.1., KSJ, Katowice 2003; *Skarbiec pieśni kościelnych*, KSJ, Katowice 2004; *Chorał Śląski*, t.2., KSJ, Katowice 2006; *Chorał Śląski,* t.3., KSJ, Katowice 2011. Wszystkie wydawnictwa zostały opatrzone słowem wstępnym arcybiskupa Zimonia. Działalność wydawnicza była inspirowana i ukierunkowywana przez arcybiskupa katowickiego, zob.: D. Zimoń do A. Reginka, 12 lutego 1995, PR 51-42/95.

[129] W. Hudek, Apel Archidiecezjalnej Komisji Muzyki Sakralnej do Duszpasterzy i Organistów, 1 kwietnia 2004, VA I-6640/04, WD 2004,42.

[130] D. Zimoń, Dekret zmiany nazwy Komisji ds. Sztuki Sakralnej, 23 czerwca 1989, VA I-5771/89, WD 1989,53.

i półpublicznych oraz cmentarzy (*Regulamin,* §2) [131]. Komisja składała się z przewodniczącego i członków mianowanych przez ordynariusza (*Regulamin,* §5). Przewodniczący komisji składał sprawozdania z prowadzonej pracy, wskazując, że księża proboszczowie często prowadzili prace na własna rękę, a działania te obliczono na 2/3 ogólnej liczby spraw zwłaszcza z zakresu konserwacji zabytków[132]. Przez wiele lat przewodniczącym komisji był ks. Jerzy Nyga (1980-2006)[133], po nim dekretem abp. Zimonia przewodniczącym został ustanowiony ks. Leszek Makówka (od 2006)[134]. Komisję tworzył stały zespół ekspertów w dziedzinie sztuki (architektów, malarzy, rzeźbiarzy) i duchownych (Aneks 15D).

W 2000 roku abp. Zimoń polecił opracowanie statutu komisji[135], został on zatwierdzony przez arcybiskupa katowickiego na okres trzech lat począwszy od 2007 roku[136]. *Statut* wprowadził trzyletnią kadencyjność komisji (*Statut,* 3). W dekretach powołania członków określono, że komisja wspomaga arcybiskupa katowickiego w trosce o właściwe kształtowanie budownictwa i wystroju obiektów kościelnych w archidiecezji katowickiej[137].

5.1.2. Sąd metropolitalny

W każdej diecezji sędzią pierwszej instancji jest biskup diecezjalny, który może wykonywać władzę sądową osobiście lub przez innych (KPK 1419 §1). Biskup jest obowiązany ustanowić wikariusza sądowego, czyli oficjała, ze zwyczajną władzą sądzenia, odrębnego od wikariusza generalnego (KPK 1420 §1). Nie może on sądzić spraw, które biskup sobie zarezerwował, może natomiast mieć pomocników czyli wiceoficjałów, którzy są kapłanami i nie tracą urzędu podczas wakansu stolicy, wymagają zaś zatwierdzenia przez nowego biskupa (KPK 1420 §2-5).

---

131 Regulamin Komisji do Spraw Sztuki Sakralnej w Diecezji Katowickiej, WD 1964,36.

132 J. Nyga, Sprawozdanie z działalności Komisji w 1998 roku, 14 stycznia 1999, VA I-6315/99; J. Nyga, Sprawozdanie z działalności Komisji w 2000 roku, 7 stycznia 2001, VA I-6469/01, AAKat, VA I. Komisja Sztuki Sakralnej, vol. I (1963-2005).

133 H. Bednorz, Dekret przewodniczącego Komisji Sztuki Sakralnej: ks. Jerzy Nyga, 7 sierpnia 1980, PN 24-56/80. Zwolniony dekretem z 31 października 2006, PN 24-89/06.

134 D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Archidiecezjalnej Komisji Architetury i Sztuki Sakralnej: ks. Leszek Makówka, 31 października 2006, VA I-6782/06 (PM 189-20/06), AAKat, VA I. Komisja Sztuki Sakralnej, vol. I (1963-2005)

135 D. Zimoń do J. Nygi, 18 stycznia 2000, VA I-6393/00, tamże.

136 D. Zimoń, Statut Archidiecezjalnej Komisji Architektury i Sztuki Sakralnej w Katowicach, 1 stycznia 2007, VA I-6791/06, WA 2007,8.

137 D. Zimoń, Dekret powołania Archidiecezjalnej Komisji Architektury i Sztuki Sakralnej, 15 stycznia 2007, VA I-6793/07; D. Zimoń, Dekret powołania Archidiecezjalnej Komisji Architektury i Sztuki Sakralnej, 15 stycznia 2010, VA I-6963/10. Zob.: L. Makówka, Sprawozdanie z działalności Archidiecezjalnej Komisji Architektury i Sztuki Sakralnej w Katowicach w okresie kadencji 2007-2009, 27 stycznia 2010, VA I-6968/10. Zob.: L. Makówka, Działalność Archidiecezjalnej Komisji Architektury i Sztuki Sakralnej w Katowicach, WD 2007,16.

Sąd biskupi w Katowicach istnieje od 1923 roku, ustanowiony dekretem administratora apostolskiego, ks. Augusta Hlonda[138]. Po objęciu diecezji katowickiej bp Damian Zimoń zatwierdził wszystkich dotychczasowych pracowników sądu biskupiego w Katowicach[139]. Wikariuszem sądowym był wówczas ks. Stanisław Bista pełniący urząd od 23 lipca 1971 roku. Po jego nagłej śmierci w 23 grudnia 1985 roku, oficjałem mianowany został proboszcz z Popielowa, ks. Ludwik Wrzoł, który już wcześniej pracował w sądzie jako sędzia i promotor sprawiedliwości[140]. Na własną prośbę z dniem 31 października 1989 roku został zwolniony z urzędu[141]. W uzasadnieniu napisał, że załatwianie wzrastającej liczby spraw, zwłaszcza małżeńskich, wymaga oficjała, który mógłby pracować sześć dni w tygodniu[142]. Trzecim oficjałem mianowanym przez bp. Zimonia był ks. Remigiusz Sobański[143], który sprawował swój urząd do końca lipca 2010 roku, kiedy to przeszedł na emeryturę i krótko potem zmarł. Po nim urząd oficjała otrzymał ks. Marek Górka (2010-2014)[144].

Najdłużej urzędującym wiceoficjałem pozostaje do dziś ks. Józef Kużaj, pracujący w sądzie od 1978 roku[145]. Najdłużej urzędującym notariuszem jest siostra Honorata Typańska pracująca w sądzie od 1977[146]. Jednocześnie w sądzie pracowało zazwyczaj dwóch lub trzech wiceoficjałów, dwóch audytorów i maksymalnie dwóch notariuszy (Aneks 17).

Dekrety nominacyjne wikariuszy sądowych, pomocniczych wikariuszy sądowych i sędziów początkowo nie uwzględniały dyspozycji *Kodeksu* nakazującej powierzenie tych urzędów na określony czas (KPK 1422). Można więc było odnieść wrażenie, że są to nominacje na czas nieokreślony. Kiedy oficjałem został ks. Remigiusz Sobański, zaczęto powoływać sędziów co 5 lat[147].

Zgodnie z obowiązującym prawem biskup mianował rzecznika sprawiedliwości i obrońców węzła (KPK 1435). Rzecznik sprawiedliwości był powoływany przez biskupa

[138] A. Hlond, *Constitutio Tribunalis Ordinarii primae instantiae*, 1 Februarii 1923, RAAŚlP 1923,5.
[139] S. Bista do D. Zimonia, 2 lipca 1985, AAKat 47/677.
[140] D. Zimoń, Dekret oficjała: ks. Ludwik Wrzoł, 28 grudnia1985, VA I-5550/85 (PW 49-71/85), AAKat 47/27. Ks. Wrzoł zgodnie z dekretem pozostał proboszczem parafii w Popielowie.
[141] L. Wrzoł, Rezygnacja z urzędu oficjała, 13 kwietnia 1989, PW 49-73/89. Rezygnacja została przyjęta z dn. 31 października 1989 roku.
[142] Tamże.
[143] D. Zmoń, Dekret oficjała: ks. Remigiusz Sobański, 31 października 1989, VA I-5786/89 (PS 95-98/89).
[144] D. Zmoń, Dekret oficjała: ks. Marek Górka, 20 lipca 2010, VA I-6981/10 (PG 100-36/10).
[145] H. Bednorz, Dekret wiceoficjała: ks. Józef Kużaj, 12 czerwca 1985, VA I-5512/85 (PK 143-36/85).
[146] H. Bednorz, Dekret notariusza sądu: s. Honorata Typańska AM, 1 czerwca 1977, VA I-5094/77.
[147] D. Zimoń, Nominacje sędziów Sądu Biskupiego, 25 stycznia 1990, VA I-5799/90. D. Zimoń, Nominacje sędziów Sądu Metropolitalnego, 2 stycznia 1995, VA I-6059/95. D. Zimoń, Nominacje sędziów Sądu Biskupiego, 3 stycznia 2000, VA I-6385/00 – VA I-6392/00. D. Zimoń, Nominacje sędziów Sądu Biskupiego, 31 stycznia 2005, VA I-6677/05 – VA I-6686/05. D. Zimoń, Nominacje sędziów Sądu Biskupiego, 8 grudnia 2010, VA I-7005/10 – VA I-7009/10.

na stałe (KPK 1430, KPK 1436 §2), a funkcję tę pełnili ks. Alojzy Drozd[148] i ks. Józef Pawliczek[149]. Obrońców węzła ustanawianych również na stałe zawsze było kilku (KPK 1432, KPK 1436 §2). Audytorzy byli zatwierdzani przez biskupa na wniosek oficjała (KPK 1428 §2), byli to stali pracownicy sądu, przeważnie notariusze, którzy pełnili swoją funkcję przez co najmniej rok. Notariuszy mianował biskup jako stałych pracowników sądu (KPK 1437). Poszczególne stanowiska były obsadzane, a zespół sądu był uzupełniany według potrzeb (Aneks 17). Osoby tworzące trybunał składali przewidzianą prawem przysięgę wobec oficjała lub wikariusza generalnego (KPK 1454).

Trybunał posiadał stałą siedzibę w gmachu kurii diecezjalnej i urzędował w wyznaczonym czasie (KPK 1468), tych samych dniach i godzinach, które były czasem urzędowania kurii.

Wraz z wprowadzeniem w Polsce nowego podziału administracyjnego w Polsce diecezja katowicka została podniesiona do rangi archidiecezji i stała się metropolią, której sufraganiami są diecezje opolska i gliwicka[150]. Biskup gliwicki, Jan Wieczorek, zwrócił się z prośbą, by sąd w Katowicach był także sądem pierwszej instancji dla diecezji gliwickiej, ponieważ „nowo powstała diecezja nie jest w stanie w najbliższych latach ukonstytuować samodzielnego sądu" (KPK 1439 §1)[151]. Arcybiskup Zimoń zasięgnął w tej sprawie zdania oficjała, który zaopiniował ją pozytywnie, postulując, by z diecezji gliwickiej wyznaczono dwóch kapłanów jako obrońców węzła w sprawach gliwickich, jak też jednego wiceoficjała pracującego w strukturach sądu katowickiego[152]. Ostatecznie sąd biskupi diecezji gliwickiej powstał w krótkim czasie, zatem ta forma współpracy nie została rozwinięta.

Sąd katowicki stał się trybunałem II. instancji dla diecezji opolskiej i diecezji gliwickiej (KPK 1438, 1º) oraz archidiecezji krakowskiej (KPK 1438, 1º). Trybunałem II. instancji dla archidiecezji katowickiej wyznaczony został sąd archidiecezji krakowskiej (KPK 1438, 2º) i odwrotnie sąd katowicki dla archidiecezji krakowskiej[153]. Wymagane prawem powiadomienie

[148] D. Zimoń, Dekret rzecznika sprawiedliwości: ks. Alojzy Drozd, 29 stycznia 1986, PD 36-59/86.
[149] D. Zimoń, Dekret rzecznika sprawiedliwości: ks. Józef Pawliczek, 2 stycznia 1995, PP 95-64/95.
[150] Joannes Paulus pp II, *Bulla Totus Tuus Poloniae populus Nova Polonicarum circumscriptionum ecclesiasticarum compositio*, 25 Martii 1992, AAS 84 (1992), s. 1099-1112.
[151] J. Wieczorek do D. Zimonia, 16 maja 1992, AAKat 47/677.
[152] R. Sobański do D. Zimonia, 18 maja 1992, tamże.
[153] W zapytaniu o zgodę skierowanym do metropolity krakowskiego abp Zimoń napisał: „Do przedłożenia tego wniosku, który jest konsekwencją zmian struktur administracji Kościoła w naszej Ojczyźnie, skłania mnie wieloletnia, harmonijna współpraca Sądu Biskupiego w Katowicach z Sądem Metropolitalnym w Krakowie w ramach Metropolii Krakowskiej". D. Zimoń do F. Macharskiego, 25 maja 1992, VA I-5928/92, tamże. W odpowiedzi, która nadeszła po kilku dniach, kard. F. Macharski udzielił zgody, stwierdzając: „Chętnie wyrażam zgodę […] z mojej strony zwracam się z prośbą, aby Sąd Metropolitalny w Katowicach przyjął funkcję II instancji dla Krakowa. Będzie to piękny znak współdziałania w zmienionym układzie struktur kościelnych", zob.: F. Macharski do D. Zimonia, 30 maja 1992, VA I-5933/92, tamże.

zostało wysłane do Sygnatury Apostolskiej za pośrednictwem Nuncjatury Apostolskiej w Warszawie[154].

W 1997 roku biskup sosnowiecki zwrócił się z prośbą o ustanowienie w Katowicach Trybunału II. instancji dla Sosnowca, za czym przemawiała bliska odległość i możliwość dojazdu petentów komunikacją miejską[155]. Arcybiskup Zimoń nie sprzeciwił się tej propozycji, jednak nie została ona zrealizowana[156].

5.1.3. Dekanaty i parafie

Na kształt sieci dekanalnej i parafialnej (archi)diecezji katowickiej podczas rządów (arcy)biskupa Zimonia wpływ miały czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Reforma administracyjna Kościoła w Polsce z 1992 roku i utworzenie z części terytorium diecezji katowickiej diecezji bielsko-żywieckiej i diecezji gliwickiej spowodowała zmniejszenie się jej o kilka dekanatów i kilkadziesiąt parafii. Drugim znaczącym czynnikiem były prowadzone budowy kościołów i powstające przy nich nowe parafie, zwłaszcza w dynamicznie rozrastających się ośrodkach miejskich i osiedlach bloków mieszkaniowych. „Szczególną troską otaczam nowo powstające osiedla bez kościołów. Współczucie budzą katechizowane dzieci, przemierzające nieraz daleką drogę na katechezę, narażając się często na niebezpieczeństwo wypadku. Dlatego jako Biskup Diecezji Katowickiej czynię starania, mam nadzieję, że skuteczne, o wybudowanie najpierw kaplic katechetycznych […] Sprawę tych budów polecam modlitwie wszystkich diecezjan i wstawiennictwu św. Jadwigi Śląskiej”[157] – pisał. W latach 1970-1989 wzrost liczby mieszkańców diecezji spowodował, że powstały nowe parafie i nowe dekanaty. Diecezja kaowicka liczyła w roku 1981 – 359 parafii w 37 dekanatach, w roku 1986 – 401 parafii w 41 dekanatach, a w roku 1988 – 423 parafii w 42 dekanatach[158].

Do planów nowego podziału diecezji w Polsce biskup Zimoń odnosił się z ostrożnością, czemu dał wyraz w liście skierowanym do metropolity krakowskiego[159]. Postulował w nim odłożenie na parę lat decyzji o reformie, do czasu ustabilizowania sytuacji społeczno-politycznej. Argumentował, że ponad dwumilionowa diecezja przeżywa kryzys gospodarczy i ekonomiczny w górnictwie, a atmosferę kryzysu pogłębia fatalna sytuacja ekologiczna,

[154] D. Zimoń do F. Macharskiego, 22 maja 1992, VA I-5933/92, tamże.
[155] A. Śmigielski do D. Zimonia, 8 kwietnia 1997, VA I-6200/97, AAKat, VA I. Sąd Biskupi, vol. II (1993-2019).
[156] D. Zimoń do A. Śmigielskiego, 15 kwietnia 1997, ad VA I-6200/97, tamże.
[157] D. Zimoń, Komunikat o budownictwie sakralnym, 7 października 1987, VA I-5664/87, WD1987,67.
[158] W. Skworc, Budownictwo kościołów w diecezji katowickiej w latach 1945-1989, KSJ, Katowice 1996, s. 61. Por.: „Skrócony katalog diecezji katowickiej 1988”, Katowice 1988, s. 87 i 106-114.
[159] Komisję zajmującą się nowym podziałem diecezji w Polsce tworzyli: kard. Franciszek Macharski, bp Juliusz Paetz i bp Damian Zimoń – informacja abp. Zimonia w rozmowie dn. 13 września 2023 roku.

najtrudniejsza w skali całego kraju[160]. Napisał: „Podział można by tak przeprowadzić, że diecezja katowicka oddałaby innej diecezji rejon bielski. Trudno w tej chwili ustalić konkretne granice. Pomniejszona diecezja katowicka nie powinna być czysto przemysłowa. Winna mieć rejon także bardziej ekologicznie zdrowy […]. Trzeba dłuższego namysłu, jak przeprowadzić nowe granice”[161]. Postulaty zgłaszane przez bp. Zimonia nie zostały jednak uwzględnione.

W wyniku nowego podziału administracyjnego do diecezji bielsko-żywieckiej przydzielone zostały dekanaty i (parafie): Bielsko-Centrum (12), Bielsko-Zachód (9), cieszyński (15), czechowicki (12), istebniański (6), skoczowski (11), strumieński (11)i wiślański (8)[162]. Do diecezji gliwickiej włączone zostały dekanaty: lubliniecki (10), sadowski (8), Tarnowskie Góry-Centrum (10), Tarnowskie Góry-Zachód(7), woźnicki (11)[163] i z dekanatu piekarskiego 4 parafie. Z 43 dekanatów w granicach archidiecezji katowickiej pozostało 30[164]. Nowym diecezjom zostało przekazanych 139 parafii położonych przeważnie w najlepszych, atrakcyjnych i rekreacyjnych miejscach Beskidów oraz lesistych terenach ziemi woźnicko-lublinieckiej, zamieszkiwanych przez ludzi szczerze przywiązanych do wiary i tradycji. W parafiach tych pracowało ponad dwustu księży diecezjalnych, którzy zostali inkardynowani do nowych diecezji[165].

Celem dostosowania kościelnych struktur terytorialnych archidiecezji katowickiej do zachodzących przeobrażeń administracyjnych, demograficznych i urbanistycznych, po konsultacji z Radą kapłańską i Kolegium konsultorów, w pięć lat po reformie administracyjnej Kościoła w Polsce arcybiskup Zimoń dokonał zmiany struktury i nazw dekanatów (KPK 374 §2)[166]. Dekretem obowiązującym od 1 stycznia 1998 roku ustanowił nowy podział diecezji na bazie istniejącego i ujednolicił nazwy dekanatów, rezygnując z formy przymiotnikowej (Aneks 18). Niektóre istniejące dekanaty zostały podzielone i w ten sposób utworzono trzy nowe. W kolejnych latach przeprowadził reorganizację, tworząc dwa kolejne

[160] D. Zimoń do F. Macharskiego, 30 grudnia 1990, VA I-5842/91, KK, VA I. Podział diecezji na dekanaty i parafie, vol. I (1969-).
[161] Tamże.
[162] Informacje dotyczące Śląska Cieszyńskiego, który został wydzielony z diecezji katowickiej i włączony do nowo utworzonej diecezji bielsko-żywieckiej, WD 1992,38.
[163] Informacje dotyczące części diecezji katowickiej włączonej do nowo utworzonej diecezji gliwickiej, WD 1992,39.
[164] D. Zimoń, Przemówienie w Uroczystość Zwiastowania Pańskiego, 25 marca 1992, WD 1992,37.
[165] 129 księży zostało ekskardynowanych do diecezji bielsko-żywieckiej, zob.: „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993”, Katowice 1993, s. 668-673. 83 księży zostało ekskardynowanych do diecezji gliwickiej, zob.: tamże, s. 674-677.
[166] D. Zimoń, Dekret reorganizacji dekanatów archidiecezji katowickiej, 23 listopada 1997, VH I-7822/97, WA 1997,120.

dekanaty: Lędziny[167] i Łaziska[168]. Reorganizacja tych dekanatów wynikała z uznania za słuszne propozycji duszpasterzy, co zapisano w dekretach. Dwukrotnie duszpasterze zwracali się do kurii z propozycją utworzenia dekanatu Suszec[169]. Postulat ten nie został jednak uwzględniony. Dekanat Suszec w dokładnie takim kształcie, jak zaproponowano w piśmie z 2002 roku, został utworzony w roku 2014 dekretem abp. Wiktora Skworca[170].

Na czele każdego dekanatu archidiecezji katowickiej został ustanowiony wikariusz rejonowy, czyli dziekan mianowany przez biskupa diecezjalnego (KPK 553 §1-2). Każdy dziekan miał do pomocy wicedziekana i ojca duchownego kapłanów dekanatu[171]. Kandydatów do funkcji dekanalnych wyłaniano w tajnym głosowaniu spośród prezbiterów dekanatu i przedstawiano na piśmie biskupowi. Wszyscy byli mianowani przez biskupa na pięcioletnie kadencje (KPK 554 §2). Szczegółowe obowiązki i uprawnienia dziekanów określone zostały normami partykularnymi (KPK 555 §1).

W 1991 roku bp Zimoń na wniosek dziekanów przeprowadził nowelizację Zestawienia obowiązków i uprawnień dziekańskich[172] w kwestii wizytacji dziekańskich. Zredukował obowiązek dwóch wizytacji dziekańskich, zastępując go obowiązkiem wizytacji dziekańskiej w trzecim roku po wizytacji biskupiej[173]. O nowelizacji tej jednak zapomniano przy promulgacji nowych norm w 2002 roku i przywrócony został poprzedni zapis o dwóch wizytacjach, jednak nie przyjął się on w powszechnej praktyce, a instrukcja przestrzegana była szczegółowo tylko przez niektórych dziekanów.

Nowa instrukcja dla dziekanów zaczęła obowiązywać w archidiecezji katowickiej od 1 stycznia 2003 roku i określała prawa i obowiązki dziekana i wicedziekana[174]. Zasadniczych zmian było tylko kilka: zniesiona została funkcja sekretarza dekanatu, a kadencja dziekana została skrócona z sześciu do pięciu lat, dla wicedziekanów wprowadzono możliwość ponownego wyboru. Oprócz obowiązków i praw wymienionych w *Kodeksie* (KPK 555) i przypomnianych w instrukcji dziekani w archidiecezji katowickiej zostali zobowiązani do czuwania nad przestrzeganiem norm dotyczących binacji i trynacji oraz aplikacji Mszy św.

[167] D. Zimoń, Dekret o reorganizacji dekanatu Bieruń i utworzeniu dekanatu Lędziny, 14 sierpnia 2010, VH I-9406/10, WA 2010,95.
[168] D. Zimoń, Dekret ustanawiający nowy dekanat Łaziska i reorganizujący dekanat Mikołów, 24 grudnia 2004, VH I-9070/04, WA 2005,24.
[169] J. Zuber do Kurii, 18 czerwca 2002; J. Burek, K. Winkler do D. Zimonia, 8 lutego 2008, KK, VA I. Podział diecezji na dekanaty i parafie, vol. I (1969-).
[170] W. Skworc, Dekret utworzenia dekanatu Suszec, 23 listopada 2014, VH I-9623/14 (VA I-7523/14).
[171] Zob.: „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2001", Katowice 2001, s. 69-10.
[172] H. Bednorz, Zestawienia obowiązków i uprawnień dziekańskich, VH I-6429/85, WD 1985,18.
[173] D. Zimoń, Dekret w sprawie przeprowadzenia wizytacji dziekańskich w parafiach dekanatu, VH I-7301/90, WA 1991,5.
[174] D. Zimoń, Określenie funkcji dziekana archidiecezji katowickiej, 21 grudnia 2003, VA I-6556/02, WA 2003,12.

za parafian, testamentów kapłańskich, przesyłania sprawozdań rocznych (statystyka duszpasterska, rozliczenie finansowe, plan katechizacji, sprawozdania o życiu wikarych) oraz doraźnych spraw (*Instrukcja*, 1.1). Kadencja dziekana została określona na pięć lat z możliwością przedłużenia o kolejne pięć lat. Na trzy miesiące przed upływem kadencji należało przeprowadzić w dekanacie wybory trzech kandydatów i poinformować na piśmie arcybiskupa, który dokonywał mianowania. Wynik głosowania miał charakter doradczy (*Instrukcja,* 1.2). Dziekani zostali zobowiązani do przeprowadzania w parafiach wizytacji dziekańskich rok po wizytacji biskupiej i rok przed zaplanowaną wizytacją biskupią oraz sporządzenia protokołu uwzgledniającego stan wykonania zaleceń i przesłanie go biskupowi wizytatorowi (*Instrukcja,* 1.3). Zgodnie z instrukcją dziekani mieli troszczyć się o pomoc kapłanom chorym, szczególnie emerytom, a w przypadku śmierci proboszcza lub administratora parafii zabezpieczyć majątek kościelny i wobec dwóch świadków otworzyć testament, którego jest wykonawcą, chyba że testament postanawia inaczej. W porozumieniu z arcybiskupem miał ustalić termin i przygotować pogrzeb, poinformować innych dziekanów o terminie eksportacji i pogrzebu, przejąć tymczasowo kierowanie wakującą parafią także wtedy, gdy proboszcz nie może wypełniać posługi, a nie ma wikariusza (*Instrukcja,* 1.4-1.5). Dziekani mieli systematycznie informować arcybiskupa o ważniejszych wydarzeniach w dekanacie, wskazywać kapłanów szczególnie zaangażowanych i uzdolnionych naukowo, troszczyć się o relacje konfraterskie i być mediatorami i pomocnikami w trudnych sprawach oraz pamiętać o osobistych rocznicach kapłanów (*Instrukcja,* 1,6; 1.13-1.14). Każdy dziekan był zobowiązany do udziału w diecezjalnej konferencji dziekanów, której treści referował w dekanacie, zabiegać, by księża uczestniczyli w konferencjach rejonowych i dekanalnych, pielgrzymce kapłańskiej oraz corocznych rekolekcjach zamkniętych (*Instrukcja,* 1.7-1.8). Troszczył się o wybór kapłanów duszpasterzy dekanalnych młodzieży, nauczycieli, zespołów charytatywnych, trzeźwości, rodzin i związków niesakramentalnych oraz o wybór dekanalnego ojca duchownego (*Instrukcja,* 1.9-1.10). W dekanacie czuwał nad przeprowadzeniem studium małżeńskiego, okresowych szkoleń lektorów i kantorów, służby liturgicznej, dni skupienia młodzieży, nauczycieli, zespołów charytatywnych, narzeczonych itp. Organizował regularnie konferencje dekanalne kapłanów poświęcone omówieniu wyznaczonego przez arcybiskupa tematu, a ich stałym punktem miała być relacja dekanalnych duszpasterzy o ich pracy. Protokół z zebrania przesyłał do kurii. Troszczył się o zabezpieczenie potrzeb religijnych mieszkańców, koordynował naukę religii w szkołach, sygnalizował nowo rozpoznane potrzeby, czuwał nad zabezpieczeniem majątku kościelnego, zwłaszcza zabytków (*Instrukcja*, 1.11-1.12, 1.16-1.17). Dziekan mógł udzielać dyspens od zapowiedzi przedślubnych, a spis dyspens

przekazywał co roku do kurii. Prowadził archiwum dekanatu i był odpowiedzialny za pieczęć, której używał (*Instrukcja*, 1.15, 1.18).

Wicedziekan wybierany był na tych samych zasadach co dziekan, a jego kadencja wynosi również 5 lat z możliwością przedłużenia (*Instrukcja*, 2.1-2.2). W przypadku śmierci lub nieobecności dziekana przejmował obowiązki i korzystał z jego uprawnień (*Instrukcja*, 2.3). Na co dzień odpowiedzialny był za rozprowadzanie pism i materiałów dostarczanych przez kurię i dostarczał do kurii materiały z dekanatu, przekazywał tzw. pomoc bratnią kapłanom emerytom, zbierał składki, przedstawiał sprawozdanie roczne z wykonania pomocy bratniej (*Instrukcja*, 2.4-2.5).

Jak wynika z instrukcji, w każdym dekanacie oprócz dziekana, wicedziekana i ojca duchownego spośród księży mieli być wybrani dekanalni duszpasterze młodzieży, nauczycieli, zespołów charytatywnych, trzeźwości, rodzin i związków niesakramentalnych (*Instrukcja*, 1.9). Było to przejawem praktycznej realizacji norm *Kodeksu* nakazujących troskę o wszystkich wiernych powierzonych pieczy biskupa (KPK 383 §3). W praktyce wybierani byli jeszcze dekanalni duszpasterze: Dzieci Maryi, ministrantów, studentów, górników, w zależności od specyfiki dekanatu. Duszpasterz młodzieży często łączył swoją funkcję z dekretem moderatora rejonowego Ruchu Światło-Życie, jednak w niektórych dekanatach funkcje te były rozdzielone pomiędzy dwóch kapłanów. Rejonowo działali także duszpasterze niesłyszących (głuchych/głuchoniemych i niewidomych) w wyznaczonych dziesięciu okręgach duszpasterstwa specjalnego obejmujących kilka dekanatów[175]. Ustanawiano także świeckich dekanalnych powierników rodzin (doradców życia rodzinnego)[176].

Erygowanie parafii, jej zniesienie i dokonywanie w niej zmian należy do wyłącznej kompetencji biskupa diecezjalnego, który powinien w tym celu wysłuchać rady kapłańskiej (KPK 515 §1). (Arcy)biskup Zimoń po wysłuchaniu rady kapłańskiej[177] erygował 56 parafii, z których 12 znajduje się obecnie poza terenem archidiecezji katowickiej, na terenie diecezji gliwickiej[178] i bielsko-żywieckiej[179] (Aneks 20). Zazwyczaj parafie przy budowanych

[175] „Katalog Archidiecezji Katowickiej 2001", Katowice 2001, s. 74-75.
[176] Tamże, s. 78-79.
[177] Zob.: Nowo erygowane parafie, WD 1988,87.
[178] Parafie erygowane przez bp. Zimonia obecnie w granicach diecezji gliwickiej: Świętego Jana Nepomucena w Lisowicach (LL 26-3/88, WD 1990,29), Matki Bożej Piekarskiej Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Tarnowskich Górach-Opatowicach (LO 17-2/85, WD 1985,74), Świętego Brata Alberta w Nowym Chechle (LC 40-5/89, WD 1990,29), Świętego Krzyża w Lublińcu (LL 27-8/90, WD 1991,99), Świętej Teresy Benedykty od Krzyża w Lublińcu-Steblowie (LS 34-13/91, WD 1991,99).
[179] Parafie erygowane przez bp. Zimonia obecnie w granicach diecezji bielsko-żywieckiej: Świętego Maksymiliana Kolbego w Czechowicach-Dziedzicach (LC 38-1/86, WD 1988,87), Miłosierdzia Bożego w Miliardowicach (LM 22-6/86, WD 1986,82), Świętego Pawła od Krzyża w Wiśle-Nowej Osadzie (LW 25-1/88, WD 1990,29), Najświętszego Serca Pana Jezusa w Cieszynie-Krasnej (LK 34-11/89, WD 1990,29),

kościołach były erygowane jako tymczasowe (KPK 516), a przy poświęceniu kościoła były przekształcane w parafie[180]. W dwóch przypadkach została dokonana zmiana tytułu parafii w związku z wybudowaniem nowego kościoła. W Gołkowicach zmieniono tytuł parafii ze Świętej Anny na Podwyższenia Krzyża Świętego i Świętej Anny[181], a w Bełku ze Świętej Marii Magdaleny na Świętego Jana Sarkandra[182].

Parafie na terenie (archi)diecezji katowickiej są terytorialne (KPK 518). Występuje jedna parafia wojskowa – św. Kazimierza w Katowicach. Arcybiskup Zimoń zadekretował zmiany granic w kilku parafiach: Świętego Antoniego w Chorzowie[183], Matki Bożej Różańcowej w Lędzinach[184], Świętych Apostołów Filipa i Jakuba w Żorach[185], Najświętszych Imion Jezusa i Maryi w Katowicach-Brynowie[186], Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Jana Bosko w Katowicach-Piotrowicach[187], Świętego Franciszka z Asyżu w Chorzowie-Klimzowcu[188], Świętej Rodziny w Tychach[189] oraz Świętej Rodziny w Piekarach[190].

Jedyną jak dotąd w historii archidiecezji parafią zniesioną, była parafia erygowana w 2007 roku przy kaplicy Świętej Katarzyny Aleksandryjskiej w Rudzie Śląskiej-Chebziu[191]. Po czterech latach funkcjonowania parafia została zniesiona z dniem 31 sierpnia 2011 roku,

---

Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bierach (LB 45-3/89, WD 1990,29), Świętego Jozafata Kuncewicza w Marklowicach Górnych (LM 24-10/90, WD 1990,29), Miłosierdzia Bożego w Bąkowie (LB 47-10/90, WD 1991,99).

180 Zob.: D. Zimoń, Dekret przekształcenia parafii tymczasowej, 18 października 2005, LJ 24-18/05, WA 2005,124; D. Zimoń, Dekret przekształcenia parafii tymczasowej, 15 listopada 2006, LT 21-27/06, WA 2006,130.

181 D. Zimoń, Dekret zmiany tytułu parafii, 4 listopada 1986, LG 15-237/86,WD 1986,77.

182 G. Olszowski, Zawiadomienie o zmianie nazwy parafii, 20 grudnia 2007, LB 1-720/07.

183 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 28 września 1999, LC 23-628/99, WA 1999,93.

184 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 29 lipca 2004, LL 28-24/04, WA 2004,85. Zmiana była podyktowana wielkością parafii. W dekrecie zaznaczono, że gdyby ktoś z wiernych mieszkających pod wyłączonymi adresami chciał nadal korzystać z posług duszpasterskich w parafiach, do których dotychczas należał, może to swobodnie czynić.

185 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 12 września 2005, LZ 7-1237/05, WA 2005,108. Zmiana była podyktowana odległością od kościoła. Wierni mogą uczęszczać do dotychczasowych parafii, zaś kompetencją proboszczów zgodnie z dekretem są odwiedziny duszpasterskie i posługa sakramentalna chorym.

186 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 15 września 2005, LB 23-287/05, WA 2005,109. Zmiana była podyktowana odległością od kościoła. Wierni mogą uczęszczać do dotychczasowych parafii, zaś kompetencją proboszczów są odwiedziny duszpasterskie i posługa sakramentalna chorym według wskazania dekretu.

187 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 11 listopada 2005, LP 19-872/05, WA 2005,139; D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 31 października 2006, LP 19-875/06, WA, 2006,131. Podstawą zmiany była odległość od kościoła i faktyczne uczestnictwo wiernych w życiu parafialnym. Wierni zachowali prawo uczęszczania do dotychczasowej parafii.

188 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 6 października 2009, LK 50-358/09, WA 2009, 124. W dekrecie zaznaczono, że jeżeli ktoś z wiernych wyłączonych ulic chciałby nadal korzystać z posług religijnych w kościele św. Franciszka w Chorzowie, to może to swobodnie czynić. Duszpasterskie odwiedziny kolędowe i sakramentalna posługa chorym należą do kompetencji proboszcza Parafii NSPJ w Chorzowie-Batorym.

189 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 25 maja 2009, LT 20-59/09, WA 2009,55. Dekret jest odpowiedzią na zgłoszoną prośbę. Wierni zachowali możliwość praktykowania w dotychczasowych parafiach.

190 D. Zimoń, Dekret zmiany granic parafii, 10 maja 2010, LP 29-152/10, WA 2010,65. Racją zmiany granic była odległość od kościoła oraz faktyczne uczestnictwo wiernych w życiu parafialnym.

191 D. Zimoń, Dekret erygowania parafii, 1 września 2007, LC 44-3/07, WA 2007,97.

a jej teren powrócił do macierzystej parafii Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela w Rudzie Śląskiej-Goduli[192].

5.2. Pasterska troska o zachowanie dyscypliny kościelnej

Biskup jest zobowiązany dbać o utrzymanie karności wspólnej całemu Kościołowi i dlatego winien domagać się przestrzegania wszystkich przepisów kościelnych (KPK 392 §1). Ma on także czuwać nad tym, by do dyscypliny kościelnej nie wkradły się nadużycia, zwłaszcza w zakresie posługi słowa, sprawowania sakramentów i sakramentaliów, kultu Boga i świętych, jak również zarządzania dobrami (KPK 392 §2). Do ordynariusza należy pilne nadzorowanie zarządu wszystkich dóbr należących do podległych mu publicznych osób prawnych (KPK 1276 §1). W tym celu powinien wydać szczegółowe instrukcje, by w granicach prawa powszechnego i partykularnego starać się o uregulowanie zarządu dóbr kościelnych (KPK 1276 §1).

Obowiązkiem ordynariusza miejsca jest także troska, by modlitwy oraz pobożne i święte ćwiczenia ludu chrześcijańskiego w pełni odpowiadały przepisom Kościoła (KPK 839 §2).

5.2.1. Czuwanie nad realizacją ustaw kościelnych

Czuwanie nad przestrzeganiem prawa Kościoła i reagowanie na nieprawidłowości wynikały ze stylu duszpasterskiego abp. Zimonia. Był on biskupem często obecnym „w terenie", zatem w sposób naturalny mógł zauważyć i bezpośrednio, często w sposób nieformalny zalecić skorygowanie nieprawidłowości i usunięcie błędów czy nadużyć. Działania te przyjmowały czasem bardziej oficjalny, formalny kształt, a reakcja miała miejsce z całą stanowczością.

Narzędziem wspomagającym realizowanie ustaw kościelnych były dokumenty w formie instrukcji. Dotyczyły one przeważnie sprawowania sakramentów i sakramentaliów. Wyżej szczegółowo omówione zostały instrukcje dotyczące sakramentów, zwłaszcza Eucharystii[193]

[192] D. Zimoń, Dekret zniesienia parafii św. Katarzyny w Rudzie Śl.-Chebziu, 10 sierpnia 2011, LC 44-15/11, WA 2011,66.

[193] D. Zimoń, Instrukcja o pełnym uczestnictwie dzieci przedszkolnych we Mszy świętej, 8 grudnia 1986, VD II-1075/86, WD 1987,85; D. Zimoń, Instrukcja II o pierwszej Komunii św. w wieku przedszkolnym, 2 lutego 1997, WA 1997,38; D. Zimoń, Instrukcja. Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego w życiu Kościoła katowickiego, 17 sierpnia 1996, VA I-6149/96, WA 1996,77; D. Zimoń, Instrukcja dla księży proboszczów w sprawie wprowadzenia w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św., VD II-1333/90, WD 1991,17.

oraz liturgiczne normy porządkowe[194]. Ponadto biskup katowicki wydawał różnego rodzaju zarządzenia, odezwy i komunikaty.

Zarządzenia dyscyplinujące kapłanów dotyczyły noszenia stroju duchownego, rezydencji, zabezpieczenia obiektów parafialnych, zarządu dobrami, spraw kancelaryjnych oraz testamentów i emerytury kapłańskiej. W 1990 roku biskup katowicki wydał dekret w sprawie urlopów kapłanów. Z mocy prawa kapłanom przysługiwał miesięczny urlop wypoczynkowy (KPK 533, §2, KPK 550, §3, SDK VIII,3.3.5) w miesiącach wakacyjnych, dziekan i wicedziekan wzajemnie uzgadniali termin urlopu w różnych terminach, proboszczowie proponowali administratora na ten czas (KPK 539), wikariusze uzgadniali termin z proboszczem, pracownicy kuri wpisywali terminy na listę urlopową[195]. Kolejne zarządzenie arcybiskupa katowickiego w sprawie urlopów zostało wydane w 2008 roku[196].

W Zarządzeniu dotyczącym rezydencji przypomniał dyspozycje *Kodeksu* w zakresie opuszczenia parafii na dłuższy czas (KPK 283, KPK 533 §3) oraz określił zasady obowiązujące w archidiecezji katowickiej, ponieważ „wierni mają prawo spodziewać się, że zastaną kapłana, gdy będą go potrzebować”[197]. Każdy kapłan opuszczający placówkę na czas dłuższy niż tydzień powinien był uzyskać na to zgodę kurii. W razie nieobecności do 7 dni wikariusze uzyskiwali zgodę proboszcza, a proboszczowie o swojej nieobecności powiadamiali dziekana. Zasady te obowiązywały także w przypadku planowego pobytu w szpitalu czy sanatorium. W przypadkach nagłych kurię zawiadamiał dziekan. Dziekani mieli czuwać nad zachowaniem rezydencji przez kapłanów, powinni także uzgadniać z wicedziekanami terminy urlopów i wyjazdów, tak by nie pozostawić dekanatu bez opieki[198]. Z obowiązku zgłaszania wyjęto wyjazdy na rekolekcje kapłańskie, które powinny odbywać się, podobnie jak urlopy, poza czasem katechizacji.

---

[194] W. Skworc, Instrukcja dotycząca fotografowania i filmowania w czasie uroczystości liturgicznych, 20 kwietnia 1993, VA I-5999/93, WD 1993,45; D. Zimoń, [Instrukcja] Wskazania Metropolity Katowickiego odnośnie organizowania koncertów w kościołach Archidiecezji Katowickiej, 25 stycznia 1995, VA I-6064/95, WA 1995,5; D. Zimoń, Instrukcja w sprawie zdobienia kościołów, 12 września 2002, VA I-6547, WA 2002,88; D. Zimoń, Instrukcja dotycząca liturgii, 22 maja 2008, VA I-6869, WA 2008,41; D. Zimoń, Wskazówki dla odprawiających Mszę świętą transmitowaną przez Radio eM, 27 lutego 2006, VH V-4416/06, WD 2006,27. To samo w WA 2007,13. D. Zimoń, Komunikat na temat odpowiedniego ubioru w czasie celebracji liturgicznych, 24 czerwca 2007, VA I-6825/07, WA 2007,71.

[195] D. Zimoń, Dekret w sprawie kapłańskich urlopów, 18 czerwca 1990, VA I-5816/90, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol.II (1990-).

[196] D. Zimoń, Wskazania dla prezbiterów w sprawie urlopów, 24 czerwca 2008, VA I-6877/08, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol.II (1990-)

[197] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie rezydencji, 6 października 1999, VA I-6368/99, WA 1999,95.

[198] D. Zimoń, tamże. Por.: H. Bednorz, Zestawienia obowiązków i uprawnień dziekańskich, VH I-6429/85, WD 1985,18, pkt 1.1 i 1.8.

Konsultowania wyjazdów arcybiskup Zimoń wymagał także od biskupów pomocniczych, do których skierował pismo w tej sprawie, prosząc, by „każdy wyjazd biskupów pomocniczych był uzgadniany z arcybiskupem katowickim”[199].

Zarządzenie dotyczące stroju duchownego zostało przekazane dziekanom do odczytania podczas zebrań dekanalnych. Biskup przypomniał w nim o obowiązku noszenia stroju duchownego (KPK 284), który jest czytelnym znakiem wobec świata, a w diecezji katowickiej podczas funkcji liturgicznych obowiązuje sutanna, natomiast poza nimi koloratka i ciemny garnitur[200]. W dokumencie przypomniał normy wydane przez Konferencję Episkopatu Polski, I. Synod Diecezji Katowickiej oraz wypowiedzi Jana Pawła II.

Za zarządzenia dyscyplinujące dotyczące kapłanów można uznać także publikowane pod koniec każdego roku zarządzenia finansowe na kolejny rok, określano w nich wysokość składek i danin diecezjalnych[201] oraz te dotyczące przekazywania kolekt na cele wyznaczone przez kurię[202]. Określone zostay także niektóre zasady utrzymania duchownych[203].

Osobną sprawą były testamenty kapłańskie. W tej sprawie wydane zostało zarządzenie o sporządzaniu testamentów[204]. Po konsultacji z radą kapłańską opublikowano także zarządzenie dotyczące zmiany proboszcz lub jego przejścia na emeryturę[205]. Znalazło się w nim zobowiązanie proboszczów do właściwego wyposażenia pomieszczeń parafialnych. Stanowi ono majątek parafialny, który winien być spisany w księdze inwentarzowej (*Zarządzenie,* 2-4). Osobistą własność proboszcza stanowi to, co znajduje się w jego mieszkaniu i nie zostało zakupione z pieniędzy parafialnych (*Zarządzenie*, 5). Remonty i poważne inwestycje powinny zostać tak zaplanowane, by zostały zakończone na rok przed przejściem na emeryturę (*Zarządzenie*, 6). Zalecono, by proboszcz przechodzący na emeryturę zamieszkał poza parafią, w której był proboszczem, w przeciwnym razie wymagana była zgoda biskupa diecezjalnego (Zarządzenie, 7).

---

[199] D. Zimoń do G. Bernackiego i S. Cichego, 25 lutego 1999, VA I-6317/99.

[200] D. Zimoń, Przypomnienie o stroju duchownym, 5 września 1988, VH II-3706/88, WD 1988, 61.

[201] Świadczenia finansowe określano co roku w formie rozporządzeń, które można znaleźć pod kolejnymi sygnaturami: VC II-6361-89, VC II-6390/90, VC II-6417/92, VC II-6451/94, VC II-6460/95, VC II-6476/96, VC II-6497/97, VC II-6509/98, VC II-6518/99, VC II-6525/00, VC II-6536/01, VC II-6533/02, VC II-6536/03, VC II-6541/03, VC II-6547/04, VC II-6559/05, VC II-6567/06, VC II-6580/08, VC II-6587/10, AAKat, VC II. Wydział finansowy kurii, vol. I-II (1990-2016).

[202] D. Zimoń, Obowiązkowe świadczenia finansowe na rzecz Seminarium, Diecezji i Kapłanów emerytów, 7 grudnia 1989, VC II-6361/89; Por.: VC II-6390/90, VC II-6439/93, zob.: AAKat, VC II. Wydział finansowy kurii, vol. I (1990-2005).

[203] D. Zimoń, Zarządzenie o niektórych zasadach utrzymania duchownych, 1 września 2000, VC II-6522/00; D. Zimoń, Zarządzenie o uposażeniu kapłanów pracujących w duszpasterstwie parafialnym w archidieczji katowickiej, 20 grudnia 2005, VC II-6560/05, AAKat, VC II. Wydział finansowy kurii, vol. I (1990-2005).

[204] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie sporządzania testamentów, 8 sierpnia 1995, VA I-6101/95, AAKat 47/2323.

[205] D. Zimoń, Zarządzenie dotyczące zmiany lub przejścia proboszcza na emeryturę, 4 marca 2003, VA I-6564/03, WA 2003,41.

W zakresie administrowania parafią wydane zostały przepisy partykularne (KPK 1276 §2). Zarządzenie dotyczące inwestycji kościelnych wymagało, by każdy projekt związany z jakimikolwiek inwestycjami kościelnymi był przed rozpoczęciem prac przedłożony do zaopiniowania Diecezjalnej Komisji do Spraw Sztuki Sakralnej[206]. Kwestię tę regulowały przepisy KEP oraz I. Synodu Diecezji Katowickiej (SDK V,6.1.3-6.3.3). W zarządzeniu wskazano sposób składania wniosków do komisji oraz przypomniano, że „trosce o godny wystrój współcześnie budowanych kościołów winna towarzyszyć stała, czujna uwaga na niebezpieczeństwo kradzieży, spalenia lub zniszczenia zabytków sztuki sakralnej"[207]. Obszerne zarządzenie regulujące sprawy administracji dóbr parafialnych zostało wydane w 1992 roku[208]. W zarządzeniu biskup katowicki powołując się na kanony KPK 1281nn, zobowiązał proboszczów i administratorów parafii do zawierania umów z pracownikami kościelnymi zgodnie z prawem pracy, zawierania umowy z wykonawcami robót w oparciu o kosztorys i zatwierdzenie kurii, uregulowania spraw własnościowych i prowadzenia dokumentacji, ksiąg finansowych i inwentarza, ubezpieczenia mienia, składania w kurii rocznych sprawozdań finansowych, usuwania szkód górniczych, dbania o zabytki, przestrzegania terminów wpłat kolekt (Instrukcja, §2). Przy alienacji wymagana była zgoda arcybiskupa, zaś wynajęcie z wyjątkiem dzierżawy gruntów lub wymiana wymagała zgody kurii, podobnie jak zaciąganie pożyczek (Instrukcja, §3-4). Duchowni bez zezwolenia ordynariusza nie mogli podejmować zarządu dóbr osób świeckich związanych ze składaniem rachunków, ręczyć nawet własnym majątkiem, unikać weksli i wszelkich obowiązków związanych z wypłacaniem pieniędzy (KPK 285, Instrukcja, §5). Instrukcja zabraniała uprawiania handlu (KPK 286) bez zgody arcybiskupa z wyjątkiem parafialnego kiosku z książkami i dewocjonaliami (Instrukcja, §6). Na istotne zmiany w architekturze lub wystroju kościoła wymagana była zgoda Archidiecezjalnej Komisji Architektury i Sztuki Sakralnej. W parafiach należało utworzyć rady ds. ekonomicznych, a ich działalność zgodnie z zapowiedzią będą regulować odpowiednie normy diecezjalne (Instrukcja, §7). Normy w formie statutu dotyczące utworzenia i działalności parafialnych rad ekonomicznych (KPK 537) wydano dopiero pod koniec 2000 roku. Statut określał charakter rady, jej skład i zadania, sposób powołania członków, kadencje, częstotliwość zebrań i zasady formacji jej członków[209].

[206] D. Zimoń, Zarządzenie dotyczące inwestycji kościelnych, 30 listopada 1985, VA I-5533/85, WD 1985,64.
[207] Tamże.
[208] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie administrowania dobrami doczesnymi parafii, WD 1992,95.
[209] D. Zimoń, Statut parafialnej rady do spraw ekonomicznych, 9 grudnia 2000, VA I-6454/00, WA 2000,133.

Dla uniknięcia komplikacji i trudności związanych z zamieszkaniem osób świeckich na probostwie, które ma charakter mieszkania służbowego, lub w budynkach parafialnych biskup katowicki zarządził, że do zameldowania świeckich na probostwie wymaga się zezwolenia kurii[210].

Biskup katowicki zwrócił się także osobnym pismem do proboszczów w sprawie zagwarantowania bezpieczeństwa obiektów parafialnych. Zalecił, by kościoły pozostawały otwarte w ciągu dnia przy starannym zabezpieczeniu Najświętszego Sakramentu (KPK 938 §3, KPK 938 §5) oraz klucza do tabernakulum koniecznie przechowywanego na probostwie[211]. Nakazał także przegląd zabezpieczeń obiektów parafialnych oraz zastosowanie współczesnych środków technicznych. Pomocą mogli być seniorzy parafii, zorganizowani w straż honorową lub inne grupy modlitewne czuwające w kościele przez cały dzień. W zakresie zabezpieczenia probostwa ordynariusz stwierdził, że „dom ten nie może być z jednej strony niedostępną twierdzą, a z drugiej nie może być łatwym łupem dla różnego rodzaju złodziei czy oszustów"[212].

Niestety, mimo podjętych starań przypadki włamań do kościołów, kaplic i na probostwa oraz dewastacje budynków i cmentarzy powtarzały się[213]. Biskup Zimoń wskazał na to

[210] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie zameldowania osób świeckich na probostwie lub w innych pomieszczeniach parafialnych, 1 czerwca 1991, VH III-2360/91, WD 1991,73.

[211] D. Zimoń, List do proboszczów w sprawie zagwarantowania bezpieczeństwa obiektów parafialnych, 25 stycznia 1992, VA I-5912/92, WD 1992,23. Por.: Okólnik duszpasterski 3/1991.

[212] Tamże.

[213] Parafie: Moszczenica (LM 10-404/85), Chorzów (LC 17-841/87),Kłokocin (LK 17-26/89), Ruptawa (11.08.1989), Brzezie (LB 15-613/89), Olszyna (LO 3-548/89), Pszów (LP 17-929/89), Mysłowice (LM 23-13/90), Ruda Śl. (LR 25-61/90), Piotrowice (LP19-812i813/90), Urbanowice (LU 2-254/90), Wełnowiec (LW 2-542/90), Krywałd (LK 31-29/91), Boronów (LB 11-701/91), Piekary Śl. (LP 29-52/91), Chorzów (LC 17-858/91), Rybnik (LR 12-2132/92), Chorzów – szpital (LC 17-868/92), Piasek (LP 24-209/92), Turza Śl. (LT 10-36/92), Jastrzębie-Zdrój (LJ 16-64/93), Katowice (LK 5-853/93), Ruda Śl. (LR 25-94/94), Wełnowiec (LW 2-548/94), Pawłowice (LP 4-744/94), Rydułtowy (LR 13-1021/94), Chorzów (LC 17-893/95), Żory (LZ 7-1123/95), Studzionka (LS 7-759/95), Chropaczów (8.11.1995), Rybnik (LR 12-2162/96), Bańgów (LB 48-30/96), Ochojec – szpital (18.06.1996), Chorzów - szpital (LC 16-964/96), Chorzów (LC 16-967/96), Zadole (LZ 20-66/96), Rybnik (LR 12-2169/97), Katowice (Michała/97), Kosztowy (LK 42-56/97), Piekary Śl. (LP 29-109/97), Krywałd (LK/97), Katowice – szpital (LK 5-895/98), Jastrzębie-Zdrój (LJ 18-117/98), Knurów – szpital (LK 6-937/98), Piekary Śl., (LP 6-1704/98), Wełnowiec (LW 2-556/98), Gołkowice (LG 15-271/98), Pawłowice (LP 4-758/98), Krywałd (LK 31-42/98), Janów (LJ 2-705/98), Łaziska Średnie (LL 16-556/98), Wełnowiec (LW 2-558/98), Krywałd (LK 31-43/98), Gostyń (LG 18-53/99), Katowice – szpital (21.01.1999), Szopienice (08.03.1999), Wełnowiec (LW 2-559/99), Bykowina (LB 19-525/99), Chorzów Batory (LC 42-986/99), Katowice – szpital (LK 4-1077/99), Katowice – szpital (18.05.1999), Paprocany (LT 19-24/99), Świętochłowice – szpital (LS 9-926/99), Olza (23.08.1999), Paprocany (LT 19-27/99), Bzie (LB 21-367/99), Niedobczyce (LN 2-937/00), Wola (LW 24-53/00), Katowice (LK 38-215/00), Gierałtowice (LG 2-803/00), Raszczyce (27.03.2000), Mysłowice (LM 20-127/00), Gardawice (LG 16-51/01), Gostyń (13.02.2001), Giszowiec (09.03.2001), Miedźna (LM 7-784/01), Rydułtowy (LR 13-1042/01), Stara Wieś (LS 27-51/01), Rybnik (LR 18-611/01), Wodzisław Śl. – szpital (30.08.2001), Zadole (LZ 20-84/01), Nieboczowy (LN 3-389/01), Reta (LR 31-18/01), Łaziska Rybnickie (LL 24-58/01), Gołkowice (LG 15-275/01), Międzyrzecze (16.12.2001), Zawiść (26.12.2001), Bieruń Stary (25.12.2001), Zadole (21.01.2002), Lędziny (LL4-803/02), Chorzów (LC 18-645/02), Ruda Śl. (LR 8-754/02), Chropaczów (LC 3-966/02), Ruda Śl. (LR 25-118/02), Maciejkowice (LM 18-145/03), Gierałtowice (LG 2-810/03), Chełm Śl. (LC 1-718/03),

w specjalnym apelu o zabezpieczenie mienia. Polecił, by zatroszczyć się o jak najlepsze zabezpieczenie probostw poprzez urządzenia alarmowe, a także pomoc zaufanych parafian, którzy na czas nieobecności księdza byli *per turnum* na probostwie. „Przypominam kolejny już raz, że większych kwot nie należy przechowywać na probostwie, ale niezwłocznie przekazać je do banku. Zwracam też ponownie uwagę, że należy dbać o to, by klucz do tabernakulum […] był najstaranniej strzeżony (kan. 938 §1). Nie wystarczy zabrać klucz na probostwo, ale należy przechowywać go w zabezpieczonym schowku”[214].

Osobny dokument dotyczył nieprawidłowości w zarządzaniu parafią i przekazywaniu jej następcy[215]. Arcybiskup Zimoń zwrócił w nim uwagę na konieczność uporządkowania stanu finansowo-gospodarczego parafii przed jej przekazaniem (KPK 532) oraz na obowiązek sporządzenia sprawozdania z ostatniego półrocza urzędowania (KPK 1284 §3, KPK 1287 §1). Podkreślił, że zaniedbania i nadużycia finansowe to wynik niewłaściwego prowadzenia ksiąg finansowych (KPK 1284 §2) oraz inwentarza (KPK 1283 §2-3). Przypomniał również, że w administrowaniu majątkiem kościelnym konieczna jest roztropność, a realizacje inwestycji trzeba rozłożyć w czasie (KPK 1248 §1), a angażowanie się w struktury organizacji, fundacji i stowarzyszeń wymaga zgody biskupa (KPK 285 §1,4, KPK 286, KPK 278 §3). Arcybiskup katowicki zagroził sankcjami karnymi za niestosowanie tych zasad (KPK 1283).

Arcybiskup napisał także list do wojewódzkiego komendanta policji z prośbą, „by patrole policyjne miały na uwadze również obiekty kościelne. Kradzieże w kościołach czy na probostwach są jednym z przejawów zła, z którym muszą zmagać się Stróże porządku publicznego”[216]. Kilku proboszczom i kapelanom szpitalnym, którzy nie postarali się o właściwe zabezpieczenie mienia czy tabernakulum, udzielono pisemnych upomnień[217]. Tam, gdzie doszło do znieważenia Najświętszego Sakramentu odprawiano nabożeństwa ekspiacyjne, a w przypadku nieletnich sprawców biskup katowicki pisemnie polecał otoczenie ich rodzin duszpasterską opieką[218].

Katowice (LK 4-1098/03), Wodzisław Śl. (LW 19-53/03), Chorzów (LC 18-649/04), Jedłownik (LJ 6-796/04), Szczejkowice (LS 29-73/05), Krywałd (LK 31-62/05), Ochojec (LO 15-53/06), Zadole (LZ 20-97/07), Szopienice (LS 18-979/08), Katowice (LK 38-232/08), Żory (LZ 7-1271/11), Jaśkowice (LJ 10-298/11), Łagiewniki (LL 13-678/11).

214 D. Zimoń, Apel w sprawie zabezpieczenia mienia kościelnego przed kradzieżą, 18 grudnia 2001, VH III-2396/01, AAKat, VH III. Zarząd majątku, vol. V (1989-2001).

215 D. Zimoń, Informacja dla księży archidiecezji katowickiej dot. nieprawidłowości w zarządzaniu parafią i przekazywaniu jej następcy na urzędzie proboszcza, 3 września 2005, VH III-2404/05, KK, VH III. Zarząd majątku, vol. VI. (2002-).

216 D. Zimoń do gen. M. Kluka, 18 grudnia 2001, VH III-2397/01.

217 Chorzów (LC 17-858/91), Piasek (LP 24-209/92), Jastrzębie-Zdrój (LJ 16-64/93), Gardawice (LG 16-51/01), Stara Wieś (LS 27-51/01)

218 Wodzisław Śl. (LB 4-850/93), Zadole (LZ 20-66/96),

W osobnym piśmie arcybiskup katowicki zwrócił uwagę na staranne zabezpieczenie Eucharystii w kaplicach szpitalnych. Zarządzono wymianę na pancerne tych tabernakulów, które nie spełniały wymogów (KPK 938 §3) oraz pilne strzeżenie klucza przy zaleceniu, by kaplice były otwarte dla chorych[219].

W sprawach dotyczących kancelarii parafialnej został wydany komunikat wikariusza generalnego, przypomina on o obowiązku właściwego przechowywania ksiąg parafialnych (KPK 535 §1). Zaniedbania w tym zakresie mogą skutkować karami (KPK 1741)[220]. Pieczątki należy przechowywać w kasie pancernej lub innym bezpiecznym miejscu, świadectwa metrykalne wydawać tylko rodzinie lub osobom uprawnionym, a kuria zaprzestaje sprzedaży druków kancelaryjnych świeckim, nawet posiadającym upoważnienie. Dekretem z końca 1998 roku po wysłuchaniu zdania kolegium konsultorów został zniesiony obowiązek sporządzania i oddawania do kurii wtóropisów ksiąg metrykalnych[221]. W sprawie zapisów w księgach chrztów i wydawania odpisów arcybiskup katowicki przypomniał w zarządzeniu, że w księgach nie mogą być nanoszone żadne poprawki z wyjątkiem błędów zapisu, a wszystkie zmiany dokonane cywilnie, także zmiana płci czy adopcja, oraz dodatkowe, jak informacja o bierzmowaniu, mogą być zapisywane jedynie w rubryce „uwagi”[222]. Odpisy z ksiąg wydawać należy według wpisu w księdze, zaś w przypadku adopcji według nowych danych z rubryki „uwagi”, a na dokonanie zapisów o zmianie danych nie wymagano wówczas zgody kurii.

Osobne zarządzenie dotyczyło domów przedpogrzebowych i zakładów pogrzebowych[223]. Biskup przypomniał, że parafialne domy i kaplice przedpogrzebowe nie mogą być zarządzane przez firmy zewnętrzne, tym bardziej na wyłączność. Nakazał rozwiązanie umów, które nadawały takie uprawnienia. Parafie nie powinny protegować czy reklamować jakiegokolwiek zakładu. W dokumencie przypomniano wcześniejsze zarządzenia w sprawie pogrzebu i cmentarza[224].

W zakresie zgodności publikacji z nauką katolicką biskupa wspomagali cenzorzy książek, powoływani spośród wykładowców seminarium, a później spośród profesorów

[219] D. Zimoń, Arcybiskup katowicki w sprawie zabezpieczenia tabernakulów, 21 czerwca 1996, VD II-1795/96, WA 1996,59.
[220] J. Kurpas, Komunikat w sprawie ksiąg i pieczątek parafialnych, 19 sierpnia 1989, VA I-5779/89, WD 1989,55. Komunikat był reakcją na kradzież ksiąg metrykalnych i pieczątek w parafiach Ruptawa (LR 10-562/89) i Brzezie (LB 15-613/89).
[221] D. Zimoń, Dekret znoszący obowiązek wtóropisów ksiąg metrykalnych, 17 grudnia 1998, VA I-6310/98, WA 1998,156.
[222] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie wpisów do ksiąg parafialnych, 30 czerwca 2003, VA I-6583/03, WA 2003,79
[223] D. Zimoń, Zarządzenie w sprawie domów przedpogrzebowych i zakładów pogrzebowych, 20 czerwca 2002, VA I-6527/02, WA 2002,67.
[224] Rozporządzenie w sprawie cmentarzy, WD 1935,10; Instrukcja w sprawie pogrzebu, WA 1994,62.

Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach[225]. W zakresie katechizacji biskupa wspomagali wydział katechetyczny i wizytatorzy nauki religii[226].

Czuwanie biskupa nad dyscypliną kościelną nie ogranicza się jedynie do dbania o właściwe zachowanie kapłanów, przestrzeganie norm czy prawidłowy zarząd dobrami materialnymi, ale ma on czuwać, by nie wkradły się nadużycia w sferze duchowej (KPK 392 §2). W tym zakresie kuria diecezjalna z polecenia arcybiskupa wystosowała powiadomienia, które zostały przesłane do parafii oraz opublikowane w organie urzędowym. Pisma te dotyczyły fałszywej stygmatyczki Katarzyny Szymon[227], działalności sekty pod nazwą Grupa Raciborska[228], negatywnej oceny publikacji Vassuli Ryden oraz działalności wydawnictwa *Vox Domini* z Mikołowa[229]. W dokumencie czytamy: „Świadom odpowiedzialności za powierzoną mi cząstkę Kościoła, którą stanowią wierni archidiecezji katowickiej, ostrzegam kapłanów i zakonników, siostry zakonne oraz katolików świeckich przed działalnością pani Vassuli Ryden i jej pismami”[230]. W piśmie tym skierowanym do wydawnictwa *Vox Domini* przypomniano prawo i obowiązek pasterzy Kościoła, by czuwać nad nieskazitelnością wiary oraz odrzucania pism, które jej szkodzą (KPK 823 §1), a także kompetencję biskupa do aprobowania pism (KPK 824) oraz poddania ich osądowi biskupa (KPK 827 §3). Biskup domagał się, by przeznaczone do publikacji pisma i książki o treściach dotyczących wiary

[225] Zob.: Katalog diecezji katowickiej 1986, Katowice 1986, s. 48; Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993, Katowice 993, s. 62; Katalog Archidiecezji Katowickiej 1995, Katowice 1995, s. 70; Katalog Archidiecezji Katowickiej 2001, Katowice 2001, s. 83; Katalog Archidiecezji Katowickiej 2005, Katowice 2005, s. 87; Katalog Archidiecezji Katowickiej 2007, Katowice 2007, s. 76-77; Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 2011, Katowice 2011, s. 63.

[226] Wizytatorzy nauki religii z nominacji bp. Zimonia: ks. Marek Szkudło (PS 188-18/87), ks. Marceli Cogiel (VSz-4907/89), ks. Krzysztof Sosna (PS 232-15/94), ks. Zdzisław Brzezinka (PB 157-14/96), ks. Roman Buchta (VSz-5196/03; PB 169-16/03 oraz Vsz-5326/08, PB 169-21/08), ks. Jacek Błaszczok (VSz-5217/04, PB 174-21/04), ks. Jerzy Paliński (VSz-5216/04, PP 128-38/04), ks. Robert Kaczmarek (VSz-5300/07), zob.: Aneks 16.

[227] W. Skworc, Komunikat Kurii Diecezjalnej, 4 listopada 1988, VA I-5731/88, WD 1988,86. W wyniku interdyscyplinarnych badań przeprowadzonych w 1984 roku wykazano, że rany nie mają charakteru nadprzyrodzonego.

[228] D. Zimoń, Oświadczenie metropolity katowickiego dotyczące działalności tzw. grupy raciborskiej, 5 czerwca 2001, VA I-6482/01, WA 2001,58; P. Kurzela, Oświadczenie dotyczące działalności tzw. „grupy raciborskiej”, 5 grudnia 2003, VS-775/03, Por.: WA 2003,169. Grupa raciborska wywodziła się z Odnowy w Duchu Świętym, jednak nie pozostawała w jedności z nauką Kościoła, organizowała spotkania w niedzielne przedpołudnia bez udziału duszpasterzy, dla wielu spotkania grupy zastępowały niedzielną Mszę św. Ostatecznie zadeklarowano, że świadome i czynne zaangażowanie w działalność grupy prowadzi do zerwania więzi z Kościołem katolickim. Działalność sekt w (archi)diecezji katowickiej nie występowała w dużej skali. O innych sektach, zob.: AAKat, VS. Sekty, vol. V (1992-2005), KK, VS. Sekty, vol. VI (2006-).

[229] J. Pawliczek, Pismo kurii metropolitalnej w Katowicach w sprawie wydawnictwa *Vox Domini*, VD II-1768/95, WA 1995,93. Pismo skierowane przez kanclerza kurii bezpośrednio do wydawnictwa informuje o zastrzeżeniach i przywołuje normy Kościoła dotyczące wydawnictw, które używają w nazwie przymiotnika „katolicki”.

[230] D. Zimoń, Komunikat arcybiskupa Damiana Zimonia w sprawie Vassuli Ryden, 21 czerwca 1996, VA I-6143/96, WA 1996,58. Komunikat wydano w związku ze spotkaniami organizowanymi w Tychach i Mikołowie przez wydawnictwo *Vox Domini*.

i obyczajów wydawane przez wydawnictwo były przedkładane do oceny (KPK 823 §1), a pismo, „które nie utrzymuje jakiejkolwiek więzi z biskupem, nie może rościć sobie prawa do tytułu katolickiego", kto zaś nie ma łączności z biskupem, stawia się poza Kościołem (KPK 209 §1). W 2001 roku wydział duszpasterstwa wystosował pismo do dziekanów i proboszczów z rejonu Pszczyny i Żor przestrzegające przed działaniem tzw. Katolickiej Wspólnoty Oblubienicy Jeruzalem, informując o nadużyciu w stosowaniu nazwy umieszczonej na jej siedzibie oraz próbach nazywania tego domu rekolekcyjnym[231].

Szczególnie ważnymi tematami dla arcybiskupa Zimonia – o których często się wypowiadał – były sprawy trzeźwości i ochrony życia. Pierwszy list pasterski, jaki wystosował do diecezjan, był apelem o trzeźwość[232]. Do trzeźwości nawoływał jeszcze wielokrotnie, przygotowując listy pasterskie[233] i odezwy szczególnie przed zbliżającym się miesiącem trzeźwości[234]. Upominał się także o trzeźwość wśród kapłanów[235].

Kolejny ważny temat dotyczył obrony życia ludzkiego w dobie rozpowszechniającej się aborcji i eutanazji. Biskup katowicki wielokrotnie kierował odezwy do diecezjan[236], odważnie i stanowczo bronił w nich życia ludzkiego zwłaszcza w czasie społecznych dyskusji lat 90. nad kwestią aborcji. Gdy na początku lat 90. trwały konsultacje społeczne w sprawie prawnej ochrony życia dziecka poczętego, z całą stanowczością pisał: „Nie będziemy dyskutowali tego, czy przerywanie ciąży ma być dozwolone czy nie, bo to równałoby się dyskutowaniu prawa naturalnego i przykazań Bożych. Dla nas jest oczywiste, że człowiek ma prawo do życia

[231] P. Kurzela, Pismo ws. tworzenia Katolickiej Wspólnoty Oblubienicy Jeruzalem, 7 listopada 2001, VD II-2084/01.

[232] D. Zimoń, Wezwanie do trzeźwości. List pasterski, 28 lipca 1985, WD 1985,52.

[233] D. Zimoń, Odezwa w sprawie abstynencji w miesiącu sierpniu, 29 czerwca 1987, VA I-5652/87, WD 1987,50; D. Zimoń, Odezwa Biskupa Katowickiego w sprawie trzeźwości w miesiącu sierpniu, 20 lipca 1988, VA I-5717/88, WD 1988,54; D. Zimoń, Słowo metropolity katowickiego na rozpoczęcie kampanii promującej trzeźwość, 11 czerwca 2000, VA I-6420/00, WA 2000,84; D. Zimoń, Bądź trzeźwy. Sierpniowy apel Metropolity Katowickiego o trzeźwość, 26 lipca 2004, VA I-6637/04, WA 2004,80; D. Zimoń, Uczeń Chrystusa – Apostołem trzeźwości, 22 lipca 2008, VA I-6881/08, WA 2008,70; D. Zimoń, Komunia z Bogiem źródłem trzeźwości. Apel Metropolity Katowickiego na sierpień 2011 r., 22 lipca 2011, VA I-7039/11, WA 2011, 51.

[234] D. Zimoń, Apel metropolity katowickiego o trzeźwość w czasie wakacji, 14 czerwca 2001, VA I-6491/01, WA 001,60; D. Zimoń, Apel o trzeźwość w czasie wakacji, 20 czerwca 2002, VA I-6524/02, WA 2002,66; D. Zimoń, Apel o trzeźwość w Roku Różańca, 22 lipca 2003, VA I-6584/03, WA 2003,91;; D. Zimoń, Słowo na rozpoczęcie kampanii promującej trzeźwość, 20 czerwca 2007, VA I-6824/07, WA 2007,82.

[235] D. Zimoń, Apel o trzeźwość kapłanów, 12 września 2000, VA I-6434/00; D. Zimoń, Przypomnienie apelu w sprawie trzeźwości kapłanów, 29 sierpnia 2002, VA I-6546/02, KK, VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II (1990-); D. Zimoń, Apel o trzeźwość w Roku Eucharystii, 22 lipca 2005, VA I-6716/05, WA 2005,91.

[236] D. Zimoń, Słowo na Dzień Świętości Życia, 8 marca 1999, VA I-6319/99; D. Zimoń, Słowo na Dzień Świętości Życia, 2 marca 2001, VA I-6472/01, WA 2001,25; D. Zimoń, Słowo na Uroczystość Zwiastowania Pańskiego. Dzień Świętości Życia, 19 marca 2003, VA I-6571/03, WA 2003,37; D. Zimoń, Słowo z okazji narodowego Dnia Życia, 16 marca 2006, VA I-6749/06, WA 2006,35; D. Zimoń, Słowo na Dzień Świętości Życia, 15 marca 2007, VA I-6805/07, WA 2007,42; D. Zimoń, List pasterski. Słowo na Dzień Świętości Życia, 14 marca 2008, VA I-6890/08, WA 2008,24; D. Zimoń, Słowo na Dzień Świętości Życia…, 14 marca 2010, VA I-6972/10, WA 2010,28; D. Zimoń, Słowo na Dzień Świętości Życia, 17 marca 2011, VA I-7025/11, WA 2011,19.

od samego początku, czyli od poczęcia […] należy zatem stanowczo sprzeciwić się jakiejkolwiek ustawie dopuszczającej przerywanie ciąży, a także okazać wszechstronną pomoc rodzinom dzieci poczętych"[237]. W marcu 1991 roku biskup katowicki w kurii zorganizował spotkanie z posłami i senatorami na temat praw dziecka poczętego[238]. W kwietniu biskup katowicki poświęcił Diecezjalny Dom Matki i Dziecka prowadzony przez siostry boromeuszki[239]. Kampania w obronie życia kontynuowana była także w drugiej połowie lat 90. z udziałem stowarzyszeń katolików świeckich, jak Stowarzyszenie Rodzin Katolickich[240]. Abp Zimoń skierował także specjalną odezwę do lekarzy i pracowników służby zdrowia w sprawie aborcji[241]. Za zaangażowanie diecezjan w obronę życia, służbę rodzinie oraz posługę hospicyjną podziękował w odezwie na Dzień Świętości Życia w 1998 roku[242].

Problemem, który pojawił się w drugiej połowie lat 90. była eutanazja. Arcybiskup pisał w mocnych słowach: „Zaniepokojeni przejawami braku szacunku dla życia ludzkiego z niepokojem obserwujemy kolejną próbę zamachu na to najważniejsze dobro człowieka"[243]. Przeprowadzono również w parafiach archidiecezji akcję zbierania podpisów pod protestem.

W obronę życia ludzkiego wpisywały się apele o zachowanie bezpieczeństwa na drogach. Pierwszy gorący apel biskupa katowickiego został przesłany do odczytania w parafiach pod koniec wakacji 1990 roku, a związany był z rozpoczynającym się rokiem szkolnym i wzmożonym ruchem w terenach zabudowanych oraz w pobliżu szkół[244]. W apelach o bezpieczeństwo na drogach pojawiał się mocny apel o trzeźwość za kierownicą[245].

[237] D. Zimoń, Odezwa Biskupa Katowickiego w sprawie poparcia przez wiernych projektu ustawy o ochronie prawnej dziecka poczętego, 19 lutego 1991, VD II-1374/91, WD 1991,25. w rok później na prośbę kobiet i z inicjatywy KEP w sanktuariach maryjnych diecezji odbywały się nocne czuwania z 1 na 2 lutego jako ekspiacja za dzieci poczęte, których życie przerwano w łonie matek, zob.: D. Zimoń, Komunikat, 14 stycznia 1992, VA I-5910/92, WD 1992,6. Zob.: D. Zimoń, Odezwa do kapłanów w sprawie referendum na temat życia nie narodzonych, VA I-5981/92, WA 1992,132; D. Zimoń, Pismo do proboszczów dot. adoracji w int. ochrony dziecka poczętego, 14 grudnia 1992, VA I-5987/92.

[238] Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej, (04.03) WD 1991,122.

[239] (11.04), Tamże.

[240] D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego do uczestników Marszu w obronie życia w Katowicach, 18 października 1996, WA 1996,109. Zob.: A. Wierzbicki, Zaproszenie do udziału w Marszu w obronie życia, 11 października 1996 (odczytane w parafiach), WA 1996,108.

[241] D. Zimoń, Odezwa biskupa katowickiego do lekarzy i pracowników Służby Zdrowia w sprawie aborcji, 23 grudnia 1996, VA I-6172/96, WA 1997,10.

[242] D. Zimoń, Słowo metropolity katowickiego na Uroczystość Zwiastowania Pańskiego – Dzień Życia, 19 marca 1998, VA I-6254/98, WA 1998,35.

[243] D. Zimoń, Odezwa metropolity katowickiego dotycząca eutanazji, 9 czerwca 1996, VA I-6142/96, WA 1996,50.

[244] D. Zimoń, Odezwa w sprawie bezpieczeństwa na drogach, 30 sierpnia 1990, VA I-5825/90, WD 1990,63.

[245] D. Zimoń, Apel o bezpieczeństwo na drogach przed Uroczystością Wszystkich Świętych, 16 października 2006, VA I-6778/06, WA 2006,114.

Do wspólnej odezwy w sprawie bezpieczeństwa w ruchu drogowy zostali zaproszeni biskupi diecezjalni z województwa śląskiego[246].

5.2.2. Obowiązek wizytacji kanonicznych

Zgodnie z *Kodeksem* na biskupie diecezjalnym spoczywa obowiązek wizytowania diecezji każdego roku w całości lub częściowo, tak by w ciągu pięciu lat zwizytować całą diecezję (KPK 396 §1). Obowiązek ten podczas rządów arcybiskupa Zimonia w (archi)diecezji katowickiej był sumiennie spełniany. Biskup diecezjalny wizytował osobiście oraz przez biskupów pomocniczych. Wizytacje odbywały się dekanatami, głównie wiosną i jesienią, wg planu podawanego w okólniku duszpasterskim. Na 315 parafii istniejących w granicach archidiecezji katowickiej podczas rządów abp. Zimonia większość była wizytowana przez niego osobiście dwa razy, 45 z nich trzykrotnie, a 49 z nich było wizytowanych tylko przez biskupów pomocniczych (Aneks 21).

Wizytację biskupa w parafiach poprzedzali wizytatorzy delegowani (KPK 396 §2), którzy dokonywali kontroli kancelarii parafialnej[247], duszpasterstwa[248], finansów i stanu obiektów parafialnych[249], organów i organistów[250] oraz katechetów[251]. Byli to duchowni i świeccy eksperci. Osobni wizytatorzy zostali ustanowieni do przeprowadzania kontroli w parafiach dziekańskich[252]. Ze swej kontroli sporządzali protokół, który razem z kwestionariuszem przygotowawczym trafiał do biskupa wizytatora. Biskup zaś po dokonanej wizytacji sporządzał dekret wizytacyjny, w którym formułował zalecenia wizytacyjne. Dekret wizytacyjny był wręczany proboszczom, a cała dokumentacja wizytacji umieszczana w aktach parafialnych w kancelarii kurii.

---

[246] D. Zimoń, Odezwa w sprawie bezpieczeństwa na drogach w województwie śląskim, 27 stycznia 2011, VA I-7020/11, WA 2011,6. Pod odezwą podpisali się: metropolita częstochowski, biskup sosnowiecki, biskup bielsko-żywiecki i biskup gliwicki.

[247] D. Zimoń, Dekret wizytatora kancelarii: ks. Józef Pawliczek (PP 95-57/93), ks. Grzegorz Olszowski (VH II-3859/07)

[248] D. Zimoń, Dekret wizytatora duszpasterstwa i kancelarii: ks. Eugeniusz Szczotok (VA I-5423/83), ks. Jan Morcinek (PM 139-39/90), ks. Piotr Kurzela (PK 212-28/98).

[249] Wizytatorzy finansowi i gospodarczy: ks. Roman Bednarek (VA I-5790/89), ks. Krzysztof Gajda (VC II-6556/05), ks. Mirosław Piesiur (VA I-6236/98), ks. Leszek Makówka (PM 189-23/07) oraz świeccy: Józef Szwajnocha, inż. Józef Szwanda (VH I-7114/89 i inne zlecone), Józef Choma, Franciszek Rubin (VH I-7691/96). Zob: „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993", Katowice 1993, s. 59-60.

[250] D. Zimoń, Dekret diecezjalnego wizytatora organistów i organ: Julian Gembalski, 13 września 1989, VH V-4061/89, KK, VA I. Diecezjalna Komisja ds. Muzyki Sakralnej, vol. I (1963-).

[251] Wizytatorzy katechizacji: ks. Marek Szkudło (PS 188-18/87), ks. Marceli Cogiel (VSz-4907/89), ks. Jacek Błaszczok (PB 174-21/04), ks. Jerzy Paliński (PP 128-38/04), ks. Robert Kaczmarek (VSz-5300/07), ks. Krzysztof Sosna (PS 232-15/94).

[252] Wizytatorzy parafii dziekańskich: ks. Wiktor Skworc (VA I-5921/92), ks. Franciszek Resiak (PR 41-68/03), ks. Alfred Wloka (PW 96-38/98).

Jak wynikało z zaleceń przygotowawczych, wizytację kanoniczną powinno poprzedzać triduum dla całej parafii prowadzone przez jednego z misjonarzy diecezjalnych[253]. Przed wizytacją proboszcz wypełniał Kwestionariusz do protokołu wizytacyjnego, złożony ze szczegółowych pytań zebranych w następujące części: I. Dane ogólne, II. Administracja parafii, III. Duchowieństwo, IV. Duszpasterstwo, V. Apostolstwo świeckich, VI. Ekumenizm, VII. Turystyka i wypoczynek, VIII. Środki społecznego przekazu, IX. Trzeźwość i narkomania, X. Uwagi i postulaty duszpasterzy[254]. Załączniki do kwestionariusza stanowiły oświadczenia osobiste kapłanów, służby kościelnej i pracowników probostwa oraz protokoły wizytatorów delegowanych[255].

Ramowy program wizytacji kanonicznej obejmował: powitanie biskupa[256], indywidualne rozmowy z kapłanami, odwiedziny kapłanów mieszkających na terenie parafii, spotkanie z grupami takimi jak: młodzież, nauczyciele, katecheci, parafialna rada duszpasterska, zespół charytatywny, grupy apostolskie, współpracownicy świeccy, młode małżeństwa, a także błogosławieństwo dzieci, odwiedzenie osoby chorej i rodziny wielodzietnej. Do innych czynności wizytacyjnych należały: wizyta w szpitalu, w szkole, klasztorze, kościele filialnym i kaplicach, wizytacja kancelarii i probostwa, zakrystii, domu katechetycznego, objazd parafii, ew. procesja na cmentarz i modlitwy za zmarłych oraz zakończenie[257]. Podczas wizytacji kanonicznej biskup udzielał sakramentu bierzmowania uprzednio przygotowanym kandydatom[258].

W rok po wizytacji kanonicznej dziekani mieli obowiązek przeprowadzenia wizytacji dziekańskiej w parafiach swojego dekanatu i sporządzenia protokołu z przeprowadzonej wizytacji, następnie przesyłali go do kurii[259].

---

[253] Misjonarze diecezjalni mianowani dekretem abp. Zimonia: ks. Eugeniusz Kurpas (VA I-5595/86), ks. Krystian Helbik (VZ-2514/90, PH 43-15/90), ks. Krzysztof Kasza (PK 209-15/90), ks. Stanisław Nocoń (VZ-2516/90, PN 44-17/90), ks. Krzysztof Sitek (PS 219-16/94), ks. Henryk Kieras (PK 254-18/98), ks. Antoni Kraiński (PK 231-12/98), ks. Andrzej Kołek (PK 226-23/01), ks. Antoni Brzytwa (PB 168-17/02), ks. Leszek Czernecki (PC 78-16/02), ks. Krzysztof Kmak (PK 284-22/10), ks. Marcin Niesporek (PN-68-17/10). Zob.: Przygotowanie wizytacji kanonicznej, VH V. Wizytacje kanoniczne, vol. II (1992-).

[254] Zob.: Kwestionariusz do protokołu wizytacyjnego, tamże.

[255] Zob.: Załącznik do protokołu wizytacyjnego, tamże.

[256] Zob.: Obrzęd powitania biskupa przy wizytacji kanonicznej, w: D. Zimoń (red.), *Nabożeństwa diecezji katowickiej. Agenda Liturgiczna*, KSJ, Katowice 1987, s. 365.

[257] Zob.: Ramowy program wizytacji kanonicznej, KK, VH V. Wizytacje kanoniczne, vol. II (1992-).

[258] Zob.: D. Zimoń, Instrukcja. Sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego w życiu Kościoła katowickiego, 17 sierpnia 1996, VA I-6149/96, WA 1996,77.

[259] H. Bednorz, Zestawienia obowiązków i uprawnień dziekańskich, VH I-6429/85, WD 1985,18. D. Zimoń, Dekret biskupa katowickiego w sprawie przeprowadzenia wizytacji dziekańskich w parafiach dekanatu, VH I-7301/90, WA 1991,5. D. Zimoń, Określenie funkcji dziekana archidiecezji katowickiej, 21 grudnia 2003, VA I-6556/02, WA 2003,12.

5.2.3. Powierzanie urzędów kościelnych

Urząd kościelny to ustanowione na stałe zadanie dla realizacji celu duchowego (KPK 145 §1). Obowiązki i prawa z nim związane określa albo samo prawo, albo dekret kompetentnej władzy (KPK 145 §2). Powierzenie urzędu dokonuje się przez swobodne nadanie, przydzielenie, zatwierdzenie lub dopuszczenie oraz przyjęcie wyboru przez elekta, gdy nie wymaga zatwierdzenia (KPK 147). Swobodne powierzanie urzędów kościelnych należy do biskupa we własnym Kościele partykularnym (KPK 157).

Pierwszym aktem powierzenia urzędów kościelnych przez biskupa katowickiego po objęciu diecezji w dniu 18 czerwca 1985 roku było zatwierdzenie wikariuszy generalnych i wszystkich pracowników kurii diecezjalnej na dotychczasowych urzędach[260].

Każdego roku biskup katowicki swobodnie mianował proboszczów (KPK 523). Każda parafia otrzymywała jednego proboszcza (KPK 526). Nie było potrzeby, aby proboszcz sprawował pieczę pasterską nad kilkoma parafiami, ani też powołania zespołu kapłanów z moderatorem (por.: KPK 517 §1, KPK 526). W diecezji nie występował też brak kapłanów, taki, by należało powierzyć troskę pasterską diakonowi lub innej osobie (por.: KPK 517 §2). Mianowanie proboszczów odbywało się w oparciu o kanony KPK 519nn na czas nieokreślony. Zdatność kandydatów na proboszczów sprawdzano poprzez egzaminy jurysdykcyjne i egzaminy proboszczowskie przeprowadzane każdego roku dla kolejnych roczników kapłańskich (KPK 521 §3)[261]. Dekretem arcybiskupa katowickiego zostali ustanowieni egzaminatorzy[262].

W (archi)diecezji katowickiej istnieją parafie zakonne (KPK 520, KPK 682): franciszkanów – Świętego Franciszka z Asyżu w Chorzowie-Klimzowcu, Świętego Ludwika Króla i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach-Panewnikach, Świętego Antoniego z Padwy w Katowicach-Starych Panewnikach, Świętego Józefa Robotnika w Rybniku, Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Rybniku-Zamysłowie,

[260] W. Skworc, Protokół z objęcia rządów diecezją katowicką, 19 czerwca 1985, VA I-5514/85.

[261] Zob.: Materiał obowiązujący w 4-letnim cyklu egzaminów jurysdykcyjnych, WD 1990,28.

[262] D. Zimoń, Dekrety egzaminatorów, 15 maja 1993: administracja parafialna – ks. Roman Bednarek (VH II-3803/93), teologia moralna – bp Gerard Bernacki (PB 95-89/93), ks. Jan Grzesica (PG 66-74/93) i ks. Grzegorz Stephan (Ps 210-30/93); Pismo Święte – ks. Oswald Bulka (PB 93-70-93), ks. Antoni Dreja (PD 38-60/93) i ks. Stanisław Pisarek (PP 70-95/93); prawo kanoniczne – ks. Alojzy Drozd (PD 36-72/93) i ks. Marek Górka (PG 100-26/93); teologia dogmatyczna – ks. Michał Kaszowski (PK 151-25/93), ks. Jacek Wojciech (PW 112-56/93) i ks. Jerzy Szymik (15.11.1995 – PS 192-33/95); teologia pastoralna – ks. Eugeniusz Szczotok (PS 130-83/93).
D. Zimoń, Dekrety egzaminatorów, 4 stycznia 2005: administracja parafialna – ks. Krzysztof Gajda (VH II-3843/05, PG 112-30/05); Pismo Święte – ks. Józef Kozyra (VH II-3842/05, PK 159-48/05); teologia pastoralna – ks. Jacek Plech (VH II-3844/05, PP 167-33/05).
D. Zimoń, Dekrety egzaminatorów, 15 grudnia 2010: Pismo Święte – ks.Maciej Basiuk (VH II-3871/10, PB 179-21/10); teologia moralna – ks.Antoni Bartoszek (VH II-3872/10, PB 163-27/10).

Świętego Franciszka z Asyżu i świętej Klary w Tychach; oblatów – Najświętszego Serca Pana Jezusa w Katowicach-Koszutce; salezjanów – Świętego Bartłomieja Apostoła w Pogrzebieniu i Niepokalanego Serca Maryi w Kobyli; salwatorianów – Najświętszej Maryi Panny Matki Zbawiciela w Mikołowie i Matki Bożej Częstochowskiej w Mikołowie-Śmiłowicach; werbistów – Królowej Apostołów w Rybniku oraz parafia Przemienienia Pańskiego w Katowicach powierzona dominikanom już po przejściu abp. Zimonia na emeryturę.

Powierzenie parafii zakonnikom dokonywane było na podstawie wymaganej przez prawo pisemnej umowy (KPK 520 §2). Arcybiskup Zimoń dokonał powierzenia zakonnikom parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Mikołowie – Śmiłowicach[263], gdzie wcześniej istniało duszpasterstwo prowadzone przez salezjanów z parafii mikołowskiej oraz Świętego Franciszka z Asyżu i świętej Klary w Tychach[264], która jest parafią tymczasową (KPK 516 §1) ze względu na trwająca budowę kościoła. Pozostałe parafie zostały powierzone zakonom już wcześniej.

W połowie parafii do pomocy proboszczom dekretem biskupa przydzielani byli wikariusze (KPK 545 §1). Ilość parafii z wikariuszami w 1986 roku wynosiła 193 z 395[265], po podziale diecezji w 1992 roku parafii z wikariuszami było 170 z 302[266], a w 2011 roku – 188, w tym z trzema i więcej 45[267].

Ponieważ współodpowiedzialność za parafię podejmują duchowni i świeccy zgodnie z duchem Soboru Watykańskiego II, biskup katowicki zarządził powołanie w każdej parafii parafialnej rady duszpasterskiej (KPK 536). W wydanym regulaminie rady określił sposób ich tworzenia, skład, ilość członków, sposób powołania, kadencje, częstotliwość zebrań i zasady formacji członków[268]. W zarządzie sprawami ekonomicznymi proboszcza ma wspierać parafialna rada ds. ekonomicznych (KPK 537) działająca w oparciu o *Statut* promulgowany przez arcybiskupa katowickiego. Do rady ekonomicznej powinni należeć świeccy odznaczający się odpowiednią wiedzą, roztropnością i uczciwością (KPK 228 §2). Do zadań rady należy wspomaganie proboszcza w zarządzaniu majątkiem parafialnym, planowanie inwestycji

[263] Umowa w sprawie powierzenia na stałe Towarzystwu Boskiego Zbawiciela parafii pw. MB Częstochowskiej w Śmiłowicach, LS 35-9/92 (bez daty). Sygnowana przez abp. Damiana Zimonia i prowincjała, ks. Jana Sochę SDS.

[264] Zawarcie umowy formalnej z Zakonem Braci Mniejszych nastąpiło 31 lipca 2014 roku, zob.: Umowa powierzenia parafii kleryckiemu instytutowi zakonnemu na czas nieokreślony, 31 lipca 2014, LT 19-50/14. Sygnowana przez abp. Wiktora Skworca i ministra prowincjalnego, o. Antonina Brząkalika OFM.

[265] „Schematyzm Diecezji Katowickiej 1986", Katowice 1986.

[266] „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1992", Katowice 1992.

[267] „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 2011", Katowice 2011.

[268] D. Zimoń, Regulamin Parafialnych Rad Duszpasterskich diecezji katowickiej, VA I-5751/89, WD 1989,22.

i remontów oraz pomoc w ich realizacji, troska o zdobywanie środków na ww. cele poza zwyczajnymi ofiarami wiernych[269].

5.3. Reprezentowanie diecezji

5.3.1. Wizyty *ad limina apostolorum* i sprawozdania o stanie diecezji

Każdy biskup diecezjalny jest zobowiązany co pięć lat składać sprawozdanie o stanie powierzonej sobie diecezji (KPK 399 §1) oraz w roku sprawozdawczym odwiedzić progi apostolskie i spotkać się z papieżem (KPK 400 §1).

Pierwsza wizyta *ad limina apostolorum* biskupa Zimonia miała miejsce jesienią 1987 roku w trzecim roku pasterzowania (por.: KPK 399 §2)[270]. Biskupi metropolii krakowskiej byli w pierwszej grupie biskupów polskich i rozpoczęli wizytę od wspólnej Mszy św. w bazylice św. Jana na Lateranie, przewodniczył jej metropolita krakowski, kard. Franciszek Macharski[271]. W tej pierwszej wizycie biskupowi Zimoniowi towarzyszyli: bp Czesław Domin, bp Janusz Zimniak i sekretarz – ks. Gerard Bernacki[272]. Dni 10 i 11 listopada były przewidziane na wizyty w kongregacjach Kurii Rzymskiej, 12 listopada był dniem spotkania z papieżem Janem Pawłem II[273]. W kolejnych dniach biskup Zimoń odwiedził inne kongregacje i celebrował Msze św. w bazylikach patriarchalnych.

Druga wizyta *ad limina apostolorum* przypadła w dniach 9-19 stycznia 1993 roku. Była to pierwsza wizyta po otrzymaniu przez bp. Zimonia godności metropolity katowickiego, a towarzyszył mu bp Gerard Bernacki[274]. Biskupi modlili się wspólnie w największych bazylikach, spotkali się ze współpracownikami papieża w poszczególnych kongregacjach i radach oraz dwukrotnie z papieżem podczas audiencji zbiorowych, wtedy też otrzymali na piśmie wskazania duszpasterskie do pracy ewangelizacyjnej w nowej sytuacji społeczno-politycznej[275].

---

[269] D. Zimoń , Statut Parafialnej Rady ds. Ekonomicznych w Archidiecezji Katowickiej, 9 grudnia 2000, VA I-6454/00, WA 2000,133.

[270] Wizyta odbywała się w dniach 9-19 listopada 1987 r., zob.: Kronika ważniejszych zajęć biskupa ordynariusza w 1987 r. (maszynopis), PZ 18-60/88.

[271] Przebieg wizyty „ad limina", WD, listopad 1987 (okładka).

[272] Zob.: fotografia, WD listopad 1987.

[273] Zob.: Jan Paweł II, Przemówienie do biskupów metropolii krakowskiej z okazji ich wizyty *ad limina apostolorum*, 12 listopada 1987, WD 1987,73.

[274] Kronika ważniejszych czynności arcybiskupa katowickiego i wydarzeń w archidiecezji katowickiej w roku 1993, WA 1993,108.

[275] D. Zimoń, Słowo wstępne, 22 stycznia 1993, WA 1993,2. Zob.: Jan Paweł II, Wskazania duszpasterskie papieża Jana Pawła II dotyczące pracy ewangelizacyjnej w Polsce , 15 stycznia 1993, tamże.

Trzecia wizyta *ad limina apostolorum* metropolity katowickiego odbywała się na przełomie stycznia i lutego 1998 roku[276]. Sprawozdanie o stanie diecezji liczące 135 stron złożono w lipcu 1997 roku[277]. Razem z abp. Zimoniem pielgrzymowali bp Gerard Bernacki i bp Piotr Libera[278]. Szczegółowy program wizyty utrwalił sekretarz arcybiskupa ks. Roman Kempny[279]. Metropolita katowicki w imieniu biskupów złożył relację w Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, podkreślił w niej problemy związane z przygotowaniem do sakramentów w parafiach, sprawowaniem liturgii dla małych grup, potrzebę nowego opracowania martyrologium, ewangelizację pobożności ludowej, zwłaszcza w wymiarze maryjnym, oraz nowe zjawisko transmisji liturgii przez radio i telewizję[280].

Czwarta pielgrzymka do progów apostolskich arcybiskupa Zimonia powinna przypadać w roku 2003, odbyła się jednak dopiero końcem 2005 roku, od 26 listopada do 3 grudnia, już za pontyfikatu Benedykta XVI[281]. Sprawozdanie o stanie diecezji liczące 106 stron złożono w kwietniu 2004 roku[282]. Arcybiskupowi Zimoniowi towarzyszyli bp Gerard Bernacki i bp Piotr Libera[283]. Audiencja u papieża odbyła się 2 grudnia razem z biskupami krakowskimi i gliwickimi[284]. Metropolita katowicki wygłosił homilię podczas Mszy św. sprawowanej w bazylice św. Jana na Lateranie[285]. Podsumowaniem tej wizyty stał się list kardynała Giovanniego Battisty Re do arcybiskupa Zimonia. Kardynał podsumowując wizyte, pisał: „[…] wyrazy głębokiego uznania naszej kongregacji za zaangażowanie i gorliwość, z jaką Ekscelencja kieruje swoją archidiecezją […] Wyrażam moje żywe uznanie dla pracy licznych grup Caritas diecezjalnej, które wychodzą naprzeciw najbardziej powszechnym formom ubóstwa […] Archidiecezja katowicka jest tradycyjnie znana z dużej liczby i dobrej jakości swoich kapłanów. W związku z tym pragnę podziękować Waszej Ekscelencji, zawsze hojnemu i wrażliwemu na potrzeby Kościoła powszechnego, za dar swoich kapłanów na służbę tych Kościołów partykularnych, które odczuwają naglącą potrzebę głosicieli Ewangelii. Podkreślam,

[276] Kalendarium ważniejszych czynności metropolity katowickiego w 1998 r., WA 1999,129.
[277] D. Zimoń, La relazione quinquennale. L'arcidiocesi di Katowice (Polonia) 1992-1997, 7 lipca 1997, VA I-6249/97.
[278] Zob.: fotografia, WA, luty 1998.
[279] R. Kempny, *Kalendarz wizyty ad limina apostolorum metropolity katowickiego i biskupów pomocniczych*, WA 1998,18.
[280] D. Zimoń, Słowo w czasie wizyty *ad limina apostolorum* biskupów polskich w Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, 3 lutego 1998, WA 1998,17.
[281] Kalendarium ważniejszych posług biskupich ks. abp. Damiana Zimonia w roku 2005, WA 2006,8.
[282] D. Zimoń, La relazione quinquennale dell'arcidiocesi di Katowice (Polonia) 1997-2003, 15 kwietnia 2004, VA I-6630/04.
[283] D. Zimoń, Apel do księży o modlitwę podczas wizyty *ad limina*, 24 listopada 2005, VA I-6733/05, KK. VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol.II (1990-). Zob.: WA, grudzień 2005 (fotografia).
[284] Informacja o audiencji u Ojca Świętego Benedykta XVI za L'Osservatore Romano, 2 grudnia 2005, WA 2005,152. Zob.: Benedykt XVI, przemówienia do biskupów polskich, WA 2005,149-151.
[285] D. Zimoń, Homilia w bazylice św. Jana na Lateranie w ramach wizyty ad limina apostolorum drugiej grupy biskupów polskich, WA 2005,153.

że dla Waszej Ekscelencji może być szczególnym powodem do radości życie sakramentalne swoich wiernych"[286].

Stolica Apostolska była też regularnie wspierana przez (archi)diecezję katowicką w ramach ofiar na Świętopietrze[287].

5.3.2. Udział w synodach i zebraniach KEP

W latach 1991-1999 obradował w Polsce II. Synod Plenarny. Abp Damian Zimoń był członkiem Komisji Głównej Synodu. Ogłaszając synod w diecezji katowickiej specjalnym komunikatem, bp Zimoń wyjaśnił jego cel i zadania ze szczególnym uwzględnieniem zaangażowania świeckich. Opierając się na adhortacji apostolskiej *Christifideles laici* wzywał: „Niech świeccy na nowo przyjmą zaproszenie do pracy w winnicy Chrystusowej, by w tym dramatycznym, ale i fascynującym momencie dziejowym, u progu trzeciego tysiąclecia, włączyli się świadomie i odpowiedzialnie w misje Kościoła. Nowe sytuacje – zarówno w Kościele, jak i w życiu społecznym, ekonomicznym, politycznym i kulturalnym – domagają się dzisiaj ze szczególną siłą zaangażowania świeckich. Bierność, która zawsze była postawą nie do przyjęcia, dziś bardziej jeszcze staje się winą. Nikomu nie godzi się trwać w bezczynności. Nie ma miejsca na bezczynność, bowiem zbyt wiele pracy czeka na wszystkich w winnicy Pańskiej" (por.: CL 3)[288]. Dekretem biskupa katowickiego została powołana Archidiecezjalna Komisja II. Synodu Plenarnego, której przewodniczącym został mianowany bp Gerard Bernacki[289]. Zadaniem komisji było przygotowanie tematyki i materiałów dla prac parafialnych zespołów synodalnych, rozpoznawanie sytuacji religijno-moralnej w archidiecezji katowickiej oraz przedstawianie uwag i propozycji centralnym komisjom synodu[290]. Pierwsze posiedzenie komisji odbyło się 29 października 1992 roku[291]. Pierwszą sesję II. Synodu Plenarnego w archidiecezji katowickiej rozpoczęła uroczysta Msza

[286] G. Battista Re do D. Zimonia, 2 grudnia 2006, PZ 18-113/07, WA 2006,133.

[287] L. Sandri do D. Zimonia, 13 października 2006, VH V-4431/06; F. Filoni do D. Zimonia, 3 stycznia 2008; F. Filoni do D. Zimonia, 18 wrzesnia 2008, VH V-4455/08; F. Filoni do D. Zimonia, 5 stycznia 2010, VH V-4471/10; A. Becciu do D. Zimonia, 14 września 2011, VH V-4491/11, KK, VH V. Świętopietrze, vol. II (2006-).

[288] D. Zimoń, Zaangażowanie świeckich w II. Polski Synod Plenarny – Komunikat, 24 listopada 1991, VB II-858/91, WD 1991,110. Por.: D. Zimoń, Już ustanowione zostało odnowienie świata. Homilia z okazji Uroczystości Chrystusa Króla, 24 listopada 1991, WD 1991,106.

[289] D. Zimoń, Dekret ustanowienia Archidiecezjalnej Komisji II. Synodu Plenarnego, 10 czerwca 1992, VA I-5941/92, WA 1992,90. Członkami komisji zgodnie z dekretem byli: ks. Eugeniusz Szczotok, ks. Bogdan Biela, ks. Henryk Bolczyk, ks. Stefan Cichy, ks. Bernard Czernecki, ks. Jan Górski, ks. Józef Kozyra, ks. Henryk Krzysteczko, Anna Liskowacka, ks. Marian Malcher, ks. Henryk Markwica, ks. Jan Morcinek, ks. Stanisław Pisarek, SM Gabriela Polińska, ks. Stanisław Puchała, ks. Romuald Rak, ks. Dobromir Sieradzki, ks. Grzegorz Stephan, o. Justyn Widuch OFM, Paweł Wieczorek, ks. Jacek Wojciech, ks. Janusz Wycisło.

[290] Tamże.

[291] G. Bernacki, Zawiadomienie członków Archidiecezjalnej Komisji II. Synodu Plenarnego, 221 października 1992, VB II-890/92, w: AAKat 47/2602.

św. w katedrze Chrystusa Króla w uroczystość Chrystusa Króla przypadającą 22 listopada 1992 roku pod przewodnictwem i z homilią arcybiskupa katowickiego: „Synod szansą nowej ewangelizacji”[292]. Relacje z prac synodu opublikowano w „Wiadomościach Archidiecezjalnych”[293]. Przewodniczącym metropolitalnej komisji redakcyjnej przygotowującej dokument końcowy „Życie społeczno-gospodarcze” został mianowany ks. Wiktor Skworc[294].

W 1994 roku w Rzymie obradował IX Synod Biskupów, którego owocem stała się adhortacja apostolska *Vita Consecrata*[295]. W synodzie tym z nominacji papieża Jana Pawła II brał udział metropolita katowicki arcybiskup Damian Zimoń[296]. Podczas synodu abp Zimoń przemawiał na temat towarzyszenia powołaniom do życia konsekrowanego[297].

Udział arcybiskupa Zimonia w zebraniach Konferencji Episkopatu Polski, rekolekcjach biskupów oraz zebraniach poszczególnych komisji KEP dokumentuje „Kalendarium ważniejszych czynności metropolity katowickiego”, publikowane w „Wiadomościach (Archi)Diecezjalnych”[298].

5.3.3. Relacje z władzami państwowymi

W latach 80. relacje z władzami państwowymi były trudne. Mimo to bp Zimoń nie unikał rozmów z przedstawicielami władz oraz podejmował interwencje, zwłaszcza w obronie internowanych[299]. Kroniki zajęć biskupa ordynariusza notują informacje o spotkaniach z wojewodami i przedstawicielami władz centralnych[300].

---

[292] D. Zimoń, Synod szansą nowej ewangelizacji. Homilia podczas otwarcia pierwszej sesji Synodu w Archidiecezji Katowickiej, WA 1994, 43. Zob.: D. Zimoń, Przekroczmy razem rok 2000. Homilia na VI Ogólnopolskiej sesji II. Synodu Plenarnego Kościoła w Polsce, 17 marca 1996, WA 1996,19.

[293] Materiały o pracach II Polskiego Synodu Plenarnego w Archidiecezji Katowickiej, WA 1994,43.

[294] D. Zimoń, Dekret przewodniczącego Metropolitalnej Komisji Redakcyjnej, 24 listopada 1996, VA I-6167/96 (PS 169-62/96), AAKat 47/2602.

[295] AAS 88 (1996), s. 377-486.

[296] Pismo Sekretariatu Stanu Stolicy Apostolskiej, 17 sierpnia 1994, PZ 18/94. Zob.: D. Zimoń, Refleksje z auli synodalnej i przemówienie w Radiu Watykańskim, WA 1994,85.

[297] D. Zimoń, Przemówienie. Towarzyszenie powołaniom do życia konsekrowanego, WA 1994,85.

[298] Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa Damiana Zimonia: PZ 18-59/88 (za rok 1986); PZ 18-60/88 (za rok 1987); WD 1988,88; WD 1989,88; WD 1990,108; WD 1991,122; WA 1992,138; WA 1993,108; WA 1994,105; WA 1995,112; WA 1996,149; WA 1997,139; WA 1999,129 (za rok 1998); WA 1999,130; WA 2000,137; WA 2002,8 (za rok 2001); WA 2003,8 (za rok 2002); WA 2003,161; WA 2005,7 (za rok 2004); WA 2006,8 (za rok 2005); WA 2006,138; WA 2007,140; WA 2008,131; WA 2009,151; WA 2010,156.

[299] D. Zimoń, Pismo do Prokuratora Wojewódzkiego w Bielsku-Białej Adama Zborka, 7 października 1985, VD III-58/85; D. Zimoń, Pismo do Prokuratora Wojewódzkiego w Katowicach Ryszarda Kowalczyka, 11 stycznia 1986, VD III-61/86; D. Zimoń, Pismo do Okręgowego Zarządu Więziennictwa w Katowicach, 3 lutego 1986, VD III-62/86; D. Zimoń, pismo do Prokuratora Generalnego PRL Józefa Żyty, 19 lutego 1986, VD III-64/86.

[300] Spotkanie z wojewodą bielskim [Stanisławem Łuczkiewiczem] 27 listopada 1986, PZ 18-59/88; Spotkanie z wojewodą katowickim Tadeuszem Wnukiem 9 stycznia 1987, PZ 18-60/88; Spotkanie z wojewodą katowickim Tadeuszem Wnukiem 5 listopada 1987, PZ 18-60/88; Spotkanie z Manfredem Gorywodą, I sekretarzem PZPR w Urzędzie Wojewódzkim w Katowicach 8 grudnia 1987, PZ 18-60/88; Wizyta w Wojewódzkim Biurze Projektów 13 stycznia 1988, WD 1988,88; Konferencja w Warszawie Zespołów Redakcyjnych Konwencji i Ustawy o stosunku państwa do Kościoła w PRL 6 maja 1988,

Biskup katowicki na prośbę wojewody podjął mediację pomiędzy władzą a robotnikami 17 sierpnia 1988 w kopalniach Jastrzębia-Zdroju[301]. Pracownicy kurii delegowani przez biskupa Zimonia podjęli 27 sierpnia 1988 mediację na kopalni w Pawłowicach[302]. 16 listopada 1988 roku osiągnięto porozumienia między przedstawicielami kurii a Wspólnotą Węgla Kamiennego w sprawie przywrócenia do pracy wszystkich górników zwolnionych po fali strajków, co zakończyło strajk głodowy prowadzony w salkach katedry od 11 listopada 211988 roku[303]. Bp Zimoń odbywał też spotkania z przedstawicielami Komitetu Obywatelskiego „Solidarność" oraz kandydatami do parlamentu[304]. Arcybiskup Zimoń został poproszony o mediację podczas strajku w robotników Fabryki Samochodów Małolitrażowych w Tychach, który miał miejsce latem 1992 rako i trwał 50 dni[305]. W wyniku rozmów ze strajkującymi i dyrekcją zakładu, prowadzonych przez arcybiskupa Zimonia i jego delegatów, modlitwie ogłoszonej w całej archidiecezji udało się zakończyć strajk[306].

W czasach III RP biskup Zimoń kontynuował spotkania i rozmowy z przedstawicielami władz różnych szczebli[307]. W kaplicy kurii diecezjalnej m. in. sprawował Mszę św.

WD 1988,88; Spotkanie z wojewodą katowickim Tadeuszem Wnukiem 31 sierpnia 1988, WD 1988,88; Spotkanie z wojewodą katowickim Tadeuszem Wnukiem 20 stycznia 1989, WD 1989,88; Spotkanie z Wojciechem Jaruzelskim pod krzyżem KWK Wujek i w Urzędzie Wojewódzkim na prywatnej rozmowie 2 grudnia 1989, WD 1989,88; Wspólny udział w liturgii i uroczystościach barbórkowych z premierem Tadeuszem Mazowieckim 3 grudnia 1989, WD 1989,88.

[301] Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej w 1988 roku, (17.08) WD 1988,88. D. Zimoń, Słowo pasterskie w związku ze strajkami, 20 sierpnia 1988, VA I-5720/88, WD 1988,55.

[302] Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej w 1988 roku, (27.08) WD 1988,88.

[303] W. Skworc, Notatka na temat zakończonej głodówki w katedrze katowickiej, 17 listopada 1988, VD III Duszpasterstwo internowanych (1982-1991), AAKat 47/243.

[304] Spotkanie z przedstawicielami Komitetu Obywatelskiego „Solidarność" Okręgu Śląsko-Dąbrowskiego i Podbeskidzia 6 maja 1989, WD 1989,88; Spotkanie z kandydatami na posłów i senatorów z terenu diecezji 12 maja 1989, WD 1989,88; Biskup Katowicki przyjął nowo wybranych posłów i senatorów z terenu diecezji katowickiej 15 czerwca 1989, WD 1989,88; Udział w obradach II Zjazdu Regionu Śląsko-Dąbrowskiego „Solidarności" 10 lutego 1990,108; Spotkanie z przewodniczącym Śląsko-Dąbrowskiej „Solidarności" Alojzym Pietrzykiem 29 marca 1991, WD 1991,122.

[305] D. Zimoń, Kościół nie może milczeć! Refleksje z mediacji w Tychach, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1994", KSJ, Katowice 1993, s. 42-48.

[306] „Zainicjowałem konferencję z duszpasterzamityskimi, rozmawiałem także z niektórymi przedstawicielami „Solidarności" […] dziekani tyscy wydali odezwę do wiernych […]. Po każdej Mszy śpiewano suplikacje o pokój społeczny […]. Ale strajk trwał dalej […]. Uważałem za słuszne opracować nową odezwę razem z biskupami Metropolii Katowickiej […]. Odezwa była odczytana w całej Metropolii […] strajkujący robotnicy przybyli do mnie […] z pisemną prośbą […] o podjęcie się roli mediatora […]. Natychmiast odpowiedziałm „tak", ale postawiłem dwa warunki […]. Do rozmów wyznaczyłem dwóch tyskich dziekanów i mojego sekretarza. Rozmowy rozpoczęły się 14 września 1992 roku o godz. 11.00 i trwały do godz. 2.00 w nocy […] Dzwoniłem o godz. 3.00 w nocy do Zakładu […]. Przewodniczący Komitetu Strajkowego powiedział mi, że strajk został zakończony", D. Zimoń, Kościół nie może milczeć!, tamże.

[307] Spotkanie w Urzędzie Wojewódzkim z Minister Kultury i Sztuki Izabelą Cywińską 16 maja 1990, WD 1990,108; Spotkanie z wojewodą bielskim Mirosławem Styczniem, 13 czerwca 1990, WD 1990,108; Spotkanie z prezydentem Katowic Jerzym Śmiałkiem i przewodniczącym Rady Miasta Zdzisławem Jaskółą 22 czerwca 1990, WD 1990,108; Spotkanie z konsulem Republiki Czeskiej i Słowackiej Miloslavem Zbořilem 29 czerwca 1990, WD 1990,108; Spotkanie z delegacją Kuratorium Oświaty pod przewodnictwem Janiny

dla członków Rady Miasta Katowice[308], przyjął Prezydium Sejmiku Śląskiego[309] oraz poświęcił sztandar Sejmiku Samorządowego Województwa Katowickiego[310]. Wziął także udział w uroczystych sesjach Sejmiku Województwa Śląskiego[311].

W latach 90. Rozwinięte zostało duszpasterstwo środowisk samorządu terytorialnego, a dekretem arcybiskupa duszpasterzem tych środowisk został ks. Mirosław Piesiur (1998-2015)[312]. Tradycją stały się doroczne rekolekcje i dni skupienia dla samorządowców[313] oraz spotkania opłatkowe z udziałem abp. Zimonia[314].

Okazją do ewangelizacji polityków i samorządowców były Msze za Ojczyznę sprawowane w katedrze z okazji rocznic narodowych w uroczystość Matki Bożej Królowej Polski (3 maja)[315] i Święta Niepodległości (11 listopada)[316], rocznice powstań śląskich[317] czy upamiętnienia bohaterów regionalnych i narodowych[318].

Pillardy 17 sierpnia 1990, WD 1990,108; Spotkanie w wojewodą częstochowskim Jerzym Gułą 20 sierpnia 1990 i 26 września 1990, WD 1990,108; Spotkanie z kandydatem na prezydenta Lechem Wałęsą 18 października 1990, WD 1990,108; Spotkanie z premierem Tadeuszem Mazowieckim 9 listopada 1990, WD 1990,108, Spotkanie z posłami i senatorami na temat praw dziecka poczętego 4 marca 1991, WD 1991,122; Spotkanie z ambasadorem Francji Alainem Bry 15 marca 1991, WD 1991,122; Spotkanie z premierem Janem Krzysztofem Bieleckim i wojewodą Wojciechem Czechem 27 marca 1991, WD 1991,122; Spotkanie z władzami miasta i gminy Czechowice-Dziedzice 12 kwietnia 1991, WD 1991,122; Spotkanie z ministrem kultury i sztuki Markiem Rostworowskim i wojewodą katowickim Wojciechem Czechem 15 kwietnia 1991, WD 1991,122; Spotkanie z ambasadorem Niemiec Günterem Knackstedtem 15 kwietnia 1991, WD 1991, 122; Spotkanie z ambasadorem Australii Anthonym Kevinem 24 maja 1991, WD 1991,122; Spotkanie z premier Hanną Suchocką 4 grudnia 1992, WA 1994,138; Spotkanie z wicepremierem Henrykiem Goryszewskim 5 grudnia 1992, WA 1994,138; Spotkanie z premierem Leszkiem Millerem 2 grudnia 2001, WD 2002,8.

[308] Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej w roku 1990, (30.06) WD 1990,108.

[309] Kronika ważniejszych czynności biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej w roku 1990, (31.10) WD 1990,108.

[310] D. Zimoń, Homilia na Mszy świętej i poświęceniu sztandaru Sejmiku Samorządowego Województwa Katowickiego, 31 marca 1998, WA 1998,34.

[311] D. Zimoń, Słowo na spotkaniu opłatkowym w sejmiku śląskim, 21 grudniaa 1988, WA 1988,157; D. Zimoń, Posługa Jana Pawła II w odniesieniu do Kościoła katowickiego i Katowic. Słowo wygłoszone na uroczystym posiedzeniu Rady Miasta Katowice z okazji nadania honorowego obywatelstwa Janowi Pawłowi II, 19 czerwca 2000, WA 2000,83.

[312] D. Zimoń, Dekret kapelana środowisk samorządu terytorialnego: ks. Mirosław Piesiur, 16 lutego 1998, PP 135-28/98.

[313] Zob.: Okólnik duszpasterski 1/2009, 17 lutego 2009, VD II-2339/09; Okólnik duszpasterski 1/2010, 11 lutego 2010, VD II-2367/10.

[314] Kronika ważniejszych czynności (arcy)biskupa katowickiego i wydarzeń w diecezji katowickiej: (19.01) WD 1991,122; (03.01) WA 1996,149; (11.01) WA 1997,139; (16.01.1998) WA 1999,129; (19.01) WA 2003,161; (19.12.2005) WA 2006,8; (19.12) WA 2006,138; (17.12) WA 2008,131; (17.12) WA 2009,151;

[315] D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. za Ojczyznę, 3 maja 1996, WA 1996,49; D. Zimoń, Homilia w Uroczystość NMP Królowej Polski, 3 maja 1997, WA 1997,55; D. Zimoń, Homilia wygłoszona w czasie Mszy św., w intencji Ojczyzny w kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie, Warszawa, 29 marca 1998, WA 1998,33; D. Zimoń, Homilia na Uroczystości NMP Królowej Polski, 3 maja 2002, WA 2002,52; D. Zimoń, Homilia na Uroczystości NMP Królowej Polski, 3 maja 2003, WA 2003,57; D. Zimoń, Homilia na Uroczystości NMP Królowej Polski, 3 maja 2004, WA 2004,51; D. Zimoń, Homilia podczas Mszy świętej w intencji Ojczyzny w Uroczystość NMP Królowej Polski, 3 maja 2005, WA 2005,65; D. Zimoń, Homilia z okazji Uroczystości NMP Królowej Polski, 3 maja 2006, WA 2006,58; D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. za Ojczyznę w Uroczystość NMP Królowej Polski, 3 maja 2007, WA 2007,51; D. Zimoń, Homilia

W roku 1994 ogłoszonym przez ONZ i Stolicę Apostolską jako Międzynarodowy Rok Rodziny arcybiskup katowicki wystąpił do wojewody katowickiego z propozycją powołania stałej rady do spraw rodziny i ustanowienia pełnomocnika do spraw rodziny przy wojewodzie katowickim[319]. W skierowanym do wojewody piśmie zaproponował kandydatów rady i jej zadania[320], a inicjatywa spotkała się z życzliwym przyjęciem[321]. Pierwsze spotkanie robocze w sprawie powołania rady odbyło się w wydziale obywatelskim Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach 21 lutego 1995 roku, reprezentantem kurii był ks. Henryk Krzysteczko – dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin[322] – który został wybrany na przewodniczącego rady[323]. Rada posiadała własny regulamin[324].

Owocem współpracy z samorządami było nadanie miastom świętych patronów zgodnie z normami Stolicy Apostolskiej i za jej aprobatą. Według tych norm wyboru dokonują

w czasie Mszy św. za Ojczyznę, 3 maja 2008, WA 2008,42; D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. za Ojczyznę, 3 maja 2009, WA 2009,56.

316 D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. za Ojczyznę z okazji 70-lecia odzyskania niepodległości, 11 listopada 1988, WD 1988,79; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. w intencji Ojczyzny, 11 listopada 1996, WA 1996,123; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. w intencji Ojczyzny, 11 listopada 1998, WA 1998,129; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. w intencji Ojczyzny. Jubileusz zaangażowanych w sprawy publiczne, 11 listopada 2000, WA 2000,110; D. Zimoń, Chrystus nadzieja Polski i Europy. Homilia w czasie Mszy św. w intencji Ojczyzny, 11 listopada 2003, WA 2003,139; D. Zimoń, Homilia w czasie Mszy św. za Ojczyznę, 11 listopada 2004, WA 2004,117; D. Zimoń, Homilia wygłoszona w Święto Niepodległości, 11 listopada 2005, WA 2005,134; D. Zimoń, „Naród wezwany do zwycięstwa, do wolności". Homilia podczas Mszy św. w 88 rocznicę odzyskania niepodległości, 11 listopada 2006, WA 2006,124; D. Zimoń, Homilia na Święto Niepodległości, 11 listopada 2008, WA 2008,116; D. Zimoń, Homilia na Święto Niepodległości, 11 listopada 2009, WA 2009,136; D. Zimoń, Homilia wygłoszona z okazji Narodowego Święta Niepodległości, 11 listopada 2010, WA 2010,135.

317 D. Zimoń, Homilia wygłoszona w 70. rocznicę powrotu części Górnego Śląska do Macierzy, 20 czerwca 1992, WA 1992,94; D. Zimoń, Homilia wygłoszona w 75. rocznicę wybuchu I. powstania śląskiego, 16 sierpnia 1994, WA 1994,56; D. Zimoń, Homilia na Mszy świętej z okazji 75-lecia powrotu części Górnego śląska do Macierzy, 21 czerwca 1997, WA 1997,69.

318 D. Zimoń, Homilia z okazji 50-lecia śmierci Wojciecha Korfantego, 20 sierpnia 1989, WD 1989,72; D. Zimoń, Homilia w 120 rocznicę urodzin Wojciecha Korfantego, WA 1993,43; D. Zimoń, Homilia w V. rocznicę śmierci Wilhelma Szewczyka, 8 czerwca 1996, WA 1996,54; D. Zimoń, Homilia na Mszy św. w intencji mieszkańców Górnego Śląska, 19 czerwca 1999, WA 1999,65.

319 D. Zimoń do E. Ciszaka, 7 września 1994, VA X-817/94, KK, VA X. Rada ds. Rodziny, vol. I (1994-).

320 Wśród kandydatów do Rady ds. Rodziny arcybiskup wskazał: prof. Wojciecha Świątkiewicza – socjologa UŚ, dr. Włodzimierza Kubika – dyrektora Wydziału Obywatelskiego Urzędu Wojewódzkiego, dr Helenę Hrapkiewicz – psycholog UŚ, A. Wierzbickiego – prezesa Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Katowickiej, dr. Antoniego Winiarskiego – prezesa KIK, Józefa Buszmana – byłego przewodniczącego Sejmiku Województwa Katowickiego, Janinę Miazgowicz – zastępcę Archidiecezjalnego Powiernika Rodzin, Zofię Woźniak – dyrektor Wydziału Kształcenia Kuratorium Oświaty, Mariana Dąbrowskiego – byłego wiceprezydenta Rudy śląskiej, dr. hab. Stanisława Walusia z Politechniki Śląskiej w Gliwicach, dr Krystynę Rożek-Lesiak – lekarza, tamże.

321 E. Ciszak do D. Zimonia, 9 listopada 1994, Ob. II-5027-2/95/94, VA X-817/95, tamże.

322 D. Zimoń, Dekret reprezentanta Kurii do pracy w Radzie ds. Rodziny: ks. Henryk Krzysteczko, 26 kwietnia 1995, VA X-817/95, tamże.

323 H. Krzysteczko do D. Zimonia, 9 marca 1995, VD II-1698/95. Sejmik Województwa Śląskiego, uchwała nr VIII/76/95, 11 kwietnia 1995, w spr. powołania Rady ds. Rodziny oraz Regulaminu Rady ds. Rodziny, VD II-1726/95, tamże.

324 Regulamin Rady ds.Rodziny przy Wojewodzie Katowickim i Sejmiku Samorządowym Wojewodztwa Katowickiego, tamże.

duchowni lub świeccy, którym ma patronować, w wymiarze lokalnym wybór aprobuje biskup, a zatwierdza Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów[325]. Na podstawie uchwał rady miasta, aprobaty biskupa katowickiego i zatwierdzenia Stolicy Apostolskiej świętych patronów otrzymały miasta: Chorzów – św. Floriana, męczennika[326], Tychy – św. Krzysztofa, męczennika[327], Ruda Śląska – św. Barbarę, dziewicę i męczennicę[328], Mikołów – św. Wojciecha, biskupa i męczennika[329], Radzionków – św. Wojciecha, biskupa i męczennika[330], Mysłowice – św. Jana Chrzciciela[331], Jastrzębie-Zdrój – św. Jana Nepomucena[332], Bieruń – św. Walentego, biskupa i męczennika[333], Rybnik – św. Antoniego

[325] AAS 65(1973), s. 276-279. Celem uzyskania zatwierdzenia do Kongregacji należało przedstawić prośbę władz lokalnych, dokumentację wyboru patrona, pismo motywacyjne, pismo biskupa z aprobatą wyboru patrona.

[326] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 19 października 1993, Prot. 1804/93/L, LC 15-793/93, WA 1993,95. Uroczyste ogłoszenie patrona miasta wraz ze sprowadzeniem relikwii z katedry wawelskiej miało miejsce 4 maja 1994 roku. W kościele św. Jadwigi metropolita krakowski kard. Franciszek Macharski odprawił Mszę św., po niej wyruszyła procesja z relikwiami do kościoła św. Floriana, który został ogłoszony diecezjalnym sanktuarium św. Floriana (KPK 1230). D. Zimoń, Dekret erygowania sanktuarium św. Floriana, męczennika w Chorzowie, 22 czerwca 2001, LC 31-468/01.

[327] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 15 października 1997, Prot. 1480/97/L., KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -). Ogłoszenie patrona miało miejsce 7 czerwca 1998 w kościele św. Krzysztofa w Tychach. Uroczystość poprzedził komunikat odczytany w tyskich parafiach 31 maja 1998 roku. D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego informujące o nadaniu miastu Tychy patrona – św. Krzysztofa, 20 maja 1998, VA I-6275/98, WA 1998,63.

[328] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 3 lutego 1998, Prot. 218/98/L, LR 15-139/98, KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -). Ogłoszenie patronki miało miejsce 6 czerwca w kościele św. Barbary w Rudzie Śl.-Bykowinie. Uroczystość poprzedził komunikat odczytany w parafiach dekanatów Kochłowice i Ruda Śląska 31 maja 1998 roku. D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego informujące o nadaniu miastu Ruda Śląska patronki – św. Barbary, 20 maja 1998, VA I-6273/98, WA 1998,61. Arcybiskup Zimoń przesłał też list do władz miasta, w którym podkreślił zobowiązanie do budowania ładu społecznego i kultury życia oraz zachęcił włodarzy do ustanowienia centrum poradnictwa dla bezrobotnych oraz funduszu stypendialnego dla młodzieży pod patronatem św. Barbary. D. Zimoń, List Metropolity Katowickiego do Rady i Władz Miasta Ruda Śląska z okazji ogłoszenia św. Barbary patronką miasta, 6 czerwca 1998, VA I-6274/98, WA 1998,62.

[329] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 3 lutego 1998, Prot. 219/98/L, LM 8-1452/98, WA 1998,40. Ogłoszenie patrona miało miejsce 25 kwietnia 1998 roku w kościele św. Wojciecha w Mikołowie. Uroczystość poprzedził komunikat odczytany w parafiach dekanatu mikołowskiego 19 kwietnia 1998 roku. D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego informujące o nadaniu miastu Mikołów patrona – św. Wojciecha, 15 kwietnia 1998, VA I-6267/98, WA 1998,41. Arcybiskup Zimoń napisał z tej okazji list do władz miasta, postulował w nim utworzenie pod patronatem św. Wojciecha funduszu dla wsparcia zdolnej młodzieży w trudnej sytuacji materialnej. D. Zimoń, List do Rady i Władz Miasta Mikołów z okazji ogłoszenia św. Wojciecha patronem miasta, 25 kwietnia 1998, VA I-6267/98, WA 1998,42.

[330] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 23 lutego 1999, Prot. 311/99/L, KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -). D. Zimoń, List do Rady Miasta Radzionkowa z okazji ogłoszenia św. Wojciecha patronem miasta, 11 września 1999, VA I-6363/99.

[331] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 10 października 2000, Prot. 2094/00/L, VA I-6437/00, KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -). Z okazji ogłoszenia patrona miasta arcybiskup Zimoń napisał list do władz, zwrócił w nim uwagę na problemy rodzin i potrzebę ich wspierania zwłaszcza tam, gdzie przez biedę i bezrobocie zagrożona jest ich jedność i trwałość oraz postulował utworzenie funduszu wspierającego młodzież w podjęciu studiów. D. Zimoń, List Metropolity Katowickiego do Rady i Władz Miasta Mysłowice z okazji ogłoszenia św. Jana Chrzciciela patronem miasta, 4 listopada 2000, VA I-6438/00, WA 2000,109.

[332] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 14 grudnia 2001, Prot. 2398/01/L, LJ 12-108/01, KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -).

[333] Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 20 grudnia 2003, Prot. 2355/03/L, LB 6-892/03, WA 2004,4. Ogłoszenie patrona miało miejsce 13 lutego 2004 roku. Uroczystość poprzedził

z Padwy[334], Wodzisław Śląski – św. Wawrzyńca diakona i męczennika[335], Ornontowice – św. Michała Archanioła[336].

Idea Metropolitalnego Święta Rodziny zrodziła się przy grobie Jana Pawła II podczas pielgrzymki samorządowców i parlamentarzystów do Rzymu w 2007 roku w 750 lecie śmierci patrona Śląska, św. Jacka[337]. Patronat honorowy nad pierwszym Metropolitalnym Świętem rodziny objęli: abp Damian Zimoń, abp Alfons Nossol z Opola, bp Jan Wieczorek z Gliwic oraz Krystyna Bochenek – wicemarszałek Sejmu RP. Obchody pierwszej edycji święta trwały przez dwa tygodnie w wielu miastach metropolii. Kolejne edycje trwały przez tydzień, a ich koordynatorem została prezydent Zabrza, Małgorzata Mańka-Szulik[338].

komunikat odczytany w parafiach dekanatu Bieruń. D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego informujące o nadaniu miastu Bieruń patrona – św. Walentego, 26 stycznia 2004, VA I-6614/04, WA 2004,5. Arcybiskup Zimoń napisał z tej okazji list do władz miasta, apelował w nim, by stać się zaczynem pojednania i zwiastunami nadziei. D. Zimoń, List do władz Miasta Bieruń z okazji ogłoszenia św. Walentego patronem miasta, 26 stycznia 2004, VA I-6614/04, WA 2004,6.

334 Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 11 maja 2006, Prot. 403/06/L, KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -). Ogłoszenie patrona miało miejsce 13 czerwca 2004 roku. Uroczystość poprzedził komunikat odczytany w parafiach dekanatów Rybnik, Boguszowice, Golejów i Niedobczyce. D. Zimoń, Słowo Metropolity Katowickiego informujące o nadaniu miastu Rybnik patrona – św. Antoniego, 29 maja 2007, VA I-6821/07, WA 2007,69.

335 Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 21 czerwca 2007, Prot. 536/07/L, VA I-6811/07, KK, VA I. Patronowie miast archidiecezji katowickiej, vol. I (1993 -).

336 Kongregacja Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Decretum*, 10 grudnia 2007, Prot. 865/11/L, VA I-7038/11, tamże.

337 D. Zimoń, Zaproszenie do Piekar Śląskich i na Metropolitalne Święto Rodziny, 8 maja 2009, VA I-6933/09, WA 2009,58.

338 Program poszczególnych edycji Metropolitalnego Święta Rodziny, zob.: www.swieto-rodziny.pl [dostęp: 04.08.2023].

ZAKOŃCZENIE

Ze zgromadzonego i zaprezentowanego w niniejszej pracy materiału źródłowego wyłania się obraz biskupa duszpasterza. Nie ma on cech urzędnika, który obficie szafuje kanonami *Kodeksu,* ale pasterza bliskiego ludziom i zatroskanego o ich sprawy: zostając biskupem w sercu pozostał proboszczem.

Udowodniono właściwą recepcję norm kanonicznych w nauczaniu i prawodawczej działalności arcybiskupa Damiana Zimonia. Świadczą o tym dobitnie wskazania na kanony *Kodeksu prawa kanonicznego Jana Pawła II* tak w tekście rozprawy, jak i zebrane w indeksach cytowanych kanonów. Stosowanie prawa kościelnego w nauczaniu i działalności prawodawczej arcybiskupa Zimonia stanowi jednak jedynie tło dla jego duszpasterskiej posługi. W tej posłudze nie tyle liczyła się norma prawa, ile konkretny człowiek. Zatem, punktem wyjścia do stosowania prawa jest sytuacja duszpasterska, a nie kanon. Prawo zobowiązuje biskupa do określonych działań, jednak w przypadku arcybiskupa Zimonia ich podejmowanie nie wypływało z ciążącej na nim prawnej powinności, ale z naturalnej troski o człowieka, o jego zbawienie, uświęcenie i wzrost w wierze, nawet wówczas gdy konieczne było napomnienie kogoś lub przypomnienie obowiązujących norm.

W przygotowaniu zarządzeń i ustaw partykularnych arcybiskupowi Zimoniowi towarzyszyli liczni współpracownicy. Przede wszystkim był to oficjał Sądu Biskupiego, a później Metropolitalnego, ks. Remigiusz Sobański (1989-2010), pełniący swój urząd niemal przez cały okres posługi biskupiej abp. Zimonia. Za sprawy kancelaryjno-prawne odpowiadał przede wszystkim kanclerz – ks. Wiktor Skworc (1980-1992) oraz ks. inf. Józef Pawliczek (1992-2007). Sprawami związanymi z majątkiem archidiecezji kierował ekonom – ks. Wiktor Skworc (1992-1997), a po nim ks. Mirosław Piesiur (od 1998). Bez tych i wielu innych współpracowników nie byłaby możliwa tak owocna i bogata w konkretne dzieła posługa pasterska, choć ostatecznie to biskup diecezjalny odpowiada za wszystko, co dzieje się w diecezji. Umiejętność dobrania sobie współpracowników i powierzenie im konkretnych zadań oraz odpowiedzialności w jedności z biskupem sprawiło, że dzieła zostały wykonane i jednocześnie zachowane normy prawa.

Przypisanie konkretnych działań do kanonów *Kodeksu* zostało wykazane w niniejszej pracy.

Dedykuję tę pracę z wdzięcznością Arcybiskupowi Damianowi oraz tym, którzy dzięki jego decyzjom stanęli na mojej drodze oraz mieli wielki wpływ także na moją drogę życia i kapłaństwa.

ANEKSY

Aneks 1: Listy pasterskie[1] abp. D. Zimonia (wg daty wydania)

lp.	rok	tytuł	sygnatura akt	źródło
1.	1985	Wezwanie do trzeźwości. List pasterski.	VA I-5522/85	WD 1985,52
2.	1985	List pasterski na I niedzielę Adwentu 1985 roku	VA I-5542/85	WD 1985,72
3.	1986	Powołani do świętości. List pasterski na I. niedzielę Wielkiego Postu	VA I-5563/86	WD 1986,10
4.	1986	Słowo pasterskie zapraszające mężów i młodzieńców na pielgrzymkę do Piekar w niedzielę Trójcy Przenajświętszej – 25 maja 1986 roku	VA I-5577/86	WD 1986,33
5.	1986	List pasterski z okazji wspomnienia św. Franciszka z Asyżu na niedzielę 28 IX 1986 r.	VA I-5594/86	WD 1986,60
6.	1987	List pasterski na II niedzielę Wielkiego Postu	VA I-5625/87	WD 1987,15
7.	1987	Wypełnijmy ten czas Chrystusem. List pasterski przed II. Kongresem Eucharystycznym	VA I-5637/87	WD 1987,28
8.	1987	Odezwa w sprawie abstynencji w miesiącu sierpniu	VA I-5652/88	WD 1987,50
9.	1987	Zaproszenie do Piekar Śl. 16 VIII 1987	VA I-5654/87	WD 1987,54
10.	1987	Słowo na uroczystość św. Szczepana	VA I-5678/87	WD 1987,89
11.	1988	List pasterski przed I. Kongresem Eucharystycznym w Diecezji Katowickiej	VA I-5692/88	WD 1988,14
12.	1988	Zaproszenie do udziału w Diecezjalnym Kongresie Eucharystycznym	VA I-5704/88	WD 1988,29
13.	1988	Odezwa po zakończeniu I. Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego	VA I-5715/88	WD 1988,36
14.	1988	Odezwa w sprawie trzeźwości w miesiącu sierpniu	VA I-5717/88	WD 1988,54
15.	1988	Słowo pasterskie w związku ze strajkami	VA I-5720/88	WD 1988,55
16.	1989	List pasterski o Bożym Miłosierdziu	VA I-5754/89	WD 1989,16
17.	1989	Zaproszenie do Piekar Śl. List pasterski na niedzielę Trójcy Przenajświętszej	VA I-5768/89	WD 1989,32
18.	1989	Odezwa na Święto Przemienienia Pańskiego 1989	VA I-5774/89	WD 1989,52
19.	1989	List pasterski na rozpoczęcie roku katechetycznego 1989/90	VA I-5782/89	WD 1989,64
20.	1990	Ewangelizacja rodziny i przez rodzinę. List pasterski na Wielki Post 1990 roku	VA I-5800/90	WD 1990,21
21.	1990	Matka Ziemia dana nam przez Boga. List pasterski z okazji Światowego Dnia Matki Ziemi	VA I-5808/90	WD 1990,26
22.	1990	List pasterski na temat żeńskich powołań zakonnych	VA I-5809/90	WD 1990,27
23.	1990	Zaproszenie do Piekar. Słowo pasterskie na VI. niedzielę wielkanocną 1990 r.	VA I-5812/90	WD 1990,34
24.	1990	List do kapłanów	VA I-5814/90	WD 1990,46
25.	1990	Nowenna z okazji synodu biskupów o kapłaństwie	VH II-3743/90	KK
26.	1990	Odezwa na temat sportu	VA I-5815/90	WD 1990,47
27.	1990	Zaproszenie do Piekar Śl. Odezwa na XIX. niedzielę zwykłą	VA I-5819/90	WD 1990,57
28.	1991	List o wprowadzeniu w posługę nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.	VA I-5831/90 VD II-1333/90	WD 1991,16
29.	1991	List pasterski na Wieki Post 1991	VA I-5849/91	WD 1991,18
30.	1991	List pasterski na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu	VA I-5878/91	WD 1991,94
31.	1991	Czuwajcie i módlcie się w każdym czasie. List pasterski na	VA I-5895/91	WD 1991,107

[1] Występują różne określenia (list pasterski, słowo, zaproszenie, apel, wezwanie), jako główne kryterium przyjęto teksty odczytywane w ramach homilii lub adresowane do wyszczególnionej grupy. W zestawieniu uwzględniono listy kierowane do kapłanów i do chorych.

Aneks 1: Listy pasterskie abp. D. Zimonia (wg daty wydania)

lp.	rok	tytuł	sygnatura akt	źródło
		Adwent		
32.	1992	O katechizacji. List pasterski na Wielki Post 1992	VA I-5915/92	WD 1992,49
33.	1992	Zaproszenie do Piekar	bez numeru	WD 1992,82
34.	1993	List pasterski na I. niedzielę Wielkiego Postu 1993 r.	VA I-5992/93	AAKat 47/2356
35.	1993	Głoście Ewangelię. Zaproszenie do Piekar	VA I-6002/93	WA 1993,44
36.	1993	Drodzy Bracia w kapłaństwie	VA I-6006/93	AAKat
37.	1993	Słowo z okazji poświęcenia Stacji Radia Maryja w Katowicach	VA I-6011/93	WA 1993,78
38.	1993	Potrzeba nowej ewangelizacji. List pasterski na Adwent 1993 roku	VA I-6018/93	AAKat
39.	1994	Otrzymacie moc Ducha Świętego. Zaproszenie do Piekar	VA I-6038/94	AAKat 47/2322
40.	1994	Drodzy Bracia w Chrystusowym Kapłaństwie	VA I-6040/94	KK
41.	1994	List pasterski na uroczystość św. Jacka	VA I-6041/94	AAKat
42.	1995	W drodze do Roku Dwutysięcznego. List pasterski na I. niedzielę Wielkiego Postu 1995 r.	VA I-6065/95	WA 1995,11
43.	1995	Zaproszenie do Piekar	VA I-6083/95	WA 1995,49
44.	1995	List do kapłanów archidiecezji katowickiej	VA I-6084/95	WA 1995,56
45.	1995	Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu. List pasterski przed uroczystością Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata	VA I-6115/95	WA 1995,86
46.	1995	Apostoł nawrócenia i wewnętrznej odnowy. List pasterski na rozpoczęcie nowego roku liturgicznego i uroczyste rozpoczęcie procesu beatyfikacyjnego sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego	VA I-6117/95	WA 1995,107
47.	1996	Słowo do księży proboszczów i wikariuszy parafialnych w sprawie rekolekcji wielkopostnych 1996 roku	VA I-6125/96	WA 1996,6
48.	1996	Słowo do chorych i służby zdrowia z okazji Dnia Chorego	VA I-6124/96	WA 1996,7
49.	1996	W Piekarach trwamy jednomyślnie na modlitwie razem z Maryją. Zaproszenie na majową pielgrzymkę do Piekar	VA I-6137/96	WA 1996,44
50.	1996	Wyjdź aby stanąć na górze wobec Pana. Zaproszenie na sierpniową pielgrzymkę do Piekar	VA I-6144/96	WA 1996,73
51.	1996	List pasterski na rozpoczęcie peregrynacji kopii Obrazu Jasnogórskiego w archidiecezji katowickiej	VA I-6163/96	WA 1996,145
52.	1997	Słowo do chorych i służby zdrowia z okazji Dnia Chorego	VA I-6183/97	AAKat 47/2323
53.	1997	Odnówcie przymierze z Bogiem zawarte na chrzcie świętym. List na Wielki Post 1997 r.	VA I-6178/97	WA 1997,13
54.	1997	Jezus Chrystus, jedyny Zbawiciel świata. Zaproszenie do Piekar i na spotkanie z Ojcem Świętym Janem Pawłem II	VA I-6199/97	WA 1997,52
55.	1997	Słowo pasterskie zapraszające na pielgrzymkę do Piekar i Pszowa	VA I-6217/97	WA 1997,81
56.	1998	Drogi ożywienia wiary i chrześcijańskiego świadectwa. List pasterski podsumowujący Peregrynację Obrazu Jasnogórskiego w archidiecezji katowickiej	VA I-6235/98	WA 1998,6
57.	1998	Radio Arka (bez tytułu)	VA I-6240/98	AAKat
58.	1998	Słowo na VI Światowy Dzień Chorego	VA I-6242/98	WA 1998,21
59.	1998	Słowo na Dzień Osób Konsekrowanych	bez numeru	WA 1998,22
60.	1998	Podejmujemy post, by całym sercem nawrócić się do Boga bogatego w miłosierdzie. List na Wielki Post 1998 r.	VA I-6245/98	WA 1998,30
61.	1998	W Piekarach wraz z Maryją trwamy na modlitwie świętując Zesłanie Ducha Świętego. Zaproszenie do działu w pielgrzymce do Piekar	VA I-6266/98	WA 1998,56
62.	1998	List zapraszający na pielgrzymkę kobiet do Piekar	VA I-6281/98	AAKat
63.	1998	Bóg Ojciec was miłuje. List pasterski na III Rok bezpośredniego przygotowania do Wielkiego Jubileuszu Odkupienia	VA I-6304/98	AAKat
64.	1999	Doświadczyć miłosierdzia Boga Ojca i podjąć nowe dzieła miłosierdzia. List na Wielki Post 1999 r.	VA I-6314/99	WA 1999,13

Aneks 1: Listy pasterskie abp. D. Zimonia (wg daty wydania)

lp.	rok	tytuł	sygnatura akt	źródło
65.	1999	List pasterski z okazji Dnia Życia Konsekrowanego	VA I-6315/99	WA 1999,5
66.	1999	Słowo z okazji Dnia Chorego	VA I-6316/99	WA 1999,6
67.	1999	Zaproszenie do Piekar i wezwanie do modlitwy w oczekiwaniu na wizytę apostolską Ojca Świętego	VA I-6344/99	WA 1999,43
68.	1999	List pasterski na Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	VA I-6357/99	WA 2000,66
69.	1999	Z radością oczekujemy Wielkiego Jubileuszu roku 2000. List pasterski na I. niedzielę Adwentu	VA I-6371/99	WA 1999,109
70.	2000	Słowo na VIII. Światowy Dzień Chorego w roku Wielkiego Jubileuszu	VA I-6396/00	AAKat
71.	2000	Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię. List pasterski na Wielki Post Roku Wielkiego Jubileuszu	VA I-6402/00	WA 2000,15
72.	2000	Wraz z Maryją trwajmy przy Chrystusie. List pasterski zapraszający na jubileuszową pielgrzymkę do Piekar Śl.	VA I-6416/00	WA 2000,42
73.	2000	Zaproszenie na jubileuszową pielgrzymkę kobiet, dziewcząt i osób konsekrowanych do Piekar Śląskich	VA I-6427/00	WA 2000,65
74.	2000	Słowo na rozpoczęcie kampanii promującej trzeźwość	VA I-6420/00	WA 2000,84
75.	2000	Z wiarą i nadzieją wkraczamy w Trzecie Tysiąclecie. List pasterski na I. niedzielę Adwentu 3 grudnia 2000	VA I-6449/00	WA 2000,132
76.	2001	Bądźmy solidarni z Chrystusem cierpiącym dziś w naszych bliźnich. List na I. niedzielą Wielkiego Postu 2001	VA I-6466/01	WA 2001,13
77.	2001	Bądźmy świadkami nowego życia w Chrystusie. List pasterski zapraszający na pielgrzymkę mężów i młodzieńców do Piekar Śląskich	VA I-6489/01	WA 2001,44
78.	2001	Pielgrzymowanie znakiem gotowości i czuwania. Zaproszenie na pielgrzymkę kobiet do Piekar	VA I-6493/01	WA 2001,73
79.	2001	Poznajcie Jezusa. List pasterski na I. niedzielę Adwentu	VA I-6503/01	WA 2001,106
80.	2001	Rodzina miejscem uświęcenia i wychowania. List pasterski na niedzielę Świętej Rodziny	VA I-6507/01	WA 2001,110
81.	2002	Słowo z okazji X. Światowego Dnia Chorego	VA I-6511/02	WA 2002,20
82.	2002	Nawróćcie się do Boga całym sercem. List pasterski na Wielki Post 2002 r.	VA I-6512/02	WA 2002,21
83.	2002	Umiłujcie Chrystusa. List pasterski na I. niedzielę Adwentu 2002 roku	VA I-6553/02	WA 2002,112
84.	2003	Słowo na XI Światowy Dzień Chorego	VA I-6561/03	WA 2003,22
85.	2003	Odrzućmy uczynki ciemności, a przyobleczmy się w oręż światłości (Rz 13,12). List pasterski na I. niedzielę Wielkiego Postu 9 marca 2003 r.	VA I-6568/03	WA 2003,36
86.	2003	Umiłujmy na nowo Chrystusa. List zapraszający na pielgrzymkę mężów i młodzieńców do Piekar Śląskich	VA I-6576/03	WA 2003,60
87.	2003	Wiara rodzi się ze słyszenia (Rz 10,17). List na Niedzielę Środków Społecznego Przekazu 21.09.2003 r.	VA I-6592/03	WA 2003,106
88.	2004	Słowo na XII. Światowy Dzień Chorego	VA I-6616/04	WA 2004,16
89.	2004	Jezus przebywał na pustyni, gdzie był kuszony przez diabła (Łk 4,1). List na I. niedzielę Wielkiego Postu 2004 r.	VA I-6618/04	WA 2004,17
90.	2004	Bądź trzeźwy. Sierpniowy apel o trzeźwość	VA I-6637/04	WA 2004,80
91.	2005	List pasterski o radzie i ślubie ewangelicznego ubóstwa na niedzielę przed Światowym Dniem Życia Konsekrowanego	VA I-6669/04	AAKat
92.	2005	Słowo na XIII. Światowy Dzień Chorego	VA I-6674/05	WA 2005,22
93.	2005	Głosić z nową mocą prawdę o małżeństwie i rodzinie. List pasterski na Wielki Post 2005	VA I-6675/05	WA 2005,23
94.	2005	Śpiewajmy i grajmy Panu (Ps 27,6). List pasterski o muzyce liturgicznej z okazji 80-lecia Kościoła katowickiego na niedzielę 2 października 2005 r.	VA I-6726/05	WA 2005,118
95.	2005	Przywracajmy nadzieję ubogim! Słowo pasterskie na I. niedzielę Adwentu 2005 roku	VA I-6731/05	WA 2005,138

Aneks 1: Listy pasterskie abp. D. Zimonia (wg daty wydania)

lp.	rok	tytuł	sygnatura akt	źródło
96.	2006	Słowo pasterskie na święto Bożej Rodzicielki Maryi	VA I-6735/06	WA 2006,5
97.	2006	Słowo pasterskie o ewangelicznym posłuszeństwie	VA I-6737/06	WA 2006,7
98.	2006	Słowo na XIV. Światowy Dzień Chorego	VA I-6744/06	WA 2006,26
99.	2007	Słowo na XV. Światowy Dzień Chorego	VA I-6797/07	WA 2007,22
100.	2007	Przypatrzmy się powołaniu naszemu. List do kapłanów na Wielki Czwartek 2007	bez numeru	WA 2007,39
101.	2007	List pasterski biskupów metropolii górnośląskiej z okazji 750. rocznicy śmierci św. Jacka	VA I-6823/07	AAKat
102.	2007	Bądźmy uczniami Chrystusa. List pasterski na I. niedzielę Adwentu 2007	VA I-6846/07	WA 2007,137
103.	2008	Osoby konsekrowane w służbie potrzebującym. List pasterski na Dzień Życia Konsekrowanego 2.02.2008 r.	VA I-6852/08	WA 2008,8
104.	2008	Słowo na XVI. Światowy Dzień Chorego	VA I-6854/08	WA 2008,9
105.	2008	Uczeń Chrystusa – apostołem trzeźwości	VA I-6881/08	WA 2008,70
106.	2009	Słowo na XVII. Światowy Dzień Chorego	VA I-6917/09	WA 2009,16
107.	2009	Otoczmy troską nasze życie duchowe. List pasterski na I. niedzielę Wielkiego Postu – 1 marca 2009 r.	VA I-6918/09	WA 2009,26
108.	2009	Zaproszenie do Piekar Śląskich i na Metropolitalne Święto Rodziny	VA I-6933/09	WA 2009,58
109.	2009	Bądźmy świadkami miłości. List pasterski na I. niedzielę Adwentu 2009	VA I-6955/09	WA 2009,137
110.	2010	Słowo na XVIII. Światowy Dzień Chorego	VA I-6965/10	WA 2010,15
111.	2010	Słowo na Dzień Świętości Życia i zaproszenie młodzieży do katedry na Światowy Dzień Młodzieży	VA I-6972/10	WA 2010,28
112.	2010	Abstynencja jest darem miłości. Apel na sierpień 2010	VA I-6980/10	WA 2010,93
113.	2010	Rozważcie czasy obecne i minione (…) Bądźcie uważni (Ag 2,18). List pasterski z okazji 85. rocznicy utworzenia diecezji katowickiej	VA I-7000/10	WA 2010,134
114.	2011	List obwieszczający Rok Życia Konsekrowanego w metropolii górnośląskiej na niedzielę 30 stycznia 2011 r.	VA I-7019/11	WA 2011,8
115.	2011	Słowo na XIX. Światowy Dzień Chorego	VA I-7021/11	WA 2011,9
116.	2011	Komunia z Bogiem źródłem trzeźwości. Apel na sierpień 2011 r.	VA I-7039/11	WA 2011, 51
117.	2011	Słowo pasterskie z okazji mianowania nowego metropolity katowickiego na niedzielę 6 listopada 2011 r.	VA I-7050/11	WA 2011,95

Aneks 2: Orędzia społeczne abp. D. Zimonia podczas pielgrzymek do Piekar Śl.

l.p.	rok (l.p.) [2]	temat orędzia/hasło pielgrzymki	kaznodzieja	źródło
1.	1985 (39)		bp Damian Zimoń (VIII)	WD 1985,53
2.	1986 (40)	O Śląsku trzeba mówić prawdę / O roztropność i realizm w wychowaniu młodego pokolenia	kard. Franciszek Macharski (V) bp Stanisław Szymecki (VIII)	WD 1986,34 WD 1986,51
3.	1987 (41)	O prawo do godnego życia / Aby rodzina była Bogiem silna	bp Alfons Nossol (V) bp Marian Duś (VIII)	WD 1987,30 WD 1987,55
4.	1988 (42)	W wierze znaleźć siłę do rozwiązywania problemów moralnych	bp Stanisław Szymecki (V) kard. Henryk Gulbinowicz (VIII)	WD 1988,33 WD 1988,52
5.	1989 (43)	Wszyscy jesteśmy Kościołem / Potrzeba katechizacji	bp Władysław Ziółek (V) bp Mieczysław Jaworski (VIII)	WD 1989,34 WD 1989,62
6.	1990 (44)	Wolość jest nam dana i zadana / Maryjo, Tobie rodziny zawierzamy	kard. Józef Glemp (V) bp Stanisław Stefanek (VIII)	WD 1990,37 WD 1990,59
7.	1991 (45)	Przyjmijcie Ewangelię pracy / Poszanowanie godności człowieka podstawą odnowy społecznej	bp Zygmunt Kamiński (V) bp Edward Frankowski (VIII)	WD 1991,44 WD 1991,82
8.	1992 (46)	Odpowiedzialność środków przekazu za przekazywane treści / Przyjmijcie na nowo moc Ducha Świętego.	abp Tadeusz Kondrusiewicz (V) bp Józef Zawitkowski (VIII)	WA 1992,85 WA 1992,102
9.	1993 (47)	Wolności powinna towarzyszyć odpowiedzialność / Eucharystia sercem ewangelizacji	abp Tadeusz Gocłowski (V) bp Adam Śmigielski (VIII)	WA 1993,44 bd
10.	1994 (48)	Aby kierunek przemian nawiązywał do naszych chrześcijańskich i narodowych tradycji / Rodzina sercem cywilizacji miłości	abp Szczepan Wesoły (V) bp Janusz Zimniak (VIII)	WA 1994,37 Okólnik duszp. 3/94
11.	1995 (49)	Nasza misja wobec otaczającej nas rzeczywistości / Idźcie i głoście Ewangelię słowem i świadectwem życia	bp Czesław Domin (V) abp Tadeusz Kondrusiewicz (VIII)	WA 1995,49 bd
12.	1996 (50)	Nadszedł czas budzenia sumień	kard. Miloslaw Vlk (V) kard. Joachim Meissner (VIII)	WA 1996,45 WA 1996,74
13.	1997 (51)	Jezus Chrystus jedyny zbawiciel świata	bp Jan Śrutwa (V) abp Jerzy Stroba (VIII)	WA 1997,53 WA 1997,87
14.	1998 (52)	Duch Święty wszystkiego was nauczy	bp Ignacy Jeż (V) bp Antoni Długosz (VIII)	WA 1998,57 Okólnik duszp. 3/98
15.	1999 (53)	Wierzę w Boga Ojca	bp Wiktor Skworc (V) bp Ignacy Jeż (VIII)	WA 1999,46 WA 1999,72
16.	2000 (54)	Ciebie Boże wielbimy	kard. Henryk Gulbinowicz (V) ks. Jerzy Szymik (czerwiec)	WA 2000,45 WA 2000,85
17.	2001 (55)	Drogi ku sprawiedliwości i miłości społecznej	abp Szczepan Wesoły (V) bp Gerard Kusz (VIII)	WA 2001,45 WA 2001,74
18.	2002 (56)	Poznać Chrystusa	bp Jan Wieczorek (V) bp Janusz Zimniak (VIII)	WA 2002,55 WA 2002,72
19.	2003 (57)	Umiłować Chrystusa	abp Józef Życiński (V) bp Jan Wątroba (VIII)	WA 2003,61 WA 2003,93
20.	2004 (58)	Modlitwą i służbą naśladować Chrystusa	abp Józef Wesołowski (V) kard. Stanisław Nagy (VIII)	WA 2004,49 WA 2004,77
21.	2005 (59)	Rodzina chrześcijańska nadzieją trzeciego tysiąclecia/ Głośmy Ewangelię nadziei	abp Józef Michalik (V) bp Anton Cosa (VIII)	WA 2005,70 WA 2005,93
22.	2006 (60)	Przywracajmy nadzieję ubogim	kard. Stanisław Dziwisz (V) bp Stefan Cichy (VIII)	WA 2006,63 WA 2006,91
23.	2007	Przypatrzmy się powołaniu naszemu	bp Edward Dajczak (V)	WA 2007,55

[2] Pierwsza pielgrzymka mężów i młodzieńców do Piekar Śląskich odbyła się w maju 1946 roku, zob.: D. Zimoń, Słowo wstępne wygłoszone podczas pielgrzymki do Piekar Śl., 25 maja 1986 roku, WD 1986,34.

Aneks 2: Orędzia społeczne abp. D. Zimonia podczas pielgrzymek do Piekar Śl.

l.p.	rok (l.p.) [2]	temat orędzia/hasło pielgrzymki	kaznodzieja	źródło
	(61)		abp Szczepan Wesoły (VIII)	WA 2007,87
24.	2008 (62)	Bądźmy uczniami Chrystusa	abp Kazimierz Nycz (V) bp Stanisław Budzik (VIII)	WA 2008,46 WA 2008,72
25.	2009 (63)	Otoczmy troską życie rodziny	bp Tadeusz Rakoczy (V) abp Kazimierz Nycz (VIII)	WA 2009,59 WA 2009,89
26.	2010 (64)	Bądźmy świadkami miłości w rodzinie	kard. Joachim Meisner (V) bp Paweł Stobrawa (VIII)	WA 2010,68 WA 2010,97
27.	2011 (65)	W komunii z Bogiem	bp Andrzej Czaja (V) abp Mieczysław Mokrzycki (VIII)	WA 2011,38 WA 2011,70

Aneks 3: Przepowiadanie skierowane do kapłanów i formacja stała

3A) Przepowiadanie podczas Mszy Krzyżma i święceń prezbiteratu

L.p.	rok	wydarzenie	temat	źródło
1.	1986	święcenia prezbiteratu	Oto Matka twoja	Przepowiadać Chrystusa, s.127
2.	1987	święcenia prezbiteratu, Panewniki	Służyć Bogu i człowiekowi	Przepowiadać Chrystusa, s. 143
3.	1988	święcenia prezbiteratu	Chrystus pierwszy nas umiłował	Przepowiadać Chrystusa, s. 141
4.	1992	Msza Krzyżma	Duch Pański spoczywa na mnie, posłał mnie, abym ubogim głosił dobrą nowinę (Iz 61,1). Zwiastować nowość życia w Chrystusie	WD 1992,51
5.	1993	Msza Krzyżma	Dziś spełniły się te słowa Pisma, któreście słyszeli (Łk 4,21). Na nowo rozpalać miłość pasterską	WA 1993,33
6.	1993	święcenia prezbiteratu	Idźcie i głoście światu Ewangelię (Mk 16,15)	WA 1993,60
7.	1994	Msza Krzyżma	Oczy wszystkich w synagodze były w Nim utkwione (Łk 4,20). Powołani do przedłużania obecności Chrystusa w świecie	WA 1994,27
8.	1994	święcenia prezbiteratu	Nie wyście mnie wybrali, ale Ja was wybrałem i przeznaczyłem was na to, abyście szli i owoc przynosili (J,15,16)	WA 1994,36
9.	1996	Msza Krzyżma	Przypatrzcie się bracia powołaniu waszemu (1Kor 1,26)	WA 1996,35
10.	1997	Msza Krzyżma	Spodobało się Bogu przez głupstwo głoszenia słowa zbawić wierzących (1Kor 1,21b)	WA 1997,27
11.	1998	Msza Krzyżma	Namaszczeni Duchem Świętym i posłani do świata	WA 1998,46
12.	1999	święcenia prezbiteratu	Ukazujcie pełny wymiar ludzkiego życia	WA 1999,50
13.	2000	Msza Krzyżma	Wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży są synami Bożymi (Rz 8,14)	WA 2000,27
14.	2000	święcenia prezbiteratu	Nie głosimy siebie samych, lecz Chrystusa jako Pana…	WA 2000,41
15.	2001	Msza Krzyżma	Beze Mnie nic nie możecie uczynić (J 15,5)	WA 2001,35
16.	2002	Msza Krzyżma	Uczynił nas kapłaństwem, kapłanami dla Boga i Ojca swojego (Ap 1,5)	WA 2002,31
17.	2003	Msza Krzyżma	Kapłaństwo, Eucharystia, ubodzy	WA 2003,49
18.	2003	święcenia prezbiteratu	Panie do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego… (J 6,69)	WA 2003,58
19.	2004	Msza Krzyżma	Kapłana winna cechować miłość duszpasterska	WA 2004,36
20.	2004	święcenia prezbiteratu	Tożsamość kapłana to być alter Christus	WA 2004,52
21.	2005	Msza Krzyżma	Życie kapłańskie winno mieć kształt eucharystyczny	WA 2005,40
22.	2005	święcenia prezbiteratu	Ty jesteś Mesjasz (Mk 8,29)	WA 2005,67
23.	2005	święcenia prezbiteratu, Panewniki	O duchowości kapłańskiej	WA 2005,68
24.	2006	Msza Krzyżma	Kapłaństwo to namaszczenie Duchem Świętym i posłanie do ubogich	WA 2006,52
25.	2006	święcenia prezbiteratu	Nie głosimy samych siebie, ale Chrystusa jako Pana, a nas - jako sługi wasze przez Jezusa (2Kor 4,5)	WA 2006,61
26.	2007	Msza Krzyżma	Duch Pana Boga nade mną, bo Pan mnie namaścił (Iz 6,1)	WA 2007,40
27.	2007	święcenia prezbiteratu	Proście Pana żniwa, aby wyprawił robotników na swoje żniwo (Mt 9,38)	WA 2007,53
28.	2008	święcenia prezbiteratu	Idźcie i głoście! Nie: stójcie i narzekajcie	WA 2008,44
29.	2009	Msza Krzyżma	Zaufanie jest podstawą bycia apostołem	WA 2009,42
30.	2009	święcenia prezbiteratu	Życie swoje oddaję za owce (J 10,15)	WA 2009,57

L.p.	rok	wydarzenie	temat	źródło
31.	2010	Msza Krzyżma	Nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich (J 15,13)	WA 2010,60
32.	2010	święcenia prezbiteratu	Dobry pasterz dba o swoje owce	WA 2010,63
33.	2011	Msza Krzyżma	*Homilia ks. Grzegorza Strzelczyka*	WA 2011,45

3B) formacja stała

L.p.	rok	wydarzenie	temat	źródło
1.	1985	pielgrzymka kapłanów	Słudzy Chrystusa i włodarze tajemnic Bożych	WD 1985,63
2.	1986	pielgrzymka kapłanów	Duchowość eucharystyczna kapłana diecezjalnego	Przepowiadać Chrystusa, s. 111
3.	1986	konferencja rejonowa	Ku wolności wyswobodził nas Chrystus	Przepowiadać Chrystusa, s. 379
4.	1987	pielgrzymka kapłanów	Trzeba duszę dać - ks. Emil Szramek	WD 1987,61
5.	1988	pielgrzymka kapłanów	Przepowiadając Chrystusa budujemy Kościół	WD 1988,59
6.	1988	wielkopostny dzień skupienia	Liturgia w życiu kapłana	Przepowiadać Chrystusa, s. 120
7.	1989	pielgrzymka kapłanów	Posłuszeństwo kapłana i nowa ewangelizacja	WD 1989,73
8.	1989	wielkopostny dzień skupienia	Polski kapłan jako duszpasterz	WD 1989,12
9.	1990	pielgrzymka kapłanów - słowo	Katecheza w szkole i ewangelizacja	WD 1990,74
10.	1990	konferencja rejonowa	Wobec zmian polityczno-społecznych	Drogą Kościoła jest człowiek, s. 117
11.	1990	adwentowy dzień skupienia	bd	WD 1990,108
12.	1991	pielgrzymka kapłanów	Z czym chcemy iść w jutro chrześcijańskiej Europy?	WD 1991,87
13.	1991	wielkopostny dzień skupienia	Działanie Ducha Świętego w Kościele	WD 1991,27
14.	1991	konferencja rejonowa	Konferencja ks. J. Kądzieli: Aktualność encykliki *Rerum novarum*	WD 1991,122
15.	1991	adwentowy dzień skupienia	bd	WD 1991,122
16.	1992	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. M. Cogla: Ewangelizacja młodzieży poprzez katechezę	WD 1992,56
17.	1992	konferencja rejonowa	Rozważania nad adhortacją *Pastores dabo vobis*	WA 1992,138
18.	1992	adwentowy dzień skupienia	Konferencja abp. H. Muszyńskiego: Synod Biskupów o kapłaństwie	WA 1992,138
19.	1993	pielgrzymka kapłanów	Ewangelizacja w szkole i przez środki przekazu. Pogłębienie świadomości bycia Kościołem	WA 1993,77
20.	1993	wielkopostny dzień skupienia	stała formacja kleru, sprawozdanie z wizyty ad limina	WA 1993,108
21.	1993	konferencja rejonowa	Konferencja bp. G. Bernackiego: Refleksje po ad limina 1993; Konferencja ks. R. Raka: Niedziela sprawa indywidualnej pobożności, czy sprawa wspólnoty?	WA 1993,23-24
22.	1993	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 1993,108
23.	1994	pielgrzymka kapłanów	Duch Święty zstępuje z mocą	WA 1994,69
24.	1994	wielkopostny	Formacja i duchowa i problematyka Synodu	VD II-1610/94

Aneks 3: Przepowiadanie skierowane do kapłanów i formacja stała

L.p.	rok	wydarzenie	temat	źródło
		dzień skupienia	Plenarnego	
25.	1994	konferencja rejonowa	Konferencja ks. H. Krzysteczki: w roku rodziny. Streszczenie problematyki	WA 1994,39
26.	1994	adwentowy dzień skupienia	Obrzędy wtajemniczenia chrześcijańskiego dorosłych	Okólnik duszp. 4/94
27.	1995	pielgrzymka kapłanów - Emaus	On (…) przez powstanie z martwych Jezusa Chrystusa na nowo zrodził nas do żywej nadziei (1P 1,3)	WA 1995,35
28.	1995	pielgrzymka kapłanów	Przeto przypatrzcie się bracia powołaniu waszemu (1Kor 1,26)	WA 1995,79
29.	1995	wielkopostny dzień skupienia	Kościół katowicki w 70-leciu swego ustanowienia wobec współczesnych przemian	WA 1994,23
30.	1995	konferencja rejonowa	Brak danych	WA 1995,23
31.	1995	adwentowy dzień skupienia	Brak danych	WA 1995,112
32.	1996	pielgrzymka kapłanów	Zostaliśmy wezwani do budowania cywilizacji życia i miłości	WA 1996,91
33.	1996	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja o. Macieja Zięby OP	VD II-1770/95
34.	1996	konferencja rejonowa	bd	WA 1996,149
35.	1996	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 1996,149
36.	1997	pielgrzymka kapłanów	Bóg podtrzymuje całe nasze życie	WA 1997,93
37.	1997	wielkopostny dzień skupienia	bd	WA 1997,139
38.	1997	adwentowy dzień skupienia	Konerencja ks. Romualda Raka: Modlitwa św. Augustyna do Ducha Świętego wspólnym mianownikiem dla opracowań i wskazań programu duszpasterskiego 1997/1998	WA 1997,143
39.	1998	pielgrzymka kapłanów	bd	WA 1998,89
40.	1998	wielkopostny dzień skupienia	bd	WA 1999,129
41.	1999	pielgrzymka kapłanów	Zachęcam was (…) abyście postępowali w sposób godny powołania… (Ef 4,1)	WA 1999,79
42.	1999	wielkopostny dzień skupienia	Nowa ewangelizacja w perspektywie Trzeciego Tysiąclecia	WA 1999,14
43.	1999	konferencja rejonowa	Refleksja nad Słowem Bożym	WA 1999,49
44.	1999	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 1999,130
45.	2000	pielgrzymka kapłanów	Pan błogosławiony na wieki	WA 2000,91
46.	2000	wielkopostny dzień skupienia	bd	WA 2000,137
47.	2000	konferencja rejonowa	bd	WA 2000,137
48.	2000	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 2000,137
49.	2001	pielgrzymka kapłanów	Miłość pasterska kapłana bierze początek w Eucharystii	WA 2001,82
50.	2001	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. Romana Kempnego: Inspiracje płynące z wielkiego Jubileuszu i listu *Novo millennio ineunte*; Konferencja ks. M. Cogla: Przemyślenia w nurcie katechetycznej posługi	WA 2001,16-17
51.	2001	konferencja rejonowa	bd	WA 2002,8

Aneks 3: Przepowiadanie skierowane do kapłanów i formacja stała

L.p.	rok	wydarzenie	temat	źródło
52.	2001	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 2002,8
53.	2002	pielgrzymka kapłanów	Na nowo odkryć kapłańską tożsamość w Eucharystii i sakramencie pojednania	WA 2002,81
54.	2002	wielkopostny dzień skupienia	Nie zbawi nas żadna formuła, ale Osoba Jezusa Chrystusa	WA 2002,22
55.	2002	konferencja rejonowa	Ludzkie serce odświeża się i oczyszcza, nabiera nowych sił i wzrasta w miejscu pustynnym: w odosobnieniu, ciszy, milczeniu	WA 2002,63
56.	2002	adwentowy dzień skupienia	Konferencja bp. s. Cichego: Liturgia doświadczeniem miłości Chrystusa i odpowiedzią na nią	WA 2002,107
57.	2003	pielgrzymka kapłanów	Homilia ks. Remigiusza Sobańskiego	WA 2003,108
58.	2003	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. L. Szewczyka: Homilia jako świadectwo miłości Chrystusa	WA 2003,40
59.	2003	konferencja rejonowa	bd	WA 2003,161
60.	2003	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 2003,161
61.	2004	pielgrzymka kapłanów	Homilia bp. Jana Wieczorka	WA 2004,111
62.	2004	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. A. Maliny: Naśladować, aby głosić Jezusa	WA 2004,18
63.	2004	konferencja rejonowa	Konferencja ks. W. Hudka: Urzeczywistnianie Kościoła w muzyce liturgicznej	WA 2004,67
64.	2004	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 2005,7
65.	2005	pielgrzymka kapłanów	Soli Deo honor et gloria	WA 2005,107
66.	2005	wielkopostny dzień skupienia	bd	WA 2006,8
67.	2005	konferencja rejonowa	Konferencja ks. B. Mielca: Ojcostwo Jana Pawła II a nasza posługa kapłańska; Konferencja ks. T. Jaklewicza: On dał nam skrzydła	WA 2005,84-85
68.	2005	adwentowy dzień skupienia	Konferencja ks. A. Reginka: Znaczenie muzyki liturgicznej w Eucharystii	WA 2005,140
69.	2006	pielgrzymka kapłanów	Homilia ks. Antoniego Reginka	WA 2006,101
70.	2006	wielkopostny dzień skupienia	Różni prelegenci, różne tematy wokół Deus caritas est Benedykta XVI	WA 2006,38
71.	2006	konferencja rejonowa	bd	WA 2006,138
72.	2006	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 2006,138
73.	2007	pielgrzymka kapłanów	Bądźmy uczniami Chrystusa	WA 2007,98
74.	2007	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. A. Wodarczyka: S.B. ks. F. Blachnicki jako mistyk; Konferencja ks. T. Jaklewicza: Nieodkryty prorok	WA 2007,43-44
75.	2007	konferencja rejonowa	Różni prelegenci, różne tematy wokół Sacramentum Caritatis Benedykta XVI	WA 2007,72-74
76.	2007	adwentowy dzień skupienia	bd	WA 2007,140
77.	2008	pielgrzymka kapłanów	Biada mi, gdybym nie głosił Ewangelii (1Kor 9,16)	WA 2008,89
78.	2008	wielkopostny dzień skupienia	Różni prelegenci, różne tematy wokół Spe salvi Benedykta XVI	WA 2008,10
79.	2008	konferencja rejonowa	bd	WA 2008,131

Aneks 3: Przepowiadanie skierowane do kapłanów i formacja stała

L.p.	**rok**	**wydarzenie**	**temat**	**źródło**
80.	2008	adwentowy dzień skupienia	Konferencja ks. J. Kozyry: Paweł z Tarsu wobec Jezusa	WA 2008,135
81.	2009	pielgrzymka kapłanów	Kościół musi cierpieć ze względu na niewierność niektórych swych sług	WA 2009,104
82.	2009	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. A. Maliny: Źródła skuteczności apostolskiej misji św. Pawła	WA 2009,18
83.	2009	konferencja rejonowa	Konferencja ks. H. Olszara: Czasy św. Karola Boromeusza; Konferencja ks. T. Jaklewicza: św. Karol Boromeusz jako duszpasterz	WA 2009,75-76
84.	2009	adwentowy dzień skupienia	Konferencja ks. H. Witczyka: Jezus Arcykapłan – sprawca wiecznego zbawienia; Konferencja ks. J. Wilka: Kapłan w oczach kobiet (świętych)	WA 2010,22; WA 2009,151
85.	2010	pielgrzymka kapłanów	Kto wypełnia wolę Ojca mego ten Mi jest bratem, siostra i matką (Mt 12,50)	WA 2010,110
86.	2010	wielkopostny dzień skupienia	Konferencja ks. L. Szewczyka: Kapłańska wierność Słowu	WA 2010,20
87.	2010	konferencja rejonowa	Konferencja bp. J. Wróbla SCJ i ks. W. Kani: Zagadnienia bioetyczne w duszpasterstwie	WA 2010,85-86
88.	2010	adwentowy dzień skupienia	Konferencja ks. H. Witczyka: Jezus Arcykapłan – sprawca wiecznego zbawienia	WA 2010,156
89.	2011	pielgrzymka kapłanów	Miłosierdzie to miłość, która zło dobrem zwycięża	WA 2011,73
90.	2011	wielkopostny dzień skupienia	Różni prelegenci, różne tematy wokół Verbum Domini Benedykta XVI	WA 2011,25-27

Aneks 4: Apele abp. D. Zimonia o modlitwę i pomoc dla poszkodowanych

l.p.	rok	temat	sygnatura akt	źródło
1.	1987	Komunikat w sprawie wypadku w KWK Mysłowice	VA I-5622/87	WD 1987,11
2.	1988	Wezwanie Do modlitwy za Kościół w Czechosłowacji	VA I-5718/88	WD 1988,43
3.	1988	O modlitwę i pomoc materialną ofiarom trzęsienia ziemi w Armenii	VA I-5742/88	WD 1988,85
4.	1989	Odezwa o pomoc materialną dla Rumunii	VA I-5795/89	WD 1990,6
5.	1990	Komunikat w związku z katastrofą w KWK Halemba	bn	WD 1990,7
6.	1991	O zbiórkę ofiar na pomoc dla diecezji lwowskiej	VA I-5900/91	WD 1992,24
7.	1992	O zbiórkę ofiar na pomoc ofiarom wojny w Bośni i Hercegowinie	VA I-5989/92	WD 1992,137
8.	1993	Apel o pomoc dla uchodźców w Chorwacji	VA I-6025/93 VA I-6029/94	bz
9.	1994	Wezwanie do modlitwy i pokuty w int. pokoju na Bałkanach	VA I-6027/94	bz
10.	1994	Pomoc materialna dla ofiar wojny w Ruandzie	VA I-6043/94	WA 1994,86
11.	1995	Apel o pomoc dla ofiar wojny w Czeczenii	VA I-6060/95	WA 1995,2 WA 1995,12
12.	1995	Komunikat ws. ofiary na działalność Ojca Świętego	VA I-6111/95	WA 1995,88
13.	1995	Komunikat ws. zbiórki na rzecz Kościoła na Wschodzie	VA I-6116/95	WA 1995,95
14.	1996	Komunikat ws. zbiórki na katolicką TV Niepokalanów	VA I-6123/96	WA 1996,8
15.	1997	Komunikat ws. pomocy dla Albanii	VA I-6198/97	WA 1997,41
16.	1997	Wezwanie do modlitwy i pomocy ofiarom powodzi	VA I-6214/97 VA I-6216/97	WA 1997,79 WA 1997,80
17.	1997	Słowo ws. dalszej pomocy ofiarom powodzi	VA I-6225/97	WA 1997,111
18.	1998	Prośba o pomoc dla powodzian	VA I-6283/98	WA 1998,86
19.	1999	Pomoc materialna Kamerun – komunikat z dn. 02.03.1999	bn	AAkat
20.	1999	Komunikat ws. pomocy cierpiącym w Kosowie i Serbii	VA I-6331/99	WA 1999,33
21.	1999	Komunikat ws. pomocy ofiarom trzęsienia ziemi w Turcji	VA I-6361/99	bz
22.	1999	Zarządzenie zbiórki pieniędzy na budowę katedry w Irkucku	VA I-6380/99	WA 1999,127
23.	2001	Apel o pomoc dla ofiar trzęsienia ziemi w Indiach	VA I-6463/01	WA 2001,5
24.	2001	Informacja na temat ofiar na cele misyjne dzieci pierwszokomunijnych	bn	WA 2001,37
25.	2001	Wezwanie do pomocy ofiarom powodzi	VA I-6492/01	WA 2001,71
26.	2001	Apel o pomoc dla ofiar powodzi	VA I-6495/01	WA 2001,72
27.	2002	Komunikat ws. pomocy głodującym w Afryce	VA I-6525/02	WA 2002,65
28.	2002	Apel wzywający do modlitwy i pomocy ofiarom powodzi w Czechach	VA I-6542/02	WA 2002,76
29.	2003	Komunikat ws. pomocy mieszkańcom Iraku	VA I-6575/03	WA 2003,50
30.	2004	Zbiórka na ofiary trzęsienia ziemi w Iranie	VA I-6613/04	WA 2004,7
31.	2004	Apel o pomoc dla ofiar ataku terrorystycznego w Biesłanie	VA I-6643/04	WA 2004,107
32.	2004	Apel o pomoc ofiarom trzęsienia ziemi w Azji	VA I-6662/04	WA 2004,135
33.	2005	Apel o pomoc dla ofiar trzęsienia ziemi w Pakistanie, Indiach i Afganistanie	VA I-6729/05	WA 2005,120
34.	2006	Apel do wiernych o wrażliwość na los drugiego człowieka w związku z mrozami	VA I-6740/06	WA 2006,6
35.	2006	Prośba o modlitwę i ofiary dla poszkodowanych i zmarłych pod zawalonym dachem Hali Targowej w Katowicach	bn	WA 2006,14
36.	2006	Zaproszenie do modlitwy za poległych w KWK Halemba	VA I-6785/06	WA 2006,127
37.	2007	Apel o modlitwę i dar materialny na rzecz poszkodowanych przez trąbę powietrzną w gminie Kłomnice koło Częstochowy i wypadku autobusu z pielgrzymami pod Grenoble	VA I-6826/07	WA 2007,83
38.	2008	Apel o pomoc dla ofiar cyklonu w Birmie	VA I-6866/08	WA 2008,43

Aneks 4: Apele abp. D. Zimonia o modlitwę i pomoc dla poszkodowanych

l.p.	rok	temat	sygnatura akt	źródło
39.	2008	Prośba o modlitwę za poszkodowanych i zmarłych w KWK Borynia	VA I-6873/08	WA 2008,58
40.	2008	Odezwa ws. katastrofy drogowej na terenie Serbii	bn	WA 2008,69
41.	2008	Apel o pomoc dla ofiar huraganu w Polsce, powodzi a Ukrainie oraz wojny w Gruzji	VA I-6885/08	WA 2008,74
42.	2009	Prośba o modlitwę i pomoc dla ofiar trzęsienia ziemi we Włoszech i pożaru w Kamieniu Pomorskim	VA I-6932/09	WA 2009,43
43.	2009	Prośba o modlitwę i wsparcie materialne dla powodzian	VA I-6939/09	WA 2009,74
44.	2009	Wezwanie do modlitwy w związku z tragedią w KWK Wujek – Śląsk	bn	WA 2009,108
45.	2010	Apel wzywający do modlitwy i pomocy ofiarom trzęsienia ziemi na Haiti	VA I-6962/10	WA 2010,4
46.	2011	Prośba o modlitwę i dar materialny dla głodujących w południowym Sudanie i Erytrei	VA I-7040/11	WA 2011,67

Aneks 5: Udział abp. D. Zimonia w spotkaniach ekumenicznych i międzyreligijnych

l.p.	data	miejsce	miejscowość	rodzaj wydarzenia	źródło
1.	1986-01-20	Spotkanie modlitewne z pastorami	Goleszów	nabożeństwo	VS-753/86
2.	1987-01-16	Msza św. o jedność chrześcijan	Cieszyn	Msza św.	PZ 18-60/88
3.	1987-01-21	Parafia rzymskokatolicka św. Ludwika Króla i WNMP	Katowice - Panewniki	nabożeństwo	VS-754/87[3]
4.	1988-01-20	Parafia ewangelicko-augsburska Świętego Ducha	Orzesze	nabożeństwo	WD 1988,88 VS-759/88[4]
5.	1988-01-21	Parafia rzymskokatolicka św. Marii Magdaleny	Cieszyn	nabożeństwo	WD 1988,88 VS-759/88
6.	1988-01-21	Diecezjalna rada ekumeniczna	Cieszyn	zebranie	WD 1988,88 VS-759/88
7.	1988-02-11	Przyjęcie przedstawiciela Billy Grahama z USA (baptyści)	Katowice	spotkanie	WD 1988,88
8.	1989-01-21	Parafia rzymskokatolicka św. Mikołaja	Bielsko-Biała	nabożeństwo	VS-760/88
9.	1990-01-20	Parafia ewangelicko-augsburska św. Jana Chrzciciela	Świętochłowice	nabożeństwo	WD 1990,108
10.	1991-01-17	Parafia rzymskokatolicka św. Marii Magdaleny	Cieszyn	nabożeństwo	WD 1991,122
11.	1991-04-07	Parafia rzymskokatolicka św. Mikołaja – rozpoczęcie Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej	Bielsko - Biała	Msza św.	WD 1991,122
12.	1991-12-07	Parafia rzymskokatolicka św. Wojciecha	Mikołów	nabożeństwo	WD 1991,122
13.	1992-01-24	Kościół ewangelicko-metodystyczny. Zbór Nowego Przymierza	Katowice	nabożeństwo	WA 1992,138
14.	1992-06-14	Kaplica baptystów	Katowice - Bogucice	nabożeństwo	WA 1992,138
15.	1993-01-23	Parafia rzymskokatolicka Narodzenia NMP	Orzesze	nabożeństwo	WA 1993,108
16.	1994-01-16	Parafia ewangelicko-augsburska Zmartwychwstania Pańskiego	Katowice	nabożeństwo homilia	D. Zimoń, Drogą Kościoła jest człowiek, s. 158
17.	1994-01-23	Nabożeństwo ekumeniczne	Mikołów	nabożeństwo	WA 1994,105
18.	1995-01-25	Parafia rzymskokatolicka św. Jadwigi	Chorzów	nabożeństwo	WA 1995,112
19.	1996-01-21	Parafia ewangelicko-augsburska św. Jana	Mikołów	nabożeństwo homilia	WA 1996,5
20.	1997-01-21	Parafia rzymskokatolicka św. Jadwigi	Katowice - Szopienice	nabożeństwo homilia	WA 1997,12
21.	1998-01-18	Parafia ewangelicko-augsburska św. Jana	Mikołów	nabożeństwo homilia	WA 1998,7
22.	1999-01-20	Parafia rzymskokatolicka Ducha Świętego	Tychy	nabożeństwo	WA 1999,130

[3] Imienne zaproszenie na to spotkanie otrzymali proboszczowie rzymskokatolickich parafii diecezji katowickiej: ks. Zenon Mierzwa (Aleksandrowice), ks. Arkadiusz Miś (Drogomyśl), ks. Antoni Pohl (Łąka), ks. Alojzy Wencepel (Ustroń – Polana), ks. Karol Tomala (Cieszyn), ks. Alojzy Zuber (Skoczów), ks. Rudolf Wojnar (Wisła), ks. Zbigniew Powada (Bielsko-Biała), ks. Alfons Janik (Mikołów), ks. Józef Śliż (Wapienica), ks. Andrzej Rdest (Cieszyn), ks. Stanisław Adamczyk (Orzesze), ks. Stefan Cichy (rektor WŚSD), zob.: E. Szczotok, Pismo Wydziału Duszpasterskiego, 9 stycznia 1987, VS-754/87.

[4] Imienne zaproszenie otrzymali proboszczowie sąsiadujących parafii, zob.: E. Szczotok, Pismo Wydziału Duszpasterskiego, 4 stycznia 1988, VS-759/88.

Aneks 5: Udział abp. D. Zimonia w spotkaniach ekumenicznych i międzyreligijnych

l.p.	data	miejsce	miejscowość	rodzaj wydarzenia	źródło
23.	1999-10-29	Parafia ewangelicko-augsburska Zmartwychwstania Pańskiego	Katowice	nabożeństwo homilia	WA 1999,97
24.	2000-01-16	Kościół NSPJ, sióstr wizytek[5]	Siemianowice Śl.	nabożeństwo homilia	WA 2000,6
25.	2001-01-21	Nabożeństwo ekumeniczne	Siemianowice Śl.	nabożeństwo	WA 2002,8
26.	2002-01-20	Parafia ewangelicko-augsburska pw. Apostołów Piotra i Pawła	Tychy	nabożeństwo homilia	WA 2002,6
27.	2002-01-23	Parafia rzymskokatolicka Wszystkich Świętych	Pszczyna	nabożeństwo	WA 2003,8
28.	2003-01-25	Parafia ewangelicko-augsburska św. Jana	Mikołów	nabożeństwo, homilia	WA 2003,7
29.	2004-01-22	Parafia rzymskokatolicka Chrystusa Króla	Lędziny - Hołdunów	nabożeństwo	WA 2005,7
30.	2005-01-17	Dzień judaizmu	Katowice		WA 2006,8
31.	2005-01-23	Parafia ewangelicko-augsburska Zmartwychwstania Pańskiego	Katowice	nabożeństwo homilia	WA 2005,6
32.	2006-12	„Fundamenty wiary" – ewangelizacja z udziałem Josha McDowell'a	Katowice	wydarzenie ewangelizacyjne	
33.	2007-01-21	Parafia ewangelicko-augsburska Zmartwychwstania Pańskiego	Katowice	nabożeństwo	WA 2007,140
34.	2008-01-18	Parafia rzymskokatolicka Niepokalanego Poczęcia NMP	Katowice	nabożeństwo	WA 2008,131
35.	2008-04-07	Ewangelizacja „Pro Christ" – prowadzona w Spodku przez Ulricha Parzanego	Katowice	przemówienie	WA 2008,131
36.	2009-01-25	Parafia ewangelicko-augsburska Odkupiciela	Ruda Śl. - Wirek	nabożeństwo homilia	WA 2009,151
37.	2009-03-09	Rada ds. ekumenizmu KEP	Warszawa	zebranie	WA 2009,151
38.	2010-01-24	Parafia ewangelicko-augsburska Zmartwychwstania Pańskiego	Katowice	nabożeństwo	WA 2010,156
39.	2010-03-08	Rada ds. ekumenizmu KEP	Warszawa	zebranie	WA 2010,156

[5] D. Zimoń, Słowo w sprawie sióstr wizytek w Siemianowicach Śląskich (do parafii dekanatu Siemianowice) 3 stycznia 2000, VA I-6384/00, WA 2000,5.

Aneks 6: Całodzienna i codzienna adoracja Najświętszego Sakramentu w parafiach (archi)diecezji katowickiej (wg daty jej rozpoczęcia)

lp.	rok	miejscowość	wezwanie	sygnatura akt
1.	1977	Katowice	Niepokalanego Poczęcia NMP[6]	LK 5-725/77
2.	1978	Chorzów	Świętej Jadwigi Śląskiej	LC 17-758/78
3.	1979	Ruda Śląska – Nowy Bytom	Świętego Pawła	LB 20-544/79
4.	1984	Katowice – Panewniki	Świętego Ludwika Króla i Wniebowzięcia NMP (franciszkanie)	LP 1-800/84
5.	1985	Bielsko-Biała	Najświętszego Serca Pana Jezusa	LB 29-325/85
6.	1986	Bielsko-Biała	Świętego Mikołaja	LB 2-1796/86
7.	1988	Rybnik	Królowej Apostołów (werbiści)	LR 19-256/88
8.	1990	Ruda Śląska – Kochłowice	Trójcy Przenajświętszej (kościół MB z Lourdes)	LK 9-821/90
9.	1991	Pszczyna	Wszystkich Świętych	LP 16-1150/91
10.	1996	Katowice – Giszowiec	Świętej Barbary	LG 19-63/96
11.	1998	Katowice	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	LK 4-1075/98
12.	1999	Wodzisław Śląski	Wniebowzięcia NMP	LW 7-1025/99
13.	między 1999 a 2005	Katowice – Koszutka	Najświętszego Serca Pana Jezusa (oblaci)	bez dekretu
14.	2000 (1952)	Siemianowice Śląskie	Krzyża Świętego (wcześniej kaplica ss. Wizytek)	LS 2-917/99
15.	2004	Tychy	Świętej Marii Magdaleny	LT 3-1244/04
16.	2007	Świętochłowice	Świętych Piotra i Pawła	LS 9-845/07
17.	2007	Żory	Świętych Apostołów Filipa i Jakuba	LZ 7-1247/07
18.	2010	Katowice – Józefowiec	Świętego Józefa	LJ 8-1105/10
19.	2010	Mikołów	Świętego Wojciecha	LM 8-1549/10
20.	2010	Piekary Śląskie	Świętej Rodziny	LP 29-155/10
21.	2010	Piekary Śląskie – Brzeziny	Najświętszego Serca Pana Jezusa	LB 17-738/10
22.	2010	Rybnik – Boguszowice	Świętej Barbary	LB 37-103/10

[6] Tą pierwszą (poza kaplicą ss. Wizytek w Siemianowicach Śl.) całodzienną i codzienną adorację wprowadzono gdy proboszczem parafii mariackiej w Katowicach był ks. Damian Zimoń.

Aneks 7: Prezbiterzy posłani z (archi)diecezji katowickiej w latach 1985-2011 do pracy w innych krajach (wg daty pierwszego wyjazdu)

7A) misjonarze fidei donum

l.p.	ksiądz	rok święceń	lat kapłaństwa	kraj posługi	wyjazd	powrót	lat na misjach
1.	ks. Zbigniew Kozioł	1980	5	Argentyna	1985	2009	24
2.	ks. Kazimierz Wróbel	1981	5	Zambia Namibia	1986 1994	1994 2014	8 10
3.	ks. Benedykt Zowada	1983	4	Zambia	1987	1990	3
4.	ks. Joachim Tyrtania	1983	4	Zambia	1987	1994	7
5.	ks. Bogusław Mielnik	1985	5	Zambia	1990	2002	12
6.	ks. Wacław Stencel	1987	3	Zambia	1990	2018	28
7.	ks. Zenon Zając	1988	3	Kamerun Martynika	1991 1998	1998 2009	7 21
8.	ks. Waldemar Potrapeluk	1989	3	Zambia	1992	nadal	
9.	ks. Józef Frelich	1989	4	Zambia	1993	1995	2
10.	ks. Andrzej Maślanka	1980	17	Alaska	1997	2002	5
11.	ks. Mirosław Woźnica	1990	8	Australia Alaska	1998 2005	2003 2010	5 5
12.	ks. Piotr Kołcz	1992	10	Zambia	2001	nadal	
13.	ks. Ireneusz Kliche	1998	6	Argentyna	2004	2012	8
14.	ks. Grzegorz Kaput	1998	6	Zambia	2003	2016	13
15.	ks. Artur Więcek	1998	8	Argentyna	2006	2007	1
16.	ks. Rafał Lar	2003	4	Kazachstan	2006	2020	13
17.	ks. Michał Matysik	2001	7	Zambia	2008	nadal	
18.	ks. Zenon Bonecki	2001	9	Zambia	2010	nadal	
19.	ks. Tomasz Koryciorz	2005	6	Zambia	2011	2011	1
20.	ks. Rafał Dąbrowski	2005	6	Kazachstan	2011	nadal	

7B) prezbiterzy pracujący w krajach Europy środkowej i wschodniej (według daty pierwszego wyjazdu oraz pierwszego kraju posługi)

l.p.	ksiądz	rok święceń	lat kapłaństwa	kraj posługi	wyjazd	powrót	lat za granicą
1.	ks. Mirosław Janiak	1988	3	Czechy Rosja Włochy Szwajcaria	1991 1996 2001 2013	1996 2001 2013 nadal	5 5 12
2.	ks. Grzegorz Majętny	1988	3	Czechy Brazylia Austria	1991 2002 2003	2002 2003 nadal	11 1
3.	ks. Bronisław Czaplicki	1980	11	Rosja	1991	2009	18
4.	ks. Andrzej Morawski	1976	16	Rosja	1992	2001	9
5.	ks. Marek Macewicz	1979	13	Rosja	1992	2002	10
6.	ks. Aleksander Suchan	1988	4	Mołdawia USA	1992 2004	2004 ekskardynowany	12
7.	ks. Stanisław Góra	1989	3	Czechy	1992	ekskardynowany	
8.	ks. Henryk Sitek	1986	6	Słowacja	1992	ekskardynowany	
9.	ks. Zbigniew Czendlik	1989	3	Czechy	1992	nadal	

Aneks 7: Prezbiterzy posłani z (archi)diecezji katowickiej w latach 1985-2011 do pracy w innych krajach (wg daty pierwszego wyjazdu)

l.p.	ksiądz	rok święceń	lat kapłaństwa	kraj posługi	wyjazd	powrót	lat za granicą
10.	ks. Paweł Szumilas	1986	7	Czechy	1993	2007	14
11.	ks. Wojciech Dworak	1990	4	Ukraina Austria	1994 2005	2003 ekskardynowany	9
12.	ks. Krzysztof Lach	1991	3	Czechy	1994	2018	24
13.	ks. Janusz Blaut	1982	12	Rosja	1994	2022	28
14.	ks. Jan Boradyn	1990	5	Białoruś	1995	1996	1
15.	ks. Damian Frysz	1989	6	Czechy Austria	1995 2003	2003 ekskardynowany	8
16.	ks. Adam Lodek	1992	3	Czechy	1995	2020	15
17.	ks. Wiesław Matusik	1984	12	Czechy Włochy	1996 2002	2002 ekskardynowany	6
18.	ks. Henryk Goraus	1984	12	Czechy Austria	1996 2004	2004 ekskardynowany	8
19.	ks. Marek Donnerstag	1993	4	Czechy	1997	2021	24
20.	ks. Mirosław Gierga	1993	4	Czechy	1997	nadal	
21.	ks. Łukasz Szendzielorz	1995	3	Czechy	1998	ekskardynowany	
22.	ks. Zbigniew Wawrowski	1989	10	Czechy	1999	nadal	
23.	ks. Piotr Pytel	1997	3	Czechy	2000	2009	9
24.	ks. Józef Frelich	1989	11	Czechy	2000	2012	12
25.	ks. Krzysztof Goik	1994	7	Rosja	2001	2006	5
26.	ks. Tomasz Wiosna	1994	8	Rosja	2002	2018	16
27.	ks. Jacek Kocur	1994	8	Ukraina	2002	nadal	
28.	ks. Bogusław Jonczyk	1994	9	Czechy	2003	2016	13
29.	ks. Dariusz Jędrzejski	2000	3	Czechy	2003	ekskardynowany	
30.	ks. Piotr Marek	1992	12	Czechy	2004	2009	5
31.	ks. Grzegorz Zych	1997	7	Cechy	2004	2016	14
32.	ks. Marcin Żelazny	2003	2	Czechy	2005	+2018	13
33.	ks. Jacek Kotisz	1998	9	Czechy	2007	nadal	
34.	ks. Mariusz Banaszczyk	2000	7	Czechy	2007	nadal	
35.	ks. Tomasz Labus	1998	10	Ukraina	2008	nadal	
36.	ks. Krzysztof Płonka	2004	5	Mołdawia	2009	2022	13

7C) prezbiterzy pracujący w krajach Europy zachodniej i Ameryku Północnej (według daty pierwszego wyjazdu)

l.p.	ksiądz	rok święceń	lat kapłaństwa	kraj posługi	wyjazd	powrót	lat za granicą
1.	ks. Stefan Wylężek	1973	13	Włochy Anglia	1986 2010	2023	37
2.	ks. Ignacy Siwiec	1939	48	Niemcy	1987	2005	18
3.	ks. Eligiusz Woszek	1955	32	Niemcy	1987	1994	7
4.	ks. Adam Cisek	1957	31	Niemcy	1988	1998	10
5.	ks. Józef Piesiur	1975	14	USA	1989	2000	11
6.	ks. Henryk Gardyjas	1983	6	Niemcy	1989	1998	7
7.	ks. Tadeusz Gregeracki	1963	27	Niemcy	1990	2020	30
8.	ks. Jan Zaręba	1982	10	Anglia	1992	nadal	
9.	ks. Jerzy Goppek	1957	36	Niemcy	1993	1995	2
10.	ks. Andrzej Marcak	1981	22	Anglia	1993	2003	10

Aneks 7: Prezbiterzy posłani z (archi)diecezji katowickiej w latach 1985-2011 do pracy w innych krajach (wg daty pierwszego wyjazdu)

l.p.	ksiądz	rok święceń	lat kapłaństwa	kraj posługi	wyjazd	powrót	lat za granicą
11.	ks. Bernard Niemiec	1981	12	Niemcy	1993	2010	13
12.	ks. Tadeusz Flak	1958	36	Niemcy	1994	2021	27
13.	ks. Roman Przybyłek	1982	12	Niemcy	1994	nadal	
14.	ks. Henryk Rak	1982	13	Niemcy	1995	ekskardynowany	
15.	ks. Dariusz Kuwaczka	1990	7	Anglia	1997	2018	21
16.	ks. Jan Mrukowski	1992	5	Dania	1997 2007	1999 2012	2 5
17.	ks. Ryszard Zalewski	1987	11	Anglia	1998	2020	22
18.	ks. Edward Granietzny	1987	11	Niemcy	1998	2011	13
19.	ks. Mirosław Sławicki	1993	8	Anglia	2001	nadal	
20.	ks. Henryk Otremba	1995	7	Francja	2002	2019	17
21.	ks. Piotr Wilk	1989	14	Francja	2003	nadal	
22.	ks. Krzysztof Lasota	1989	14	Wiedeń	2003	2008	5
23.	ks. Rafał Krosny	1995	8	Włochy	2003	ekskardynowany	
24.	ks. Andrzej Koch	1989	15	Francja	2004	nadal	
25.	ks. Zdzisław Brzezinka	1990	14	Francja	2004	2014	10
26.	ks. Stanisław Dziwoki	1993	11	Niemcy	2004	2010	6
27.	ks. Ireneusz Brach	1997	7	Francja	2004	nadal	
28.	ks. Jan Andres	1962	44	Szwajcaria	2006	2019	13
29.	ks. Marek Konsek	1995	11	Niemcy	2006	2008	2
30.	ks. Bernard Grabowski	1992	15	Austria	2007	nadal	
31.	ks. Mariusz Obałka	2003	4	Anglia	2007	2014	7
32.	ks. Michał Kłakus	2003	4	Francja	2007	ekskardynowany	
33.	ks. Marian Tatura	1987	21	Austria	2008	nadal	
34.	ks. Andrzej Sarota	1993	15	Belgia	2008	nadal	
35.	ks. Krzysztof Miera	1994	14	Austria	2008	2014	6
36.	ks. Zbigniew Swoboda	1991	19	Anglia	2010	nadal	
37.	ks. Tomasz Wójcik	1998	12	Anglia	2010	2020	10
38.	ks. Zenon Zając	1988	33	Szwajcaria	2011	nadal	
39.	ks. Janusz Kopeć	1994	17	Anglia	2011	nadal	
40.	ks. Krzysztof Jurczyński	2004	7	Anglia	2011	2013	2
41.	ks. Krzysztof Mielnik	2004	9	Austria	2011	ekskardynowany	
42.	ks. Marcin Wojciech	2004	7	Austria	2011	ekskardynowany	

Aneks 8: Kościoły i kaplice poświęcone przez abp. D. Zimonia (wg daty poświęcenia)

Lp.	Tytuł kościoła[7]	Miejscowość	Data	Źródło
1.	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Siemianowice Śląskie-Bańgów	1985-09-07	Schematyzm 2015
2.	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny	Marklowice-Chałupki	1985-09-08	Schematyzm 2015
3.	Matki Bożej Częstochowskiej	Wodzisław Śląski-Wilchwy	1985-10-12	LW 16-273/85
4.	Matki Bożej Wspomożenia Wiernych	Katowice-Zarzecze	1985-10-28	WD 1994,99
5.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Jastrzębie-Zdrój	1986-04-30	WD 1986,87
6.	NMP Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej	Zabrze-Zaborze (GL)	1986-05-10	WD 1986,87
7.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski	Kobielice	1986-06-05	Schematyzm 2015
8.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Żory-Baranowice	1986-10-15	WD 1986,87
9.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Bielsko-Biała (BŻ)	1986-10-26	WD 1986,87
10.	Znalezienia Krzyża Świętego i świętej Katarzyny	Rusinowice (GL)	1986-10-28	WD 1986,87
11.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Gołkowice	1986-11-15	WD 1986,87
12.	Matki Bożej Pośredniczki Wszelkich Łask	Szczejkowice	1986-11-16	WD 1986,87
13.	Matki Bożej Częstochowskiej	Knurów	1986-11-29	WD 1986,87
14.	Bożego Ciała i świętej Barbary	Rybnik-Niewiadom	1987-04-12	LN 5-26/87
15.	Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Katowice-Szopienice	1987-06-28	WD 1987,59
16.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Wszechświata	Frydek	1988-04-04	WD 1988,90
17.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Przegędza	1988-08-28	WD 1988,90
18.	Matki Bożej Królowej Aniołów	Tychy-Wilkowyje	1988-10-13	WD 1988,90
19.	Ducha Świętego	Siemianowice Śląskie-Bytków	1988-10-20	WD 1988,90
20.	Miłosierdzia Bożego	Miliardowice (BŻ)	1988-10-26	WD 1988,90
21.	Matki Bożej Różańcowej	Zwonowice	1989-05-31	WD 1989,88
22.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Aniołów	Adamowice	1989-06-03	WD 1989,88
23.	Chrystusa Króla	Lędziny-Hołdunów	1989-08-26	LH 7-450/89, WD 1990,77
24.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Pszczyna-Stara Wieś	1989-10-16	WD 1989,88
25.	Podwyższenia Krzyża Świętego i Matki Bożej Częstochowskiej	Pszczyna	1989-10-28	WD 1989,88
26.	Dobrego Pasterza	Ustroń-Polana (BŻ)	1989-11-25	WD 1991,9
27.	Jezusa Chrystusa Dobrego Pasterza	Chorzów Batory	1989-12-02	WD 1991,30
28.	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny	Rybnik-Zamysłów	1989-12-06	WD 1990,77
29.	Jezusa Chrystusa Odkupiciela Człowieka	Bielsko-Biała (BŻ)	1989-12-19	WD 1989,88
30.	Świętego Floriana	Rybnik-Orzepowice	1990-04-29	WD 1995,41
31.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Lędziny-Górki	1990-06-29	WD 1995,112
32.	Świętego Piusa X	Ruda Śląska	1990-08-26	WD 1990,100
33.	Świętego Herberta Biskupa	Wodzisław Śląski	1990-09-15	WD 1991,21
34.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Bystra Śląska (BŻ)	1990-09-16	WD 1991,116
35.	Przemienienia Pańskiego	Orzesze-Zawada	1990-10-01	WD 1990,111
36.	Św. Franciszka z Asyżu	Chorzów-Klimzowiec	1990-10-03	WD 1990,108
37.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Świętochłowice-Piaśniki	1990-12-08	WD 1990,108
38.	Matki Bożej Piekarskiej	Katowice-Osiedle	1990-12-17	WD 1991,50

[7] Tytuły kościołów (z uwzględnieniem pierwszego w przypadku podwójnych): Osoby Boskie – 30, Matka Boża – 35, Święci i błogosławieni – 40.

Aneks 8: Kościoły i kaplice poświęcone przez abp. D. Zimonia (wg daty poświęcenia)

Lp.	Tytuł kościoła[7]	Miejscowość	Data	Źródło
		Tysiąclecia		
39.	Św. Maksymiliana Kolbego	Orzesze-Gardawice	1991-05-19	WD 1992,59
40.	Matki Bożej Częstochowskiej	Rybnik-Ochojec	1991-08-24	WD 1991,122
41.	Kaplica klasztoru karmelitanek bosych	Katowice	1991-08-25	WD 1991,122
42.	Podwyższenia Krzyża Świętego i Matki Bożej Uzdrowienia Chorych	Katowice-Osiedle Tysiąclecia	1991-09-14	WD 1992,115
43.	Matki Bożej Różańcowej (kaplica)	Skoczów-Górny Bór (BŻ)	1991-10-07	WD 1991,122
44.	Świętego Maksymiliana Kolbego	Szczerbice	1991-11-16	WD 1991,122
45.	Świętej Teresy Benedykty od Krzyża	Lubliniec-Steblów (GL)	1991-12-08	WD 1991,122
46.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Katowice-Brynów	1991-12-14	WD 1991,126
47.	Matki Bożej Różańcowej	Katowice-Zadole	1992-03-25	WD 1993,27
48.	Matki Bożej Częstochowskiej	Zabrze-Kosztowy	1992-08-24	WA 1992,138
49.	Matki Bożej Częstochowskiej	Mikołów-Śmiłowice	1992-09-12	WA 1992,138
50.	Świętej Anny	Lędziny	1992-10-20	WA 1993,55
51.	Miłosierdzia Bożego	Żory	1992-12-06	WA 1992,138
52.	Miłosierdzia Bożego (*kaplica w areszcie śledczym*)	Katowice	1993-04-17	WA 1993,108
53.	Podwyższenia Krzyża Świętego i św. Herberta	Katowice	1993-05-16	WA 1993,62 VD II-1605/93
54.	Najświętszej Maryi Panny Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej	Jastrzębie-Zdrój-Dubielec	1993-05-26	WA 1993,108
55.	Miłosierdzia Bożego	Jastrzębie-Zdrój	1993-09-12	WA 1995,28
56.	Świętej Rodziny i Świętego Maksymiliana Kolbego	Katowice-Brynów	1993-10-09	WA 1994,90
57.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Tychy	1993-10-16	WA 1993,108
58.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Radzionków-Rojca	1993-12-11	WA 1993,108
59.	Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła	Żory-Rogoźna	1993-12-12	WA 1993,108
60.	Świętego Brata Alberta Chmielowskiego	Rybnik-Kamień	1994-09-03	WA 1994,105
61.	Miłosierdzia Bożego	Rybnik-Niewiadom	1994-09-05	WA 1994,105
62.	Ciała i Krwi Pańskiej	Mysłowice-Ławki	1994-09-10	WA 1994,105
63.	Świętego Krzysztofa	Tychy	1994-09-11	WA 1994,105
64.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Pawłowice	1994-09-14	WA 1994,105
65.	Świętego Józefa	Rybnik-Kłokocin	1994-12-04	WA 1994,105
66.	Świętego Józefa	Żory-Osiny	1995-05-01	WA 1995,112
67.	Świętego Izydora	Wodzisław Śląski-Radlin Górny	1995-06-24	WA 1995,112
68.	Trójcy Przenajświętszej	Katowice-Kostuchna	1995-10-07	WA 1995,112
69.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Rybnik	1995-10-16	WA 1995,112
70.	Matki Bożej Piekarskiej	Jastrzębie-Zdrój-Borynia	1995-11-11	WA 1995,112
71.	Matki Bożej Piekarskiej	Wola	1996-06-06	VD II-1837/96
72.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Rybnik-Rybnicka Kuźnia	1996-10-16	VD II-1837/96
73.	Świętego Maksymiliana Kolbego	Tychy	1996-12-22	VD II-1837/96
74.	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	Łaziska Górne	1997-05-17	VD II-1897/97
78.	Świętego Józefa (*kaplica w Domu Księży Emerytów*)	Katowice	1997-06-21	VA II-11590/97 WA 1997,139
75.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Gostyń	1997-09-13	WA 1997,139
76.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Piasek	1997-09-27	WA 1997,139
79.	Świętego Józefa (*na nowym miejscu w Parku Etnograficznym*)	Chorzów	1997-09-28	WA 1997,139
77.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Katowice	1997-10-11	WA 1997,139

Aneks 8: Kościoły i kaplice poświęcone przez abp. D. Zimonia (wg daty poświęcenia)

Lp.	Tytuł kościoła[7]	Miejscowość	Data	Źródło
80.	Świętego Jana Nepomucena	Rybnik-Chwałęcice	1998-09-13	LC 28-34/98
81.	Świętej Barbary	Bieruń Nowy	1998-10-25	WA 1999,129
82.	Świętego Jana Sarkandra	Rybnik-Paruszowiec	1998-10-28	WA 1999,129
83.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Katowice - Koszutka	1999-05-21	LK 26-438/99
85.	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	Żory-Rowień	1999-06-19	WA 1999,130
84.	Stygmatów św. Franciszka z Asyżu (*kaplica w klauzurze sióstr elżbietanek w Domu Księży Emerytów*)	Katowice	1999-09-16	VA II-11641/99
86.	Świętego Antoniego (kaplica)	Kobiór	1999-12-23	WA 1999,130
87.	Świętego Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny	Czerwionka-Leszczyny	2000-03-19	WA 2000,137
88.	Świętej Barbary	Rybnik-Boguszowice	2000-11-05	WA 2000,137
89.	Błogosławionej Karoliny	Tychy	2000-11-18	WA 2000,137
90.	Świętej Barbary	Ruda Śląska-Bykowina	2000-12-03	WA 2000,137
91.	Świętej Rodziny	Piekary Śląskie	2000-12-10	WA 2000,137
92.	Matki Bożej Uzdrowienia Chorych (*kaplica w Szpitalu Wojewódzkim*)	Tychy	2001-03-26	WA 2002,8
93.	Matki Kościoła	Katowice	2001-09-25	WA 2002,8
94.	Matki Bożej Częstochowskiej	Żory-Kleszczów	2001-10-23	WA 2002,8
95.	Świętej Rodziny	Tychy	2001-11-21	WA 2002,8
96.	Chrystusa Króla	Czyżowice	2002-09-25	WA 2003,8
97.	Świętego Brata Alberta	Żory-Kleszczówka	2004-04-21	WA 2005,7
98.	Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa	Katowice-Piotrowice	2004-06-07	WA 2005,7
99.	Świętego Brata Alberta	Jastrzębie-Zdrój	2004-06-16	WA 2005,7
100.	Matki Bożej Różańcowej	Lędziny	2004-07-26	WA 2005,7
101.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Lędziny-Goławiec	2004-08-14	LG 17-52/04
102.	Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela	Mysłowice	2004-10-20	WA 2005,7
103.	Matki Bożej Częstochowskiej	Jastrzębie-Zdrój	2005-10-18	WA 2006,8
104.	Świętego Benedykta Opata	Tychy	2006-11-15	WA 2006,138
105.	Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika	Bytom	2007-04-11	WA 2007,140
106.	Świętego Izydora	Jankowice Pszczyńskie	2007-05-10	WA 2007,140
107.	Matki Bożej Uzdrowienia Chorych (*kaplica w szpitalu nr 2*)	Jastrzębie-Zdrój	2008-06-09	WA 2008,131
108.	Ducha Świętego	Wodzisław Śląski	2008-10-23	LW 25-38/08
109.	Męczeństwa św. Jana Chrzciciela	Orzesze-Zawiść	2009-09-30	WA 2009,151
110.	Świętego Antoniego Padewskiego	Mikołów-Reta	2009-12-10	WA 2009,151
111.	Bożego Ciała	Zabrze-Kończyce	2010-09-15	WA 2010, 156
112.	Świętego Jacka	Stanowice	2011-08-23	LS 24-146/11
113.	Miłosierdzia Bożego	Pszczyna	2011-11-09	LP 42-34/11

Ilość kościołów poświęconych w poszczególnych latach:

1985	4
1986	9
1987	2
1988	5
1989	9

1994	6
1995	4
1996	2
1997	4
1998	4

2003	-
2004	6
2005	1
2006	1
2007	2

1990	9
1991	8
1992	5
1993	8

1999	2
2000	5
2001	3
2002	1

2008	1
2009	2
2010	1
2011	2

Aneks 9: Duszpasterze diecezjalni ustanowieni dekretem abp. D. Zimonia

l.p.	duszpasterstwo	Duszpasterz	początek	koniec	sygnatura akt
1.	akademicki	ks. Marek Spyra	01.09.1998	03.09.2012	VD II-1928/98
2.	Akcja Katolicka	ks. Roman Kempny	29.06.1995	21.11.1999	VD II-1725/95
3.	Akcja Katolicka	ks. Arkadiusz Wuwer	21.11.1999	31.03.2002	VD II-1989/99
4.	Akcja Katolicka	ks. Stanisław Noga	31.03.2002	31.08.2010	VD II-2103/02
5.	Akcja Katolicka	ks. Piotr Szołtysik	01.09.2010	31.10.2013	VD II-2383/10
6.	bankowców	ks. Tadeusz Czakański	01.10.1997	nadal	PC 57-42/97
7.	bibliotekarzy	ks. Henryk Olszar	10.08.1999	nadal	PO 41-35/99
8.	chorych	ks. Czesław Podleski	19.111986	03.07.2001	VZ-2475/86
9.	chorych	ks. Krzysztof Tabath	15.111995	31.10.2015	PT 40-22/95
10.	chorych	ks. Andrzej Ahnert	01.12.2010	18.01.2013	VD II-2401/10
11.	chorych	ks. Krzysztof Goik	01.12.2010	18.01.2013	VD II-2399/10
12.	chorych	ks. Wojciech Grzesiak	01.12.2010	18.01.2013	VD II-2400/10
13.	chorych i służby zdrowia	ks. Zenon Ryzner	02.02.1990	13.08.1992	VD II-1298/90
14.	chorych i służby zdrowia	ks. Bogdan Biela	13.08.1992	01.06.2001	VD II-1452/92
15.	Civitas Christiana	ks. Józef Pawliczek	12.041995	19.01.2010	VD II-1702/95
16.	Civitas Christiana	ks. Marek Łuczak	20.01.2010	27.05.2018	VD II-2364/09
17.	Domowy Kościół Ruchu Światło-Życie	ks. Teodor Suchoń	04.01.1991	11.01.2013	VD II-1360/91
18.	dzieci	ks. Andrzej Cuber	04.11.1992	01.09.2000	VD II-1475/92
19.	dzieci	ks. Grzegorz Wiśniewski	01.09.2000	31.12.2012	VD II-2026/00
20.	Dzieci Maryi	ks. Jan Morcinek	17.06.1985	31.08.2018	VD II-973/85
21.	Dzieło Biblijne	ks. Maciej Basiuk	01.01.2007	nadal	PB 179-20/06
22.	Dzieło Powołań	ks. Jan Morcinek	08.04.1987	03.05.1989	VD II-1101/87
23.	Dzieło Powołań	ks. Ludwik Październiok	03.05.1989	30.03.1992	VD II-1254/89
24.	Dzieło Powołań	ks. Tadeusz Czakański	31.03.1992	31.12.2008	VD II-1429/92
25.	Dzieło Powołań	ks. Krzysztof Lala	15.11.1995	01.07.1999	PL 69-22/95
26.	Dzieło Powołań	ks. Piotr Ryguła	31.08.1999	01.08.2000	VD II-1981/99
27.	Dzieło Powołań	ks. Michał Psiuk	01.08.2000	01.09.2007	VD II-2022/00
28.	Dzieło Powołań	ks. Bernard Rak	01.09.2007	30.09.2014	VD II-2296/07
29.	dziennikarzy	ks. Joachim Oleś	15.11.1995	01.08.2000	PO 43-27/95
30.	dziennikarzy	ks. Roman Kempny	01.08.2000	02.03.2002	VD II-2021/00
31.	dziennikarzy	ks. Arkadiusz Wuwer	01.02.2005	31.08.2015	VD II-2199/05
32.	Eucharystyczny Ruch Młodych	ks. Grzegorz Wiśniewski	15.06.1998	2023	VD II-1926/98
33.	farmaceutów	ks. Tadeusz Pietrzyk	30.12.1995	01.01.2006	VD II-1762/95
34.	farmaceutów	ks. Grzegorz Borg	01.01.2006	31.10.2015	VD II - 2234/05
35.	głuchych, niewidomych i umysł. upośledzonych	ks. Jan Emanuel Sołtysik	01.07.2005	31.08.2016	VD II-2217/05
36.	głuchych, niewidomych i upośledzonych	ks. Jerzy Walisko	15.05.1993	2005	VD II-1336/90
37.	głuchych, niewidomych i upośledzonych	ks. Adam Michalski	28.05.1993	01.07.2005	VD II-1548/93
38.	głuchych, niewidomych i upośledzonych	ks. Alfred Smajdor	15.11.1995	29.06.2006	PS 272-7/95
39.	gospodyń farskich	ks. Henryk Panek	01.01.1987	01.10.1991	VD II-1080/86
40.	gospodyń farskich	ks. Ludwik Kieras	01.10.1991	08.11.2010	VD II-1403/91
41.	gospodyń farskich	ks. Zygmunt Klose	19.11.1992	08.11.2010	VD II-1487/92

Aneks 9: Duszpasterze diecezjalni ustanowieni dekretem abp. D. Zimonia

l.p.	duszpasterstwo	Duszpasterz	początek	koniec	sygnatura akt
42.	górników	ks. Piotr P. Płonka	12.11.1992	15.11.1995	VD II-1481/92
43.	górników	ks. Józef Fronczek	15.11.1995	31.12.2012	PF 26-47/95
44.	górników	ks. Gerard Grzesik	15.11.1995	25.05.2000	PG 79-31/95
45.	górników	ks. Jerzy Nowak	15.11.1995	31.12.2012	PN 46-32/95
46.	górników	ks. Jan Andres	15.11.1995	06.01.2006	PA 11-50/95
47.	górników	ks. Marek Szkudło	15.11.1995	31.12.2012	PS 188-31/95
48.	harcerzy	ks. Marek Szkudło	26.03.1987	01.06.1992	VD II-1094/87
49.	harcerzy	ks. Piotr G. Płonka	01.06.1992	26.07.2009	VD II-1435/92
50.	harcerzy	ks. Adam Zakrzewski	15.09.1995	bd	PZ 48-9/95
51.	harcerzy	ks. Ryszard Noras	15.04.2001	15.10.2007	VD II-2054/01
52.	harcerzy	ks. Piotr Larysz	01.09.2008	nadal	VD II-2336/08
53.	honorowych dawców krwi	ks. Józef Walasz	04.04.2001	20.02.2007	VD II-2054/01
54.	Hospicjum	ks. Czesław Podleski	24.03.1993	03.07.2001	VZ-2567/93
55.	Hospicjum	ks. Stanisław Puchała	24.03.1993	01.09.2000	VZ-2567/93
56.	Hospicjum	ks. Jan Drob	24.03.1993	13.05.2000	VZ-2567/93
57.	Hospicjum	ks. Benedykt Zowada	10.08.1994	17.07.2015	PZ 36-36/94
58.	hutników	ks. Tadeusz Pietrzyk	12.11.1992	08.11.2010	VD II-1480/92
59.	hutników	ks. Damian Gajdzik	01.12.2010	nadal	VD II-2398/10
60.	KANA, ośrodek formacji	ks. Piotr Kurzela	21.12.1999	2012	PK 212-31/99
61.	Kawalerów Maltańskich	ks. Michał Palowski	15.11.2001	nadal	PP 186-5/01
62.	Klub Inteligencji Katolickiej	ks. Józef Kozyra	22.08.1986	30.09.2014	VD II-1050/86
63.	kobiet	ks. Jan Piwczyk	20.10.1987	1992	VD II-1158/87
64.	kobiet	ks. Jerzy Lisczyk	25.09.1992	01.06.2000	VD II-1464/92
65.	kobiet	ks. Jan Morcinek	01.07.2000	01.07.2002	VD II-2023/00
66.	kobiet	ks. Bogusław Płonka	01.07.2002	31.12.2012	VD II-2119/02
67.	kolejarzy	ks. Krzysztof Sitek	05.11.1992	23.02.1998	VD II-1476/10
68.	kolejarzy	ks. Ireneusz Celary	23.02.1998	01.06.2000	VD II-1906/98
69.	kolejarzy	ks. Stefan Wyleżałek	01.09.2000	14.09.2003	VD II-2024/00
70.	kolejarzy	ks. Andrzej Suchoń	20.09.2003	nadal	VD II-2152/03
71.	kombatantów	ks. Jan Drob	16.03.1993	01.02.1999	VD II-1522/93
72.	kościelnych	ks. Józef Fronczek	01.09.2000	31.12.2012	PF 26-46/00
73.	kół Caritas	ks. Tomasz Nowak	01.10.2007	31.08.2017	VD II-2297/07
74.	księży emerytów	ks. Zenon Ryzner	23.05.2011	02.08.2014	PR 58-38/11
75.	Katolickie Stow. Młodzieży	ks. Piotr Kurzela	14.12.1990	15.02.2002	VD II-1356/90
76.	Katolickie Stow. Młodzieży	ks. Krzysztof Sitek	03.11.1992	15.11.1995	VD II-1447/92
77.	Katolickie Stow. Młodzieży	ks. Krzysztof Gajda	03.11.1992	01.09.2000	VD II-1474/92
78.	Katolickie Stow. Młodzieży	ks. Witold Tatarczyk	15.11.1995	01.09.2000	PT 41-18/95
79.	Katolickie Stow. Młodzieży	ks. Mariusz Pacwa	12.02.2002	30.09.2012	VD II-2098/02
80.	Legion Maryi	ks. Bernard Jośko	06.06.1990	14.09.2012	PJ 41-47/90
81.	Legion Maryi	ks. Krzysztof Winkler	01.09.2000	bd	PW 132-25/00
82.	lekarzy Katowic	ks. Tadeusz Czakański	19.12.1988	01.08.1991	VD II-1228/88
83.	lekarzy Katowic	ks. Bogdan Biela	01.08.1991	bd	VD II-1397/91
84.	ludzi pracy	ks. Bernard Czernecki	05.11.1992	01.09.2000	VD II-1478/92

Aneks 9: Duszpasterze diecezjalni ustanowieni dekretem abp. D. Zimonia

l.p.	duszpasterstwo	Duszpasterz	początek	koniec	sygnatura akt
85.	ludzi pracy	ks. Jerzy Nowak	05.11.1992	15.11.1995	VD II-1479/92
86.	ludzi pracy	ks. Marek Szkudło	15.11.1995	31.12.2012	PS 188-30/95
87.	„Mały Gość Niedzielny”	ks. Edward Poloczek	10.01.1994	10.09.1996	VC I-1519/94
88.	„Mały Gość Niedzielny”	ks. Marek Gancarczyk	11.06.1996	20.11.2003	PG 129-10/96
89.	małżeństw niesakramentalnych	ks. Władysław Kolorz	01.09.2000	31.12.2012	VD II-2019/00
90.	mężczyzn	ks. Gerard Gulba	20.10.1987	01.06.2000	VD II-1159/87
91.	mężczyzn	ks. Marek Szkudło	01.07.2000	31.12.2012	VD II-2025/00
92.	ministrantów	ks. Piotr Brachmański	11.03.1993	01.05.1999	VJ-1953/93
93.	ministrantów	ks. Dariusz Gadomski	01.05.1999	06.04.2003	PG 132-17/99
94.	ministrantów	ks. Bogdan Kornek	06.04.2003	30.08.2012	VD II-2137/03
95.	młodzieży	ks. Piotr Kurzela	14.12.1990	06.01.2005	VD II-1356/90
96.	młodzieży	ks. Antoni Klemens	03.11.1992	15.11.1995	VD II-1473/92
97.	młodzieży	ks. Jacek Plech	06.01.2005	29.07.2012	VD II-2193/05
98.	młodzieży męskiej	ks. Antoni Klemens	17.11.1983	16.02.1988	VD II-807/83
99.	młodzieży męskiej	ks. Eugeniusz Kurpas	17.02.1988	1990	VD II-1176/88
100.	młodzieży uzależnionej (Wsp. Dobrego Pasterza)	o. Ryszard Sierański OMI	04.04.1990	01.04.2014	VD II-1309/90 VD II-1437/92
101.	mniejszości niemieckiej	ks. Alojzy Klon	28.09.1998	15.02.2007	PK 107-81/98
102.	mniejszości niemieckiej	ks. Franciszek Skórkiewicz	21.02.2007	nadal	VD II-2272/06
103.	myśliwych	ks. Marian Kasperczyk	01.03.2000	25.09.2018	PK 155-32/00
104.	nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.	o. Henryk Tomys OMI	24.02.1992	01.03.2005	VH V-4120/92
105.	nadzwyczajnych szafarzy Komunii św.	ks. Andrzej Suchoń	01.03.2005	nadal	PS 215-35/05
106.	nauczycieli	ks. Marceli Cogiel	15.05.1993	01.10.2013	PC 56-31/93
107.	nauczycieli	ks. Krzysztof Sosna	15.11.1995	01.10.2001	PS 232-19/95
108.	nauczycieli	ks. Zdzisław Brzezinka	01.09.2000	31.08.2004	VD II-2020/00
109.	nauczycieli	ks. Bogusław Płonka	16.10.2003	06.01.2005	VD II-2155/03
110.	nauczycieli	ks. Ryszard Kokoszka	16.10.2003	15.10.2007	VD II-2154/03
111.	nauczycieli	ks. Jacek Błaszczok	01.10.2004	01.08.2018	VD II-2185/04
112.	nauczycieli	ks. Jerzy Paliński	01.10.2004	02.10.2006	VD II-2185/04
113.	nauczycieli	ks. Eugeniusz Witak	01.08.2005	31.08.2014	PW 115-26/05
114.	nauczycieli	ks. Robert Kaczmarek	01.09.2007	01.10.2013	VD II-2295/07
115.	niepełnosprawnych	ks. Henryk Jośko	15.11.1995	07.02.1997	PJ 54-42/95
116.	niepełnosprawnych	ks. Krzysztof Bąk	21.08.1986	2007	VD II-1049/86
117.	niepełnosprawnych	ks. Tomasz Nowak	01.10.2007	31.08.2017	VD II-2297/07
118.	Odnowy w Duchu Świętym	ks. Tadeusz Skrzypczyk	03.09.1986	nadal	VD II-1055/86
119.	organistów	ks. Antoni Reginek	19.11.1992	01.09.2003	VD II-1488/92
120.	organistów	ks. Wiesław Hudek	01.09.2003	nadal	PH 47-15/03
121.	osób stanu wolnego	ks. Tadeusz Czakański	01.12.2005	2023	VD II-2228/05
122.	Pap. Dzieł Misyjnych	ks. Jerzy Strzyż	06.12.1985	2001	VZ-2463/85
123.	Pap. Dzieł Misyjnych	ks. Andrzej Pyrsz	22.07.1997	15.08.2001	PP 158-18/97
124.	Pap. Dzieł Misyjnych	ks. Jan Górski	03.08.2001	27.09.2010	VZ-2799/01
125.	pielgrzymów	ks. Stanisław Juraszek	17.09.1986	06.01.2005	VA I-5597/86
126.	policji (Komendy Woj.)	ks. Henryk Latosi	26.06.1992	24.08.1996	VD II-1446/92
127.	policji (Komendy Woj.)	ks. Leon Kraiński	02.01.1999	01.09.2005	PK 244-20/99
128.	policji (Komendy Woj.)	ks. Marek Płaza	01.09.2005	31.08.2008	PP 125-21/05

Aneks 9: Duszpasterze diecezjalni ustanowieni dekretem abp. D. Zimonia

l.p.	duszpasterstwo	Duszpasterz	początek	koniec	sygnatura akt
129.	policji (Komendy Woj.)	ks. Marek Brewko	01.09.2008	31.08.2016	VD II-2334/08
130.	policji prewencji	ks. Alojzy Drozd	13.08.1992	01.09.2000	VD II-1453/92
131.	prac. ochrony środowiska, wod-kan	ks. Eugeniusz Breitkopf	16.08.1994	30.06.2005	PB 114-25/94
132.	prac. ochrony środowiska, wod-kan	ks. Grzegorz Krząkała	01.07.2005	nadal	VD II-2216/05
133.	pracowników naukowych	ks. Marek Spyra	01.09.1998	02.09.2012	VD II-1928/98
134.	prawników i rodzin	ks. Jan Buchta	11.12.1989	02.12.1993	VA I-5794/89
135.	prawników i rodzin	ks. Marek Górka	02.12.1993	31.08.2010	VA I-6022/93
136.	prawników i rodzin	ks. Adam Pawlaszczyk	01.09.2010	31.08.2012	VD II-2384/10
137.	Programów RTV	ks. Stanisław Puchała	09.101992	04.01.2005	PP 114-46/92
138.	Programów RTV	ks. Czesław Podleski	06.09.1990	bd	PP 81-63/90
139.	Programów RTV	ks. Benedykt Hałota	15.05.1993	01.09.2000	PH 36-28/93
140.	Programów RTV	ks. Roman Kempny	15.11.1995	02.03.2002	PK 195-24/95
141.	przewodników turystycznych	ks. Piotr Wenzel	13.05.2008	nadal	PW 161-24/08
142.	psychologów chrześcijańskich	ks. Michał Woliński	01.08.2004	nadal	VD II-2181/04
143.	pszczelarzy	ks. Jerzy Kempa	07.01.1999	31.12.2011	PK 135-58/99
144.	Radio Maryja	ks. Jan Morcinek	19.01.1996	bd	PM 139-57/96
145.	ratowników medycznych	ks. Michał Palowski	01.09.2011	nadal	VD II-2421/11
146.	Rodziny Katyńskej	ks. Antoni Pośpiech OMI	21.06.1996	bd	VD II-1794/96
147.	rolników	ks. Karol Matera	12.11.1992	01.10.2004	VD II-1479/92
148.	rolników	ks. Mariusz Pacwa	01.10.2004	30.11.2018	VD II-2184/04
149.	Ruchu Rodzin Nazaretańskich	ks. Stefan Czermiński	05.04.1998	nadal	VD II-1910/98
150.	Ruchu Światło-Życie	ks. Henryk Markwica	05.03.1985	18.02.1999	VD II-1011/85
151.	Ruchu Światło-Życie	ks. Emanuel Pietryga	06.03.1999	20.06.2004	VD II-1956/99
152.	Ruchu Światło-Życie	ks. Teodor Suchoń	20.06.2004	31.12.2005	VD II-2179/04
153.	Ruchu Światło-Życie	ks. Ryszard Nowak	01.01.2006	02.12.2017	VD II-2235/05
154.	ruchów ekologicznych	ks. Jan Grzesica	11.03.1993	08.11.2010	VD II-1518/93
155.	ruchów ekologicznych	ks. Grzegorz Krząkała	01.12.2010	nadal	VD II-2402/10
156.	rzemieślników	ks. Henryk Kuczob	13.11.1992	15.09.2013	VD II-1482/92
157.	rzemieślników	ks. Władysław Nieszporek	13.11.1992	01.09.2000	VD II-1482/92
158.	rzemieślników	ks. Jan Piontek	01.09.2000	06.01.2005	VD II-2032/00
159.	rzemieślników (Bielsko)	ks. Zbigniew Powada	29.09.1989	1992	VD II-1281/89
160.	rzemieślników (Żory)	ks. Jan Szewczyk	17.11.2004	26.09.2017	VD II-2188/04
161.	samorządowców	ks. Mirosław Piesiur	16.02.1998	31.01.2015	PP 135-28/98
162.	seniorów	ks. Kazimierz Czempiel	01.12.2010	18.01.2013	VD II-2396/10
163.	seniorów (ludzi starych)	ks. Jan Górecki	01.09.2000	08.11.2010	VD II-2027/00
164.	służby zdrowia	ks. Bogdan Biela	01.08.1991	01.06.2001	VD II-1397/91
165.	służby zdrowia	ks. Roman Grabowski	29.08.1992	01.09.2000	PG 96-34/92
166.	służby zdrowia	ks. Krzysztof Tabath	01.06.2001	31.10.2015	VD II-2061/01
167.	sportowców i turystów	ks. Jerzy Goppek	12.10.1990	12.03.1993	PG 49-95/90
168.	sportowców	ks. Konrad Opitek	12.03.1993	15.11.1995	VD II-1519/93
169.	sportowców	ks. Stanisław Kołodziej	15.11.1995	01.06.2000	PK 229-14/95
170.	sportowców	ks. Kazimierz Czempiel	01.06.2000	2003	PC 74-14/00
171.	sportowców	ks. Krzysztof Sitek	15.11.2003	nadal	VD II-2161/03
172.	Stowarzyszenia Rodzin	ks. Henryk Krzysteczko	09.05.1995	05.09.1996	VD II-1712/95

Aneks 9: Duszpasterze diecezjalni ustanowieni dekretem abp. D. Zimonia

l.p.	duszpasterstwo	Duszpasterz	początek	koniec	sygnatura akt
	Katolickich				
173.	Stowarzyszenia Rodzin Katolickich	ks. Krzysztof Gajda	05.09.1996	01.12.2001	PG 112-22/96
174.	Stowarzyszenia Rodzin Katolickich	ks. Marian Wandrasz	01.12.2001	16.08.2018	PW 123-36/01
175.	Stowarzyszenie Katolicka Wspólnota Emanuel	ks. Jarosław Międzybrodzki	15.06.2000	nadal	VD II-2012/00
176.	strażaków	ks. Tadeusz Pietrzyk	12.11.1992	30.11.2010	VD II-1480/92
177.	strażaków	ks. Henryk Kuczob	13.05.1994	15.09.2013	VD II-1638/94
178.	strażaków	ks. Damian Gajdzik	01.12.2010	30.09.2018	VD II-2398/10
179.	Szarych Szeregów	ks. Jan Mrówka SJ	15.08.2000	bd	VD II-2029/00
180.	szkoły policji	ks. Alojzy Drozd	01.09.2000	30.06.2002	PD 36-77/00
181.	szkoły policji	ks. Grzegorz Węglorz	01.09.2009	nadal	PW 145-26/09
182.	szkół katolickich	ks. Marceli Cogiel	29.08.2003	31.12.2008	PC 56-41/03
183.	środowisk gospodarczych	ks. Stanisław Juraszek	27.02.1990	19.08.2003	VD II-1304/90
184.	środowisk gospodarczych	ks. Piotr Szołtysik	15.11.2003	01.12.2005	VD II-2158/03
185.	środowisk gospodarczych	ks. Krzysztof Gajda	01.12.2005	15.11.2012	VD II-2227/05
186.	środowisk twórczych	ks. Jerzy Nyga	18.11.1992	15.10.2012	VD II-1486/92
187.	środowisk twórczych	ks. Henryk Pyka	18.11.1992	15.10.2012	VD II-1486/92
188.	środowisk twórczych	ks. Henryk Zganiacz	18.11.1992	06.01.2005 10.10.2012	VD II-1486/92
189.	katolicki telefon zaufania	ks. Andrzej Suchoń	17.12.1999	nadal	PS 215-26/99
190.	trzeźwości	ks. Bronisław Gawron	16.03.1993	05.09.1997	VD II-1524/93
191.	trzeźwości	ks. Zygmunt Klim	16.03.1993	nadal	VD II-1524/93
192.	trzeźwości	ks. Henryk Rak	16.03.1993	2001	VD II-1524/93
193.	trzeźwości	ks. Piotr Brząkalik	15.08.1998	17.01.2013	PB 128-38/98
194.	Unia Apostolska Duchowieństwa	ks. Czesław Podleski	1984	07.11.2006	VH II-3836/00 przedłużenie
195.	Unia Apostolska Duchowieństwa	ks. Stanisław Michałowski	10.11.2006	10.03.2014	VH II-3852/06
196.	więźniów	ks. Adam Michalski	29.08.1995	01.08.2000	PM 154-30/95
197.	więźniów	ks. Marek Wójcicki	29.07.2000	01.09.2013	PW 148-18/00
198.	więźniów	ks. Joachim Kloza	01.02.2005	28.07.2018	VD II-2198/05
199.	więźniów	ks. Krzysztof Kasza	01.12.2010	31.08.2013	VD II-2397/10
200.	więźniów polit., org. niepodległościowych	ks. Henryk Zganiacz	04.02.1999	05.09.2013	PZ 16-89/99
201.	Związek Akademicki Gaudeamus	ks. Stanisław Puchała	11.01.1991	15.05.2000	VD II-1363/91
202.	Związek Akademicki Gaudeamus	ks. Marek Spyra	15.05.2000	02.09.2012	VD II-2005/00
203.	Związek Górnośląski	ks. Oswald Bulka	16.10.2000	17.05.2007	PB 93-74/00
204.	Związek Górnośląski	ks. Paweł Buchta	08.10.2007	15.09.2015	PB 100-60/07
205.	żołnierzy AK	ks. Franciszek Jastrzębski	20.01.1992	24.06.1994	VD II-1506/92
206.	Żywy Różaniec	ks. Zbigniew Kocoń	27.11.2010	nadal	VD II-2403/10

Aneks 10: Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach

	1985-1992	1992-2001	2001-2006	2006-2013
rektor	**ks. Stefan Cichy (od 1978) p.o. ks. Antoni Reginek (1990-1991)**	**ks. Jacek Wojciech (VT I-1998/92)**	**ks. Józef Kupny (VT I-2110/01)**	**ks. Jerzy Paliński (VT I-2148/06)**
wicerektor	ks. Franciszek Gruszka (do 1991) ks. Antoni Reginek (VT I-1934/86), p.o. rektora 1991-1992 (VT I-1977/90)	ks. Tadeusz Czakański (VT I-1986/91) ks. Antoni Reginek	ks. Tadeusz Czakański (do 2003) ks. Andrzej Nowicki (VT I-2107/01)	ks. Andrzej Nowicki (do 2012)
Ekonom (prokurator)	ks. Karol Matera (VT I-1922/85)	ks. Józef Panek (VT I-1996/92 do 1997) ks. Konrad Opitek (VT I-2097/97)	ks. Konrad Opitek (do 2003) ks. Stefan Wyleżałek (VT I-2125/03)	ks. Stefan Wyleżałek (do 2012)
Wychowawcy (prefekci)	ks. Jerzy Myszor (VT I-1872/82) ks. Tadeusz Nowok (VY I-1906/84 do 1989) ks. Antoni Reginek (VT I-1923/85 do 1986) ks. Piotr Libera (VT I-1933/86) ks. Eugeniusz Kurpas (VT I-1968/89) ks. Marek Drogosz (VT I-1963/89)	ks. Eugeniusz Kurpas (do 1996) ks. Grzegorz Stephan (VT I-2002/92 do 1993) ks. Andrzej Drabik (VT I-2025/93) ks. Krzysztof Lala (VT I-2051/95 do 1999) ks. Andrzej Nowicki (VT I-2065/96) ks. Michał Psiuk (VT I-2096/99) ks. Piotr Ryguła (VT I-2095/99) ks. Andrzej Suchoń (VT I-2026/93 do 1994)	ks. Michał Psiuk ks. Jan Myśliwiec (VT I-2108/01) ks. Bernard Rak (VT I-2124/03)	ks. Michał Psiuk (do 2007) ks. Jan Myśliwiec (do 2009) ks. Krzysztof Kmak (VT I-2153/07 do 2010) ks. Bernard Rak ks. Krzysztof Tomalik (VT I-2156/09 do 2012) ks. Janusz Wilk (VT I-2159/10)
ojcowie duchowni alumnów	ks. Józef Cop (VT I-1876/82) ks. Michał Kaszowski (do 1987) ks. Edward Poloczek (VT I-1940/87) ks. Jan Podsiadło (VT I-1962/89)	ks. Andrzej Chorzępa (VT I-2003/92) ks. Jan Podsiadło (do 1994) ks. Edward Poloczek ks. Andrzej Suchoń (VT I-2037/94)	ks. Edward Poloczek (do 2003) ks. Andrzej Chorzępa (do 2003) ks. Andrzej Marek (VT I-2109/01) ks. Józef Świerczek (VT I-2123/03) ks. Krzysztof Lala (VT I-2128/03)	ks. Marek Długajczyk (VT I-2146/06) ks. Józef Świerczek ks. Krzysztof Lala
Spowiednicy alumnów	ks. Czesław Podleski ks. Ludwik Październiok o. Jerzy Wnękowicz OFM ks. Piotr Jarząbek SDS ks. Zygmunt Długajczyk o. Jan Kubica OFM	ks. Czesław Podleski ks. Ludwik Październiok o. Jerzy Wnękowicz OFM ks. Zygmunt Długajczyk o. Norbert Kubica OFM (VT I-2069/96) o. Alfons Glanc OMI (VT I-2069/96)	ks. Czesław Podleski ks. Antoni Bula OFM ks. Stanisław Noga (VT I-2116/02) ks. Jan Klemens (PK126-53/04) ks. Zygmunt Długajczyk o. Norbert Kubica OFM (do 2002)	ks. Czesław Podleski ks. Adam Brzyszkowski ks. Grzegorz Kusze ks. Edward Poloczek (do 2012) ks. Jan Klemens

10 A) Wykładowcy w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w latach 1985-2001 (wg roku rozpoczęcia wykładów)

l.p.	wykładowca	przedmiot	Sygn. akt	początek
1.	ks. Innocenzo Dante SSP	j. włoski	WŚSD, bn	bd
2.	ks. Romuald Rak	teologii pastoralna, liturgika	WŚSD, bn VT I-1411/66	1955
3.	ks. Władysław Basista	fonetyka pastoralna, homiletyka	WŚSD, bn VT I-1974/90	1956
4.	ks. Konrad Lubos	duszpasterstwo specjalne	WŚSD, bn	1958
5.	bp Józef Kurpas	kancelaria parafialna	WŚSD, lista	1958
6.	ks. Remigiusz Sobański	prawo kanoniczne	VT I-1096/58 PS 95-17/58	1958
7.	ks. Stanisław Pisarek	teologia biblijna, Nowy Testament, j. grecki	VT I-1459/67	1966
8.	Zenomena Płużek	psychologia kliniczna	WŚSD, lista	1968
9.	ks. Joachim Kondziela	katolicka nauka społeczna	WŚSD, bn VT I-1943/87	1970
10.	ks. Antoni Dreja	wstęp do Pisma św., Stary Testament, j. grecki, j. hebrajski	PD 38-40/71	1971
11.	ks. Jan Grzesica	etyka filozoficzna, teologia moralna	WŚSD, bn VT I-1555/92	1972
12.	ks. Wincenty Myszor	patrologia	PM 114-25/72	1972
13.	ks. Franciszek Gruszka	historia filozofii, metafizyka, teodycea	WŚSD, bn VT I-1643/78	1973
14.	bp Janusz Zimniak	katechetyka, pedagogika	WŚSD, bn	1973
15.	ks. Krzysztof Szczygieł	medycyna pastoralna	WŚSD, bn	1973
16.	ks. Bernard Hałaczek	wstęp do filozofii, filozofia przyrody, antropologia filozoficzna, współczesne kierunki filozoficzne	WŚSD, bn	1973
17.	ks. Czesław Podleski	penitencja i kierownictwo duchowe	WŚSD, bn VT I-1955/88	1974
18.	bp Stefan Cichy	liturgika	VT I-1611/76	1975
19.	ks. Mieczysław Bombik	logika, metodologia i teoria poznania	VT I-1609/76	1976
20.	ks. Benedykt Woźnica	socjologia pastoralna	WŚSD, bn	1976
21.	ks. Jan Sklorz	homiletyka	WŚSD, lista	1977
22.	ks. Michał Kaszowski	teologia dogmatyczna, sakramentologia, propedeutyka teologii	LT 1-1610/76 VT I-2007/92	1977
23.	ks. Jerzy Cuda	teologia fundamentalna	VT I-1622/77	1977
24.	ks. Franciszek Szulc	teologia dogmatyczna, teodycea	WŚSD, bn	1979
25.	o. Ambroży Szajda OFM	j. łaciński, j. grecki, patrologia, literatura klasyczna i chrześcijańska	WŚSD, bn	1980
26.	ks. Józef Kiedos	historia Kościoła	WŚSD, bn PK 145-39/85	1980
27.	ks. Henryk Krzysteczko	psychologia ogólna i rozwojowa, pedagogika	WŚSD, bn PK 162-64/85	1980
28.	ks. Marian Balwierz	religiologia, misjologia, ekumenizm	VT I-1771/80	1980
29.	ks. Alojzy Szulc	teologia moralna (penitencja)	WŚSD, bn	1980
30.	ks. Antoni Reginek	muzyka kościelna	VT I-1923/85	1980
31.	ks. Józef Krętosz	historia Kościoła w Polsce	VT I-1839/81	1981
32.	ks. Jerzy Myszor	historia kościoła, historia sztuki, konserwacja zabytków	WŚSD, bn VT I-1898/84	1982
33.	Teresa Kot – Miśta	j. łaciński	WŚSD, bn	1982
34.	bp Gerard Bernacki	teologia moralna, teologia duchowości	VT I-1897/84	1983

l.p.	wykładowca	przedmiot	Sygn. akt	początek
35.	ks. Edward Poloczek	śpiew kościelny	VT I-1909/84	1984
36.	Aleksandra Driesen-Młynarczyk	j. angielski	WŚSD, bn	1984
37.	o. Wenanty Zubert OFM	prawo kanoniczne	WŚSD, bn	1985
38.	ks. Alojzy Drozd	prawo kanoniczne i wyznaniowe	VT I-1924/85	1985
39.	ks. Józef Kozyra	historia zbawienia, geografia biblijna, Nowy Testament	VT I-1935/86	1986
40.	Ilza Kowol	j. niemiecki	WŚSD, bn	1987
41.	ks. Marceli Cogiel	katechetyka i pedagogika	VT I-1945/87	1987
42.	ks. Janusz Wycisło	katolicka nauka społeczna	VT I-1942/87 PW 94-41/87	1987
43.	ks. Stanisław Tkocz	środki społecznego przekazu	WŚSD, lista	1987
44.	ks. Tadeusz Czakański	historia sztuki sakralnej, teologia pastoralna	VT I-1952/88	1988
45.	Joanna Limanowska – Koźlik	j. francuski, j. włoski	WŚSD, bn	1988
46.	ks. Józef Pawliczek	kancelaria parafialna	WŚSD, bn	1989
47.	ks. Jan Górski	religiologia, ekumenizm i misjologia	VT I-1966/89	1989
48.	Jolanta Kiermasz	j. angielski	WŚSD, bn	1990
49.	ks. Eugeniusz Szczotok	socjologia religii i duszpasterstwa	VT I-1979/90	1990
50.	Róża Kornaszewska	j. niemiecki	WŚSD, bn	1991
51.	ks. Jerzy Szymik	teologia dogmatyczna	VT I-1981/91 PS 192-27/91	1991
52.	ks. Bogdan Biela	teologia pastoralna	VT I-1992/91	1991
53.	ks. Józef Panek	katechetyka - ćwiczenia	PP 134-29/92	1992
54.	ks. Jerzy Nyga	konserwacja zabytków	VT I-2009/92 PN 24-81/92	1992
55.	Lucyna Nawarecka	literatura chrześcijańska	WŚSD, bn	1992
56.	Kazimierz Gorzelok	Pedagogika ogólna	WŚSD, bn	1992
57.	ks. Jacek Wojciech	teologia dogmatyczna	VT I-2006/92 PW 112-46/92	1992
58.	ks. Grzegorz Stephan	teologia moralna, etyka	VT I-2004/92 PS 210-22/92	1992
59.	o. Hieronim Dłubis OFM	teologia moralna, etyka, j. łaciński	VT I-2001/92	1992
60.	ks. Andrzej Chorzępa	teologia życia wewnętrznego	PC 60-17/92	1992
61.	Krzysztof Wieczorek	współczesne kierunki filozoficzne, filozofia	WŚSD, bn	1992
62.	o. Jeremiasz Franczak OFM	Teologia moralna	WŚSD, bn	1992
63.	ks. Marek Górka	prawo kanoniczne	VT I-2024/93	1993
64.	ks. Józef Kupny	socjologia religii, socjologia parafii	VT I-2023/93 PK 211-44/93	1993
65.	ks. Andrzej Suchoń	teologia moralna	PS 215-22/93	1993
66.	Helena Hrapkiewicz	psychologia komunikacji – warsztaty	WŚSD, bn	1994
67.	ks. Zdzisław Brzezinka	dydaktyka, pedagogika	VT I-2067/96	1996
68.	ks. Marek Panek	metodologia, teoria poznania, wstęp do filozofii	PP 143-20/96	1996
69.	ks. Andrzej Abdank – Kozubski	Współczesne kier. filozoficzne, filozofia przyrody, wstęp do filozofii	VT I-2070/96	1996
70.	ks. Marian Wandrasz	psychologia ogólna	VT I-2081/97 PW 123-27/97	1997
71.	ks. Krzysztof Sosna	katechetyka	PS 232-22/98	1998
72.	ks. Jerzy Paliński	liturgika	PP 128-28/98	1998
73.	ks. Marek Spyra	teologia dogmatyczna, eklezjologia	PS 226-25/98	1998

l.p.	wykładowca	przedmiot	Sygn. akt	początek
74.	Krystyna Dygaszewicz	j. niemiecki	bd	1999
75.	ks. Andrzej Pastwa	prawo kanoniczne	PP 145-20/99	1999
76.	ks. Arkadiusz Wuwer	katolicka nauka społeczna	PW 144-28/00	2000
77.	ks. Piotr Ryguła	prawo kanoniczne	PR 70-35/00	2000
78.	ks. Andrzej Nowicki	propedeutyka teologii, wprowadzenie w chrześcijaństwo	PN 49-22/00	2000
79.	ks. Roman Kempny	środki społecznego przekazu	PK 195-30/00	2000
80.	ks. Jacek Kempa	teologia dogmatyczna	PK 246-20/00	2000

Aneks 11: Kapituła katedralna katowicka

	1985-1990	1990-1992	1992-2000	2001-2003	2003-2018
sygnatura akt		VA I-5839/90		VA I-6502/01	
przewodniczący/ prepozyt	bp Józef Kurpas	bp Czesław Domin (VA I-5839/90)	ks. Eugeniusz Szczotok (WD 1992,139)	ks. Stanisław Tkocz	ks. Alfred Wloka (VA I-6608/03)
archidiakon	bp Czesław Domin	ks. Stanisław Tkocz (VA I-5840/90)	ks. Stanisław Tkocz		
kanonicy gremialni	bp Czesław Domin ks. Ryszard Dyllus (+1987) ks. Szczepan Rożek ks. Władysław Student ks. Eugeniusz Szczotok ks. Stanisław Tkocz ks. Benedykt Woźnica ks. Norbert Niemiec (od 1987)	Bp Józef Kurpas (+1992) ks. Norbert Niemiec ks. Szczepan Rożek ks. Wiktor Skworc ks. Władysław Student ks. Eugeniusz Szczotok ks. Stanisław Tkocz ks. Benedykt Woźnica	bp Gerard Bernacki ks. Roman Bednarek ks. Norbert Niemiec ks. Szczepan Rożek (+1994) ks. Wiktor Skworc (do 1997) ks. Władysław Student ks. Stanisław Tkocz ks. Benedykt Woźnica ks. Henryk Zganiacz ks. Florian Ludziarczyk (od 1995)	bp Gerard Bernacki ks. Roman Bednarek ks. Marceli Cogiel ks. Piotr Kurzela ks. Florian Ludziarczyk ks. Norbert Niemiec ks. Władysław Student ks. Alfred Wloka ks. Benedykt Woźnica ks. Henryk Zganiacz	bp Gerard Bernacki ks. Roman Bednarek (+2009) ks. Marceli Cogiel ks. Zygmunt Długajczyk (+2006) ks. Piotr Kurzela ks. Florian Ludziarczyk ks. Norbert Niemiec (+2008) ks. Benedykt Woźnica ks. Henryk Zganiacz (+2017) ks. Jerzy Lisczyk (od 2006) ks. Izydor Harazin (od 2008) ks. Henryk Jonczyk (od 2009) ks. Andrzej Suchoń (od 2009)
zastępca przewodn.				ks. Marceli Cogiel	ks. Marceli Cogiel
penitencjarz			ks. Henryk Zganiacz (od 1998)	ks. Henryk Zganiacz	ks. Henryk Zganiacz (do 2012)
sekretarz				ks. Florian Ludziarczyk	ks. Piotr Kurzela

11A) kanonicy gremialni mianowani przez abp. D. Zimonia

lp.	osoba	data nominacji	sygnatura akt
1.	ks. Norbert Niemiec	1987-09-02 (+2008-12-02)	VA I-5657/87
2.	ks. Roman Bednarek	1992-05-19 (+2009-10-02)	VA I-5934/92
3.	ks. Gerard Bernacki	1992-06-08 (+2018-12-21)	VA I-5939/92
4.	ks. Henryk Zganiacz	1992-09-08 (+2017-11-02)	VA I-5958/92
5.	ks. Florian Ludziarczyk	1995-04-13	VA I-6078/95
6.	ks. Piotr Kurzela	2001-06-01	VA I-6487/01
7.	ks. Marceli Cogiel	2001-06-01	VA I-6485/01
8.	ks. Alfred Wloka	2001-06-01 (+2021-04-27)	VA I-6486/01
9.	ks. Zygmunt Długajczyk	2003-12-18 (+2006-08-02)	VA I-6608/03
10.	ks. Jerzy Lisczyk	2006-11-17	VA I-6786/06
11.	ks. Izydor Harazin	2008-02-25 (+2021-03-23)	VA I-6858/08
12.	ks. Andrzej Suchoń	2009-04-14	VA I-6931/09
13.	ks. Henryk Jonczyk	2009-11-16	VA I-6958/09

11B) kanonicy honorowi mianowani przez abp. D. Zimonia

lp.	imię i nazwisko	data nominacji	sygnatura akt
1.	ks. Stanisław Adamczyk	2000-03-25 (+2012-07-02)	VA I-6406/00
2.	ks. Władysław Basista	1995-04-13 (+2021-04-16)	VA I-6078/95
3.	ks. Krzysztof Bąk	1995-04-13	VA I-6078/95
4.	ks. Zygmunt Bednarek	1995-04-13 (+2012-11-01)	VA I-6078/95
5.	ks. Józef Bołda	1997-12-16 (+2000-03-01)	VA I-6234/97
6.	ks. Piotr Brząkalik	2011-04-06	VA I-7031/11
7.	ks. Paweł Buchta	1995-04-13	VA I-6078/95
8.	ks. Marceli Cogiel	2000-03-25 (+2001-06-01)	VA I-6407/00
9.	ks. Józef Cop	1995-04-13 (+2002-02-01)	VA I-6078/95
10.	ks. Bernard Czakański	2000-03-25 (+2009-12-02)	VA I-6408/00
11.	ks. Zygmunt Długajczyk	1995-04-13 (+2003-12-18)	VA I-6078/95
12.	ks. Jan Drob	1995-04-13	VA I-6078/95
13.	ks. Józef Fronczek	1995-04-13	VA I-6078/95
14.	ks. Paweł Furczyk	1995-04-13	VA I-6078/95
15.	ks. Jan Gacka	1995-04-13 (+2019-05-15)	VA I-6078/95
16.	ks. Krzysztof Gajda	2004-12-28	VA I-6666/05
17.	ks. Marek Gancarczyk	2006-11-17	VA I-6788/06
18.	ks. Bronisław Gawron	1995-04-13 (+2019-06-08)	VA I-6078/95
19.	ks. Edward Gorczaty	2002-07-16 (+2019-02-12)	VA I-6532/02
20.	ks. Wojciech Grzywocz	2001-02-22	VA I-6470/01
21.	ks. Izydor Harazin	1999-05-19 (+2008-02-25)	VA I-6348/99
22.	ks. Stanisław Holona	2009-11-16 (+2018-07-06)	VA I-6957/09
23.	ks. Jan Janiczek	2011-10-26	PJ 63-30/11
24.	ks. Alfons Janik	2003-12-16 (+2011-07-02)	VA I-6609/03
25.	ks. Krystian Janko	2010-06-16	VA I-6982/10
26.	ks. Tadeusz Jaskółka	2002-02-04 (+2015-03-01)	VA I-6513/02
27.	ks. Franciszek Jastrzębski	2001-03-01 (+2002-12-09)	VA I-6473/01
28.	ks. Mieczysław Jesionek	1995-07-02 (+1997-08-25)	VA I-6100/95
29.	ks. Henryk Jonczyk	2008-11-06 (+2009-11-16)	VA I-6909/08
30.	ks. Henryk Jośko	1995-04-13 (+1997-02-07)	VA I-6078/95
31.	ks. Bernard Jośko	2003-02-23	VA I-6567/03
32.	ks. Jan Kapołka	1995-12-20 (+2001-01-01)	VA I-6120/95
33.	ks. Jerzy Kempa	2000-01-08 (+2019-09-30)	PK 135-59/00
34.	ks. Eryk Kempa	1995-04-13 (+1999-04-01)	VA I-6078/95
35.	ks. Jan Klemens	2003-09-03 (+2019-03-30)	VA I-6593/03
36.	ks. Franciszek Klimosz	1995-04-13 (+1998-09-01)	VA I-6078/95
37.	ks. Jan Kobylnicki	1986-06-21 (+1996-10-02)	VA I-5585/86
38.	ks. Zbigniew Kocoń	2010-02-18 (+2012-11-20)	VA I-6966/10
39.	ks. Adolf Kocurek	1995-04-13 (+2003-04-08)	VA I-6078/95
40.	ks. Jerzy Kolon	2008-11-06 (+2012-06-03)	VA I-6910/08
41.	ks. Franciszek Konieczny	1995-04-13 (+2009-02-02)	VA I-6078/95
42.	ks. Wilhelm Kopiec	1993-02-05 (+1998-10-07)	VA I-5994/93
43.	ks. Michał Kostoń	1999-05-18	VA I-6349/99
44.	ks. Krystian Kukowka	2010-06-30	VA I-6984/10
45.	ks. Józef Kużaj	1995-04-13	VA I-6078/95
46.	ks. January Liberski	1995-04-13	VA I-6078/95
47.	ks. Jerzy Lisczyk	2000-03-25 (+2006-11-17)	VA I-6405/00
48.	ks. Martin Luley	1991-11-24 (+2006-11-27)	VA I-5893/91
49.	ks. Henryk Markwica	1995-04-13 (+1999-02-01)	VA I-6078/95
50.	ks. Antoni Masarczyk	2000-11-08 (+2019-03-28)	VA I-6447/00
51.	ks. Jerzy Matysik	1995-04-13 (+2011-12-01)	VA I-6078/95
52.	abp Celestino Migliore	1997-11-23	bn, AAKat

53.	ks. Jarosław Międzybrodzki	2010-06-30	VA I-6985/10
54.	ks. Bronisław Morawiec	1992-05-21	VA I-5935/92
55.	ks. Andrzej Morawski	2000-08-24 (+2024-03-08)	VA I-6433/00
56.	ks. Jan Morcinek	1995-04-13	VA I-6078/95
57.	ks. Emil Mroczek	1987-06-26 (+2016-12-07)	VA I-5653/87
58.	ks. Rudolf Myszor	2010-02-25 (+2019-02-19)	VA I-6970/10
59.	ks. Karol Nawa	2005-11-22 (+2013-01-03)	VA I-6734/05
60.	ks. Stanisław Noga	2006-11-17	VA I-6787/06
61.	ks. Józef Nowaczyk	2002-05-16	VA I-6521/02
62.	ks. Andrzej Nowicki	2009-04-14	VA I-6930/09
63.	ks. Gerard Nowiński	1995-04-13	VA I-6078/95
64.	ks. Józef Oleś	1993-08-17 (+2013-06-01)	VA I-6004/93
65.	ks. Emanuel Olszar	1996-04-04 (+2022-07-30)	VA I-6135/96
66.	ks. Ludwik Październiok	1995-04-13 (+2011-01-02)	VA I-6078/95
67.	ks. Józef Piesiur	2010-06-16 (+2011-05-02)	VA I-6983/10
68.	ks. Leopold Pietroszek	1995-04-13 (+1998-08-07)	VA I-6078/95
69.	ks. Tadeusz Pietrzyk	2001-05-09	VA I-6484/01
70.	ks. Franciszek Pisulla	1986-04-13 (+1993-04-16)	VA I-5574/86
71.	ks. Alfred Prochasek	1995-04-13 (+1996-08-04)	VA I-6078/95
72.	ks. Józef Przybyła	2003-09-20	VA I-6594/03
73.	ks. Franciszek Rajca	1995-04-13 (+2015-03-02)	VA I-6078/95
74.	ks. Engelbert Ramola	1995-04-13 (+2006-12-02)	VA I-6078/95
75.	ks. Alojzy Raszka	1995-04-13 (+1998-12-01)	VA I-6078/95
76.	ks. Antoni Reginek	1995-04-13	VA I-6078/95
77.	ks. Zenon Ryzner	2005-05-28	VA I-6708/05
78.	ks. Wilhelm Scholz	1997-03-30 (+2005-10-02)	VA I-6158/96
79.	ks. Konrad Seligman	1986-09-03 (+2005-11-16)	VA I-5592/86
80.	ks. Jan Smolec	2010-02-18	VA I-6967/10
81.	ks. Franciszek Strauch	1996-09-12 (+2010-12-01)	VA I-6154/96
82.	ks. Franciszek Strzódka	1995-12-03 (+2000-08-19)	VA I-6121/95
83.	ks. Antoni Stych	2009-04-14 (+2009-11-04)	VA I-6929/09
84.	ks. Damian Suszka	2011-02-14	VA I-7023/11
85.	ks. Leonard Swoboda	1995-04-13 (+2011-05-02)	VA I-6078/95
86.	ks. Jan Szewczyk	1995-04-13 (+2017-09-26)	VA I-6078/95
87.	ks. Alojzy Tomecki	1996-11-24 (+2000-09-02)	VA I-6166/96
88.	ks. Jan Urbaczka	1998-04-09 (+2003-04-02)	VA I-6262/98
89.	ks. Franciszek Wąsala	1995-12-20 (+2015-01-02)	VA I-6119/95
90.	ks. Alfred Wloka	1987-09-02 (+2001-06-01)	VA I-5658/87
91.	ks. Ludwik Wrzoł	1995-04-13 (+2003-08-08)	VA I-6078/95
92.	ks. Stefan Wylężek	1992-05-21	VA I-5936/92

Aneks 12: Rada kapłańska (archi)diecezji katowickiej i kolegium konsultorów

	1986-1991	1991-1996	1997-2002	2003-2008	2008-2011
kadencja	V	VI	VII	VIII	IX
nr dekretu	VA I-5566/86 (WD 1986,39)	VA I-5865/91 (WD 1991,52)	VA I-6185/97 (WA 1997,140)	VA I-6596/03 (WA 2003,121)	VA I-6895/08 (WA 2008,105)
przewodniczący	**bp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**
kolegium konsultorów	**bp Czesław Domin** **bp Józef Kurpas** **bp Janusz Zimniak** **bp Gerard Bernacki** (od 1988) **ks. Stefan Cichy** **ks. Ryszard Dyllus** (+1987) **ks. Stanisław Sierla** **ks. Anzelm Skrobol** (+1990) **ks. Wiktor Skworc - sekretarz** **ks. Eugeniusz Szczotok** **ks. Karol Tomala** (od 1987)	**bp Gerard Bernacki** **bp Czesław Domin** (do 1992) **bp Janusz Zimniak** (do 1992) **ks. Stefan Cichy** **ks. Bernard Czernecki** (od 1992) **ks. Jan Klemens** **ks. Stanisław Sierla** **ks. Wiktor Skworc - sekretarz** **ks. Eugeniusz Szczotok** **ks. Karol Tomala** (do 1992)	**bp Gerard Bernacki** **bp Stefan Cichy** **bp Piotr Libera** **ks. Józef Pawliczek** (od 1998) - **sekretarz** **ks. Mirosław Piesiur** (od 1998) **ks. Wiktor Skworc** (do 1998) **ks. Eugeniusz Szczotok** (+2000) **ks. Marek Szkudło** **ks. Jacek Wojciech**	**bp Gerard Bernacki** **bp Stefan Cichy** (do 2005) **bp Józef Kupny** **bp Piotr Libera** (do 2007) **ks. Stanisław Gańczorz** (od 2007) **ks. Piotr Kurzela** (od 2004) **ks. Grzegorz Olszowski** (od 2007) **ks. Jerzy Paliński** (od 2006) **ks. Józef Pawliczek -sekretarz** **ks. Mirosław Piesiur** **ks. Bogusław Płonka** (od 2007) **ks. Marek Szkudło**	**bp Gerard Bernacki** (do 2012) **bp Józef Kupny** **ks. Stanisław Gańczorz** **ks. Piotr Kurzela** **ks. Grzegorz Olszowski** **ks. Jerzy Paliński** **ks. Józef Pawliczek** (do 2010) **ks. Mirosław Piesiur** **ks. Bogusław Płonka** **ks. Marek Szkudło**
członkowie zwyczajni	ks. Julian Bednarz SDS ks. Henryk Bolczyk ks. Tadeusz Fryc ks. Eugeniusz Góra ks. Gerard Gulba ks. Józef Hajda ks. Stanisław Holona ks. Józef Kaul ks. Gustaw Klapuch ks. Antoni Klemens ks. Józef Kużaj ks. Marian Malcher ks. Józef Oleś ks. Stanisław Pisarek ks. Piotr Płonka ks. Andrzej Rdest ks. Szczepan Rożek ks. Dobromir Sieradzki ks. Józef Smandzich ks. Władysław Student ks. Teodor Suchoń ks. Kazimierz Szalasta o. Justyn Widuch OFM ks. Wojciech Zygmunt - sekretarz	ks. Roman Bednarek ks. Marceli Cogiel ks. Stefan Cyganek (+1993)-sekretarz ks. Tadeusz Czakański ks. Emil Dyrda (do 1992) ks. Tadeusz Fryc ks. Franciszek Jastrzębski ks. Gustaw Klapuch (do 1992) ks. Piotr Kocur (do 1992) ks. Józef Kozyra ks. Grzegorz Krząkała o. Bonawentura Krzemień OFM ks. Jan Lubszczyk SDS ks. Jan Małysek ks. Henryk Markwica ks. Andrzej Maślanka ks. Jerzy Matysik ks. Jan Nocoń - sekretarz ks. Emanuel Pietryga ks. Franciszek Resiak ks. Józef Szklorz ks. Walerian Tront ks. Jan Waliczek o. Wiesław Zielonka OMI ks. Wojciech Zygmunt	ks. Stanisław Adamczyk ks. Grzegorz Brzyszkowski ks. Paweł Buchta ks. Jan Ficek ks. Stanisław Gańczorz (do 1999) ks. Eugeniusz Góra ks. Jan Janiczek ks. Krystian Janko ks. Roman Kempny (+2002) ks. Jan Klemens ks. Stanisław Kołodziej ks. Kazimierz Kopeć ks. Edward Kopka ks. Józef Kozyra ks. Grzegorz Krząkała o. Bonaw. Krzemień OFM (do 1998) ks. Henryk Markwica (+1999) ks. Jerzy Matysik ks. Tadeusz Pietrzyk ks. Bogusław Płonka ks. Albert Rother ks. Krzysztof Smołka ks. Walerian Tront ks. Józef Walasz o. Natanael Wojtala OFM (do 1998) ks. Mirosław Woźnica (do 1999)	ks. Stanisław Adamczyk ks. Piotr Brząkalik ks. Paweł Buchta ks. Jan Burek ks. Marceli Cogiel ks. Andrzej Cuber ks. Damian Gajdzik ks. Marek Gancarczyk ks. Marek Górka ks. Jan Janiczek ks. Antoni Klemens ks. Andrzej Kołek ks. Kazimierz Kopeć ks. Janusz Kwapiszewski ks. Artur Malina ks. Jarosław Międzybrodzki ks. Stanisław Noga o. Paweł Ostrzałek OFM ks. Franciszek Otremba ks. Jan Smolec - sekretarz ks. Andrzej Suchoń ks. Teodor Suchoń ks. Witold Tatarczyk ks. Marian Wandrasz o. Terencjan Wawrzonkowski OFM ks. Damian Wojtyczka ks. Marek Zientek	ks. Jan Buchta ks. Zenon Drożdż – sekretarz ks. Zbigniew Folcik ks. Dariusz Gadomski ks. Damian Gajdzik ks. Stanisław Gańczorz ks. Józef Grygier ks. Jacek Jadasz ks. Tomasz Jaklewicz ks. Jan Janiczek ks. Ryszard Kokoszka ks. Grzegorz Krząkała ks. Piotr Kurzela o. Oktawiusz Lamorski OFM ks. Andrzej Marcak ks. Marek Noras ks. Grzegorz Olszowski ks. Stanisław Puchała ks. Andrzej Pyrsz ks. Antoni Reginek o. Alan Rusek OFM ks. Andrzej Suchoń ks. Teodor Suchoń ks. Józef Szklorz ks. Tomasz Trunk ks. Adam Zakrzewski
uzupełnienie składu rady	ks. Roman Bednarek (od 1989) o. Beniamin Opara OFM (do 1989) o. Hadrian Beck OFM (od 1989)	ks. Jacek Wojciech (od 1992) ks. Józef Pawliczek (od 1992) ks. Franciszek Pisulla (od 1992) ks. Józef Oleś (od 1993)	o. Henryk Dąbek OFM (od 1998) ks. Benedykt Hałota (od 1999) ks. Władysław Nieszporek (od 1999) ks. Andrzej Pyrsz (od 1999) o. Wojciech Turski OMI (od 1999) ks. Edward Poloczek o. Witosław Sztyk OFM (1998-1999) ks. Piotr Kurzela (od 2001)	ks. Alfred Wloka (od 2003) ks. Zbigniew Kocoń (od 2003)	

12A) Tematy posiedzeń Rady kapłańskiej (Achi)Diecezji Katowickiej 1986-2011

data	temat	sygnatura akt	źródło
1986-01-20	**Dekret: Regulamin wyborów**	**VA I-5557/86**	**WD 1986,19**
1986-01-20	**Dekret: Statut rady kapłańskiej diecezji katowickiej**	**VA I-5558/86**	**WD 1986,20**
1986-03-20	**Dekret: Rada kapłańska V kadencji (1)**	**VA I-5566/86**	**WD 1986,21**
1986-03-20	(1) Przejawy kryzysu moralno-duchowego kapłana w diecezji katowickiej	AAKat 47/659	WD 1986,23
1986-11-12	(2) Duchowość kapłańska	AAKat 47/660	WD 1986,78
1988-04-20	(3) Śląska plebania wczoraj i dziś	AAKat 47/661	WD 1988,37
1988-12-01	(4) Formacja intelektualna kapłanów	AAKat 47/662	WD 1989,4-6
1989-04-26	(5) Katecheza młodzieży	AAKat 47/663	WD 1989,44
1989-11-16	(6) Wierność kapłana wobec Kościoła diecezjalnego	AAKat 47/664	WD 1990,9
1990-04-25	(7) Formacja kapłańska we współczesnych warunkach	AAKat 47/665	WD 1990,53
1990-11-14	(8) Katechizacja w szkole	AAKat 47/666	WD 1990,109
1991-06-11	**Dekret: Rada kapłańska VI kadencji (2)**	**VA I-5865/91**	**WD 1991,52**
1991-06-11	(1) Status księdza katechety w diecezji. Sprawozdanie 5-letnie. Informacje dla dziekanów ws. katechetów stałych	AAKat 47/667	WA 1991,66 WA 1991,67
1991-11-29	(2) Sakrament pokuty i pojednania w posłudze i życiu kapłana	AAKat 47/668	WA 1991,124
1992-11-09	(3) Stała formacja kapłanów w archidiecezji katowickiej	AAKat 47/669	WA 1992,141
1993-11-10	(4) Najważniejsze zadania duszpasterskie archidiecezji katowickiej wobec środków społecznego przekazu	bn	WA 1993,107
1993-11-18	Apel Rady kapłańskiej w sprawie środków społecznego przekazu	VD II-1598/93	
1994-03-16	(5) Duszpasterstwo a ruchy religijne w parafii	bn	WA 1994,17
1995-03-22	(6) Zaangażowanie kapłana w dzieło nowej ewangelizacji w epoce przemian	VA I-6089/95	WA 1995,48
1995-09-11	(7) Sytuacja polityczna w Polsce przed wyborami prezydenckimi i wynikające z niej zadania Kościoła; Akcja Katolicka w archidiecezji i metropolii górnośląskiej - sytuacja obecna, perspektywy i plany	VA I-6104/95	bd
1996-03-07	(8) Sprawozdanie 5 - letnie z działalności Rady kapłańskiej	VA I-6130/96	WA 1996,29
1997-03-01	**Dekret: Rada kapłańska VII kadencji (3)**	**VA I-6185/97**	**WA 1997,30**
1997-10-21	(1) Reorganizacja dekanatów	VA I-6269/98	bd
1998-04-23	(2) Przygotowanie do posługi proboszcza w archidiecezji katowickiej	VA I-6308/98	bd
1998-11-10	(3) Budzenie powołań kapłańskich, zakonnych i misyjnych	VA I-6338/99	WA 1998,134
1999-04-21	(4) Stała formacja kapłańska	VA I-6376/99	WA 1999,53
1999-11-17	(5) Dialog i współpraca w Kościele lokalnym	VA I-6445/00	WA 2000,28
2000-11-08	(6) II. Synod archidiecezji katowickiej	VA I-6488/01	WA 2001,49
2001-05-23	(7) Kościół katolicki na Śląsku wobec bezrobocia	VA I-6505/01	WA 2001,50
2001-11-06	(8) Posługa rodzinie w Kościele katowickim	bn	WA 2002,11
2002-05-08	(9) Wspólne zebranie Rady kapłańskiej i duszpasterskiej Film: Archidiecezja katowicka	bn	WA 2002,57
2002-11-20	(10) Emerytura kapłańska	bn	WA 2002,106
2003-10-16	**Dekret: Rada kapłańska VIII kadencji (4)**	**VA I-6596/03**	**WA 2003,121**
2003-11-18	(1) Budowanie wspólnoty kapłańskiej na probostwie	bn	WA 2003,164
2004-05-19	(2) Konieczność studiów teologicznych dla duszpasterzy	bn	WA 2004,112

Aneks 12: Rada kapłańska (archi)diecezji katowickiej i kolegium konsultorów

data	temat	sygnatura akt	źródło
2004-11-09	(3) Ewangelia jako źródło i szczyt formacji stałej kapłanów	bn	WA 2004,123
2005-05-17	(4) Życie i formacja kapłańska	bn	WA 2005,75
2005-11-08	(5) Odpowiedzialność proboszcza za wspólnotę kapłanów	bn	WA 2005,142
2006-05-16	(6) Proboszcz wobec zmieniającej się rzeczywistości	bn	WA 2006,65
2006-11-07	(7) Kapłan na emeryturze	bn	WA 2006,142
2007-05-15	(8) Recepcja adhortacji *Sacramentum Caritatis* w naszym Kościele lokalnym	bn	WA 2007,57
2007-11-06	(9) Współodpowiedzialność prezbiterów za siebie (w życiu kapłańskim, w zakresie katechezy i wobec problemów alkoholowych)	bn	WA 2007,143
2008-05-30	(10) Konferencja o rodzinie na WTL UŚ z udziałem Rady kapłańskiej i duszpasterskiej	bn	WA 2008,131
2008-10-15	**Dekret: Rada kapłańska IX kadencji (5)**	**VA I-6898/08**	**WA 2008,105**
2008-11-04	(1) Słowo Boże w życiu i misji Kościoła	bn	WA 2008,120
2009-05-19	(2) Znaczenie posługi i wierności kapłańskiej oraz problemy życia kapłańskiego w kontekście ogłoszonego przez ojca świętego Benedykta XVI Roku Kapłańskiego	bn	WA 2009,63
2009-11-17	(3) Odpowiedzialność księży w parafii za formację alumnów	bn	WA 2009,140
2010-11-16	(4) Powołanie do życia konsekrowanego	bn	WA 2010,140

12B) Tematyka posiedzeń kolegium konsultorów

data	temat	sygnatura akt	źródło
1986-03-20	**Dekret ustanowienia kolegium konsultorów I kadencji**	**VA I-5569/86**	**WD 1986,22**
1986-03-20	(1) brak danych	bn	AAKat
1986-04-18	(2) brak danych	bn	AAKat
1986-05-16	(3) staż duszpasterski diakonów, wyjazdy księży do RFN, nowe parafie, dom dla Misjonarek Miłości w Chorzowie	bn	AAKat
1986-06-20	(4) proces beatyfikacyjny M. Laury Meozzi, rejonizacja diecezji dla usprawnienia pracy duszpasterskiej	bn	AAKat
1986-09-18	(5) zakup maszyny drukarskiej, działalność na rzecz trzeźwości, wczesna Komunia św.	bn	AAKat
1986-10-17	(6) tematyka spotkań rady kapłańskiej, założenie klasztoru dominikanów w Ustroniu, projekty charytatywne	VA I-5602/86	AAKat
1986-11-22	(7) kaplica św. Barbary w katedrze, kandydaci na proboszczów, budowa klasztoru karmelitanek	bn	AAKat
1987-03-13	(8) kwestionariusz przedwizytacyjny, formacja młodych proboszczów, dochody księży, katechizacja rodziców bierzmowanych	bn	AAKat
1987-09-09	(9) domy rekolekcyjne, kapituła katedralna, renty i emerytury księży, zakony na terenie diecezji	VA I-5659/87	AAKat
1988-02-26	(10) sprawy bieżące, zezwolenia na sprzedaż gruntów kościelnych	VA I-5687/88	AAKat
1988-11-16	(11) katechezy dla bierzmowanych, wyjazdy zagraniczne księży, nabożeństwa za Ojczyznę, pomoc dla katolików z innych krajów, zwłaszcza Czechosłowacji	VA I-5730/88	AAKat
1989-01-26	(12) sprawy materialne księży, zwłaszcza emerytów, nowa parafia dla ks. pallotynów, akcje przeciwko WŚSD	bn	WD 1989,88
1989-11-16	zebranie przełożono	VA I-5783/89	AAKat
1990-12-05	(13) przygotowanie Schematyzmu, alienacja gruntów parafialnych, włamania do kościołów, problem likwidacji żeńskich placówek zakonnych, analiza sytuacji firm diecezjalnych	VA I-5838/90	AAKat

Aneks 12: Rada kapłańska (archi)diecezji katowickiej i kolegium konsultorów

data	temat	sygnatura akt	źródło
1991-06-10	**Dekret ustanowienia kolegium konsultorów II kadencji**	**VA I-5868/91**	**WD 1991,53**
1991-10-23	(14) translokacja szczątków bp. Lisieckiego, Synod Plenarny, planowany nowy podział administracyjny Kościoła i problemy z nim związane	VA I-5882/91	AAKat
1992-04-15	(15) Refleksje nad PdV, sytuacja po reorganizacji diecezji, program duszpasterski, duszpasterstwo bezrobotnych	VA I-5918/92	AAKat
1992-09-04	(16) Przygotowanie Schematyzmu, formacja stała kapłanów, katechizacja	VA I-5951/92	AAKat
1993-02-12	(17) rekolekcje kapłańskie i formacja stała	VA I-5993/92	AAKat
1995-06-16	bd	VA I -6040/95	AAKat
1997-02-20	**Dekret ustanowienia kolegium konsultorów III kadencji**	**VA I-6187/97**	**WA 1997,140**
1997-11-12	Sytuacja religijno-społeczna w Jastrzębiu-Zdroju, projekt nowego podziału dekanatów,	bn	AAKat
1998-12-10	Budownictwo kościołów w Jastrzębiu-Zdroju, dyrektorzy instytucji diecezjalnych, zarządzenia finansowe i inwestycje diecezjalne, wtóropisy ksiąg metrykalnych, zwolnienia z kolekt	VA I-6457/00	AAKat
2000-01-08	Statut Parafialnej Rady Ekonomicznej	VA I-6457/00	AAKat
2000-12-09	Świadczenia finansowe, godziny urzędowania kurii, emerytury księży, radio diecezjalne, Wydział Teologiczny na Uniwersytecie Śląskim, inwestycje diecezjalne	VA I-6457/00	AAKat
2002-08-20	Uposażenie księży	bn	AAKat
2003-12-23	**Dekret ustanowienia kolegium konsultorów**	**VA I-6611/03**	**AAKat**
2004-11-22	Wynagrodzenia księży, zwłaszcza neoprezbiterów i przydzielanie parafii	VA I-6699/05	AAKat
2007-05-21	Budynek seminarium w Krakowie, budowa domu w Kobiórze, radio archidiecezjalne	VA I-6818/07	AAKat

Aneks 13: Diecezjalna Rada Duszpasterska (Rada Duszpasterska Archidiecezji Katowickiej)

	1987-1992	1992-1997	1998-2003	2003-2008	2008-2011
kadencja	V	VI	VII	VIII	IX
nr dekretu	VA I-5667/87 (WD 1987,68)	VA I-5974/92 (WD 1992,139)		VA I-6600/03 (WA 2003,166)	VA I-6905/08 (WA 2008,115)
przewodniczący	**bp Damian Zimoń**	**bp Gerard Bernacki, abp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**	**abp Damian Zimoń**
Wice-przewodniczący				ks. Piotr Kurzela Józef Śliwiok	
sekretarz	Ewa Skrzypczyńska	Ewa Skrzypczyńska	Anna Liskowacka	Elżbieta Tkocz, Ewa Porada	Ewa Porada
członkowie	1. bp Czesław Domin 2. bp Józef Kurpas 3. bp Janusz Zimniak 4. ks. Gerard Bernacki 5. Krzysztof Barcikowski 6. Janina Bielska 7. ks. Henryk Bolczyk 8. s. Józefina Borowska OCB 9. ks. Bernard Czernecki 10. Marian Dąbrowski 11. Andrzej Duda 12. Grzegorz Filipek 13. ks. Gerard Gulba 14. Kazimierz Gorzelok 15. Jolanta Jankowska 16. Józef Kostrzewski 17. ks. Henryk Krzysteczko 18. Florian Kuźnik 19. Krystyna Lesiak 20. ks. Jerzy Lisczyk 21. Marta Łabno 22. Franciszek Madej 23. ks. Marian Malcher 24. Roman Marchwiak 25. ks. Henryk Markwica 26. Jan Matula 27. ks. Jan Morcinek 28. Dariusz Niewiarowski 29. ks. Tadeusz Nowok 30. ks. Franciszek Otremba 31. ks. Jan Piwczyk 32. ks. Stanisław Puchała 33. ks. Henryk Rak 34. ks. Romuald Rak	1. bp Gerard Bernacki 2. bp Piotr Libera (od 1997) 3. Tadeusz Aleksandrowicz 4. Jerzy Bednorz 5. Anna Bielica 6. ks. Marceli Cogiel 7. Marian Dąbrowski 8. Barbara Dworak 9. Urszula Gniełka 10. Joachim Grzonka 11. s. Adria Hadas OCB 12. Jan Jaroszek 13. Henryk Kapol 14. ks. Józef Kaul 15. Anna Knysok 16. Marian Kowalski 17. Bolesław Krypczyk 18. ks. Henryk Krzysteczko 19. ks. Jerzy Lisczyk 20. ks. Marian Malcher 21. s. Mariola Marek AM (do 1997) 22. ks. Henryk Markwica 23. ks. Jan Morcinek 24. Bogdan Moryń 25. Dorota Podlodowska (do 1996) 26. ks. Stanisław Puchała 27. Anna Pudełko 28. ks. Romuald Rak 29. ks. Engelbert Ramola 30. Krystyna Rawska 31. Ewa Skrzypczyńska 32. Bożena Skrzypiec (do	1. bp Gerard Bernacki 2. bp Piotr Libera (1998) 3. Ewa Babuchowska 4. Jerzy Chmielewski 5. ks. Marceli Cogiel 6. Jan Czarny 7. ks. Zygmunt Długajczyk 8. ks. Stanisław Gańczorz 9. Helena Hrapkiewicz 10. Tadeusz Iwanecki 11. Leszek Jarzyna (1998) 12. ks. Roman Kempny 13. ks. Andrzej Kołek 14. Halina Konieczna 15. ks. Henryk Krzysteczko (do 99) 16. ks. Piotr Kurzela 17. Ewa Kusz (do 1999) 18. Regina Laskowska 19. Anna Liskowacka 20. Andrzej Machalica 21. Stanisława Mielimąka 22. Krzysztof Mikuła 23. ks. Jan Morcinek 24. ks. Jerzy Paliński 25. Józef Rekowski 26. Anna Rygol 27. ks. Teodor Suchoń 28. ks. Eugeniusz Szczotok 29. Aleksandra Szwajcok 30. s. Ezechiela Ściskała SCB 31. Wojciech Świątkiewicz 32. Adam Turula 33. Katarzyna Widera	1. bp Gerard Bernacki 2. bp Stefan Cichy (do 2005) 3. Joanna Badura 4. s. Anna Bałchan SMI 5. Aleksander Bańka 6. ks. Krzysztof Bąk 7. ks. Roma Buchta 8. ks. Krzysztof Gajda 9. Julian Gembalski 10. Krzysztof Gołuch 11. Andrzej Grabarski 12. Andrzej Grajewski 13. Bożena Iwanecka 14. Jerzy Karmański 15. ks. Piotr Kurzela 16. ks. Marian Neugebauer 17. ks. Stanisław Noga 18. ks. Andrzej Nowicki 19. Monika Owsianka 20. ks. Mariusz Pacwa 21. Ewa Porada 22. Barbara Salamon 23. Jacek Sobociński 24. ks. Leszek Szewczyk 25. Józef Śliwiok 26. Elżbieta Tkocz 27. ks. Marian Wandrasz 28. Grzegorz Wegiel 29. ks. Arkadiusz Wuwer 30. s. Teresa Zegzuła	1. bp Gerard Bernacki 2. bp Józef Kupny 3. Aleksander Bańka 4. ks. Jacek Błaszczok 5. ks. Roma Buchta 6. Grażyna Chełkowska 7. Bożena Chudzik 8. Bogdan Chudzik 9. Piotr Czakański 10. s. Hilaria Hatko SSND 11. s. Felicyta Kałuża 12. Jerzy Karmański 13. ks. Piotr Kurzela 14. Ewa Kusz 15. Dariusz Latos 16. Maciej Maciejewski 17. Wiesława Dąbrowska – Macura 18. Anna Michalska 19. Anna Musialik 20. ks. Ryszard Nowak 21. ks. Tomasz Nowak 22. ks. Grzegorz Olszowski 23. Monika Owsianka 24. ks. Jacek Plech 25. Ewa Porada 26. ks. Bernard Rak 27. Jan Rzepka 28. Maria Sikora 29. ks. Teodor Suchoń 30. Sylwester Strzałkowski 31. ks. Leszek Szewczyk 32. Gabriela Szulik 33. Marcin Świerad

Aneks 13: Diecezjalna Rada Duszpasterska (Rada Duszpasterska Archidiecezji Katowickiej)

	1987-1992	1992-1997	1998-2003	2003-2008	2008-2011
	35. Krystyna Rawska 36. ks. Augustyn Rychlikowski 37. Ewa Skrzypczyńska 38. ks. Wiktor Skworc 39. Teresa Snopkowska 40. Ksawery Sopa 41. ks. Jerzy Strzyż 42. s. Paulina Szczepańczyk 43. ks. Eugeniusz Szczotok 44. ks. Eugeniusz Świerzy 45. ks. Henryk Tomys OMI 46. Kazimierz Trojan 47. Wiesława Twaróg 48. Stanisław Wencelis 49. ks. Alfred Wloka 50. ks. Rudolf Wojnar 51. Bernard Wojtała 52. ks. Karol Wollnik (+1990)	1995) 33. ks. Wiktor Skworc 34. ks. Eugeniusz Szczotok 35. ks. Antoni Szczypka 36. o. Henryk Tomys OMI 37. Kazimierz Trojan 38. Danuta Tum 39. ks. Jacek Wojciech 40. o. Justyn Widuch OFM (+1994) 41. Jan Wojtyła 42. Teresa Żelazo (+1994)	34. ks. Grzegorz Wiśniewski 35. ks. Jacek Wojciech		34. Elżbieta Tkocz 35. ks. Marian Wandrasz 36. Krzysztof Wieczorek 37. ks. Arkadiusz Wuwer 38. Arkadiusz Zych
uzupełnienie składu rady		o. Marcelin Pietryja OFM (od 1994)	bp Stefan Cichy (od 1998) Andrzej Grabarski (od 1998) Jan Pęciak (od 1988) ks. Marian Wandrasz (od 1999)	bp Józef Kupny Józef Kocurek (od 2005) Danuta Kocurek (od 2004) Krzysztof Sołuch ks. Józef Szklorz (od 2005) ks. Bogusław Płonka (od 2005) ks. Edward Nalepa (od 2005) ks. Tomasz Jaklewicz (od 2005) ks. Władysław Nieszporek (od 2006) Dariusz Latos (od 2007)	ks. Jan Smolec (od 2009)
Rada Wydziału Duszpasterstwa Ogólnego		ks. Eugeniusz Szczotok – przewodniczący ks. Stefan Cichy Jerzy Dolinkiewicz ks. Eugeniusz Góra Helena Hrapkiewicz Florian Kuźnik ks. Henryk Markwica ks. Jan Morcinek ks. Stanisław Puchała ks. Romuald Rak ks. Teodor Suchoń o. Henryk Tomys OMI	VD II-2087/01 (VA I-6504/01) ks. Piotr Kurzela – przewodniczący ks. Marek Gancarczyk ks. Roman Kempny ks. Teodor Suchoń ks. Leszek Szewczyk	ks. Piotr Kurzela – przewodniczący ks. Tomasz Jaklewicz ks. Edward Nalepa (od 2005) ks. Władysław Nieszporek ks. Bogusław Płonka ks. Teodor Suchoń ks. Leszek Szewczyk ks. Józef Szklorz	ks. Piotr Kurzela – przewodniczący ks. Tomasz Jaklewicz ks. Edward Nalepa ks. Władysław Nieszporek ks. Bogusław Płonka ks. Teodor Suchoń ks. Leszek Szewczyk ks. Józef Szklorz

13A) Tematy posiedzeń Rady Duszpasterskiej (Archi)Diecezji Katowickiej w latach 1987-2011

data	temat posiedzenia	sygnatura akt	źródło
1987-10-14	**Dekret: Regulamin Diecezjalnej Rady Duszpasterskiej Diecezji Katowickiej**	**VA I-5667/87**	**WD 1987,69**
1987-10-14	**Dekret: Rada Duszpasterska V. kadencji (1)**	**VA I-5667/87**	**WD 1987,68**
1987-10-14	(1) Spotkanie inauguracyjne, wręczenie nominacji	bn	bz
1987-12-17	(2) Stanowisko wobec problemu wywołanego ukazaniem się podręcznika „Przysposobienie do życia w rodzinie”	VA I. Diecezjalna Rada Duszpasterska, vol. I (1996-2011)	AAKat
1988-06-15	(3) Działalność Parafialnych Rad Duszpasterskich	bn	WD 1988,88
1988-10-18	(4) Uwagi i sugestie na temat parafialnych rad duszpasterskich	bn	WD 1988,77
1989-05-17	(5) Duszpasterstwo robotników – dyskusja panelowa	protokoły	WD 1989,88
1989-12-15	(6) Apostolstwo świeckich w Kościele	protokoły	WD 1990,23
1992-11-17	**Dekret: Rada Duszpasterska VI. kadencji (2)**	**VA I-5974/92**	**WD 1992,139**
1992-11-19	(1) Spotkanie inauguracyjne: Jak ewangelizować dzisiaj w swoim środowisku	protokoły	WA 1992,138
1993-02-25	(2) Kościół wobec kwestii społecznych procesów restrukturyzacji Górnego Śląska	protokoły	WA 1993,108
1993-10-28	(3) Rola środków społecznego przekazu w życiu człowieka i pracy duszpasterskiej	protokoły	WA 1993,108
1993-11-15	List otwarty do radia, prasy i telewizji	VD II-1597/93	AAKat
1994-03-03	(4) Skuteczność przepowiadania ze szczególnym uwzględnieniem katechezy	protokoły	VD II-1610/94
1995-03-09	(5) Rola Kościoła katowickiego w 70-lecie istnienia diecezji wobec przemian w życiu publicznym Polski z uwzględnieniem Akcji Katolickiej	protokoły	WA 1995,112
1995-11-16	(6) Przygotowania Kościoła katowickiego do jubileuszu roku 2000	protokoły	WA 1995,112
1996-03-13	(7) Wprowadzenie w życie Kościoła dzieci i młodzieży w archidiecezji katowickiej (sakramenty wtajemniczenia chrześcijańskiego)	protokoły	WA 1996,149
1997-10-24	(8) Przygotowania do Jubileuszu 2000 i 75-lecia diecezji	protokoły	WA 1997,139
1998-04-24	**Dekret: Rada Duszpasterska VII. kadencji (3)**	**VA I. Diecezjalna Rada Duszpasterska, vol. I (1996-2011)**	**AAKat**
1998-04-24	(1) Zadania laikatu w Kościele lokalnym w świetle Christifideles laici	protokoły	WA 2003,165
1998-11-12	(2) Zadania Kościoła wobec patologii społecznej i jej przeciwdziałanie (alkoholizm, narkomania, prostytucja, przestępczość zorganizowana)	protokoły	WA 2003,165
1998-11-12	Apel w sprawie odrodzenia ładu moralnego	bn	KK
1999-04-20	(3) Kondycja społeczno – religijna mieszkańców archidiecezji katowickiej w oparciu o badania statystyczne przeprowadzone w roku 1998	protokoły	WA 2003,165
1999-11-18	(4) Dzieło nowej ewangelizacji u progu Trzeciego Tysiąclecia chrześcijaństwa w warunkach naszego lokalnego Kościoła	protokoły	WA 2003,165
2000-11-09	(5) Zadania Kościoła katowickiego w dziele ewangelizacji w aspekcie ożywienia zaangażowania laikatu	protokoły	WA 2003,165
2001-05-29	(6) Kościół katolicki na Śląsku wobec bezrobocia	protokoły	WA 2003,165
2001-11-07	(7) Sytuacja rodziny wobec kryzysu instytucji małżeństwa i rodziny	bn	WA 2003,165
2002-05-08	(8) Rada Kapłańska i Duszpasterska razem, Film: Archidiecezja Katowicka	bn	WA 2003,165
2002-11-21	(9) Działalność charytatywna w archidiecezji katowickiej	bn	WA 2003,165

Aneks 13: Diecezjalna Rada Duszpasterska (Rada Duszpasterska Archidiecezji Katowickiej)

	realizowana przez centralę Caritas		
2003-06-20	(10) Podsumowania działań Rady duszpasterskiej VII. kadencji	bn	WA 2003,165
2003-10-17	**Dekret: Rada Duszpasterska VIII. kadencji (4)**	**VA I-6600/03**	**WA 2003,166**
2003-11-19	(1) Spotkanie inauguracyjne	bn	WA 2003,161
2004-05-20	(2) Rodzina, zagrożenia, nadzieje i wyzwania duszpasterskie	bn	WA 2004,68
2004-11-10	(3) Formy, możliwości i sposoby prowadzenia parafialnych katechez przygotowania młodzieży do małżeństwa	bn	WA 2004,124
2005-05-31	(4) bd	bn	WA 2006,8
2005-11-09	(5) bd	bn	WA 2006,8
2006-05-17	(6) Problemy parafii w dobie emigracji zarobkowej	bn	WA 2006,139
2006-11-08	(7) Przekaz wiary w mediach	bn	WA 2006,141
2007-05-22	(8) bd	bn	WA 2007,140
2007-11-07	(9) Dzieło Biblijne im. Jana Pawła II w archidiecezji katowickiej	bn	WA 2007,144
2008-05-30	(10) Konferencja o rodzinie na WTL UŚ z udziałem rady kapłańskiej i duszpasterskiej	bn	WA 2008,131
2008-11-05	**Dekret: Rada Duszpasterska IX. kadencji (5)**	**VA I-6905/08**	**WA 2008,115**
2008-11-05	(1) Rola Słowa Bożego w misji i życiu Kościoła	bn	WA 2008,121
2009-05-20	(2) Troska o powołania w archidiecezji katowickiej	bn	WA 2009,64
2009-11-18	(3) misja katolików świeckich u progu XXI wieku w świetle Caritas in Veritate Benedykta XVI	bn	WA 2009,141
2009-11-18	Apel o podjęcie wszelkich działań zmierzających do obrony i rozwoju chrześcijańskiego dziedzictwa społecznego i kulturalnego regionu śląskiego, Ojczyzny i Europy	VA I-6965/09	bz
2010-11-17	(4) Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2010/2011: W komunii z Bogiem	bn	WA 2010,141

Aneks 14: Rada do Spraw Ekonomicznych (Archi)Diecezji Katowickiej

	1986-1991	1992-1997	1998-2005	2005-2009	2010-2012
kadencja	I	II		III	
nr dekretu	VA I-5582/86 (WD 1986,37)	VA I-5988/92		VA I-6720/05 (WA 2005,99)	VA I-7001/10 (WA 2010,159)
przewodniczący: ekonom diecezjalny	**Bp Czesław Domin**	**ks. Wiktor Skworc**	**ks. Mirosław Piesiur**	**ks. Mirosław Piesiur**	**ks. Mirosław Piesiur**
członkowie	ks. Rudolf Brom ks. Eugeniusz Kurpas (do 1988) ks. Szczepan Rożek ks. Alfred Wloka	ks. Roman Bednarek ks. Rudolf Brom ks. Henryk Kuczob ks. Alfred Wloka	ks. Roman Bednarek ks. Rudolf Brom ks. Henryk Kuczob (do 2000) ks. Alfred Wloka	ks. Krzysztof Gajda ks. Marek Gancarczyk ks. Stanisław Gańczorz ks. Eugeniusz Góra ks. Krystian Kukowka ks. Jan Morcinek	ks. Krzysztof Gajda ks. Marek Gancarczyk ks. Stanisław Gańczorz ks. Eugeniusz Góra ks. Krystian Kukowka ks. Jan Morcinek
uzupełnienie składu rady	ks. Henryk Kuczob (od 1988) ks. Roman Bednarek (od 1991)	ks. Mirosław Piesiur (od 1997)	ks. Jan Morcinek (od 2000)		
posiedzenia rady (wg zachowanych protokołów)	14.11.1989 (VA I-5791/89) 16.11.1989 (VA I-5791/89)	23.11.1992 19.09.1996 19.11.1996	22.11.2004	21.05.2007	

Aneks 15: Komisje diecezjalne

15A) Diecezjalna Komisja ds. Ekumenizmu (od 1992 r. Archidiecezjalna Komisja Ekumeniczna)

	-31.12.1987	1988-1992	1992-2007	2007-2011	2011-2015
nr dekretu	VS-751/85, VS-758/87	VS-757/87,	VA I-5937/92 (WD 1992,139)	VA I-6819/07	VA I-6997/10
przewodniczący	**ks. Karol Tomala**	**ks. Karol Tomala**	**ks. Jan Górski**	**ks. Jan Górski**	**ks. Jan Górski (do 2012) ks. Adam Palion (od 2012)**
członkowie	ks. Zenon Mierzwa ks. Arkadiusz Miś ks. Norbert Niemiec ks. Teodor Oleś ks. Antoni Pohl ks. Alojzy Wencepel	ks. Rudolf Wojnar o. Gaudenty Kustusz OFM ks. Zbigniew Powada	ks. Alfons Janik ks. Jan Nocoń ks. Józef Oleś ks. Józef Przybyła ks. Franciszek Skórkiewicz ks. Jan Szewczyk	ks. Adam Palion ks. Tomasz Jaklewicz ks. Andrzej Nowicki ks. Andrzej Suchoń	ks. Mirosław Godziek ks. Tomasz Jaklewicz ks. Andrzej Nowicki ks. Adam Palion ks. Witold Psurek ks. Jan Smolec ks. Andrzej Suchoń ks. Grzegorz Wita
uzupełnienie komisji		ks. Franciszek Skórkiewicz (od 1991)			

15B) Diecezjalna Komisja Liturgiczna (od 1992 roku Archidiecezjalna Komisja Liturgiczna)

	1986-1990	1991-1996	1997-2002	2003-2007	2011-2015
nr dekretu	VA I-5544/85 (WD 1986,39)	VA I-5885/91		VA I-6555/02	VA I-6995/10
przewodniczący	**ks. Stefan Cichy** ks. Romuald Rak - zastępca	**ks. Stefan Cichy** **(do 3.05.1995)** ks. Romuald Rak - zastępca	**ks. Roman Kempny** (od 3.05.1995 – 2.03.2002)	**ks. Jerzy Paliński** (od 01.06.2002)	**ks. Stanisław Noga**
członkowie	ks. Henryk Bolczyk s. M. Christiana Busz OCB ks. Waldemar Dekiel (+1986) ks. Ryszard Dyllus (+1987) ks. Jerzy Lisczyk Anna Liskowacka ks. Jerzy Matysik Irena Mierzwa ks. Jan Morcinek ks. Tadeusz Nowok - sekretarz ks. Jerzy Nyga o. Hugolin Pieprzyk OFM ks. Edward Poloczek	ks. Bogdan Biela ks. Henryk Bolczyk (do 1995) s. Christiana Busz OCB o. Marian Jankowski OFM ks. Eugeniusz Kurpas -sekretarz Anna Liskowacka ks. Jerzy Matysik Irena Mierzwa ks. Jan Morcinek ks. Tadeusz Nowok ks. Jerzy Nyga ks. Edward Poloczek ks. Antoni Reginek ks. Marek Szkudło	ks. Bogdan Biela ks. Piotr Brachmański s. Christiana Busz OCB o. Marian Jankowski OFM ks. Eugeniusz Kurpas Anna Liskowacka ks. Jerzy Matysik Irena Mierzwa ks. Jan Morcinek ks. Jerzy Nyga ks. Edward Poloczek ks. Romuald Rak ks. Antoni Reginek ks. Krzysztof Sosna ks. Teodor Suchoń ks. Marek Szkudło	ks. Zdzisław Brzezinka (do 2005) ks. Ireneusz Celary Anna Domańska ks. Dariusz Gadomski (do 2005) ks. Eugeniusz Kurpas ks. Jan Morcinek ks. Stanisław Noga ks. Emanuel Pietryga ks. Teodor Suchoń ks. Leszek Szewczyk ks. Jan Waliczek o. Terencjan Wawrzonkowski OFM ks. Grzegorz Wiśniewski	ks. Adam Brzyszkowski ks. Kazimierz Cichoń ks. Andrzej Hoinkis ks. Stanisław Kołodziej ks. Bogdan Kornek ks. Sebastian Kreczmański o. Oktawiusz Lamorski OFM ks. Władysław Nieszporek ks. Ryszard Nowak ks. Józef Szklorz Gabriela Szulik s. Benigna Tkocz AM Sławomir Witkowski
uzupełnienie składu Komisji	ks. Antoni Reginek (od 1986, VA I-5554/86) o. Flawiusz Marcinowcz OFM	ks. Piotr Brachmański (od 1995) ks. Krzysztof Sosna (od 1995) ks. Teodor Suchoń (od 1995)		ks. Bogdan Kornek (od 2005)	ks. Jarosław Międzybrodzki

15C) Diecezjalna Komisja ds. Muzyki Sakralnej (od 1992 r. Archidecezjalna Komisja Muzyki Sakralnej)

	1986-1991	1991-1996	1997-2002	2002-2007	2007-2010	2011-2015
nr dekretu	VA I-5562/86 (WD 1986,39)	VA I-5887/91				VA I-6998/10
przewodniczący	**ks. Antoni Reginek** ks. Edward Poloczek - zastępca	**ks. Antoni Reginek** ks. Edward Poloczek - zastępca	**ks. Antoni Reginek (do 2003)** ks. Edward Poloczek -zastępca	**ks. Wiesław Hudek (od 2003)** ks. Antoni Reginek - zastępca	**ks. Wiesław Hudek** ks. Antoni Reginek - zastępca	**ks. Wiesław Hudek** ks. Antoni Reginek - zastępca
członkowie	s. Antonetta Dadok SCB Roman Dwornik (+1988) Julian Gembalski Krzysztof Kaganiec Paweł Kapłanek Elżbieta Laksa Stefan Prochownik ks. Stanisław Puchała Gerard Pyrtek ks. Romuald Rak Władysław Szymański ks. Jan Waliczek - sekretarz	Julian Gembalski Krzysztof Kaganiec Elżbieta Laksa Stefan Prochownik (do 1992) ks. Stanisław Puchała Gerard Pyrtek ks. Romuald Rak Władysław Szymański Marek Urbańczyk s. Jadwiga Wyrozumska OSE (do 1992) ks. Jan Waliczek - sekretarz	Henryk Botor Julian Gembalski Krzysztof Kaganiec Elżbieta Laksa ks. Ryszard Noras ks. Stanisław Puchała ks. Romuald Rak Władysław Szymański Marek Urbańczyk ks. Jan Waliczek - sekretarz	Henryk Botor Julian Gembalski Krzysztof Kaganiec Elżbieta Laksa ks. Ryszard Noras ks. Edward Poloczek ks. Stanisław Puchała ks. Romuald Rak (+2003) Władysław Szymański Marek Urbańczyk ks. Jan Waliczek - sekretarz	Henryk Botor Julian Gembalski Krzysztof Kaganiec Elżbieta Laksa ks. Ryszard Noras ks. Edward Poloczek Arkadiusz Popławski ks. Stanisław Puchała Władysław Szymański s. Benigna Tkocz AM - sekretarz Marek Urbańczyk ks. Jan Waliczek	Julian Gembalski Krzysztof Kaganiec ks. Krzysztof Kmak Stanisław Pielczyk ks. Stanisław Puchała ks. Antoni Reginek Władysław Szymański s. Benigna Tkocz AM - sekretarz Marek Urbańczyk ks. Jan Waliczek Piotr Wierzchałek ks. Bartosz Zygmunt
uzupełnienie składu Komisji	Marek Urbańczyk (od 1989, VA I-5785/89) s. Jadwiga Wyrozumska OSE (od 1991, VA I-5887/91)	ks. Ryszard Noras (od 1992, VA I-5960/92)		s. Benigna Tkocz AM (od 2005, VA I-6711/05) Arkadiusz Popławski (od 2006, VA I-6776/06)	ks. Krzysztof Kmak (od 2007)	ks. Andrzej Hoinkis
posiedzenia Komisji (wg zachowanych protokołów)	05.03.1986 10.09.1986 18.02.1988 24.11.1988 05.10.1989 (WD 1989,89) 14.02.1990 21.11.1990 28.02.1991	28.11.1991 25.11.1993 02.03.1994 15.02.1995 23.11.1995 21.03.1996	27.02.1997 26.11.1997 05.03.1998 26.11.1998 26.11.1999 22.03.2001	21.11.2002 27.11.2003 (WD 2003,167)	18.04.2008 10.10.2008 17.06.2009 15.10.2009 21.01.2010 25.06.2010 15.10.2010	29.03.2011 24.06.2011 05.10.2011

15D) Diecezjalna Komisja ds. Sztuki Sakralnej, od 1989 (Archi)Diecezjalna Komisja Architektury i Sztuki Sakralnej)

	1986-1992	1993-1999	2000-2006	2007-2009	2010-2012
nr dekretu		VA I-5962/92		VA I-6793/07 (WA 2007,7)	VA I-6963/10
Przewodniczący	**ks. Jerzy Nyga**	**ks. Jerzy Nyga**	**ks. Jerzy Nyga**	**ks. Leszek Makówka** (VA I-6782/06, PM 189-20/06)	**ks. Leszek Makówka**
członkowie	ks. Stanisław Krzoska ks. Antoni Łatko ks. Jan Małysek ks. Jerzy Myszor (od 1988) ks. Franciszek Wąsala ks. Marian Zielniok	Maciej Bieniasz Zygmunt Brachmański ks. Tadeusz Czakański Andrzej Kowalski Mieczysław Król ks. Stanisław Krzoska Michał Kuczmiński Stanisław Kwaśniewicz Krystian Laske Adam Lisik Werner Lubos Teresa Michałowska – Rauszer ks. Jerzy Myszor (do 1995) Sabina Nyga ks. Henryk Pyka Marian Skałkowski ks. Marian Zielniok	Maciej Bieniasz Zygmunt Brachmański ks. Tadeusz Czakański Stanisław Hochuł ks. Michał Kostoń Andrzej Kowalski (+2004) Mieczysław Król ks. Stanisław Krzoska Michał Kuczmiński Stanisław Kwaśniewicz (+2006) Krystian Laske Adam Lisik Werner Lubos Teresa Michałowska - Rauszer ks. Władysław Nieszporek Sabina Nyga ks. Henryk Pyka Marian Skałkowski ks. Franciszek Resiak	ks. Jerzy Nyga - zastępca Wojciech Dzienniak Roman Kalarus Ryszard Kopiec ks. Michał Kostoń Michał Kuczmiński Teresa Michałowska – Rauszer Joanna Piech – Kalarus ks. Henryk Pyka Grzegorz Ratajski Piotr Średniawa Ireneusz Walczak Anna Zadora	ks. Jerzy Nyga - zastępca Wojciech Dzienniak Roman Kalarus Ryszard Kopiec ks. Michał Kostoń Michał Kuczmiński Teresa Michałowska – Rauszer Joanna Piech – Kalarus ks. Henryk Pyka Grzegorz Ratajski Piotr Średniawa Ireneusz Walczak Anna Zadora
uzupełnienie składu Komisji	ks. Henryk Pyka (od 1992)	ks. Władysław Nieszporek (od 1994)	Ryszard Kopiec (od 2002) ks. Leszek Makówka (od 2005)		ks. Mirosław Piesiur (od 2010) ks. Wł. Nieszporek (od 2010) ks. Krzysztof Gajda (od 2010)

Aneks 16: Kuria diecezjalna (od 1992 roku kuria metropolitalna)

	1985 – 1992 diecezja katowicka	1992 -1997 archidiecezja katowicka	1997-2005 archidiecezja katowicka	2006-2011 archidiecezja katowicka
wikariusze generalni	bp Gerard Bernacki (od 1988) bp Józef Kurpas bp Czesław Domin bp Janusz Zimniak	bp Gerard Bernacki ks. Wiktor Skworc	bp Gerard Bernacki bp Piotr Libera bp Stefan Cichy (od 1998)	bp Gerard Bernacki bp Józef Kupny
wikariusze biskupi		ks. Romuald Rak (ds. zakonnych)	ks. Stanisław Adamczyk (ds. zakonnych) (od 2000)	ks. Jan Klemens (ds. zakonnych) (od 2005)
wikariusz sądowy	ks. Stanisław Bista (do 1986) ks. Ludwik Wrzoł (1986-1989)	ks. Remigiusz Sobański (od 1989)	ks. Remigiusz Sobański	ks. Remigiusz Sobański (+2010) ks. Marek Górka (od 2010)
ekonom diecezjalny	bp Czesław Domin (od 1986)	ks. Wiktor Skworc	ks. Mirosław Piesiur (od 1998)	ks. Mirosław Piesiur
moderator kurii	bp Józef Kurpas (do 1991) bp Janusz Zimniak (od 1991)	ks. Wiktor Skworc		
kanclerz	ks. Wiktor Skworc	ks. Józef Pawliczek	ks. Józef Pawliczek (do 2007)	ks. Grzegorz Olszowski (od 2007)
notariusze	ks. Józef Pawliczek ks. Stanisław Juraszek (od 1989)	ks. Stanisław Juraszek (do 1995) ks. Adam Pradela (od 1995)	ks. Adam Pradela (od 2001) ks. Zbigniew Kocoń (od 2001) ks. Jan Smolec (od 2004)	ks. Zbigniew Kocoń ks. Jan Smolec (delegowany do KEP 2006-2008)
sekretariat	s. Eufrazja Sekula ABMV (od 1982) s. Jolanta Michnowska CSSH (od 1985) s. Andrzeja Polok SCB s. Kanizja Kaczmarczyk CSSH s. Teresa Skudło SCB Elżbieta Klyszcz	s. M. Eufrazja Sekula ABMV s. M. Jolanta Michnowska CSSH s. M. Dawida Fila SCB (od 1991) s. Jadwiga Milewska FMA	s. M. Eufrazja Sekula ABMV s. M. Jolanta Michnowska CSSH s. Jadwiga Milewska FMA s. Karola Łukasik, SCB Anna Paluch (od 2001)	s. M. Jolanta Michnowska CSSH Anna Paluch
rzecznik prasowy	ks. Stanisław Tocz – referent prasowy	ks. Jan Morcinek – korespondent Biura KEP	ks. Roman Kempny (2000-2002) ks. Arkadiusz Wuwer (od 2002)	ks. Artur Stopka (od 2009)
wydział duszpasterski (wydział duszpasterstwa ogólnego)[2186]	ks. Eugeniusz Szczotok – kierownik ks. Jan Morcinek – zastępca (od 1986) s. Lucyna Dudkowska CSSH - sekretariat Maria Herman – sekretariat ks. Wojciech Zygmunt – referat duszp. kapłanów ks. Romuald Rak – referat liturgiczny ks. Henryk Krzysteczko – referat duszp. małżeństw i rodzin ks. Konrad Lubos – referat duszp. specjalnego ks. Stanisław Puchała – ref. duszpasterstwa akademickiego ks. Henryk Zganiacz – referat duszp. środowisk twórczych, referat środków społecznego przekazu ks. Jan Morcinek – referat duszp. młodzieży żeńskiej ks. Antoni Klemens – referat duszp. młodzieży	ks. Eugeniusz Szczotok – dyrektor ks. Jan Morcinek – zastępca (do 1993) ks. Piotr Kurzela – zastępca (od 1993)	ks. Piotr Kurzela (od 2000)	ks. Piotr Kurzela

[2186] D. Zimoń, Dekret zmiany nazwy, 5 sierpnia 2000, VA I-6429/00, WA 2000,87.

Aneks 16: Kuria diecezjalna (od 1992 roku kuria metropolitalna)

	1985 – 1992 diecezja katowicka		1992 -1997 archidiecezja katowicka	1997-2005 archidiecezja katowicka	2006-2011 archidiecezja katowicka
	męskiej ks. Bernard Czernecki – referat duszp. kobiet, referet duszp. ludzi pracy ks. Alojzy Klon – referat duszp. mężczyzn ks. Tadeusz Nowok – referat duszp. służby liturgicznej ks. Walerian Ogierman – referat duszp. chorych ks. Piotr Płonka – referat duszp. trzeźwościowego				
wydział duszpasterstwa rodzin			ks. Henryk Krzysteczko - kierownik	ks. Marian Wandrasz (od 1999)	ks. Marian Wandrasz
Wydział nauki chrześcijańskiej (Wydział katechetyczny)	bp Janusz Zimniak - kierownik s. Salezja Skotnicka SCB - sekretariat wizytatorzy: ks. Dobromir Sieradzki ks. Jerzy Lisczyk ks. Marek Szkudło (od 1987) ks. Marceli Cogiel (od 1989)		ks. Dobromir Sieradzki - dyrektor wizytatorzy: ks. Marek Szkudło (do 1994) ks. Marceli Cogiel ks. Krzysztof Sosna (od 1994) ks. Zdzisław Brzezinka (od 1996)	ks. Marceli Cogiel - dyrektor Małgorzata Krzeszowska - sekretariat wizytatorzy: ks. Dobromir Sieradzki (do 2003) ks. Krzysztof Sosna (do 2001) ks. Zdzisław Brzezinka (do 2004) ks. Roman Buchta (2003-2004) ks. Jacek Błaszczok (od 2004) ks. Jerzy Paliński (od 2004)	ks. Marceli Cogiel - dyrektor Małgorzata Krzeszowska - sekretariat wizytatorzy: ks. Jacek Błaszczok ks. Jerzy Paliński (do 2006) ks. Robert Kaczmarek (od 2007) ks. Roman Buchta (od 2008)
wydział finansowy	bp Czesław Domin - kierownik ks. Szczepan Rożek – referent ks. Eugeniusz Kurpas - referent ks. Rudolf Brom ks. Teofil Grzesica s. Gonzaga Januszek SCB s. Michaela Drabik SCB s. Ezechiela Ściskała SCB s. Jarosława Trzmiel SCB	ks. Roman Bednarek (od 1990) ks. Henryk Kuczob (od 1990)	ks. Roman Bednarek	ks. Mirosław Piesiur	ks. Mirosław Piesiur
wydział gospodarczy			ks. Henryk Kuczob ks. Krzysztof Gajda (od 1995)	ks. Krzysztof Gajda	ks. Krzysztof Gajda
archiwum	ks. Henryk Pyka (do 1991) – archiwariusz Halina Kowalczyk (od 1991) – archiwariusz		Halina Kowalczyk – archiwariusz Julia Dziwoki (od 1993) – archiwariusz	Halina Kowalczyk – dyrektor Julia Dziwok – archiwariusz	Halina Dudała – dyrektor Wojciech Schäffer – kustosz Damian Gruchlik – magazynier

Aneks 17: Sąd biskupi diecezji katowickiej (od 1992 roku sąd metropolitalny w Katowicach)

lata	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2010	2011-2015
oficjał	**ks. Stanisław Bista** (1971-1986) **ks. Ludwik Wrzoł** (1986-1989)	**ks. Remigiusz Sobański** (od 1989)	**ks. Remigiusz Sobański**	**ks. Remigiusz Sobański**	**ks. Remigiusz Sobański** (+2010) **ks. Marek Górka** (od 2010)	**ks. Marek Górka** (do 2014)
wiceoficjałowie	ks. Józef Kużaj ks. Ludwik Wrzoł (od 1989)	ks. Jan Buchta (1992-1993) ks. Józef Kużaj ks. Ludwik Wrzoł	ks. Józef Kużaj ks. Ludwik Wrzoł	ks. Józef Kużaj ks. Ludwik Wrzoł (+2003) ks. Alojzy Drozd (od 2001) ks. Marek Górka (od 2003)	ks. Józef Kużaj ks. Alojzy Drozd ks. Marek Górka (do 2010)	ks. Józef Kużaj ks. Alojzy Drozd ks. Adam Pawlaszczyk ks. Piotr Wenzel
audytorzy		ks. Marek Górka (od 1993)	ks. Marek Górka (od 1993)	ks. Marek Górka (do 2003) ks. Adam Pradela (2003) ks. Seweryn Świaczny	ks. Piotr Wenzel ks. Adam Pawlaszczyk (od 2006) ks. Michał Palowski (od 2010)	ks. Michał Palowski
notariusze	s. Honorata Typańska AM (od 1977) ks. Henryk Markwica (od 1980) ks. Jan Buchta (od 1987)	s. Honorata Typańska AM ks. Marek Górka (1992-1993) ks. Andrzej Pastwa (od 1993)	s. Honorata Typańska AM ks. Andrzej Pastwa	s. Honorata Typańska AM ks. Andrzej Pastwa (do 2002) ks. Adam Pradela (2002-2003) ks. Piotr Wenzel (od 2003)	s. Honorata Typańska AM ks. Adam Pawlaszczyk ks. Michał Palowski (2006-2010)	s. Honorata Typańska AM ks. Mariusz Auguścik s. Natanaela Szczurko SDS (od 2011)
sędziowie	**VA I-5485/84** ks. Stanisław Adamczyk (od 1964) ks. Paweł Buchta (od 1981) ks. Hilary Bywalec (od 1981) ks. Alojzy Drozd (od 1979) ks. Jan Grzesica (od 1974) ks. Henryk Markwica (od 1982) ks. Czesław Mąka (od 1968) ks. Stanisław Musiał (od 1974) ks. Norbert Niemiec (od 1974) ks. Jerzy Myszor (od 1987) ks. Remigiusz Sobański (od 1964) ks. Antoni Swadźba (od 1974) ks. Ludwik Wrzoł (od 1974)	**VA I-5799/90** ks. Stanisław Adamczyk ks. Jan Buchta ks. Paweł Buchta ks. Hilary Bywalec ks. Alojzy Drozd ks. Jan Grzesica ks. Henryk Markwica ks. Czesław Mąka ks. Jerzy Myszor ks. Norbert Niemiec ks. Antoni Swadźba (+1991) ks. Ludwik Wrzoł	**VA I-6059/95** ks. Stanisław Adamczyk ks. Jan Buchta ks. Paweł Buchta ks. Hilary Bywalec ks. Alojzy Drozd ks. Jan Grzesica ks. Czesław Mąka ks. Henryk Markwica (+1999) ks. Jerzy Myszor ks. Norbert Niemiec ks. Seweryn Świaczny (od 1999) ks. Ludwik Wrzoł	**VA I-6385/00 i nn** ks. Stanisław Adamczyk ks. Jan Buchta ks. Paweł Buchta ks. Hilary Bywalec ks. Alojzy Drozd ks. Jan Grzesica ks. Czesław Mąka ks. Jerzy Myszor ks. Norbert Niemiec ks. Adam Pradela ks. Andrzej Pastwa (od 2003) ks. Ludwik Wrzoł (+2003)	**VA I-6677/05 i nn** ks. Stanisław Adamczyk ks. Jan Buchta ks. Paweł Buchta ks. Hilary Bywalec ks. Alojzy Drozd ks. Jan Grzesica ks. Zbigniew Janczewski (od 2010) ks. Czesław Mąka ks. Jerzy Myszor ks. Norbert Niemiec (+2008) ks. Michał Palowski (od 2009) ks. Andrzej Pastwa ks. Adam Pawlaszczyk (od 2008) ks. Adam Pradela ks. Piotr Ryguła (od 2010) ks. Piotr Wenzel (od 2008)	**VA I-7005/10 i nn** ks. Jan Buchta ks. Paweł Buchta ks. Hilary Bywalec ks. Alojzy Drozd ks. Jan Grzesica ks. Zbigniew Janczewski ks. Czesław Mąka ks. Michał Palowski ks. Andrzej Pastwa ks. Adam Pawlaszczyk ks. Adam Pradela ks. Piotr Ryguła ks. Piotr Wenzel
obrońcy węzła	ks. Stanisław Budniok (od 1982) ks. Gerard Gnida (1980-1988) ks. Stanisław Holona (od 1974) ks. Zbigniew Janczewski (od 1988) ks. Joachim Krupa (od 1964) ks. Jerzy Matysik (od 1981) ks. Józef Pawliczek (od 1981) ks. Mirosław Piesiur (od 1988) ks. Alojzy Szulc (1967-1989)	ks. Stanisław Budniok (do1992) ks. Emil Dyrda (od 1991) ks. Marek Górka (od 1992) ks. Stanisław Holona ks. Zbigniew Janczewski ks. Joachim Krupa (+1992) ks. Jerzy Matysik ks. Józef Pawliczek ks. Mirosław Piesiur (do 1991)	ks. Emil Dyrda ks. Stanisław Holona ks. Zbigniew Janczewski ks. Jerzy Matysik ks. Józef Pawliczek ks. Piotr Ryguła (od 1998) ks. Marek Górka (dla II inst.)	ks. Emil Dyrda ks. Marek Górka ks. Stanisław Holona ks. Zbigniew Janczewski ks. Karol Matera (od 2000) ks. Jerzy Matysik ks. Józef Pawliczek ks. Piotr Ryguła	ks. Emil Dyrda ks. Stanisław Holona ks. Zbigniew Janczewski (do 2010) ks. Krzysztof Jurczyński (od 2010) ks. Karol Matera ks. Józef Pawliczek ks. Piotr Ryguła (do 2010) ks. Andrzej Sacher (od 2010)	ks. Emil Dyrda ks. Stanisław Holona ks. Krzysztof Jurczyński ks. Karol Matera ks. Łukasz Płaszewski ks. Andrzej Sacher ks. Grzegorz Węglorz
Rzecznik Sprawied.	ks. Alojzy Drozd (od 1986)	ks. Alojzy Drozd	ks. Alojzy Drozd ks. Józef Pawliczek	ks. Alojzy Drozd ks. Józef Pawliczek	ks. Józef Pawliczek (do 2007)	

Aneks 18: Struktura dekanalna (archi)diecezji katowickiej w latach 1985-2011[1]

lata	1985 - 1992 diecezja katowicka	1992 - 1997 archidiecezja katowicka	1998-2010 archidiecezja katowicka	2010-2016 archidiecezja katowicka
źródło	Katalog Diecezji Katowickiej 1986; WD 1992,40	Schematyzm 1995	reorganizacja VH I-7822/97 (WA 1997,120)	
nazwa dekanatu (ilość parafii) + parafie tymczasowe	1. Bielsko-Centrum (12) +2 2. Bielsko-Zachód (9) 3. bieruński (11) 4. boguszowicki (7) 5. chorzowski (9) 6. cieszyński (15) 7. czechowicki (12) 8. gorzycki (10) 9. istebniański (6) +1 10. jastrzębski (12) 11. Katowice-Centrum (9) 12. Katowice-Południe (11) 13. Katowice-Wschód (8) 14. Katowice-Zachód (8) 15. knurowski (10) 16. kochłowicki (12) 17. leszczyński (11) 18. lubliniecki (10) 19. miedźnański (10) +1 20. mikołowski (12) +1 21. mysłowicki (12) +1 22. orzeski (10) 23. pawłowicki (12) 24. piekarski (14) 25. pogrzebieński (10) 26. pszczyński (11) 27. pszowski (13) +1 28. rudzki (7) 29. Rybnik-Centrum (12) 30. Rybnik-Północ (7) 31. sadowski (8) 32. siemianowicki (9) 33. skoczowski (11) +2 34. strumieński (11) 35. świętochłowicki (9) 36. Tarnowskie Góry-Centrum (10) 37. Tarnowskie Góry-Zachód(7) 38. Tychy-Południe (7) 39. Tychy-Północ (7) 40. wiślański (8) 41. wodzisławski (13) 42. woźnicki (11) +1 43. żorski (11)	1. bieruński (12) 2. boguszowicki (7) 3. chorzowski (9) 4. dębieński (11) 5. gorzycki (10) 6. jastrzębski (12) 7. Katowice-Centrum (10) 8. Katowice-Południe (11) 9. Katowice-Wschód (8) 10. Katowice-Zachód (8) 11. knurowski (10) 12. kochłowicki (12) 13. miedźnański (10) 14. mikołowski (12) 15. mysłowicki (12) 16. orzeski (10) 17. pawłowicki (12) 18. piekarski (10) 19. pogrzebieński (10) 20. pszczyński (11) 21. pszowski (13) 22. rudzki (7) 23. Rybnik-Centrum (12) 24. Rybnik-Północ (7) 25. siemianowicki (9) 26. świętochłowicki (9) 27. Tychy-Południe (7) 28. Tychy-Północ (7) 29. wodzisławski (13) 30. żorski (11)	1. Bieruń (13) 2. Boguszowice (7) 3. Chorzów (9) 4. Dębieńsko (11) 5. Golejów (7) 6. Gorzyce (12) 7. Jastrzębie Górne (6) 8. Jastrzębie-Zdrój (7) 9. Katowice-Bogucice (8) 10. Katowice-Panewniki (11) 11. Katowice-Śródmieście (9) 12. Katowice-Załęże (8) 13. Knurów (10) 14. Kochłowice (12) 15. Miedźna (10) 16. Mikołów (13) 17. Mysłowice (12) 18. Niedobczyce (8) 19. Orzesze (11) 20. Pawłowice Śląskie (10) 21. Piekary Śląskie (11) 22. Pogrzebień (10) 23. Pszczyna (12) 24. Pszów (11) 25. Ruda Śląska (7) 26. Rybnik (8) 27. Siemianowice Śląskie (8) 28. Świętochłowice (9) 29. Tychy Nowe (8) 30. Tychy Stare (9) 31. Wodzisław Śląski (9) 32. Żory (11)	1. Bieruń (6) 2. Boguszowice (7) 3. Chorzów (9) 4. Dębieńsko (11) 5. Golejów (7) 6. Gorzyce (12) 7. Jastrzębie Górne (8) 8. Jastrzębie-Zdrój (7) 9. Katowice-Bogucice (8) 10. Katowice-Panewniki (12) 11. Katowice-Śródmieście (9) 12. Katowice-Załęże (8) 13. Knurów (9) 14. Kochłowice (12) 15. Lędziny (8) 16. Łaziska (8) 17. Miedźna (9) 18. Mikołów (9) 19. Mysłowice (12) 20. Niedobczyce (8) 21. Orzesze (9) 22. Pawłowice Śląskie (10) 23. Piekary Śląskie (11) 24. Pogrzebień (10) 25. Pszczyna (13) 26. Pszów (11) 27. Ruda Śląska (8) 28. Rybnik (8) 29. Siemianowice Śląskie (9) 30. Świętochłowice (9) 31. Tychy Nowe (9) 32. Tychy Stare (9) 33. Wodzisław Śląski (10) 34. Żory (12)
nowe dekanaty, zmiana przynależności dekanalnej	zmian granic: Mikołów (1986) LZ 21-8/86 (WD 1986,36), Katowice-Zachód (1987) VH I-6770/87 (WD 1987,58), Tychy-Południe (1989) VH I-7103/89 (WD 1989,54), Tychy-Północ (1989) VH I-7103/89 (WD 1989,54)	Zmiana nazwy dekanatu leszczyńskiego na dębieński (VH7434/92) zmiana granic: Piekary (1996) VH I-7774/96 (WA 1996,151)	Jastrzębie Górne (1998) VH I-7822/97, Jastrzębie-Zdrój (1998) VH I-7822/97, Niedobczyce (1998) VH I-7822/97, Łaziska (2005) VH I-9070/04 (WA 2005,24), zmiana granic Tychy VH I-9123/05 (WA 2005,98)	Lędziny (2010) VH I-9406/10 (WA 2010,95)

[1] W nawiasach podano ilość parafii w dekanacie a poza nawiasem także parafie tymczasowe.

Aneks 19: Sanktuaria diecezjalne i klasztory ustanowione przez abp. D. Zimonia

19A) Sanktuaria diecezjalne

l.p.	miejscowość	tytuł	data ustanowienia	sygn. akt	źródło
1	Turza Śląska	sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej	1997-12-08	LT 10-43/97	WA 1997,138
2	Mikołów-Bujaków	sanktuarium Matki Bożej Opiekunki Środowiska Naturalnego	2000-10-07	LB 18-542/00	WA 2000,130
3	Chorzów	sanktuarium Świętego Floriana	2001-06-22	LC 31-486/01	WA 2001,57
4	Piekary	sanktuarium NMP Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej	2002-09-12	LP 6-1750/02	WA 2002,87
5	Jankowice Rybnickie	sanktuarium Najświętszego Sakramentu	2002-09-14	LJ 1-758/02	WA 2002,87
6	Katowice-Bogucice	sanktuarium Matki Bożej Boguckiej	2002-10-07	LB 8-1349/02	WA 2002,87
7	Pszów	sanktuarium Matki Bożej Uśmiechniętej	2002-10-07	LP 17-1021/02	WA 2002,87
8	Rybnik-Chwałowice	sanktuarium Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus	2005-04-03	LC 4-556/05	WA 2005,74
9	Ruda Śląska-Kochłowice	sanktuarium Matki Bożej z Lourdes	2008-12-19	LK 9-941/08	WA 2008,129
10	Ruda Śląska	sanktuarium Świętego Józefa	2010-04-30	LR 8-786/10	WA 2010,62

19 B) Erygowane klasztory

l. p.	zgromadzenie zakonne	miejscowość	data ustanowienia	sygn. akt	źródło
1.	misjonarki miłości	Chorzów	1985-09-20	VK-5971/85 LC 2-712/86	WD 1986,47
2.	instytut świecki Anieli Merici	Rybnik	1987-02-02	VK-5989/87	KK, VK.
3.	felicjanki	Pszczyna	1987-11-01	PZ 18-59/88	KK, VK.
4.	karmelitanki bose	Katowice	1989-09-26	Stolica Ap. 1989-06-21, Prot. N. 81382/89	WD 1989,81
5.	Córki Bożej Miłości	Katowice-Józefowiec	1990-05-04	LJ 8-1035/90	KK. VK.
6.	albertynki	Łaziska Średnie	1990-10-12	LL 16-519/90	KK, VK.
7.	salwatorianki	Gaszowice	2000-06-30	VK-6314/00	KK, VK.
8.	Serafitki, córki MB Bolesnej	Katowice-Panewniki	2002-10-01	VK-6382/02	KK, VK.
9.	służebnice Miłosierdzia Bożego	Pszczyna	2003-06-24	VK-6390/03	KK, VK.

Aneks 20: Parafie erygowane przez abp. D. Zimonia (wg daty erygowania)

lp.	parafia	miejscowość[1]	data	sygnatura akt	źródło
1.	Matki Bożej Piekarskiej	Katowice-Osiedle Tysiąclecia	1985-09-01	LK 27-7/85	WD 1985,68
2.	Matki Boskiej Piekarskiej, Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej	Tarnowskie Góry-Opatowice (GL)	1985-12-29	LO 17-2/85	WD 1985,74
3.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Pawłowice	1986-01-19	LP 38-2/85	WD 1986,13
4.	Miłosierdzia Bożego	Rybnik-Niewiadom	1986-01-19	LN 6-1/8	WD 1986,12
5.	Świętego Maksymiliana Marii Kolbego	Rudziczka	1986-11-30	LR 28-6/86	WD 1986,81
6.	Świętego Maksymiliana Kolbego	Czechowice – Dziedzice (BŻ)	1986-12-20	LC 38-1/86	WD 1988,87
7.	Miłosierdzia Bożego	Miliardowice (BŻ)	1986-12-28	LM 22-6/86	WD 1986,82
8.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Żory-Baranowice	1987-01-01	LB 40-7/86	WD 1987,12
9.	Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika	Bytom	1987-01-04	LR 29-6/86	WD 1986,83
10.	Młosierdzia Bożego	Żory	1988-04-03	LZ 23-6/88	WD 1988,87
11.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Tychy	1988-07-01	LT 15-7/88	WD 1988,87
12.	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny	Marklowice-Chałupki	1988-08-01	LC 39-4/88	WD 1988,87
13.	Przemienienia Pańskiego	Orzesze-Zawada	1988-08-28	LZ 22-5/88	WD 1988,87
14.	Świętego Jana Nepomucena	Lisowice (GL)	1989-01-01	LL 26-3/88	WD 1990,29
15.	Świętego Pawła od Krzyża	Wisła-Nowa Osada (BŻ)	1989-01-01	LW 25-1/88	WD 1990,29
16.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski	Kobielice	1989-01-15	LK 45-15/89	WD 1990,29
17.	Imienia Maryi	Radostowice	1989-01-15	LR 27-11/89	WD 1990,29
18.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Cieszyn – Krasna (BŻ)	1989-06-02	LK 34-11/89	WD 1990,29
19.	Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela	Mysłowice	1989-10-29	LM 23-10/89	WD 1990,29
20.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Biery (BŻ)	1990-01-01	LB 45-3/89	WD 1990,29
21.	Matki Bożej Piekarskiej	Jastrzębie-Zdrój-Borynia	1990-01-01	LB 46-6/89	WD 1990,29
22.	Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa	Katowice-Piotrowice	1990-01-01	LP 39-5/89	WD 1990,29
23.	Świętego Brata Alberta	Nowe Chechło (GL)	1990-01-01	LC 40-5/89	WD 1990,29
24.	Świętego Jana Sarkandra	Rybnik-Paruszowiec	1990-01-01	LP 41-5/89	WD 1990,29
25.	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Siemianowice Śląskie-Bańgów	1990-01-01	LB 47-4/89	WD 1990,29
26.	Matki Bożej Piekarskiej	Wola	1990-01-01	LW 24-4/89	WD 1990,29
27.	Świętego Jozafata Kuncewicza	Marklowice Górne (BŻ)	1990-04-08	LM 24-10/90	WD 1990,29
28.	Miłosierdzia Bożego	Bąków (BŻ)	1990-07-01	LB 47-10/90	WD 1991,99
29.	Świętego Izydora	Wodzisław Śląski-Radlin Górny	1990-07-01	LR 30-4/90	WD 1991,99
30.	Błogosławionej Karoliny	Tychy	1990-10-21	LT 16-13/90	WD 1991,99
31.	Świętego Krzyża	Lubliniec (GL)	1991-01-01	LL 27-8/90	WD 1991,99
32.	Świętego Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny	Czerwionka-Leszczyny	1991-07-01	LC 41-7/91	WD 1991,99
33.	Świętego Jana Nepomucena	Krostoszowice	1991-07-01	LK 46-6/91	WD 1991,99
34.	Świętej Teresy Benedykty od Krzyża	Lubliniec – Steblów (GL)	1991-07-01	LS 34-13/91	WD 1991,99
35.	Świętego Brata Alberta Chmielowskiego	Rybnik-Kamień	1991-07-01	LK 47-9/91	WD 1991,99
36.	Matki Bożej Częstochowskiej	Mikołów-Śmiłowice	1992-09-12	LS 35-6/92	WA 1992,110
37.	Ciała i Krwi Pańskiej	Mysłowice-Ławki	1993-01-01	LL 27-17/93	bd
38.	Świętego Franciszka z Asyżu i świętej Klary (tymczasowa)	Tychy	1996-05-16	LT 19-8/96	bd
39.	Zmartwychwstania Pańskiego	Pszów	1999-03-28	LK 51-22/99	WA 1999,92

[1] W nawiasach podano obecną przynależność diecezjalną parafii, które po podziale diecezji znalazły się poza jej granicami: GL – diecezja gliwicka, BŻ – diecezja bielsko-żywiecka.

Aneks 20: Parafie erygowane przez abp. D. Zimonia (wg daty erygowania)

lp.	parafia	miejscowość[1]	data	sygnatura akt	źródło
40.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Lędziny-Górki	2000-05-07	LG 23-17/00	bd
41.	Męczeństwa Świętego Jana Chrzciciela	Grzawa	2000-11-12	LG 21-41/00	bd
42.	Miłosierdzia Bożego	Orzesze-Zazdrość	2001-04-15	LZ 24-7/01	WD 2001,34
43.	Świętej Rodziny	Tychy	2001-11-21	LT 20-33/01	bd
44.	Świętego Jana Sarkandra	Siemianowice Śląskie-Bańgów	2004-01-01	LB 50-2/03	WD 2003,160
45.	Świętego Brata Alberta	Jastrzębie-Zdrój	2004-06-16	LJ 23-14/04	WD 2004,82
46.	Świętego Brata Alberta	Żory-Kleszczówka	2004-06-20	LK 52-16/04	WD 2004,83
47.	Matki Bożej Różańcowej	Lędziny	2004-09-12	LL 28-26/04	WD 2004,84
48.	Miłosierdzia Bożego	Tychy	2005-08-15	LT 22-3/05	WD 2005,97
49.	Matki Bożej Częstochowskiej	Jastrzębie-Zdrój	2005-10-18	LJ 24-18/05	WD 2005,124
50.	Świętego Benedykta Opata	Tychy	2006-11-15	LT 21-27/06	WD 2006,130
51.	Świętej Katarzyny Aleksandryjskiej	Ruda Śląska-Chebzie	2007-09-01	LC 44-3/07	WD 2007,97
52.	Ducha Świętego	Wodzisław Śląski	2008-10-23	LW 25-39/08	WD 2008,106
53.	Świętego Jana Pawła II (pierwotnie Świętego Ojca Pio)	Pszczyna	2009-09-27	LP 43-1/09	WD 2009,101
54.	Świętego Antoniego z Padwy	Mikołów-Reta	2009-12-10	LR 31-36/09	WD 2009,150
55.	Matki Bożej Fatimskiej	Katowice-Piotrowice	2010-10-03	LP 44-1/10	WD 2010,112
56.	Miłosierdzia Bożego	Pszczyna	2011-10-26	LP 42-33/11	WD 2011,87

Ilość parafii erygowanych w poszczególnych latach:

1985	2	**1990**	11	**1995**	-	**2000**	2	**2004**	4	**2008**	1
1986	5	**1991**	5	**1996**	1	**2001**	2	**2005**	2	**2009**	2
1987	2	**1992**	1	**1997**	-	**2002**	-	**2006**	1	**2010**	1
1988	4	**1993**	1	**1998**	-	**2003**	-	**2007**	1	**2011**	1
1989	6	**1994**	-	**1999**	1						

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
1.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Aniołów	Adamowice	2010-10-24, Józef KUPNY, LA 2-58/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LA 2-50/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LA 2-40/99 1993-05-24, **Damian ZIMOŃ**, LA 2-34/93 1989-03-20, Czesław DOMIN, LA 2-27/89
2.	Świętego Jana Sarkandra	Bełk	2009-03-29, Józef KUPNY, LB 1-729/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LB 1-697/03 1998-04-08, **Damian ZIMOŃ**, LB 1-668/98 1992-05-14, **Damian ZIMOŃ**, LB 1-650/92 1987-04-22, Janusz ZIMNIAK, LB 1-634/87
3.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Bieruń Nowy	2008-12-17, Józef KUPNY, LB 5-532/08 2003-12-05, **Damian ZIMOŃ**, LB 5-526/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LB 5-504/96 1992-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LB 5-491/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LB 5-475/87
4.	Świętej Barbary	Bieruń Nowy	2008-12-17, Józef KUPNY, LB 44-104/08 2003-11-28, **Damian ZIMOŃ**, LB 44-93/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LB 44-71/96 1992-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LB 44-38/92 1987-02-11, Czesław DOMIN, LB 44-17/87
5.	Świętego Bartłomieja Apostoła	Bieruń Stary	2008-12-17, Józef KUPNY, LB 6-915/08 2003-11-28, **Damian ZIMOŃ**, LB 6-890/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LB 6-840/96 1992-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LB 6-806/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LB 6-777/87
6.	Narodzenia Świętego Jana Chrzciciela	Bojszowy	2008-12-17, Józef KUPNY, LB 9-570/08 2003-12-05, **Damian ZIMOŃ**, LB 9-565/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LB 9-541/96 1992-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LB 9-526/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LB 9-519/87
7.	Najświętszej Maryi Panny Uzdrowienia Chorych	Bojszowy Nowe	2008-12-17, Józef KUPNY, LB 34-73/08 2003-12-05, **Damian ZIMOŃ**, LB 34-72/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LB 34-64/96 1992-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LB 34-57/92 1987-04-06, Czesław DOMIN, LB 34-37/87
8.	Matki Bożej Szkaplerznej	Brzeźce	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LB 14-499/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LB 14-487/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LB 14-473/01 1994-03-28, **Damian ZIMOŃ**, LB 14-439/94 1989-03-19, Janusz ZIMNIAK, LB 14-423/89
9.	Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Buków	2010-10-30, Józef KUPNY, LB 36-80/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LB 36-61/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LB 36-48/99 1993-05-24, **Damian ZIMOŃ**, LB 36-29/93 1989-04-05, Czesław DOMIN, LB 36-24/89
10.	Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika	Bytom	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LB 49-105/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LB 49-85/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LR 29-64/96 1992-03-16, Gerard BERNACKI, LR 29-36/92 1987-11-28, Czesław DOMIN, LR 29-14/87
11.	Świętego Jana Nepomucena	Bytom-Łagiewniki	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LL 13-672/06 2001-09-16, Stefan CICHY, LL 13-657/01 1994-11-16, Gerard BERNACKI, LL 13-636/94 1989-10-23, Janusz ZIMNIAK, LL 13-612/89
12.	Trójcy Przenajświętszej	Chełm Śląski	2008-12-17, Józef KUPNY, LC 1-736/08 2003-12-03, **Damian ZIMOŃ**, LC 1-719/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LC 1-704/96 1992-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LC 1-692/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LC 1-983/87
13.	Ducha Świętego	Chorzów	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LC 24-304/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 24-295/01 1994-10-03, **Damian ZIMOŃ**, LC 24-280/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 24-272/89
14.	Świętego Antoniego z Padwy	Chorzów	2007-04-30, **Damian ZIMOŃ**, LC 23-648/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 23-637/01 1994-09-26, **Damian ZIMOŃ**, LC 23-606/94 1989-11-24, Czesław DOMIN, LC 23-586/89

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
15.	Świętego Floriana	Chorzów	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LC 31-499/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 31-489/01 1994-10-03, **Damian ZIMOŃ**, LC 31-468/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 31-448/89
16.	Świętego Józefa	Chorzów	2007-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LC 18-656/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 18-642/01 1994-11-04, **Damian ZIMOŃ**, LC 18-623/94 1988-11-20, Czesław DOMIN, LC 18-604/89
17.	Świętego Wawrzyńca	Chorzów	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LC 36-107/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 36-95/01 1994-10-01, **Damian ZIMOŃ**, LC 36-70/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 36-60/89
18.	Świętej Barbary	Chorzów	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LC 16-1050/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 16-1013/01 1994-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LC 16-946/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 16-918/89
19.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Chorzów	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LC 17-969/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 17-932/01 1994-10-18, **Damian ZIMOŃ**, LC 17-890/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 17-850/89
20.	Świętego Franciszka z Asyżu	Chorzów-Klimzowiec	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LK 50-352/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LK 50-348/01 1994-10-10, **Damian ZIMOŃ**, LK 50-320/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 27-291/89
21.	Matki Bożej Nieustającej Pomocy i Świętej Rozalii	Chorzów-Maciejkowice	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LM 18-161/09 2003-11-19, Gerard BERNACKI, LM 18-150/03 1996-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LM 18-143/96 1991-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LM 18-138/91 1987-10-05, Janusz ZIMNIAK, LM 18-135/87
22.	Jezusa Chrystusa Dobrego Pasterza	Chorzów Batory	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LC 37-95/06 2001-10-01, Stefan CICHY, LC 37-83/01 1994-11-28, **Damian ZIMOŃ**, LC 37-59/94 1989-11-13, Janusz ZIMNIAK, LC 37-32/89
23.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Chorzów Batory	2006-12-04, **Damian ZIMOŃ**, LC 43-354/06 2001-10-15, Stefan CICHY, LC 43-343/01 1994-11-21, **Damian ZIMOŃ**, LC 43-327/94 1989-11-13, Janusz ZIMNIAK, LH 4-308/89
24.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Chorzów Batory	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LC 42-1012/06 2001-09-26, Stefan CICHY, LC 42-1000/01 1994-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LC 42-969/94 1989-11-20, Janusz ZIMNIAK, LH 1-942/89
25.	Świętej Marii Magdaleny	Chorzów Stary	2007-04-27, **Damian ZIMOŃ**, LC 2-827/07 2001-11-20, Gerard BERNACKI, LC 2-810/01 1994-10-10, **Damian ZIMOŃ**, LC 2-777/94 1989-11-20, Czesław DOMIN, LC 2-745/89
26.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Aniołów	Chudów	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LC 22-141/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LC 22-138/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LC 22-125/96 1991-10-22, Janusz ZIMNIAK, LC 22-111/91 1986-04-07, Czesław DOMIN, LC 22-100/86
27.	Świętego Józefa Robotnika	Czarków	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LC 26-62/07 2002-03-26, Stefan CICHY, LC 26-60/02 1995-03-07, **Damian ZIMOŃ**, LC 26-44/95 1990-02-20, Gerard BERNACKI, LC 26-39/90
28.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski	Czernica	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LC 14-244/10 2005-03-19, Stefan CICHY, LC 14-240/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LC 14-230/99 1993-03-16, Gerard BERNACKI, LC 14-221/93 1989-02-22, **Damian ZIMOŃ**, LC 14-215/89
29.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Czerwionka-Leszczyny	2009-03-01, Józef KUPNY, LC 8-523/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LC 8-515/04 1998-03-20, **Damian ZIMOŃ**, LC 8-503/98 1992-04-27, Gerard BERNACKI, LC 8-494/92 1987-04-23, Janusz ZIMNIAK, LC 8-474/87
30.	Świętego Andrzeja Boboli	Czerwionka-Leszczyny	2009-03-15, Józef KUPNY, LL 2-1032/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LL 2-1020/04 1998-03-28, **Damian ZIMOŃ**, LL 2-1014/98 1992-03-23, Ignacy JEŻ, LL 2-992/92[1] 1987-04-22, Janusz ZIMNIAK, LL 2-975/87

[1] D. Zimoń do I. Jeża, O przeprowadzenie wizytacji kanonicznych i udzielenie bierzmowania, 22 lutego 1992, VH I-7419/92.

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
31.	Świętego Józefa Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny	Czerwionka-Leszczyny	2009-03-01, Józef KUPNY, LC 41-60/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LC 41-55/04 1998-03-28, **Damian ZIMOŃ**, LC 41-42/98 1992-04-25, Gerard BERNACKI, LC 41-10/92
32.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Czerwionka-Leszczyny-Czuchów	2009-03-06, Józef KUPNY, LC 9-477/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LC 9-470/04 1998-04-08, **Damian ZIMOŃ**, LC 9-462/98 1992-04-27, Gerard BERNACKI, LC 9-442/92 1987-04-23, Janusz ZIMNIAK, LC 9-432/87
33.	Świętego Jerzego	Czerwionka-Leszczyny-Dębieńsko	2009-04-03, Józef KUPNY, LD 4-551/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LD 4-546/04 1998-04-08, **Damian ZIMOŃ**, LD 4-527/98 1992-03-20, Ignacy JEŻ, LD 4-506/92 1987-04-23, Janusz ZIMNIAK, LD 4-482/87
34.	Chrystusa Króla	Czyżowice	2011-11-10, Józef KUPNY, LC 12-388/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LC 12-383/06 2001-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LC 12-377/01 1995-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LC 12-360/96 1990-11-13, Gerard BERNACKI, LC 12-348/90 1986-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LC 12-320/85
35.	Świętego Marcina	Ćwiklice	2007-05-20, Józef KUPNY, LC 6-635/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LC 6-616/02 1995-03-20, **Damian ZIMOŃ**, LC 6-584/95 1990-02-26, Gerard BERNACKI, LC 6-568/90
36.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Wszechświata	Frydek	2007-04-29, Józef KUPNY, LF 1-43/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LF 1-40/02 1995-04-05, Gerard BERNACKI, LF 1-32/95 1990-03-27, Gerard BERNACKI, LF 1-22/90
37.	Opatrzności Bożej	Gaszowice	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LG 1-554/10 2005-02-21, Stefan CICHY, LG 1-546/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LG 1-541/99 1993-04-05, Gerard BERNACKI, LG 1-529/93 1989-04-12, **Damian ZIMOŃ**, LG 1-520/89
38.	Matki Bożej Szkaplerznej	Gierałtowice	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LG 2-819/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LG 2-809/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LG 2-792/96 1991-10-22, Janusz ZIMNIAK, LG 2-780/91 1986-03-05, Czesław DOMIN, LG 2-748/86
39.	Świętego Jerzego	Goczałkowice-Zdrój	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LG 3-578/07 2002-03-06, Stefan CICHY, LG 3-560/02 1995-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LG 3-540/95 1990-02-20, Gerard BERNACKI, LG 3-517/90
40.	Świętego Józefa Robotnika	Godów	2011-11-07, Józef KUPNY, LG 4-895/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LG 4-883/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LG 4-878/01 1994-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LG 4-871/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LG 4-860/90
41.	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny	Golasowice	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LG 20-98/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LG 20-96/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LG 20-86/01 1994-02-21, **Damian ZIMOŃ**, LG 20-70/94 1990-03-26, Janusz ZIMNIAK, LG 20-54/90
42.	Podwyższenia Krzyża Świętego i Świętej Anny	Gołkowice	2011-11-26, Józef KUPNY, LG 15-294/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LG 15-283/09 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LG 15-273/01 1994-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LG 15-262/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LG 15-252/90
43.	Świętego Anioła Stróża	Gorzyce	2011-11-27, Józef KUPNY, LG 10-886/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LG 10-872/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LG 10-853/01 1994-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LG 10-831/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LG 10-816/90
44.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Gostyń	2009-10-24, Józef KUPNY, LG 18-63/09 2004-11-20, Stefan CICHY, LG 18-58/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LG 18-51/98 1992-04-13, Janusz ZIMNIAK, LG 18-33/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LG 18-24/87
45.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Gostyń	2009-10-31, Józef KUPNY, LG 12-606/09 2004-11-20, Stefan CICHY, LG 12-605/05 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LG 12-602/98 1992-04-13, Janusz ZIMNIAK, LG 12-593/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LG 12-589/87

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
46.	Świętej Barbary	Góra	2007-04-22, Józef KUPNY, LG 6-207/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LG 6-197/02 1995-03-13, Gerard BERNACKI, LG 6-182/95 1990-03-27, Gerard BERNACKI, LG 6-167/90
47.	Męczeństwa Świętego Jana Chrzciciela	Grzawa	2007-04-01, Józef KUPNY, LG 21-56/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LG 21-45/03 1995-03-01, Gerard BERNACKI, LG 21-18/95 1990-02-26, Gerard BERNACKI, LG 21-1/90
48.	Matki Bożej Szkaplerznej	Imielin	2008-12-17, Józef KUPNY, LI 1-600/08 2003-12-03, **Damian ZIMOŃ**, LI 1-589/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LI 1-558/96 1992-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LI 1-542/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LI 1-524/87
49.	Bożego Ciała	Jankowice	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LJ 1-764/07 2002-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LJ 1-759/02 1996-04-10, Gerard BERNACKI, LJ 1-739/95 1990-03-01, **Damian ZIMOŃ**, LJ 1-728/90
50.	Świętego Izydora	Jankowice	2007-03-11, Józef KUPNY, LJ 13-149/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LJ 13-139/02 1995-03-06, Gerard BERNACKI, LJ 13-132/95 1990-04-02, Gerard BERNACKI, LJ 13-129/90
51.	Matki Bożej Częstochowskiej	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 24-20/06 2001-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LJ 24-9/01
52.	Miłosierdzia Bożego	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 22-147/06 2001-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LJ 22-127/01 1994-03-07, Gerard BERNACKI, LJ 22-74/94 1990-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LJ 22-44/90 1985-10-07, Janusz ZIMNIAK, LJ 22-18/85
53.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 11-475/06 2001-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LJ 11-441/01 1994-04-26, Gerard BERNACKI, LJ 11-402/94 1990-10-29, **Damian ZIMOŃ**, LJ 11-377/90 1985-09-24, Janusz ZIMNIAK, LJ 11-336/85
54.	Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 18-157/06 2001-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LJ 18-128/01 1994-03-24, Gerard BERNACKI, LJ 18-98/94 1990-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LJ 18-80/90 1985-09-30, Janusz ZIMNIAK, LJ 18-67/85
55.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 20-106/06 2001-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LJ 20-90/01 1994-05-04, Gerard BERNACKI, LJ 20-54/94 1990-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LJ 20-35/90 1985-11-30, Janusz ZIMNIAK, LJ 20-13/85
56.	Świętego Brata Alberta	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 23-21/06 2001-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LJ 23-8/01
57.	Świętej Barbary i Świętego Józefa	Jastrzębie-Zdrój	2006-10-01, Józef KUPNY, LJ 16-103/06 2001-11-12, Stefan CICHY, LJ 16-92/01 1994-03-07, Gerard BERNACKI, LJ 16-68/94 1990-11-17, **Damian ZIMOŃ**, LJ 16-61/90 1985-11-06, Janusz ZIMNIAK, LJ 16-45/85
58.	Świętej Katarzyny	Jastrzębie-Zdrój	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LJ 4-887/06 2001-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LJ 4-866/01 1994-02-22, Gerard BERNACKI, LJ 4-817/94 1990-11-19, **Damian ZIMOŃ**, LJ 4-796/90 1985-10-18, Janusz ZIMNIAK, LJ 4-750/85
59.	Matki Bożej Piekarskiej	Jastrzębie-Zdrój-Borynia	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LB 46-40/07 2002-10-31, **Damian ZIMOŃ**, LB 46-36/02 1994-02-28, **Damian ZIMOŃ**, LB 46-20/94 1990-03-05, Janusz ZIMNIAK, LB 46-12/90
60.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Jastrzębie-Zdrój-Bzie	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LB 21-382/06 2001-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LB 21-371/01 1994-04-19, Gerard BERNACKI, LB 21-365/94 1990-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LB 21-358/90 1985-11-25, Janusz ZIMNIAK, LB 21-347/85
61.	Najświętszej Maryi Panny Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej	Jastrzębie-Zdrój-Dubielec	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LD 12-44/06 2001-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LD 12-34/01 1994-04-26, Gerard BERNACKI, LD 12-28/94 1990-11-17, **Damian ZIMOŃ**, LD 12-21/90 1986-07-07, Janusz ZIMNIAK, LJ 21-12/86

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
62.	Matki Bożej Różańcowej	Jastrzębie-Zdrój-Moszczenica	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LM 10-462/06 2001-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LM 10-454/01 1994-05-04, Gerard BERNACKI, LM 10-428/94 1990-11-17, **Damian ZIMOŃ**, LM 10-422/90 1985-10-28, Janusz ZIMNIAK, LM 10-405/85
63.	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	Jastrzębie-Zdrój-Ruptawa	2006-09-29, Józef KUPNY, LR 10-610/06 2001-11-18, Stefan CICHY, LR 10-595/01 1994-03-24, Gerard BERNACKI, LR 10-578/94 1990-10-17, **Damian ZIMOŃ**, LR 10-567/90 1985-10-21, Janusz ZIMNIAK, LR 10-548/85
64.	Wszystkich Świętych	Jastrzębie-Zdrój-Szeroka	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LS 12-506/06 2001-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LS 12-485/01 1994-02-28, **Damian ZIMOŃ**, LS 12-444/94 1990-03-05, Janusz ZIMNIAK, LS 12-430/90
65.	Matki Bożej Szkaplerznej i Świętego Piusa X	Jejkowice	2009-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LJ 9-467/09 2004-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LJ 9-458/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LJ 9-441/98 1992-11-30, **Damian ZIMOŃ**, LJ 9-437/92 1987-10-28, Czesław DOMIN, LJ 9-425/87
66.	Chrystusa Króla	Katowice	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 24-881/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LK 24-858/05 1999-11-26, **Damian ZIMOŃ**, LK 24-828/99 1993-11-03, Gerard BERNACKI, LK 24-773/93 1988-10-18, **Damian ZIMOŃ**, LK 24-732/88
67.	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny	Katowice	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 5-964/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LK 5-944/05 1999-11-26, **Damian ZIMOŃ**, LK 5-907/99 1993-11-12, Gerard BERNACKI, LK 5-857/93 1988-12-21, **Damian ZIMOŃ**, LK 5-824/88
68.	Podwyższenia Krzyża Świętego i Świętego Herberta	Katowice	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LK 54-142/11 2006-04-09, Józef KUPNY, LK 54-129/05 1999-10-06, Stefan CICHY, LZ 16-109/99 1993-10-05, Gerard BERNACKI, LZ 16-83/93 1988-11-14, Gerard BERNACKI, LZ 16-56/88
69.	Przemienienia Pańskiego	Katowice	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 25-479/11 2005-11-15, Gerard BERNACKI, LK 25-453/05 1999-10-13, **Damian ZIMOŃ**, LK 25-431/99 1993-12-01, Gerard BERNACKI, LK 25-/93 1988-10-27, **Damian ZIMOŃ**, LK 25-377/88
70.	Świętego Michała Archanioła	Katowice	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 38-239/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LK 38-223/05 1999-09-27, **Damian ZIMOŃ**, LK 38-212/99 1993-09-27, Gerard BERNACKI, LK 38-176/93 1988-12-21, **Damian ZIMOŃ**, LK 38-153/88
71.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Katowice	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 4-1144/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LK 4-1116/05 1999-10-06, **Damian ZIMOŃ**, LK 4-1078/99 1993-11-15, Gerard BERNACKI, LK 4-1034/93 1988-12-21, **Damian ZIMOŃ**, LK 4-973/88
72.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Katowice	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 15-368/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LK 15-352/05 1999-10-25, **Damian ZIMOŃ**, LK 15-327/99 1993-12-01, Gerard BERNACKI, LK 15-303/93 1988-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LK 15-255/88
73.	Świętego Szczepana	Katowice-Bogucice	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LB 8-1430/10 2005-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LB 8-1363/05 1999-02-24, Stefan CICHY, LB 8-1320/99 1993-03-30, **Damian ZIMOŃ**, LB 8-1252/93 1988-09-26, Janusz ZIMNIAK, LB 8-1212/88
74.	Najświętszych Imion Jezusa i Maryi	Katowice-Brynów	2011-04-30, Józef KUPNY, LB 23-299/11 2005-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LB 23-286/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LB 23-272/99 1993-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LB 23-255/93 1988-11-21, Czesław DOMIN, LB 23-233/88
75.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Katowice-Brynów	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LB 42-105/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LB 42-90/05 1999-09-23, **Damian ZIMOŃ**, LB 42-68/99 1993-09-28, Gerard BERNACKI, LB 42-53/93 1988-11-21, **Damian ZIMOŃ**, LB 42-34/88

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
76.	Świętej Rodziny i Świętego Maksymiliana Kolbego	Katowice-Brynów	2011-04-30, Józef KUPNY, LK 53-145/11 2005-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LK 53-126/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LB 39-111/99 1993-10-11, **Damian ZIMOŃ**, LB 39-78/93 1988-10-03, Czesław DOMIN, LB 39-51/88
77.	Świętych Jana i Pawła Męczenników	Katowice-Dąb	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LD 1-932/11 2006-02-28, Józef KUPNY, LD 1-910/05 1999-09-27, Stefan CICHY, LD 1-888/99 1993-10-04, Gerard BERNACKI, LD 1-864/93 1988-10-03, Gerard BERNACKI, LD 1-850/88
78.	Świętego Antoniego z Padwy	Katowice-Dąbrówka Mała	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LD 2-854/10 2005-04-21, **Damian ZIMOŃ**, LD 2-845/05 1999-03-03, Stefan CICHY, LD 2-814/99 1993-04-06, **Damian ZIMOŃ**, LD 2-774/93 1988-10-03, Janusz ZIMNIAK, LD 2-742/88
79.	Świętego Stanisława Kostki	Katowice-Giszowiec	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LG 14-272/10 2005-04-25, **Damian ZIMOŃ**, LG 14-264/05 1999-03-09, Stefan CICHY, LG 14-257/99 1993-03-15, **Damian ZIMOŃ**, LG 14-250/93 1988-10-31, Janusz ZIMNIAK, LG 14-239/88
80.	Świętej Barbary	Katowice-Giszowiec	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LG 19-112/10 2005-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LG 19-98/05 1999-03-11, Stefan CICHY, LG 19-80/99 1993-03-22, **Damian ZIMOŃ**, LG 19-47/93 1988-10-31, Janusz ZIMNIAK, LG 19-23/88
81.	Świętej Anny	Katowice-Janów	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LJ 2-755/10 2005-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LJ 2-732/05 1999-03-24, Stefan CICHY, LJ 2-709/99 1993-03-08, **Damian ZIMOŃ**, LJ 2-690/93 1988-10-10, Janusz ZIMNIAK, LJ 2-674/88
82.	Świętego Józefa Robotnika	Katowice-Józefowiec	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LJ 8-1106/11 2006-03-22, Józef KUPNY, LJ 8-1091/05 1999-10-20, Stefan CICHY, LJ 8-1071/99 1993-10-27, Gerard BERNACKI, LJ 3-1039/93 1988-10-31, Gerard BERNACKI, LJ 3-1019/88
83.	Trójcy Przenajświętszej	Katowice-Kostuchna	2011-04-30, Józef KUPNY, LK 35-405/11 2005-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LK 35-390/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LK 35-377/99 1993-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LK 35-345/93 1988-10-26, Czesław DOMIN, LK 35-321/88
84.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Katowice-Koszutka	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 26-482/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LK 26-467/05 1999-10-21, **Damian ZIMOŃ**, LK 26-443/99 1993-11-22, Gerard BERNACKI, LK 26-414/93 1988-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LK 26-371/88
85.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Katowice-Murcki	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LM 12-670/10 2005-04-21, **Damian ZIMOŃ**, LM 12-643/05 1999-03-15, Stefan CICHY, LM 12-629/99 1993-03-15, **Damian ZIMOŃ**, LM 12-607/93 1988-10-24, Janusz ZIMNIAK, LM 12-596/88
86.	Świętego Jacka	Katowice-Ochojec	2011-04-30, Józef KUPNY, LO 7-449/11 2005-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LO 7-441/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LO 7-428/99 1993-09-27, **Damian ZIMOŃ**, LO 7-405/93 1989-03-21, Czesław DOMIN, LO 7-387/89
87.	Matki Bożej Piekarskiej	Katowice-Osiedle Tysiąclecia	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LT 17-104/11 2006-03-07, Józef KUPNY, LT 17-90/06 1999-10-01, Stefan CICHY, LT 17-72/99 1993-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LT 17-50/93 1988-10-24, Gerard BERNACKI, LT 17-24/88
88.	Podwyższenia Krzyża Świętego i Matki Bożej Uzdrowienia Chorych	Katowice-Osiedle Tysiąclecia	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LT 18-197/11 2006-03-14, Józef KUPNY, LT 18-166/06 1999-10-14, Stefan CICHY, LT 18-137/99 1993-09-27, **Damian ZIMOŃ**, LT 18-100/93 1988-11-07, Gerard BERNACKI, LT 18-61/88
89.	Świętego Ludwika Króla i Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Katowice-Panewniki	2011-04-30, Józef KUPNY, LP 1-978/11 2005-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LP 1-953/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LP 1-917/99 1993-10-25, **Damian ZIMOŃ**, LP 1-870/93 1988-10-10, Czesław DOMIN, LP 1-836/88
90.	Matki Bożej Fatimskiej	Katowice-Piotrowice	2011-04-30, Józef KUPNY, LP 44-9/11

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
91.	Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa	Katowice-Piotrowice	2011-04-30, Józef KUPNY, LP 39-86/11 2005-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LP 39-70/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LP 39-51/99 1993-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LP 39-26/93
92.	Najświętszego Serca Pana Jezusa i świętego Jana Bosko	Katowice-Piotrowice	2011-04-30, Józef KUPNY, LP 19-902/11 2005-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LP 19-870/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LP 19-848/99 1993-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LP 19-832/93 1988-10-28, Czesław DOMIN, LP 19-804/88
93.	Matki Bożej Częstochowskiej	Katowice-Podlesie	2011-04-30, Józef KUPNY, LP 9-484/11 2005-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LP 9-467/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LP 9-458/99 1993-10-04, **Damian ZIMOŃ**, LP 9-436/93 1988-09-26, Czesław DOMIN, LP 9-424/88
94.	Świętego Antoniego z Padwy	Katowice-Stare Panewniki	2011-04-30, Józef KUPNY, LS 37-64/11 2005-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LS 37-60/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LS 37-50/99 1993-10-25, **Damian ZIMOŃ**, LS 37-44/93 1988-12-05, Czesław DOMIN, LS 37-29/88
95.	Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Katowice-Szopienice	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LS 21-315/10 2005-04-21, **Damian ZIMOŃ**, LS 21-295/05 1999-03-01, Stefan CICHY, LS 21-271/99 1993-03-08, **Damian ZIMOŃ**, LS 21-247/93 1988-10-15, Janusz ZIMNIAK, LS 21-234/88
96.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Katowice-Szopienice	2010-11-30, Gerard BERNACKI, LS 18-994/10 2005-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LS 18-961/05 1999-03-22, Stefan CICHY, LS 18-925/99 1993-03-06, **Damian ZIMOŃ**, LS 18-901/93 1988-10-17, Janusz ZIMNIAK, LS 18-881/88
97.	Najświętszej Maryi Panny Wspomożenia Wiernych	Katowice-Wełnowiec	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LW 2-582/11 2006-03-26, Józef KUPNY, LW 2-570/06 1999-10-28, Stefan CICHY, LW 2-560/99 1993-10-26, Gerard BERNACKI, LW 2-546/93 1988-10-10, Gerard BERNACKI, LW 2-540/88
98.	Matki Bożej Różańcowej	Katowice-Zadole	2011-04-30, Józef KUPNY, LZ 20-106/11 2005-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LZ 20-96/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LZ 20-79/99 1993-10-04, **Damian ZIMOŃ**, LZ 20-54/93 1988-11-21, Czesław DOMIN, LZ 20-28/88
99.	Świętych Cyryla i Metodego	Katowice-Załęska Hałda	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LZ 9-306/11 2006-03-25, Józef KUPNY, LZ 9-304/06 1999-11-03, Stefan CICHY, LZ 9-301/99 1993-10-12, Gerard BERNACKI, LZ 9-292/93 1988-10-11, Gerard BERNACKI, LZ 9-265/88
100.	Świętego Józefa	Katowice-Załęże	2011-05-07, Gerard BERNACKI, LZ 2-967/11 2006-04-02, Józef KUPNY, LZ 2-946/06 1999-11-08, Stefan CICHY, LZ 2-917/99 1993-10-11, Gerard BERNACKI, LZ 2-880/93 1988-10-17, Gerard BERNACKI, LZ 2-858/88
101.	Matki Bożej Wspomożenia Wiernych	Katowice-Zarzecze	2011-04-30, Józef KUPNY, LZ 21-45/11 2005-11-08, **Damian ZIMOŃ**, LZ 21-38/05 1999-12-01, Gerard BERNACKI, LZ 21-32/99 1993-10-10, **Damian ZIMOŃ**, LZ 21-25/93 1988-10-24, Czesław DOMIN, LZ 21-17/88
102.	Opatrzności Bożej	Katowice-Zawodzie	2011-04-22, **Damian ZIMOŃ**, LZ 4-603/11 2005-12-15, Gerard BERNACKI, LZ 4-585/05 1999-11-10, **Damian ZIMOŃ**, LZ 4-572/99 1993-11-15, Gerard BERNACKI, LZ 4-550/93 1988-12-02, **Damian ZIMOŃ**, LZ 4-526/88
103.	Matki Bożej Częstochowskiej	Knurów	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LK 16-125/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LK 16-107/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LK 16-72/96 1991-09-30, Janusz ZIMNIAK, LK 16-51/91 1986-04-25, Czesław DOMIN, LK 16-27/86
104.	Świętych Cyryla i Metodego	Knurów	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LK 6-981/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LK 6-955/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LK 6-932/96 1991-11-18, Janusz ZIMNIAK, LK 6-917/91 1986-03-18, Czesław DOMIN, LK 6-897/86

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
105.	Świętego Antoniego	Knurów-Krywałd	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LK 31-69/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LK 31-54/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LK 31-40/96 1991-09-30, Janusz ZIMNIAK, LK 31-32/91 1986-04-10, Czesław DOMIN, LK 31-21/86
106.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Świata	Knurów-Szczygłowice	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LS 25-225/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LS 25-219/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LS 25-210/96 1991-10-15, Janusz ZIMNIAK, LS 25-198/91 1986-04-07, Czesław DOMIN , LS 25-171/86
107.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski	Kobielice	2007-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LK 45-36/07 2002-04-16, Stefan CICHY, LK 45-26/02 1995-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LK 45-23/95 1990-04-23, Janusz ZIMNIAK, LK 45-18/90
108.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Kobiór	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LK 7-501/10 2004-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LK 7-497/04 1998-10-26, Stefan CICHY, LK 7-476/98 1992-11-09, Gerard BERNACKI, LK 7-463/92 1987-12-05, **Damian ZIMOŃ**, LK 7-446/87
109.	Niepokalanego Serca Maryi	Kobyla	2010-11-05, Józef KUPNY, LK 39-144/05 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LK 39-135/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LK 39-123/99 1993-03-10, Gerard BERNACKI, LK 39-108/93 1989-04-10, Czesław DOMIN, LK 39-100/89
110.	Świętego Jana Nepomucena	Krostoszowice	2011-10-28, Józef KUPNY, LK 46-33/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LK 46-27/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LK 46-23/01 1994-04-29, Gerard BERNACKI, LK 46-14/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LK 46-3/90
111.	Świętego Karola Boromeusza	Kryry	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LK 37-182/11 2006-05-04, Józef KUPNY, LK 37-173/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LK 37-168/01 1994-03-28, **Damian ZIMOŃ**, LK 37-157/94 1990-03-19, Janusz ZIMNIAK, LK 37-151/90
112.	Świętego Michała Archanioła	Krzyżowice	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LK 19-965/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LK 19-950/04 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LK 19-918/01 1994-03-14, **Damian ZIMOŃ**, LK 19-888/94 1990-04-09, Janusz ZIMNIAK, LK 19-878/90
113.	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	Książenice	2009-04-02, Józef KUPNY, LK 20-519/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LK 20-518/04 1998-03-26, **Damian ZIMOŃ**, LK 20-508/98 1992-04-27, Janusz ZIMNIAK, LK 20-492/92 1987-04-23, Janusz ZIMNIAK, LK 20-470/87
114.	Matki Bożej Różańcowej	Lędziny	2008-12-17, Józef KUPNY, LL 28-32/08 2003-11-19, Gerard BERNACKI, LL 28-18/03
115.	Świętego Klemensa	Lędziny	2008-12-17, Józef KUPNY, LL 23-101/08 2003-12-03, **Damian ZIMOŃ**, LL 23-84/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LL 23-62/96 1992-04-14, **Damian ZIMOŃ**, LL 23-46/92 1987-04-06, Czesław DOMIN, LL 23-31/87
116.	Świętej Anny	Lędziny	2008-12-17, Józef KUPNY, LL 4-818/08 2003-12-03, **Damian ZIMOŃ**, LL 4-806/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LL 4-774/96 1992-04-13, **Damian ZIMOŃ**, LL 4-743/92 1987-04-06, Czesław DOMIN, LL 4-730/87
117.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Lędziny-Goławiec	2008-12-17, Józef KUPNY, LG 17-61/08 2003-11-19, Gerard BERNACKI, LG 17-48/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LG 17-29/96 1992-04-14, **Damian ZIMOŃ**, LG 17-22/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LG 17-16/87
118.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Lędziny-Górki	2008-12-17, Józef KUPNY, LG 23-39/08 2003-12-02, **Damian ZIMOŃ**, LG 23-27/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LG 23-7/96
119.	Chrystusa Króla	Lędziny-Hołdunów	2008-12-17, Józef KUPNY, LH 7-512/08 2003-11-28, **Damian ZIMOŃ**, LH 7-496/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LH 7-477/96 1992-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LH 7-462/92 1987-03-25, Czesław DOMIN, LH 7-441/87

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
120.	Świętej Marii Magdaleny	Lubomia	2010-10-03, Józef KUPNY, LL 10-812/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LL 10-780/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LL 10-766/99 1993-05-24, **Damian ZIMOŃ**, LL 10-740/93 1989-04-09, Czesław DOMIN, LL 10-730/89
121.	Świętej Małgorzaty Dziewicy i Męczennicy	Lyski	2010-10-17, Józef KUPNY, LL 12-591/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LL 12-579/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LL 12-566/99 1993-04-19, Gerard BERNACKI, LL 12-546/93 1989-03-21, Czesław DOMIN, LL 12-535/89
122.	Wszystkich Świętych	Łaziska	2011-11-14, Józef KUPNY, LL 24-76/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LL 24-66/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LL 24-53/01 1994-04-29, Gerard BERNACKI, LL 24-24/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LL 24-20/90
123.	Matki Bożej Królowej Różańca Świętego	Łaziska Górne	2009-11-08, Józef KUPNY, LL 15-1030/09 2004-11-20, Stefan CICHY, LL 15-1012/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LL 15-993/98 1992-03-30, Janusz ZIMNIAK, LL 15-956/92 1987-04-30, **Damian ZIMOŃ**, LL 15-934/87
124.	Męczeństwa Świętego Jana Chrzciciela	Łaziska Górne	2009-10-18, Józef KUPNY, LL 16-581/09 2004-11-20, Stefan CICHY, LL 16-568/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LL 16-555/98 1992-04-06, Janusz ZIMNIAK, LL 16-525/92 1987-04-30 , **Damian ZIMOŃ**, LL 16-509/87
125.	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	Łaziska Górne	2009-11-20, Józef KUPNY, LL 22-65/09 2004-11-20, Stefan CICHY, LL 22-59/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LL 22-57/98 1992-04-06, Janusz ZIMNIAK, LL 22-41/92 1987-04-30, **Damian ZIMOŃ**, LL 22-26/87
126.	Świętego Mikołaja	Łąka	2007-12-11, **Damian ZIMOŃ**, LL 14-523/07 2002-03-12, Stefan CICHY, LL 14-499/02 1995-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LL 14-4470/95 1990-04-08, Gerard BERNACKI, LL 14-452/90
127.	Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika	Marklowice	2008-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LM 2-489/08 2002-10-13, Stefan CICHY, LM 2-477/02 1995-10-04, **Damian ZIMOŃ**, LM 2-471/95 1990-10-22, Gerard BERNACKI, LM 2-464/90 1985-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LM 2-449/85
128.	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny	Marklowice-Chałupki	2008-04-27, Józef KUPNY, LC 39-20/08 2002-10-12, Stefan CICHY, LC 39-15/02 1995-10-02, **Damian ZIMOŃ**, LC 39-12/95 1990-10-23, Gerard BERNACKI, LC 39-8/90
129.	Świętego Klemensa Papieża i Męczennika	Miedźna	2007-02-11, Józef KUPNY, LM 7-800/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LM 7-786/02 1995-03-01, Gerard BERNACKI, LM 7-765/95 1990-02-26, Gerard BERNACKI, LM 7-748/90
130.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Międzyrzecze	2007-04-29, Józef KUPNY, LM 17-143/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LM 17-139/02 1995-03-14, Gerard BERNACKI, LM 17-129/95 1990-03-06, Gerard BERNACKI, LM 17-126/90
131.	Najświętszej Maryi Panny Matki Zbawiciela	Mikołów	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LM 15-326/10 2004-11-09, **Damian ZIMOŃ**, LM 15-307/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LM 15-289/98 1992-03-09, Janusz ZIMNIAK, LM 15-259/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LM 15-231/87
132.	Świętego Wojciecha	Mikołów	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LM 8-1546/10 2004-11-09, **Damian ZIMOŃ**, LM 8-1508/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LM 8-1462/98 1992-03-02, Janusz ZIMNIAK, LM 8-1393/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LM 8-1363/87
133.	Świętego Mikołaja	Mikołów-Borowa Wieś	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LB 22-312/10 2003-05-07, Stefan CICHY, LB 22-307/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LB 22-282/96 1991-11-04, Janusz ZIMNIAK, LB 22-252/91 1986-03-05, Czesław DOMIN, LB 22-218/86
134.	Świętego Mikołaja	Mikołów-Bujaków	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LB 18-572/10 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LB 18-555/03 1996-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LB 18-526/96 1991-11-04, Czesław DOMIN, LB 18-513/91 1986-10-07, Janusz ZIMNIAK, LB 18-504/86

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
135.	Świętego Urbana Papieża i Męczennika	Mikołów-Kamionka	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LK 41-68/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LK 41-63/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LK 41-60/98 1992-03-23, Janusz ZIMNIAK, LK 41-53/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LK 41-47/87
136.	Świętego Wawrzyńca	Mikołów-Mokre	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LM 9-447/10 2004-11-14, Stefan CICHY, LM 9-430/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LM 9-426/98 1992-03-16, Janusz ZIMNIAK, LM 9-413/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LM 9-410/87
137.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Mikołów-Paniowy	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LP 2-404/10 2004-11-20, Stefan CICHY, LP 2-397/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LP 2-380/98 1992-03-16, Janusz ZIMNIAK, LP 2-365/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LP 2-350/87
138.	Świętego Antoniego z Padwy	Mikołów-Reta	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LR 31-38/10 2004-11-20, Stefan CICHY, LR 31-22/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LR 31-9/98
139.	Matki Bożej Częstochowskiej	Mikołów-Śmiłowice	2010-05-12, **Damian ZIMOŃ**, LS 35-23/10 2004-11-20, Stefan CICHY, LS 35-19/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LS 35-14/98
140.	Świętego Jerzego	Mszana	2006-10-20, **Damian ZIMOŃ**, LM 11-564/06 2001-11-17, Stefan CICHY, LM 11-556/01 1994-04-20, Gerard BERNACKI, LM 11-527/94 1990-11-19, **Damian ZIMOŃ**, LM 11-512/90 1986-10-28, Janusz ZIMNIAK, LM 11-501/86
141.	Krzyża Świętego	Mysłowice	2007-12-12, Józef KUPNY, LM 20-168/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LM 20-142/02 1995-11-20, **Damian ZIMOŃ**, LM 20-103/95 1991-10-15, Gerard BERNACKI, LM 20-69/91 1986-10-27, Czesław DOMIN, LM 20-42/86
142.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Mysłowice	2007-12-12, Józef KUPNY, LM 13-2087/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LM 13-2044/02 1995-09-25, Gerard BERNACKI, LM 13-1980/95 1991-09-24, Gerard BERNACKI, LM 13-1947/91 1986-10-22, Czesław DOMIN, LM 13-1905/86
143.	Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela	Mysłowice	2007-12-12, Józef KUPNY, LM 23-86/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LM 23-72/02 1995-10-11, Gerard BERNACKI, LM 23-51/95 1991-10-28, Gerard BERNACKI, LM 23-31/91
144.	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Mysłowice-Brzezinka	2007-12-12, Józef KUPNY, LB 16-661/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LB 16-653/02 1995-11-07, Gerard BERNACKI, LB 16-633/95 1991-10-07, Gerard BERNACKI, LB 16-623/91 1986-10-27, Czesław DOMIN, LB 16-598/86
145.	Matki Bożej Bolesnej	Mysłowice-Brzęczkowice	2007-12-12, Józef KUPNY, LB 25-712/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LB 25-698/02 1995-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LB 25-674/95 1991-10-21, Gerard BERNACKI, LB 25-652/91 1986-10-26, Czesław DOMIN, LB 25-626/86
146.	Wszystkich Świętych	Mysłowice-Dziećkowice	2007-12-12, Józef KUPNY, LD 6-514/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LD 6-498/03 1995-09-26, Gerard BERNACKI, LD 6-477/95 1991-09-30, Gerard BERNACKI, LD 6-468/91 1986-10-31, Czesław DOMIN, LD 6-460/86
147.	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny i Świętego Maksymiliana Kolbego	Mysłowice-Janów Miejski	2007-12-12, Józef KUPNY, LJ 15-181/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LJ 15-170/02 1995-10-24, Gerard BERNACKI, LJ 15-136/95 1991-09-30, Gerard BERNACKI, LJ 15-115/91 1986-10-22, Czesław DOMIN, LJ 15-101/86
148.	Matki Bożej Częstochowskiej	Mysłowice-Kosztowy	2007-12-12, Józef KUPNY, LK 42-59/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LK 42-58/02 1995-10-10, Gerard BERNACKI, LK 42-54/95 1991-11-04, Gerard BERNACKI, LK 42-45/91 1986-10-22, Czesław DOMIN, LK 42-32/86
149.	Świętego Józefa	Mysłowice-Krasowy	2007-12-12, Józef KUPNY, LK 14-595/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LK 14-590/02 1995-10-10, Gerard BERNACKI, LK 14-572/95 1986-10-24, Czesław DOMIN, LK 14-557/86
150.	Ciała i Krwi Pańskiej	Mysłowice-Ławki	2007-12-12, Józef KUPNY, LL 27-40/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LL 27-37/02 1995-11-27, **Damian ZIMOŃ**, LL 27-27/95 1991-10-07, Gerard BERNACKI, LL 27-14/91

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
151.	Świętego Jacka	Mysłowice-Morgi	2007-12-12, Józef KUPNY, LM 16-243/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LM 16-235/02 1995-10-23, Gerard BERNACKI, LM 16-231/96 1991-10-15, Gerard BERNACKI, LM 16-224/91 1986-10-27, Czesław DOMIN, LM 16-219/86
152.	Matki Bożej Fatimskiej	Mysłowice-Wesoła	2007-12-12, Józef KUPNY, LW 17-348/07 2002-11-23, Gerard BERNACKI, LW 17-338/02 1995-10-18, Gerard BERNACKI, LW 17-321/95 1991-10-28, Gerard BERNACKI, LW 17-300/91 1986-10-22, Czesław DOMIN, LW 17-277/86
153.	Świętego Józefa Robotnika	Nieboczowy	2010-10-31, Józef KUPNY, LN 3-420/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LN 3-403/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LN 3-387/99 1993-03-10, Gerard BERNACKI, LN 3-371/93 1989-04-09, Czesław DOMIN, LN 3-/89
154.	Najświętszej Maryi Panny Królowej Pokoju	Olza	2011-11-03, Józef KUPNY, LO 8-212/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LO 8-207/06 2001-04-29, Stefan CICHY, LO 8-196/01 1994-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LO 8-182/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LO 8-171/90
155.	Świętego Michała Archanioła	Ornontowice	2008-04-18, Józef KUPNY, LO 4-566/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LO 4-546/03 1996-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LO 4-520/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LO 4-507/91 1986-10-07, Janusz ZIMNIAK, LO 4-488/86
156.	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Orzesze	2008-04-18, Józef KUPNY, LO 6-784/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LO 6-776/03 1996-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LO 6-761/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LO 6-745/91 1986-09-25, Janusz ZIMNIAK, LO 6-727/86
157.	Świętego Wawrzyńca	Orzesze	2008-04-18, Józef KUPNY, LO 12-97/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LO 12-88/03 1996-05-07, Gerard BERNACKI, LO 12-66/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LO 12-58/91 1986-09-25, Janusz ZIMNIAK, LO 12-48/86
158.	Świętego Maksymiliana Kolbego	Orzesze-Gardawice	2009-10-04, Józef KUPNY, LG 16-59/09 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LG 16-53/03 1996-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LG 16-38/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LG 16-33/91 1986-10-13, Janusz ZIMNIAK, LG 16-20/86
159.	Świętego Jana Chrzciciela	Orzesze-Jaśkowice	2008-04-18, Józef KUPNY, LJ 10-296/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LJ 10-288/03 1996-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LJ 10-277/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LJ 10-272/91 1986-09-30, Janusz ZIMNIAK, LJ 10-262/86
160.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Orzesze-Woszczyce	2008-04-19, Józef KUPNY, LW 9-724/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LW 9-719/03 1996-05-07, Gerard BERNACKI, LW 9-700/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LW 9-689/91 1986-10-13, Janusz ZIMNIAK, LW 9-672/86
161.	Przemienienia Pańskiego	Orzesze-Zawada	2008-04-18, Józef KUPNY, LZ 22-32/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LZ 22-30/03 1996-05-07, Gerard BERNACKI, LZ 22-21/96 1991-11-04, Czesław DOMIN, LZ 22-12/91
162.	Męczeństwa Świętego Jana Chrzciciela	Orzesze-Zawiść	2008-04-18, Józef KUPNY, LZ 17-66/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LZ 17-54/03 1996-05-07, Gerard BERNACKI, LZ 17-40/96 1991-11-04, Czesław DOMIN, LZ 17-26/91 1986-10-31, Janusz ZIMNIAK, LZ 17-15/86
163.	Miłosierdzia Bożego	Orzesze-Zazdrość	2008-04-18, Józef KUPNY, LZ 24-56/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LZ 24-21/03
164.	Świętego Antoniego z Padwy	Orzesze-Zgoń	2009-11-29, Józef KUPNY, LZ 10-169/09 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LZ 10-168/03 1996-05-07, Gerard BERNACKI, LZ 10-164/96 1991-11-12, Czesław DOMIN, LZ 10-154/91 1986-10-20, Janusz ZIMNIAK, LZ 10-147/86
165.	Ducha Świętego	Osiny	2011-11-04, Józef KUPNY, LO 9-56/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LO 9-51/06 2001-04-29, Stefan CICHY, LO 9-43/01 1994-04-29, Gerard BERNACKI, LO 9-41/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LO 9-31/90

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
166.	Trójcy Przenajświętszej	Palowice	2008-04-18, Józef KUPNY, LP 33-54/08 2003-04-22, Gerard BERNACKI, LP 33-46/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LP 33-47/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LP 33-40/90 1985-10-22, Józef KURPAS, LP 33-30/85
167.	Świętego Urbana	Paniówki	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LP 23-262/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LP 23-249/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LP 23-244/96 1991-10-28, Janusz ZIMNIAK, LP 23-236/91 1986-03-18, Czesław DOMIN, LP 23-226/86
168.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Pawłowice	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LP 38-87/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LP 38-75/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LP 38-67/01 1994-03-14, **Damian ZIMOŃ**, LP 38-39/94 1990-03-13, Janusz ZIMNIAK, LP 38-21/90
169.	Świętego Jana Chrzciciela	Pawłowice	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LP 4-828/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LP 4-808/04 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LP 4-797/01 1994-03-07, **Damian ZIMOŃ**, LP 4-739/94 1990-03-13, Janusz ZIMNIAK, LP 4-716/90
170.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Piasek	2007-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LP 24-239/07 2002-03-04, Stefan CICHY, LP 24-231/02 1995-04-19, **Damian ZIMOŃ**, LP 24-218/95 1990-03-06, Gerard BERNACKI, LP 24-197/90
171.	Imienia Najświętszej Maryi Panny i świętego Bartłomieja Apostoła	Piekary Śląskie	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LP 6-1781/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LP 6-1754/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LP 6-1695/96 1992-02-24, Gerard BERNACKI, LP 6-1638/92 1987-11-23, Janusz ZIMNIAK, LP 6-1593/87
172.	Świętej Rodziny	Piekary Śląskie	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LP 29-148/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LP 29-139/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LP 29-98/96 1992-03-20, Gerard BERNACKI, LP 29-58/92 1987-11-19, Janusz ZIMNIAK, LP 29-40/87
173.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Piekary Śląskie-Brzeziny	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LB 17-729/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LB 17-711/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LB 17-688/96 1992-03-30, Gerard BERNACKI, LB 17-676/92 1987-11-30, Czesław DOMIN, LB 17-665/87
174.	Matki Bożej Wspomożenia Wiernych	Piekary Śląskie-Dąbrówka Wielka	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LD 3-779/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LD 3-771/03 1996-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LD 3-756/96 1991-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LD 3-720/91 1987-10-05, Janusz ZIMNIAK, LD 3-705/87
175.	Świętego Józefa	Piekary Śląskie-Józefka	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LJ 14-308/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LJ 14-295/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LJ 14-278/96 1992-03-02, Gerard BERNACKI, LJ 14-262/92 1987-11-29, Czesław DOMIN, LJ 14-246/87
176.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Piekary Śląskie-Kamień	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LK 1-700/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LK 1-686/01 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LK 1-660/96 1992-03-23, Gerard BERNACKI, LK 1-643/92 1987-12-14, Janusz ZIMNIAK, LK 1-628/87
177.	Matki Bożej Nieustającej Pomocy	Piekary Śląskie-Kozłowa Góra	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LK 22-318/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LK 22-315/03 1996-11-18, **Damian ZIMOŃ**, LK 22-298/96 1992-04-06, Gerard BERNACKI, LK 22-289/92 1987-11-25, Czesław DOMIN, LK 22-283/87
178.	Trójcy Przenajświętszej	Piekary Śląskie-Szarlej	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LS 11-856/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LS 11-847/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LS 11-832/96 1992-03-23, Gerard BERNACKI, LS 11-810/92 1987-11-30, Janusz ZIMNIAK, LS 11-799/87
179.	Świętej Katarzyny	Pielgrzymowice	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LP 7-726/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LP 7-713/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LP 7-697/01 1994-02-21, **Damian ZIMOŃ**, LP 7-690/94 1990-03-26, Janusz ZIMNIAK, LP 7-680/90

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
180.	Świętego Bartłomieja Apostoła	Pogrzebień	2010-11-07, Józef KUPNY, LP 10-737/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LP 10-721/05 1999-03-06, Gerard BERNACKI, LP 10-708/99 1993-03-24, Gerard BERNACKI, LP 10-684/93 1989-03-19, Czesław DOMIN, LP 10-666/89
181.	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Połomia	2006-12-09, Gerard BERNACKI, LP 12-893/06 2001-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LP 12-882/01 1994-03-07, Gerard BERNACKI, LP 12-850/94 1990-11-17, **Damian ZIMOŃ**, LP 12-834/90 1985-11-06, Janusz ZIMNIAK, LP 12-819/85
182.	Świętego Maksymiliana Marii Kolbego	Poręba	2007-12-11, **Damian ZIMOŃ**, LP 35-44/07 2002-03-18, Stefan CICHY, LP 35-42/02 1995-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LP 35-39/95 1990-04-20, Gerard BERNACKI, LP 35-30/90
183.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Przegędza	2009-03-12, Józef KUPNY, LP 32-45/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LP 32-38/04 1998-03-05, **Damian ZIMOŃ**, LP 32-35/98 1992-03-21, Ignacy JEŻ, LP 32-29/92 1988-04-26, Janusz ZIMNIAK, LP 32-24/88
184.	Świętego Jana Nepomucena	Przyszowice	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LP 14-655/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LP 14-639/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LP 14-627/96 1991-10-28, Janusz ZIMNIAK, LP 14-612/91 1986-04-10, Czesław DOMIN, LP 14-591/86
185.	Świętego Mikołaja	Pstrążna	2010-10-10, Józef KUPNY, LP 15-694/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LP 15-684/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LP 15-677/99 1993-03-10, Gerard BERNACKI, LP 15-656/93 1989-03-23, Czesław DOMIN, LP 15-648/89
186.	Miłosierdzia Bożego	Pszczyna	2007-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LP 42-26/07 2002-04-15, Stefan CICHY, LP 42-16/02
187.	Podwyższenia Krzyża Świętego i Matki Bożej Częstochowskiej	Pszczyna	2007-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LP 34-108/07 2002-03-01, Stefan CICHY, LP 34-91/02 1995-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LP 34-60/95 1990-04-20, Gerard BERNACKI, LP 34-38/90
188.	Wszystkich Świętych	Pszczyna	2007-12-11, **Damian ZIMOŃ**, LP 16-1299/07 2002-02-21, Stefan CICHY, LP 16-1279/02 1995-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LP 16-1185/95 1990-04-03, Gerard BERNACKI, LP 16-1143/90
189.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Pszczyna-Stara Wieś	2007-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LS 27-57/07 2002-03-18, Stefan CICHY, LS 27-54/02 1995-03-07, **Damian ZIMOŃ**, LS 27-38/95 1990-03-20, Gerard BERNACKI, LS 27-30/90
190.	Narodzenia Najświętszej Maryi Panny	Pszów	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LP 17-1068/10 2005-02-14, Stefan CICHY, LP 17-1033/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LP 17-993/99 1993-03-01, Gerard BERNACKI, LP 17-947/93 1989-03-01, **Damian ZIMOŃ**, LP 17-925/89
191.	Zmartwychwstania Pańskiego	Pszów-Kalwaria	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LK 51-32/10 2005-02-28, Stefan CICHY, LK 51-28/05 1999-04-17, Gerard BERNACKI, LK 51-24/99 1993-03-01, Gerard BERNACKI, LP 40-7/93 1989-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LP 40-2/89
192.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Pszów-Krzyżkowice	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LK 21-597/10 2005-02-27, Stefan CICHY, LK 21-586/05 1999-04-17, Gerard BERNACKI, LK 21-576/99 1993-03-16, Gerard BERNACKI, LK 21-565/93 1989-04-06, **Damian ZIMOŃ**, LK 21-550/89
193.	Świętych Apostołów Mateusza i Macieja	Racibórz-Brzezie	2010-11-14, Józef KUPNY, LB 15-646/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LB 15-643/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LB 15-635/99 1993-03-23, Gerard BERNACKI, LB 15-623/93 1989-04-04, Czesław DOMIN, LB 15-612/89
194.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Radlin-Biertułtowy	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LB 4-916/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LB 4-896/04 1995-09-26, **Damian ZIMOŃ**, LB 4-860/95 1990-09-24, Gerard BERNACKI, LB 4-833/90 1985-10-20, **Damian ZIMOŃ**, LB 4-799/85
195.	Niepokalanego Serca Maryi	Radlin-Głożyny	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LG 11-346/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LG 11-338/04 1995-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LG 11-325/95 1990-11-19, Gerard BERNACKI, LG 11-313/90 1985-12-05, **Damian ZIMOŃ**, LG 11-296/85

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
196.	Imienia Maryi	Radostowice	2007-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LR 27-29/07 2002-03-26, Stefan CICHY, LR 27-27/02 1995-03-27, **Damian ZIMOŃ**, LR 27-20/95 1990-04-25, Gerard BERNACKI, LR 27-13/90
197.	Świętego Wojciecha	Radzionków	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LR 3-1001/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LR 3-962/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LR 3-886/96 1992-03-16, Gerard BERNACKI, LR 3-841/92 1987-12-06, Janusz ZIMNIAK, LR 3-816/87
198.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Radzionków-Rojca	2008-12-11, Gerard BERNACKI, LR 16-563/08 2003-11-20, Stefan CICHY, LR 16-545/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LR 16-533/96 1992-04-06, Gerard BERNACKI, LR 16-515/92
199.	Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza	Raszczyce	2010-11-05, Józef KUPNY, LR 4-598/10 2005-04-26, Gerard BERNACKI, LR 4-594/05 1999-04-06, Gerard BERNACKI, LR 4-584/99 1993-05-24, **Damian ZIMOŃ**, LR 4-574/93 1989-03-21, Czesław DOMIN, LR 4-572/89
200.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Rogów	2011-11-27, Józef KUPNY, LR 6-616/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LR 6-588/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LR 6-565/01 1994-04-29, Gerard BERNACKI, LR 6-543/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LR 6-533/90
201.	Matki Bożej Różańcowej	Ruda Śląska	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LR 14-567/11 2006-10-08, Józef KUPNY, LR 14-553/06 2001-03-06, Stefan CICHY, LR 14-540/01 1994-10-03, Gerard BERNACKI, LR 14-522/94 1989-10-03, **Damian ZIMOŃ**, LR 14-502/89
202.	Świętego Józefa	Ruda Śląska	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LR 8-792/01 2006-11-19, Józef KUPNY, LR 8-770/06 2001-03-17, Stefan CICHY, LR 8-750/01 1994-10-17, Gerard BERNACKI, LR 8-727/94 1989-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LR 8-706/89
203.	Świętego Piusa X	Ruda Śląska	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LR 25-140/11 2006-11-05, Józef KUPNY, LR 25-130/06 2001-04-03, Stefan CICHY, LR 25-112/01 1994-11-08, Gerard BERNACKI, LR 25-98/94 1989-10-19, **Damian ZIMOŃ**, LR 25-53/89
204.	Świętej Marii Magdaleny	Ruda Śląska-Bielszowice	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LB 3-968/21 2002-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LB 3-955/02 1995-11-14, Gerard BERNACKI, LB 3-914/95 1990-10-01, Janusz ZIMNIAK, LB 3-882/90 1985-11-14, Czesław DOMIN, LB 3-821/85
205.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Ruda Śląska-Bykowina	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LB 19-547/07 2002-05-08, **Damian ZIMOŃ**, LB 19-533/02 1995-10-30, Gerard BERNACKI, LB 19-519/95 1990-11-12, Janusz ZIMNIAK, LB 19-505/90 1985-11-04, Czesław DOMIN, LB 19-481/85
206.	Świętej Barbary	Ruda Śląska-Bykowina	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LB 43-110/07 2002-05-07, **Damian ZIMOŃ**, LB 43-92/02 1995-10-16, Gerard BERNACKI, LB 43-67/95 1990-11-05, Janusz ZIMNIAK, LB 43-39/90 1985-11-14, Czesław DOMIN, LB 43-16/85
207.	Ducha Świętego	Ruda Śląska-Czarny Las	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LC 10-545/11 2006-10-29, Józef KUPNY, LC 10-537/06 2001-03-27, Stefan CICHY, LC 10-520/01 1994-10-12, Gerard BERNACKI, LC 10-489/94 1989-11-21, **Damian ZIMOŃ**, LC 10-469/89
208.	Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela	Ruda Śląska-Godula	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LG 5-1282/11 2006-10-22, Józef KUPNY, LG 5-1262/06 2001-03-13, Stefan CICHY, LG 5-1238/01 1994-11-07, Gerard BERNACKI, LG 5-1209/94 1989-10-31, **Damian ZIMOŃ**, LG 5-1186/89
209.	Bożego Narodzenia	Ruda Śląska-Halemba	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LH 8-117/07 2002-05-08, **Damian ZIMOŃ**, LH 8-96/02 1995-12-06, Gerard BERNACKI, LH 8-81/95 1990-11-19, Janusz ZIMNIAK, LH 8-64/90 1985-10-17, Czesław DOMIN, LH 8-37/85
210.	Matki Bożej Różańcowej	Ruda Śląska-Halemba	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LH 2-565/85 2002-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LH 2-548/02 1995-10-02, Gerard BERNACKI, LH 2-529/96 1990-10-15, Janusz ZIMNIAK, LH 2-510/90 1985-12-25, Czesław DOMIN, LH 2-490/85

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
211.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Ruda Śląska-Kłodnica	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LK 29-137/07 2002-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LK 29-133/02 1995-10-26, Gerard BERNACKI, LK 29-127/95 1990-10-08, Janusz ZIMNIAK, LK 29-118/90 1985-10-16, Czesław DOMIN, LK 29-100/85
212.	Trójcy Przenajświętszej	Ruda Śląska-Kochłowice	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LK 9-923/07 2002-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LK 9-875/02 1995-11-20, Gerard BERNACKI, LK 9-841/95 1990-10-22, Janusz ZIMNIAK, LK 9-823/90 1985-11-14, Czesław DOMIN, LK 9-784/85
213.	Świętego Pawła	Ruda Śląska-Nowy Bytom	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LN 7-717/11 2006-10-16, Józef KUPNY, LN 7-698/06 2001-02-27, Stefan CICHY, LN 7-659/01 1994-10-31, Gerard BERNACKI, LN 7-628/94 1989-12-12, **Damian ZIMOŃ**, LN 7-609/89
214.	Świętego Michała Archanioła	Ruda Śląska-Orzegów	2011-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LO 5-868/11 2006-11-12, Józef KUPNY, LO 5-845/06 2001-03-20, Stefan CICHY, LO 5-820/01 1989-09-28, **Damian ZIMOŃ**, LO 5-791/89
215.	Świętego Andrzeja Boboli	Ruda Śląska-Wirek	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LW 12-454/07 2002-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LW 12-443/02 1995-10-28, Gerard BERNACKI, LW 12-436/95 1990-10-08, Janusz ZIMNIAK, LW 12-423/90 1985-11-20, Czesław DOMIN, LW 12-401/85
216.	Świętego Wawrzyńca i Świętego Antoniego	Ruda Śląska-Wirek	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LW 3-726/07 2002-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LW 3-697/02 1995-12-09, Gerard BERNACKI, LW 3-665/95 1990-10-29, Janusz ZIMNIAK, LW 3-648/90 1985-09-26, Czesław DOMIN, LW 3-622/85
217.	Świętego Maksymiliana Marii Kolbego	Rudziczka	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LR 28-43/08 2003-04-24, **Damian ZIMOŃ**, LR 28-33/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LR 28-26/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LR 28-18/90
218.	Królowej Apostołów	Rybnik	2009-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LR 19-335/09 2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LR 19-321/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LR 19-302/98 1992-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LR 19-278/92 1987-10-30, Czesław DOMIN, LR 19-252/87
219.	Matki Bożej Bolesnej	Rybnik	2009-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LR 12-2220/09 2004-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LR 12-2208/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LR 12-2174/98 1992-09-21, **Damian ZIMOŃ**, LR 12-2136/92 1987-10-31, Czesław DOMIN, LR 12-2124/87
220.	Świętego Antoniego z Padwy	Rybnik	2009-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LR 18-662/09 2004-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LR 18-631/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LR 18-578/98 1992-10-27, **Damian ZIMOŃ**, LR 18-539/92 1987-10-22, Czesław DOMIN, LR 18-496/87
221.	Świętego Józefa Robotnika	Rybnik	2009-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LR 17-378/09 2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LR 17-365/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LR 17-348/98 1992-11-09, **Damian ZIMOŃ**, LR 17-329/92 1987-10-30, Czesław DOMIN, LR 17-297/87
222.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Rybnik	2009-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LR 24-152/09 2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LR 24-138/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LR 24-115/98 1992-10-19, **Damian ZIMOŃ**, LR 24-88/92 1987-10-30, Czesław DOMIN, LR 24-55/87
223.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Rybnik-Boguszowice	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LB 10-866/07 2002-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LB 10-852/02 1995-03-21, Gerard BERNACKI, LB 10-821/95 1990-03-01, **Damian ZIMOŃ**, LB 10-783/90
224.	Świętej Barbary	Rybnik-Boguszowice Osiedle	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LB 37-93/07 2002-10-31, **Damian ZIMOŃ**, LB 37-85/02 1995-03-27, Gerard BERNACKI, LB 37-69/95 1990-03-01, **Damian ZIMOŃ**, LB 37-51/90
225.	Świętego Jana Nepomucena	Rybnik-Chwałęcice	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LC 28-44/09 2004-07-15, Stefan CICHY, LC 28-40/04 brak 1998-04-15, Piotr LIBERA, LC 28-30/98 1992-11-09, **Damian ZIMOŃ**, LC 28-23/92 1987-04-27, Czesław DOMIN, LC 28-16/87

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
226.	Świętej Teresy od Dzieciątka Jezus	Rybnik-Chwałowice	2009-09-19, Józef KUPNY, LC 4-567/09 2004-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LC 4-548/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LC 4-523/98 1992-10-06, **Damian ZIMOŃ**, LC 4-511/92 1987-10-30, Czesław DOMIN, LC 4-478/87
227.	Chrystusa Króla	Rybnik-Golejów	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LG 7-483/09 2004-03-28, Stefan CICHY, LG 7-478/04 1998-04-15, Piotr LIBERA, LG 7-464/98 1992-09-21, **Damian ZIMOŃ**, LG 7-451/92 1987-05-23, Janusz ZIMNIAK, LG 7-443/87
228.	Świętego Brata Alberta Chmielowskiego	Rybnik-Kamień	2009-03-08, Józef KUPNY, LK 47-39/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LK 47-35/04 1998-03-26, **Damian ZIMOŃ**, LK 47-30/98 1992-04-27, Gerard BERNACKI, LK 47-11/92
229.	Świętego Józefa	Rybnik-Kłokocin	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LK 17-61/07 2002-11-14, **Damian ZIMOŃ**, LK 17-56/02 1995-02-21, Gerard BERNACKI, LK 17-44/95 1990-03-01, **Damian ZIMOŃ**, LK 17-31/90
230.	Świętego Wawrzyńca	Rybnik-Ligocka Kuźnia	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LL 20-61/07 2002-10-31, **Damian ZIMOŃ**, LL 20-53/02 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LL 20-42/98 1992-10-05, **Damian ZIMOŃ**, LL 20-30/92 1987-10-12, Czesław DOMIN, LL 20-21/87
231.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Rybnik-Niedobczyce	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LN 2-957/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LN 2-945/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LN 2-931/98 1992-10-12, **Damian ZIMOŃ**, LN 2-916/92 1987-10-05, Czesław DOMIN, LN 2-903/87
232.	Bożego Ciała i świętej Barbary	Rybnik-Niewiadom	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LN 5-66/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LN 5-61/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LN 5-51/98 1993-02-23, Gerard BERNACKI, LN 5-44/93 1989-03-08, **Damian ZIMOŃ**, LN 5-34/89
233.	Miłosierdzia Bożego	Rybnik-Niewiadom	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LN 6-27/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LN 6-21/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LN 6-13/98 1992-10-12, **Damian ZIMOŃ**, LN 6-10/92 1987-10-21, Czesław DOMIN, LN 6-7/87
234.	Matki Bożej Częstochowskiej	Rybnik-Ochojec	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LO 15-57/09 2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LO 15-52/04 1998-04-15, Piotr LIBERA, LO 15-49/98 1992-11-23, **Damian ZIMOŃ**, LO 15-44/92 1987-05-06, Janusz ZIMNIAK, LO 15-31/87
235.	Świętego Floriana	Rybnik-Orzepowice	2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LO 13-68/04 1998-04-15, Piotr LIBERA, LO 13-52/98 1992-10-26, **Damian ZIMOŃ**, LO 13-43/92 1987-05-06, Janusz ZIMNIAK, LO 13-32/87
236.	Świętego Jana Sarkandra	Rybnik-Paruszowiec	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LP 41-43/09 2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LP 41-38/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LP 41-26/98 1992-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LP 41-13/92
237.	Trójcy Przenajświętszej	Rybnik-Popielów	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LP 22-364/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LP 22-357/04 1996-04-04, Gerard BERNACKI, LP 22-344/96 1990-03-08, **Damian ZIMOŃ**, LP 22-329/90
238.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Rybnik-Rybnicka Kuźnia	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LR 23-81/09 2004-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LR 23-78/04 1998-04-15, Piotr LIBERA, LR 23-72/98 1992-09-29, **Damian ZIMOŃ**, LR 23-47/92 1987-04-21, Czesław DOMIN, LR 23-30/87
239.	Świętej Katarzyny i Matki Bożej Różańcowej	Rybnik-Wielopole	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LW 18-51/09 2004-07-15, Stefan CICHY, LW 18-48/04 1998-04-15, Piotr LIBERA, LW 18-43/98 1992-12-19, **Damian ZIMOŃ**, LW 18-34/92 1987-05-11, Janusz ZIMNIAK, LW 18-26/87
240.	Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny	Rybnik-Zamysłów	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LZ 18-51/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LZ 18-47/04 1998-04-21, Gerard BERNACKI, LZ 18-38/98 1992-10-20, **Damian ZIMOŃ**, LZ 18-30/92 1987-10-31, Czesław DOMIN, LZ 18-14/87

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
241.	Świętego Jerzego	Rydułtowy	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LR 12-1085/10 2005-03-10, Stefan CICHY, LR 12-1064/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LR 13-1037/99 1993-02-22, Gerard BERNACKI, LR 13-1011/93 1989-02-22, **Damian ZIMOŃ**, LR 13-975/89
242.	Matki Bożej Uzdrowienia Chorych	Rydułtowy-Orłowiec	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LO 10-90/10 2005-03-22, Stefan CICHY, LO 10-70/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LO 10-61/99 1993-04-06, Gerard BERNACKI, LO 10-43/93 1989-03-08, **Damian ZIMOŃ**, LO 10-34/89
243.	Świętego Jacka	Rydułtowy-Radoszowy	2009-04-28, **Damian ZIMOŃ**, LR 2-774/09 2004-04-13, Stefan CICHY, LR 2-768/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LR 2-753/98 1993-03-22, Gerard BERNACKI, LR 2-732/93 1989-03-14, **Damian ZIMOŃ**, LR 2-724/89
244.	Krzyża Świętego	Siemianowice Śląskie	2009-04-14, Gerard BERNACKI, LS 2-948/09 2003-10-13, Gerard BERNACKI, LS 2-933/03 1996-12-10, Gerard BERNACKI, LS 2-906/96 1991-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LS 2-890/91 1987-10-26, Janusz ZIMNIAK, LS 2-878/87
245.	Świętego Antoniego z Padwy	Siemianowice Śląskie	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LS 3-699/09 2003-11-19, Gerard BERNACKI, LS 3-689/03 1996-12-10, Gerard BERNACKI, LS 3-663/96 1991-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LS 3-646/91 1987-10-30, ???, LS 3-630/87
246.	Zmartwychwstania Pańskiego	Siemianowice Śląskie	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LS 30-71/09 2003-11-19, Gerard BERNACKI, LS 30-60/03 1996-12-10, Gerard BERNACKI, LS 30-53/96 1991-01-07, **Damian ZIMOŃ**, LS 30-49/91 1987-09-28, Janusz ZIMNIAK, LS 30-40/87
247.	Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny	Siemianowice Śląskie-Bańgów	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LB 48-74/09 2003-11-19, Gerard BERNACKI, LB 48-48/03 1996-12-02, Gerard BERNACKI, LB 48-35/96 1991-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LB 48-10/91
248.	Świętego Jana Sarkandra	Siemianowice Śląskie-Bańgów	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LB 50-19/09
249.	Ducha Świętego	Siemianowice Śląskie-Bytków	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LB 32-141/09 2003-09-30, Gerard BERNACKI, LB 32-127/03 1996-11-13, **Damian ZIMOŃ**, LB 32-97/96 1991-10-29, **Damian ZIMOŃ**, LB 32-69/91 1987-09-22, Janusz ZIMNIAK, LB 32-49/87
250.	Świętego Michała Archanioła	Siemianowice Śląskie-Michałkowice	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LM 5-866/09 2003-09-23, Gerard BERNACKI, LM 5-852/03 1996-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LM 5-833/96 1991-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LM 5-801/91 1987-10-19, Janusz ZIMNIAK, LM 5-771/87
251.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Siemianowice Śląskie-Przełajka	2009-05-14, Gerard BERNACKI, LP 25-216/09 2003-10-14, Gerard BERNACKI, LP 25-213/03 1996-12-10, Gerard BERNACKI, LP 25-208/96 1991-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LP 25-200/91 1987-09-29, Janusz ZIMNIAK, LP 25-197/87
252.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Skrbeńsko	2011-09-29, Józef KUPNY, LS 32-34/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LS 32-29/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LS 32-22/01 1994-04-29, Gerard BERNACKI, LS 32-14/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LS 32-10/90
253.	Świętego Michała Archanioła	Skrzyszów	2011-11-27, Józef KUPNY, LS 5-540/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LS 5-534/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LS 5-527/01 1994-04-29, Gerard BERNACKI, LS 5-517/94 1990-03-26, Czesław DOMIN, LS 5-512/90
254.	Świętego Jacka	Stanowice	2009-02-26, Józef KUPNY, LS 24-144/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LS 24-139/04 1998-04-08, **Damian ZIMOŃ**, LS 24-130/98 1992-03-17, Ignacy JEŻ, LS 24-118/92 1987-04-22, Janusz ZIMNIAK, LS 24-101/87
255.	Świętego Jana Chrzciciela	Studzienice	2007-02-04, Józef KUPNY, LS 20-55/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LS 20-49/02 1995-03-07, Gerard BERNACKI, LS 20-42/95 1990-03-27, Gerard BERNACKI, LS 20-33/90

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
256.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Studzionka	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LS 7-827/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LS 7-795/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LS 7-772/01 1994-03-21, **Damian ZIMOŃ**, LS 7-755/94 1990-04-02, Janusz ZIMNIAK, LS 7-742/90
257.	Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika	Suszec	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LS 8-981/08 2003-04-24, **Damian ZIMOŃ**, LS 8-962/03 1996-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LS 8-649/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LS 8-633/90 1985-10-28, Józef KURPAS, LS 8-607/85
258.	Świętego Antoniego z Padwy	Syrynia	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LS 10-567/10 2005-03-13, Stefan CICHY, LS 10-556/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LS 10-548/99 1993-04-01, Gerard BERNACKI, LS 10-543/93 1989-03-15, **Damian ZIMOŃ**, LS 10-540/89
259.	Matki Bożej Pośredniczki Wszelkich Łask	Szczejkowice	2009-05-14, Józef KUPNY, LS 29-76/09 2004-04-22, Gerard BERNACKI, LS 29-72/04 1998-04-08, **Damian ZIMOŃ**, LS 29-64/98 1992-05-04, Janusz ZIMNIAK, LS 29-52/92 1987-04-23, Janusz ZIMNIAK, LS 29-40/87
260.	Świętego Maksymiliana Kolbego	Szczerbice	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LS 33-44/10 2005-02-21, Stefan CICHY, LS 33-40/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LS 33-36/99 1993-04-01, Gerard BERNACKI, LS 33-19/93 1989-04-13, **Damian ZIMOŃ**, LS 33-13/89
261.	Świętej Anny	Świerklany	2007-11-14, Gerard BERNACKI, LS 13-486/07 2002-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LS 13-472/02 1995-02-20, Gerard BERNACKI, LS 13-450/95 1990-04-20, **Damian ZIMOŃ**, LS 13-442/90
262.	Świętych Apostołów Piotra i Pawła	Świętochłowice	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LS 9-944/06 2001-09-20, Stefan CICHY, LS 9-929/01 1994-11-14, Gerard BERNACKI, LS 9-907/94 1989-10-30, Janusz ZIMNIAK, LS 9-876/89
263.	Matki Bożej Różańcowej	Świętochłowice-Chropaczów	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LC 3-988/06 2001-10-10, Stefan CICHY, LC 3-964/01 1994-10-10, Gerard BERNACKI, LC 3-938/94 1989-10-02, Janusz ZIMNIAK, LC 3-899/89
264.	Świętego Augustyna	Świętochłowice-Lipiny	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LL 6-615/06 2001-10-08, Stefan CICHY, LL 6-596/01 1994-11-28, Gerard BERNACKI, LL 6-576/94 1989-10-16, Janusz ZIMNIAK, LL 6-554/89
265.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Świętochłowice-Piaśniki	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LP 21-421/06 2001-10-29, Stefan CICHY, LP 21-407/01 1994-11-21, Gerard BERNACKI, LP 21-392/94 1989-09-25, Janusz ZIMNIAK, LP 21-373/89
266.	Świętego Józefa	Świętochłowice-Zgoda	2006-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LZ 6-647/06 2001-11-07, Stefan CICHY, LZ 6-635/01 1994-11-25, Gerard BERNACKI, LZ 6-622/94 1989-11-06, Janusz ZIMNIAK, LZ 6-598/89
267.	Matki Bożej Fatimskiej	Turza Śląska	2011-12-04, Józef KUPNY, LT 10-91/11 2006-05-06, Gerard BERNACKI, LT 10-66/06 2001-04-11, **Damian ZIMOŃ**, LT 10-55/01 1995-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LT 10-40/96 1990-11-05, Gerard BERNACKI, LT 10-31/90 1985-11-25, Czesław DOMIN, LT 10-22/85
268.	Błogosławionej Karoliny	Tychy	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LT 16-94/10 2004-11-15, **Damian ZIMOŃ**, LT 16-77/04 1998-11-21, Stefan CICHY, LT 16-58/98 1992-11-17, Gerard BERNACKI, LT 16-26/92
269.	Ducha Świętego	Tychy	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LT 9-119/10 2004-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LT 9-101/04 brak 1998-09-28, Stefan CICHY, LT 9-81/98 1992-10-06, Gerard BERNACKI, LT 9-62/92 1987-10-27, **Damian ZIMOŃ**, LT 9-39/87
270.	Miłosierdzia Bożego	Tychy	2010-04-07, Józef KUPNY, LT 22-23/10
271.	Świętego Benedykta Opata	Tychy	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LT 21-39/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LT 21-15/04
272.	Świętego Franciszka z Asyżu i świętej Klary	Tychy	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LT 19-44/10 2004-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LT 19-36/04 1998-10-05, Stefan CICHY, LT 19-20/98

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
273.	Świętego Jana Chrzciciela	Tychy	2010-05-16, Józef KUPNY, LT 5-582/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LT 5-553/04 1998-12-02, **Damian ZIMOŃ**, LT 5-525/98 1992-09-21, Gerard BERNACKI, LT 5-479/92 1987-10-05, **Damian ZIMOŃ**, LT 5-439/87
274.	Świętego Krzysztofa	Tychy	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LT 13-145/10 2004-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LT 13-122/04 1998-10-27, Stefan CICHY, LT 13-99/98 1992-10-14, Gerard BERNACKI, LT 13-55/92 1987-10-20, **Damian ZIMOŃ**, LT 13-36/87
275.	Świętego Maksymiliana Kolbego	Tychy	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LT 14-57/10 2004-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LT 14-53/04 1998-10-12, Stefan CICHY, LT 14-47/98 1992-10-26, Gerard BERNACKI, LT 14-22/92 1987-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LT 14-9/87
276.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Tychy	2010-04-27, Józef KUPNY, LT 15-59/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LT 15-50/04 1998-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LT 15-43/98 1992-10-21, Gerard BERNACKI, LT 15-21/92 1987-12-14, **Damian ZIMOŃ**, LT 15-4/87
277.	Świętej Marii Magdaleny	Tychy	2010-04-25, Józef KUPNY, LT 3-1328/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LT 3-1238/04 1998-11-18, **Damian ZIMOŃ**, LT 3-1188/98 1992-09-28, Gerard BERNACKI, LT 3-1122/92 1987-09-30, **Damian ZIMOŃ**, LT 3-1070/87
278.	Świętej Rodziny	Tychy	2010-04-19, Józef KUPNY, LT 20-65/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LT 20-49/04 1998-11-20, **Damian ZIMOŃ**, LT 20-19/98
279.	Narodzenia Świętego Jana Chrzciciela	Tychy-Cielmice	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LC 20-295/10 2004-11-07, **Damian ZIMOŃ**, LC 20-293/04 1998-10-05, Stefan CICHY, LC 20-276/98 1992-10-14, Gerard BERNACKI, LC 20-261/92 1987-12-01, **Damian ZIMOŃ**, LC 20-260/87
280.	Krzyża Świętego	Tychy-Czułów	2010-02-12, Józef KUPNY, LC 32-84/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LC 32-69/04 1998-11-18, **Damian ZIMOŃ**, LC 32-62/98 1992-11-09, Gerard BERNACKI, LC 32-45/92 1987-11-03, **Damian ZIMOŃ**, LC 32-32/87
281.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Tychy-Paprocany	2010-04-28, Gerard BERNACKI, LP 26-303/10 2004-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LP 26-293/04 1998-11-09, Stefan CICHY, LP 26-284/98 1992-10-19, Gerard BERNACKI, LP 26-259/92 1987-10-12, **Damian ZIMOŃ**, LP 26-241/87
282.	Matki Bożej Pośredniczki Wszelkich Łask	Tychy-Urbanowice	2010-04-16, Józef KUPNY, LU 2-288/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LU 2-284/04 1998-11-18, **Damian ZIMOŃ**, LU 2-272/98 1992-11-17, Gerard BERNACKI, LU 2-260/92 1987-11-24, **Damian ZIMOŃ**, LU 2-250/87
283.	Świętego Józefa Robotnika	Tychy-Wartogłowiec	2010-04-09, Józef KUPNY, LW 21-69/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LW 21-63/04 1998-11-20, **Damian ZIMOŃ**, LW 21-51/98 1992-10-22, Gerard BERNACKI, LW 21-46/92 1987-10-15, **Damian ZIMOŃ**, LW 21-34/87
284.	Matki Bożej Królowej Aniołów	Tychy-Wilkowyje	2010-04-11, Józef KUPNY, LW 22-41/10 2004-11-26, Gerard BERNACKI, LW 22-38/04 1998-11-20, **Damian ZIMOŃ**, LW 22-36/98 1992-10-06, Gerard BERNACKI, LW 22-26/92 1987-10-20, **Damian ZIMOŃ**, LW 22-19/87
285.	Świętego Mikołaja	Warszowice	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LW 1-850/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LW 1-843/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LW 1-840/01 1994-03-07, **Damian ZIMOŃ**, LW 1-821/94 1990-04-09, Janusz ZIMNIAK, LW 1-818/90
286.	Świętego Mikołaja	Wilcza	2008-05-08, Gerard BERNACKI, LW 4-663/08 2003-05-07, Stefan CICHY, LW 4-649/03 1996-04-18, Gerard BERNACKI, LW 4-635/96 1991-10-15, Janusz ZIMNIAK, LW 4-626/91 1986-04-21, Czesław DOMIN, LW 4-609/86
287.	Świętego Jakuba Starszego Apostoła	Wisła Mała	2011-12-01, Gerard BERNACKI, LW 5-515/11 2006-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LW 5-492/06 2001-04-17, Gerard BERNACKI, LW 5-480/01 1994-03-21, **Damian ZIMOŃ**, LW 5-458/94 1990-04-02, Janusz ZIMNIAK, LW 5-445/90

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
288.	Trójcy Przenajświętszej	Wisła Wielka	2007-12-11, **Damian ZIMOŃ**, LW 6-353/07 2002-03-11, Stefan CICHY, LW 6-349/02 1995-03-13, **Damian ZIMOŃ**, LW 6-338/95 1990-04-23, Janusz ZIMNIAK, LW 6-331/90
289.	Ducha Świętego	Wodzisław Śląski	2008-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LW 25-37/08 2002-09-28, Stefan CICHY, LW 25-23/02
290.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Wodzisław Śląski	2008-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LW 19-60/08 2002-11-13, Stefan CICHY, LW 19-50/02 1995-10-16, **Damian ZIMOŃ**, LW 19-38/95 1990-10-16, Gerard BERNACKI, LW 19-35/90 1986-11-12, **Damian ZIMOŃ**, LW 19-25/86
291.	Świętego Herberta Biskupa	Wodzisław Śląski	2008-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LW 20-105/08 2002-11-10, Stefan CICHY, LW 20-80/02 1995-10-16, **Damian ZIMOŃ**, LW 20-60/95 1990-10-08, Gerard BERNACKI, LW 20-35/90 1985-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LW 20-17/85
292.	Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	Wodzisław Śląski	2008-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LW 7-1081/08 2002-10-22, Stefan CICHY, LW 7-1040/02 1995-10-09, **Damian ZIMOŃ**, LW 7-986/95 1990-09-30, Gerard BERNACKI, LW 7-948/90 1985-10-20, **Damian ZIMOŃ**, LW 7-911/85
293.	Matki Bożej Wszechpośredniczki Łask i Świętego Antoniego	Wodzisław Śląski-Jedłownik	2008-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LJ 6-801/08 2002-09-24, Stefan CICHY, LJ 6-791/02 1995-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LJ 6-759/96 1990-10-15, Gerard BERNACKI, LJ 6-736/90 1985-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LJ 6-720/85
294.	Niepokalanego Serca Maryi	Wodzisław Śląski-Kokoszyce	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LK 33-393/10 2005-03-06, Stefan CICHY, LK 33-386/05 1999-04-17, **Damian ZIMOŃ**, LK 33-375/99 1993-03-16, Gerard BERNACKI, LK 33-360/93 1989-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LK 33-357/89
295.	Świętego Izydora	Wodzisław Śląski-Radlin Górny	2008-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LR 30-42/08 2002-10-04, Stefan CICHY, LR 30-29/02 1995-10-23, **Damian ZIMOŃ**, LR 30-24/95 1990-10-30, Gerard BERNACKI, LR 30-8/90
296.	Świętej Marii Magdaleny	Wodzisław Śląski-Radlin II	2008-04-10, **Damian ZIMOŃ**, LR 1-664/08 2002-09-29, Stefan CICHY, LR 1-648/02 1995-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LR 1-627/95 1990-10-29, Gerard BERNACKI, LR 1-614/90 1985-10-15, **Damian ZIMOŃ**, LR 1-599/85
297.	Matki Bożej Częstochowskiej	Wodzisław Śląski-Wilchwy	2008-04-15, **Damian ZIMOŃ**, LW 16-330/08 2002-10-06, Stefan CICHY, LW 16-317/02 1995-11-06, **Damian ZIMOŃ**, LW 16-306/96 1990-11-12, Gerard BERNACKI, LW 16-290/90 1985-10-17, **Damian ZIMOŃ**, LW 16-273/85
298.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Wodzisław Śląski-Zawada	2010-12-10, **Damian ZIMOŃ**, LZ 12-208/10 2005-03-12, Stefan CICHY, LZ 12-201/05 1999-04-17, Gerard BERNACKI, LZ 12-196/99 1993-03-29, Gerard BERNACKI, LZ 12-193/93 1989-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LZ 12-187/89
299.	Matki Bożej Piekarskiej	Wola	2007-03-25, Józef KUPNY, LW 24-67/07 2002-04-29, Gerard BERNACKI, LW 24-58/02 1995-03-20, **Damian ZIMOŃ**, LW 24-32/95 1990-03-12, Gerard BERNACKI, LW 24-7/90
300.	Świętego Urbana Papieża i Męczennika	Wola	2007-03-18, Józef KUPNY, LW 8-413/07 2001-04-29, Gerard BERNACKI, LW 8-402/01 1995-03-13, Gerard BERNACKI, LW 8-386/95 1990-03-12, Gerard BERNACKI, LW 8-370/90
301.	Najświętszego Serca Pana Jezusa	Wyry	2009-11-15, Józef KUPNY, LW 11-493/09 2004-11-20, Stefan CICHY, LW 11-489/04 1998-12-01, Gerard BERNACKI, LW 11-476/98 1992-03-23, Janusz ZIMNIAK, LW 11-461/92 1987-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LW 11-451/87
302.	Bożego Ciała	Zabrze-Kończyce	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LK 10-662/07 2002-05-04, **Damian ZIMOŃ**, LK 10-654/02 1995-11-21, Gerard BERNACKI, LK 10-629/95 1990-09-24, Janusz ZIMNIAK, LK 10-618/90 1985-10-17, Czesław DOMIN, LK 10-612/85
303.	Świętych Jana i Pawła Męczenników	Zabrze-Makoszowy	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LM 1-353/07 2002-05-11, **Damian ZIMOŃ**, LM 1-348/02 1995-11-06, Gerard BERNACKI, LM 1-334/95 1990-09-24, Janusz ZIMNIAK, LM 1-330/95 1985-11-25, Czesław DOMIN, LM 1-319/85

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości)

Lp.	Parafia	Miejscowość	Data dekretu, wizytator, numer dekretu
304.	Świętego Pawła Apostoła	Zabrze-Pawłów	2007-05-19, Gerard BERNACKI, LP 3-570/07 2002-05-08, **Damian ZIMOŃ**, LP 3-559/02 1995-10-31, Gerard BERNACKI, LP 3-551/95 1990-10-01, Janusz ZIMNIAK, LP 3-541/90 1985-11-14, Czesław DOMIN, LP 3-535/85
305.	Matki Bożej Różańcowej	Zwonowice	2009-12-10, Gerard BERNACKI, LZ 13-137/09 2004-07-15, Stefan CICHY, LZ 13-133/04 brak 1998-04-15, Piotr LIBERA, LZ 13-129/98 1992-11-16, **Damian ZIMOŃ**, LZ 13-118/92 1987-06-29, Janusz ZIMNIAK, LZ 13-109/87
306.	Miłosierdzia Bożego	Żory	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LZ 23-49/08 2003-04-25, **Damian ZIMOŃ**, LZ 23-39/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LZ 23-26/96 1990-11-19, Czesław DOMIN, LZ 23-16/90
307.	Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika	Żory	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LZ 15-154/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LZ 15-125/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LZ 15-106/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LZ 15-75/90 1985-11-11, Józef KURPAS, LZ 15-41/85
308.	Świętych Apostołów Filipa i Jakuba	Żory	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LZ 7-1254/08 2003-04-09, **Damian ZIMOŃ**, LZ 7-1212/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LZ 7-1133/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LZ 7-1093/90 1985-10-01, Józef KURPAS, LZ 7-1060/85
309.	Świętej Jadwigi Śląskiej	Żory-Baranowice	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LB 40-47/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LB 40-38/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LB 40-32/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LB 40-19/90
310.	Matki Bożej Częstochowskiej	Żory-Kleszczów	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 23-45/08 2003-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LK 23-36/03 1996-04-16, **Damian ZIMOŃ**, LK 23-23/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LK 23-18/90 1985-10-22, Józef KURPAS, LK 23-10/85
311.	Świętego Brata Alberta	Żory-Kleszczówka	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LK 52-21/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LK 52-12/03
312.	Świętego Józefa Robotnika	Żory-Osiny	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LO 11-64/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LO 11-59/03 1996-07-26, **Damian ZIMOŃ**, LO 11-55/96 1990-11-12, Czesław DOMIN, LO 11-36/90 1985-10-01, Józef KURPAS, LO 11-23/85
313.	Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła	Żory-Rogoźna	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LR 21-65/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LR 21-50/03 1996-04-18, **Damian ZIMOŃ**, LR 21-42/96 1990-11-10, Czesław DOMIN, LR 21-33/90 1985-10-08, Józef KURPAS, LR 21-24/85
314.	Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny	Żory-Rowień	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LR 22-48/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LR 22-39/03 1995-03-28, Gerard BERNACKI, LR 22-27/95 1990-03-05, **Damian ZIMOŃ**, LR 22-22/90
315.	Podwyższenia Krzyża Świętego	Żory-Rój	2008-11-22, **Damian ZIMOŃ**, LR 20-167/08 2003-04-26, **Damian ZIMOŃ**, LR 20-157/03 1996-07-26, **Damian ZIMOŃ**, LR 20-143/96 1990-11-14, Czesław DOMIN, LR 20-126/90 1985-10-08, Józef KURPAS, LR 20-108/85

Aneks 22: Wykaz publikacji abp. D. Zimonia (wg lat)[2]

1968

Zimoń D., Parafia jako wspólnota w Chrystusie, WTL 10131 (praca proboszczowska, promotor: ks. Romuald Rak).

1971

Zimoń D., Czynniki społeczno- demograficzne a praktyki religijne - studium socjologiczne na przykładzie parafii Niepokalanego Poczęcia NMP w Katowicach, dys., Lublin 1971. (praca magisterska promotor: doc. dr hab. Władysław Piwowarski).

Zimoń D., Środki społecznego przekazu myśli w Seminarium Duchownym, ŚSHT 4 (1971), s. 337-342.

Zimoń D., Streszczenie dyskusji podczas sympozjum „Biblia i literatura", RBL 24 (1971) nr 2-3, s. 148-150.

1972

Zimoń D., Z rozważań nad liturgią, GN 11/1972; GN 16/1972.

Zimoń D., Kształt liturgii zależy od nas, GN 29/1972.

Zimoń D., Wielość czy jednolitość form liturgicznych, GN 30/1972.

Zimoń D., Ofiara i uczta, GN 36/1972.

Zimoń D., Katechezy dla rodziców dzieci przedszkolnych przygotowujących się do pełnego uczestnictwa we Mszy św. (maszynopis), Referat Duszpasterski Katowice 1972, WTL 62619.

1973

Zimoń D., Prezbiterium diecezjalne a formacja przyszłych kapłanów, ŚSHT 6(1973), s. 309-316.

Zimoń D., Dlaczego liturgia?, GN 5/1973.

Zimoń D., Palące problemy współczesności, GN 7/1973.

Zimoń D., Chrztu udziela się po staremu, GN 18/1973.

Zimoń D., Sprawy istotne zawsze aktualne, GN 25/1973.

Zimoń D., List do przyjaciela, GN 36/1973.

Zimoń D., Metraż krótki, ale pouczający, GN 37/1973.

Zimoń D., Spotkanie z kard. G.M. Garonne, GN 47/1973.

Zimoń D., Eucharystia – stałe uobecnienie Misterium Zbawienia, BK 90 (1973) nr 3-4, s. 29-131.

Zimoń D., Męka i śmierć Pana w blaskach chwały, BK 90 (1973) nr 3-4, s. 131-133.

Zimoń D., Pascha – z Chrystusem do Ojca, BK 90 (1973) nr 3-4, s. 133-135.

Zimoń D., Aktualizacja zbawienia przez Kościół, BK 90 (1973) nr 3-4, s. 135-138.

1974

Zimoń D., Odnowione obrzędy Sakramentu Miłosierdzia, GN 27/1974.

Zimoń D., Budzenie wrażliwości moralnej, GN 30/1974.

Zimoń D., Kogo wychowuje Seminarium Duchowne, GN 45/1974.

Zimoń D., Przez Jezusa dostęp do Boga, BK 92 (1974) nr 5, s. 268-271.

Zimoń D., Jezus jest miłosierny, BK 92 (1974) nr 5, s. 288-290.

Zimoń D., Kościół apostolski, BK 92 (1974) nr 5, s. 300-302.

1975

Zimoń D., Odnowiona liturgia sakramentu bierzmowania, ŚSHT 8 (1975), s. 285-292.

Zimoń D., Wielki Post w liturgii, GN 9/1975.

[2] W wykazie pominięto teksty związane z posługą biskupią, jak: listy pasterskie, odezwy, komunikaty, akty prawne, homilie i przemówienia drukowane zwyczajowo w „Wiadomościach (Archi)Diecezjalnych", słowa wstępne do różnych publikacji oraz wprowadzenia do Programów duszpasterskich Kościoła w Polsce, wydawanych przez Komisję Duszpasterstwa Episkopatu Polski.

Zimoń D., Tajemnica Wielkanocy, GN 13/1975.
Zimoń D., Artysta spod Złotego Gronia, GN 38/1975.
Zimoń D., Bóg wybawicielem, BK 94 (1975) nr 1, s. 38-39.
Zimoń D., Wiara w Zmartwychwstałego, BK 94 (1975) nr 2, s. 98-100.
Zimoń D., Otrzymacie Ducha św., BK 94 (1975) nr 3-4, s. 151-153.
Zimoń D., Środki przekazu a pojednanie, BK 95 (1975) nr 1, s. 35.

1976

Zimoń D., Uczestnictwo wiernych we Mszy św. na ziemiach polskich w XIX wieku w świetle modlitewników i podręczników liturgicznych - studium historyczno-liturgiczne, Kraków 1976 (praca doktorska, promotor: ks. prof. Wacław Schenk).
Zimoń D., Uczestnictwo wiernych we Mszy św. w ujęciu tradycyjnym na ziemiach polskich w XIX w. w świetle modlitewników i podręczników, ŚSHT 9 (1976), s. 135-164.
Zimoń D., Praca i odpoczynek, BK 97 (1976) nr 1, s. 3-5.
Zimoń D., Środki społecznego przekazu myśli a podstawowe prawa i obowiązki człowieka, BK 97 (1976) nr 2-3, s. 81-83.
Zimoń D., Całkowicie zawierzyć Chrystusowi, BK 97 (1976) nr 4, s. 222-224.

1977

Zimoń D., Łacina w liturgii, GN 19/1977.
Zimoń D., Jeszcze o łacinie, GN 30/1977.
Zimoń D., Edukacja filmowa młodzieży, GN 38/1977.
Zimoń D., Reklama w środkach masowego przekazu myśli, BK 99 (1977) nr 2-3, s. 58-60.

1978

Zimoń D., Improwizacja czy rubrycystyka, ŚSHT 11 (1978), s. 66-69.
Zimoń D., Uczestnictwo wiernych we Mszy św. w duchu liturgii na ziemiach polskich w XIX w, ŚSHT 11 (1978), s. 75-109.
Zimoń D., Nowe obrzędy pogrzebowe, GN 19/1978.
Zimoń D., Z naszej strony ekranu, GN 38/1978.
Zimoń D., Odbiorcy środków społecznego przekazu, BK 101 (1978) nr 1, s. 15.

1979

Zimoń D., Nowy kalendarz, GN 9/1979.

1980

Zimoń D., W świetle Słowa Bożego – komentarze liturgiczne, GN 2-11/1980.
Zimoń D., Więzy dobra, „Dziennik Zachodni" 278/1980 z 24.12.1980.

1981

Zimoń D., Liturgia w diecezji katowickiej w 5 lat po Synodzie, ŚSHT 14 (1981), s. 61-69.
Zimoń D., Teologia niedzieli, GN 17/1981.
Zimoń D., Eucharystia w kontekście duszpasterskim niedzieli, RBL 34 (1981) nr 1, s. 18-24.

1982

Zimoń D., Pokuta i pojednanie, GN 1/1982.
Zimoń D., Komentarze liturgiczne, GN 1,2,35-38,40-41/1982.
Zimoń D., Proboszcz i naukowiec, GN 36/1982.

1983

Zimoń D., Komentarze liturgiczne, GN 1-50/1983.
Zimoń D., Liturgia dziś, GN 2/1983.
Zimoń D., Święta ludzkiej godności, GN 51-52/1983.
Zimoń D., Człowiek autorytetu, RBL 36 (1983) nr 6, s. 513-514.

1984

Zimoń D., Komentarze liturgiczne, GN 1-53/1984.
Zimoń D., Tadeuszowi Żychiewiczowi w odpowiedzi, GN 12/1984.
Zimoń D., Wiara w sakrament, GN 27/1984.
Zimoń D., Środki społecznego przekazu pomocą w spotkaniu wiary i kultury, BK 113 (1984) nr 2-3, s. 65 i 69.

1985

Zimoń D., Jak się spowiadać, GN 11/1985.
Zimoń D., Przejście ze śmierci do życia, GN 13/1985.
Zimoń D., Polskim krokom towarzyszył Kościół, *Colloquium salutis*: Wrocławskie Studia Teologiczne 17(1985), s. 29-33.

1986

Zimoń D., Święty czas, GN 6lub13/1986, s. 3.
Zimoń D., Jestem kapłanem tej diecezji [wywiad], „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1987", KSJ, Katowice 1986, s. 43-53.

1987

Zimoń D. (red.), Nabożeństwa diecezji katowickiej. Agenda liturgiczna, KSJ, Katowice 1987.
Zimoń D., Spotkać Chrystusa, GN 16/1987, s. 3.
Zimoń D., ks. Emil Szramek, GN 6/1987, s. 4-5.
Zimoń D., Zachować nadzieję – homilia, GN 36/1987.

1988

Zimoń D. Społeczny wymiar liturgii Kościoła, w: I. Diecezjalny Kongres Eucharystyczny, materiały duszpasterskie, Katowice 1988, z. 1, s. 25-30.
Zimoń D. Eucharystia Ofiarą Chrystusa, w: I Diecezjalny Kongres Eucharystyczny, materiały duszpasterskie, Katowice 1988, z. 2, s. 15-18.
Zimoń D., Maryja wzorem zawierzenia, GN 5/1988, s.1.
Zimoń D., By zgłębić tajemnicę. Zaproszenie do udziału w Diecezjalnym Kongresie Eucharystycznym, GN 20/1988, s. 1.
Zimoń D., Podróż do Afryki, GN 45/1988, s. 3-4, GN 46/1988, s. 3, GN 47/1988, s. 4-5.
Zimoń D., On jest pokojem naszym. Refleksja o pokoju ks. Biskupa Damiana Zimonia, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1989", KSJ, Katowice 1988, s. 32-33.

1989

Zimoń D., Przepowiadać Chrystusa (zbiór przemówień z lat 1985-1989), KSJ, Katowice 1989.
Zimoń D., Polski kapłan jako duszpasterz, WD 1989,12.
Zimoń D., Z Maryją w pielgrzymce wiary, GN 9/1989, s. 1-5.
Zimoń D., O Bożym Miłosierdziu. Orędzie wielkanocne biskupa katowickiego, GN 14/1989, s. 1.

1990

Zimoń D., Kościół jako Tajemnica, Wspólnota i Misja, WD 1990,84.
Zimoń D., Zawsze istnieją takie ziarna, które dojrzewają do żniw, WD 1990,85.
Zimoń D., Parafia jako środowisko pracy [wykład], WD 1991,48.
Zimoń D., Praca nad pracą. Kazanie Biskupa Katowickiego wygłoszone w niedziele 16.09.1990 na Jasnej Górze podczas pielgrzymki ludzi pracy, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1991", KSJ, Katowice 1990, s. 40-41.

1991

Zimoń D., Działanie Ducha Świętego we współczesnym Kościele, WD 1991,27.
Zimoń D., Parafia jako środowisku ludzi pracy, WD 1991,48.
Zimoń D., Odpowiedzialność za prawdę, ŚSHT 23/24(1990-91), s. 5-7.

Zimoń D., Kapłan w służbie Bogu i człowiekowi, Materiały duszpasterskie, Katowice 1991, z. 3, s. 21-26.

Zimoń D., ks. Emil Szramek, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1992", KSJ, Katowice 1991, s. 50-54.

1992

Zimoń D., Czas zbawienia. Rok liturgiczny A, KSJ, Katowice 1992.

Zimoń D., Czas zbawienia. Rok liturgiczny B, KSJ, Katowice 1992.

Zimoń D., Czas zbawienia. Rok liturgiczny C, KSJ, Katowice 1992.

Zimoń D., Znaki święte – Chrystus uświęca swój lud, *Colloquium salutis*: Wrocławskie Studia Teologiczne 23/24(1991-92), s. 193-200.

Zimoń D., Nowa ewangelizacja w Polsce, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1993", KSJ, Katowice 1992, s. 42-44.

1993

Zimoń D., Formacja stała kapłanów Archidiecezji Katowickiej po *Pastores dabo vobis*, WA 1993,22.

Zimoń D., Kościół nie może milczeć! Refleksje z mediacji w Tychach, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1994", KSJ, Katowice 1993, s. 42-48.

1994

Zimoń D., Towarzyszenie powołaniom do życia konsekrowanego, WA 1994,85.

Zimoń D., Czy Polska przeżywa kryzys życia zakonnego?, Tygodnik Powszechny 40(1994).

Zimoń D., Moją radością są ludzie tej ziemi. Wywiad z księdzem arcybiskupem Damianem Zimoniem Metropolitą Górnośląskim, w: Serce. Pismo parafii NSPJ w Niedobczycach, 4/1994.

Zimoń D., Specyfika duszpasterstwa śląskiego, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1995", KSJ, Katowice 1994, s. 46-51.

1995

Zimoń D., Drogą Kościoła jest człowiek. Kościół katowicki wobec problemów społecznych w latach 1985-1995, Katowice 1995.

Zimoń D., Kościół Katowicki w 70-leciu swego ustanowienia wobec współczesnych przemian, WA 1995,23.

Zimoń D., Duszpasterz wezwany na pustynię, by dokonać rekolekcyjnej odnowy, WA 1995,73.

Zimoń D., Rekolekcje dla proboszczów mianowanych w latach 1985-1995, WA 1995,73.

Zimoń D., Siedemdziesięciolecie Kościoła katowickiego, ŚSHT 27/28(1994-95), s. 5-6.

Zimoń D., Katechumenat wobec potrzeb współczesnego katolicyzmu w Polsce, ŚSHT 27/28 (1994-95), s. 47-52.

Zimoń D., Jesteście Kościołem… Świeccy w Kościele w perspektywie roku 2000, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1996", KSJ, Katowice 1995, s. 50-52.

1996

Zimoń D., Drogi śląskiego Kościoła. Z metropolitą katowickim, arcybiskupem Damianem Zimoniem rozmawia Tadeusz Kijonka [wywiad], „Śląsk" 4 (6)/1996, s. 4-8.

Zimoń D., Nowy Katechizm Kościoła Katolickiego w służbie nowej ewangelizacji, w: Jezus Chrystus jedyny Zbawiciel świata. Program duszpasterski na rok 1996/97, Katowice 1996, s. 317-321.

Zimoń D., Liturgia w życiu i działalności ks. Blachnickiego [wykład], WA 1996,18.

Zimoń D., Dar dla Kościoła i świata. Komentarz do adhortacji apostolskiej *Vita Consecrata*, WA 1996,38.

Zimoń D., Podsumowanie konwentów wielkanocnych i rachunku sumienia prezbiterium Kościoła katowickiego w odpowiedzi na wezwanie papieża Jana Pawła II, WA 1996,39.

Zimoń D., Kapłan świadkiem Eucharystii, WA 1996,66.
Zimoń D., Jubileusz drugiego tysiąclecia chrześcijaństwa wezwaniem do przebaczenia i pojednania, w: W. Świątkiewicz, J. Wycisło, Pojednanie i sprawiedliwość społeczna, Katowice 1996, s. 9-13.
Zimoń D., Jezus Chrystus jedyny Odkupiciel człowieka, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1997", KSJ, Katowice 1996, s. 35-37.

1997

Zimoń D., Jaka asceza dziś? Refleksja nad treścią dokumentów Jana Pawła II *Vita Consecrata* oraz *Tertio Millennio Adveniente,* WA 1997,11.
Zimoń D., Nauczanie Ojca Świętego Jana Pawła II i dalsze etapy przygotowania do Jubileuszu Roku 2000, WA 1997,88.
Zimoń D., Odnowa parafii dziełem Ducha Świętego [wykład], WA 1997,89.
Zimoń D., Środowisko wychowawcze a reinicjacja [wykład], WA 1997,100.
Zimoń D., Piękno zagrożone, ŚSHT 30(1997), s. 140.
Zimoń D., Profesor Kazimierz Herz, w: T. Kucharczak, 75 lat Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Śląskich w Rybniku 1922-1997, Rybnik 1997, s. 31-35.
Zimoń D., Program duszasterski a Wielki Jubileusz, Trzecie Tysiąclecie 1(1997), s. 44-48.
Zimoń D., Otworzyć serce na tchnienie Ducha Świętego, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1998", KSJ, Katowice 1997, s. 31-35.

1998

Zimoń D., Wierzę w Boga Ojca, w: Wierzę w Boga Ojca. Program duszpasterski na rok 1998/99, Katowice 1998, s. 38-48.
Zimoń D., Duch Święty i Jego obecność w Kościele. Refleksje nad programem duszpasterskim Kościoła w Polsce w roku 1998, WA 1998,20.
Zimoń D., Jak przekazywać wiarę dzisiaj, jak wiązać homilie z katechizmem? [wykład], WA 1998,103.
Zimoń D., Kult Maryjny. Konferencja do księży archidiecezji krakowskiej, WA 1998,104.
Zimoń D., Słowo Metropolity Katowickiego na rozpoczęcie sympozjum poświęconego pamięci Kardynała Augusta Hlonda, w: Ksiądz Kardynał dr August Hlond Prymas Polski. Działalność i dzieła, Katowice 1998, s. 9-11.
Zimoń D., Jak Maryja przyjmijcie Słowo Boże, „Jasna Góra" 12 (1998), s. 5-7.
Zimoń D., Śląski ojciec [wywiad], „Wiadomości KAI" 26/1998, s. 8-9.
Zimoń D., Zachęcam do promowania pozycji osób niepełnosprawnych i budzenia większej wrażliwości na ich los [wywiad], „Ja. Kwartalnik Promocyjny Funduszu niepełnosprawnych" 5 (1998), s. 1-4.
Zimoń D., Dzieci jednego Ojca, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 1999", KSJ, Katowice 1998, s. 29-32.

1999

Zimoń D., W Jego ranach jest nasze zbawienie, KSJ, Katowice 1999.
Zimoń D., Nowa ewangelizacja w perspektywie Trzeciego Tysiąclecia [wykład], WA 1999,14.
Zimoń D., Refleksje nad Słowem Bożym [wykład], WA 1999,17.
Zimoń D., Stosunek Kościoła w Polsce do procesu integracji europejskiej [wykład], WA 1999,35.
Zimoń D., Jak mówić o Bogu?, ŚSHT 32(1999), s. 251-253.
Zimoń D., Piekary to stolica katolicyzmu społecznego [wywiad], Pielgrzym Piekarski 1999, s. 3
Zimoń D., Z przesłaniem Jana Pawła II w Trzecie Tysiąclecie, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2000", KSJ, Katowice 1999, s. 29-34.

2000

Zimoń D., Papież nowej ewangelizacji. Papieski siew, Katowice 2000, s. 193-196.
Zimoń D., Nowa ewangelizacja w nauczaniu Jana Pawła II, w: Nowa Ewangelizacja u progu Trzeciego Tysiąclecia. Program duszpasterski na rok 2000/2001, Katowice 2000, s.25-36.
Zimoń D., Nowa ewangelizacja według Jana Pawła II [wykład], WA 2000,90.
Zimoń D., Udział Kościoła Rzymskokatolickiego we współczesnym życiu naukowym w regionie katowickim, WA 2000,20.
Zimoń D., Posługa Jana Pawła II w odniesieniu do Kościoła katowickiego i Katowic [wykład], WA 2000,83.
Zimoń D., Najważniejsze wezwania, jakie dziś stoją przed świeckimi angażującymi się w życie publiczne. Spojrzenie z perspektywy nauki społecznej Kościoła [wykład], WA 2000,111.
Zimoń D., Czego oczekujemy od osób i instytutów życia konsekrowanego, „Vita Consecrata" 6/7(2000), s. 84.
Zimoń D., Teologia uniwersytecka na Górnym Śląsku, w: M. Pazdan (red.), Valeat aequitas. Księga pamiątkowa ofiarowana Księdzu profesorowi Remigiuszowi Sobańskiemu, Katowice 2000, s. 519-530.
Zimoń D., Wierni chrześcijańskiej kulturze, w: W. Świątkiewicz, A. Pethe, Kultura i religia u progu III tysiąclecia, Katowice 2000, s.7-8.
Zimoń D., Kościół lokalny [wywiad], „Pastores" 8,3/2000, s. 76-84.
Zimoń D., Wyjątkowy czas łaski, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2001", KSJ, Katowice 2000, s. 29-33.

2001

Zimoń D., List apostolski *Novo millennio ineunte* inspiracją duszpasterskiej działalności Kościoła, w: Poznać Chrystusa. Program duszpasterski na rok 2001/2002, Katowice 2001, s. 19-28.
Zimoń D., Powrócić do Chrystusa, czyli reinicjacja chrześcijańska, w: Poznać Chrystusa. Program duszpasterski na rok 2001/2002, Katowice 2001, s. 141-156.
Zimoń D., *Novo millennio ineunte* odczytane przez osoby konsekrowane, WA 2001,15.
Zimoń D., Kościół katolicki na Śląsku wobec bezrobocia, WA 2001,26.
Zimoń D., Duszpasterskie aspekty papieskiego listu *Novo millenio ineunte*, materiały duszpasterskie, Katowice 2001, z. 13, s. 5-20.
Zimoń D., Bezrobocie jako wyzwanie duszpasterskie [wykład], WA 2001,91.
Zimoń D., Zbadać – ocenić – działać [wywiad], Zeszyty społeczne KIK, Lublin 2001, s. 5-14.
Zimoń D., Nie trzeba wstydzić się gwary [wywiad], „Nowiny Wodzisławskie" 2001.
Zimoń D., Arcybiskup w goglach, czyli uważaj z kim jeździsz na stoku [wywiad], „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2002", KSJ, Katowice 2001, s. 29-36.

2002

Zimoń D., Pochylmy się nad bezrobociem, KSJ, Katowice 2002.
Zimoń D., Ciągle tonę i chwytam Jezusa [wywiad], KSJ, Katowice 2002.
Zimoń D., Kościół a uniwersytet, WA 2002,104.
Zimoń D., Bezrobocie jako wyzwanie duszpasterskie, w: M. Seweryński, J. Wojtyła, Społeczne aspekty bezrobocia. Skutki i przeciwdziałanie, Katowice 2002, s. 9-14.
Zimoń D., Śląskie duszpasterstwo pozytywne [wywiad], „Tygodnik Powszechny" 51-52 /2002
Zimoń, D. Całe moje życie było takie zwyczajne [wywiad], „Gazeta Wyborcza Katowice", 08.11.2002.

Zimoń D., Szmaragd w koronie [wywiad], „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2003", KSJ, Katowice 2002, s. 29-34.

2003

Zimoń D., Etyczny wymiar bezrobocia, ŚSHT 36,1(2003) s. 5-11.
Zimoń D., Kościół Rzymskokatolicki w Polsce w czasie pontyfikatu Jana Pawła II [wykład], WA 2003,65.
Zimoń D., Naśladowanie Chrystusa odpowiedzią człowieka na Boże powołanie do świętości [wykład], WA 2003,120.
Zimoń D., Chrześcijańska Europa. Odwrót czy powrót?, WA 2003,136.
Zimoń D., Górnicy to nie balast [wywiad], Gazeta Wyborcza 12.09.2003, s. 21.
Zimoń D., Nosimy skarb w naczyniach glinianych [wywiad], Wiadomości KAI 20/2003, s. 22-24.
Zimoń D., Chaos i pośpiech w restrukturyzacji górnictwa [wywiad], Wiadomości KAI 39/2003, s. 16-17.
Zimoń D., Staję obok [wywiad], Gazeta Pomorska 2003, s.7-8.
Zimoń D., Dzieje Kościoła w Polsce za pontyfikatu Jana Pawła II, L'Osserwatore Romano wyd. polskie, 256,3(2003), s. 13-15.

2004

Zimoń D., Głosić Ewangelię nadziei [wykład], WA 2004,81.
Zimoń D., Głośmy Ewangelię nadziei. Program duszpasterski w archidiecezji katowickiej na rok 2004/2005, WA 2004,132.
Zimoń D., Sytuacja socjalna Polski na przykładzie Górnego Śląska jako wyzwanie duszpasterskie, ŚSHT 37/2 (2004), s. 5-16.
Zimoń D., Życie ludzkie jest święte, GN 13/2004, dodatek katowicki, s. 23.
Zimoń D., Opiekun Syna Bożego, Przewodnik Katolicki 11/2004, s. 3.
Zimoń D., Umęczon pod Ponckim Piłatem…, Przewodnik Katolicki 14/2004, s. 19.
Zimoń D., Miejsce na mistagogię w roku liturgicznym, w: A. Żądło, Mistagogia a duchowość, Katowice 2004, s. 62-71.
Zimoń D., Uwarunkowania duchowości Maryjnej Sługi Bożego Augusta kardynała Hlonda, WA 2004,120.
Zimoń D., Miewam nieprzespane noce [wywiad], Gazeta Wyborcza 20-21.11.2004, s. 27.
Zimoń D., Źródło nowej nadziei [wywiad], Dziennik Zachodni 300/2004.
Zimoń D., Wspomnienie…, w: J. Kupny (red.), Wyższe Śląskie Seminarium duchowne 1924-2004, KSJ, Katowice 2004, s. 345-356.
Zimoń D., Kard. August Hlond. Głosił Ewangelię nadziei w II Rzeczpospolitej, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2005", KSJ, Katowice 2004, s. 29-32.

2005

Zimoń D., Uczestnictwo we Mszy św. na ziemiach polskich w XIX wieku [wykład], WA 2005,121.
Zimoń D., Gdzie świat szuka sensu, GN 5/2005, s. 35.
Zimoń D., Przywracajmy nadzieję ubogim [wykład], WA 2005,95.
Zimoń D., Był przezroczysty [wywiad], GN 15/2005, s. 22.
Zimoń D., Jeżeli boli, to dobrze [wywiad], GN 19/2005, s. 4.
Zimoń D., Pokłady śląskich serc. Pobożność [wywiad], GN 22/2005, dodatek katowicki, s. II.
Zimoń D., Trzeba o tej wojnie zapomnieć [wywiad], GN 42/2005, s. 20.
Zimoń D., Nadzieja pozwala iść razem. 30 rocznica I. Synodu Diecezji Katowickiej [wywiad], GN 47/2005, dodatek katowicki, s. X.
Zimoń D., Nie powinniśmy być chrześcijanami kulturowymi [wywiad], „Homo Dei" 1/2005, s. 69-79.

Zimoń D., My się Unii nie boimy [wywiad], „Dziennik Zachodni" 70/2005, s. 2.
Zimoń D., Rok nowych nadziei [wywiad], „Dziennik Zachodni" 304/2005, s. 2.
Zimoń D., Przywracajmy nadzieję ubogim – oto zadanie dla Kościoła na Śląsku, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2006", KSJ, Katowice 2005, s. 29-32.

2006

Zimoń D., A nadzieja zawieść nie może, GN 12/2006, dodatek katowicki, s. 1.
Zimoń D., Będziesz miłował (Mt 22,37), w: A. Skreczko (red.), Będziesz miłował. Księga Jubileuszowa w 25. Rocznicę sakry biskupiej Arcybiskupa Stanisława Szymeckiego Metropolity Białostockiego u progu 60. rocznicy święceń kapłańskich, Białystok 2006, s. 31-39.
Zimoń D., Przypatrzmy się powołaniu naszemu [wykład], WA 2006,94.
Zimoń D., Duszpasterskie refleksje po wizycie Benedykta XVI w Polsce, WA 2006,79.
Zimoń D., Monolog czy dialog. Jak powstają listy pasterskie [wywiad], Tygodnik Powszechny 2/2006, s. 9.
Zimoń D., Niedoceniony Prymas. Z homilii w czasie Mszy św. z okazji przeniesienia doczesnych szczątków Sługi Bożego Kard. Augusta Hlonda (1881-1948) do bocznej kaplicy archikatedry św. Jana w Warszawie, GN 12/2006, s. 29.
Zimoń D., Pozwalam mówić każdemu, co kto chce [wywiad], „Pastores" 33,4(2006), s. 77-82.
Zimoń D., Skrucha oczyszcza Kościół [wywiad], GN 25/2006, s. 20.
Zimoń D., Ważny krok, GN 45/2006, s. 28.
Zimoń D., Piętnowanie ludzi jest złem. Prawdziwym złem [wywiad], Gazeta Wyborcza 02.06.2006, dodatek Roztomajty.
Zimoń D., w: D. Lubina-Cipińska, Ziemia z uśmiechu Boga. Rozmowy o Górnym Śląsku, KSJ, Katowice 2006, s. 225-244.
Zimoń D., Przypatrzmy się powołaniu naszemu, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2007", KSJ, Katowice 2006, s. 30-32.
Zimoń D., [wywiad] Rozmowa Danuty Lubiny-Cipińskiej (fragment), Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2007", KSJ, Katowice 2006, s. 147-152.

2007

Zimoń D., Po pierwsze - Śląsk: Tadeuszowi Kijonce w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, Marian Kisiel, Tadeusz Sierny (red.), „Śląsk", Katowice 2007.
Zimoń D., Uchwyćmy się Jacka, zachwyćmy się nim. [wywiad], w: B. Pietyra, K. Kukowka (red.), Światło ze Śląska. 750. rocznica śmierci św. Jacka, Katowice 2007, s. 13-17.
Zimoń D., Walka z reżimem komunistycznym wychowała nas do mocnej wiary, Giornale del Popolo 7 lipca 2007, WA 2007,90.
Zimoń D., Patrzę w przyszłość bez lęku [wywiad], GN 1/2007, dodatek katowicki, s. VII.
Zimoń D., Jaki jest pogląd Arcybiskupa… Dialog z Kościołem lokalnym. Zapytaj arcybiskupa, GN 7/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Czy można pobierać ofiary pieniężne. Zapytaj arcybiskupa, GN 8/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Trzeba zgiąć kolana. Dzień modlitwy i pokuty [wywiad], GN 8/2007, dodatek katowicki, s. I.
Zimoń D., Nasza akcja. Zapytaj arcybiskupa, GN 9/2007, dodatek katowicki, s. III.
Zimoń D., Jakie są osobiste wspomnienia… Dialog z Kościołem lokalnym. Zapytaj arcybiskupa, GN 11/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Jak będzie wyglądało duszpasterstwo. Dialog z Kościołem lokalnym. Zapytaj arcybiskupa, GN 13/2007, dodatek katowicki, s. XII.

Zimoń D., Co można powiedzieć o kondycji duchowieństwa… Zapytaj arcybiskupa, GN 14/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., W czasie ostatniego spisu ludności… Zapytaj arcybiskupa, GN 18/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Niedawno rząd podjął kolejny etap reformy emerytalnej. Zapytaj arcybiskupa, GN 19/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Biskupi na Boże Ciało. O przyczynach ubiegłorocznej tragedii w kopalni „Wujek", GN 24/2007, s. 6.
Zimoń D., Kwestie ofiar pieniężnych… Dialog z Kościołem lokalnym. Zapytaj arcybiskupa, GN 26/2007, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Skarb w naczyniach glinianych [wywiad], GN 32/2007, dodatek katowicki, s. VI.
Zimoń D., Intencja mszalna za zmarłych. Dialog z Kościołem lokalnym. Zapytaj arcybiskupa, GN 35/2007, dodatek katowicki, s. X.
Zimoń D., Śmierć nie jest ostatnim słowem [wywiad], GN 40/2007, s. 4.
Zimoń D., Z dala od złotej klatki. O korzeniach śląskiego biskupa [wywiad], GN 47/2007, dodatek katowicki, s. VI-VII.
Zimoń D., On nas jednoczy… [wywiad], Dziennik Zachodni 240/2007, dod. Lux ex Silesia. Poradnik pielgrzyma, s. VI.
Zimoń D., Ewangelia źródłem nadziei [wykład z okazji doktoratu honoris causa], WA 2007,131.
Zimoń D., Powołanie silne rodziną, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2008", KSJ, Katowice 2007, s. 30-32.

2008

Zimoń D., Uczestnictwo wiernych we mszy świętej na ziemiach polskich w XIX wieku w świetle modlitewników i podręczników liturgicznych: studium historyczno-liturgiczne, KSJ, Katowice 2008.
Zimoń D., Żywe kamienie: codziennik; Żywe Kamienie: niecodziennik, KSJ, Katowice 2008.
Zimoń D., Działalność duszpasterska i społeczna ks. Augusta Hlonda na Górnym Śląsku w świetle ówczesnych doniesień prasowych, WA 2008,107.
Zimoń D., O świętości życia, GN 13/2008, dodatek katowicki, s. III.
Zimoń D., Jak żyć szczęśliwie?, GN 18/2008, dodatek katowicki, s. XII.
Zimoń D., Wokół pasterskiej posługi, GN 20/2008, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Ta sama treść, różna forma, GN 22/2008, dodatek katowicki, s. XV.
Zimoń D., Krzyż daje prawdziwą nadzieję, GN 25/2008, dodatek katowicki, s. IX.
Zimoń D., Kształtowanie sumień, GN 26/2008, dodatek katowicki, s. IX.
Zimoń D., To się sprawdza!, GN 33(2008), dodatek katowicki, s. VIII.
Zimoń D., Asceza i postawy liturgiczne, GN 36(2008), dodatek katowicki, s. XV.
Zimoń D., Proboszczowie i rady duszpasterskie, GN 37(2008), dodatek katowicki, s. XV.
Zimoń D., Umocnił fundamenty. Bp Herbert Bednorz był silnie związany ze swoją diecezją..., GN 38/2008, dodatek katowicki, s. VII.
Zimoń D., Podwaliny diecezji. Kardynał August Hlond sprawdził się już jako administrator Kościoła, GN 43/2008, dodatek katowicki, s. VIII.
Zimoń D., Czy Kościół w Polsce dzieli się na łagiewnicki i toruński, GN 45/2008, dodatek katowicki, s. XIII.
Zimoń D., Kim są diakoni i czy w naszej archidiecezji..., GN 49/2008, dodatek katowicki, s. XIV.
Zimoń D., Nie uciekać od krzyża [wywiad], „Przewodnik Katolicki" 7 (2008), s. 3.
Zimoń D., Nie „zagłaskać" Bożego Dzieciątka [wywiad], „Dziennik Zachodni" 300/2008, dodatek: Trybuna Górnicza nr 52(740), s. 3.

Zimoń D., Odkryliśmy Jacka na nowo [wywiad], w: I. Jańczak (red.), Ze Śląska do Rzymu. Dziękczynna Pielgrzymka Metropolii Katowickiej z okazji 750. rocznicy śmierci św. Jacka. Rzym, 15-17 X 2007, Katowice 2008, s. 94-95.
Zimoń D., Rozum nie wystarcza [wywiad], Gazeta Uniwersytecka 4(2008), s. 4-5.
Zimoń D., W rodzinach otoczmy troską życie, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2009", Katowice 2008, s. 30-32.

2009

Zimoń D., W ramach przygotowania dzieci do Komunii św., GN 4/2009, dodatek katowicki, s. XV.
Zimoń D., Radosny akord „Wielkanoc" [wywiad], GN 15/2009, dodatek katowicki, s. I.
Zimoń D., Rodzinę wymyślił Bóg. II Metropolitalne Święto Rodziny [wywiad], GN 20/2009, dodatek katowicki, s. I.
Zimoń D., Rodzina jest Boża i nasza – Metropolita Katowicki abp Damian Zimoń w Piekarach, GN 23/2009, dodatek katowicki, s. I.
Zimoń D., W duchu ewangelicznej miłości, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2010", Katowice 2009, s. 30-32.
Zimoń D., My wszyscy możemy jakoś uczestniczyć w roli Dobrego Pasterza, GN 19/2009.
Zimoń D., W duchu ewangelicznej miłości, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2010", Katowice 2009, s. 30-32.
Zimoń D., O historii i przyszłości KOscioła katowickiego. Z biskupami archidiecezji katowickiej rozmawia ks. Krystian Kukowka [wywiad], „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2010", Katowice 2009, s. 45-46.

2010

Zimoń D., Jezus jest jedyną nadzieją [wywiad], „Dziennik Zachodni", 2 kwietnia 2010, www.dziennikzachodni.pl.
Zimoń D., Wspólny kurs [wywiad], „Tygognik Powszechny" 1/2010.
Zimoń D., Między starym a nowym Śląskiem, „Śląsk" 9/2010.
Zimoń D., Odnowa oblicza naszej ziemi, „Z Tej Ziemi. Śląski Kalendarz Katolicki na rok 2011", Katowice 2010, s. 30-31.

2011

Zimoń D., Dziękujemy za Jana Pawła II i Benedykta XVI [wywiad], 22 kwietnia 2011, www.katowice.naszemiasto.pl.
Zimoń D., Spontaniczność nie spada z nieba [wywiad], „Tygodnik Powszechny" 22/2011.
Zimoń D., [wywiad], „Katowice – Nasze miasto".

INDEKSY I SPISY

A) Spis aneksów

Aneks 1: Listy pasterskie abp. D. Zimonia (wg daty wydania) 273

Aneks 2: Orędzia społeczne abp. D. Zimonia podczas pielgrzymek do Piekar Śl. 277

Aneks 3: Przepowiadanie skierowane do kapłanów i formacja stała 279

Aneks 4: Apele abp. D. Zimonia o modlitwę i pomoc dla poszkodowanych 284

Aneks 5: Udział abp. D. Zimonia w spotkaniach ekumenicznych i międzyreligijnych 286

Aneks 6: Całodzienna i codzienna adoracja Najświętszego Sakramentu w parafiach (archi)diecezji katowickiej (wg daty jej rozpoczęcia) 288

Aneks 7: Prezbiterzy posłani z (archi)diecezji katowickiej w latach 1985-2011 do pracy w innych krajach (wg daty pierwszego wyjazdu) 289

Aneks 8: Kościoły i kaplice poświęcone przez abp. D. Zimonia (wg daty poświęcenia) 292

Aneks 9: Duszpasterze diecezjalni ustanowieni dekretem abp. D. Zimonia 295

Aneks 10: Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne w Katowicach 300

Aneks 11: Kapituła katedralna katowicka 304

Aneks 12: Rada kapłańska (archi)diecezji katowickiej i kolegium konsultorów 307

Aneks 13: Diecezjalna Rada Duszpasterska (Rada Duszpasterska Archidiecezji Katowickiej) 311

Aneks 14: Rada do Spraw Ekonomicznych (Archi)Diecezji Katowickiej 315

Aneks 15: Komisje diecezjalne 315

Aneks 16: Kuria diecezjalna (od 1992 roku kuria metropolitalna) 319

Aneks 17: Sąd biskupi diecezji katowickiej (od 1992 roku sąd metropolitalny w Katowicach) 321

Aneks 18: Struktura dekanalna (archi)diecezji katowickiej w latach 1985-2011 322

Aneks 19: Sanktuaria diecezjalne i klasztory ustanowione przez abp. D. Zimonia 323

Aneks 20: Parafie erygowane przez abp. D. Zimonia (wg daty erygowania) 324

Aneks 21: Wizytacje kanoniczne parafii w obecnych granicach archidiecezji katowickiej, prowadzone osobiście lub przez biskupa pomocniczego (wg miejscowości) 326

Aneks 22: Wykaz publikacji abp. D. Zimonia (wg lat) 347

B) Indeks cytowanych kanonów *Kodeksu Prawa Kanonicznego Jana Pawła II*

KPK 8 §2 94
KPK 13 §1 94
KPK 47 112
KPK 48 219
KPK 51 219
KPK 107 95
KPK 116 108
KPK 123 268
KPK 124 112
KPK 129 96
KPK 131 §1 93
KPK 136 95
KPK 135 §2 95
KPK 135 §3 95
KPK 137 §1 95
KPK 143 §1 96
KPK 145 ..... 91, 258
KPK 145 §1 91
KPK 146 96
KPK 147 258
KPK 148 112
KPK 157 258
KPK 166 §3 115
KPK 170 115
KPK 184 §1 96
KPK 185 113
KPK 186 96
KPK 191 219
KPK 189 §3 112
KPK 191 §1 107
KPK 192 §2 108
KPK 201 §2 98
KPK 199, n.5 106
KPK 204 225
KPK 204 §1 99
KPK 199, n.7 110
KPK 209 §1 254
KPK 211 234
KPK 212 §1 104
KPK 214 106
KPK 218 104
KPK 228 §2 259
KPK 230 ..... 131, 167
KPK 230 §3 ..... 103, 168
KPK 233 187
KPK 233 §1 101
KPK 233 §2 101
KPK 235 190
KPK 237 187
KPK 238,2 108
KPK 239 ..... 101, 188
KPK 240 188
KPK 241 189
KPK 239 §3 189
KPK 242 §1 101
KPK 243 189
KPK 245 §2 189
KPK 253 101
KPK 259 101
KPK 263 101
KPK 275nn 101
KPK 274 §2 97
KPK 276 142
KPK 279 199
KPK 281 §1-2 100
KPK 278 §3 251
KPK 281, §2 202
KPK 283 247
KPK 284 248
KPK 285 249
KPK 286 ..... 249, 251
KPK 285 §1,4 251
KPK 298 126
KPK 304 128
KPK 305 ..... 110, 128, 234
KPK 312 126
KPK 312nn 128
KPK 328 §2 98
KPK 330 91
KPK 336 ..... 91, 93, 113
KPK 337 ..... 91, 107
KPK 337 §2 ..... 107, 113
KPK 339 113
KPK 339 §1 107
KPK 355 §2 115
KPK 366 111
KPK 368 93
KPK 373 108
KPK 374 241
KPK 375 117
KPK 375 §1 ..... 91, 92
KPK 376 92

KPK 375 §2 ..... 92, 93
KPK 377 §1 96
KPK 378 163
KPK 377 §2 97
KPK 378 §1 97
KPK 379 97
KPK 378 §2 97
KPK 380 97
KPK 381 219
KPK 377 §5 97
KPK 381 §1 ..... 93, 94, 112
KPK 382 §1 98
KPK 383 ..... 117, 244
KPK 383 §1 99
KPK 382 §3 98
KPK 383 §2 100
KPK 385 101
KPK 382 §4 98
KPK 386 136
KPK 383 §4 100
KPK 386 §1 102
KPK 387 ..... 104, 105
KPK 386 §2 104
KPK 388 163
KPK 388 §1 106
KPK 389 ..... 107, 163
KPK 388 §2 106
KPK 390 115
KPK 392 ..... 246, 253
KPK 391 §2 94
KPK 392 §1 107
KPK 393 108
KPK 394 §1 108
KPK 394 §2 109
KPK 395 §1 109
KPK 396 256
KPK 395 §2 109
KPK 396 §1 110
KPK 396 §2 110
KPK 397 §1 110
KPK 398 111
KPK 396 §3 109
KPK 397 §2 111
KPK 399 260
KPK 396 §4 109
KPK 399 §1 111
KPK 400 260
KPK 399 §2 111
KPK 400 §1 112
KPK 401 90
KPK 400 §2 112
KPK 401 §1 ..... 96, 113
KPK 401 §2 113
KPK 402 §1 113
KPK 403nn 103
KPK 402 §2 113
KPK 409 §2 98
KPK 421 §2 115
KPK 425 §1i3 115
KPK 432 §2 114
KPK 435 114
KPK 436 §1 114
KPK 436 §2 115
KPK 437 §1 115
KPK 436 §3 ..... 114, 115
KPK 437 §2 115
KPK 437 §3 115
KPK 442 §1 114
KPK 443 §1 107
KPK 466 94
KPK 469 219
KPK 470 219
KPK 471 219
KPK 473 220
KPK 474 219
KPK 475 ..... 94, 220
KPK 476 ..... 94, 194, 222
KPK 477 ..... 194, 222
KPK 478 222
KPK 482 222
KPK 483 ..... 219, 222
KPK 486 223
KPK 487 223
KPK 489 223
KPK 490 223
KPK 491 ..... 223, 224
KPK 492 225
KPK 494 ..... 225, 226
KPK 494 §1 227
KPK 495 ..... 100, 228
KPK 496 229
KPK 497 228
KPK 498 229
KPK 499 229
KPK 500 ..... 100, 228
KPK 501 229
KPK 502 ..... 100, 230
KPK 503 230
KPK 504 230
KPK 505 230
KPK 506 ..... 231, 232
KPK 507 231
KPK 508 232
KPK 509 232
KPK 511 232
KPK 512 232

KPK 513 ..... 232, 233
KPK 514 232
KPK 515 ..... 164, 244
KPK 516 ..... 245, 259
KPK 517 258
KPK 518 245
KPK 519nn 258
KPK 520 ..... 258, 259
KPK 521 258
KPK 523 258
KPK 526 258
KPK 532 ..... 108, 251
KPK 533 247
KPK 533 §2 109
KPK 533, §2 247
KPK 535 252
KPK 536 259
KPK 537 ..... 249, 259
KPK 535 §4 111
KPK 539 ..... 108, 247
KPK 543, n. 2i3 108
KPK 545 259
KPK 550, §3 247
KPK 553 242
KPK 554 242
KPK 555 242
KPK 562 172
KPK 593 111
KPK 594 111
KPK 628 §1 111
KPK 678 §1 111
KPK 681 §1 111
KPK 682 258
KPK 683 111
KPK 683 §1 110
KPK 747 §1 102
KPK 749 §1-2 102
KPK 756 102
KPK 758n 103
KPK 760 136
KPK 762 103
KPK 764 103
KPK 766 103
KPK 767 103
KPK 771 102
KPK 771 §1 99
KPK 773 103
KPK 775 103
KPK 780 103
KPK 794nn 103
KPK 804 103
KPK 806 110
KPK 806 §1 103
KPK 807 103
KPK 822 103
KPK 823 103
KPK 823 §1 253
KPK 824 253
KPK 824nn 104
KPK 827 §3 253
KPK 835 ..... 104, 163
KPK 833, n.3 97
KPK 839 ..... 163, 164, 246
KPK 838 §4 105
KPK 846 §1 106
KPK 851 164
KPK 857 164
KPK 863 165
KPK 866 165
KPK 866 n.6 188
KPK 882 165
KPK 884 165
KPK 886 115
KPK 890 ..... 164, 165
KPK 910 167
KPK 910 §2 168
KPK 913 ..... 165, 166
KPK 914 ..... 165, 166
KPK 917 167
KPK 938 ..... 173, 250, 252
KPK 943 168
KPK 944§1 184
KPK 1015 115
KPK 1017 115
KPK 1028 190
KPK 1029 190
KPK 1031 190
KPK 1032 190
KPK 1034 191
KPK 1035 191
KPK 1036 191
KPK 1055 §1 121
KPK 1169 178
KPK 1172 181
KPK 1172 §1 106
KPK 1176 181
KPK 1177 180
KPK 1183 180
KPK 1186 184
KPK 1187 184
KPK 1188 186
KPK 1205 111
KPK 1210 173
KPK 1213 173
KPK 1217 178
KPK 1229 178

KPK 1230 ..... 182, 186
KPK 1232 186
KPK 1234 187
KPK 1246 §1i2 106
KPK 1247 ..... 120, 169
KPK 1248 ..... 120, 169
KPK 1248 §1 251
KPK 1249 nn 123
KPK 1274 100
KPK 1276 ..... 246, 249
KPK 1281nn 249
KPK 1283 §2-3 251
KPK 1283 251
KPK 1284 §2 251
KPK 1284 §3 251
KPK 1287 §1 251
KPK 1301 §1 110
KPK 1311 108
KPK 1371 195
KPK 1396 110
KPK 1419 237
KPK 1419 §1 95
KPK 1420 ..... 237, 238
KPK 1420n 94, 95
KPK 1422 238
KPK 1428 239
KPK 1430 239
KPK 1432 239
KPK 1435 239
KPK 1436 239
KPK 1437 239
KPK 1438 239
KPK 1438 §1 114
KPK 1439 239
KPK 1454 239
KPK 1468 239
KPK 1480 108
KPK 1717 108
KPK 1740 230
KPK 1741 252
KPK 1742 230

BIBLIOGRAFIA

A) Źródła ogólne

- *Acta Apostolicae Sedis. Commentarium officiale*, Roma 1909-.
- *Amtsblatt für das Bistum Kattowitz*, Kattowitz 1943-1944.
- Benlloch Poveda A. (dir.), *Código de Derecho Canónico. Edición bilingüe, fuentes y comentarios de todos los cánones*, Valencia 2002.
- *Caeremoniale Episcoporum, ex Decreto Sacrosancti Oecumenici Concilii Vaticani II instauratum, auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatum*, editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis, Città del Vaticano 1984.
- Chiappetta L., *Il Codice di Diritto Canonico. Commento giuridico-pastorale*, Edizioni Dehoniane, Roma 1996.
- *Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus, Benedicti papae XV auctoritate promulgatus. Prefatione E.mi Petri Card. Gasparri et indice analytico-alphabetico auctus*, Herder, Friburgi Brisgoviae 1920.
- *Communicationes*, 1969-.
- *Egzorcyzmy i inne modlitwy błagalne*, wydanie wzorcowe, KSJ, Katowice 2007.
- *Formula Relationis Quinquiennalis*, Typis Pollyglotis Vaticanis, Vatican 1982.
- Góralski W., *Konkordat polski 1993*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1998.
- Grabowski I., *Prawo kanoniczne według nowego Kodeksu*, Lwów 1927.
- *II. Polski Synod Plenarny*, Pallottinum, Poznań-Warszawa 2001.
- *Kodeks prawa kanonicznego. Przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu*, Poznań 1984.
- „Katalog archidiecezji katowickiej 1995", Katowice 1995.
- „Katalog archidiecezji katowickiej 2001", Katowice 2001.
- „Katalog archidiecezji katowickiej 2005", Katowice 2005.
- „Katalog archidiecezji katowickiej 2007", Katowice 2007.
- „Katalog diecezji katowickiej 1977", Katowice 1977.
- „Katalog diecezji katowickiej 1986", Katowice 1986.
- Krukowski J. (red.), *Komentarz do Kodeksu prawa kanonicznego*, t. II/1, Pallottinum, Poznań 2005.
- Krukowski J., Sobański R., Komentarz do Kodeksu prawa kanonicznego, t. I, Pallottinum, Poznań 2003.
- Marzoa A., Miras J., Rodríguez Ocaña R., *Comentario exegético al Códogo de Derecho Canónico*, t. II/1, Pamplona 2002.
- Noldin H., *De Sacramentis*, Ratisbonae 1936.
- *Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*, KSJ, Katowice 1988.
- Pawluk T., *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 1985, t.1.
- Pawluk T., *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II*, Olsztyn 2002, t.2.

- Pinto P.V. (red.), *Commento al Codice di Diritto Canonico, Studium Romanae Rotae*, Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2001.
- *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych*, Pallottinum, Poznań 2000.
- Popowski R., *Słownik grecko-polski Nowego Testamentu*, Warszawa 1997.
- „Rocznik Diecezji Śląskiej (Katowickiej)", Katowice 1936.
- Rozporządzenia Administracji Apostolskiej Śląska Polskiego, Katowice 1923-1925.
- *Sammlung kirchlicher Verordnungen, Erlasse und Bekanntmachugen für das Bistum Breslau nach dem Inhalt geordnet und herausgegeben im Auftrage des Fürstbischoflichen Ordinariats in Breslau und im Selbstverlage desselben*, Breslau 1902.
- *Sammlung kirchlicher Verordnungen, Erlasse und Bekanntmachungen für den österreichischen Anteil des Bistums Breslau*, Teschen 1906.
- „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 1993", Katowice 1993.
- „Schematyzm Archidiecezji Katowickiej 2011", Katowice 2011.
- „Skrócony Katalog Diecezji Katowickiej 1988", Katowice 1988
- Sobór Watykański II, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, Poznań 1967.
- *Uchwały Pierwszego Polskiego Synodu Plenarnego*, Katowice 1938.
- „Wiadomości Archidiecezjalne. Organ Urzędowy Kurii Metropolitalnej w Katowicach", 1992-2011.
- „Wiadomości Diecezjalne. Organ Urzędowy Kurii Diecezjalnej w Katowicach", 1925-1992.
- *Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim. Uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej*, Katowice – Rzym 1976.
- Wujek J., *Biblia łacińsko-polska*, Warszawa 1887.
- *Zasady formacji kapłańskiej w Polsce* (*Ratio institutionis sacerdotalis pro Polonia*), Częstochowa 1999.

B) Źródła: zbiory akt

l.p.	tytuł jednostki archiwalnej	zakres dat	sygnatura archiwum[1]
1.	Amtsblatt für das Bistum Kattowitz	1943-1944	AAKat 47/2590
2.	Diecezjalna Komisja Liturgiczna w Katowicach. Protokoły, vol. IIa	1986-1995	AAKat 47/2621
3.	Diecezjalna Komisja Liturgiczna w Katowicach. Protokoły, vol. I	1976-1985	AAKat 47/2620
4.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 1	1986-1986	AAKat 47/659
5.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 2	1987-1987	AAKat 47/660
6.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 3	1988-1988	AAKat 47/661
7.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 4	1988-1988	AAKat 47/662
8.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 5	1989-1989	AAKat 47/663
9.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 6	1989-1989	AAKat 47/664
10.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 7	1990-1990	AAKat 47/665
11.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 8	1990-1990	AAKat 47/666
12.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 9	1991-1991	AAKat 47/667
13.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 10	1991-1991	AAKat 47/668
14.	Diecezjalna Rada Kapłańska. Protokoły z posiedzeń, t. 11	1992-1992	AAKat 47/669
15.	Okólniki duszpasterskie	1945-1950	AAKat 47/146
16.	Okólniki duszpasterskie	1951-1966	AAKat 47/147
17.	Okólniki Kurii Diecezjalnej, vol. III	1945-1949	AAKat 47/159
18.	Okólniki. Rundschreiben	1939-1943	AAKat 47/163
19.	Rada kapłańska. Referaty	1969-1971	AAKat 47/1523
20.	VA I. Archidiecezjalna Komisja Architektury i Sztuki Sakralnej, vol. II	2006-	KK
21.	VA I. Archidiecezjalna Komisja Historyczna, vol. I	1969-	KK
22.	VA I. Archidiecezjalna Komisja II. Synodu Plenarnego, vol. I	1992-1997	AAKat
23.	VA I. Archidiecezjalna Komisja Liturgiczna, vol. II	1999-	KK
24.	VA I. Biskupia Rada Społeczna, vol. I	1982-1993	AAKat 47/2285
25.	VA I. Diecezjalna Komisja dla Spraw Liturgicznych, vol. I	1952-1998	AAKat 47/2368
26.	VA I. Diecezjalna Komisja ds. Muzyki Sakralnej, vol. I	1963-	KK
27.	VA I. Diecezjalna Komisja Ekumeniczna, vol. I	1968-2011	AAKat
28.	VA I. Diecezjalna Rada Duszpasterska, vol. I	1966-2011	AAKat
29.	VA I. Diecezjalna Rada Kapłańska, vol. II	1991-2005	AAKat
30.	VA I. Diecezjalna Rada Kapłańska, vol. I	1968-1990	AAKat 47/658
31.	VA I. Kapituła katedralna archidiecezji katowickiej, vol. II	1975-1997	AAKat
32.	VA I. Kapituła katedralna archidiecezji katowickiej, vol. III	1998-2005	AAKat
33.	VA I. Kapituła katedralna archidiecezji katowickiej, vol. IV	2006-2011	AAKat
34.	VA I. Kapituła katedralna, vol. I	1926-1984	AAKat 47/674
35.	VA I. Kapituła katedralna. Zawiadomienia o śmierci, vol. I	1978-2006	AAKat 47/2369

[1] AAKat 47/– oznacza akta rzeczowe w Archiwum Archidiecezjalnym w Katowicach. Oznaczenie bez numeru (AAKat) wskazuje akta zdeponowane w Archiwum ale jeszcze nieskatalogowane na dzień 31 grudnia 2023 roku.
KK – oznacza akta w Archiwum Kancelarii Kurii Metropolitalnej w Katowicach. Oznaczenie V – wskazuje zbiór Varia wg sposobu porządkowania akt bp. Juliusza Bieńka, wyjaśniony we wstępie niniejszej pracy. Akta bez oznaczenia V zostały przekazane bezpośrednio do Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach z pominięciem kancelarii kurii.

l.p.	tytuł jednostki archiwalnej	zakres dat	sygnatura archiwum[1]
36.	VA I. Kapituła Świętego Sylwestra, vol. I	2005-	KK
37.	VA I. Kolegium konsultorów, vol. I	1986-2011	AAKat
38.	VA I. Komisja Architektury i Sztuki Sakralnej, vol. I	1963-2005	AAKat
39.	VA I. Listy pasterskie, odezwy, komunikaty	1992-1993	AAKat 47/2356
40.	VA I. Listy pasterskie, vol. VII	1985-2011	AAKat
41.	VA I. Listy pasterskie. Okólniki	1945-1952	AAKat 47/161
42.	VA I. Muzeum archidiecezjalne, vol. IV	2000-2005	AAKaat
43.	VA I. Muzeum archidiecezjalne, vol. III	1995-1999	AAKat 47/2325
44.	VA I. Muzeum archidiecezjalne, vol. IV	2000-2005	AAKat
45.	VA I. Muzeum archidiecezjalne, vol. V	2006-2012	AAKat
46.	VA I. Muzeum diecezjalne, vol. I	1974-1987	AAKat 47/720
47.	VA I. Muzeum diecezjalne, vol. II	1988-1994	AAKat 47/721
48.	VA I. Nominacje i odznaczenia, vol. I I	1963-1990	AAKat 47/27
49.	VA I. Nominacje i odznaczenia, vol. I I I	1991-	KK
50.	VA I. Odezwy, Komunikaty, zarządzenia, vol. II	1985-1994	AAKat 47/2322
51.	VA I. Odezwy, Komunikaty, zarządzenia, vol. III	1995-1997	AAKat 47/2323
52.	VA I. Odezwy, Komunikaty, zarządzenia, vol. IV	1998-2004	AAKat
53.	VA I. Odezwy, Komunikaty, zarządzenia, vol. V	2005-2011	AAKat
54.	VA I. Ogólne archidiecezji, vol. I	1990-1993	AAKat 47/678
55.	VA I. Ogólne archidiecezji, vol. II	1994-2011	AAKat
56.	VA I. Parafialna Rada ds. Ekonomicznych, vol. I	2000-	KK
57.	VA I. Parafialna Rada Duszpasterska, vol. I	1969-1988	AAKat 47/2367
58.	VA I. Parafialna Rada Duszpasterska, vol. II	1989-	KK
59.	VA I. Patronowie miast Archidiecezji Katowickiej, vol. I	1993-	KK
60.	VA I. Podział diecezji na dekanaty, parafie, vol. I	1969-	KK
61.	VA I. Rada ds. ekonomicznych archidiecezji katowickiej, vol. I	1986-2018	KK
62.	VA I. Rada Ruchów i Stowarzyszeń Katolickich Archidiecezji Katowickiej, vol. I	2002-2011	AAKat
63.	VA I. Rada Wydziału Duszpasterstwa, vol. I	2001-	KK
64.	VA I. Regimen Dioecesis, vol. II	1932-1942	AAKat 47/180
65.	VA I. Regimen Dioecesis, vol. III	1943-1956	AAKat 47/181
66.	VA I. Regimen Dioecesis, vol. IV	1956-1962	AAKat 47/182
67.	VA I. Regimen Dioecesis, vol. V	1963-1989	AAKat 47/184
68.	VA I. Regimen Dioecesis, vol. VI	1990-1996	AAKat 47/2370
69.	VA I. Regimen Dioecesis, vol. VII	1997-2011	AAKat
70.	VA I. Rocznice ustanowienia archidiecezji katowickiej, vol. I	1985-2018	AAKat
71.	VA I. Sąd Biskupi, vol. I	1956-1992	AAKat 47/677
72.	VA I. Sąd Biskupi, vol. II	1993-2019	AAKat
73.	VA II. Dom Księży Emerytów, vol. I	1987-1995	AAKat 47/2327
74.	VA II. Dom Księży Emerytów, vol. II	1996-2005	AAKat
75.	VA III. Ośrodek Spotkań i Formacji Brenna, vol. I	1989-2000	AAKat
76.	VA IIII. Ośrodek Spotkań i Formacji Brenna, vol. II	2001-	KK
77.	VA IV. Drukarnia Archidiecezjalna, vol. III	1990-2001	AAKat
78.	VA IV. Drukarnia Archidiecezjalna, vol. IV	2002-	KK

l.p.	tytuł jednostki archiwalnej	zakres dat	sygnatura archiwum[1]
79.	VA IV. Drukarnia Diecezjalna, vol. II	1984-1989	AAKat 47/352
80.	VA IV. Drukarnia Diecezjalna. Personalia, vol. I	1984-1990	AAKat
81.	VA IV. Księgarnia św. Jacka, vol. II	1961-1990	AAKat 47/369
82.	VA IV. Księgarnia św. Jacka, vol. III	1991-1994	AAKat 47/370
83.	VA IV. Księgarnia św. Jacka, vol. IV	1995-2001	AAKat 47/2352
84.	VA IV. Księgarnia św. Jacka, vol. V	2002-2006	AAKat
85.	VA IV. Personalne. Księgarnia św. Jacka. Ars Catholica, vol. II	1986-	KK
86.	VA IV. Wydawnictwa własne, vol. I	1951-1998	AAKat 47/2366
87.	VA IV. Wydawnictwa własne, vol. II	1999-	KK
88.	VA V. Liturgika, vol. III	1938-1941	AAKat 47/472
89.	VA X. Kościół a Państwo, vol. II	1949-1949	AAKat 47/651
90.	VA X. Rada ds. Rodziny, vol. I	1994-	KK
91.	VA X. Rozmowy z władzami, vol. IV	1986-1992	AAKat
92.	VA X. Rozmowy z władzami, vol. V	1993-1996	AAKat 47/649
93.	VA X. Rozmowy z władzami, vol. VI	1997-2001	AAKat 47/2349
94.	VA X. Rozmowy z władzami, vol. VII	2007-2021	AAKat
95.	VA XI. Stowarzyszenia, związki, vol. I	1990-1992	AAKat 47/556
96.	VA XI. Stowarzyszenia, związki, vol. II	1993-1994	AAKat 47/557
97.	VA XI. Stowarzyszenia, związki, vol. III	1995-1996	AAKat 47/558
98.	VA XI. Stowarzyszenia, związki, vol. IV	1997-2001	AAKat 47/2391
99.	VA XI. Stowarzyszenia, związki, itp., vol. V	2002-2006	AAKat
100.	VA XI. Związek Górnośląski, vol. I	1990-2005	AAKat
101.	VA XI. Związek Górnośląski, vol. II	2006-	KK
102.	VB II. II. Synod Plenarny	1990-1997	AAKat
103.	VB II. KEP ds. ekumenizmu	1966-1990	AAKat 47/2306
104.	VB II. Komisja Episkopatu Polski ds. środków przekazu, vol. I	1974-1993	AAKat 47/2307
105.	VB II. Metropolia Katowicka, vol. I	1992-2021	AAKat
106.	VC I. Wiadomości Diecezjalne. Protokoły i nominacje	1979-1992	AAKat 47/2319
107.	VC II. Archiwum Archidiecezjalne, vol. II	2002-2021	AAKat
108.	VC II. Archiwum Diecezjalne, vol. I	1966-2001	AAKat
109.	VC II. Kancelaria. Personalia, vol. IV	1965-1991	AAKat
110.	VC II. Kancelaria. Personalia, vol. V	1992-	KK
111.	VC II. Wydział Finansowy kurii, vol. I	1990-2005	AAKat
112.	VC II. Wydział Finansowy kurii, vol. II	2006-2016	AAKat
113.	VC II. Wydział Gospodarczy kurii, vol. I	1990-2014	AAKat
114.	VD II. Akcja Katolicka, vol. I	1994-2004	AAKat
115.	VD II. Akcja Katolicka, vol. II	2005-2021	KK
116.	VD II. Duszpasterstwo Akademickie, vol. II	1988-2004	AAKat
117.	VD II. Duszpasterstwo akademików, vol. I	1947-1987	AAKat 47/573
118.	VD II. Duszpasterstwo bibliotekarzy, vol. I	1999-1999	AAKat
119.	VD II. Duszpasterstwo chórów i orkiestr, vol. I	1992-2014	AAKat
120.	VD II. Duszpasterstwo Dzieci, vol. I	1992-2004	AAKat
121.	VD II. Duszpasterstwo Dzieci, vol. II	2005-	KK

l.p.	tytuł jednostki archiwalnej	zakres dat	sygnatura archiwum[1]
122.	VD II. Duszpasterstwo głuchoniemych i niewidomych, vol. III	1992-2016	AAKat
123.	VD II. Duszpasterstwo głuchoniemych, vol. II	1967-1991	AAKat 47/509
124.	VD II. Duszpasterstwo gospodyń i pracownic probostw, vol. I	1964-1990	AAKat 47/2393
125.	VD II. Duszpasterstwo gospodyń i pracownic probostw, vol. II	1991-2020	AAKat
126.	VD II. Duszpasterstwo górników, vol. II	2002-2020	AAKat
127.	VD II. Duszpasterstwo harcerzy, vol. I	1981-2000	AAKat
128.	VD II. Duszpasterstwo harcerzy, vol. II	2001-	KK
129.	VD II. Duszpasterstwo hutników i strażaków, vol. I	1992-2018	AAKat
130.	VD II. Duszpasterstwo internowanych, vol. I	1982-1991	AAKat 47/2431
131.	VD II. Duszpasterstwo kolejarzy, vol. I	1991-2018	AAKat
132.	VD II. Duszpasterstwo ludzi pracy, vol. I	1992-2012	AAKat
133.	VD II. Duszpasterstwo młodzieży uzależnionej.Narkomanów, vol. I	1987-2005	AAKat
134.	VD II. Duszpasterstwo młodzieży, vol. II	1992-2001	AAKat 47/2396
135.	VD II. Duszpasterstwo młodzieży, vol. III	2002-2007	AAKat
136.	VD II. Duszpasterstwo niepełnosprawnych, vol. I	1986-2020	AAKat
137.	VD II. Duszpasterstwo niewidomych, vol. I	1958-1991	AAKat 47/507
138.	VD II. Duszpasterstwo ochrony środowiska, wod-kan, myśliwych i pszczelarzy, vol. III	2006-2019	AAKat
139.	VD II. Duszpasterstwo organistów i kościelnych, vol. II	2002-2020	AAKat
140.	VD II. Duszpasterstwo Policji, vol. I	1990-2020	AAKat
141.	VD II. Duszpasterstwo powołań (duszpasterstwo zakonne m.in. sprawa powołań zakonnych), vol. I	1966-1997	AAKat 47/531
142.	VD II. Duszpasterstwo prawników i ich rodzin, vol. I	1989-2020	AAKat
143.	VD II. Duszpasterstwo rodzin i młodych małżeństw. Kolęda w Adwencie, vol. I	1966-1992	AAKat 47/529
144.	VD II. Duszpasterstwo rodzin, vol. II	1993-1996	AAKat 47/530
145.	VD II. Duszpasterstwo rodzin, vol. III.	1997-2007	AAKat
146.	VD II. Duszpasterstwo rodzin, vol. IV	2008-2015	AAKat
147.	VD II. Duszpasterstwo rolników, vol. I	1992-2018	AAKat
148.	VD II. Duszpasterstwo rzemieślników, vol. I	1992-2020	AAKat
149.	VD II. Duszpasterstwo samorządowców, bankowców, vol. I	1997-2019	AAKat
150.	VD II. Duszpasterstwo Służby Zdrowia, vol. II	1991-1996	AAKat 47/506
151.	VD II. Duszpasterstwo Służby Zdrowia, vol. III	1997-2001	AAKat
152.	VD II. Duszpasterstwo specjalne, vol. I	1968-2020	AAKat
153.	VD II. Duszpasterstwo szpitali i Służby Zdrowia, vol. I	1924-1990	AAKat 47/505
154.	VD II. Duszpasterstwo środowisk gospodarczych, vol. I	1990-2015	AAKat
155.	VD II. Duszpasterstwo trzeźwości, vol. I	1993-2006	AAKat
156.	VD II. Duszpasterstwo więźniów, vol. II	1980-2003	AAKat
157.	VD II. Duszpasterstwo wojskowe, vol. I	1923-1992	AAKat 47/630
158.	VD II. Duszpasterstwo wojskowe, vol. II	1993-2001	AAKat
159.	VD II. Dział duszpasterski, vol. II	1963-1993	AAKat 47/2412
160.	VD II. Dzieci Maryi, vol. II	1992-2005	AAKat
161.	VD II. Dzieci Maryi, vol. III	2006-2019	KK
162.	VD II. Dzieci Maryi. Duszpasterstwo młodzieży pozaszkolnej męskiej i żeńskiej, vol. I	1960-1991	AAKat 47/585

l.p.	tytuł jednostki archiwalnej	zakres dat	sygnatura archiwum[1]
163.	VD II. Kana, vol. I	1996-2013	AAKat
164.	VD II. Nagroda Lux ex Silesia, vol. I	1994-2019	AAKat
165.	VD II. Okólniki duszpasterskie, vol. II	1977-1992	AAKat
166.	VD II. Okólniki duszpasterskie, vol. IV	1993-2005	AAKat
167.	VD II. Okólniki duszpasterskie, vol. V	2006-2014	AAKat
168.	VD II. Piekary. Pielgrzymka kobiet	1980-1994	AAKat 47/224
169.	VD II. Piekary. Pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców, vol. IV	1980-1989	AAKat 47/222
170.	VD II. Piekary. Pielgrzymka mężczyzn i młodzieńców, vol. V	1990-1994	AAKat 47/223
171.	VD II. Piekary. Pielgrzymka mężczyzn, vol. VI	1995-2001	AAKat 47/2515
172.	VD II. Pielgrzymka kobiet do Piekar Śl., vol. II	1995-2020	AAKat
173.	VD II. Pielgrzymka mężczyzn do Piekar Śl., vol. VII	2002-2020	AAKat
174.	VD II. Radio Archidiecezji Katowickiej, vol. I	1990-1993	AAKat 47/744
175.	VD II. Radio Archidiecezji Katowickiej, vol. II	1994-1997	AAKat 47/2374
176.	VD II. Radio Archidiecezji Katowickiej, vol. III	1998-2000	AAKat 47/2375
177.	VD II. Radio Maryja w Toruniu,vol. III	2002-2013	AAKat
178.	VD II. Radio, Telewizja, film, teatr, vol. I	1968-1993	AAKat 47/743
179.	VD II. Radio, telewizja, film, teatr, vol. II	1994-1999	AAKat 47/2373
180.	VD II. Radio, telewizja, film, teatr, vol. III	2000-2020	AAKat
181.	VD II. Ruch oazowy, vol. III	2000-2004	AAKat
182.	VD II. Ruch oazowy, vol. IV	2005-2007	AAKat
183.	VD II. Ruch oazowy, vol. V	2008-2011	AAKat
184.	VD II. Ruch Odnowy w Duchu Świętym, vol. I	1984-2006	AAKat
185.	VD II. Ruch Odnowy w Duchu Świętym, vol. II	2007-	KK
186.	VD II. Służba liturgiczna. Ministranci, vol. II	2002-2019	AAKat
187.	VD II. Stowarzyszenia katolickie, vol. I	1990-1995	AAKat 47/2377
188.	VD II. Stowarzyszenia katolickie, vol. II	1996-1999	AAKat 47/2516
189.	VD II. Stowarzyszenia katolickie, vol. III	2000-2004	AAKat
190.	VD II. Stowarzyszenia katolickie, vol. IV	2005-2009	AAKat
191.	VD II. Stowarzyszenia katolickie, vol. V	2010-2015	AAKat
192.	VD II. Środki społecznego przekazu, vol. I	1967-1993	AAKat 47/747
193.	VD II. Środki społecznego przekazu, vol. II	1994-2000	AAKat
194.	VD II. Wczesna Komunia dzieci, vol. I	1957-1986	AAKat 47/2428
195.	VD II. Zjazdy i pielgrzymki, vol. III	1963-1994	AAKat 47/588
196.	VH I. Wizytacje kanoniczne, vol. II	1992-	KK
197.	VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. I	1964-1989	AAKat 47/31
198.	VH II. Duszpasterstwo kapłanów, vol. II	1990-	KK
199.	VH II. Duszpasterstwo kapłanów. Pielgrzymki, vol. I	1967-1992	AAKat 47/30
200.	VH II. Egzaminy proboszczowskie, vol. IV	1966-1992	AAKat 47/1210
201.	VH II. Egzaminy proboszczowskie, vol. V	1993-2019	KK
202.	VH II. Stała formacja kapłanów, vol. I	1992-	KK
203.	VH II. Unia Apostolska Kleru, vol. I	1965-1996	AAKat 47/2364
204.	VH II. Unia Apostolska Kleru, vol. II	1997-	KK
205.	VH III. Szkody górnicze. Ogólne, vol. I	1965-1987	AAKat 47/2446

l.p.	tytuł jednostki archiwalnej	zakres dat	sygnatura archiwum[1]
206.	VH III. Zarząd majątku, vol. V	1989-2001	AAKat
207.	VH III. Zarząd majątku, vol. VI	2002-	KK
208.	VH VI. Budownictwo kościołów w diecezji, vol. III	2002-	KK
209.	VH VI. Patronaty, vol. I	1993-	KK
210.	VH V. Adoracje, vol. I	1934-1979	AAKat 47/776
211.	VH V. Adoracje, vol. II	1980-2002	AAKat 47/3204
212.	VH V. Adoracje, vol. III	2003-	KK
213.	VH V. Błogosławiony Jan Sarkander, vol. I	1976-1995	AAKat 47/2468
214.	VH V. Budownictwo kościołów w diecezji, vol. VII	2002-	KK
215.	VH V. Drewniane kościoły zabytkowe, vol. II	2005-	KK
216.	VH V. Egzorcyści, vol. I	1999-	KK
217.	VH V. Kongresy Eucharystyczne, vol.I	1967-1977	AAKat 47/2397
218.	VH V. Kult relikwii, vol. II	1996 -	KK
219.	VH V. Liturgia, vol. V	1944-1950	AAKat 47/474
220.	VH V. Liturgia, vol. VI	1976-1989	AAKat 47/480
221.	VH V. Nadzwyczajni szafarze Komunii św., vol. I	1992-	KK
222.	VH V. Odpusty. Modlitwy, vol. II	1994-	KK
223.	VH V. Procesy beatyfikacyjne i kanonizacyjne, vol. II	1980-1991	AAKat 47/190
224.	VH V. Procesy kanonizacyjne, vol. IV	2004-	KK
225.	VH V. Świętopietrze, vol. II	2006-	KK
226.	VS. Ekumenizm i dialog międzyreligijny, vol. V	2002-2011	AAKat
227.	VS. Ekumenizm, vol. I	1964-1970	AAKat 47/279
228.	VS. Ekumenizm, vol. II	1971-1984	AAKat 47/280
229.	VS. Ekumenizm, vol. III	1985-1989	AAKat 47/281
230.	VS. Ekumenizm, vol. IV	1989-2001	AAKat
231.	VSz. Szkoły katolickie, vol. I	1991-2007	AAKat
232.	VSz. Szkoły katolickie, vol. II	2008-	KK
233.	VSz. Wydział Katechetyczny, vol. II	2002-2019	AAKat
234.	VSz. Wydział Teologiczny UŚ, vol. IV	2008-2019	AAKat
235.	VT II. Seminarium Katowice. Interna	1980-2020	AAKat
236.	VZ. Apostolstwo chorych, vol. II	1984-2021	AAKat
237.	VZ. Caritas Archidiecezji Katowickiej, vol. III	1999-2004	AAKat
238.	VZ. Księża diecezjalni w innych diecezjach Polski, vol. I	1978-	KK
239.	VZ. Misje, vol. I	1978-1992	AAKat 47/302
240.	VZ. Misje, vol. II	1993-2001	AAKat
241.	VZ. Misje, vol. III	2002-2011	AAKat
242.	VZ. Ośrodki dla niepełnosprawnych, vol. III	2008-2021	AAKat

C) Opracowania

- Adamski S., *Pogląd na skład osobowy duchowieństwa diecezji katowickiej*, WD 1937,6.
- Adamski S., *Z niedalekiej przeszłości*, WD 1945,20.
- Bańka J., *Szkic biograficzny z okazji 25-lecia sakry biskupiej*, WD 1975,2.
- Bąk K., *Caritas Archidiecezji Katowickiej. Informator 2005*.
- Bernacki G., *Działalność ojca duchownego dekanatu*, WD 1989,48.
- Brom R., *Biskup Arkadiusz Lisiecki pasterz diecezji katowickiej*, w: I. Celary (red.), *Aby wszyscy byli jedno – Damit alle Eins sein. W osiemdziesiątą rocznicę śmierci biskupa katowickiego Arkadiusza Lisieckiego*, Katowice 2010, s. 37-48.
- Brom R., *Nauczanie pasterskie biskupa katowickiego Stanisława Adamskiego (1930-1967)*, Katowice 2009.
- Brom R., *Przepowiadanie biskupa Stanisława Adamskiego w latach 1930-1947*, w: *Ksiądz Biskup Stanisław Adamski. Działalność duszpasterska i społeczna w diecezji katowickiej. Materiały posesyjne*, Katowice 2002.
- Bromboszcz T., *Duchowieństwo diecezjalne a propaganda budowy katedry*, WD 1933, dział nieurzędowy (luty), s. 57-62.
- Bromboszcz T., *Nasza katedra*, GN 1/1926, s. 33-38.
- Bromboszcz T., *Związek Naukowy Kapłanów Śląskich*, RAAŚlP 1923,102
- Celary I. (red.), *Aby wszyscy byli jedno – Damit alle Eins sein. W osiemdziesiątą rocznicę śmierci biskupa katowickiego Arkadiusza Lisieckiego*, Katowice 2010.
- Celary I. (red.), *Biskup Herbert Bednorz – życie i posługa czwartego biskupa katowickiego. W setną rocznicę urodzin biskupa Herberta Bednorza (1908-2008)*, KSJ, Katowice – Piekary Śl. 2008.
- Cichy S., *Troska o liturgię w Kościele katowickim w latach 1985-1995*, SSHT 27-28 (1994-95), s. 359-395.
- Cogiel M., *Uwarunkowania i założenia katechezy młodzieży*, WD 1989,45.
- Czakański T., *Formacja intelektualna i działalność naukowa w Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym w latach 1924-2001*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 128-138.
- Czakański, *Początki i rozwój formacji pastoralnej alumnów diecezji katowickiej*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004.
- Domin C., *Nowy ordynariusz diecezji katowickiej*, WD 1968, s. 46-47.
- Drob J., Pluta J., *Bibliografia drukowanych prac ks. bp. Herberta Bednorza (1938-1985)*, SSHT 22 (1989), s. 63-77.
- Dudała H., *Genealogia kard. Augusta Hlonda – uwagi prozopograficzne*, w: J. Myszor (red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, KSJ, Katowice 2013, s. 91-101.
- Gawlina J., *Dzień konsekracji*, GN 2/1926, s. 7-8.
- Gawlina J., *Triumfalny wjazd J.E. ks. Biskupa Hlonda do Katowic*, GN 2/1926, s. 2-6.

- Gigilewicz E., Sokołowski G., *Autobiografie Bolesława Kominka. Edycja tekstów źródłowych ze zbiorów Fundacji Obserwatorium Społeczne*, Wrocław-Lublin 2021.
- Grajewski A., *Świadek i uczestnik. 70 lat „Gościa Niedzielnego" (1923-1993).*
- Grajewski A., *Wygnanie. Diecezja katowicka w czasach stalinowskich*, KSJ, Katowice 2002.
- Gwóźdź H., *Kwestia jurysdykcji kanonicznej w diecezji katowickiej w latach 1939-1945*, SSHT 18 (1985), s. 27-33.
- Halemba A., *Diecezjalne Dzieło Misyjne a udział diecezji katowickiej w misji ad gentes Kościoła powszechnego*, w: W. Świątkiewicz, J. Wycisło (red.), *Kościół śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995, s. 136-152.
- *Jak Śląsk witał swego Arcypasterza?*, GN 49/1930, s. 3-6.
- Kania J., *Binacja i trynacja w prawie (archi)diecezji katowickiej*, SSHT 42/2 (2009), s. 195-210.
- Kempny R., *Kalendarz wizyty ad limina apostolorum metropolity katowickiego i biskupów pomocniczych*, WA 1998,18.
- Kiedos J., *60-lecie istnienia diecezji katowickiej*, WD 1985,21.
- Kiedos J., H. Olszar H., *Losy Gmachu Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w Katowicach*, SSHT 15 (1982), s. 43-58.
- Kiedos J., *Z dziejów diecezji. Nominacja pierwszego biskupa katowickiego ks. Augusta Hlonda*, WD 1985,21.
- Kłakus M., *Geneza i rozwój Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie (1924-1945)*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 15-25.
- Kłakus M., *Współpracownicy Administratora Apostolskiego dla Górnego Śląska ks. Augusta Hlonda*, w: Myszor J. (red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, Katowice 2013, s. 48-56.
- Kogut M., *Postawa ks. kardynała Adolfa Bertrama wobec plebiscytu na Górnym Śląsku w latach 1919-1921*, w: K. Matwijowski (red.), *Ludzie śląskiego Kościoła katolickiego*, Wrocław 1992, s. 81-85.
- Konieczny J., *Pochodzenie i dzieciństwo sługi bożego kard. Augusta Hlonda*, SSHT 33 (2000), s. 356-365.
- Kosiński S., *Ks. August Hlond na Śląsku. W 60. rocznicę erygowania Diecezji Katowickiej*, SSHT 18 (1985), s. 7-25.
- Kreihs G., *Dobro ukryte w archiwach. Akcja dobroczynna Kościoła katolickiego w czasie kryzysu gospodarczego i politycznego w Polsce lat 1981-1990*, KSJ, Katowice 2004.
- *Kto jest przeciwko budowie katedry i dlaczego?*, GN 46/1927, s. 6-7.
- Kubina T., *Żałobne kazanie*, GN 21/1930, s. 10.
- Kukowka K., Pietyra B. (red.), *Głosimy Chrystusa Ukrzyżowanego w 25. rocznicę sakry biskupiej metropolity katowickiego abp. Damiana Zimonia*, KSJ, Katowice 2010.
- Kupny J. (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004.

- Lewek M., *Ruch rekolekcyjny. Jak zachęcać parafian do udziału w rekolekcjach zamkniętych?*, WD 1931,221.
- Lindner A., *Podział pracy apostolskiej w parafii pomiędzy poszczególne bractwa i stowarzyszenia kościelne*, WD 1933, s. 375-387.
- Lisczyk J., *Stosunek kapłanów i młodzieży szkół średnich i zawodowych do katechezy*, WD 1989,46.
- Lortz J., Miesięcznik „Powiernik Rodzin" (Katowice) 1989-1999, SSHT 43/1 (2010), s. 162-167.
- Lubos K., Bp. *Herbert Bednorz – protektor duszpasterstwa specjalnego*, SSHT 22 (1989), s. 41-49.
- Lubos K., *Nowy etap w duszpasterstwie głuchoniemych*, WD 1990,99.
- Maroń F., *Historia diecezji katowickiej*, „Nasza Przeszłość" 44 (1975), s. 9-87.
- Maśliński S., *Wskazówki do prowadzenia Dzieła św. Jana Kantego*, RAAŚlP 1925,508.
- Matonóg M., *Sąd administracji apostolskiej / biskupi / metropolitalny w Katowicach 1923-2023*, Wodzisław Śl. 2023.
- Mierzwa I., *Wydawnictwo diecezjalne. Księgarnia i Drukarnia Katolicka-Księgarnia św. Jacka*, w: *Kościół śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995.
- Myszor J.(red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, KSJ, Katowice 2013.
- Myszor J., *Duszpasterstwo parafialne na Górnym Śląsku w latach 1821-1914*, Katowice 1991.
- Myszor J., *Historia diecezji katowickiej*, KSJ, Katowice 1999.
- Myszor J., *Kardynał Adolf Bertram wobec planów likwidacji diecezji katowickiej w okresie okupacji hitlerowskiej (1939-1945)*, w: K. Matwijowski (red.), *Ludzie śląskiego Kościoła katolickiego*, Wrocław 1992, s. 103-112.
- Myszor J., K*ościół na Górnym Śląsku. Od diecezji wrocławskiej do archidiecezji katowickiej*, KSJ, Katowice 2008.
- Myszor J., *Ks. August Hlond na Górnym Śląsku 1922-1926. Listy pasterskie-odezwy-przemówienia*, Emmanuel, Katowice 2013.
- Myszor J., *Ks. August Hlond: Kilka luźnych uwag w sprawie erekcji biskupstwa na Śląsku. Przyczynek do genezy diecezji katowickiej*, „Seminare" 16 (2000), s. 487.
- Myszor J., *Słownik biograficzny duchowieństwa (archi)diecezji katowickiej 1922-2008*, KSJ, Katowice 2009.
- Myszor J., *Życie i działalność ks. bp. Herberta Bednorza (1908-1989). Szkic biograficzny*, SSHT 22 (1989), s. 15-23.
- *Na dwudziestopięciolecie Kapłaństwa Najprzewieleb. ks. Biskupa Lisieckiego*, GN 50/1929, s. 3-9.
- Nowok J., *Sprawa diecezjalnego systemu bractw i stowarzyszeń kościelnych*, WD 1933, s. 332-334.
- Olszar H., *Anno Santo 1925 w życiu ks. Augusta Hlonda i Ślązaków*, w: J. Myszor (red.), *Biskup August Hlond i jego diecezja*, Katowice 2013, s. 80-90.

- Olszar H., *Duchowieństwo katolickie diecezji śląskiej (katowickiej) w Drugiej Rzeczypospolitej*, Katowice 2000.
- Olszar H., *Kościół katolicki na Górnym Śląsku w życiu Kościoła katolickiego w Drugiej Rzeczpospolitej*, w: M. Wanatowicz (red.), *Rola i miejsce Górnego Śląska w Drugiej Rzeczypospolitej*, Bytom – Katowice 1995, s. 116-135.
- Olszar H., *Rektorzy Wyższego Śląskiego Seminarium Duchownego w latach 1924-2004*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 87-138.
- Olszowski G., *Herbert Bednorz – organizator i kierownik referatu duszpasterskiego Kurii Diecezjalnej w Katowicach*, w: I. Celary (red.), *Biskup Herbert Bednorz – życie i posługa czwartego biskupa katowickiego. W setną rocznicę urodzin biskupa Herberta Bednorza (1908-2008)*, KSJ, Katowice – Piekary Śl. 2008, s. 77-94.
- Palion A., *Ekumeniczny wymiar posługi biskupiej Herberta Bednorza*, Biblioteka Teologiczna, Katowice 2011.
- Palion A., *Herbert Bednorz*, „Oecumenica Silesiana" 2/2018, s. 117-118.
- Palion A., *W służbie ekumenizmu 50 lat (archi)diecezji katowickiej Kościoła rzymskokatolickiego*, „Oecumenica Silesiana" 2/2018, s. 7-26.
- Pawliczek J., Kowalczyk H., *Wykaz listów paserskich ks. bp. Herberta Bednorza*, SSHT 22 (1989), s. 55-62.
- Piecha H., Szpor F., *Program i sprawozdanie z uroczystości konsekracji ks. bp. Ordynariusza dra Damiana Zimonia*, WD 1985,39.
- Piesiur M., *Kościół katowicki dla misji. Misyjne dzieło Kościoła katowickiego w świetle dokumentów papieskich od Maximum illud do Redemtoris missio*, Katowice 2009.
- Polak G. (red.), *Leksykon Kościoła katolickiego w Polsce*, KAI, Warszawa 2003.
- Polak G., *Kto jest kim w Kościele*, KAI, Warszawa 1999.
- Porwoł P., *Kokoszyce. Oaza ciszy. Z dziejów Archidiecezjalnego Domu Rekolekcyjnego im. bpa Stanisława Adamskiego w Wodzisławiu Śl.-Kokoszycach*, KSJ, Katowice 2008.
- Prokop K., *Sukcesja święceń biskupich pasterzy Kościoła katowickiego (1925/1926-2005/2006)*, SSHT 39/2 (2006) s. 391-411.
- Puchała S., *Pożegnanie Ojca Świętego Jana Pawła II w katowickiej katedrze*, WA 2005,58.
- Pyka H., *Wokół starań biskupa Arkadiusza Lisieckiego związanych z „osiągnięciem godnej okazałości katedry katowickiej"*, w: I. Celary (red.), *Aby wszyscy byli jedno – Damit alle Eins sein. W osiemdziesiątą rocznicę śmierci biskupa katowickiego Arkadiusza Lisieckiego, Katowice 2010*, s. 49-56.
- Rak R., *Biskupa Herberta Bednorza koncepcja duszpasterstwa ludzi pracy*, WD 1984,6.
- Rak R., *Koncepcje pastoralne biskupa Herberta Bednorza*, WD 1975,3.
- Sadzikowska L., *Powstanie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Dokumenty i relacje*, KSJ, Katowice 2023.

- Sapiński A., *Uroczystość ingresowa*, WD 1968, s. 52.
- Sierla S., *Ksiądz biskup Herbert Bednorz pasterz ludu śląskiego*, w: I. Celary (red.), *Biskup Herbert Bednorz – życie i posługa czwartego biskupa katowickiego. W setną rocznicę urodzin biskupa Herberta Bednorza (1908-2008)*, KSJ, Katowice – Piekary Śl. 2008, s. 124-200.
- Skrzyś A., *Ekumenizm na terenie archidiecezji katowickiej w latach 1992-2011*, KSJ, Katowice 2017.
- Skworc W., *Budownictwo kościołów w diecezji katowickiej w latach 1945-1989*, KSJ, Katowice 1996.
- Skworc W., *Społeczna formacja kapłanów diecezji katowickiej w działalności pasterskiej ks. bp. Herberta Bednorza*, WD 1984,6.
- Sobańska B. (red.), *Mówię do Was Szczęść Boże. Kardynał Karol Wojtyła – Ojciec Święty Jan Paweł II w Piekarach Śląskich*, KSJ, Katowice 1993.
- Sobańska B., Sobański A., *Biskupi Komitet Pomocy Uwięzionym i Internowanym*, SSHT 22 (1989), s. 51-54.
- Sobański R., Drozd A., *Źródła poznania katowickiego prawa diecezjalnego*, SSHT 7 (1974), s. 25-27.
- Sobański R., *Prawo partykularne diecezji katowickiej (1922-1971)*, SSHT 7 (1974), s. 29-141.
- Stopka A., *Paliusze*, GN 28/1992, s. 7.
- Suchoń A. (red.), *Od wikarego do biskupa. Ks. Damian Zimoń w parafii Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Katowicach (1967-1969; 1975-1985)*, Katowice 2007.
- Szewczyk L. (oprac.), *Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w latach 2000-2005*, KSJ, Katowice 2005.
- Szramek E., *Bezrobotni przy budowie katedry*, WD 1934,128.
- Szymański K., *Arkadiusz Lisiecki (1880-1930) duszpasterz i społecznik*, Emmanuel, Katowice 2012.
- Szymecki S., Rak R., *Biskup Stanisław Adamski jakiego nie znamy*, KSJ, Katowice 2003.
- Świątkiewicz W., Wycisło J.(red.), *Kościół śląski wspólnotą misyjną*, Instytut Górnośląski, Katowice 1995.
- Świerczek J. (opr.), *Wychowawcy seminaryjni*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, KSJ, Katowice 2004, s. 507-516.
- Tkocz S., *Ks. doktor Damian Zimoń biskupem katowickim*, GN 26/1985, s. 1-3.
- W. Skworc, *Budowa nowych kościołów wyrazem missio ad intra*, w: W. Świątkiewicz, J. Wycisło (red.), *Kościół Śląski wspólnotą misyjną*, Katowice 1995, s. 105-122.
- Warząchowska B., *Arcybiskup Damian Zimoń i jego dary dla Biblioteki Teologicznej*, w: M. Kycler, D. Pawelec, B. Warząchowska (red.), *Kolekcje w zbiorach bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach*, Katowice 2018, s. 362-385.

- *Wokół katechezy w archidiecezji katowickiej*. *Materiały duszpasterskie*, z. 7, Katowice 1997.
- Woźnica B., *Kronika Synodu*, WD 1975,6.
- Woźnica B., *Ksiądz biskup Herbert Bednorz w obronie społecznych interesów świata pracy*, SSHT 22 (1989), s. 37-40.
- Woźnica B., *Przebieg I. Synodu Diecezji Katowickiej*, w: *Wiara, modlitwa i życie w Kościele katowickim. Uchwały I. Synodu Diecezji Katowickiej*, Katowice – Rzym 1976, s. 293-296.
- Woźnica, *Te Deum Kościoła katowickiego*, WD 1975, 27.
- Wroceński J., *Obowiązki pasterskie biskupa diecezjalnego*, „Prawo Kanoniczne" 51/3-4 (2008), s. 119-145.
- Wuwer A., *Zarys koncepcji duszpasterstwa robotników w myśli biskupa Herberta Bednorza*, w: I. Celary (red.), *Biskup Herbert Bednorz – życie i posługa czwartego biskupa katowickiego*, Katowice – Piekary Śląskie 2008, s. 124 -135.
- www.archiwum.archidiecezjakatowicka.pl
- www.episkopat.pl
- www.luteranie.pl
- www.silesia.edu.pl
- www.swieto-rodziny.pl
- www.w2.vatican.va
- Zaborowska K. (opr.), *Księża absolwenci WŚSD 1923-2004*, w: J. Kupny (red.), *Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne 1924-2004*, Katowice 2004, s. 527-584.
- Zimniak J., *Kronika pielgrzymki duchowieństwa diecezji katowickiej*, WD 1975,26.
- Zimniak S., *Dusza wybrana. Rys salezjańskich korzeni myślenia i działania kardynała Augusta Hlonda Prymasa Polski (1881-1948)*, Rzym – Warszawa 2000.
- Zimoń D. (red.), *Nabożeństwa diecezji katowickiej. Agenda Liturgiczna*, KSJ, Katowice 1987.
- Zimoń D., *Ciągle tonę i chwytam się Jezusa. Z abp. Damianem Zimoniem rozmawiają Alina Petrowa-Wasilewicz i ks. Jerzy Szymik*, KSJ, Katowice 2002.
- Zimoń D., *Drogą Kościoła jest człowiek. Kościół katowicki wobec problemów społecznych w latach 1985-1995*, Katowice 1995.
- Zimoń D., *Formacja stała kapłanów archidiecezji katowickiej po Pastores dabo vobis*, WA 1993,22
- Zimoń D., *Pochylmy się nad bezrobociem*, KSJ, Katowice 2002.
- Zimoń D., *Przepowiadać Chrystusa*, KSJ, Katowice 1989.
- Zimoń D., *Zostawiam wam moją nadzieję. Rozmowa z Aliną Petrową-Wasilewicz i ks. Arkadiuszem Wuwerem*, Esprit, Kraków 2017.
- *Życiorys J.E. Księdza Biskupa – Nominata Dra Damiana Zimonia*, WD 1985,37.

OŚWIADCZENIE

(STUDENTA)

ks. Jakub Kania
nr albumu 10156

Oświadczam, że moja praca pt.:

Recepcja norm kanonicznych
w nauczaniu i prawodawczej działalności
arcybiskupa Damiana Zimonia 1985–2011.
Studium kanoniczno - historyczne

a. została przygotowana przeze mnie samodzielnie,*
b. nie narusza praw autorskich w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. Nr 24, poz. 83 z późn. zm.) oraz dóbr osobistych chronionych prawem,
c. nie zawiera danych i informacji, które uzyskałem w sposób niedozwolony,
d. nie była podstawą nadania dyplomu uczelni wyższej lub tytułu zawodowego ani mnie ani innej osobie.

Ponadto oświadczam, że treść pracy przedstawionej przeze mnie do obrony, zawarta na przekazywanym nośniku elektronicznym, jest identyczna z jej wersją drukowaną.

WROCŁAW, dn. ……

* Uwzględniając merytoryczny wkład promotora (w ramach prowadzonego seminarium dyplomowego)

P A P I E S K I W Y D Z I A Ł T E O L O G I C Z N Y
W E W R O C Ł A W I U

ks. Jakub Kania

Tytuł pracy:

Recepcja norm kanonicznych
w nauczaniu i prawodawczej działalności
arcybiskupa Damiana Zimonia 1985–2011.
Studium kanoniczno - historyczne

OŚWIADCZENIE

Wyrażam zgodę na udostępnienie mojej pracy doktorskiej, Bibliotece Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu.

WROCŁAW, dn. ……

KS. JAKUB KANIA

Reception of canonical norms in teaching and legislative activity of archbishop Damian Zimoń 1985-2011. Canonical-historical study

SUMMARY

Archbishop Damian Zimoń was the fifth bishop of the Archdiocese of Katowice. His priesthood has started in December 1957. As a clergyman he was a vicar in Tychy, Pszów and Katowice. He also held a position of a vicerector of the Higher Silesian Seminary. In 1975 he became a parish priest of the Immaculate Conception of Blessed Virgin Mary parish in Katowice, and at the same time he was a dean in Katowice. He achieved a degree of the Doctor of Theology in liturgics, and he was a member of diocesan committees and councils. On June 29, 1985, he was ordained a bishop. He served as a diocesan bishop in the years 1985-2011, and since 1992 he had been the Archbishop Metropolita of Katowice. He took retirement after Pope Benedict XVI had accepted his resignation from the office. His predecessors in the office of the Bishop of Katowice were bp August Hlond, bp Arkadiusz Lisiecki, bp Stanisław Adamski and bp Herbert Bednorz.

Some partial studies on the pastoral activity of abp Zimoń on the occassion of jubilees and anniversaries have been created; however, there has not been written any dissertation on his pastoral service in such a broad context and based on archive documents thus far. The description of main activities of the bishops of Katowice is the introduction to the presentation of the service of abp Zimoń. Abp Zimoń was their continuator, which is what he had emphasized since the first moments of his service. The introduction also consists of the chapter describing the office of the diocesan bishop in the light of the *Code of Canon Law*. Main duties of the diocesan bishop and standards attributable to acceding, filling, and resigning from the office were also shown in this chapter.

The work of abp Zimoń in the (Arch)Diocese of Katowice was presented in relation to the legal standards of the *Code of Canon Law of John Paul II*. The collected documentation was put in order and revealed in three classic areas of ministry: teaching, sanctifying, and ruling. In the field of the teaching service pastoral letters of abp Zimoń were discussed, as well as his personal commitment to preaching the Word of God with a particular focus on preaching to the clergymen. The attention was also drawn to ongoing formation of the priests, nurturance of catechism, catechists, and Catholic education in the diocese, as well as ecumenical activity.

The chapter on sanctifying presents the particular norms published by abp Zimoń in the field of liturgics and extra-liturgical celebrations. It shows the crucial topic of the development of sacred architecture in 1980s and 1990s. In the following part of the chapter the nurturance concerning vocations to the priesthood, religious life and missionary life was presented, as well as various forms of ministry with particular emphasis on the ministry of families, workers and scholars, people in need, sick and elderly people.

The way of organizing and functioning of the (Arch)Diocese of Katowice from the Diocese Curia through Metropolitan Court to a changing chain of deaneries and parishes was described in the chapter on the topic of the service of ruling. Discipline regulations, implementation of the duty of canonical visitations of the diocese, the participation in *ad limina apostolorum* visits, synods, and assemblies of the Polish Episcopal Conference. Relations with governmental authorities and municipal corporations, which resulted in a fair number of efforts and lasting works, are considered the last aspect of the chapter.

Supplements, in which pastoral letters of abp Zimoń, compositions of diocesan committees and institutions of greater importance, established parishes and consecrated churches, and executed canonical visitations were enumerated for the first time, are of the special historical value. In those statements there are signatures of documents, which allows one to easily find a particular document in the Archdiocesan Archive (AAKat) or the Office of Curia in Katowice Archive.